~~Liber domini Clementis Sculthet p ij mrc~~ emptus

Postilla Nicolai de Dynckelspuel.

Liber legatus pro libraria Maioris Collegii artistarum
per doctorem Erhardum Olfenig Sternberck
1521 · obiit quo
die Egidii peste obiit mortis

Postilla cū sermonibus euangelioꝝ dn̄icalium eximij doctoris Nicolai de dynckelspuel per circulum anni

Tabula alphabetica in postillā eximij doctoris dn̄i Nicolai de dynckelspuel: continens materiā inibi deductā.

Tabula

Alphabetica

Ecclesia primo p̄ponit nobis christi tēptatōes a diabolo

Tabula

Nasci chri-

Alphabetica

Finit tabula

Sermões reso lutissimi doctoris Nicolai dynck elspuel de tpe p circulū anni feliciter incipiunt.

Dominica prima aduentus
Sermo primus

Benedictus qui venit in noīe domini Math. xxj. Euāgeliuꝫ qđ hodie legitur ſꝫm breuiariuꝫ pataujensem. habetꝰ etiā i dñica palmarū. ꝛ ibo vſqꝫ ad idē tpus reſeruabo. Dicemus iā solū de illo verbo thematis qđ in fine eiꝰ ponitꝰ. ſcꝫ Benedictus q̄ venit in noīe dñi. ¶ A Ubi notādū ꝙ omni anno semel nō sine magna causa aduētus domini cū solēni mēoria ab vniuersa ecclesia celebratꝰ. qđ tā deuote ꝛ solēniter nō fieret nisi i eo lateret magnū aliquod sacramētū. Bern. in sermone de hoc tpe aduentus. Laudabile sine dubio et multū salubre est circa hoc sedula consideratōne versari. et diligentꝰ pensare aduentus dñici ratōem. Circa euꝫ nimiꝶ q̄rēdo. quis sit ille bñdictꝰ qui venit in noīe dñi. i. q̄ vt dominus venit p carnis assumptiōem. Querēdo etiā vnde venit. ad q̄s venit. propter quā causam venit. Hec eteni et silia ꝛ alia multa circa hūc aduētū dñi mirāda sꝰ ꝛ stupēda ac ineffabilibꝫ mysterijs plena. Propter qđ de eis loq̄ns idē Bern. in quodā ſmone dicit. Si p̄sonā venientis intueor n̄ capio excellentiā maiestatis. Uenit q̄ vniuersitatis actor ꝛ dei filiꝰ naturalꝰ. Si artēdo ad q̄s venit. qꝛ ad nos homies: dignatōis magnitudinē expauesco. stupent eni angeli đ nouo videntes infra se in hūana natura quē supra se honorāt in diuina. Si cōsidero propter q̄d venerit qꝛ propter nostrā salutē amplector inestimabilē latitudinē charitatis. Si modū p̄pendo agnosco mirabilē exaltatiōem conditōnis hūane. ¶ Et quia cogitaui aliq̄ in hoc sacro tpe corā vestris charitatibus loq̄ đ aduētu christi siue eiꝰ incarnatōe Jdeo consiliū istiꝰ sancti vt dicēda fiāt itelligibiliora distinguā ea in aliq̄t q̄stiones predicti sancti q̄stionibꝫ proportionabiles. que erūt de fide et moribꝫ p̄mixte. Et pro eaꝶ floribꝫ et declaratōibꝫ adducā cōcordantias p̄ut dñs dederit. et testimonia scripturaꝶ. Quod vt ita fiat ꝙ oīpotēti sit acceptū et nobis salutare rogemꝰ mariā virginē vt gratiā impetret nobis ad hoc coopantē. ꝛ pro illo salutemꝰ eā angelica salutatione Aue maria ꝛc̄ B ¶ Tēpus quod sancta mater eccl'ia hodie incipit cū diuinis officijs. ꝛ durat vſqꝫ ad diē natiuitatis dicitꝰ aduentꝰ dñi. Est autē q̄druplex christi aduentus. ¶ Primus fuit in carneꝫ ad nr̄am redemptōem. Et ille aduentꝰ factꝰ ē ꝛ eiꝰ tpus p̄terijt ante mille q̄dringentos et. xlix. ānos ¶ Secūdus in mentē ad nostraꝫ sanctificatōnem. ꝛ ille fit q̄tidie ad deuotas aīas p illapsum sanctificatiuū. ¶ Tercius erit ad particulare iudiciū in vniuscuiusqꝫ morte ad meritoꝶ discussionē. ¶ Quartꝰ erit ad generale iudiciū in fine mū

di ad vltimatã omniũ retributõꝫ
Circa hos q̃druplices dñi aduen/
tus dicit Ambro. sup Lucã. q̄ san
cti patres illud tpus aduẽtus cele
brare ceperũt vt vnusq̇sq̄ꝫ fidelis
se illo tẽpe ꝑparet vt in die natiui/
tatis dei sui ꝑ mũ eius aduentũ et
ipius natiuitatẽ ex virginis vtero
digne valeat celebrare. qꝛ ꝑ h̄ dis/
ponetꝛ ad ꝑfectius in se suscipiẽdũ
christũ ad se venientẽ ad iudicium
siue pticulare in hois morte. siue
ad vniuersale in toti⁹ mũdi consũ
matõe. Debet autem ista ꝑꝑatio
esse nõ in cultu vestiũ. nõ in supflu
is ciboꝝ delicijs sicut seclares ali
q̇ consueuerũt facere. De q̇bꝫ dicit
Bernñ. in primo ſmone de aduen
tu. Videm⁹ nõnullos tãta sollici
tudĩe diebꝫ illis vestiũ gl'iam et ci/
boꝝ delicias ꝑparare ac si hec ꝛ simi
lia in sua natiuitate q̃rat christus.
atq̄ꝫ suscipiatꝛ digni⁹ vbi hec accu/
ratius adhibentꝛ. Subdit Sꝫ ipꝫ
audi dicentẽ. Supbo oculo ꝛ insa
tiabili corde cũ h̄ nõ edebã. Quid
tãta ambitõe vestes ꝑparas in na
tale meũ. detestor ego illud. supbi
am ñ amplector. q̇d tãta sollicitu/
dine ciboꝝ copias reponis ĩ tpus
illud. dãno ego carnis delicias. e/
go nõ accepto. celebrãs q̊ aduẽtuꝫ
meũ labijs me honoras. sꝫ cor tuũ
longe est a me. nõ me colis sꝫ deus
tu⁹ venter est. Tales vt timeo ml'
ti inueniũtꝛ in seculo q̇ sollicitu sũt
quõ ꝓ futuro christi festo sibi ꝑpa
rẽt ea q̃ corpus respiciũt. et modi/
cũ vel nihil curãt de his q̃ salutẽꝫ
suaꝝ respiciũt animaꝝ. in q̇bꝫ tũc
inuenientꝛ delicie supflue et cultus
vestiũ nimius. ꝛ nihil vel modicũ
curãt de virtutibꝫ. qꝛ quoꝝ cogita

tões ꝛ desideria vanitati secl'i ꝛ vo
luptati corpis defuiunt illi ñ pñt
etiã gustare q̄ꝫ suauis est dñs. Sꝫ
vt dicit Bernñ. Vos frẽs nolite e/
mulari in malignãtibꝫ neq̄ꝫ zelaue
ritis faciẽtes iniq̇tatẽ. ꝛ intelligite
magis nouissima eoꝝ. ꝛ cõpatia/
mini eis ex aĩo. ꝛ orate ꝓ eis vt sal
ui fiãt q̇ ꝑoccupati sunt in delicto.
qm̄ hec ꝑꝑatio eoꝝ nõ est ita bõa:
de q̃ Isa. dicit. Prepate viã dño.
Sup q̊ btũs Greg. in ome. dicit.
Via dñi ꝑparatꝛ qñ ad ꝑceptũ vi/
ta paratꝛ. Unde scriptũ est. Si q̇s
diligit me ſmonẽ meũ ſuabit. et
pater me⁹ diliget eũ. ꝛ ad eũ venie
mus et mansionẽ apud eũ facie/
mus. Debet ergo nr̃a ꝑ/
paratio esse nõ ꝑ supfluũ cultũ ve
stiũ ꝛ ceteroꝝ similiuꝫ. nõ em̄ dñs
hec in nobis approbat. nec ꝑ h̄ po
terimus eius future festiuitati indi
gnius ĩteresse. vt ab ipomet disce/
re possumus q̇ mox natus nõ ad/
hibuit sibi ꝑciosa ꝛ delicata. Sꝫ vt
ait scriptura cũ nasceretꝛ nõ erat ei
locus in diuersorio. neq̄ꝫ etiã erant
ei cunabula q̃ tenera ei⁹ membra
recipent. sed in vili ꝛ duro ꝑsepio
sordentꝫ stabuli reclinatus ẽ. ꝛ pã/
nis vilibꝫ inuolut⁹. Propter q̊d
dicit Ans. Consolami cõsolami q̇
in sordibꝫ pauptatꝫ nutrimĩ quia
vobiscũ de⁹ in pauptate est. nõ cu
bat ĩ delicijs splẽdidi cubiculi. nec
em̄ inuenitꝛ in terra suauitꝛ viuenti
um. Quid igitꝛ gl'iaris diues lutea
res in voluptatibꝫ lecti picti ꝛ de/
licati, cũ rex regũ suo decubitu stra
ta pauptatis honestare voluit. cũ
tamen ille infantulus in cui⁹ ma
nu sunt oĩa tuis sericꝫ ꝛ tuis plu/
mis ꝑelegerit duras stipulas. iu/

mentorum etc. Sed debet preparatio nostra esse per emundationem peccatorum. per observantiam mandatorum. per victoriam impugnationum. per munditiam cordium. per preparationem animarum. per castitatem corporis. per sufferentiam adversitatum. per largitionem elemosynarum. per dilectionem dei et proximorum. Unde beatus Aug. in quodam sermone de adventu dicit. Preparemus nos dilectissimi in omni castitate. in omni pietate in admirandam domini nostri iesu christi nativitatem. qui totum mundum ineffabili adventus sui luce perfudit. et gaudeamus. quia ut pateret nobis ascensus in celum descendit ad nos in terram ille de quo in themate dixi. Benedictus qui venit in nomine domini. Et quia deus per prophetas suos promisit se missurum messiam ad salutem mundi. et iudei adhuc expectant eum futurum Ideo circa materiam presentem queritur primo

Questio prima. scilicet an ille benedictus de quo nunc sermo venerit. et an ex scripturis hoc probari possit. scilicet quod tempus sui primi adventus nunc transierit. Respondetur quod sic. Hoc enim clare ostenditur non solum ex scripturis novi testamenti in quibus hoc luce clarius continetur et que sunt maioris autoritatis quam quecunque alie scripture. sed etiam ostenditur ex scripturis veteris testamenti et prophetarum que illud tempus longe ante predixerunt. Unde Genesis. xlix. Dum Jacob patriarcha moriturus esset et benediceret filiis suis inter cetera dixit iude. Non auferetur sceptrum de iuda nec dux de femore eius donec veniat qui mittendus est. Ubi Hiero. transtulit donec veniat qui mittendus est: chaldaica translatio habet expresse. donec veniat messias. Fuit autem ablatum regnum et dominatio a iudeis tempore Herodis. quia ille fuit alienigena in iudea. Pater enim eius fuit ydumeus. et ipse herodes fretus auxilio romanorum debellavit antigonum regem iudeorum: qui descenderat a machabeis. et omnem prolem regiam occidit. Et ita ab illo tempore usque nunc rege caruerunt. et sunt adhuc magis longinque a sceptro quam a principio. Cum ergo ablatio regni fuerit eis signum predictum de adventu christi patet quod illud tempore herodis impletum est. sub quo etiam christus dominus nascebatur. ut patet ex hystoria evangelica. Secundo archangelus Gabriel instruxit Danielem de tempore adventus christi dicens Daniel. ix. ca. Septuaginta hebdomade abbreviate sunt super populum. et super urbem tuam sanctam. ut consumetur et finem accipiat peccatum. et deleatur iniquitas. et adducatur iusticia sempiterna. et impleatur visio et prophetia. et ungatur sanctussanctorum. Quod dictum non potest intelligi de hebdomadibus dierum quia septuaginta hebdomade dierum faciunt non complete annum cum dimidio. sed oportet intelligi de hebdomadis annorum. ut scilicet septem anni faciunt hebdomadam unam. quemadmodum scriptura accepit Levitici. xxv. cap. ubi dicitur. Numerabis hebdomadas septem annorum. idest. quadringentos nonaginta annos. ut clare patet multiplicando septuaginta per septem.

Dominica prima aduentus

Et incipiunt dicti anni a .ij. anno re/gis arthaxersis qui dedit licentiam ne/emie redificandi ciuitatem hierusalem. et terminantur quarto anno post christi passionem. Et sic est sensus secundum Nicolaum de lyra. [Septuaginta heb/domade] que sunt .cccclxc. [abbreuiate sunt] .i. registrate in diuina prouiden/tia [super populum tuum] .s. iudaicum. [et super vrbem tuam] .s. hierusalem. [vt consu/metur] id est terminetur preuaricatio [et finem accipiat peccatum] .s. per christi pas/sionem [et adducatur iusticia sempiter/na] per eius predicationem [et impleatur visio et prophetia] de ipso predicta. [et vngatur sanctus sanctorum] .s. christus dominus qui secundum humanitatem vnctus est oleo gratie scilicet septem donis spiritussancti super omnem creaturam. Quod bene innuit Psalmista di/cens. [Deus deus tuus vnxit te] non oleo materiali sed oleo leticie .s. do/nis spiritussancti [pre consortibus tuis.] id est super ceteras creaturas. Et Isa. xi. dicit propheta. Egredietur virga de radice yesse. Yesse fuit pater dauid et dicitur alio nomine ysai. De hoc loque/batur propheta cum dixit. [Egredietur virga] id est virgo maria. que dicitur vir/ga gracilis paupertate et humilitate. et flexibilis pietate [de radice yesse] de stipite dauid. cuius radix et pater fu/it yesse [et flos de radice eius ascen/det] .s. christus dominus qui est flos puri/tatis. quia nullum peccatum actuale vel originale habuit in eo locum. et etiam quia protulit fructum [et requiescet super eum spiritus domini] quia in baptismo ei apparuit spiritussanctus in specie colum/be super eum ad designandum plenitu/dinem omnis gratie in eo. Et consequen/ter enumerat propheta dona spi/ritussancti que sue sanctissime humanita/ti sunt collata excellentissime et super omnem aliam creaturam. Consequenter ex/ponit propheta visionem vel angelus ipsi prophete. et qualiter hebdoma/de sunt intelligende. et exprimit de occisione christi in vltima hebdoma/da. et consequenter de destructione ciui/tatis hierusalem per populum romanum et ducem eorum .s. tytum. et de duratione desolationis ciuitatis vsque in finem mundi. vt patet in textu vsque in finem capituli quem legere potest qui vult.

Item Aggei .ij. dicitur. Adhuc vnum modicum et ego mouebo celum et terram mare et aridam. et mouebo omnes gentes et veniet desideratus cunctis gentibus. Et sequitur. Magna erit gloria domus istius nouissime magis quam prime dicit dominus exerci/tuum. Ex qua auctoritate patet quod christi ad/uentus est preteritus. Primo per hoc quod dicitur. Adhuc modicum et veni/et desideratus cunctis gentibus. Pro/pheta autem dixit hoc secundo anno da/rij regis persarum: et ab eodem anno vs/que nunc fluxerunt duo milia et .x. anni: et plus. Tantum autem tempus non dicitur in scripturis modicum. et ergo cum di/cat propheta restare modicum tempus vsque ad aduentum desiderati cunctis gentibus patet quod tempus sui aduentus diu est ante preteritum. Quod patet ex hoc quod sequitur ex auctoritate. Ma/gna erit gloria domus nouissime ma/gis quam prime. Et propheta loquitur de templo seu de domo domini edifica/ta post reditum populi de captiuita/te babylonica. Ad cuius edificationem inducebat populum et predixit glo/riam eius maiorem futuram quam fuerit gloria domus prime per salomonem edificate. quod omnino non potest in/telligi propter maiores diuitias. ho/nores. cultum edificia aut populum. cum in omnibus istis fuerit secunda domus quasi nullius momenti respectu prime

vt p3 Esdre v. cap. Etiam in pmo templo fuit archa testamenti de qua summe gloriabantur et non legitur fuisse in secundo. Propter quod oportet textum intelligi de maiori gloria quam habuit secundum templum ex aduentu desiderati cunctis gentibus. quod eam excellentissime glorificauit sua presentia. quando in ea predicauit et miracula fecit cecos claudos surdos sanando. et sic de aliis miraculis Et etiam quando a matre virgine fuit in eodem templo oblatus. De qua oblatione alius propheta loquitur malach. iii. di. Ecce ego mitto angelum meum et preparabit viam ante faciem meam et stati veniet ad templum suum dominator quem vos queritis et angelus testi quem vos vultis. Ergo quia christus sua presentia secundum templum honorauit et glorificauit magis quam primum templum fuerit glorificatum. et illud secundum templum diu durauit quia fere ante. Mcccc. annos fuerat destructum constat quod christus ante. Mcccc. annos venerat in mundum. Item ante christi aduentum quando deus irascebatur populo iudaico. propter peccata eorum. tunc solum puniuit eos in temporalibus. vt per famem. per lites per captiuitatem. sed non deseruit eos in spiritualibus vt p3 in deserto vbi ex merito peccatorum suorum vagabantur. xl. annis. et adhuc habuerunt secum moysen et aaron. et viderunt miracula multa et habuerunt tabernaculum domini et archam testamenti et sacerdotes etc. Sic in captiuitate babylonica habuerunt Hieremiam: ezechielem danielem. et post reditum de babylone habuerunt prophetas et alios magnos viros. vt zachariam: Aggeum. malachiam. Esdram Neemiam etc. Et habuerunt templum et ciuitatem hierusalem et principes et sacerdotes et sacrificia etc. Ex quo patet quod ante aduentum iesu nazareni fuerit plus populus dei electus ex quo deus illum populum tunc in spiritualibus non dereliquit. A tempore vero iesu nazareni deus populum iudaicum puniuit non solum in temporalibus dispergendo eum non tantum ad vnam terram sed per vniuersum mundum. sed quod maximum est eum totaliter deseruit in spiritualibus quia interim non habuerunt prophetas: non miracula. non vnctionem regum aut sacerdotum. non terram promissionis. non ciuitatem hierusalem non templum. non sacerdotes. non sacrificia et hostias. et durauit nunc vsque ad quartumdecimum centenarium. quod aptum signum est quod ab eodem tempore non fuerint amplius electus populus dei. sed ab eo reprobatus. eo quod non cognouerunt tempus visitationis sue per messiam ipsis patenter in scripturis promissum et tandem eisdem scripturis tam conformiter missum. Item quia prophete principaliter prophetabant de messia et eius aduentu et ante christi aduentum populus iudaicus multos habuit prophetas qui frequenter et principaliter de messia prophetauerunt. Sed post christi aduentum iam per mille et quadringentos annos nullum habuerunt prophetam. quod apte signat christum venisse de quo prophete locuti sunt. aliter vtique in tanto tempore aliquis fuisset a deo missus qui de eo et eius aduentu nunciasset. Propter hoc ergo nunc non sunt in ecclesia quia christus venit de cuius aduentu omnes prophete principaliter sunt locuti Item quando iudei fuerunt domino tunc semper fuerunt in prospero statu. vt patet ex decursu librorum veteris testamenti. et si aliquando fuerunt afflicti hoc fuit propter eorum peccata. Et quia ante captiuitatem babylonicam fuerunt ydo

tre pessimi ꝛ occisores ꝓphetaruꝫ eos a peccatis reuocātiū. ita ꝙ vnus regū ciuitatē hierusalē impleuit sanguīe prophetaꝝ vsqꝫ ad B vt de manasses legit̄. iiij. Regum xxi. et mlt̄a alia mala fecert̄ ꝓpt̄ que peccata om̄es captiui ducti sr̄ in babylonē. et ibi soluꝫ ꝑ. lxx. annos fuerūt captiuati. Et cum captiuitas in q̄ modo sunt sit maior quia sunt mō per totū mundum dispersi ꝛ durauit fere ꝑ .Mcccc. annos et pl⁹. ꝛ nulla apparet adhuc liberatio optet eos concedere ꝙ peccatuꝫ ꝓ q̄ nūc tam diu et tā g̃uiter captiuati ꝑmanēt fuerit maius q̄ȝ oīa peccata p̄cedētia captiuitatē babylonicā. cū pena peccato debeat corrn̄dere. et nō pōt assignari aliud peccatū nisi illō g̃uissimū ꝙ christū eis in lege et in prophetis ꝓmissum negauerunt ꝛ crudelit̄ occiderūt. Non em̄ legitur ꝙ p⁹ captiuitatē babylonicaꝫ ydolatrassent vel occidissent prophetas sicut an̄ fecerūt. Item sacra scriptura determīat tp̄s aduentus messie. ꝛ locū natiuitatis eius et modū viuendi et moriēdi Et hec oīa sicut a scriptura sūt determinata ita dudū sūt in iesu nazareno impleta. Igit̄ cōstat ipm̄ esse messiam. Assumptū vide de ductū circa dñicam scd̄am. Hec ꝛ multa alia inuenies ꝑticularit̄ et dearticulate posita ꝛ ꝓbata ꝑ magistꝝ Nico. de lyra in q̄dam q̄stione in postill' suis sup ꝓphetas cū obiectōibus articuloꝝ. ꝛ cū floribus earūdem obiectionū.

De eadē dñica Sermo .ij.

Secūda q̄stio. qs B

Sit ille benedictus qui sic venit in noīe dñi. Rn̄det ꝙ est dei filius et deus verus deo patri sanctoqꝫ et coeterno sp̄ui coequalis et cōsubstātial'. creator celi et terre. Ille inquā est qui venit in nomine dñi. id est in noīe p̄ris a quo missus est. Parū em̄ videbat̄ diuine bonitati ad cōsūmationē nostre redēptionis mittere cherubin et seraphin aut vnū ex angelis. sed ip̄emet dei fili⁹ venire dignatus est vt idem essꝫ reparator noster qui et creator. ꝛ vt idē frat̄ noster similis nobis in natura q̄ ꝛ dñs noster est et pater. Q̄ autē ille bn̄dictus q̄ venit in noīe domini sit deus verus ꝛ dei natural' filius claret ex innumeris vtriusqꝫ testamēti scripturis. quaꝝ paucas adducam. Et ad meli⁹ intelligendū ea que de ꝑsona mediatoris dei et hominū christi iēsu veri messie dicenda sunt ꝛ exponēda est notandū ꝙ in xp̄o dño sr̄ due nature. Una diuia que ip̄e est ꝛ ab eterno fuit ꝛ in eternū manebit inuariabilit̄ ꝛ necessario. Alia est humana quā in tp̄e assumpsit ꝛ sibi quodā speciali mō vniuit. nō sic ꝙ diuinitas sit facta humanitas. sꝫ ip̄a ꝑsona diuīa filij dei sic assumpsit et sic sibi vniuit hūanitatē ꝙ ip̄a ꝑsona diuina ratiōe istius vniōis concretiue dicit̄ homo aliquo mō simili sicut res habens albedinē sibi vnitā dicit̄ ab ea concretiue alba. et habens caliditatem dicit̄ ab ea calida ꝛc̄. Nā res talis informata albedine aut caliditate nō dicit̄ nec est albedo aut calor abstractiue sed concretiue dicit̄ alba aut calida. Et induēs vestem nō est nec dicit̄ illa vestis. vt videlicꝫ tunica aut palliū sed a tali veste indutus dicit̄ vestit⁹ aut

palliat⁹ tunicat⁹ ⁊c. ¶ Qui
bus sic pmissis est p similia osten
dendū ad nostrū ppositū. Primo
q possibile fuit deū predicto mō
sibi vnire humanā naturā. Nam
teste scriptura serpens peccare fe
cit primos homies. quod intelli
gi nō potest de serpente q est aīal
irrationale. oportet ↄcedi q dia
bolus in assumpta quōcunq na
tura serpentis ista fecerat. Simi
liter angeli qui etiā sunt spūs in
diuisibiles de sui natura sepe i as
sumptis hūanis corpibus legun
tur sanctis patrib apparuisse et
cū eis vt homines comedisse. lo
cuti fuisse aut alia fecisse homini
bus solita. Cum ergo malignus
spūs potuit se vnire corpi serpen
tino. et in eo moueri loqui ⁊c. et
cum boni angeli potuerūt sibi as
sumere hūana corpa ⁊ in istis hoi
bus apparere sensibiliter et cum
eis loqui comedere ⁊c. Sicut legi
tur factū abrahā loth thobie ⁊c.
Et cum aīa humana que est indi
uisibilis spūs portet grossum cor
pus ⁊ terrestre sibi vnitū quō nō
posset dñs deus q est infinite po
tentior hūanitati dicto mō se vni
re. aut quō auderet homo hoc de
dei potentia negare. cū nullā om
nino in deo negat mutabilitatē.
nec aliquā includit contradictōē
nec etiā aliud aliqd indecens aut
incōueniens sequi possit. sed sic p
omnia decentissimū ⁊ ordinatis
simū et diuine bonitatis pietatis
dilectōis et misicordie clarissime
ostensiuū vt posteri⁹ clari⁹ appa
rebit. ¶ Hoc ḡ iā scitū et cō
seqnter ostendendū q deus non
solū potuit se pdicto mō huma
nitati vnire. sed q etiā fm scptu
ras ita se vniuit. ⁊ vltra ostenden
dū est principaliter q messias ex
scripturis sacris debuit esse ⁊ est
ver⁹ deus et verus hō. Hoc patz
primo Hiere. xxiij. Ecce dies veni
ent ⁊ suscitabo dauid germen iu
stū. Per quod apparet xpi hūa
nitas fm qd est de stirpe dauid. ⁊
in eadē autoritate de eadē psona
sequit. et hoc est nomen ei⁹ quod
vocabūt eum dñs iust⁹ nr. Per
quod apparet ei⁹ diuitas. Nam
vbi nos habem⁹ dñs in hebreo
ponit nomen dñi tetragramaton.
quod est propriissimū dei. ⁊ nulli
potest cōpetere nisi deo soli. Et si
cut habem⁹ in trāslatōe nostra eo
dem modo habet in translatōne
septuaginta interptū. ⁊ hoc est no
men quod vocabūt eū iust⁹ nr. ⁊
ibi ponit nomē dñi tetragrama
ton vbi nos ponim⁹ dñs. Ecce cla
rissimū testimoniū illi⁹ prophete
de vtraq natura xpi. s. diuina et
humana. nec capti⁹ poterit haberi
Itē Ysa. ix. dr d xpo. Paruul⁹ ei
nat⁹ ē nobis ⁊ fili⁹ dat⁹ ē nobis.
p qd ondit vtra hūanitas xpi. ⁊ sub
dit. Et vocabit nomē ei⁹ admira
bilis. cōsiliari⁹. de⁹. fortis. pr fu
turi seculi. pnceps pacis. Per q
noia oia ondit ei⁹ vera diuitas.
Ipe ei fm diuitatē suā ē admira
bili. miracla faciēs. qd soli deo cō
uenit. ipe ē ↄsiliari⁹. i. ↄsilia euāge
lica pcepts supaddēs. ⁊ oē bonum
ↄsiliū imo oēz bonū cogitatū cor
dib hoīm imittēs. ipe ē de⁹. ipe ē
fortis ifernū spoliās imo sol⁹ ops
Ipe ē pr futuri secli. qz electos ad
vitā etnā admittēs. ⁊ ē pnceps pa
cis infne ↄstū ad grām. et pacis su
pne ↄstū ad celestē gliaz. Et q te
rt⁹ debeat hre vocabit sicut iudei

Dominica prima aduētus

corrūpentes tertiū dicunt ꝙ non: patet clare ꝑ trāslationē septua/ ginta. et silr ꝑ trāslationē chalda icam que ambe habēt. et vocabit
Item Isa. xxxv. dicit. Deus ip se veniet et saluabit nos. ꝑ qđ oñ ditur incarnatio ꝑsone diuine. et subdit. Et tunc aperient oculi ce/ corꝝ et aures surdorꝝ patebūt. tūc saliet sicut ceruus claudus. ꝛ ap te erūt lingue mutorum. Per qđ ostenduntur miracula que christus in suo aduētu operaturus erat. et per que cognosci habuit ab homi nibus ꝙ ipe esset ille qui ꝑmissus erat in lege et prophetis. Illa enim miracula fuerūt facta corporaliter ꝑ christū. ꝛ postea ꝑ aplos ꝛ alios credentes in noie christi. vt patz i euāgelijs ꝛ in actibus aplorꝝ. Fu erunt etiam facta spūaliter in illu minatōe infideliū fidē recipiētiū ꝛ aures eorꝝ fuerūt apte manda/ tis christi obediēdo. ꝛ claudi sana ti ꝑ viā morū incedendo. et muti soluti fidem libere confitendo.
Item Michee. v. dicit. Et tu beth leem eufrata puulus es in milibus iuda. ex te ei egredietur dux q sit do/ minator in isrl. i. messias scdm trās latōem chaldaicā q scdm carnē est natus de stirpe dauid. Et ꝯseqnter subdit. Et egressus eius ab initio a diebus eternitatis. ꝑ qđ exprimitur xpi diuinitas. Est enim sensus. [Egres sus] i. emanatio eius. s. ꝑsone fi/ lij [est ab initio] . id ē a patre q est principiū [a diebus eternitatis] qz hec emanatio est eterna. sꝑ enim na scitur filius a patre et sempꝑ natus est. Et Baruch. iij. Hic est deus no/ ster et nō estimabitur alius aduersus eum. ipe adiuenit oēm viā sciētie ꝛ dedit eā iacob puero suo ꝛ israel dilecto suo. Post hec in terris vi sus est et cū hoibus conuersatus est. Et Ysaie. vij. Ecce virgo ꝯcipi/ et ꝛ pariet filiū: et vocabitur nomē eius emanuel qđ interpretatur nobi/ scū deus. Et ad Phil. ij. Cū in for/ ma dei esset nō rapinā arbitratus est esse se eqlem deo. sed semetipz exinaniuit formā serui accipiens. Et ad Gal. iiij. Cum venit plenitu do tēꝑis misit deus filiū suū. Et Joh. i. In pncipio erat verbū et verbū erat apud deū. ꝛ Johā. iij. Sic dilexit deus mūdū vt filiuz suū vnigenitū daret. Et Leo pa/ pa. Salua ꝑprietate vtriusqz sub stantie in vnitatē ꝑsone sustinuit a maiestate hūilitas: a vtute ifir/ mitas. et ab eternitate mortalitas. Et Bern. sermone. xvi. supꝑ cātica Non modicū fiducie robur pre/ stat mihi ꝙ magnus vir ille ꝑpbe/ ta potēs in opere ꝛ smone de mon te celorꝝ descēdens visitare digna tus est me cū sim puluis ꝛ cinis. suauiter rumino hoc: et replentur vi/ scera mea. ꝛ interiora mea saginā tur. et oia ossa germināt laudem. Inestimabilis enim dignatio fuit ꝛ penitus inexcogitabilis ꝙ in carce ris huius. s. mūdi horrorē fetorē qz descēdere dignata est tāta ma/ iestas et tā incōprehensibilis celsi/ tudo. Sic hec pdicta de tēpo/ re aduentus veri messie christi dñi: ꝛ maxime de duabus naturis i xpo ꝛ de mō vnionis diuine ꝑsone ad humanā naturā aliq ꝛ potissime hoies nūc pmo ex iudaismo con/ uersi ad fidē. propter quorꝝ iforma tionē pdicta principaliter locutus sum. vel etiā si aliqua alia christia ne religionis mysteria. vt de trini tate. de sacramēto eucharistie. et

sic de aliis humanā ratōem tran scendentibꝫ nō intelligerēt. nō debent ex hoc moueri: aut oīno turbari. tñ firmiter ⁊ fortiter ea credant ⁊ ipa successiue quantū eis ad salutē sufficit ⁊ statui eoꝝ competit intelligent. Attendāt tales ꝙ ordo addiscēdi in humanis et ad intelligentiā pueniēdi hoc exigit vt discipuli a pncipio magistris suis credant. et tūc poterint postea ad creditorū attingere intelligentiā et ratōem. vt dicit Aristo. pmo prioꝝ. Et ex quo res sic se hꝫ i humanis. quāto magis discipulos a mgr̄o deo de supnaturalibus et cōmunem ratōem excedētibꝰ erudiēdos optet a principio simpliciter ex ipius dei auctoritate credere. ⁊ cōseqnter ad creditorum ratōem et intelligentiā pucnire. Quod etiā Ysaias intēdebat cū dixit. Nisi credideritis nō intelligetis. Concludendo ergo dicimus ꝙ iesus christꝰ ille benedictus q̄ venit in noīe dn̄i est verus deus et naturalis dei filiꝰ. vt est i priori questione dictū. quomodo ergo cōueniebat sibi descēdere de celis et venire in hūc mundū. ꝺm ꝙ dicit Joh. iij. Nemo ascēdit in celū nisi q̄ descendit de celo filius hoīs qui est in celo. Et ad Ephes. iiij. Qui descēdit ipe est q̄ et ascendit. Cum tñ deus sit immutabil'. ⁊ omnibꝫ rebus sit sp p̄sens. ipso testāte ⁊ dicēte p prophetā Hieremiā. xxiij. Ego celū ⁊ terrā impleo. Et in psal. Si descēdero ad infernū ades. ⁊ Ysaie vlti. Celum mihi sedes est ⁊ terra scabellū pedū meoꝝ. Est rememorādum ex dictis ꝙ duplex est natura in xp̄o scꝫ diuīa ⁊ hūana. Questio tcia.

Querit ergo ex q̄ christus est deus quō igit immutabil' deus et oībꝫ semp p̄sēs potuit descēdere et sic mutari aut ad locū venire in q̄ prius nō fuit. Rn̄det ꝺm intentōez magistri in tercio di. i. Et ꝺm sanctuꝫ Thomā i tcia pte summe. q. lvij. Et dicit primo mō ꝙ xp̄s in primo suo aduētu. i. in sua incarnatōne nō descēdit de celo ꝺm suā naturā humanā. qꝛ al's habuissꝫ naturā suā hūanā ī celo ⁊ adduxissꝫ eam secū in terrā. qd̄ nō est veruꝫ. qꝛ ipē de nouo formauit eā in vtero marie semp virginis. et caꝫ sibi vniuit ac ypostatice copulauit. Scd̄o dicit ꝙ ipē descēdit d̄ celo ꝺm suā naturā diuinā nō sic intelligendo ꝙ prius solū ꝺm diuinitatē fuerit in celo. ⁊ ꝙ tūc in suo aduētu deseruerit celuꝫ et incepit esse inferius solū in terra. hoc enī est absurdū cū imutabil' sit ⁊ ratione sue imensitatis necessario sp existat in omī re. Sed sic ē intelligendū ipm ꝺm suā diuinitatē descēdisse. qꝛ ipē dei filiꝰ q̄ est infinite pfectus. ⁊ optimū ac supmū in entibꝫ se hūiliauit ⁊ q̄si inclinauit ⁊ inferiorauit cum pro nr̄a salute assumpsit naturā hūanam q̄ sua creatura est. et q̄si cinis ac puluis in compatōe diuine maiestatis veraciter reputāda. Nō est ille descēsus factꝰ ꝺm locū aut p loci mutatōem sed ꝺm exinanitōnem. qꝛ cū in forma dei esset formā serui accepit ꝺm modum loq̄ndi apl'i ad Phil'. ij. Sic ergo dicit exinanitꝰ nō ꝙ suā plenitudinē amitteret. sed ex hoc ꝙ nr̄am paruitatē suscepit. ita dicit descēdisse de celo: nō ꝙ celū deseruerit. sed qꝛ sua altitu

do nostrã naturã inferiorẽ ac terrenã assumpsit in vnitate ꝑsõe ipsam in seipo exaltãdo et dignificãdo. Et est aliq̃ mõ sile sic si ꝑnceps potens in legitimã vxorẽ duceret filiã alicuius paupis ⁊ ignobilis rustici dicerem⁹ eũ descendisse et se quodãmodo inferioꝛasse. cum tamẽ ante ⁊ post idẽ sit et eque in se nobilis atq; potẽs. Ita ergo intelligẽdũ ẽ dei filiũ in hũc mũdũ descẽdisse. Quod uero at dicitur missus esse in hũc mũdũ hoc sic intelligendũ est ꝙ dei filius q̃ prius cũ solũ fuit in natura diuina fuit semꝑ inuisibil' nobis ⁊ oculis nostris corꝑeis est factus visibilis sensibiliter ꝑsens. et hoc per assũptionẽ hũane nature in qua cũ hoibus corꝑaliter cõuersat⁹ est in terris. propter qđ dič Aug. li. ꝑmo de doctrina xp̃iana. Non ꝑ locoꝝ spacia veniẽdo sed in corꝑe mortali mortalib⁹ apparẽdo vẽisse ad nos dicit̃ dñs. Et btũs Bernardus querit dicẽs. Quõ venisse dicitur q̃ fm diuinitatẽ semꝑ vbiq; fuit. Rñdet dicens. Erat q̃dem ĩ mũdo et mund⁹ ꝑ ip̃m factus ẽ ⁊ mũdus eũ nõ ꝯgnouit. Non itaq; venit in mundũ ꝙ abierat. sed apparuit qđ latebat. Unde ⁊ humanã in qua cognosceret̃ induit formã. q̃z nimirũ in diuĩa natura inhabitat lucẽ inaccessibilẽ. nec sane inglorıũ erat maiestati apparere in silĩtudine sua quã fecerat ab initio. Nec indignũ fuit aliq̃bus in substãtia sua agnosci. ñ potuit cognosci in imagine apparere vt q̃ fecerat hominẽ ad imaginẽ et silitudinẽ suã ip̃e innotesceret hominibus factus hõ. Et mgr̃ dicit in tercio di. j. Missio filij dei intelligenda est ip̃ius incarnatio. eo eñi missus est ꝙ humanitatẽ assũpsit in qua mũdo visibilr̃ apparuit. Sic ergo patet ꝙ de celo descendit dei fili⁹ et venit in hũc mũdũ non quidẽ ꝑ loci mutationẽ: s; ꝑ sue altitudinis inclinatõem in assumptõe nostre ꝑuitatis. ⁊ ꝑ exhibitionẽ sue ꝑsentie visibiliter ĩ assumpta natura. Ut ergo tãti bñficij grati simus studeamus freq̃nter et maxime in hoc sacro tẽpore circa hunc tãti regis aduentum aĩo occupari. crebro nr̃a meditatio versec̃ circa aduentũ tante maiestatis ad nr̃am humilitatẽ. ⁊ circa tantã nostre ꝑuitat; ꝑ hũc christi aduentũ exaltationẽ et dignificatõ;. et hoꝝ meditatio nos excitet ad amorẽ tanti benefactoris. et ad reddendã sibi grãꝝ possibilẽ actõnẽ. vt ꝑ hoc mereamur consequi finalẽ fructũ hui⁹ aduẽtus. s. vitã eternã. Quã nobis cõcedere dignet̃ idẽ dñs ⁊ saluator noster iesus christus. q̃ cũ p̃re et sp̃ũsancto viuit et regnat vn⁹ de⁹ in secula benedictus Amen.

Dñica secunda aduentus Sermo tercius

Benedictus qui venit in noie domini. Matth. xxi. Queritur q̃rto. Que sit causa ꝑfidie iudaice cũ tamen scripture veteris testamenti q̃s ip̃i etiã recipiunt tã clare veritatibus catholicis testificent̃. et maxime de christo iesu quo ad aduentũ et ꝑsonam. Lu⁹

etiã modũ nascendi: conuersandi
moriẽdi: resurgendi: ad celos ascẽ
dendi et legem suã publicãdi cla
rissime attestant omnes scripture
legis et prophetarũ que de messia
pdicte fuerũt. et omnes figure le
gales et hystoriales. quas omẽs
adducere esset nimis longũ. et in
sup tanta est cõsonantia scriptu/
rarũ veteris testamenti iesu chri/
sti et gestorum eius et suorum. et tã pũ
ctualis q vix potest maior conso
nãtia cogitari. Nec solũ scriptu/
re sacre his attestantur sed et gentili
um prophetisse. quarum vna famo/
sissima ad phos et poetas ĩ libro
suo expositorio cuiusdam visiõis
seu somnij. quod plures ex sena/
tu romanorum viderunt singuli v/
na nocte expresse dicit. In diebus
illis exurget virgo de genere he/
breorũ noĩe maria. et pcreabitur ex
ea sine cõmixtiõe viri filius dei no/
mine iesus. Et conseqnter totum
pcessum christi tangit et totã pro
phetiã ponit autor de causa dei.
libro primo. caplo. xxxij. Addu/
cit etiam ibidem quandam aliam
sybillam que fuit circa aduentum
christi. ¶ Recitat quoque idem de
quodã alienigena olim mortuo.
cuius sepulchrũ fuit in constanti
nopoli casu effossum. qui p scptu
ram in lamina aurea iuxta se po
sitam sic ait. Christus nascetur de v/
gine maria et credo in eũ. Mul/
ta alia gentiliũ testimonia addu/
xit pdictus auctor que trãseo cau/
sa breuitatis. De hac igitur questio
ne cogitaui pnũc loqui. Rogemus etc.

Nunc iudei in sua pertinacia
stant auersi a fide et catholica ve
ritate. Dominus Nicolaus de lyra in
fine questionis solẽnis quam fe/
cit de probabilitate veritatum ca
tholicarũ ex scripturis veteris te
stamẽti tres ponit causas quibus
addende sunt adhuc alie tres.

¶ Prima etenim causa propter
quam secundum eum multi iudeorum
auertuntur a fide est timor pe/
nurie temporalis. Sunt enim et
fuerunt semper valde cupidi. et ĩ
lege eorum frequenter promittitur
abundantia temporaliũ. quod ip
si solum litteraliter intelligunt. et
ideo supra modũ abhorrent hu/
ius contrariũ. scilicet temporaliũ
penuriam. ¶ Secunda causa est
quia a cunabulis nutriuntur in o/
dio christi et legis christiane. Et
vt dicit ipi omni die christicolis
maledicunt in synagogis suis. il/
la autem ad que homines sũt as
sueti a puericia illa sunt eis quasi
in naturam conuersa. et per con/
sequens fortiter auertũt intelle/
ctum a sibi contraria veritate.

¶ Tercia causa difficultas et alti
tudo eorum que in fide catholica
credenda proponuntur. sicut trini/
tas personarũ in natura diuina ĩ
vna christi persona. et sacramẽtum
eucharistie. que eorum carnales
intellectus nullo modo possunt
capere. et ideo reputant nos tres
deos adorare. credere et colere. et
in ipa ecclesia sacramentũ eucha/
ristie. Isti deliri putant nos pa/
nem adorare. et sic pessime ydo/
latrare. sicut per experientiã cog/
nouerunt. qui cum eis de tali/
bus contulerunt. Pro talibus
igitur a fide catholica peruertun/
tur. et plures iã baptizati ad vo/
mitum reuertuntur. ¶ Q

Dñica tercia aduentus

¶Pro declarãda q̄rta causa sue
ꝑfidie est notandum q̄ licȝ vt p̄/
dixi q̄druplex sit xp̄i aduẽtꝰ .duo
tamen illoꝝ sunt principales. de
quibus etiã scripture freq̄nter lo
quunt̃. ¶Primus est in hunc mũ
dũ.cũ scȝ humanã naturã assum
psit. ꝛ in ea inter hoĩes visibiliter
cõuersatus ẽ.de q̄ p̄dixi in p̄cedẽ/
ti sermõe. ꝛ ille esse debuit in pau
ꝑtate hũilitate et passione. vt po/
sterius declarabo ¶Secũdꝰ erit
ad iudiciũ finale.de quo loquitur
euãgeliũ huiꝰ dñice secunde. ꝛ ille
aduentus erit in p̄tãte magna et
virtute. De hoc aduentu loquit̃
Dañ.vij.ca.dicẽs. Ecce cũ nubibꝰ
celi quasi filius hoĩs veniet ꝛc̃. Et
dicit notanter [cũ nubibus celi]
Sicut em̄ christꝰ ascẽdit in celuȝ
ſm humanitatẽ obseq̄o nubium
ita etiã veniet ad iudiciũ. vt habe
tur Actuũ.i. vbi dicit̃. Hic iesus q̄
assũptꝰ ẽ a vobis ĩ celũ sic vẽiet ꝛc̃
Dicit propheta notãter [quasi fi
lius hoĩs] quia christꝰ nõ solũ ẽ
filius hoĩs sed plus est etiã filius
dei. Et ideo subdit̃. [ꝛ vsq̄ȝ ad an/
tiquũ dieꝝ ꝑuenit] id ẽ ad equa/
litatem dei patris ſm naturã di/
uinã [et dedit ei potestatẽ] qꝛ tũc
omnia erãt plene subiecta christo
vt habet̃ ad Hebre.ij. Sequit̃ [ꝛ
honorẽ et regnũ. et omnes popu
li tribus et lingue ip̄i seruiẽt. ꝛ po
testas eius potestas eterna q̄ nõ
auferet̃. et regnũ eiꝰ quod nõ cor
rũpet̃] quia regni eiꝰ nõ erit finis
vt habet̃ Luce.i. De b̄ scd̄o aduẽ/
tu loquit̃ etiã Jsa.xxx. c. dicẽs. Et
erit lux lune sicut lux solis. ꝛ lux
solis erit septẽpliciter sicut lux se
ptẽ dieꝝ in die in qua alligauerit
dñs vulnus populi sui. et ꝑcussu
rã plage eius sanauerit. Tunc in
finali iudicio mũdus renouabit̃
et meliorabit̃ ad augmentũ glo/
rie beatoꝝ. qui in elementis ꝛ cor
poribus celestibꝫ melioratis vide
bunt clarã relucentiã diuine v̄tu
tis et bonitatis. ſm illud Sapiẽ
xiij. A magnitudine speciei ꝛ crea
ture cognoscibiliter poterit eoruȝ
creator videri. Decor autẽ corpo/
rũ celestiũ maxime cõsistit in luce
ꝛ ideo tũc augebit̃. ꝛ hoc est qd̄ di
cit ꝓpheta. Et erit lux lune in die
qua alligauerit dñs vulnus po/
puli sui. qꝛ sancti tũc resurgent in
corꝑibus gloriosis ab om̄i corru
ptiõe et penalitate liberi. Jste xp̄i
aduentus erit in vltimo die secl'i
qui in scripturis vocat̃ dies mag̃
ꝛ terribilis. Unde Malachie vl
timo. Ego mittã vobis helyã an
teq̄ȝ veniet dies dñi magnꝰ ꝛ ter/
ribilis. Helyas eniȝ et enoch ad
hoc reseruant̃ in vita vt p̄dicent
contra ꝑfidiã antixp̄i ante diẽ iu/
dicij Et Johelis.ij. dicit̃. Sol cõ
uertetur in tenebras. ꝛ luna v̄tet̃
in sanguinẽ anteq̄ȝ vẽiat dies do
mini magnus et terribilis. Et q̄a
iudei nõ sciũt distinguere illũ du/
plicem christi aduentũ propt̃ qd̄
multipliciter circa hoc errãt. scri/
pturas eni p̄dictas et alias simi
les ꝑtinentes ad secundũ christi
aduentũ. scȝ ad finale iudicium. i/
telligunt de primo eius aduentu
scȝ in carnem. Et propter hoc cuȝ
ea que hm̄õi scripture promittũt
ventura in aduẽtu ad iudiciũ vi
dent nõdum impleta credũt chri
stũ nõ venisse in carne. Si autem
duplicem christi aduentũ distin/
guerẽt. et cuilibet aduentuũ scp̄tu
ras que d̄ eo loquũt̃ appropñarẽt

clare viderent christũ dudũ venis/se in carne. et nobiscũ expectarent ei⁹ aduentũ ad iudiciũ finale. Hec est ĝ q̃rta cã pfidie iudaice. et pn/cipaliter est vnũ quod facit ipsos iudeos circa christi aduẽtũ grauit̃ errare. ¶ Quintũ pncipale quod iudeos errare facit circa mes/siã et aduentũ ei⁹ ac statũ est q̄ cre dunt venturũ eũ i mũdũ regẽ po tẽtissimũ et tp̃aliter regnaturũ qui eis restituet regnũ israel. et obtine bit monarchatũ mũdi oĩbꝫ popul̃ sue ditioni subiectis. ꝛ q̃ vident q̄ hoc nõ ẽ in christo impletũ. iõ di cunt ipm nõ esse messiã. Sed h̃ ip soꝝ dictũ est manifeste error ꝛ cla re ɔtra statuta scripture veterꝫ in/uentionũ. q̃ licꝫ aduẽtus secũdus vẽturus sit in magna ptãte vt fuit iam clarificatũ p scripturas predi ctas aduentus pmus veri messie fm scripturas prophetaꝝ esse de/buit ꝛ nũc fuit nõ in ptãte ꝛ domi nio tp̃ali sed in hũilitate paupꝫtate i passioĩbꝫ contẽptibꝫ ꝛ morte. Qꝫ em̃ i paupꝫtate esse debuit ꝛ modo fuit christi pmus aduẽtus ptꝫ Za charie. ix. Exulta satis filia syon. iu bila filia hierusalẽ. Hoc impletuꝫ est in xp̃o quãdo veniẽs hierl'm p/pe passionẽ fuit receptus ad ciuita tem ꝛ templũ cũ gaudio ꝛ exulta/tiõe populi. Subdit pphẽta. Ecce rex tuus veniet tibi iustus et salua tor. saluaturus em̃ erit nos ꝛ nũc saluauit p viã iusticie seipm morti offerẽdo. Et ipe paupꝫ. Christus ei dñs a pncipio natiuitatꝫ sue vsqꝫ ad mortẽ pauprimã duxit vitam. vt ptꝫ ex decursu euãgelioꝝ. Uo luit enĩ suo exẽplo nos docere cõ/temptũ mundanoꝝ ꝛ amorẽ cele/stiũ. proptẽ hoc ipe pauper fuit i tẽ/poralibus sed ditissim⁹ in spũali/bus. q̃ datus est ei spũs nõ ad mẽ surã. Johã. iij. Et seq̃tur. Sedens sup asinã. Et illud impletũ ẽ i die palmarũ vt patꝫ Mat. xxi. ¶ Qꝫ autẽ christ⁹ in pmo suo ad/uentu. s. in illũ mundũ debuit nõ dñari tp̃aliter sed pati: cõtemni et mori p peccatꝫ nr̃is ptꝫ clarissime Isa. liij. vbi pphẽta loq̃ns de chri sto et ei⁹ passiõe dicit. Quis credi dit auditui nostro et brachiũ do/mini cui reuelatũ est. Et post pau ca exp̃mit ignominiã christo illa/tã cũ dicit. Nõ est species ei neqꝫ decor. Q̃uis ei fm ṽitatẽ xp̃s fm hũanã naturã fuerit speciosus for ma p filijs hoĩm. psal. xliiij. tamẽ illa speciositas fuit in passiõe eius deturpata alapis in facie ei⁹ infla turã ꝛ liuorẽ causantib⁹. et sputis eã defedantibꝫ. Postea exp̃mit p pheta ei⁹ contẽptũ et abiectõnem cũ dicit. Nos. s. iudei. et cõnũerat se propheta iudeis eo q̄ esset d̃ po pulo eodẽ. reputauim⁹ eũ quasi le prosum. s. vilẽ et abomĩabilẽꝫ ad modũ leprosi. Et reputauim⁹ eũ pcussũꝫ a deo et hũiliatũ. s. proptẽ peccata sua propria. imputauerũt enĩ sibi iudei q̄ haberet demoniũ ꝛ pũerteret populũ ꝛ cetera multa vt patꝫ in euãgelijs. Tercio expri/mit passionẽ eius et cãm passiõis. ꝛ fructũ cũ dicit. Ipe aũt vulnera t⁹ est propter iniq̃tates nostras. Quasi di. Nõ sicut iudei putabãt passus est p suis proprijs peccatꝫ. q̃ vt posteri⁹ dic̃ pphẽta. Ipe pec catũ nõ fecit nec inuent⁹ est dolus in ore ei⁹. sed p nr̃is expiãdis vul/neratus est. ꝛ sequit̃. Omes qua si oues errauimus. et dñs i eo po/suit iniq̃tates omniũ nostrũ. i. pe

nam pro iniquitatibꝫ omniũ no/
strũ expiandis. sequit᷑. [Et oblatꝰ
est] scꝫ ad passionẽ et ad mortem.
[quia ipe voluit]. s. obedientiã pa
tris ⁊ ꝑ liberatõe generis hũani. et
cetera multa ponunt᷑ ibidẽ expri/
mentia messie contemptũ spretũ
passionẽ et mortẽ. Item de chri/
sti passione et morte ponit᷑ etiam
Daniel. ix. vbi dicit᷑. ꝙ post hebdo/
madas septẽ et hebdomades sexa
gintaduas. s. in medio. lxx. hebdo/
madaꝝ occidet᷑ christus. ⁊ nõ erit
populꝰ qui eũ negaturꝰ est. Ex qui
bus clare patet ꝙ messias ſm scri
pturas nõ erat regnaturꝰ tempo/
raliter in ꝑmo suo aduentu vt iu/
dei male expectãt. sꝫ venturꝰ erat
et ita venit in pauꝑtate. hũilitate
passiõe et morte vt sic saluũ face/
ret populũ suũ a peccatis eorum.
¶ Sextũ qḋ eos errare facit circa
messiam et circa eius aduentuꝫ et
statũ est ꝙ omnia q̃ scriptura verꝰ
ꝑ messiam fiẽda predixit illi carna
les hoies credũt vltimate carnali/
ter ⁊ corꝑaliter adimplẽda in bo/
nis huiꝰ tꝑis exterioribꝫ. s. diuitijs
honoribus delicijs ⁊ dominijs. ⁊
cũ talia nõduꝫ videãt sic corꝑaliter
impleta ꝑ christũ dñm dicũt ipsuꝫ
nõ fuisse verũ messiam. Et ĩ hoc se
valde excecant a vero scripturarũ
intellectu. quẽ si caꝑe vellent clare
noscerent ĩ primo christi aduentu
oĩa impleta esse que de eodẽ pri
mo eius aduẽtu in lege et prophe
tis fuerũt pronũciata. et crederẽt
nobiscũ oĩa alia in scḋo aduentu. s.
in finali iudicio adiplẽda. Ubi em̃
scriptura ꝓphetica loquit᷑ ḋ messia
⁊ liberatõe populi sui ipi intelligũt
de coꝝ liberatõe de captiuitate ro
mana in qua nũc sunt et fuerũt fe
re ꝑ. 1500. annos: et qua disꝑsi te/
nent᷑ ꝑ totum mũdũ. Cum tñ scri
ptura intendat liberatõem hũani
generis a peccatis q̇bus homĩes a
diabolo captiui tenebant᷑. ⁊ a dam
natione eterna cuiꝰ ꝑ peccato erãt
debitores: a q̇bꝫ liberari debuerũt
ꝑ messie passionẽ et mortẽ. vt patꝫ
Jsa. liij. Et statim ante declaratuꝫ
est. Et vbi scriptura mentiõeꝫ facit
de reedificatõe hierusalẽ et de tem
plo materiali: que vt dicũt reedifi
cabunt᷑ in aduentu messie ⁊ illic cõ
gregabunt᷑ oĩes iudei quocũqꝫ fu
erint disꝑsi. Sed si aduerterent be
ne ⁊ intelligere vellẽt clare inueni
rent ꝙ scripture ibi loquunt᷑ nõ de
materiali ciuitate hierusalẽ aut de
templo materiali. sed de spũali. scꝫ
de eccl'ia fideliũ que edificat᷑ a chri
sto ex viuis lapidibus. s. ex fidelibꝫ
q̇ in ꝑsenti cõpaginant᷑ ꝑ gratiã et
in futuro ꝑ gloriã. Ex autẽ huius/
modi scripture veteris testamenti
loq̃ntes de reedificatõne hierusalẽ
⁊ templi in Jsa. lx. ca. sui libri. post
q̃ꝫ em̃ multa dixit de reedificatiõe
hierusalẽ quasi ponẽs ꝓpe finẽ ca/
pituli alloquens hierusalẽ de q̃ si/
bi sermo ẽ. Quod vtiqꝫ nõ potest
intelligi de ciuitate terrena ⁊ ma/
teriali. quia oĩs talis sꝑ subiecta ẽ
cursibus solis et lune ac siderum.
Sed erit tibi dñs in lucẽ sempiter
nam. Non occidet vltra sol tuus.
et luna tua nõ minuet᷑. q2 dñs erit
tibi in lucẽ sempiternã. Per quod
innuit᷑ ꝙ dñs qui erit lux illius ci/
uitatis videbit᷑ ibi in sempiternũ.
qḋ nõ potest esse in terris ⁊ in hac
vita cũ scriptũ sit. Nõ videbit me
hõ ſm diuinitatẽ et viuet. Oportꝫ
igit᷑ ꝙ illa intelligant᷑ de hierusalẽ
spũali ꝑ illã materialẽ designata.

scꝫ de ecclesia catholica ſm statum
quem habet ⁊ habebit in celo. De
qua dicit̄ Apoca. xxi. Ciuitas illa n̄
eget sole neqꝫ luna vt luceāt in ea.
sed claritas dei illùminabit eam.
Itē in eodem ca. dicit. Non audiet̄
vltra iniq̄tas in terra tua. vastitas
⁊ cōtritio in finis tuis. qđ itē est
propriū vite eterne in qua sola nul
lū est peccatū. nec esse potest aliqđ
malū cū nullus illuc hostis possit
accedere. Et prope finē capituli di
cit̄. Popul⁹ autē tuus oēs iusti in
ꝑpetuū terrā inhabitabūt. qđ nō
potest cōpetere ciuitati terrestri. qꝛ
in nulla ciuitate fuerūt aut vnquā
erūt iusti omēs. sed solū in patria
celesti potest hoc inueniri. in q̄ post
finale iudiciū erūt omnes iusti qui
fuerūt a principio mōdi vsqꝫ ad finē
eius. et illi erūt popul⁹ dei q̄ in ꝑ-
petuū hereditabūt celeste regnum
quod proprie dicit̄ terra viuentiū.
qꝛ ibi est vita sine morte. et omne
bonū sine omni malo. Similīt
Ezech. xl. propheta describit edifi-
catōnem ciuitatis hierusalē ⁊ tem
pli mirabilē. q̄ nō pōt intelligi ad
lr̄am de ciuitate materiali aut tē-
plo. sed oꝑtet intelligi sub meta-
phora de domo et ciuitate celesti.
Quod ptꝫ. qꝛ dicit̄ in fine Ezechiel̄
Et nomē ciuitat̄ ex illa die dn̄s ibi
dem amen. quod proprie cōuenit
ciuitati celesti. in q̄ dn̄s dicit̄ singu
lariter esse propter effectū excellen
tissimū. s. eternā beatitudinē quꝫ
ip̄e causat in mentib⁹ oīm beatoꝝ
Item hic introducat̄ spūalis intel
lectus scripture posite Isaie. xi. vbi
dicit̄. ꝙ in dieb⁹ messie habitabit
lup⁹ cū agno. Hoc em̄ impletū est
in xp̄i ꝑmo aduētu ⁊ in eccl'ia pri-
mitiua. vbi lup⁹. i. q̄ pri⁹ fuerat ra

pax et seuer⁹ iā ꝯuersus habitat cū
agno. i. cū innocēte et māsueto. q̄n
tūcūqꝫ ei hoīes fuerūt pri⁹ discor
des in actib⁹ morib⁹ et fide et mō
viuēdi recepta fide ⁊ gr̄a spūssan-
cti: fiebāt cōcordes in actib⁹ mori-
bus et fide et mō viuēdi. Et sic ītel
ligat̄ de alijs hmōi scriptur̄ q̄ re-
cte intellecte clare inuenient̄ in oī-
bus cōsonare dn̄o ⁊ saluatori nr̄o
iesu christo q̄ cū p̄re ⁊ spūscō viuit
⁊ regnat Amen

Dominica tercia aduentus.
Sermo quartus

BEnedictus qui venit ⁊c̄. Quin-
ta questio est q̄re bn̄di
ctus ille sic venerit in mundū. id ē
q̄re sit incarnat⁹ siue q̄ sit illi⁹ cau-
sa R. Pro illo notandū ꝙ de
us a principio ꝑmos pentes fecit
rectos innocētes et ꝑfectos sine ď
fectib⁹ corꝑis et aīe. et dedit eis co
gnitionē sufficiētē bōi et mali. agē-
doꝝ et imitandoꝝ. et sufficiētē vir-
tutem ad standū ⁊ ī innocentia ꝑ-
seuerādū. Scđo notādū ꝙ deus
dedit etiā tūc hoī libtatē arbitrij.
⁊ adiecit ei p̄ceptū obediētie. s. ne co
mederet de fructu sciē boni ⁊ mali.
nō qꝛ sic de⁹ dilexerit illū fructū. sꝫ
vt hō se exerceret ī obediētia dei ⁊
obſuātia mādatoꝝ ei⁹. ⁊ ꝑ talē o-
bediētiā p̄dicta bōa sibi p̄ncipalit̄
data n̄ ꝑderet. atqꝫ vt ꝑ meritū ob
tīeret bōa futura sibi ꝓmissa. s. bo
na patˀe celest̄ ad quā cū dn̄o pla-
cuissꝫ fuissꝫ sine morte trāslat⁹ ipse
⁊ oīs posteritas sua vt ibi celesti ⁊
et̄no bono sibi in celis p̄ꝑato ꝑpe
tue fruerent̄. vt dicit magister ī se
cūdo. di. xxi. Per transgressionē ve
ro p̄cepti dī spoliaret̄ plimis bōis

sibi a deo collatis ꝛ cū tota poste/ritate sua īcurreret mortē. ꝛ mľtos alios defectus corpis et aīe. et pri/uaret btitudine. et miseriā incurreret sempitnā. nisi ipe aut aliqs filiorū ꝑ illa inobediētia ꝛ pctō complete satisfaceret deo. ¶ Tercio notandū ꝙ diabolꝰ fuit ante hoīem creatus. qꝛ prima die q̄ fuit dominica creauit deus celū et terrā ꝛ angelos vt fuit superiꝰ dictū ī die sācti michaelis. Et eodē die aliq angeli corruerūt et facti sunt diaboli. Sexto vero die creatꝰ est hō. et qñ diabolꝰ vidit ꝙ hō potuit per hūilitatē obediētie ascēdere in celū vñ ipe diabolus ꝑ supbiam corruerat. ꝛ sic potuit mereri btitudinem quā ipe diabolus amiserat: tūc ei inuidebat. ꝓpter quod venit mox in paradisū ꝛ in specie serpentꝭ eū ibi de triplici pctō temptauit. s. de gula. supbia ꝛ auaricia. Et vt dicit mgr̄ in. xxj. di. secūdi. Prio temptauit mulierē tanq̄ȝ inferiorē ptē hūane nature. et in q̄ minus q̄ȝ in viro nouit rōem vigere. et muliere victa ꝑ ipam tēptauit et virum ꝛ eā ī adiutoriū assūpsit. et sic vtrūq̄ȝ parentē in peccati cōsensum attraxit. Pro q pctō et ī penā mox spoliati sunt originali iusticia ꝛ mľtis bonis q̄ pro se et ꝑ tota eorum posteritate receperūt. ꝛ cū oīm humano genere puniti sunt multis defectibus q̄s experimur in corpore et aīa. quoꝝ nullꝰ fuissꝫ ī nobis si pentes nō peccassent sed sp ī innocentia ꝑstitissent. et insup toti hūano generi clausa ē ianua regni celorū. qꝛ deus decreuit nullū hominē intromittere ad regnū celorū nisi sibi plene satisfieret de pctō illo ꝛ de pctis totius generis hūani in sui initio. et eius lapsū grauissimum in prothoplastꝭ. ¶ ¶ Quarto dico ꝙ vt dicꝭ Ank. primo Cur deus hō. c. xxi. Ideo ꝑ tota creatura possibili seruāda nō debuit mādata dei trāsgressus fuisse nec peccasse: ꝛ ideo nō pōt aliqs satisfacere de peccato plene nisi plꝰ reddat deo q̄ȝ sit tota creatura possibilis vel omne id ꝑ q̄ peccare ñ debebat. ꝛ constat ꝙ hoc nihil est nisi deus. Oportuit ergo hoīeȝ diuinā naturā vel ꝑsonā dare deo ad satisfaciendū ꝛ ad debitū ꝑsoluenduȝ. Et quia illā diuinā ꝑsonā ex se habere nō potuit. ideo filiꝰ dei incarnatus ad h̄ est sibi datꝰ. Et iteruȝ Ank. ibidē. Satisfacere ꝑ humano genere purꝰ deus nō debuit ꝛ purus hō nō potuit. nec alia q̄cunq̄ȝ creatura suffecit. Ne ergo hūanuȝ genꝰ ad btitudinē creatū totū periret et suo fine tota species hūana ꝓuaret factus est deꝰ hō. et pro nobis cōpletissime satisfecit cū se obtulit deo patri ꝑ salute mūdi. ꝛ ipse melior ē oīm possibili creatura ¶ Quādo ergo q̄rit quare ille bñdictus venit in mūdū. i. q̄re incarnatus est. ꝛ que sit huiꝰ causa. Rñdet ꝙ ideo vt pro oīm hoīm peccatis satisfaceret sua passiōe ꝛ morte. ꝛ sic a nobis mala culpe ꝛ dānatōis ꝑpetue remoueret. ꝛ nobis vitā eternā mereret. Et sic solū propter nos et propter nr̄am saluteȝ descēdit de celo. Propter qđ dicit Lu. xix. Uenit filius hoīs querere ꝛ saluū facere qđ pierat. ꝛ ad Gal. iiij. Misit deus filiū suū natū ex mľiere factū sub lege vt eos q̄ sub lege erāt redimeret vt adoptōeȝ filioꝝ dei recipemus. Et Augꝰ. sup Joh. dicit. Nulla cā veniēdi erat a

christo dño nisi peccatores saluos facere. tolle morbos: tolle vulnera, ꝛ nulla est causa medicine. Venit ergo de celo magnꝰ medicus. qꝛ ꝑ totũ mũdũ iacebat egrotꝰ. Genus em̃ humanũ totũ perierat ex quo peccauit vnus homo in quo totũ erat. Venit igit̃ vnus sine peccato q̇ saluos faceret om̃es a peccato nõ eũ ð celo adduxerũt merita nostra. sꝫ peccata. Hec ille. ¶ Ex dictis habemꝰ ṗmo ꝙ peccatũ primorũ parentũ fuit cã ð meritoria omniuꝫ illorũ defectuum quos patimur in corꝑe ꝛ aĩa. quorum nullus fuissꝫ in toto genere humano si nullꝰ homo peccasset ¶ Scðo habemus ꝙ ꝑ inobediẽtiã ade ꝛ eue om̃is eoꝝ posteritas facta est obnoxia. qꝛ om̃es nascimur filij ire. vt dic̃ apl's ad eph. ij. Om̃s ei ꝯcipimur ꝛ parimur ĩ peccato originali. qð nos seꝑat a regno celoꝝ nisi christi gr̃a nobis subueniat. et ꝓpter fomiteꝫ peccati et multiplicẽ corruptõeꝫ ex origĩe cõtractã sic inclinamur ad mala et sumus tardi ad bona: ꝙ ꝑ vitam nostram multa adijcimus ꝓpria peccata ꝑ q̃ meremur penã dãnationis eterne. ¶ Tercio habemus ꝙ deus ꝓpter peccatũ primoꝝ parentum ꝓclusit omni homini qui ab adã descenderat ꝑ viam ꝓpagationis aditũ regni celestis. qꝛ ñ voluit aliquẽ admittere ad gaudia celi nisi sibi plene satisfieret ꝓ peccatis. qð tamẽ nullꝰ purꝰ hõ facere potuit nec aliq̃ creatura. sꝫ solũ ille q̇ esset deus et hõ. In q̃ considerare debemꝰ rigorem ꝛ seueritatẽ diuine iusticie cui ita displicẽt peccata ꝙ ꝓ eis tãtã exiget satisfactionẽ q̃ntã nõ potuit exhibere pura creatura. sꝫ tm̃ dei filiꝰ deus et hõ. ꝑ quã seueritatẽ diuĩe iusticie et ꝑciositatem precij ꝓ peccatis nostris soluti merito indicat̃ nobis maior necessitas immunẽ se tenendi a peccatis ſm illud ꝑme ad Chorin. vi. Empti estis precio magno. glorificate et portate deũ in corpore vestro. ¶ Quarto habemus ꝙ cũ hõ nõ habuit vnde satisfaceret ꝓ peccatis ꝛ se redimeret a malis deus dedit sibi satisfactorẽ. scꝫ iesum christum filiũ incarnatum. q̇ in hũana natura sua passione ꝛ morte pro nostris peccatꝭ satisfecit ꝛ nos liberauit. qꝛ nobis ꝑ illa meruit ꝙ baptismus tollit a nobis pctm̃ originale quod excludebat a regno dei. et meruit ꝙ contritio delet actualia pctã que ex ꝓpria volũtate ꝯmisimus. Ex em̃ nũc ꝑ contritõem dimittunt̃ nobis peccata actualia: illð nõ est ĩ virtute et bonitate ipsius ꝯtritionis in se. sed ẽ ex meritis christi. Ille em̃ nobis meruit ꝙ cũ in fide sua detestamur pctã. ꝓpter hoc qꝛ sũt cõtra deũ ꝛ volumus posteriꝰ cauere de peccatis. ne ꝑ ea deũ offendamus tũc deꝰ trinitas nobis dimittit propter filiũ dei q̇ nobis illud meruit ꝑ h̃ ꝙ seipm̃ in mortẽ obtulit ꝓ peccatis illis. sic et pro peccatis totius mundi. V ¶ Similiter ꝙ oꝑa nostra bona ex charitate facta sunt apud deũ meritoria vite eterne illud nõ est ex bõitate operũ nostroꝝ in se. cũ vita eterna ĩcomꝑabiliter melior sit q̃ꝫ opera nostra. ꝛ est eterna. nr̃a vero opera q̃si momentanea. sed est ex xp̃i meritis. Ille enim nobis meruit ꝙ cum in fide et dilectione eius

facimus aliqḋ bonuz opus. tūc
de⁹ trinitas vult dare nobis ꝓpt̄
merita christi eternū p̄miū in ce/
lo: incōpabilit̄ melius q̄z sit opus
nr̄m In q̊ cōsiderare debem⁹ ma
ximā dei largitatē ⁊ misericordiā
q: cū nō hēremus vn̄ satisfacere/
m⁹ ⁊ nos libarem⁹: ip̄e mīficors
de⁹ suū filiū natalē ⁊ sibi ꝑ oīa co
equalē nobis dedit et sic dei fili⁹
seipsū nobis dedit in satisfactorē
Propter h̄ venit in mūdū. i. ꝓpt̄
h̄ humanā naturā assūpsit. quod
maxie largitatꝫ ⁊ misericordie fuit
Vn̄ Ans. vbi sup̄ Quid gti⁹ aut
misericordi⁹ eē aut intelligi valz
q̄z vt pctōri eterne pene debitori.
⁊ vn̄ se redimat non hn̄ti dicat de
us pr̄. Ecce filiū meū. accipe eū et
da ꝓ te. ⁊ fili⁹ dicat. tolle me ⁊ re/
dime te. Et Bern̄. ser. j. de aduētu
dicit Quis dubitet magnū aliq̇d
in causa fuisse. vt maiestas tanta
de tā lōginq̊ in locū tā īdignū de
scēdere dignaret̄. plane magnum
aliqḋ q: ex ꝑte sua fuit mīa mag̃
q: mīsatō mlˀta. q: caritas copio
sa. Et pōt addi ꝙ ex ꝑte nr̄i fuit ne
cessitas mag̃. īdigētia mlˀta. ⁊ mīa
nimia ✗ Nūc aduētū filij dei
ī carnē scti pr̄es veťis testi p̄uide/
rūt. ⁊ ip̄z toto corde desiderabāt.
ꝓpt̄ qḋ bn̄dicto dei filio cuz mag̊
desiderio dicebāt illḋ ps. Dn̄e in
clina celos t. ⁊ des. Et illḋ. Dn̄de
nob dn̄e faciē t. ⁊ sal. e. Et illḋ Ysa
ie. lxiiij. Vtinā disrūperes celos ⁊
descēderes. Et illud etiā Ysaie. xlv.
Rorate celi desuꝑ ⁊ nubes pluāt
iustū apiat̄ terra ⁊ germīet salua/
torē. Et mlˀta silˀia quib⁊ libri eoꝝ
pleni sūt. Et Augus. in. j. ser. de pu
rifi. Intelligite fr̄es q̄le desideri/
um habuerūt scti videre christuz

sciebāt eīm illū esse vētuꝝ. Et oēs
q̇ pie viuebāt dicebāt. O si me in/
uēiat illa natiuitas. O si qḋ credo
videā oclˀis meis. Et qḋ de sene sy
meone diat. Ex suspirādo q̊tidie
dicebat in oro̅nib⁊ suis. Qn̄ veni
et. qn̄ nascet̄. qn̄ videbo. Putasne
me h̄ inuēiet Putas durabo Pu
tas isti oclˀi videbūt eū ꝑ quē cor/
dis oclˀi reuelabūt̄. Et p̄miti fide
les noui testamēti q̇ hunc aduen/
tū de ꝓpinq̊ secuti sunt. in q̇b⁊ ad
huc vigebat caritas ex vicinitate
aduēt⁹ ⁊ passiōis xp̄i ex iugi medi
tatōne isti⁹ excellentissimi bn̄ficij
magnū cōceperūt feruorē ⁊ deuo
tōis affectū ⁊ nimia pascebāt̄ spi/
ritali dulcedie. ⁊ ideo spretꝫ ꝓpter
xp̄m oīb⁊ q̄ in mūdo sūt sola cele
stia appetebāt. vn̄ vn⁹ ex eis. s. be/
at⁹ Aug. de seip̄o dicit. ix. ꝯfes. Nō
satiabor illˀ dieb⁊ dulcedine mū/
diali mirabili cōsiderata altitudīe
diuini cōsilij suꝑ salutem generis
hūani. Et h̄ tp̄e nōnulli religiosi
hn̄t de cōsuetudīe ꝙ cuz legit̄ vel
canit̄ in simbolo. Et hō fact⁹ est:
tūc se totos ꝓsternūt in terraz et
aliq̇ flectūt genua. imo in pˀlibus
regionib⁊ nō solū sacerdos. sed et
cōis ꝑplˀus ad p̄dicta verba flectit
genua ad agēdū deo gr̄as. de isto
imēso dono ⁊ ineffabili bn̄ficio. s.
ꝙ illa infinita maiestas dignata ē
se ita inclinare ꝙ ꝓpt̄ nos ⁊ ꝓpter
nr̄az salutē suā creaturā sibi vni/
uit tā intime. ꝙ illa ꝑsona est de⁹
⁊ hō. ⁊ ꝙ ille q̇ de⁹ est et ab eterno
fuit ac erit in eternū ille rōne isti⁹
intime et singularissime vnionis
factus ē hō de nouo: ⁊ cōsors na
ture nr̄e imo frater nr̄. Non enī
cōfundit̄ dei fili⁹ nos vocare fra/
tres sic deducat apˀls ad Heb. ij.

Ab istis sctis patrib⁹ ⁊ deuot⁹ ho minib⁹ debem⁹ discere ⁊ exéplum accipe vt ⁊ nos sic grati simus de il lo imméso dono ⁊ dei bñficio: q illud sp ⁊ pcipue pro illo sacro tpe aduétus cogitam⁹ ⁊ deuote me/ ditemur ⁊ ipi largitori grãs refe/ ramus atq3 ei⁹ largitaté ⁊ iméjã bonitaté laudem⁹. ⁊ iugi meoria pdicemus. ⁊ nos i h sacro tpe ad uétus sic pdisponam⁹ ad instáté festiuitaté. vt tūc cógruis honori bus ⁊ deo acceptabilr pagamus xpi aduétū i carne ⁊ ex virgie nati/ uitaté. vt p h mereamur q ipe di gnet visitare nos spiritali aduétu suo ⁊ sp in nob pmanere. ⁊ i nob ac nobiscū talia operari opa q si bi accepta sint ⁊ per q mereamur vitá eterná. Qd ipemet nobis có cedat iesus christ⁹ dñs nr q cū pa tre et spūscto viuit ⁊ regnat vnus de⁹ i secula bñdictus Amen.

Dñica quarta aduentus. Sermo quintus

Benedictus q venit ⁊c. vt. s. In supiorib⁹ dictū fuit q dei fili⁹ in hūc mūdū venit siue i carnat⁹ é ac inter hoies sensibilir cóuersat⁹ propter nos dūtaxat ⁊ propter nraz saluté. s. vt nos sal/ uos faceret ⁊ btós. Prit circa h nūc qstio an potuerit nos saluos facere alio mō siue aliter q3 in p/ sona sua ppa incarnata. De h co/ gitaui nūc breuiter loq. Roge⁹ ⁊c.

Erto qrit vtrū de/ us potuerit hūanū genus alio mō aut p aliū saluare sine sue psone incarnatóe. Rñdet fm Aug. in. xiij. de trini. ⁊ fm san ctū Tho. i tercia pte sūme. q. j. ar. ij. q deus d absoluta sua poténtia mltis alijs modis potuit nos rdi mere aut saluos facere. Potuit ei gratis dimittere petá. Potuit etiā satisfactóez alicui⁹ hois aut ágeli puri aut alteri⁹ creature acceptare táq3 sufficiété q̄uis nō dignam. Scdo dicūt q inf oés possibi/ les redimédi modos ille fuit cōueni entissim⁹ ad sanádū nraz miseriá ⁊ optim⁹ ad pcurádū nraz saluté. Ubi é cósiderádū ⁊ méte iugir re uoluendū q sic dñs solū propter nos ⁊ propt nraz saluté hō fact⁹ é sic oia q i terris visibilr cóuersádo i hūana natura gessit totū ad no strá saluté ordinauit. Nihil eni per xpm dñz dictū factū aut circa ip sū gestū é frustra. aut a casu vl ex necitate p ipm factū. aut circa ip3 gestū. s3 totū é ex diuia pordiatóe ad alicui⁹ singularis psone vl ad alicui⁹ cōitatis vl ad toti⁹ mltitu/ dis fideliū vtilitaté istructóez aut saluté dictū factū aut gestū. Jō di cit Aug. Xps nob nat⁹ é. nob iacu it i psepio. nobis vagiebat i cunis. nob arridebat i stella. totūq3 nob pficiebat qcqd saluator agebat i hoie Et b. Ber. i ser. d ascésióe dñi dic. Jn nra siqdé vita mlta fiunt casu vl necitate. s3 xps dei virtus ⁊ sapia neutri hor potuit subiacere q ei necitas virtuté cogeret. aut qd sapia ageret casu. subdit. Oia eni q̄cūq3 locut⁹ é. q̄cūq3 opat⁹ é q̄cū q3 passus é ne dubites eē volūta ria. plena sacramentor. plena vir tute. Jter subdit. sicut ille q scri/ bit certis roibus ordinat colloqa vniuersa. ita que a deo sunt (vt di cit ad Roma. xiij.) ordiata sūt. i. rónabilr disposita. ⁊ ex oportūis

causis facta. maxime q̄ p̄sens int nos oꝑata ē incarnata maiestas oīa que sunt in nr̄am salutē rectis sime ordīata. nec satis visū ē diui ne bonitati q̄cūq3 mō saluare nos sed in suo et̄no disposuit nos redi mere mō nobis optimo ac cōue niētissimo ad salutē ſm Augu. vt supꝰius allegaui. et ita v̄acit opere adipleuit ↄ mōstrās nobis i h̄ suā eximiā ad nos charitatē ¶ Quis enim circa hoc considerās ⁊ aduertēs diligent̄ nō noscerꝫ q̄ꝫ multa bona et occasiōes v̄tutum ac operꝝ bonorꝝ sine q̄bꝰ saluari n̄ possumꝰ affert nobis ille modus reparatōis. q̄. s. dei filiꝰ dignatꝰ est hō fieri. et ꝙ nō ꝑ angelū aliquē aut aliā creaturā nos redemit sed ꝑ seip̄m venit q̄rere et saluū face re qd̄ ꝑierat xp̄s dn̄s. licꝫ nos suf ficiēter imo sufficiētissime r̄deme rit et saluos fecerit. tn̄ vt etiā effi ciēter saluemur. i. vt efficaciter cō seq̄mur fructū et p̄ncipalē effectū illius redemptōis. s. eternā salutē oꝑtet ⁊ nr̄aꝫ volūtatē accedere et cooꝑari. Oportꝫ eī credere. oꝑtꝫ sꝑare. oꝑtꝫ amare. p̄cepta seruare pctā cauere. cōmissa deplāgere. et se virtutibꝫ et bonis oꝑibꝫ exerce re. Qm̄ vt dicit Aug. Qui te crea uit sine te nō iustificabit te sine te ⁊ ita nec b̄tificabit te saltē adultū sine adulto. i. sine proprio merito tuo. Horꝝ aūt oīm et his silium sine q̄bꝫ nō meremur vitā maiorē occasionē dat nobis et ad ea iplē da plꝰ aīat corda nr̄a. erigit ani mos nostros. ꝓmouet ⁊ inducit ille modꝰ redemptōnis nr̄e ꝑ filij dei ꝓp̄am ꝑsonā q̄ꝫ q̄cūq3 aliꝰ pos sibilis modus. ¶ Nam pri mo fides nr̄a sine q̄ īpossibile est placere deo ꝑ hūc modū plꝰ rese rat̄ in nobis q̄ꝫ ꝑ aliū quēcūq3. eo ꝙ sic ip̄i nob in ꝓpria ꝑsōa loq̄nti ⁊ nos fidē docenti credimus sine hesitatōe. Si aūt ꝑ aliū de fide i formati fuissemus animꝰ homīs aliq̄n hesitare cogeret̄ cū hi oīs fuerint creature potētes fallere et falli. Nūc aūt fide nr̄a innitimur infallibili v̄itati. q2 credimꝰ ꝑ dei filiū incarnatū ⁊ int̄ hoīes cōuer satū q̄ suo veracissimo ore certissi me edocuit hūanas mētes credē da. sperāda. amāda ⁊ timenda. q̄ re de oībꝫ illis nullus relinq̄t̄ no bis locus dubitatōis. Nā cū sit ve ritas et sapīa p̄ris certi sumꝰ ꝙ nec fallere pōt nec falli. Et hoc vo luit b̄tūs Aug. xi. ↄ ciui. dei vbi dic̄ Ut hō fidentiꝰ ad veritatē ambu laret. ip̄a v̄itas dei filius assūpta hūanitate nobis fidē constituit et fundauit. ¶ Scđo ꝑ illū modum reparationis hūane plꝰ q̄ꝫ ꝑ aliquē aliū modū erigit̄ in mētibꝫ nr̄is spes de dimittenda culpa. ↄ obti nēda gr̄a et habenda vita eterna. Nā ſm mgr̄m i tercio sn̄iaꝝ. Uera et ꝑfecta christiana spes ē certa expectatō future b̄titudinis q̄ cer titudo expectatōis ex gr̄a et meri tis ꝓuēit. Cōsideret igit̄ vnusq̄sq3 si possꝫ ī cordibꝫ hūanis ex aliq̄ alio generari maior certitudo de h̄ ꝙ deꝰ velit nos h̄re ꝑticipes gl'e sue q̄ꝫ ex illo ꝙ ip̄e ꝓ nobis ⁊ nr̄a sa lute factus ē hō/ꝑticeps defectuū nr̄orꝝ ſm naturā assumptam. et cōsors penalis miserie nr̄e. Sed ⁊ q̄d adeo potuit spēꝫ venie erige re. q̄d tā de misericordia fiduciaꝫ firmare. aut etiā q̄ signo vel argu mēto certiꝰ ꝓbari potuit hūano cordi deū velle hoībꝫ ad se redeū

tib⁹ ꝛ vitā emēdare volētib⁹ mise
reri ꝛ pcere. ꝙ ex h̄ ꝙ pr̄ miſcdia/
rū vt eis pceret, ꝓprio filio ſuo nō
pepcit. et ipe fili⁹ vt nos imunes
abire poſſem⁹ ꝛ illeſi: ipe latrocini
orū nr̄oꝝ dignat⁹ eſt pferre ſuſpē
diū. Jō Auguſ. xiij. de trinit. dic.
Quid mētes nr̄as tāte erigit ꝛ ab
imortalitatꝭ deſpatōe liberat: ꝙ
ꝙ tāti fecit nos de⁹ vt dei fili⁹ im
mutabilit̄ bon⁹ in ſe manens qđ
erat ꝛ a nobiſ accipiēs qđ nō erat
dignat⁹ eſt nr̄m inire cōſortiū ve
rā carnē aſſumēdo. Certō p illū
modū incarnatōnis dei ꝛ p hūa/
ne repatōnis talit̄ facte attētā cō/
ſideratōnē merito valde inflāma
tur cor igne diuini amoris ꝛ dile/
ctiōis dei in ꝙ cōſiſtit pfectō chri
ſtiane vite ꝛ meritū ſalutꝭ eterne.
Per h̄ eñ bñficium oñdit nobis
dñs quāte nos diligeret: et nihil
tā debitū eſt vel tā rōnabile ſicut
rediligere eū. qꝛ prior dilexit nos
ꝛ qui tāta nobis contulit bñficia
Vñ Auguſ. in de cathezizādis ru
dib⁹. Que maior cauſa eſt aduēt⁹
dñi: niſi vt de⁹ oſtēderet dilectiōꝫ
ſuā in nobis. ſi ꝯ amare pigebit
ſaltē nō pigeat reamare cum qui
prior dilexit nos. imo vt dicit au
ctor de fide ꝛ legib⁹. Hoc bñficiuꝫ
redemptōnis nr̄e ꝛ ſm illū modū
diſtincte meditatū pl⁹ deberet ac/
cendere corpa nr̄a ſi tot⁹ arderet
ꝛ tāto plus ꝙto dei filius nobis
ꝛ pro nobis dat⁹ melior eſt toto
mūdo. nihil etem̄ natū eſt tātū ex
citare in nobis dei dilectōnē. ſicut
cū gratuita ei⁹ bñficia gratāt̄ ad
memoriā reuocam⁹. qꝛ illa pro
pter h̄ nobis data ſunt. vt de eis
ꝯti exiſtentes ipa cognoſcerem⁹
atqꝫ ſp̄ i memoria haberem⁹ nec
vnqꝫ a datoris amore anim⁹ ide
tepeſceret p taliū obliuionē. Int̄
hec aūt dei bñficia maximū ē op⁹
repatōis nr̄e p xp̄m. pro ꝙ etiam
ſolo eſſet a nobis laudādus ꝛ to/
tis virib⁹ diligēdus. Cuius etiaꝫ
diuini bñficij excellentiā declarat
Bern̄. in ſmone. xi. ſup Cantica.
vbi iter cetera dic. Vide o homo
ꝙđ deus maieſtatꝭ de ſe fecerat p
p̄t te. de dño ſeru⁹. de diuite pau
p. caro de verbo. et de dei filio ho
minis fili⁹ fieri nō deſpexit. Me
mento hō ꝙ licꝫ de nihilo ſis fa/
ctus. nō tñ de nihilo es redēpt⁹.
Sex dieb⁹ cōdidit oīa ꝛ te int̄ oīa
Atuero p trigītatres annos opa
tus ē ſalutē tuā i medio terre. O
quātū laborauit ſuſtinēs p te car
nis neceſſitates. ifātiles iniurias.
hoſtꝭ tēptatōnes: paſſiones: dolo
res: crucꝭ ignominia: mortꝭ horro
rē. Quarto valde cōueniebat ſa
luti hoīm ꝛ inſtructōni nr̄e ꝙ dei
fili⁹ hūanat⁹ ꝛ int̄ hoīes ſenſibilit̄
cōuerſat⁹ ſe eis pbuit doctorē ve
ritatꝭ in exēplū oīs iuſticie ac vir/
tutꝭ. Vñ Auguſ. in ꝙdā ſer. de na
tiuitate dñi. Homo ꝙ videri pote
rat ſeqnd⁹ nō erat. de⁹ aūt ſeqn/
dus erat ꝙ videri nō poterat. vt ꝯ
exhiberet hoī ꝙ ab hoīe videretur
ꝛ quē hō ſecure ſeq̄ret̄ de⁹ fact⁹ ē
hō. Et Anſel. in li. Cur de⁹ homo
Quis explicare ſufficeret ꝙꝫ neceſ
ſarie: ꝙꝫ ſapient̄ factū eſt ꝙ ille ꝙ
hoīes erat redemptur⁹ et de via
mortꝭ ꝛ pditōnis ad viā vite ꝛ be
atitudinis eterne reducturuſ eſſet
de⁹ ꝛ hō. ꝛ ꝙ cū hoīb⁹ ſenſibilit̄ cō
uerſaret̄. ꝛ in ipa ſua cōuerſatione
ipos doceret ꝟbo qūo viuere de/
berēt ꝛ ſe eis pberet bone ꝛ ꝟtuo
ſe vite rectiſſimum exemplum. ad

cuius exemplar instar omes fide
les mores suos ⁊ vitā ordinare de
bēt. ſm q̄ dicit Joh. ī pria cano.
ij. Qui dicit se in xp̄m credere de/
bz sicut xp̄s ambulauit ⁊ ip̄e am/
bulare. Xp̄s aūt in hodierno suo
introitu in mūdū. cepit nos doce
re nō v̄bo sed ope. ⁊ mox se nobis
p̄posuit in exēplū. licet em̄ volun
tarie ⁊ ꝓpt̄ nos fact⁹ fuerit infans
ſm rōnē tn̄ fuit ꝑfect⁹ vir. ſm di/
uinā ꝑsonā sp̄ fuit. est. ⁊ in eternuz
necessario erit dei filius v̄tus ⁊ sa
piētia p̄ris. ꝓpter qd̄ nihil eū late
re potuit nec vnq̄ȝ poterit in aliq̄
decipi atq̄ȝ falli. Et cū nasci voluit
ad h̄ sibi elegit tp̄s āni molestius
q̄ hyemis asperitatē. Et licet ipi⁹
sit terra ⁊ plenitudo eius. tamen
voluit spōte ⁊ elegit nasci ī via in
aliena domo. in paupere tugurio
pānis vilib⁹ inuolui. et infantilia
sua atq̄ȝ tenerrima mēbra in arto
ac duro p̄sepio recliari. Et cuz vt
p̄dixi omia q̄ egit ī hūana natura
assūpta nulluz a casu aut frustra
egerit. sed totū ex rōnabilissimis
causis ⁊ ordinatissime ad nr̄az in
structiōȝ ⁊. ad nr̄m multiplicē ꝓfe
ctū. certū esse debet q̄ h̄ etiā non
fecit a casu nec ociose. sed ad nr̄az
vtilitatē atq̄ȝ nobis veracit̄ in ex/
emplū. Ad vtilitatē q̄dē nr̄aȝ vt
cū innocens dn̄s talia pro nobis
spōte ⁊ innocenter sufferret. ꝑ h̄
omes illos defect⁹ a nobis tolle
ret. meruit em̄ nobis btitudinem
in q̄ nullus hoꝝ aut q̄rūcunq̄ȝ de
fectuū remanebit In exēplū vero
q̄ ꝑ h̄ nobis demōstrauit fugien
dā esse gl'iam mūdi. vanitatē secu
li. ⁊ oīno corꝑis voluptatē. ample
ctendā vero esse pauꝑtatē: hūilita
tē. ⁊ austeritatē: tāq̄ȝ viam securissi
mā ad gl'iam ꝓmerēdaȝ In q̄ via
ip̄e ꝑuulus nos hodie voluit an/
teire. Hoc em̄ vt ait sctūs Bern̄.
nobis stabulū p̄dicat. h̄ p̄sepe cla
mat. h̄ illa infantilia membra lo/
quūtur. h̄ euāgelizant nobis pue
ri illius lacrime ⁊ vagit⁹. sȝ ⁊ tota
vita ei⁹ insinuat. cui q̄ȝto plus cō/
formamur tāto efficimur melio/
res ¶ Quito ꝑ xp̄i incarnatō
nez sup omia exaltata est huma/
na natura assūpta ⁊ cōsequēter to
tū genus humanū valde dignifi
catū vt patet in exēplo Si p̄nceps
aliquis p̄potens duceret in vxo/
rem legitimā pauꝑis rustici pau/
perculā filiā. eo ip̄o ea v̄go exalta
ta esset sup omes mulieres p̄ris
illius ⁊ effecta oīm dn̄a ⁊ cōseq̄nt̄
tota ei⁹ genealogia eēt ꝑ h̄ digni
ficata. Sic in ꝓposito Jlla hūana
natura quā fili⁹ dei assumpsit in
vnitatē ꝑsone est ꝑ h̄ exaltata sup
omes angelos ⁊ sup omez aliam
creaturā ⁊ cōseq̄nt̄ totū humanuz
genus est ꝑ hoc dignificatū. Vn̄
in veteri testamento angeli patie
bant̄ se ab hoīb⁹ adorare. Nā Ge
nesis. xviij. legit̄ q̄ abrahe appa/
ruerūt tres angeli ⁊ adorauit. ⁊c̄.
Sȝ in nouo testamēto postq̄ȝ do
min⁹ humanā in se exaltauit ⁊ di/
gnificauit naturā. tūc angeli non
plus ab hominib⁹ voluerūt ado/
rari etiā adoratōne dulie. Nō em̄
sancti angeli patiūtur illā naturā
sibi subijci quā ī autore suo vidēt
sup se exaltari. ꝓpter qd̄ dicit̄ apo
calips̄ xix. ⁊ xxij Ex iohēs vidēs an
gelū cecidit an̄ pedes eius volēs
adorare eū. ꝓhibuit ⁊ dixit. Vide
ne feceris q̄ cōseru⁹ tuus sū et fra
trū tuoꝝ. Et ꝓpter hāc hūane na
ture exaltatōnez in xp̄o ⁊ cōseq̄n/
ter toti⁹ generis humani dignifi
catōnem merito valde cauemus

ipam naturā nostrā inhonorare aut deturpare maculis peccatoꝝ quā sic dignat⁹ est ipe dñs hono/rare. Vñ Leo papa de ser. natiui. dñi. Agnosce o xpiane dignitatē tuā ⁊ diuine ꝯsors factus nature noli in veterē vilitatē degeneri cō uersatōe redire. Sexto superbia nr̄a q̄ maximū impedimentū est ne deo inhereatur redargui pōt. ⁊ merito deberz in nobis sanari ꝑ tantā humilitatē filij dei q̄ ꝓ no/bis factus est hō et in hūanitate deo pr̄i obediuit vsqꝫ ad mortez: mortē aūt crucis. Ideo dicit Gregorius in registro Ad h̄ vnigenit⁹ dei fili⁹ formaz hūanitatꝭ accepit et nō solū visibilis. sed ⁊ despica/bilis apparuit. Ad h̄ cōtumeliaꝝ ludibria: illusionū opprobria. pas/sionū tormenta tolerauit. vt ho/minē debere nō esse supbū doce/ret humil' deus Et sup illud phil'. ij. Humiliauit semetipm factus obediēs vsqꝫ ad mortē. ⁊c. Dicit Augus. Quāta humilitate humi/liauit se xp̄s vsqꝫ ad incarnatōnē. vsqꝫ ad mortalitatꝭ humane pti/cipatōnē. vsqꝫ ad diaboli tentatōz vsqꝫ ad ppl'i irrisionē. vsqꝫ ad spu ta. ad vicl'a. ad alapas ad flagella ad mortē. ⁊ nō q̄zlibet. sed q̄ igno/miniosior fuit. s. vsqꝫ ad mortem crucꝭ. Ecce hēm⁹ i xp̄o dño hūilita tis exēplum. supbie medicamētū Quid ḡ tumescis o hō pellis mor ticina. q̄d tēderꝭ sanies fetida. q̄d iflaris. ꝑnceps tu⁹ hūil' ē ⁊ tu sup bus. caput hūile ē ⁊ mēbꝝ supbū Septio ꝙ xp̄s ē hō fact⁹ ⁊ sic hūanū gen⁹. ꝑ eūdē ē redēptū ꝑ quē creatū ⁊ nō ꝑ aliū. ꝑ h̄ aufert nob occasio spandi i aliū q̄z i deū Cū ei nob ē ꝑ deū solū sal⁹. ⁊ ipe

nob ꝯplete ⁊ oīmode ē mediū ꝑ/ueniēdi ad vitā i ipo solo spamus ⁊ eū totali⁹ amam⁹ Octauo ꝙ ipemet dñs nos libauit docemur supiores debere iferiorib⁹ hūilit ꝯdescēdere ac ꝓ eoꝝ salute ꝑsona/liter q̄scunqꝫ subire labores. Nec solū supiores sꝫ ⁊ singulos fideles dñs ꝑ h̄ docuit portare onera ꝓ/xioꝝ. ita vt s̄m doctrinā apostoli ad phil'. ij. nō solū q̄ sua sūt singu li ꝯsiderēt sꝫ etiā ea q̄ maioris sint sic et xp̄s dñs fec̄ q̄ tāta. tā mag̃ ⁊ tā indigna ꝓ alijs ꝑtulit. Et vt dicit glo. sup ꝑdicto textu. Nulla res p̄t sic facere vt illō officiosissi mū obsequiū ꝓxis libēter ipēda/mus. sic cū cogitam⁹ q̄zta ⁊ q̄lia ꝓ nob ꝑtulit xp̄s. Et iō apl's hortās nos ad hoc xp̄m dñm nob ꝑpōit i exēplū dicēs vbi ꝑus. Hoc ei sē tite i vob q̄ð ⁊ i xp̄o ihu. vt. s. sicut xp̄s ihs i eo ꝙ carnē assūpsit n̄ at tēdit q̄ sūt sua sꝫ q̄ sūt nr̄a. ⁊ cū es set sine pctō suscepit nr̄a pctā. id ē penas pctōꝝ nr̄oꝝ q̄s ipe sustinu it. ita ⁊ nos suo exēplo dēm⁹ ali/oꝝ onera portare. ⁊ ꝓxios i oīb⁹ vt possum⁹ supportare. Nono ꝙ xp̄s hūanat⁹ ē ⁊ ꝙ nos sic rede mit. s. ꝙ hoiez quē cōmissio pctō/rū subdidit diabolo non ptāte so la sed mediante iusticia. ⁊ ꝑ plēis/simā satisfactōz a diaboli ptāte e/ruit. Per hec docuit nos iimicos nō ꝑcipiti violētia sꝫ prudēti iusti cia vincēdos eē. vt docꝫ mgr̄ i ter cio di. xx. Decio ꝙ dei fili⁹ icar nat⁹ ē. ⁊ gen⁹ hūanū ꝑ seipꝫ libe/rauit. In hoc nobis ostēsa ē mira ⁊ iexcogitabilis diuīe misicordie magtudo q̄d ei misicordi⁹ eē aut cogitari potuit q̄z cū hūanū gen⁹ nō h̄ret vñ se a mal' et'ne mortis

emeret. de⁹ pater sibi dedit in re/
demptõez naturalẽ suũ filiũ quez
ad hoc cõstituit incarnari. Quod
bñ notauit Zacharias cũ Lu. i. di
xit. Per viscera mĩficordie dĩ no
stri in q̃b⁹ visitauit nos oẽs oriẽs
ex alto. Propheta et v̾e dicit ꝑ visce/
ra. q̃ꝛ vtiq3 ꝑ visceralẽ ĩtimã ⁊ sin
gularissimã oĩpotẽtis dei miseri/
cordiã factũ ẽ vt illa singularꝭ ma
iestas ꝓ nobis carnẽ sumeret. ⁊ in
ea etiã mori vellet. vt nos viuere
mus. seruire vt nos regnarem⁹.
exulare vt nos repatriarem⁹. ad
seruilissima opa ĩclinari vt nos cõ
stitueret sup oĩa bona sua. ¶ B
Preter hec sunt mlˀta alia et pe/
ne inumerabilia q̃ diligentˀ cõside
rata mirabilẽ ostendũt pulchritu
dinẽ et vtilitatẽ nr̃e redẽptõis ⁊ ĩ
enarrabilẽ cõueniẽtiã modi illius
ꝑ quo ipa ẽ a filio dei tã vtilitˀ no
bis tamq3 salubris ꝓcreata. Sed
fratres nos sum⁹ ingrati de tantis
bñficijs diuis. q̃ꝛ q̃to bñficia sũt
maiora tãto grauius ⁊ deteri⁹ ẽ pec
catũ ingratitudis. et q̃to maior
est erga nos dei mĩficors digna/
tio tãto eã negligẽtes digne ma/
ior seq̃tur dãnatio. Nõ sim⁹ silˀes
multis q̃ heu sic ingrati sũt de his
⁊ alijs diuis bñficijs ꝙ ꝓpter eo
rũ torporẽ ⁊ desideria vlˀ propter
supfluas secli curas. proptˀ corpa/
les delicias. propter amorẽ pñtiũ
⁊ terrenoꝝ ⁊ propter silˀia q̃b⁹ ma
le deditĩ sũt nõ conantˀ saltẽ cog/
scere ⁊ mĩme studẽt meditari diui
na bñficia nobis tã grãtuite exhibi
ta. Et pter alia eoꝝ dãna tales eti
am illud malũ in p̃senti ĩcidũt ꝙ
eoꝝ corda q̃ ex cognitõe et diligẽ/
ti meditatõe bñficioꝝ diuioꝝ ig/
niri poterãt ⁊ debuerãt ab igne di
ni amoris manẽt frigida et tota
vacua dilectõis dei ⁊ sine grã de/
uotõis ac sine grã spũali. De hoc
etiã btũs Ber. loq̃ns sup Cañ. s̾/
mone. ij. dic̃. Ardorẽ desiderij pa
trũ suspirãtiũ christi ĩ carne p̃sen/
tiã freq̃ntissime cogitãs cõpũgor
⁊ cõfundor ĩ memetipo. ⁊ nũc vix
cõtineo lachrymas. ita pudet tor
poris miserabiliũ tẽpoꝝ hoꝝ. cui
nãq3 nostꝝ tantũ ĩgerit gaudiũ
grẽ hui⁹ exhibitio q̃ntũ veteribus
sanctis accẽderat desideriũ ꝓmis/
sio. Hoc etenĩ ingẽs desideriũ pa
trũ xpi aduẽtũ suspirãtiũ oñdunt
v̾ba que filio dei dicebãt. vt illud
Dñe inclina celos tuos ⁊ descẽde
Inde etiã vt ait Berñ. vbi supra.
fuerũt ille q̃rule et plene murmu
re voces. mãda remãda. expecta
reexpecta modicũ ibi modicũ ibi
Isa. xxviij. Inde anxie ille ⁊ plene
pietatis p̃ces. Da mercedẽ dñe su
stinentib⁹ te vt ꝓphe tui fideles ĩ
ueniantˀ. Eccli. xxxvi. et ibidẽ. Su
scita p̃catões q̃s locuti sũt ĩ noĩe
tuo ꝓphe priores. Inde blãde il/
le plene ꝯsideratõe ꝓmissiões. Ec
ce apparebit dñs et nõ mentietˀ. si
morã fecerit expecta eũ. q̃ꝛ veniet
⁊ nõ tardabit. Abacuc. ij. Itẽ ꝓpe
est vt veniat tp̃s ei⁹ et dies ei⁹ nõ
elõgabuntˀ. Isa. xiiij. Et vt ꝯcludã
s̾monẽ alloq̃r vos v̾bis bti ber.
in q̃dã s̾mõe dicẽtis. Sic obsecro
vos dilectissimi cõsiderate diligẽ/
ter q̃ntũ fecit de⁹ ꝓ nr̃a exhorta/
tõe ⁊ ꝓ nr̃a salute ne infructuosus
inueniatˀ s̾mo viuus ⁊ efficax ĩmo
fidelˀ et omĩ acceptõe dignus ser
mo nõ tã oris q̃3 opis. Subdit.
Putatis frẽs paꝝ mihi molestũ
si hoc ip̃3 v̾bũ qd̃ nũc loq̃r ad vos
vacuũ et sine aliq̃ recõpensatõe de

periret in cordibus vestris noscatur. et quis sum ego aut quis est sermo meus. Si quod tantillum vocis laboris inutile esse doleret homo pusillus et nihili quanto iustius indignabitur dominus maiestatis si tanta eius opera tanta eius dignationem per nostram duriciam ac negligentiam contigat in nobis euacuari. Auertat hoc a seruis suis qui pro eorum salute dignatus est formam serui accipere et ab intacta virgine concipi et nasci vnigenitus dei filius iesus christus dominus noster qui est in secula benedictus. Amen

In die natiuitatis domini
Sermo sextus

Benedictus qui venit etc. vt supra.

Septima questio Ex quo dominus deus voluit pro nobis homo fieri illo modo scilicet quod conciperetur ex femina. an tamen potuerit sibi humanitatem creare sicut creauit adam aut de quacunque materia voluisset formare et sibi vnire. et hoc videretur decentius fuisse quam sic de femina nasci. Respondetur secundum sanctum Tho. in tercia parte summe. q. xxxi. quod licet dei filius potuerit humanam carnem assumere de quacunque materia voluisset. tamen vt dictum est prius ipse omnia que per ipsum fienda erant in humana natura facere voluit modo nobis conuenientissimo quod tamen eum decuit et nostre saluti maxime congrueret. Conuenientissimum autem fuit vt de femina carnem assumeret ex pluribus causis. Primo quia per hoc tota humana natura in vtroque sexu nobilitata est. Unde Aug. in li. lxxxiij. questionum. Hominis liberatio in vtroque sexu debuit apparere. ergo quia oportebat virum suscipere qui sexus honorabilior est. conueniens fuit vt nobilitatio feminei sexus hinc appareret quod ille vir de femina natus est. Secundo vt illa mulier compensaret debita mulierum. cum sicut mors intrauit per feminam scilicet euam. sic vita rediret per feminam scilicet virginem mariam. Unde Beda. Aptum profecto humane restaurationis principium vt angelus a deo mitteretur ad virginem partui consecrandam diuino. quia prima perditionis humane fuit causa cum serpens a diabolo mittebatur ad mulierem spiritu superbie decipiendam. immo ipse in serpente diabolus veniebat qui genus humanum deceptis parentibus promissis immortalitatis gloria nudaret. quia ergo mors intrauit per feminam apte redditur et vita per feminam. Illa a diabolo seducta viro gustum necis obtulit hec edocta per angelum mundo autorem salutis edidit. Tercio quia per illum modum conceptionis et natiuitatis christi ex femina astruitur veritas incarnationis. Unde Amb. in li. de incarnatione. Multa secundum naturam inuenies et multa supra naturam. secundum enim conditionem nature in vtero feminei fuit corporis. sed supra conditionem nature virgo concepit. virgo peperit vt crederemus quia deus erat qui innouabat naturam. et homo erat qui secundum naturam nascebatur ex homine. Et Aug. ad volusianum. Si omnipotens deus hominem vbicunque formatum non ex materno vtero formaret sed repente offerret aspectibus hominum. nonne opinionem confirmaret erroris. nec hominem verum assumpsisse vllo modo crederetur. et dum mirabiliter faceret auferret quod misericorditer fecit. Nunc vero ita inter deum et hominem mediator apparuit vt in vnitate nature copulans vtramque naturam et solita sublimaret insolitis. et insolita solitis temperaret. Quarto quia per hunc modum completur omnis diuer-

sitas generatõnis hũane nature. Nã pmꝰ pductꝰ est ex viro sine feia. ceti vo hoies pducũt ex viro ꝛ feia. Hoc qrtũ q̃si xp̃o propriũ relinq̃bat vt pduceret ex feia sine viro. ¶ Est h notãduꝫ ꝙ ex xp̃i humanatõe ꝛ ex eiꝰ p̃dicto mõ ex feia natiuitate ꝛ cõceptõne sumũt sibi iudei p p̃a malignitate scãdalũ nõ modicũ. Dicũt em̃ indecẽs eẽ ꝛ diuio honori derogare ꝙ deꝰ ĩ visceribꝫ mlierꝫ ꝯcipiat. ꝛ postea ex ea natꝰ eiꝰ filiꝰ efficiat. Hãc eoꝝ obiectõeꝫ sepe audiui in collatõe cũ eis habita de fide. Solebãt nãqꝫ dicere ꝙ nihil sit fediꝰ q̃ꝫ feie viscera. ꝛ ꝙ ꝓpt hec blasphemia videat ꝛ horror dicere aut credere deũ se illic iclusisse. Sꝫ si itelligerẽt ꝛ cõsiderarẽt debite q̃ supiꝰ ĩ p̃ma dñica aduẽtꝰ ℟ dicta sunt de duplici natura ĩ xp̃o diuia. s. et hũana. ꝛ si vtriusqꝫ nature ꝯditionẽ ꝯg̃scerẽt facilꝫ huiꝰ sue obiectionis solutõꝫ ĩuenirẽt. ꝛ ĩsup in se ip̃is cõfunderẽt p p̃a sua ruditate ꝛ ig̃rãtia dep̃hẽderẽt q̃stiõeꝫ p p̃aꝫ q̃ arguere p̃sumũt ꝛ calũniari tã altũ mysteriũ qd penitꝰ ig̃rãt: et sua rudi obiectõe oñdũt se penitꝰ ignorare. Una ei natura ĩ xp̃o ẽ hũana natura. cũ ãt illa sit eiusdẽ sp̃ei ꝛ nature cũ hũanitate cuiuscũqꝫ altiꝰ hois puri. qd mirꝫ aut q̃ rõe ẽ ꝯ rei ꝯditõꝫ si illa hũanitas xp̃i sic ꝛ q̃libꝫ alia hũanitas fuit ĩ vtero feie nõ cuiuscũqꝫ sꝫ mũdissime virgĩs ac aĩa ꝛ corpe scĩssime. ĩ quã totã castificatã ꝛ ab oĩ labe purgatã spũsſctũs ꝑm vbũ ãgeli supueĩt cũ maiori mũere grãꝝ eã qꝫ obũbrauit vtꝰ altissimi eiꝰ ferẽs potẽtiã nouo more generãdi. vt. s. sine virili ꝯtactu ꝛ sine libidine in eiꝰ sctissimo vẽo toti mũdo velut sacratũ dei viui templũ celebraret dei ꝛ hois ꝯceptꝰ. Ergo stulte ꝛ rudis iudee vñ sordes ĩ vgĩe quã sctĩspũs opatio ab om̃i labe purgatã totã sc̃ificauit corpe ꝛ spiritu. vñ sordes ĩ vgine q̃ sic singulari grã p̃uẽta ẽ atꝫ repleta. vt ipꝫ hr̃et vẽtrꝫ sui fructũ quẽ ex ĩitiobꝫ vniuersitatꝫ dñꝫ. Et d. Au. ĩ libello ꝯ. v. gñã herez. Vñ sordes ĩ vgĩe mr̃e vbi nõ ẽ ꝯcubitꝰ cũ hoĩe p̃re vñ sordes ĩ ea q̃ nec ꝯcipiẽdo libidinẽ. nec pariẽdo passa ẽ doloreꝫ. vñ sordes ĩ domo ad quã nullus habitator accessit sꝫ solꝰ ad eã fabricator ꝛ dñs vẽit. vestẽ. i. hũanã naturã quã ñ hẽbat ĩduit. pcessit ad eã quã sic inuenit eã clausã reliq̃t. Ip̃a igit ẽ vnica mr̃ vnici ꝛ naturalis filij dei digna digni: ĩmaclata ĩmaculati. Cũ em̃ deꝰ hõ fieri voluit tal eũ partꝰ decuit vt de ĩmaculata pdiret ĩmaculatꝰ oĩm maculas purgaturꝰ. ℟ ¶ Scd̃a natura ĩ xp̃o ẽ diuia cuiꝰ ꝯditõꝫ si noscerẽt ꝛ ꝯsiderarẽt clare ag̃scerẽt ꝙ eius dignitati nihil derogat ꝙ sic in visceribꝫ latet feie. sic eiꝰ dignitati ñ derogat ꝙ ẽ ĩ om̃ibꝫ rebꝫ. sic supius pbaui p scripturas. ꝛ pbat mgr̃ ĩ p̃mo di. xxxvij. p mltas auctẽs. Si ĝ deꝰ ẽ p̃ñs p ẽentiaꝫ ꝛ intimꝰ oĩ creature nobili ꝛ ignobili mũde ꝛ ĩmũde. sic añqꝫ fieret hõ ĩ visceribꝫ marie sp vgĩs. illis eisdẽ tã intrĩsecus realꝫ q̃ꝫ postea q̃ñ hõ ibidẽ fiebat ꝛ sic ẽ hodie. h diuia natura p eẽntiã p̃ñs oĩbus visceribꝫ q̃rũcũqꝫ mlierꝫ aut q̃rũcũqꝫ hoim ꝛ h nõ derogat in aliq̃ sue dignitati. ĩmo cõuenit sibi rõe ĩmẽsitatꝫ sue pfectiõis vt impossibile sit aliõ eẽ ꝛ deũ eidẽ ñ intime

p̄ntē. hm̄oi rudes ꝛ indocti hoīes tāq̄ꝫ deꝰ horreat res fetidas ꝛ immundas q̄s corꝑalibꝫ sensibꝫ hō horrere solet. eo ꝙ sūt dissone naturali hoīs cōpositōe. Sꝫ ille est nimis grossus cogitatꝰ ꝓueniens ex igrātia ꝯditōis ꝛ habitudīs dei ad eas. Deꝰ em̄ nihil odit eoꝝ q̄ fec̄. oēꝫ aūt creaturā deus fecit. et nihil in om̄ibꝫ creaturꝭ odit neqꝫ horret nisi pctā q̄ in rōnali creatura odit. q2 illa cū sint q̄dā ꝓuationes ip̄e nō fecit nec sūt ab eo effecte sꝫ a nr̄a volūtate deficiēte. Cū ḡ deus nullā corꝑalē indispositōꝫ aut positiuā entitatē horreat aut odiat. eo ꝙ sūt sui effectꝰ ꝯstat ꝙ nō horret feīe vteꝝ. nec ē ꝯ eiꝰ dignitatē vtibi sit aut in q̄cūqꝫ alia creatura. Tales insuꝑ videt̄ nimis pueril̄r credere ꝙ deꝰ q̄ ē inuisibil̄ ꝛ simplicissimꝰ cōtaminet̄ sordibꝫ nr̄is q̄bꝫ eēntial̄r inest. qd̄ ē nimis fatuū ꝛ rusticanū. Qd̄ exēplis declarat mgr̄ vbi. s̄. Primū ē ꝙ spiritꝰ hūanꝰ nō cōtamiat̄ sordibus corꝑis q̄ntūcūqꝫ polluti. Aīa em̄ leprosi tā mūda ē sic̄ aīa cuiuscūqꝫ pulchri. imo mūdior ꝛ deo placabilior si ē a pctīs purior. ꝛ h̄ de primo. Scd̄m exēplū ē. q2 sol radios suos sine pollutōe ip̄oꝝ effūdit suꝑ loca ꝛ corꝑa n̄ solū mūda sꝫ etiā immūda ꝛ sordibꝫ fetētia. q̄ꝝ ꝯtactu hoīes ꝛ q̄dā alie res inficiūt̄. sol̄ v̄o radij īpolluti ꝛ incōtaminati ea ꝯtingētes existūt. q̄ cū ita se habeāt certū eē dꝫ vnicuiqꝫ ꝙ diuīa eēntia om̄ino simplex ꝛ incōmutabil̄ oīa replet loca ꝛ oībus creaturis eēntialit̄ inest. ꝛ tn̄ nulliꝰ rei sordibꝫ ꝯtamiat̄ aut cōtingit̄. Et iō dic̄ Aug. Si sol̄ radiꝰ cloacaꝝ sordes siccare nouit eisqꝫ inq̇nari n̄ nouit q̄nto maior splēdor lucꝭ et̄ne in q̄ nihil inq̇namēti occurrit q̄cunqꝫ radiauerit mūdare pōt. ip̄e v̄o pollui nō potest.

Octaua q̄stio. vtruꝫ hm̄oi feia ex q̄ xp̄s nasci voluit ꝛ ꝯcipi v̄go fuerit ꝛ v̄go ꝑmāsit in ꝯceptu ꝛ ꝑtu. Rn̄deo ad q̄stionē ōndēdā. Primo ꝙ fuit possibile v̄ginē ꝯciꝑe ꝛ parere ꝛ itactā ꝑmanere. Hoc ōndā exēplis scriptē. Primū nā sic̄ deꝰ a ꝓncipio formauit adā d̄ limo t̄re sine viro ꝛ ml̄ierē d̄ viro solo nihil cooꝑante q̄cūqꝫ ml̄iere. Sic potuit formare d̄ v̄gine hūanitateꝫ sine cuiuscūqꝫ viri cooꝑatōe. Ul̄ det̄ rō q̄re vnuꝫ cadat sub dei oīpotētia ꝛ nō alid̄. ꝛ nll̄a poterit inueniri. sic̄ deꝰ (teste scp̄tura) sūpsit costā de latere ade et edificauit eā in ml̄ierē nulla cooꝑante ml̄iere. Sic itra vteꝝ v̄ginis sua oꝑatiōe ꝛ v̄tute ex castissimis ꝛ purissimis eiꝰ v̄gialibꝫ sāguibꝫ formauit corpus hūanū ꝛ aīauit illd̄ aīa rōnali nullo ad h̄ cooꝑante viro. sicut tradit mgr̄ ī tercio di. iij. ꝛ doctores ibidē. Et Johes damascenus in suo tercio. Scd̄m exēplū etiā sūptū a scripta: s. Nūeri. xvij. pōit Aug. in q̄dā ser. d̄ aduētu dn̄i di. Dn̄s moysi ꝓcepit d̄ singul̄ tribubus v̄gas afferri. allate sr̄. xij. v̄ge int̄ q̄s etiā erat v̄ga q̄ aarō fuerat sacerdotꝭ. posite sr̄a scō moyse in tabnacl̄o testionij. v̄ga āt aarō pꝰ alteꝝ diē inuenit̄ subito ꝓduxisse flores ꝛ frōdes ꝛ peꝑisse nuces. v̄ga hec ꝓtulit qd̄ añ n̄ habuit. n̄ radicata plātatōe. n̄ d̄ fossa sarcl̄o. n̄ aīata suco nec fecūdata seiario. et cū illic deessēt vniūsa ꝓtulit ne v̄ga qd̄ nec sugere potuit nec radicē. si ḡ v̄ga siccata ānis plimis potuit ꝯ naturā sine aq̄ reuiuiscere ꝛ clau

sa sub tecto nuces ꝓducere Qua
re nõ potuit virgo sine semĩe viri
dei iure generare. Immo miracu
lũ de ꝟginis ꝑtu. Uirgo em̄ ha/
buit tp̲a pariẽdi. qꝛ decurſ nouez
mensibꝫ generauit. Uirga aũt nõ
habuit cõsueta tp̲a germinãdi. eo
ꝙ mox altero die qđ natura non
habuit germĩauit. Uerãũ exẽ/
plũ ponit Aug. in eodẽ sermone.
Solis radiꝰ vitri soliditatẽ sic pe
netrat ꝙ talis videt̃ interiꝰ sic̃ ex
teriꝰ. et tñ cum ingredit̃ vitrũ nõ
violat. nec cũ egredit̃ dissipat. Cũ
ḡ hoc possit natural' subtilitas ra
dij ꝙ in eiꝰ ingressu speculũ inte/
grũ ꝑseuerat. q̄nto magꝭ põt om
nipotẽtia dei vt ꝟgo dei filiũ con
cipiat ⁊ pariat. ⁊ ꝑpetua ꝟgo ma
neat. De cõceptõe claꝝ est ex pre/
dictis. M Sed et de ꝑtu
nulli fideliũ dubiũ manet q̇n po
tuerit hoc deꝰ facere ꝑ penetrati
onẽ corpoꝝ aut per aliũ modum
honestissimũ q̄ sue placuit volun
tati. Ad idẽ dat Origenes alia ex
empla super Mat. dicẽs. Sic̃ ru
bus quondã cõburi videbat̃ ⁊ ig/
nis cũ nõ tãgebat Exod. iij. Et sic̃
tres pueri ĩ camino inclusi habe/
bant̃ et tñ eos nõ ledebat incẽdiũ
nec odor fumi erat in eis. Dañ. iij
Et quẽadmodũ daniele intra la/
cũ leonũ incluso claustrꝭ nõ aper
tis allatũ est prandiũ abacuc Da
niel'. vi. ita ⁊ sctã virgo genuit do/
minũ et intacta permãsit. mr̃ effe
cta est sed virginitatẽ nõ perdidit. ĩ
fantẽ genuit ⁊ castitatis sigillũ nõ
amisit. Uerꝰ enim deꝰ ⁊ hõ ſm
scripturas sic cõcipi voluit ⁊ nasci
⁊ nũc cõceptus ẽ ⁊ natus ex inta/
cta ꝟgine. Qđ et ptꝫ clare ex euã/
gelijs Mat. et Luc̃. ⁊ ex fide vni

uersalis eccl'ie. imo est articulus fi
dei dicẽs. Natꝰ ex maria virgine.
Patet etiã ex scriptura ꝓphetica
Isa. vij. vbi propheta volẽs nõ so
lũ achas regi iuda sed ⁊ toti domi
nio ⁊ genealogie dauid dare ma/
gnũ signũ dixit. Ecce virgo cõcipi
et. s. btã maria cõcipiet ⁊ pariet fi
liũ. ita nũc dudũ cõcepit et pepe/
rit manẽs perpetua ꝟgo. Et seq̇t̃
Et vocabit̃ nomẽ eiꝰ emanuel. qꝛ
filius ille vocatꝰ ẽ xp̄s qđ ẽ nomẽ
signãs duplicẽ naturã ĩ vno sup
posito. s. diuinã vngentẽ ⁊ huma/
nã vnctã. ⁊ idẽ significat emanuel
qđ interp̄tat̃ nobiscũ deꝰ. Et no/
ta ꝙ vbi nos Isaie. vij. habemus
Ecce ꝟgo: ĩ hebreo habet̃ Ecce al/
ma. Et dicit Nyco. đ lyra ꝙ alma
in hebreo significat abscõsionẽ. et
inde đꝛ alma. i. abscõdita. qꝛ signi
ficat iuuẽculã aspectibꝫ hoĩm ab
scõditã q đ de eiꝰ pudicicia ⁊ inte/
gritate nõ dubitat̃. maxime qñ p̄
ponit̃ lr̃a he. et tũc sonat haalma.
Nec ĩueniũt̃ in tota scripẗa sacra
aliq̄ sic scripte nisi tm̄ tres. s. Re/
becca Geñ. xxiiij. vbi đꝛ de ea. Pu
ella đcora nimis. q̄ ꝟgo pulcher
rima ⁊ ĩcognita viro. Et seq̇t̃ ibidẽ
Puella q̄ egrediet̃ ad hauriẽdum
aquã. Loco eiꝰ ĩ hebreo habet̃ al/
ma q̄ egrediet̃. Et maria soror mo
ysi Exo. ij. vbi đꝛ de ea. Et iuit pu/
ella ⁊ vocauit mr̃ez pueri. ĩ hebreo
hr̃ Iuit haalma. Et illa q̄ scribit̃ ĩ
h̄ c. vij. Isa. Et iõ cũ due p̄ me fue
rũt virgĩes purissime qñ sic noĩa
te fuer̃t idẽ claꝝ erit đ illa h̄ noĩa
ta N De hac etiã virgĩe ĩtel
ligit̃ illud prouer. penulti. Uiã vi
ri ꝑfecti in adolescẽtula. Hec ẽ ve
ra lr̃a quia sic habetur in hebreo.
Nã salomõ sub metaphora loq̇t̃

ibidē de mysterio incarnatōis xp̄i
dicēs Tria sunt difficilia ⁊ q̄rtū
penitus ignoro. ⁊ q̄ sint illa sub/
dit. Viā aq̄le in celo. Hāc viā te/
nuit xp̄s in sua ascēsione in q̄ f̄m
humanitatē suā ascēdit sup̄ omnē
aliam creaturam. Viam colubri
sup̄ petrā. hanc tenuit xp̄s in sua
resurrectōe. xp̄s eñ passus p̄ serpētē
colubrū designat̄. f̄m q̄ dr̄ Joh.
iij. Sicut exaltauit moyses serpē
tem in des̄to ita opt̄et exaltari fi
lium hominis. Christus autem
passus sepultus est in sepulchro
lapideo et inde mirabilit̄ exiuit ī
sua resurrectiōe clauso sepulchro.
⁊ sic tenuit viā colubri sup̄ lapidē.
Sequit̄ Viā nauis in medio ma
ri. Hanc tenuit xp̄s in sua cōuer/
satione. q̄z in h̄ mūdo tanq̄ ī ma
ri p̄celloso expositus fuit p̄ssuris
⁊ tribulatōibꝫ. Sequit̄. Et viā vi/
ri p̄fecti in adolescētula. Adolescē
tula est btā virgo maria que ī iu
uentute cōcepit christum sp̄ūssā/
cti virtute. quod fuit valde mira/
bile. Propter qd̄ dixit Hieremi/
as. xxxi. Nouū creauit dn̄s sup̄ t̄/
ram. mulier circūdabit virū. quia
christus in vtero sp̄ v̄gis fuit vir
p̄fectus scīētijs et v̄tutibꝫ ab in/
stanti ꝯceptōis. ⁊ in natiuitate ex
iuit clauso vtero v̄ginis. Et iō de
hac via viri in adolescētula dic̄ sa
lomon h̄ esse quartū qd̄ penitus
ignorat. Unde Hiero. dicit d̄ as
sumptōe virgnis marie. Qd̄ na/
tura nō habuit. vsus nesciuit. ig
norauit rō. mēs nō capit hūana.
pauet celū. stupet terra. creatura
etiā oīs celestis mirat̄. hoc totū ē
quod p̄ gabrielē marie p̄mittit̄. ⁊
p̄ sp̄m sanctū adimplet̄. De nulla
aūt alia via viri in adolescētula p̄t
rōnabiliter dici q̄ fuerit salomo/
ni totaliter ignota. cū habuerat
scientiā infusam de naturis om/
nium aīalium ⁊ plantar̄ vsq̄ ad
minima. vt habet̄. iij. Regū. iiij.
Hanc etiā matris dei p̄petuam
virginitatē clare docet et siḡt Eze
chiel propheta p̄ portā in domo
dn̄i clausam. p̄ quā solꝰ dn̄s in/
gressus est. Dic̄ eñ cap. xliiij. Con
uerti me ad viā porte sanctuarij
exterioris q̄ respiciebat ad orien
tē et erat clausa Et dixit dominꝰ
ad me. Porta hec clausa erit ⁊ ñ
apiet̄ et vir nō trāsibit p̄ eam erit
q̄z clausa principi. Ubi propheta
euident̄ nobis ostendit q̄ mr̄ dn̄i
semp̄ virgo fuerit ⁊ v̄go p̄mansit
sp̄ clausa q̄z virgo ante partū ⁊ v̄/
go in p̄tu. et virgo post partum.
Cōcipit ⁊ virgo est. parit ⁊ v̄go ē.
lactat ⁊ virgo ē. Sed ⁊ decuit
atq̄ valde fuit cōueniēs vt xp̄s
nasceret̄ d̄ femia v̄gie f̄m Dam̄.
Qm̄ si virgo erat que fuit cā toti
us mali hūano generi. m̄lto ma/
gis decet vt virgo sit q̄ fuit cā toti
us boni humano generi. Cum ḡ
eua q̄ fuit mūdo cā totiꝰ mali fu
it virgo. multo magis fuit virgo
mater xp̄i q̄ causa ē fructifera to
tius boni et totiꝰ salutis huma
no generi. Sed quoniā femia fa
cta de viro sine muliere fuit facta
de viro virgine. sicut eua de adā.
cōuenientiꝰ est q̄ vir q̄ fit de mu
re sine viro fiat de muliere virgi/
ne. Et f̄m Berñ. decuit vt de im/
maculata p̄diret immaculatꝰ do
minꝰ: omniū nostrum maculas
purgaturus

In die natiuitatis dn̄i
Sermo septimus

Cum esset
desposata mater ie/
su maria Joseph rc.
Math. j. ca. P
Maria fuit desposata ioseph nō
p sola vba de futuro vt essz ibi so
lū pollicitatio de mrimonio cōhēn
do. sed fuit sibi desposata p vba d
psenti. vt eēt ibi tal' pactio q̄ eos
nō solū spōsū r sponsā sz r coniu
ges efficeret. Uerū etem inf eos
fuit mrimoniū r pfectū i sctitate
Perfectū etiā fuit fm triplex do
nū cōiugij. fidē. s. plē et sacramētū
vt ptz p Aug. r allegat mgr i. iiij.
di. xxx. Dicit eni Aug. pfectū fuit
inf eos cōiugiū. pfectū qdē nō in
fmōe sed in sctitate. sctiora ei sūt
cōiugia pari voto cōtinentiū. Et
itez ait Aug. Oē nuptiaz bonū i
pletū est in istis christi pentibus.
fides. ples r sacramētū. Prolem
cognoscam9 ipm dnm. fidē quia
nullū adulterinū. sacramentū qz
nullū diuortiū. Sol9 ibi nuptial'
cōcubitus nō fuit. qz i carne pec/
cati fieri nō potuit sine pudēda cō
cupiscētia carnis: q̄ accidit ex pec
cato sine q̄ cōcipi voluit q̄ sine pec
cato futur9 erat. Circa hoc du/
bitat. Quare dni mag' voluit cō
cipi et nasci de virgine desponsata
viro qz totaliter libera. Dicit eni
in pnti euāgelio. Cū essz despōsa
ta mat iesu maria. Et Lu. ij. Mis
sus est angel9 gabriel ad vginem
despōsatā viro cui nomē ioseph.
Cū itaqz hec virgo a deo electa es
set vgo cōceptura et virgo paritu
ra cur igit despōsata fuerit nunqz
nuptura. P Sctūs Tho. i
tercia pte sūme. q. xxix. ex scptu/
ris sctis sctōz patz multas colle

gerat causas pp q̄s cōgruit xpz
ex dspōsata vgine nasci r valde cō
ueniēs tā propt christū quā pp ter
virginē matrē qz propt nos. Pro
pter christū qdē fuit h cōueniens
Primo ne xps iesus tāqz illegiti
me nat9 repudiaret a iudeis r nō
acciperet ab eis tāqz messias propt
inhonestatē natiuitat' sue. vel sal
tem ne illd ptēdere possent. Un
Ambro. sup Lu. Quid iudeis. qd
herodi pōt ascribi si natū viderēt
ex adulterio pseq. Scdo vt puer
iesus a ioseph nutriret. Un r pa/
ter ei9 dict9 ē q̄si nutriti9 siue nu/
triēs. Tercio ad tutelā pueri na
ti ne diabol9 cōe eū vehementi9 no
cumēta pcurasset. Un r btūs ig
nacius ideo dicit eā desponsataz
vt part9 ei9 diabolo celaret. Naz
ex oraculis pphetaz sciuit diabo
lus christū nasciturz ex virgine. et
ideo obseruabat an aliq̄ vgo con
ciperet. Cū aūt despōsata ɔcepit ta
lē cōceptū nō obseruabat. r ita de
cipiebat nō putās mariā pgnātē
r viro desponsatā esse virginē. et
p cōseqns nec puez esse deū. Sz
diceres. Que corpal'r fiūt diabo
lus pspicacitate sui sensus optime
noscit. ergo videre potuit vgitatē
marie r itegritatē ei9 carnis. Rn
det sctūs Tho. vbi sup. q diabo
lus multa pōt vtute sue nature a
qb9 tn phibet vtute diuia. vt dic
Aug. iij. de trinitate. Sic g diabo
lus potuit virtute sue nature nos
se mrem dni eē virginē. phibebat
tn a dno ne cognosceret modum
partus diuini. nec multū curauit
talia scrutari circa matrē dni cum
vidit eam desponsatā viro. Fu
it etiam cōueniēs ex pte virginis.
Primo ne damnaret a iudeis tā

q̄z fornicaria. Unde virgo btā fu
it etiā de genere sacerdotali ex p/
te matris ex q̄ fuit cognata eliza/
beth. Sed si filia sacerdot; depre
hendebat̄ ī stupro illa flāma exu/
renda fuit Leui. xxi. Fuit ḡ despō
sata viro ne velut stupri rea dam
naret̄ si virū nō habēs filiū pere/
aret. Scdo vt p̄ h̄ ab infamia
liberaret̄. Vn̄ Amb. sup̄ Lucam.
Maluit dn̄s aliq̄s d̄ ortu suo q̄z
de matris pudore dubitare. Sci
ebat em̄ tenerā esse vginis vecun
diā ⁊ lubricā famā pudor;. nec pu
tauit ortus sui fidē m̄ris iniuriis
astruēdā. Tercio vt vgini p̄ io/
seph ministeriū exhiberet̄. Puer
em̄ iesus propter psecutōez hero
dis fuit deportādus ī egyptuz et
inde reportād⁹. q̄re expediebat vt
virgo eūdo ⁊ redeūdo custodem
haberet ⁊ mīstrū n̄ suspectū. Fu
it etiā couenies ex pte nostra. q̄r te
stimonio ioseph cōprobatū ē chri
stū ex virgine natū. Vn̄ Amb. su
per Luc. Locupletior testis pudo
ris maritus adhibet̄ q̄ possz dele
re iniuriā et vindicare opprobriū
si nō agnosceret sacramentū. Et
btūs Bern̄. dicit. Thomas dubi
tādo et palpādo ꝯstātissim⁹ est fa
ctus dn̄ice cōfessor resurrectiōis.
⁊ ioseph mariā sibi despōsando ⁊
eius cōuersatōez studiosi⁹ cōpro/
bādo fact⁹ ē eius pudicicie fidelis
simus testis. Q. Et ꝯseq̄n
ter notādū q̄ cū virgo maria fuit
ipi ioseph desponsata ipe adhuc
verus virgo extitit corpore ⁊ mā
sit virgo in eternum. Q̄ em̄ tunc
fuerit vere virgo eliciunt docto/
res ex hoc q̄ christus in passione
sua nulli virginem custodiendaz
tradidit nisi virgini puro, videli/
cet beato iohāni quādo tūc ipa v
go senuit. ideo non est probabile
q̄ ante conceptū christi cū adhuc
erat iuuencula traderet̄ alicui nisi
virgini custodiēda. Sic ergo tūc
ioseph virgo fuit et etiā in euum
permāsit. sicut docet btūs Hiero
nymus de ppetua virginitate ma
rie Et Hugo de sctō victore in li/
bro de cōiugio marie et ioseph. et
mgr̄ in q̄rto. di. iij. dicit. Sane cre
dendū est non solū mariā sed ⁊ io
seph apud se disposuisse virgita/
tem seruare nisi aliter iuberet de⁹
eosq; sic consensisse in coniugalez
societatē vt vterq; de altero reue
lante spū intelligeret q̄ virginita
tem vellet nisi deus aliter inspira
ret. sed illā voluntatē nondū vbo
expsserant. postea vero expsserūt
et in virginitate permanserunt.
Et pro illo vlterius est notan/
dum: q̄ licet virgo maria artare/
tur ad matrimoniū s̄m modum
illius temporis in quo sterilitas
opprobrio habebatur: et licet ad
huc iuuēcula foret ante christi cō
ceptōnem. semp̄ tamen habuit in
desiderio virginitatē tanquam si
bi acceptissimam. quam licet nō
nouerit: tamē corde firmiter pro/
posuit se eam conseruaturā in p/
petuum. nisi aliud ei deus preci/
peret. Dicit enī Augustin⁹ in de
nuptiis et de ꝯcubi. et allegat̄ ma
gister vbi sup̄. Beata maria pro/
posuit se seruaturā virginitatem
nisi deus ei aliter reuelaret. Ita er
go habuit in desiderio et propo/
sito virginitatem. Deus etiaz vo
luit vt ipsa quam in matrem ele/
git virgo permaneret. vt sic im/
maculatus qui venerat omnium
maculas purgaturus generaret̄

de immaculata. Voluit insup dominus vt ipa virgo mrimoniali federe iungeret. Voluit em de virgine desponsata nasci propt rationabiles supius causas expssas Et qz maria virgo propter desideriu z firmu ppositu qd habuit de virgitate seruada. no ɔsensit vnqz in matrimoniu timens petitioez debiti coiugal. Unde dicit mgr vbi prius. Virgo maria nisi dei habuisset familiare cosiliuz no cosensisset in societate maritale. virginitatem eni seruare volebat. z ideo n aliter in maritale societate consensit nisi de h familiare dei cosilium habuisset. Ideo adueniente tpe q desposanda fuit apparuit ei angelus ad ea ob h a deo missus q ea edocuit qp dei volutas esset vt desposaret viro. et ea certificauit qp i nullo piudicaret pposito suo d coseruada castitate qm ioseph nunqz ab ea petiturus essz debitu coniugale. Ex qm vt habet i textu psenti euagelij. Angelus instruxit ioseph dicens ei. Noli timere accipe maria coniuge tua. A fortiori em indubitanter concludit qp ipa virgo a deo mediante angelo anqz desposaret ioseph. fuit certitudialiter edocta. Noli timere accipe ioseph viru tuu in coniuge. Ecce em spussctus dabit tibi in teste et custodem virginitatis tue. q astrictus pari voto cotineat. et in multis tibi ad vginitatis custodia cogruetibus obsequet. Quicqd em circa ioseph factu est p visione angelica totu roe marie factu est. q fuit immediata in illa mirabili z ieffabili conceptoe filij dei. Cu ergo propter vgine maria agelus ipi ioseph apparuit dices ei. Ne timeas zc. A fortiori marie apparuit z ea p dicto modo edocuit. Postqz virgo ab angelo fuit edocta de dei volutate et certificata fuit d fuada castitate tuc primo cosensit in mrimoniu cu ioseph. Erat aut vt dicit Ber. sup missus est mos iudeoz vt a die desponsatois vsqz ad die nuptiaz sponsis sponse traderentur custodiede quatinus eaz ipi sibi pudicicia fuarent curiosius quo sibi ipis fideliores existeret. Quare ioseph duxit eam secu in domu sua in nazareth vt dicit Chris. Et no accessit ad ea carnaliter cotingendo. qm ppositu habuit ppetue cu maria vgine cotinedi. Vel etia ideo qz mos erat iustoz no consumare mrimoniu carnali copula nisi prius vacarent oroi p aliqd tps implorado diuinu auxiliu et misericordia dei. vt patet Thobie. viij. Et in illo tepore reuelatu fuit ioseph ppositum vgis z h p illamet virgine. aut p reuelatione diuina et pceptum qp ipam no deberet cotingere. z tuc ambo sit virginitate deo vouert. z vterqz votu etia verbis expresse rut. atqz i euu ambo virgines p masserunt. vt dicit Aug. et allegat mgr vbi sup. Et ideo in annuciatoe cu angelus dixit ad maria Cocipies z paries filiu. ipa amirado infrogat. qmodo fiet istud qm viru no cognosco. No solu qp no cognouissz. sed etia qz iam vouit se nuqz cogniturá. Et ideo angelus ei rndens exposuit sibi moduz dicens. Spussctus supueniet in te.

De his duobz coniugibz z eoru mutua couersatoe castissima z sactissimo couictu et hoestissima cohabitatoe est notadu qp qz maria

cóceptura fuit ⁊ paritura dei filiū decebat filij dignitatē vt ipa mater ei⁹ maria tanta puritate niteret q̄ sub deo neq̄t maior intelligi. vt dicit Ans. in de cóceptu ꝟginali. Propter qd̄ maiorē ⁊ pclariorem laudē dei dare nō possum⁹ q̄z q̄ fatemur eā esse matrē dei. ꝑ hoc etem̄ cōfitemur deū ei ꝯtulisse om̄ia q̄ decent statū illius mr̄nitat̄. ⁊ que ad h̄ req̄runt̄ vt sit digna mater dei. hoc est q̄ ei cōtulit excellentissimā sctitatē: supabundantiā charitat̄ ⁊ donoꝝ spūssctī sic q̄ ioseph fuit sponsus marie ⁊ vir legitimus ⁊ caput eius. q2 caput mulieris est vir. ſm Apl̄m. Decuit aūt dignitatē mr̄is: q̄ vir ille tantā haberet abūdantiā virtutū grarum ⁊ donorum q̄ esset similitudo ⁊ conueniētia spōsi ad tātā ⁊ talē suā sponsam. s. dei matrez cū q̄ semꝑ conuersari debuit. familiariter cohabitare. ei obseq̄ ⁊ ipsam in om̄ibus custodire. Sicut g̊ mariaz eo q̄ cóceptura fuit christuz decuit vt sūma puritate niteret. sic decuit vt haberet suo modo parē sponsū purissimū et castissimū qui cū ꝑpetua virgine prius ac posterius permaneret. ⁊ q̄ vterq3 regali reniterz progenie et esset plenus gratia et virtutib9 Sed ⁊ decuit saluatoris dignitatē cuius ioseph pueri putatiuus ⁊ nutricius esse debuit ⁊ ei tā familiariter iungi et obsequi: vt eū mereret̄ portare: āplecti: deosculari: nutrire: custodire: deducere in egiptū ⁊ reducere in terrā israel et ī nazareth ciuitatē ¶ Secūdo notāduz q̄ cū anima infunditur carni cōcupiscentialiter ex cōcubitu viri ⁊ mulieris conceptus tūc in illa infusione contrahit maculam ex cōiunctōne ab huiusmodi infecta carne. Et illa macula ſm magistrū in. ij dis. xxix. vocat̄ peccatū originale. Vocat̄ etiā cōmuniter fomes peccati. eo q̄ inclinat hominez ad peccata ⁊ difficultat ad bona ⁊ generaliter om̄es inclinat ad viciū luxurie. Ab illo itaq3 fomite fuit maria sꝑ virgo totaliter preseruata. vel si vt aliqui dicunt eā cōtraxit ꝑ excellentē gratiam sibi collatā ⁊ ꝑ virtutes eius ꝑfectissimas fuit ille fomes sic sopitus ⁊ ligatus vt eā penitus ad vllū malū inclinaret aut difficultaret ad bonū. ⁊ ita pie credūt aliqui q̄ ipe sanctus ioseph spōsus custos aut continu⁹ cohabitator christi et marie virgīs idē recepit in munere a deo. et marie tempꝑe desponsatōnis vt. s. fomes in eo vel extictus esset. aut sic sopitus q̄ eum non inclinaret ad mala et minime ad viciū carnis. et propt̄ castissimū ⁊ pudicissimū cōuictuz semper cū maria virgine habendum. Ita decebat fieri etiam ne speciositas marie et familiaritas sibi cederet in tēptatōnē scandalū ⁊ ruinā ¶ Tercio notādū. vt docz Alexander de halis in suo. iij. Et dn̄s Bonauentura in. iij. Nullus vir vnq̄z ex aspectu gloriose virginis q̄zuis esset pulcra nimis vrebatur aut inflāmabat̄ ad carnis concupiscentiā. sed potius huiusmodi cōcupiscētiam extinguebat ille virginalis aspectus tāq3 frigidus quidam ꝟginalis ros ꝑ oculos eius spiraret aut afflueret a mente eius castissima ⁊ cōcupiscētiā huiusmodi extingueret in cordibus alienis. sicut ex aduerso de

muliere peccatrice ꝛ petulāte ꝯsurgit fastinnatio q̄daz illecebrosa in aspiciētibꝫ .sic̄ de tl'ibꝫ notauit.b. petrꝰ in.ij.ep'la ca.ij.dicēs Oculos hn̄tes plenos adulterij ꝛ insaciabilis delicti. Ex dictis suis pꝫ ꝙ licet sctūs Joseph diu ꝛ familiarit̄ ꝯuixerat ꝛ cohabitauerit marie ꝟgini in mēsa.in via:in domo.nūq̄ꝫ tn̄ ex h̄ ad libidinē motꝰ fuit.sꝫ ad castitatē magis. ꝛ hoc ꝓpter repssionē fomitis in seip̄o.et ꝓpter excellētissimā virginis sctitatē.et ꝓpter integerrimā eiꝰ virginis castitatē.ꝓpter ip̄ius virgīs meritū ꝛ virtutē. ꝛ ꝓpter humillimū ac disciplinatissimū cōuersatōnis modū quē virgo mater sp̄ habuit et cōseruauit T Scd̄o ex his et superiꝰ dict̄ꝫ cōcluditur ꝙ Joseph cū desp̄ōsatus fuit marie nō fuit vir vetulꝰ:senio fractus et debilitatꝰ ac frigidus. Patet h̄ ex cā et fine desp̄ōsatōnis marie cum Joseph.vna enī fuit cā s̄m p̄dcā.ministeriū ꝛ obsequiū p̄standū ip̄i marie ꝛ puero iesu eūtibus in egiptū illic manentibꝫ ꝛ inde remeantibus. ꝛ cōsequenter vsq̄ꝫ ad pfectaꝫ pueri etatē. Cōstat aūt ꝙ ad tl'ia n̄ fuisset idoneꝰ senio cōfractꝰ et impotēs viribꝫ: q̄lis eget ampliꝰ vt ei ministret̄ q̄ꝫ vt ministret. q̄lis etiā onorosior fuisset marie q̄ꝫ obsequētior extitisset. Alia rō desp̄ōsatiōis fuit ad cōseruandaꝫ marie famā apud pfidos iudeos. et ad incarnatōnis mysteriū celādū demonibꝫ.q̄ rō cessasset prorsꝰ si Joseph senex frigidꝰ ꝛ q̄si maleficiatus palā apparuisset. Talis enī q̄ pacto credi potuisset alicuiꝰ infātis pater. Credit̄ g̊ ꝙ tūc non fuit vetulus senio cōfectꝰ. ꝛc̄.sed infra .l.ānū. ꝛ fuit adhuc iuuenis. s̄m Ysidoruꝫ. qui ponit terminos iuuentutis.l.annū ꝛ.xxviij. ꝛ h̄ cōsonat dicto ꝓphete Ysa.lxij. Letabit̄ spōsus sup̄ sponsa: ꝛ habitabit iuuenis cū virgīe. Ubi glo.interli. ioseph cū maria. Nec ad saluādū pudicissimū ꝛ castissimū cōuictū eoꝝ: op̄tet credere ꝙ Joseph fuit vetulꝰ.sed hoc p̄ repssionē fomit̄ꝫ ꝛ p̄ excellentē vtriusq̄ꝫ sctitatē s̄m est in virtute sp̄ūsscti q̄ potest plus op̄ari in cōseruādo castitatē q̄ꝫ senectus aut seniū op̄et̄. Diceret aliq̄s Si fuerit in etate vt p̄dictū est q̄re ergo senex depingit̄. Rn̄detur ꝙ ꝓpter mentis ꝛ castitat̄ꝫ virtutē.sicut dicit Sapiēs sapīe.iiij. Et etas senectutis est vita imaculata. Sed ecōtrario dicit ꝓpheticꝰ sermo. Ysa.lxv. Maledictꝰ puer centū ānoꝝ. Uel ideo depigebat̄ ab initio nascētis fidei ꝛ eccl'ie dūmarie p̄petua virginitas nōdū vtmodo radices fixerat in cordibꝫ fideliū ne suspicarent̄ carnale aliq̄d de Joseph ꝛ maria. U Se quit̄ in lrā. Anq̄ꝫ cōuenirēt inuenta est in vtero hn̄s. Anq̄ꝫ cōuenirent in carnali copula. Dicit glo. Nō ꝙ postea cōuenerunt.sed s̄m glosam est dictū ac si diceret̄. Iste anteq̄ꝫ peniteret morte p̄uentus est.igit̄ p̄eituit post mortē. Ita nō sequit̄ Anteq̄ꝫ maria ꝛ ioseph conuenerūt inuenta est.ꝛc̄. Igit̄ postq̄ꝫ cōuenerūt inuenta est in vtero habēs. Inuenta q̄dē est s̄m Orige. Prīo ab angel' custodiētibꝫ eā ꝓtegentibus eam: conseruantibꝫ eaꝫ ꝛ eiꝰ btissimā animā ad honorem illius qui ab ip̄a generandꝰ erat. Sꝫ etiā a ioseph qui curā virginis habuit inuēta est in vtero

habēs. ⁊ hoc ex tumore ventris. in
uenta est habēs in vtero de spū/
sctō. et hoc de spūsctō non refert
ad ly inuenta. q2 latuit Joseph q
de spūsctō esset impregnata. sed
refert ad ly hñs in vtero Uñ glo.
dicit Inuenit eā Joseph in vtero
habere. sed nō de spūsacto sciebat
esse. cū postea vt dubius delibera
ret dimittere eā. Math. hoc ad/
didit ne interi suspitio subreperet
lectori. Diceret aliqs. Qñ inuē/
ta ē habere in vtero. Rñdz Chris.
Q nō est cōueniens putare pñte
Joseph angelū ipm introijsse ad
mariā. sed eo absente ⁊ ipsa statiz
post angeli discessū de licētia Jo/
seph abijt ī mōtana ad elizabeth
vbi fuit trib9 mensibus donec eli
zabeth pepit p̄cursorē dñi. vt ptz
Luc. j. ⁊ post eius reuersionē inue
nit ioseph eā māifeste gṽidā. ¶
Sz circa h q dicit eā gṽidā d spū
sancto est notādū. q vt vult Da/
mas. in suo. iij. ⁊ allegat mgr in. iij
dis. iij. Jn illo momēto q bñdicta
virgo cōsensit verbis ⁊ dixit Ecce
ancilla dñi in eodē spūsctūs gut
tulas purissimi et castissimi sāgui
nis virginis collegit ⁊ mox ex eis
corpusculū formauit ⁊ animā rō
nabilē de nihilo creatā: ⁊ mox sa/
pientia ⁊ virtutib9 ⁊ oībus donis
sanctispirit9 repletā isti corpi in/
fudit. ⁊ i eodē instāti filius dei illā
hūanitatē sue psone sic vniuit. vt
rōne illius vnionis esset ver9 de9
⁊ hō. ⁊ hoc totū celebratum est in
sacratissimo vtero virginis et sub
eius casto pectore. et sic in eodem
instāti quo virgo consensit ipa de
spūsctō concepit dei filium veruz
deū ⁊ hoīem Et quo habet q cuz
dicit in textu inuenta est in vtero
hñs de spūsctō. ly de non dicit cir
cūstātiā cause materialis. q2 nihil
de substātia increata spūsscti fuit
sumptū tāqz materia corpis xpi.
sed dicit circūstantiā cause efficien
tis ipius spiritusscti. cuius imme
diata opa oīa sūt pfecta in hac
xpi incarnatōne ⁊ virginis impre
gnatōne. sua infinita virtute sup
plente vices pricipij actiui īmedi
ate effigiendo corp9 xpi de carne
virginis formauit. Et virt9 altissi
mi obumbrauit eidem virgini: ne
substātiam carnis ministrās car/
nali concupiscentia vreret. vt dic
hugo de sancto victo. Sequit in
textu [Joseph aūt vir ei9 cū esset
iustus] Hic ponit ioseph digna
dubitatio. qm̄ vt dictū est prius
emisso voto virginitatis venit an
gelus ad mariā ignorāte ioseph
⁊ impḡnata est de spūsctō. statiqz
de licētia ioseph et volūtate abijt
ad cognatā suā elizabeth ad mō/
tana. ⁊ post tres menses reuerte/
bat cū pacta fuerat natiuitas pre
cursoris. Et tūc vidit Joseph ma
nifeste vterū virginis grauidum.
ex quo incurrit vehementē suspi/
tionē propter marie longā absen
tiam. Et ex alia parte tenebat de
maria tantā sanctitatē q sibi vi/
debatur impossibile eam cecidis/
se. Unde fm Chriso. Joseph cū
esset iustus forsitan apud se ait.
Comesatrix nō est. cantatrix nun
qz aut turpiū verborum amatrix
sed oīa laudabilia in ea inuēit.
⁊ nihil in ea inuenire potuit ex q
fornicatio mulieris posset argui.
igitur cogitauit q forte de spiritu
sancto haberet in vtero. ⁊ q pos/
sibilius esset mulierem sine viro
concipere qz mariam peccare. Et

simplicter cogitauit q cceptõ mulieris plus ptinet ad deũ q̃z ad virũ cũ nõ sit in ptãte viri sed dei. ꝛ quo sara pri⁹ sterilis ꝛ iã nonagita ãnoꝝ cõcepit ꝛ pepit. Geñ. xxj. Et qđ scriptũ est ysa. vij. Ecce virgo ↄcipiet ꝛ pariet filiũ. Ex istis ğ omibus nõ habuit pfectã estimationẽ crimis neqꝫ etiã certã ↄgnitionẽ innocẽtie. sꝫ fluctubat mens ad vtrãqꝫ ptẽ. cõsideratio em̃ pudicicie sue ipm de ea malũ pfecte suspicare nõ sinebat. ↄsideratio vero impregnatõnis plenã estimatõꝫ innocẽtie de ea nõ pmittebat Cũ ğ esset iustus ꝛ noluit eaꝫ traducere. i. fm vnã expositõnẽ nollꝫ eã infamare. Dicit em̃ Augustin⁹ in de verbis dñi. Si solus nosti et qꝛ aliqs peccauerit in te et vis eũ mox corã omib⁹ arguere non correctoꝛ sed pditoꝛ es. vñ iustus vir Joseph tãto flagicio qđ de vxore sua suspicatus erat magna benignitate pepcit. restabat vtiqꝫ dicta adulterij suspitõ. et tñ qꝛ ipse solus sciebat eã noluit diffamare sꝫ occulte dimittere eã volẽs pdesse peccãti nõ punire peccãtẽ. Uel fm aliã expositõnez noluit eã traducere. i. ad penã diuulgare factũ ppalando. Dicit em̃ Leuitici. xxj. Uir siue mlr in quib⁹ phitonicus siue diuinatõnis fuerit spũs morte moriatur. Et postea dicit ibidez q sacerdotis filia depbensa in stupro debebat flãmis exuri. Uirgo aũt maria ex pte matris fuit de genere sacerdotali sicut et Elysabeth ei⁹ cognata. Jtẽ Deut. xxij. Si duxerit vir vxorez et nõ sit in puella inuenta virginitas. eijcient eã extra fines domus patris ꝛ lapidib⁹ obruent eã viri ciuitatꝭ illius. Uel fm terciam expositionem. noluit eã traducere. i. in suũ consortiũ familiare cũ solẽnitate nuptiali accipe. ne malo ꝛ crimini ↄsentire videret. De istis modis dicit Aug. in ser. de natiuitate Joseph intelligẽs marie vteꝝ grauidari turbat. eã quã de tẽplo acceperat ꝛ nõ dũ cognouerat ğuidaꝫ sentiebat. secũ qꝫ estimabat dispu tans dicẽs. Quid faciã an pdo an taceo. si pdidero crudelitatẽ icurro. si tacuero malo ↄsẽtio ꝛ cũ adlteris portõeꝫ meã pono. Om̃ ergo malũ ẽ tacere. adulteriũ pdere pei⁹ est. dimittã eã a ↄiugio. Et ideo sub dit [Uolebat eã occulte dimittere] ne si palã eã dimitterꝫ nesciret rñdere determinate causaꝫ dimittẽdi q̃rentib⁹ cũ q̃lib꜔ ptiuꝫ esset sibi dubia vt visũ ẽ. ¶ Alit dicit Orige. s. q ioseph sine hesitatõne sciuit eã impgnatã a spũsctõ. ꝛ ideo dimtttere eã voluit nõ ex suspitõe sed ex hũilitate. Sic et petrus dixit Luce. v. Exi a me qꝛ hõ pctõr suꝫ dñe. Et sic exponit. [noluit eam traducere] i. cõiugẽ ducere ex hũilitate, pter mysteriũ qđ ei apparuit i ea. Prior tñ expositio pl⁹ placꝫ. q̃re em̃ voluissꝫ occlte dimittere cũ etiã ãgel⁹ apparẽs sibi ipm de h edocuit q de spũsãcto ↄcepit. quõ ğ prius hoc sciuit.

¶ Sed q̃rit. cũ maria vidit eũ anxiũ ꝛ ipa potuit intelligere q ppt eã fuit. q̃re nõ dixit sibi diuinũ secretũ. Rñdet fm Nico. de lyra q talia diuina mysteria non sunt reuelãda nisi q̃tũ scit de hoc diuina volũtas. Prudens igit virgo tacuit tenẽs firmiter q sic illđ secretũ fuit reuelatũ elizabeth iohãnis matri. vt ht Lu. i. sic reue/

lareẗ cõpetenti tpe ipi ioseph ꝛ a/
lijs ẜm bñplacitũ volũtatis diui
ne. Sꝫ q̃re ioseph nõ q̃siuit ab ea
dicitꝰ ꝙ ꝑ nihilo q̃sisset. qꝛ virgini
ꝑ se dicẽti nõ credidisset. ꝛ etiaꝫ a
diuina dispositõne factuꝫ est vt ꝑ
reuelatõꝫ angeli ipi ioseph mani/
festareẗ vt ꝺ certo nll'o mõ dubita
ret ꝛ in illis ꝑ hoc fides affirma/
reẗ. ¶ Seq̃tur [Hoc aũt eo cogi/
tãte] Hic poniẗ certificatõ ioseph
diu em̃ intra se disputauit q̃d esſꝫ
facturus et nõ cito dimisit ỽginẽ
qꝛ magnũ malũ fuisset si ad mo/
dicã horã ipaꝫ q̃ de spũsctõ conce
pit dimisisset. Ideo animꝰ sapien
tis ei fuit qui nihil vult temere fa
cere. sꝫ diligẽẗ ꝑcogitare q̃d omĩbꝫ
pensatꝭ magis deceat et expediat
Nota etiã ẜm Crisẗ. Magna fuit
ioseph mãsuetudo. qꝛ nulli narra
uit suspitõꝫ quã habuit de vxoꝛe.
imo nec ipẽmet vxoꝛi. sꝫ in se solli
citꝰ cogitabat ꝙ si negociũ ꝓpala/
ret. pauci essent qui nõ eaꝫ magis
fornicariã dicerẽt: ꝗ̃ virginẽ cõce/
pisse. Et qꝛ non ꝑcipitauit se sicut
mlti. sed mature ꝛ prudẽter pẽsa
uit oĩa in re dubia Stati dñs spe
ciali modo imo ꝑ angelũ ipm̃ di
rexit. ꝛ ĝ diciẗ in lrã [Hoc aũt ea
cogitãte ãgelus apparuit in som/
nis ioseph]. Aĩa em̃ clauẗ sensibꝫ
ad recipiendũ reuelatõnes magꝭ
est apta. qꝛ tũc nõ est ꝑ receptõnẽ
sensibiliũ exterioꝝ ĩpedita ¶
Et notãdũ ꝙ angelus certificauit
ioseph ꝓpter tres causas. Prima
ne iustus ignorãter faceret rẽ iiu
stã iusto ꝓposito. Scd̃o ꝓpter ho/
noꝛẽ matrꝭ ne dimissa notaretur
a vicinis ꝛ alijs turpi suspitione.
Tertio vt ioseph intelligẽs cãm
cõceptõnis reuerentiꝰ se haberet
ad ỽginẽ et secũ eã diligẽtius cu/
stodiret Et addiẗ q̃rta causa ne vl
terius premeret dubietas quẽ cõ
mendabat eq̃tas. d. [Ioseph] fili
dauid [noli timere accipe mariã
cõiugẽ tuã] Sꝫ vt dicit Origenes
Securꝰ ꝛ intrepidꝰ accipe eã ẜm
legis ꝑceptũ vxoꝛẽ tibi noĩatã: et
ẜm nuptiaꝝ cõiũctionẽ a te lõge
alienã. Accipe ĝ eã sic cõmendatũ
celesteꝫ thezauꝝ. vt deitatis diuiti
as sicut plenissimã scitate: sicut ꝑ
fectã iusticia. Accipe eã sicut vnige
niti mãsionẽ. sicut honoꝛabile di/
uinũ tẽplũ. sicut domuꝫ dei. sicut
creatoꝛis oĩm ꝓpriã. sicut regis au
lã: sicut sponsã celestẽ imaculataꝫ
Ita ĝ ioseph fili dauid ne time/
as accipe eã tibi cõmẽdatã. tue re
ligiositati creditã ẜua futurã intẽ
dere fugiẽs ab herode. Duc i egi/
ptũ ꝛ iterũ remeãs post herodis
moꝛtẽ reduc i t'rã isrl'. ¶ Diceres
Quõ recipe eaꝫ debuit cũ ꝑus ac
ceptã nũq̃ dimisit. Rñdeẗ ẜm
Chrisẗ. Qꝛ nõ i domũ eã accipe de
buit vbi prius eã habuit. sꝫ i aĩm
de q̃ eã deposuit ex quo voluit oc
culte dimittere vt dictũ est [Qd
em̃ i ea natũ ẽ]. i. ꝯceptũ. ꝯceptio
em̃ ẽ natiuitas i vtero [de spũ scõ
est] vt sup̃ ẽ expositũ. glo. Aliud
ẽ nasci i ea. ꝛ aliud nasci ab ea. Na
sci ab ea ẽ ꝓdire i lucẽ. nasci in ea ẽ
ꝯcipi vel ẜm ꝑsciam ãgeli quã hꝫ
ex deo cui futurũ q̃si ꝑteritũ ẽ na
tũ dꝛ [Pariet aũt filiũ] glo. ne vi
dereẗ ioseph amplꝰ ꝯiugi nõ esse
necariꝰ cuꝫ cõceptõ esſꝫ facta sine
eiꝰ auxilio ꝛ cõsilio. oñdit ꝙ q̃uis
nõ sit necessariꝰ cõceptui. tñ vtil'ẽ
ꝓcuratõni qꝛ ipa pieẗ filiũ. Et tũc
matri ꝛ filio erit necessarius. ma
tri vt eã ab infamia defenderet.

ꝛ filio vt eũ nutriret. ꝛ circũcidat q̄ circũcisio notat̃ cũ dꝛ [Et vocab nomē eius iesus] In circũcisione eñ solꝫ nomē imponi. Nõ aũt dixit. ꝑiet tibi filiũ sicut ad zachariā Ecce elizabeth vxoꝛ tua ꝑiet tibi filiũ. qꝛ mlr̃ q̄ ex viro cõcepit marito suo filiũ parit. magꝭ eñ ex ip̄o est q̄ꝫ ex illa Hec aũt q̄ nõ de viro cõceꝑat. nõ viro filiũ peꝑit. sꝫ sibi tm̃mõ. Vel idet̃miate h̄ ponit. vt oñdat ꝙ eũ peperit oꝛbi terrarũ vniuerso. ꝑiet aũt filiũ ꝛ vocabis nomen eiꝰ iesum. i. saluatoꝛē. Ip̄e eñ saluũ faciet ppl'm suũ a pctis eoꝝ. Ubi āgelus inuit vtrāqꝫ naturā in xp̄o. s. hũanā ꝑ partũ virgīs. ꝛ diuinā in saluando ppl'm a peccatis. qđ solus deus facere hꝫ Remigius. Hic āgelus oñdit eũ dē esse totiꝰ mũdi saluatoꝛē. ꝛ nr̃e salutis auctoꝛē. saluat q̇dem non incredulos sed populũ suũ h̄ est ī se credētes saluat nõ tā a visibilibus hostibꝫ q̄ꝫ potiꝰ īuisibilibus. h̄ ē a pctis. saluat nõ armis pugnādo sꝫ pctā relaxādo. Hoc aũt totũ factũ ē vt adimpleret̃ illud qđ dictũ est a dño ꝑ prophetā dicētē. Ecce ꝟgo ī vtero habebit. vbi ly vt nõ ponit̃ causalit̃. Nõ eñ iõ impletũ ē qꝛ p̄dictũ fuit. sꝫ qꝛ īplēdũ erat. sꝫ ꝙ ꝟgo ab angelo visitaret̃. ꝙ casta et ꝑpetua ꝟgo fuaret̃. ꝙ de spũscto ḡuida inueniret̃. ꝙ deꝰ ab ea cõciꝑet̃. et ꝙ puero hoc nomē iesus imponeret̃. vt iudei ex h̄ noscerēt ea esse impleta ī gratia euāgelij q̄ p̄dicta erāt in testamēto veteri. Cõcoꝛdia eñ sctoꝝ circa iesum christũ ab initio sue īcarnatõis vsqꝫ ad finē cõuersatõnis sue suꝑ terrā cũ scripturis legis et ꝓphetarũ ē maximũ testimoniũ ꝛ irrefragabile ꝙ ip̄e fuit ꝛ ē messias verꝰ ī lege ꝛ ꝓphetis ꝓmissus Et vocabunt nomē eiꝰ emanuel. Vocabũt nomē eius. s. p̄mo scti angeli psallentes. Scđo apl'i p̄dicātes. Tercio oēs fideles in ip̄m credentes. Vocabũt q̇dē nomen eius emanuel qđ īterp̄tat̃ nobiscũ deus. Licꝫ eñ priꝰ nobiscũ fuerit deus īmo in oībꝫ creaturis. ꝛ cũ sctis speciał ꝑ grām. tñ in sua incarnatõe factus est nobiscũ specialioꝛi q̇dam mõ. s. ꝑ hũane nature assumptõem. ꝛ ꝑ sensibilē int̃ nos cõuersatiõem. Jõ dꝛ Baruch. iij. Post hec in terris visus ē ꝛ cũ hominibꝫ ꝯuersatus ē. Ex q̊ magn̄ noscit̃ bonitas dei ꝛ grā dignatiõis erga nos. s. ꝙ ille q̇ añ oīa secula ineffabiliter est a deo pr̃e genitus idē ip̄e in fine tēpoꝝ assũpta hũana carne ex ꝟgine factꝰ ē ꝓ nobis emanuel. i. nobiscũ deꝰ iesus xp̄s dñs nr̃ q̇ cũ pr̃e et spũsctõ viuit ꝛ regnat deus in scl'a bñdictꝰ amē.

Dñica infra octauas natiui.
Sermo octauus

Benedictus b

q̇ venit ꝛc̄. vt supra.

Nona q̄stio. Ex q̊ deus potuit sibi creare hũanitatē ꝑfectā. vtpote in statu virili. ꝛ illā īmediate assumere. q̄re voluit nasci ꝑuus puer ꝛ sustinere incõmoda pueril' etatis. cũ aliud videret̃ decēs et honoꝛificũ A Notādũ ꝙ vt dicit mgr̃ dis. iij. tercij. et doctoꝛes ibidē. Et sctũs Tho. in tercia ꝑte sũme. q. xiiij. Dei filius assumpsit hũanā naturā nostrā cũ illis defectibꝫ ꝛ īfirmitatibus q̊s ip̄m assumere decebat ꝛ nr̃e sa

luti cõgruebat. Assumpsit aũt de
fectus q̃ in oĩbꝫ hoĩbꝫ inueniunť.
nõ tñ oẽs. qꝛ nõ illos q̃ tm̃ repu
gnãt scĩe ꝛ grẽ. vt sunt pctm̃ ꝛ ig/
norantia. ꝓnitas ad malũ ꝛ tardi
tas ad bonũ. Tales em̃ defectus
nõ decuissent suã dignitatẽ. ꝛ non
ꝓfuissent nr̃e saluti. Paruitas ãt
mẽbroꝝ. imbecillitas corꝑis et a/
lia q̃ in corꝑe sequunť puericiam
sunt defectus ꝯueniẽtes oĩbꝫ hoĩ
bus cũ nascũť. Et ideo dñs pueri
ciã cũ talibꝫ assumpsit Primo ꝓ
pter fidẽ incarnatõis astruẽdam.
Principaliť em̃ noscimꝰ veram
hũanã naturã ex defectibꝫ cõĩbus
q̇bus subiacet totũ hũanũ genꝰ.
Si ergo dei filius assũpsissꝫ hũa
nã naturã sine talibꝫ defectibꝫ eti
am pueril' etatis. putassent multi
ip̃m nõ fuisse veꝝ hoĩem sed euꝫ
carnẽ fantasticã assũpsisse Paris
em̃ ꝑiculi est si erreť circa hũanita
tem xp̃i sicut errare circa diuĩtatẽ
Propter qd̃ dñs volẽs suis fide
libꝫ in oĩbꝫ q̃ saluti sunt integre ꝓ
uidere. sciẽs futuros aliq̃s hereti/
cos q̇ dicerẽt ip̃m nõ verã huma
nã carnẽ nr̃e silẽm assumpsisse. vt
illoꝝ erroꝛ ꝑ fideles depheudereť
ꝛ refutareť. atq̃ꝫ ita v̓itas fidei de
vtraq̃ꝫ xp̃i natura ꝛ d̃ vera filij dĩ
incarnatõe ꝛ hũanatõe pura apd̃
ip̃os fideles maneret integra ꝛ ĩ
cõcussa. ip̃e assumpsit iniurias in
fantiles et defectus pueril' etatis.

Scd̃o dñs ꝑuulus puer na
tus ẽ fragil' mẽbris ꝛ corꝑe: ĩpotẽs
fandi ꝛ indigẽs alteriꝰ ope iõ vt
illos et omẽs defectus ĩ nob de/
strueret. ꝛ eos oẽs a nob auferri
mereret̃ Vñ Amb. sup Lu. Ille. s.
xp̃s dñs ꝑuulus ꝛ infantulꝰ fuit
vt tu vir posses esse ꝑfectus. Ille
ĩuolutꝰ vt tu eẽ posses mortis la
queis absolutus. ille in p̃sepibꝫ vt
tu in altaribꝫ. ille in terris vt tu ĩ
celis. B Est tñ diligẽť circa
h̃ notãdũ ꝙ in xp̃o sũt tria. Pri/
mũ est diuĩtas. ꝛ neq̃q̃ꝫ putãdũ ẽ
ꝙ ꝺm illã pueril' fuerit et ĩdigens
materno lacte ꝛ alijs hmõi. sꝫ ꝺm
illã est coeq̃lis p̄ri et sctõ spũi. sic
ab eterno fuit quẽ nihil latere p̃t
sicut nec potuit ab eterno. Cũ er/
go audit' ꝙ christꝰ factus ẽ puer.
ꝙ suxit vbera nõ diuĩtati attribu
atis sed corꝑi ip̃ius. vt docꝫ btũs
Ambro. sup Lu. Scd̃m in xp̃o
est aĩa hũana. nec putãdũ ẽ ꝙ ꝺm
illã in sua natiuitate aut matno
vt̃o pueril' fuerit ꝛ ignarus vt de
nob cõtingit sꝫ in instãti ꝯceptõis
sue fuit ꝺm illã aniam ꝑfectꝰ vir
Qd̃ etiã dicit ꝓpha Hierem̃. xxj
Nouũ faciet dñs sup terrã muli/
er circũdabit virũ. loq̇ť de v̓gĩe be
nedicta q̃ vt̃o suo circũdedit xp̃m
nouem mẽsibꝫ. q̇ etiã fuit tũc ꝑfe
ctus vir nõ ꝺm corpus sed ꝺm rõ
nẽ ꝺm quã habuit semꝑ in instã
ti cõceptõis plenũ vsũ liberi arbi
trij et grãm et sapientiã in tanta
plenitudine. vt in his nec ꝓficere
potuit. vt docet mgr̃ et doctores
ĩ tercio di. xviij. imo et tũc ꝺm a/
nimã ꝑfectus cõprehẽsoꝛ fuit. vt
iteꝝ docet mgr̃ di. xiij. tercij. ꝛ do
ctores ibidẽ Terciũ in xp̃o ẽ coꝛ
pus humanũ. ꝛ ꝺm illud fuit pu/
er. qꝛ paruus mollis et fragil' in
mẽbris. indigens cibo lacte bal/
neis et alijs maternis respectibꝫ:
sicut ceťi ꝑuuli. et ꝺm illud corpꝰ
creuit ꝛ augmẽtabať vsq̃ꝫ ad ꝑfe/
ctõeꝫ corꝑis viril'. C Etiã dñs
altissimã pauꝑtatẽ assũpsit. natꝰ
ei ẽ ditissimꝰ ĩ v̓tutibꝫ ꝛ spũalibus

bonis. ſȝ ī tꝑalibꝫ bōis pauꝑrimꝰ
Jn via eīn et in aliena domo na/
tus eſt ⁊ nō habuit pānos niſi vi/
les q̇bus inuolueret. Et eſt in ar/
to ac duro p̄ſepio recliatꝰ ꝙ ⁊ ip̄a
mr̄ eiꝰ a brutis aīalibꝫ mutuo re/
cepit calorē. Hoc āt ñ factū a caſu
ſȝ ex diuīa ordinatōne ⁊ ꝓuidētia
Et iō primo. vt ꝑ h̄ dñs nos ſuo
exemplo doceret cōtēnere terrena
⁊ amare celeſtia. Scdō ꝓpter hoc
vt ſua pauꝑtate ſpōte ⁊ īnocenter
propter nos aſſūpta nobis mere
ret celeſtes diuitias. Vñ Ambro.
Chriſtꝰ dñs aliū locū in diuerſo/
rio nō habuit. vt pl'es haberes in
celeſtibꝫ māſiones. Cū eīn (vt ait
Apl'us) diues eſſet factꝰ eſt pauꝑ
ꝓpter nos vt ip̄ius inopia ditare/
mur. Et in ſer. īſtāt ſ feſtiuitatis
iterꝝ dicit Ambro. Vñ xp̄s in via
naſcit. q2 viā nobis oñdere vene/
rat. Voluit in anguſto p̄ſepio re
clinari. q2 venerat nobis regni ce
leſtis latitudinē p̄parare. nō in ſe
ricis aut auratis pānis: ſȝ in vili/
bus inuolui voluit. q̇ nob īmor/
talitatis ſtolā reddere venerat. cu
nis ſe aſtringi ꝑmiſit q̇ nr̄os pe/
des ⁊ manus ad bona agēda pa/
uerat ſoluere. Subdit. Quid ad
h̄ dicēdū fr̄es: exclamādū ē cū p̄ſ.
Quid retribuā dño ꝓ omībꝫ q̄ re
tribuit mihi. Jlle q̇dē inuenit ca/
licē quē retribuit nos aūt redda/
mus qd̄ poſſumꝰ. i. elemoſinas:
vigilias: lachrimas: pctā dimitta
mus in nos peccātibꝫ. vt nr̄a no
bis a deo dimittant pctā. hec Am
bro. Et ſil'e dicit Beda ſuꝑ lu. dic̄
eīn Qui maior eſt oīni laude par
uulꝰ natus eſt nobis. vt viri poſſi
mus eſſe ꝑfecti. q̇ totū mūduȝ va
rio veſtit ornatu. pānis vilibꝫ in/
uoluit. vt nos ſtolā p̄mā recipere
valeamꝰ. Per quē oīa facta ſūt
pedes: manuſq̧ cunis aſtrīgunt.
vt nr̄e manꝰ ad opus bonū exten
te. nr̄iq̧ pedes ad viā pacis ſint di
recti. cui celū ſedes eſt. duri p̄ſepij
āguſtia cōtinet. vt nos ꝑ regni ce/
leſtis gaudia dilatet. q̇ panis eſt
āgeloꝝ in p̄ſepio reclinat. vt nos
q̄ſi ſacta aīalia carnis ſue frumēto
reficiat. q̇ ad dextrā dei pr̄is ſedȝ
⁊ in diuerſorio loco eget. vt nobiſ
in domo pr̄is ſui ml'tas prepararet
māſiones.

D Jtē xp̄s eſt deꝰ
oīm ⁊ dñs oīm ⁊ q̄cūq̧ facta ſūt
circa ip̄m nō ſūt a caſu fcā. ſȝ ip̄iꝰ
ordinatōe ⁊ volūtate. Oīa aūt q̄
a deo īmediate ſūt. ordinatiſſima
ſūt ⁊ cōuenient diſpoſita. Et q2 ſi
cut deꝰ elegit ſibi mariā ex q̄ naſce
ret. ⁊ locū in q̊. Jta etiā elegit ſibi
xp̄s ex q̊ ab ip̄omet fuerat electuȝ
Natꝰ eſt aūt in tꝑe deſcriptionis
orbis. Et h̄ cōuenient ideo q2 nos
ꝑ pctā fueramꝰ in captiuitate dia
boli. et xp̄s venit vt nos de ſtatu
illo redimeret. vt dic̄ Beda. Jllo
tꝑe dignatuſ eſt incarnari: q̊ mox
natꝰ cēſus ceſar ſ aſcriberet. atq̧
ad nr̄i liberatōȝ ip̄e ſuitio ſubde/
ret. Etiā illo tꝑe natꝰ eſt q̊ totꝰ mū
dus ſub vno p̄ncipe viuebat ⁊ ma
xia pax fuit in mūdo. Et decebat
vt xp̄s illo tꝑe naſceret. q̇ eſt pax
nr̄a faciens vtraq̧ vnuȝ vt dr̄ ad
Eph. ij. vñ Hiero. ſuꝑ yſa. Velet eſ
reuoluamꝰ hiſtorias et inuenies
vſq̧ ad. xxviij. ānū ceſar ſ Auguſti
ī toto orbe fraꝝ fuiſſe diſcordiā or
tā. orto aūt dño oīa bella ceſſaue
rūt. Juxta illud yſa. ij. Nō leua/
bit gēs cōtra gentē gladiū. Cōgru
ebat āt vt illo tꝑe q̊ vnꝰ princeps
dñabat in mūdo xp̄s naſceretur.

qui venit suos cōgregare in vnuz vt essz vnū ouile ꝛ vn⁹ pastoꝛ. vt dꝛ Joh. x. Tercio dñs nascebatur tp̄e regꝫ alienigene vt impleretur ꝓphetia iacob Geñ. penul. dicētis Nō auferet̄ sceptrum de iuda: et dux de femoꝛe eius donec veniat q̇ mittēdus est. Et vt ait Chryſ. super math. Quādiu iudaica gens sub iudaicꝫ regul' ꝗuis pctōꝛibꝫ tenebat̄ ꝓphete mittebant̄ ad remediū ei⁹. nūc aūt qñ lex dei sub potestate regꝫ iniq̇ tenebat̄. nascebatur xp̄s. qꝛ illa magna ꝛ despabil' infirmitas medicū artificiosioꝛez req̇rebat Quarto xp̄s nasci voluit qñ dies ꝓlōgari incepit. ꝛ h̄ ideo vt dꝛ in li. vete. ꝛ noui testa. vt oñderet ꝙ ip̄e venerat vt hoīes crescerēt in lucē diuinā. ſm illd̄ Lu. .j. Illuminare his q̇ in tenebrꝫ et in vmbꝛa mortis sedēt. Quinto aspitatē hiemis elegit ad natiuitatē. vt tūc carnis afflictōnē pateret̄ ꝓ nob̄ E. Et nota ꝙ ī xp̄o dō sūt implete oēs ꝓphetie de ei⁹ natiuitate p̄dicte. Nat⁹ em̄ est ex virgīe. ꝑ qd̄ impletū est illud ysa. vij. Ecce v̄go cōcipiet ꝛ ꝑiet filiuz ꝛ vocabit̄ nomē ei⁹ emanuel. Nat⁹ est in bethleē. ꝑ qd̄ impletū est illud Michee. v. Et tu bethleē ꝯra iuda neq̄q̄ꝫ es mīnia in p̄ncipibꝫ iuda. ex te em̄ exiet dux q̇ regat populū meū isrl'. ꝛ egressus eius ab initio a diebꝫ et̄nitatꝫ. Et vbi nos habem⁹ exiet dux chaldaica trāslatio hꝫ. exiet mihi messias. ꝛ per ista v̄ba īnuit ꝓpheta duplicē naturā in xp̄o vt alibi expōit̄. Nat⁹ est in tp̄e regis alienigene. s. herodis. per qd̄ impleta est ꝓphetia iacob Geñ. xlix. Nō auferetur sceptrū. ꝛc̄. Nat⁹ est paup. qꝛ in via in aliena domo. Inuolut⁹ est vilibus pānis. Et reclinat⁹ est in p̄sepio. ꝛ fuit volūtarie paup ꝑ totaz morā suā in terra. ꝑ qd̄ impletuz est illud Zacharie. ix. Ecce rex tu⁹ venit tibi iustus ꝛ saluatoꝛ et ipse paup. Natus est tp̄e maxie pacis ꝑ qd̄ impletū est illud ysa. ij. Et cōflabūt gladios suos in falces et lāceas suas in vomeres. tp̄e em̄ natiuitatis xp̄i in oībꝫ regnis romano īperio subiectꝫ fuit pax generali' in terris adeo ꝙ tot⁹ oꝛbis tūc numerat⁹ est. vt ꝑꝫ luce. ij. Durauit āt ista pax in iudea de q̄ ꝯra ꝓpha p̄ncipaliter locut⁹ ē a scd̄o anno ante xp̄i natiuitatē vsqꝫ ad moꝛtē ei⁹. ꝛ post ꝑ. xl. ānos vl' circiter. vt pōt colligi ex dictis iosephi et aliorū hystorioḡphoꝛuz. Sed iudei finalit̄ rebellātibꝫ romanis ōstructi sunt ꝛ captiuati ꝑ titū. xlij. āno post ascēsionē xp̄i. Verisi̇l'e aūt est ꝙ in pace tā lōga cessantibꝫ bellis multa arma ꝛ instrumēta bellica fuerūt cōuersa ī instrumēta agriculture apta. sic̄ sensibilit̄ videtur in terrꝫ vbi post bella seq̄t̄ pax diuturna. Seq̄t̄ ibidē. Nō leuabit gens ꝯ gentē gladiū. ꝛ nō exercebūt̄ vltra ad p̄liū. Illd̄ ñ īpoꝛtat pacꝫ et̄nitatē sꝫ tm̄ diuturnitatē vt ꝑꝫ ex alia scriptura. Nā. iiij. Reg. vi. dꝛ. Et non ve. vltra la. si. in ter. isrl'. et illud nō īpoꝛtat eternitatē. qꝛ freq̄nter legunt̄ syri postea inuasisse et spoliasse terrā isrl'. sꝫ impoꝛtat diuturnitatē tp̄is. vt sit sēsus. vsqꝫ ad longū tp̄us nō venerunt. nec eis acciderat sic̄ prioꝛibꝫ accidit. q̊s ī samariā duxit helize⁹ vt dicit̄ ibidē. Et ita intelligat̄ ī ꝓposito de textu ysaie.

In die circūcisionis dñi

In die circūcisiōis domini

Sermo nonus

Postq̄ con
summati sūt dies octo
vt circūcideret puer
Lu. ij. F In hꝰ euāgelij expōe
de duobꝫ esset dicēdū. s. de circūci
sione ⁊ de noīs īpositōe. Sed qꝛ
de pͥmo. s. d circūcisiōe: cui ꝑcepta
fuerit. q̄s fuerit eius effectus. ⁊ q̄
re dñs voluerit circūcidi. ⁊ pl'a au
distis in priorībꝫ q̄ nō opꝫ itera/
re. Sed de scd̄o. s. d noīe iesu ⁊ eiꝰ
impositōne aliq̄ dicere cogitaui.
Det nobis deꝰ ista sic loq̇ ⁊ audi
re ꝛc̄. Appropinq̄nte tp̄e virgi/
nei ꝑtus diuīa ꝓuidentia factū ē
vt ioseph ascēderet a galilea in iu/
deā a ciuitate nazareth in bethleē
ciuitatē iude cā ꝓfessiōis faciēde.
⁊ duceret secū ꝑgnantē ꝟginē ma
riā de regali ꝓsapia ortā. q̄ cū ꝑue
nisset impleti sunt dies eiꝰ vt pa
reret. Trāsacti nāqꝫ sūt nouē mē/
ses a tp̄e diuini ꝯceptus. ⁊ pep̄it
filiū suū vnigenitū. quē sicut con
cepit sine om̄i libidine sic peperit
eū sine oī dolore. īmo cū magno
gaudio ⁊ longe an̄ ꝑsensit ⁊ ꝑdixit
diuinꝰ ille ꝓpheta ysa. xxxv. cum
dixit. Germinās germīabit sic̄ li/
liū et exultabit letabūda ⁊ laudās
Postq̄ aūt (vt ait euāgeliū) ꝯsū/
mati sunt dies octo. i. cū iā pꝰ di/
ctū diē natiuitatis aduenissꝫ octa
uus dies puer circūcidit̄. ꝼm q̄ ꝑ/
ceptū fuerat in lege veri cui se sub
didit q̄uis nō teneret̄. Sed vt in
ter ceteras causas vnā referā ido
circūcidi voluit vt ꝑ hoc daret no
bis exemplū libēter subeūdi peni
tentie labores. ex q̄ nāqꝫ innocens
⁊ imaculatꝰ dñs nr̄ q̇ peccatū nō
fecit nec inuentꝰ ē dolꝰ in ore eius
Et q̇ peccata hoīm tollere vēit nō
horruit tanq̄ peccator subire ī te
nerrima sua carne circumcisionis
cauteriū. ꝑ qd̄ in aliīs tūc aufere
bat̄ originale peccatū q̄ dignum
est ⁊ q̄ debitū vt nos q̇ pleni pec
catis sumus libenter et volūtarie
nos subdamꝰ penitētie ⁊ satisfa/
ctioni in dimissionē criminū ī sa/
lutē et remediū animaꝝ. Circum
cisus est g̊ puer. Et vt sequit̄ ī euā
gelio. Vocatū est nomē eiꝰ iesus.
B Et hoc valde ꝓꝑe factū
est. Noīa eni cum ꝓꝑe imponū
tur imponi debēt ab aliq̄ ꝓꝑe/
tate aut cōditione illiꝰ cui impo/
nunt̄. Christo aūt hoī datū est il/
lud grē munus vt ꝑ ip̄m saluarēt̄
oēs. Et ideo cōuenient̄ vocatū est
nomē eius iesus. i. saluator vl' salꝰ
Et istā rōem assignauit angelꝰ io
seph Math. j. dicens ei. Et vocab
nomē eius iesū. ip̄e em̄ saluū faci
et populū suū. s. in se credentē sal/
uū faciet nō tā ab visibilibꝫ inimi
cis q̄ potius ab inuisibilibꝫ. h̄ est
a pctis saluat. nō armis pugnan
do sꝫ pctā relaxādo. vt dic̄ Remi
gius. Et q̄uis in scͥptura ⁊ singu/
lariter in ysaia christus dñs mul
ta habeat noīa. vt emanuel. consi
liarius. deꝰ fortis. ꝑnceps pacis.
oriens ꝛc̄. Oīa tñ̄ ista idē impor/
tāt cū noīe iesus quo ad signū salu
tis. Et ideo sunt q̄si ꝓ eodē reputā
da ⁊ nō sine mysterio. tūc. s. in cir/
cūcisione pueri cū pͥmo fudit ꝑcio
sum sanguinē suū Vocatū est no
men eiꝰ iesus: qd̄ interp̄tat̄ (vt di
xi) saluator. Per hoc em̄ mox ōn
debat̄ ip̄m esse saluatorē illuꝫ mū
do in scripturis ⁊ ꝓphetis ꝓmis/
sum. q̇ passiōe sua ⁊ morte et pre
cio sanguis sui saluaturus eēt po

pulū suum a peccatis eoꝝ. Seq
tur. [Quod vocatū est ab ange/
lo priusq̃ȝ in vtero cōciperet] tunc
em̄ vocatū ab angelo dicēte virgi
ni. Concipies ꝛ paries filiū et vo/
cabis nomē eius iesū. Et dic̄ Ori
genes. Nomen iesus gloriosum.
omīqȝ cultu dignissimū. nomen
qḋ est sup omne nomē nō decuit
ab hoībus appellari nec ab eis af
ferri in mūdū. propter qḋ signā/
ter dicit euāgelista. Quod vocatū
est ab angelo priusq̃ȝ in vtero con
ciperet.

Dn̄ica prima post epiphaniā
Sermo decimus.

Nuptie facte

sunt in chana galilee. ꝛ e/
rat mater iesu ibi. Joh. ij.
Dn̄s noster in pncipio nu
ptias istituit sciēs aliqs futuros
hereticos q̄ nuptias et matrimo
niū dānarēt ipas nuptias tanq̄ȝ
licitas approbauit cū eas corpora
li psentia honorauit ꝛ initio signo
rū suoꝝ consecrauit. Et de h loq
tur psens euāgeliū dicens a pnci
pio. [Nuptie facte sunt in chana
galilee] Que chana est villa q̄daȝ
sita in galilea. Querit quādo il/
le nuptie facte sunt. Et rn̄det sm
mgr̄m in hystorijs q eodē die q̄
dn̄s baptizatus ē reuoluto anno
fuerūt iste nuptie. Et h etiā appro
bat eccl'ia q eadē die reuolutis an/
nis facta sunt tria. s. christi adora
tio p magos. baptizatio xp̄i p io/
hannē. et conuersio aq̄ in vinum.
Et ē notandū q cōmuniter dicit
q in istis nuptijs spōsus fuit io/
hānes euāgelista. et q dn̄s voca/
uerit eū ad apostolatū de nuptijs
an̄ cōsūmatōem eaꝝ p copulam
carnalē. Et ex h i eccl'ia obseruatur
q ante copulā carnalē pt vterq̄ȝ cō
iugū etiā alio inuito intrare religi
onē. Vn̄ neuter cōiugū tenet an/
te carnalē copulā reddere debitū
statim post mr̄imoniū ꝯtractū p
vba de psenti. Sed dat ei tps du
orū mēsiū propter tria. Primo
vt possit deliberare de trāseundo
ad religionē. Scḋo vt ppent q̄
sunt necessaria ad solēnitatē nup
tiaꝝ. Tercio ne vilē habeat mari/
tus datā quā nō suspirauit dila/
tā. Jta dicit sc̄tus Tho. in. iiij. di.
xxvij. Jdē vult Host. nisi q dicit
q magis putet debere statui tps
arbitrio iudicis infra qḋ transeat
ad religionē vel adhereat cōiugi.
Jdē dicit Ber. Q aūt spōsus fu
it iohānes euāgelista pȝ p Hiero.
in plogo suo sup iohem. vbi dicit
Christus eū vocat de nuptijs nu
bere volētē. Et q̄ vtiqȝ videt q fu
erūt nuptie iohis. qꝛ nō legit xp̄s
in alijs nuptijs fuisse. Hoc etiaȝ
videt vt dicit Nico. de lyra ex h
q mr̄ ihu fuerat ibi tāq̄ȝ i nuptijs
nepotis sui. Nō em̄ verisile est q
ipa venissȝ nisi ml'tū ei attinuissȝ.
sicut iuit ad elizabeth cognatā suā
festināter. vt hr̄ Lu. ij. Quia sm
q dicit Amb. Nō libēter stabat i
publico sȝ magis in orōis secreto
Ex dictis g̃ pȝ q spōsus in istis nu
ptijs fuit iohes. Que autē fuerit
spōsa nescit. Aliq tn̄ dixerūt q fu
it maria magdalena que indigna
ta de ablatōe spōsi impudicicie se
dedit. Sed illud nullā habet ve/
ri silitudinē. qꝛ ipa multū fuit no
bilis diues et potens. et talis ne
quaq̄ȝ nupsit paupi piscatori ꝛ ho
mini plebeio. q̄lis fuit iohannes.

Sequit᷑. [Et erat mater iesu ibi
Uocat⁹ aūt iesus et discipuli ei⁹
ad nuptias] Chriso. Uocāt autē
ad nuptias dn̄m nō tāq̄ȝ magni
ficū sed simpl'r tanq̄ȝ notū ꝛ vnū
notoꝝ. Un̄ euāgelista h̄ declarās
dicit. [Et erat mr̄ iesu ibi] sic̄ enī
matrē vocauit ita ꝛ filiū. Propt᷑
qd̄ seq̄t᷑. [Uocat⁹ ē ꝛ iesus et disci
puli ei⁹ ad nuptias. Chryſ. Et ac
cedit neq̄ȝ em̄ ad dignitatē respici
ebat suā ſȝ ad bn̄ficiū noſtꝝ. Qui
em̄ nō dedignat⁹ formā ſui acci/
pere neq̄ȝ dedignat⁹ ē ad nuptias
venire seruoꝝ. Et dicit Aug. de v̾
bis dn̄i. Erubescat ꝗ hō ſupbꝰ qm̄
fact⁹ est hūil' de e⁹. Ecce int᷑ cetera
filius v̾ginis venit ad nuptias. qꝛ
cū apud p̄rem esset instituit nupti
as.] [Et dicit hic Beda. Ex
etiā venire ad nuptias dignat⁹ do
min⁹ ꝛ iuxta lecturā fidē recte cre
dentiū cōfirmat. porro thaciani ꝛ
marcionis ceteroꝝ̄q̄ȝ q̇ nuptijs
detrahūt ꝑfidia q̄ȝ sit dānabil' in
sinuat. si em̄ thoro immaculato
et nuptijs debita castitate celebra
tis culpa iesset neq̄q̄ȝ dn̄s ad has
venire voluisset. nūc aūt qꝛ bona
est castitas ꝯiugal'. melior cōtinē
tia vidual' ad ꝓbandū oīm electō
nē ḡduū discernēdo tn̄ meritū sin
guloꝝ ex intemerato marie v̾gis
vtero nasci dignat⁹ ē. a ꝓphetico
anne vidue ore mox nat⁹ bn̄dicit᷑
a nuptiaꝝ celebratoribꝰ iā iuuēis
inuitatus has p̄sentia sue v̾tutis
honorat. Itē ꝙ nuptie sint licite
ꝛ mr̄imoniū ꝛ ꝙ actus mr̄imoni
alis possit fieri sine pctō pꝫ ex scri
ptura. qꝛ. i. Choꝝ. vij. d'r. Uirgo n̄
peccat si nubat. Et p̄ me ad Thi.
iiij. Uolo iuuēculas nubere. fili/
os ꝓcreare. sed ꝓcreatio filioꝝ nō
pōt fieri sine carnali coniūctione.
imo act⁹ mr̄imonial' pōt esse me
ritorius vt alibi dicet᷑. Seq̄t᷑ [Et
deficiēte vino] forte ꝓpt᷑ pauꝑta/
tē spōsi aut aliq̄ alia cā. sic aliq̄n̄ in
curia mistroꝝ. aut propt᷑ inopina
tū supaduētū aliq̄ꝝ vltra nūeꝝ p̄
stitutū. [Dicit mr̄ iesu ad eū. Ui
nū nō habent] ad sufficientiā. Ex
corde em̄ pijssimo voluit p̄uēire
totalē d̄fectū ne appareret ꝯfusio
ꝛ ideo ad faciēdū vinū incitauit fi
liū quē sciebat ad hoc potentē. Et
cū dixit. Uinū nō habēt/ nō h̄ di
xit tanq̄ȝ sibi manifestādo cū oīa
ip̄e noscat ſȝ int᷑pellādo h̄ dixit ac
si ad eā cura oīm ꝑtinerē. tāta tūc
fuit pietas cordis ei⁹ ꝛ mi̾icor/
dia ꝙ cū videret iopiā voluit p̄ue
nire totalē vini defectū ꝛ ꝯfusiōē
hospitis. Ad misericordiā ei ꝑtinꝫ
alioꝝ defectibꝰ cōpati. ꝛ eos qua/
si suos reputare. ac eis ꝓ posse sub
uēire. Et ita v̾go maria plena mi
sericordia vidēs alioꝝ defectū q̄si
suū r̄putauit. volēs succurrere di
cebat filio. vinū n̄ habēt. ꝛ sic etiā
nō rogata officiū aduocatōnis ꝛ
pie auxiliatricis assumpsit. Et si n̄
rogata hec fecit q̄d rogata faciet.
ꝛ si tūc mater tā pia fuit et cōpa/
tiens quāto magis mō cū regnat
in patria. quia eius gloria nō mi
nuit eius virtutes sed poti⁹ auxit.
ꝛ si tā sollicita fuit vt hoīes illos
p̄seruaret a paruo malo cuiusdā
tēporalis v̾ecūdie. q̄ȝ sollicita cre
denda est in celis vt fideles pres̾/
uet a malo eterne confusionis et
damnatōis] [Sed queri
tur. Unde ipa sciuerit filiū talia
posse: cum ante nullū ab eo mi
raculum viderit. vt dicetur in fine
euangelij. Respondetur ꝙ ipa de

hoc edocta fuit a pncipio p ange/
lũ ⁊ spm̃sctm̃. et nouit etiã ex his
q̃ facta fuerũt i ei⁹ natiuitate ⁊ ex
scp̃turis q̃ de eo erãt. ⁊ etiã ex his
q̃ ipa in se expta fuit. Sed qua/
re tũc primo et nunq̃ȝ pri⁹ incita
uit eũ ad miraculũ faciẽdũ cũ sci/
uit eũ talia posse. Rñdet ꝙ nõ de
cebat eũ ante miracl'a facere ſȝ tũc
primo qñ p alios cepit manifesta
ri. s. iohannẽ et discipulos habuit
q̇ p miracl'a cõfirmãdi erãt. De h̃
dicet posteri⁹ plus. ista duo hic si
mul cõplectẽs Chris. dic. Dignũ
est q̃rere vñ venit mr̃i in mentem
magnũ q̇d imaginari de filio. ne
q̃ȝ em̃ añ miraculũ fecerat. ſȝ hoc
erat initiũ signoꝝ ei⁹. Rñdȝ chry
so. Sed reuelari incipiebat ⁊ a io
hãne ⁊ ab aliis q̇ ad discipulos di
xerat. sed añ hec oĩa ipa cõceptio
⁊ ea q̃ post natiuitatẽ sunt maxi/
mã ei de puero estimatõeȝ impo/
suerũt. Vñ Lu. dicit. Maria aũt
conſuabat v̾ba hec in corde suo.
Cui⁹ igit̃ gr̃a nõ ante ad miracu/
lũ eũ incitauit. nã antea vt vnus
multoꝝ ita cõuersabat̃. Vñ nõ p̃
sumebat mater ei tale q̇d dicere.
q̃ꝛ v̾e audiuit ꝙ iohes ei testifica/
tus est ⁊ ꝙ discipulos iã haberet.
de reliq̃ iã ꝯfidenter rogat. M
Seq̃t̃ [Dicit ei iesus: Quid mi
hi ⁊ tibi est mulier] Aug. Quidaȝ
derogãtes euãgelio ⁊ dicẽtes ꝙ ie
sus nõ sit nat⁹ de maria. hũc arti
culũ conãt̃ sumere erroꝝ sui vt di
cant. Quõ erat mr̃ ei⁹ cũ dixit. q̇d
mihi et tibi ml'r. Et rñdens eis di
cit. Videam⁹ q̇s errauit ⁊ creda/
mus ꝙ hoc dñs dixit. Nẽpe Jo/
hãnes euãgelista at ipe dicit. Et
erat mr̃ ibi. et q̃re hoc nisi vtrũq̃ȝ
veꝝ est. Sȝ cũ dñs maximã reue

rentiã detulerit mr̃i sue. ita vt eti
am Luca attestãte subdit⁹ erat pa
rẽtib⁹ suis. q̇d ḡ est qδ dic. Quid
mihi et tibi ml'ier. videt̃ em̃ extra
nee ⁊ dure matri rñdere. Due sũt
ptic'le hui⁹ expositõis. Pria stat
in h̃ ꝙ due sunt nature in xp̃o. s.
diuĩa et hũana. et solũ ſm diuinã
cõpetebat sibi miracl'a facere. Et
hũana quã habuit a mr̃e. ⁊ q̃ꝛ vir
go quasi materna auctoritate exi
gebat miraculũ ab eo ipe volebat
oñdere ꝙ nõ tenebat̃ ei in h̃ obe/
dire. q̃ꝛ in natura diuĩa ſm quaȝ
potuit facere miracula nihil ha/
buit ab ea: et p cõseq̃ns in eadem
nihil habuit cũ ea cõe. ideo dixit.
Quid mihi ⁊ tibi mulier. q. d. In
virtute faciẽdi miracl'a nihil ha/
bemus cõe tu et ego. nõ em̃ illam
a te habeo. carnẽ v̾o hũanã i qua
passus traxit a matre. ideo addi/
dit. [Nondũ venit hora mea] id
est nõdũ venit tp̃s patiẽdi in na/
tura quã habeo a te. sed cũ illa ve
nerit tũc te recog̊scã et tibi conde/
scẽdam. Vñ ⁊ tũc recõmẽdauit eã
iohi vt h̃r Joh. xix. Hec ẽ sentẽtia
Aug. Dicit em̃ sic. Dñs nr̃ ſm ꝙ
deus erat matrẽ nõ habebat. ſm
ꝙ hõ erat matrẽ habebat. miracu
lũ aũt qδ factur⁹ erat ſm diuinita
tẽ factur⁹ erat ⁊ nõ ſm infirmita
tẽ hũanã. Miraculũ tñ exigebat̃
⁊ ille tãq̃ȝ nõ agnoscẽs viscera hu
mana opat⁹ facta diuĩa dixit. q̇d
mihi ⁊ tibi ẽ ml'ier qδ i me fac mi
raculũ: Non tu genuisti deitatẽ. s.
meã. Dicit aũt ml'ier femineũ se/
xum nõ ſm corruptõem integri/
tatis signãs. ſȝ q̃ꝛ genuisti ifirmi/
tatẽ meã tũc te cognoscã cũ ipa i/
firmitas pẽdebit i cruce. Alia ex/
positio est illi⁹ pticule. Btã virgo

ex pietate mota voluit ꝑoccupare
tp̄s debitū faciēdi miraculū. illud
eñi miraculū erat ꝑmū iter mira
cula ei⁹. et ad cõfirmatõꝫ discipu
loꝝ factū. ⁊ ideo debuit eē notuꝫ
existentib⁹ ⁊ ꝗtū ipis cõuiuantib⁹
Hoc aūt mag̃ erat post vini tota
lē defectū. Et iō dixit illi domin⁹.
Quid mihi ⁊ tibi mł'ier. q. d. Sci
re tp̄s aptū ad faciēdū miraculū
ñ ē m. ⁊ tibi cõe. sꝫ mihi soli ꝯuēit.
ꝓpt̃ qḋ subdit [Nondū vēit hora
mea] id ē tp̄s cõueniēs ad facien/
dū miraculū mihi soli notū. Hec
est snīa Chris. dicit enim. Voluit
oñdere qm̄ oīa ꝺcēti tempe opa
tur nõ simul oīa faciēs. q̄2 confu
sio q̄dā esset. iō subdit. [nõdū ve/
nit hora mea] id ē nõ sū cognitus
his q̇ assunt. sed neqꝫ sciūt ꝙ defi
cit vinū. sine eos ꝑmuꝫ h̄ sentire.
q̇ necessitatē nõ ꝑsentit neqꝫ bñ/
ficiū ꝗndē suscipit sensū.

Et notandū ꝙ dñs vocat matrē
mł'ierē nõ a corruptõe sꝫ a natura
⁊ sexu. vł' mł'ier a pietate q̄ cito cõ
passa ē defectui vini. Fuerūt tñ q̇
dā heretici q̇ ausi blasphēare ma/
trē dñi dixerūt eā nõ eē virginem
eo ꝙ dicta ē hic mł'ier. Sed facile
illud reprobat̃. cõstat eī ꝙ eua ad
huc ꝟgo erat qñ adā de pctõ eam
accusans dic̃. mł'er quā dedisti mi
hi sociā. Gen. iij. Etiā eua ipa i sua
formatõe añqꝫ adā eā vidissꝫ di/
cta est mł'ier. tulit inqꝫ vnā de co/
stis ei⁹. Gen. ij. Mł'ier g̃ in scꝑtu
ra vt dicit Orige. nõ ē nomen cor
ruptele sed etatis. vt q̄libꝫ posset
dici mł'ier q̄ hꝫ annos pubtat̃. vt
scꝫ sit habił' viro. Seq̇t̃. [Dic̃ mr̃
eius ministris] Virgo mr̃ cõfidēs
petitõcꝫ suā nõ pati repulsaꝫ. sed
mag̃ ex xpi rñsiõe intelligēs ipaꝫ
ad ꝯueniēs tp̄s dilatā. vt ptꝫ ex ꝑ
ori snīa Chrys. expectabat ipleti/
onē eius petitõis hora ꝯueniēti a
suo filio cognita. ⁊ iō dixit mīstr̃
q̇ suiebāt i nuptijs illis [Qḋcun
qꝫ dixerit vobis facite.] tanqꝫ di/
ceret Ipe disponet aliq̇d vobiscū
oportūo tp̄e qḋ ipe noscit. ⁊ qḋ/
cunqꝫ dixerit vobis facite. Et ē
est notandū ꝙ ꝟgo mr̃ i oīb⁹ ist̃
tā pauca ꝟba loq̄bat̃ ⁊ solū neces
saria ad ꝓpositū. Nam a ꝑncipio
cū a filio petiuit magnā rē q̄2 mi/
raculū. qḋ tñ añ h̄ nūqꝫ fecit tūc
dixit solū. vinū nõ habēt. ⁊ cū in/
tellexit se a filio exauditā. tūc dixit
mīstris. Qḋcūqꝫ dix. vob f. Ecce
quō nõ potuissꝫ suū intentū pau
ciorib⁹ verbis exꝑssisse. et illḋ vēit
de maxima ei⁹ hūilitate. Quia di
cit sctūs Bñdict⁹ i regula ꝙ vn⁹
ḡdus hūilitat̃ ē pauca verba loq̇.
et raro. et solū vtilia et necessaria
ad ꝓpositū. Ita etiā facerem⁹ si
eēm⁹ hūiles. et adhuc mł'tū iuua
ret si hõ nõ loq̄ret̃ nisi ꝑus itelli/
geret et ꝑdeliberassꝫ dicēda. q̄2 tūc
posset paucis verbis ⁊ intelligibi
lit̃ hoīb⁹ exꝑmere mētis cõceptū.
al's errat in ꝑꝑo s̃mõe. et eū audi
entib⁹ difficilē aut non intelligibi
lē facit. scriptū ē eīm. sermo sapiēt̃
facilis. Erāt aūt ibi lapidee hy
drie sex posite ad purificatõeꝫ iude
orū. Ex traditõe iudeoꝝ senioꝝ iu
dei vasa freq̄nter lauabāt ⁊ purifi
cabāt. s̃m qḋ dicit̃ Mar. vij. Et
iō ad hoc faciēdū erāt ibi ille hy/
drie q̄ erāt vasa ad reponēdum a/
quā ꝓ hmõi purificatõe. et ex hoc
miraculū fuit euidēti⁹. q̄2 si aqua
fuisset ꝯuersa in vinū in vasis vi/
narijs posset credi ꝙ vinū ꝑextitis
set ibidē capiētes metretas binas

vel ternas. Metreta mēsura q̄dā est ꝯtinēs decē sextarios ꝭm Isi/dor. xvi. ethimol. Cui⁹ aūt q̄ntita tis fuerit sextari⁹ nō est certū. q̄ꝛ n̄ est eiusdē q̄ntitatis ī diuersis loc. [Dicit eis iesus]. s. mistris. [Im/plete hydrias aq̄] q̄ꝛ aūt de aq̄ ꝑ us ibi posita hauserāt ad purifica tionē. ideo iussit iesus īpleri qđ fu erat amotū. Vn̄ subdit [Et īple uerūt eas vsq3 ad sūmū . Per h̄ em̄ miraculū fuit euidenti⁹ ꝙ aq̄ fuit apposita de nouo . ꝛ ꝑ mini/stros q̄ sciebāt totalē defectū vi/ni . Que cū implete essent aq̄ cō/uersa est in vinū ꝟtute diuīa: dicit Chris. Non aūt ipe dn̄s aquam hausit. et tūc vinū ostendit s3 hoc iubet mistris vt eos testes habe/ret ei⁹ qđ fiebat. vn̄ seq̄t. [Dic̄ eis iesus. haurite nūc ꝛ ferte architri clino] Voluit em̄ dn̄s ꝙ ille qui erat ꝑncipalioꝛ inter conuiuas ꝑ mo de vino illo gustaret . ꝛ ex cō/mendatōe illi⁹ miraculū noti⁹ fi eret. ꝑpt qđ dixit. ferte architricli no. Scđm Alchuinū . Tricliniu3 est oꝛdo triplex lectoꝝ. ꝛ architri clin⁹ est ꝑnceps tricliniꝫ. i. prim⁹ ī ter cōuiuas . q̄ꝛ antiq̄ comedebāt in ꝯuiuijs sedētes in lect. ꝑpt qđ in scriptur dicūt hoīes come dentes accūbere vl' discūbere . Et ē ꝓbabile ꝙ fuerit aliq̄s sacerdos illi⁹ tꝑis q̄ stabat ad bn̄dicēdū in nuptijs. ad oñdendū q̄liter debe at ꝓcedere ꝭm legē et statuta seni oꝛū. [Vt aūt gustauit architricli nus aquā vinū factā]. i. mutata3 in vinū [et nō sciebat vnde esset] sc3 ꝙ eēt ꝑ virtutē xp̄i mistri autē sciebāt q̄ hauserāt aquā ad supplē dū vini defectū ex ꝓcepto xp̄i vo/cat spōsū architriclin⁹ q̄si ad argu endū eū. Vn̄ subdit. [Et dixit ei. Oīs hō] prudēter agēs [ꝑmo]. i. in ꝑncipio [ponit bonū vinū]. i. apponit cōuiuātib⁹ bonū vinū. q̄ꝛ tūc sēs⁹ ē viuax ꝛ ꝑt discernere bōi tatē vini. nō sic aūt p⁹ ebetatē. vn̄ subdit. [Et cū inebriati fuerint tūc illud qđ deteri⁹ ē] appōit ipis cō uiuantib⁹. q̄ꝛ tūc nesciūt discerne re inť bonū ꝛ malū [Tu aūt ꝭua/sti bonū vinum vsq3 adhuc] q. d. Imprudenť fecisti ꝯriū. iste tn̄ lo q̄bať igrāter. dic̄ Chryso. Nō sim pliciter aūt xp̄s vinū s3 vinū op/timū fecit. talia em̄ sunt xp̄i mi/racula vt mlťo his q̄ ꝑ naturā fi unt speciosioꝛa ꝛ vtilioꝛa fiāt. Aq̄ igiť vinū facta mistros testes ha/buit. boni ꝟo vini architriclinū et spōsū aliq̄d oñdisse. s3 euāgelista h̄ ꝑťmittit tāgēs solū illđ qđ ne/cessariū ē scire. s. quō vinū ex aq̄ fe cit. vn̄ stati subdit. [Hoc initiū si gnoꝝ fec̄ iesus ī chana galilee] h̄ em̄ erat ꝑmū miraculū a xp̄o fa ctū vt diceť. [et manifestauit glo riā suā]. i. diuitat potētiā. [Et cre diderūt in eū discipuli ei⁹] Quia aliq̄ de nouo crediderūt ī eū . ꝛ illi q̄ ꝑus crediderūt. vt andreas na thanael ꝛ ceťi de q̄b⁹ dꝛ Joh. i. in fide fuerūt solidati. Et dic̄ Aug⁹. Hoc āt miraculū dn̄i ꝙ de aq̄ fe cit vinū nō ē mirꝝ eis q̄ꝛ nouerūt ꝙ de⁹ fecit. ille enī fecit illo die in hydrijs q̄ oī anno h̄ facit ī vitib⁹ S3 h̄ assiduitate amisit āmiratio nē. itaq3 ꝭuauit sibi de⁹ īusitate q̄ dā q̄ faceret vt tāq3 doꝛmiētes ad se colēdū mirabiliť excitaret. ¶ Q

Queriť h̄ an ꝯuersio aq̄ ī vinū de q̄ dcm̄ ē ī euāg. fuerit ꝑmū mira culū xp̄i qđ feci ī hūana naťa assū pta q̄ fuit istꝫ diuitat ꝛ ī miraculꝭ

faciēdis. vñ ⁊ ad raptum manus eius mūdabāt leprosi. illūinabāt ceci ⁊ ad volūtate ei⁹ suscitabant mortui. Rñdet ꝑm intētioꝫ Lir. et Nyco. de ly. sup finē illi⁹ euāgelij. Et ꝑm. s. Thomā in. iij. pte sū. me. q. xliij. Q dñs añ illud miraculū cōuersionis aq̄ in vinū nullū aliud fecit in natura humana. Sed ꝙ illud fuerit pmū. patet. Nā ñ fecit miracula ī īfātia sua qꝛ illa fuissent vana ⁊ inutilia. qꝛ nō fuissent ad manifestatōnē doctrie sue. nec recto ordine fuissent manifestatia diuinitatꝭ eo ꝙ fuissent īpeditiua recte cognitiōis de ei⁹ hūanitate ⁊ incarnatōne vt dicetur. Et ideo libellus de infantia saluatorꝭ ꝯtrariū hui⁹ dicēs īprobat⁹ est tāq̄ȝ ab hereticꝭ cōfect⁹. vt ptꝫ in decreto Gelasi pape Q em̄ dñs in puericia sua nō fecerit t'lia signa q̄ in dicto libello sūt posita patet. qꝛ ꝯsiderādo totā seriē oīm euāgelioꝝ nō inuenit fecisse miracula nisi vtilia ⁊ homībꝫ salutaria. vt infirmos curare. cecos illuminare. opa ei fructu pietatꝭ ⁊ salutis plena decuerūt xp̄m q̄ plenus pietate. Illa miracula in dicto libello sibi asscp̄ta nec fuerūt vtilia nec salutaria saltē m'lta eoꝝ sed vana ⁊ vacua solū q̄ndā āmiratōnē vidētibꝫ inducētia. Itē nō legit dñm vnq̄ȝ risisse igit a fortiori nō fecit t'lia vana ⁊ fatua q̄ ibi ponūtur. Licꝫ em̄ fuerit puer corpore: fuit tñ ꝑfect⁹ vir mēte ab instāti cōceptōnis sue ꝯgnoscēs oīa q̄ cognouit. postea effectus vir nec fecit postea signa añ suum baptismū. vt patet Joh. j. Xp̄s tp̄e baptismi adhuc erat incognit⁹ etiā ipi p̄cursori suo. Vñ Joh. baptis. loquēs de xp̄o ait. Et ego eū nesciebā. s. añ baptismū. Sil'r loq̄ns iudeis dixit. medius aūt vr̄m stetit quē vos nescitꝭ. Si aūt aliud miraculū fecisset nō fuisset sic incognit⁹ ⁊ maxie suo p̄cursori qui ad ip̄m māifestādū nat⁹ erat. vt ptꝫ Luc. j. imo nec p̄cursore īdiguissꝫ qꝛ ei⁹ miracula sufficiēter māifestassent eum. Et iō dicere ꝙ fecerit miracula añ ei⁹ baptismū est manifeste cōtra euāgeliū. Post baptismū vero p̄dictū fuit pmū. s. cōuersio aque in vinū. ⁊ ꝑ cōsequēs fuit ei⁹ miraculū simplicit pmuꝫ

Et ꝙ fuerit couenies xp̄ꝫ nō facere miracula añ illō tp̄s patet. qꝛ miracula xp̄i ad duo ordiabant. s. ad manifestatōeꝫ sue diuinitatꝭ. ⁊ ad cōfirmatōꝫ sue doctrine ꝑ quā hoīes ad fidē adducebātur. ⁊ quantū ad vtraq̄ȝ fuit cōueniēs differre opationē miraculoꝝ vsq̄ȝ post baptismū. h̄ pmo declarat inq̄ȝtū miracula erāt doctrine sue cōfirmatiua. qꝛ cōfirmatio doctrie nō p̄cedit actū docēdi. sꝫ magis seq̄tur. Ad p̄dicatōꝫ aūt ⁊ doctrinā requirit etas ꝑfecta saltem de cōgruitate de q̄ nūc agit. Perfectio etatꝭ est. xxx. ānoꝝ. ꝓpter qd̄ Joseph recepit regnū egipti in t'li etate. Geñ. xlj. Sil'r dauid incepit esse. xxx. ānoꝝ cū regnare cepit. vt habet. ij. Reg. v. Et Ezechiel incepit in. xxx. āno ꝓphetare. vt habet Ezech. j. Et iō cōseq̄ns fuit vt añ tricesimū ānū nō doceret ⁊ ꝑ cōsequens nec miracula facerꝫ sue doctrine affirmatia. Scd̄o idē ondit inq̄ȝtū miracula erāt sue diuinitatꝭ manifestatia. paris ei est picul (dicit Nico. de lyra) si negetur in xp̄o vera hūanitas sic si neget

in eo vera diuinitas. ꝛ ğ sic debuit diuinitas mãifestari. vt vere hũanitatis cognitio nõ ĩpediret̃. ꝛ idõ nõ fuit ꝯueniẽs an̄ etatẽ ꝑfectã miracula facere: ne eiꝰ incarnatõ fantastica putaret̃. Cõgruũ ğ fuit ꝙ dominꝰ a natiuitate vsqꝫ ad illud tẽpus illius miraculi et post baptismũ cõuersaret̃ in omibꝫ sicut hõ ꝛ vnꝰ ex aliis. vt ex h̃ mãifestaret̃ ṽitas hũane nature sue. ꝛ ꝙ pꝰ illud tp̃s cũ iã ad ꝑfectã etatẽ veñꝫ incipet sil' ꝛ diuinitatẽ suã ꝑ mirabilia manifestare ꝛ probare veritatẽ sue doctrine. Dicit Chryſ. h̃ Si ẽꝫ ꝑmã etatẽ miracl'a fecisset idiguissẽt isrl'ite alio mãifestãte eũ· ꝗ eñ in breui tp̃e ita ꝑ miraculorum ml'titudinẽ claruit vt nomẽ eiꝰ mãifestũ fierꝫ oĩbꝫ ml'to magis si puer existẽs in prima etate miracula fecisset. nã ꝛ ea ꝗ fierent inopiabiliora existiarent̃ ab infãte fctã. decens aũtẽ nõ cepit signa facere ex pria etate existimassent eñ fantasiã esse incarnatõnẽ ꝛ an̄ oportunũ tp̃s eũ cruci tradidissent liuore liq̃facti

Dñica secũda post octa. Epħie
Sermo vndecimus

Cum descen

disset iesus de mõte secute sũt eũ turbe ml'te. Mathei. viij. ¶ Postq̃ꝫ dñs consũmauit ĩ mõte ẽmonẽ suũ oĩbꝫ ꝑceptis q̃bus xp̃iana vita formatur ꝑfecte. vt dicit Aug. mox descẽdit ad opatiõem miraculoꝝ vt ꝑ virtutem signoꝝ sermo firmaret̃ apud audiẽtes. Dicit̃ eñ h̃ Cum descẽdisset iesus de monte in quo cũ eo erãt discipuli q̃bꝫ erat datũ nosse celestis doctrine secreta secute sunt eũ turbe multe que. s. ĩ montẽ ascẽdere nõ poterat. vt dicit origenes. Quos delictoꝝ sarcina deprimit ad sublimia mysterioꝝ scãdere nõ valẽt. Seq̃bãtur aũt dñꝫ aliq (dicit Orige.) propẽ charitatẽ. pleriq; propter doctnã nõnulli propter curatõẽs. Per h̃ etiã ꝙ dño in monte docẽte discipuli erãt cũ eo turba inferiꝰ expectãte demonstrat̃ ẽm Haymonẽ doctoribꝫ vt in ꝑdicatõe sua ẽmonem habeãt moderatũ. vt sicut viderit vnũquẽqꝫ cape posse ita verbũ dei annũcient. Ascendũt eñ ĩ montẽ doctores cũ ꝑfectioribus excellẽtiora ꝑcepta ostẽdũt. descẽdunt ṽo cum ĩferioribꝫ leuiora d̃monstrãt. Et dicit Chryſ. ꝙ inter ceteros ꝗ montẽ nõ ascẽderãt etiã leprosus fuit ꝗ ascẽdere nõ valebat q̃si peccatoꝝ baiulãs põdus. Lepra eñ est peccatũ animaꝝ nostraꝝ. ideo ergo dñs de altitudie celi q̃si de excelso mõte descendit vt leprã peccatoꝝ nostroꝝ mũdaret. et q̃si iam ꝑatus descendenti occurrit. Propter qd̃ dicit̃. Et ecce leprosus veniẽs ꝛc̃. Origenes In monte dñs docuit. aĩas curauit. corda sanauit. q̃bus cõpletis sicut de celestibꝫ montibꝫ ad saluãdos descẽdit ꝛ veñt ad eũ leprosus et adorauit eũ. an̄q̃ꝫ peteret adorare cepit cultũ diuinitatis ostendens. Chryso. Non autẽ illũ petebat q̃si hominẽ artificẽ sed adorabat quasi deũ dicens. Dñe si vis potes me mũdare q. d. ẽm Origenẽ. Voluntas tua opus ẽ. ꝛ opera tue volũtati obediũt. tu prius naaman syrũ ꝑ helyseũ a lepã mũdasti. iiij. Regũ. v. ꝛ mõ si vis

potes me mūdare Chryſ. i ome.
Nō dixit si rogaueris deū vl' si ora
ueris. s; si volueris potes me mūdare.
Nec dixit Dn̄e mūda nos. s; ei to
tū cōcedit ꝛ dn̄m fecit ꝛ ptātē vni
uersoꝝ ei tribuit In h aūt ꝙ dicit
si vis. nō dubitauit xp̄i volūtatez
ad om̄e op⁹ bonū paratā. s; q₂ non
om̄ibꝫ expedit corꝑal' integritas
nesciebat vtꝝ ei expediret oro illa
Dic. gl. [si vis] q̄si dicat. credo ꝙ bo
nuz est. si vis ignoro aūt si est mi
hi qđ desidero bonū R. Hic ē
cōsiderādū q̄z sapient' habuit ille
leprsus iste fide p̄mo ad fidez con
uersus. nō em̄ desiderauit sanita/
tē corꝑis nisi inq̄ztū illa ess; aīe sa
lutaris. ꝛ iō nō orauit vt dn̄s euz
sanarz. s; illi⁹ volūtati cōmisit an
eū sanare vell;: q̄ sol⁹ nouit quod
sue cōgrueret saluti. A q̄ leꝓso ad
huc ī fide nephito nos a puericia
in xp̄i fide enutriti exēpluz recipe
debem⁹. vt bona fortūe. bona na
ture. ꝛ q̄cūq; terrena q̄bꝫ cōtingit
bn̄ ꝛ male vti nō peterem⁹ a deo
nec ea q̄rerem⁹ nisi inq̄ztū sūt ne/
cessaria sustētatōi nr̄e ꝛ expediētia
nr̄e eterne saluti. Nihil em̄ bonū
est nisi nr̄a felicitas eterna ꝛ q̄ no
bis ad illā ꝯseq̄ndā ꝓficiunt siue
sint ꝓspera siue aduersa. ꝛ q̄cunq;
nos a cōsecutōe et'ne felicitatis īpe
diūt aut retardant illa nob mala
sunt ꝛ nociua. siue sint diuitie: siue
sanitas: siue honores. siue liberi.
aut alij amati ꝛ q̄cunq; alia q̄ b̄m
mūdū reputant'. ꝛ a mūdanis ap
petūt'. Cū āt dn̄s volūtate ꝛ v̄bo
sanare pōt manus apposuit. Vn̄
sequit' [Et extendēs ih̄s manū te
tigit eū] Hūanitas em̄ xp̄i (vt di
cit damasce.) erat organū ꝛ īstru/
mentū diuīitatis Et sic artifex me
diāte instrumēto opat'. sic v̄tus di
uīa in xp̄o ꝑ applicatōz hūanitatis
aliq̄ faciebat vt eā cōiūctū instru
mētū diuitati declararz. ¶ S; q̄ri
tur q̄re dn̄s tetigit leꝓsū cū h ꝓ/
hibitū fuit in lege. Rn̄det' ꝙ non
fuit ꝓhibitū in lege leꝓsū tangere
ei qui ex tactu suo poterat curare.
Sic helias ꝛ heliseus nō fecerunt
cōtra legē tāgendo mortuū ad re
suscitāduz. vt habet'. iij. Reg. xvij
et. iiij. Regum. iiij. Et Chrysosto.
dic. Dn̄s ostēdit ꝙ nō subiacet legi
ꝛ q̄m mūdis iā nihil est īmūdum
Nō em̄ man⁹ eius a lepra facta ē
īmūda. sed corp⁹ leprosū a manu
sācta cōstitutū est mūdū. nō ei so
la corpa creatur⁹ venit s; ꝛ aīas; in
verā sapiētiā doctur⁹. Sicut igit'
manibꝫ nō lotis mādūcare nō ꝓhi
bebat. ita ꝛ h erudit q̄m opter aīe
leprā formidare solā qđ est pctm̄.
Leprā aūt corꝑis nullū esse īpedi
mentū ad virtutē. Et subdit chry
sost. Si eū tacite curasset q̄s sāre
poterat cui⁹ virtute sanat⁹ eēt. er/
go volūtas mūdādi facta ē pro/
pter leprosū. verbū autē propter
spectātes. iō dixit [volo: mūdare]
vt dicit Hiero. Nō aūt vt pleriq;
latinoꝝ putāt cōiūctim legenduz
est sed seꝑatim. vt primo dicat' vo
lo. deinde īperās dicat: mūdare.
Ille em̄ dixerat. Si vis. Dn̄s rn̄/
dit. volo. Ille p̄miserat. potes me
mūdare. Dn̄s dicit. mūdare. [Et
cōfestim mundata est lepra eius
Quia vt dicit Orige. Iste nō di/
stulit. nō ei tardauit credere. ideo
dn̄s nō tardauit mūdationem.
S. [Et ait illi iesus. Triplex mā
datū ei imponit. Primū vt occl'/
taret miraculū. Vn̄ ait [Vide ne
mini dixeris] Et hoc ideo primo

ſm Chriſo.et Amb .vt nob daret exemplũ vt de nr̃is opib⁹ oſtentationē nō q̃ramus ⁊ gliam. Ubi nōtādũ eſt ꝙ eſt vnũ viciũ cōe apud hoīes et ad qd multũ inclinati ſum⁹.et eſt illud ꝙ alioꝝ dicta et facta etiaȝ ſi ſint bona raro reputam⁹.ſed ſum⁹ ꝓniſſimi ad rephendendũ ea .q̃ cũ nō ſūt facta ſm nr̃m affectũ ⁊ ea q̃ facim⁹ dicim⁹ et ſum⁹ nos ſut ſentim⁹ placēt nob. et ꝑferim⁹ ea bis que alioꝝ ſunt cōmendādo ip̄a apud alios etiā laudādo.vel apud nos occulte iudicādo.⁊ ſepi⁹ dedignaꝛ alijs ſi nō imitanꝛ nr̃a tanq̃ȝ magna q̃ſi ip̄i nō habeāt in reb⁹ iudiciũ. Itē tanti delectamur ī humana laude ꝙ etiā ſimplicib⁹ ⁊ ſtultis hoībus ſepe de laude nr̃a credimus q̃b⁹ in null' alijs reb⁹ crederemus.et q̃ neſciūt pēſare merita ⁊ dignitates opeꝝ et ꝑſonaꝝ aut etiā q̃d laudādũ ſit aut vitupandũ ſicut nec cecus diſcernere valȝ inter colores. Itē ſi aliq̃n accuſamus nos aut nr̃a hoc nō ſp ex humilitate facim⁹ ſed ꝑ h̄ aſtute volumus alios ad nr̃am laudē ꝓuocare q̃ſi nō debeāt pati ꝙ vituperemus qd in nobis laudādũ ſciunt aut credūt. Aut iō facim⁹ vt ab eis reputemur vt ſaltē ſic placeamus ſi aliud nō habem⁹ vnd placere poſſim⁹.et hec oīa ſūt rep̄hēſibilia ⁊ oriūꝛ ex ſupbia cōiter ex aſpectu hũane laudis et inanis glie et vane oſtētatōis. q̃ oīa dominus cauere docuit ſuo exēplo cuȝ ſanationē leproſi occultari p̄cepit Ut ergo homo illa mala caueat ⁊ quietior in anima exiſtat a pugna multarum cogitationum et affectionum eſt documentum vtile vt homo non ſolum compla ceat ſicin dictis ⁊ factis proprijs ꝙ ea ſemper preferat aliorũ opibus et verbis.ſed etiā ne ſicin eiſ cōfidat ꝙ ꝓ certo teneat ea eē bona et bene facta: queadmodũ fecit ſupbus phariſe⁹ q̃ ſe iactabat q̃ modo bis ieiunaret in ſabbato. tanq̃ȝ certũ eſſȝ ſibi ꝙ opa ſua eſſent placabiliter facta.imo caueat ne forte in ip̄o aut in ope ſuo ſit aliq̃d latens qd alijs aut diuīe ſapientie diſpliceat. ſicut fecit Job q̃ dicebat. Uerebar oīa opa mea. Et cum homine contingit corā hominib⁹ aliquod opus bonũ et notabile aliq̃d facere. vt exempli gratia p̄dicare vel aliqd ſil'e tunc nō anxietꝛ quō ſic faciat ꝙ ip̄e per hoc placeat hominib⁹ ſed conari magis debȝ ꝙ faciet q̃to melius ⁊ magis expedire pōt ſm deũ et ꝓfectũ ꝓximorũ.et ſi bene ſucceſſerit deo gratias agat q̃ dedit forte magis merito aliorũ q̃ȝ merito ꝓprio .et ſi alij laudant non extollatur ex hoc ſed cogitet.ex eoꝝ beniuolentia ſic loquuntur. ſi male ſucceſſerit ſibi ſua culpa. Uel ſi alij vituperent factũ nō ex hoc turbetur. ſed cogitet. ego feci quod potui.imo gratias agat et ſperet ꝙ dominus hoc ad bonum ſuum ꝑmiſerat .et cum ſic ab elatiōe preſeruauerit.et qualitercunq̃ȝ ſucceſſiſſet ſiue bene ſiue male dicendo fecit ſuam diligentiā tūc nō multum circa hoc animo occupeꝛ an placeat aut diſpliceat .et an alij laudent vel deſpiciant.ſed ſtatim ſic ſe habeat interius corde ⁊ exterius in exhibitione ac ſi non fecerit et multo pronior erit animus

suus et qetus. ¶ Scdo ideo q2 vt dicit Chryso. Nondũ erat tps xp̄i opa p̄dicare qd cõmittendũ erat aplis. ¶ Tercio sm Ambro. q2 meliores sũt q̇ fide spõtanea credũt q̄3 spatis bñficijs. ¶ Quarto sm Hiero. q2 nõ op9 est p̄dicare qd euidẽtia opis demõstrabit. Quĩto q2 prius fuit expectandũ iudiciũ sacerdotũ ad quos sm legem ptinebat iudicare de lepra. Ad q̊s eũ dñs remisit dicẽs. [Uade ostẽ de te sacerdoti] ¶ Et h̄ fuit scd3 p̄ceptũ sibi datũ. Misit eũ aũt dñs ad sacerdotes propt̃ plures causas. Primo sm Hiero. p pter hũilitatẽ vt sacerdotib9 d̃ferre videret̃. Scdo sm eũ vt sacerdotes videntes leprosũ sanatum crederẽt saluatori ꝛ saluarentur. Tercio sm eundẽ et Chryso. ne legem infrigere videret̃ de q̊ eũ sepissime criminabãt̃. Quarto sm Chryso. vel Orige. vt ꝯgnoscerẽt ꝙ nõ sm legis consuetudinẽ s3 p grẽ opatõem sanat9 ẽ. Quĩto q2 lic3 esset mũdatus nõ tñ reputabat̃ mũdus nec pmittebat̃ ad cohabitatõem eoꝝ vel alioꝝ nisi sacerdotũ iudicio. Per hoc etiã significabat̃ ꝙ pctõr q̇ p leprosũ figurat̃ licet sit mundatus a lepra peccati p contritõem tñ adhuc tenet̃ se oñdere sacerdoti p confessionẽ. ¶ Terciũ mãdatũ fuit. [Et offer mun9 t.] qd p̄cepit moyses ĩ testimoniũ illis. sicut d̃ hoc scp̄tũ est Leui. x. Et Chryso. ĩ ome. Preuidens eñi xp̄s eos ex hoc nihil profuturos nõ dixit in emendationẽ eoꝝ sed in testimoniũ. i. in accusatõem ꝛ attestatõ3. qm̄ q̇ a me erãt fienda oĩa facta sunt. ꝛ licet eos p̄uiderim nõ emẽdari non tñ obmisi q̄ fieri oportebat. illi autẽ in ꝓpria mãserũt malicia. Remigius. Moraliter autẽ p leprosũ intelligit̃ pctõr. Na3 pctm̄ immũdam et variã facit aĩam. qui ante christũ ꝓcedit qñ de p̄stinis peccatis cõfundit̃. et tñ deb3 penitere ꝛ remediũ penitẽtie postulare. Nã leprosus vuln9 oñdit ꝛ remediũ postulauit. Extendit aũt dominus manũ qñ auxiliũ diuĩe miseratõis impendit: et statim cõsequtur absolutõe3 peccatoꝝ. nec d3 ecclesie recõciliari nisi iudicõ sacerdotis. ¶ Cũ autẽ introijsse3 capharnaũ. Notandũ sm Nicolaum de lyra ꝙ ille centurio cui9 seruus hic curatus legit̃ nõ erat iude9 s3 gentil'. ille positus fuit a romanis ad custodiã p̄ncipal' ciuitatis capharnaum. Et ideo q2 iesus erat iude9 ip̄e nõ venit ad eũ in ꝓpria psona reputãs se indignum ad ĩpetrãdũ hoc. sed misit ad iesum p̄ncipes sacerdotũ iudeoru3. vt dicit̃ Luce. vij. vt p eos curationem sui serui facili9 impetraret. Et q2 qd p alios facimus qdam modo p nosip̄os facimus. vt dicit Augu. in de ꝯcordia euãge. Et ita Math. dicit eũ vẽisse ad ihm nõ q2 in ꝓpria psona venit sed p ĩtermedias psonas. Et sic intelligendũ est qd dicit̃ h̄ [Accessit ad eũ centurio] . s. p amicos. Dicitur aũt cẽturio q2 habebat centũ homines ĩ armis sub se ad custodiã ip̄ius galylee. Idẽ aũt cẽturio auditis xp̄i miracul' firmit̃ credidit ꝙ posset sanare seruũ ei9 q̇ erat ei valde char9. vt d2 Lu. vij. Et iõ de ei9 sanatõne fuit valde sollicitus. [Accessit ḡ ad eũ rogãs et dicens. Dñe puer meus iacet ĩ domo pa

liticus .ꝛ male torq̄tur] Chryso.
Fidē aūt cēturiōis vide q꞉ non di
xit. veni salua. sciens q꞉ illic cōsti
tutus in omni loco erat p̄ns. Sa
pientiā aūt q꞉ nō dixit hic consti/
tutus sana eū. sciebat em̄ ꝙ potēſ
eſt ad faciēdū. sapiēs ad intelligē
dū. misericors ad exaudiēdū. idō
infirmitatē tm̄ exponit . remediū
aūt sanitatis in p̄tāte misericordie
sue dimisit. Jesus aūt sciēs fidez
ꝛ deuotōem ei⁹ r̄ndit ei ꝑ intn̄ū/
ciū dicens. [Ego veniā et curabo
eū] Chryso. sup̄ Mat. Quoniam
centurio ꝓ seruo petebat idō ire ꝓ/
misit vt nos doceat nō colere ma
gnos et cōtemnere modicos. sed
paupes et diuites sil' honorare.
Cū aūt esset in via misit centurio
nūcios obuiā ei vt sibi dicerz. Do
mine nō sum dignus ꝛc̄. Erat em̄
hō gentil' et abominabile erat iu/
deis comedere aut bibere cū gen
tilibus aut domos eoꝝ itrare Et
forte ille gentil' idola habebat in
domo et idō ex hūilitate xp̄m ab
ingressu domus sue repellebat/ꝛ
ex altera p̄te firmit̄ credebat ꝙ ab
sēs solo v̄bo seruū suū curare pos
set. propter qđ dixit. [sed tm̄ dic
verbo ꝛc̄.] Et ꝓbat illud ꝑ hoc qđ
subdit̄. [Nam et ego hō sum sub
p̄tāte cōstitut⁹ habēs sub me mi
lites] .i. licz ego habeā aliq̄s sub
me q̇ debeāt mihi obedire/tm̄ suz
subditus maiori videlicz p̄sidi et
imp̄atori/et subditi obediūt mihi.
quia dico huic vade et vadit. Ex h̄
intelligit̄ seq̄ns cōclusio. s. hec. er/
go tu q̇ nō es subiect⁹ alicui p̄tāti
potes p̄cipe infirmitati ꝛ eā eijce
re. et sic solo verbo curare s̄uū me
um. X [Aug⁹ de verbis dn̄i.
Dicendo aūt se indignū p̄stitit di
gnū nō ī cui⁹ ꝑietes s; ī cuius cor
xp̄s itraret. nec ei h̄ diceret cū tan
ta fide et hūilitate nisi illū quē ti/
mebat itrare domū suā corde ge/
staret Nā nō erat mag̃ felicitas si
iesus itraret ī ꝑietes ei⁹ ꝛ nō esset
ī pectore ei⁹. Orige. Qn̄ scti ꝛ deo
acceptabiles antistites sub tectuz
tuū igrediūt̄ tūc ibidē ꝑ eos dn̄s
igredit̄. ꝛ tu sic estimes tāq̄z dn̄m
suscipes. et qn̄ corp⁹ ꝛ sanguinem
dn̄i mādicaſ ꝛ bibis tūc dn̄s sub
tectū tuū ingredit̄. Tu ḡ hūilians
teip̄m dicas. Dn̄e nō sū dign⁹ ꝛc̄
Ubi ei indigne ingredit̄ ibi ad iu
diciū accipiet̄ igredit̄: [Audiens
aūt iesus mirat⁹ ē. Ex p̄dict̄ ifert̄
q̄dā ꝯclusio. ꝙ ex fide hui⁹ gētiliſ
ꝛ ifidelitate iudeoꝝ ꝯcludit salua
tor vocatōez gētiū et reprobatiōz
iudeoꝝ Et h̄ ē qđ dr̄ [Audiēs aūt
iesus v̄ba cēturiōis exp̄ssiua tāte
fidei mirat⁹ ē] Sed quō ī xp̄o fu
it ammiratio. vide Nico. de lyra.
[Et seq̄ntib; se] scz suis dis. [dixit
Non inueni tātā fidē ī isrl'] id ē. in
populo iudaico. qđ intelligēdū ē
q̄tū ad originē fidei. q꞉ alij pluri
bus signis visis crediderunt. ille
v̄o nullo miraculo viso sed soluz
audito credidit. imo p̄ncipales po
puli iudaici nō crediderūt. ꝛ multi
tudinē a fide auerterūt. ꝛ ideo cō
cludit saluator [Amē] id ē fideli
ter [dico vob̄ ꝙ multi ab oriente
ꝛ occidēte veniēt ꝛ recūbēt cū abra
am ysaac et Jacob] q꞉ m'titudo
gentiū de diuers̄ p̄tib; orbis exi/
stētiū ꝑ p̄dicatōez apl'oꝝ ꝯuersa ē
ad fidē. et sic ꝑceperūt grāz ꝛ glo/
riā. [Filij aūt regni] i. iudei ex q̇/
bus erat xp̄s natus et quib; erat
p̄ncipal'r missus ad p̄dicandū eis
eijciēt̄ ī tenebras exteriores] q꞉ re

pulerũt fidẽ xpi. et sic remanẽt in pctis suis obstinati: et sic eĳcient ad penas inferni q̃ dicunt exteriores tenebre. Quia tenebre interiores sũt ignorãtia cecitatꝫ ĩtellect⁹ sed exteriores sunt gehenne. [Ibi enĩ erit fletus ⁊ stridor dentiuꝫ.] Haymo. Per methaphorã enim mẽbroꝝ penas describit tormentoꝝ. Solent enĩ oculi fumo tacti lachrymas ꝑducere. dentes vero a nimio frigore stridere. Ostẽdit ḡ ꝙ reprobi ĩ inferno frig⁹ ⁊ calorem intolerabilẽ sustinebũt. ꝫm illud Job Transibũt de aquis niuiũ ad calorẽ nimiũ. [Et dixit ihs centurioni. Uade ⁊ sicut credidisti] supple ꝑ fidẽ [fiat tibi] in sanatõe serui tui [Et sanatus est puer in illa hora]

Dñica tercia post octa. Ephie. Sermo xĳ.

Ascendẽte a iesu in nauiculã secuti sunt eũ discipuli eius. Math. viĳ. A Dñũ dñs post sermonẽ in mõte factũ mltos infirmos curasset. ⁊ mlta mirabilia fecisset (vt refert Math.) Uidens circa eũ mltas turbas ascendit in nauiculã vt transfretaret in regionẽ genezareth. Et h̃ fecit ꝫm Remigiũ. vt q̃si hõ turbaꝝ importunitatẽ declinaret. Erãt enĩ ibi affixi ãmirantes et videre ipm volentes Quis enĩ discederet a tlia miracula opante. Quis enĩ faciẽ ei⁹ nõ vellet videre et os tlia loquẽs Si enĩ moyses glorificatã faciem habebat et stephan⁹ sicut angeli. intellige comunẽ dñatorẽ qualeꝫ decẽs ẽ tũc apparuisse. vñ ꝓpheta Speciosꝰ forma p̃ filĳs hoĩm. Et vt ꝫm Chryſ. per h̃ nos doceret ostentatõnẽ fugere: ⁊ nihil ꝓpt hoĩm laudẽ facere. Et vt dic̃ Origenes. Cũ multa et mirãda dñs oñdisset in terra trãsĳt ad mare: vt ibi excellẽtia opa demõstraret. q̃tenus terre marisq; dñm se oñderet. [Et secuti sunt eũ discipuli eius] nõ tm̃ gressũ ei⁹ seq̃ntes. vt dicit Orige. sed magꝫ sctitatẽ comitãtes Et ꝫm Chriſ. Dñs iussit vt seq̃rent eũ trans fretũ. quaten⁹ in seipis experirent ṽtutẽ miraculoꝝ q̃ in alĳs videbãt fieri. [Et ecce mot⁹ magnus fact⁹ est in mari ita vt nauicula opiret fluctibꝫ.] Iste mot⁹ nõ est factus naturalit̃ sed imperio xpi. sicut scribit. Qui cõturbas ꝓfundũ maris. Et ꝫm Orige. Christ⁹ hoc fecit vt discipulos mitteret in timorẽ vt suuꝫ auxiliũ implorarẽt. suãq; potenti ampostulãtibꝫ manifestarꝫ [Ipse vero dormiebat] corpe q̃dẽ. ſꝫ nõ diuinitate. demonstrãs ꝙ verum hominẽ assũpsit corpusq; corruptibile induerat. Ubi notandũ ꝙ dñs nr̃ freq̃nter sua opa tpauit. ꝙ ĩ vno eodẽq; miraculo mõstraret se esse deũ ⁊ hominẽ. Sic enĩ in ꝓposito vnũ fecit. nã dormiuit vt se homĩeꝫ esse mõstraret. ⁊ postea suo impio mare sedauit in q̃ se deũ esse oñdit. cui venti ⁊ mare obediũt. [Et accesserũt ad eũ ⁊ suscitauerũt eũ. Et dic̃ Cyrillus. Discipuli nõ statim suscitauerũt xpꝫ cũ cepit tempestas oriri. sperãtes alio mõ posse euadere periculum. sed qñ nauigãdo piculũ eis tãtuꝫ timorẽ incussit vt nulla essꝫ alia spes salutꝭ tũc excitauerũt. Et sic̃ dic̃ Origeñ. Tãto metu discipuli

erāt ɔterriti ꝛ pene aīo alienati vt in eū irruerēt et nō modeste ac leuiter suggererēt. ſ3 turbulēter suſcitauerūt. Orige. O diſcipuli ſaluatorē vobiſcū habetis ꝛ ꝑiculuʒ timetꝭ. vita vobiſcū ē ꝛ ð morte ſolliciti eſtis. S3 rñdeāt. ꝑuuli ſum⁹ ꝛ adhuc infirmi iō timem⁹. Vnð ſeqꝛ. [Et dic̄ eis ieſus. Quid timidi eſtꝭ modice fidei.] q. d. ſi ꝑtātē meā vidiſtꝭ ſuꝑ terrā q̄re nō creditis ꝙ ī mari ſū potēs. ꝛ ſi mors irrueret nōne debuiſtꝭ ɔſtantiſſime ſuſtinere. Et ſm Chryſoſ. Propꝛ h̄ vocat eos modice fidei qꝛ l3 crederēt xp̄m poſſe eos libare a ꝑiculo cū eēt excitat⁹. nō tñ credebāt ꝙ hoc poſſ3 dormiēs facere. ꝛ iō de h̄ īcrepanꝛ. Ubi notādū ꝙ ex ꝟbo ſaluatoris ī correctōne alioꝝ ꝑpantia ꝛ māſuetudo adhibēda ē. Sic em̄ dñs cū diſcipulos īcreparet māſuetudīe vſus ē non īfidelitatis ſ3 ꝑue fidelitatꝭ eos accuſans. correctio em̄ dura freq̄nꝛ facit ꝙ correct⁹ a corripiēte reſiliat. cui⁹ ɔtrariū facit correctō mollis niſi ſit hō ꝓteru⁹ ꝛ ī malo obſtinat⁹. tūc aliq̄n expedit correctōnis aſpitas [Tūc ſurgēs impauit vētis. ꝛ facta ē trāqllitas in mari magna] Chryſ. In hoc ei⁹ ꝑtās oñdiꝛ ꝙ oīs tēpeſtas cōfeſtim ſoluta ē. ꝛ nihil turbatiōis remāſit. cū ꝟo naturalꝛ fit tēpeſtas tūc vſq3 ad multū tꝑis aq̄ ɔcutiuntur. [Porro hoīes mirati ſꝛ dicētes] Qualꝭ ē h̄. qꝛ vēti ꝛ mare obediūt ei] Orig. Nō īnterrogatiue dicūt ſ3 aſſertiue. ſ. ille talꝭ ē ꝙ vēti ꝛ mare obediēt ei. Qualꝭ ḡ ē ille. i. q̄t⁹. q̄3 fortis. q̄3 magn⁹. iubet ei creature ꝛ nō ſuꝑgrediꝛ iuſſionē ei⁹. ſoli hoīes reſiſtūt q̄b3 dat viā ꝛ prudentiā. et iō ī iudicio dānabūꝛ

Multis aliis modis exponiꝑt Uno mō tropologice ſiue moraliter ſm Aug. ſuꝑ Joh. vt ꝑ nauiculā ītelligaꝛ q̄lib3 fidelis aīa. Hec nauicl'a mari exponiꝛ qꝛ corꝑi ſociaꝛ et toti mūdo exponitur. In hāc nauiculā xp̄s aſcēdit cum ꝑ grām ꝛ vniōnē ſctificatiuā ipaʒ īhabitat. Sequūꝛ aūt diſcipuli. i. ꝟtutes theologice ꝛ alie. S3 nec pōt hec nauis ſine fluctuatōe trāſire. Flāt em̄ ɔtra eā vēti tēptationū diabolicaꝝ ab extrīſeco venientiū et ſurgūt ab intrīſeco vnde paſſionū ire voluptates ꝛc̄. Et nō nunq̄3 eſt tant⁹ tēptationū īpet⁹ ab extrīſeco ꝛ ab intrīſeco ꝙ quaſi aīa opiꝛ fluctib3 vt ſit ī ꝑiclo cōſentiēdi. et ſic peccādi ḡuiꝛ. Magñ etem̄ vnda eſt carnalꝭ ɔcupīa. magna vnda tꝑaliū īdigētia. magna vnda tribulatio: ꝑſecutio. ex q̄b⁹ timēdū ē aīaʒ ꝛ ꝟtutes ꝑiclitari. Sed xp̄s aliq̄n in nobis dormit eo ꝙ ipe ſm Hilariū ſōno nr̄o cōſopiꝛ ī nobis. ſepe ei fit ꝙ hō habēs grāʒ ꝛ etiā xp̄m eū inhabitantē fit ad tꝑs deſes ꝛ tard⁹ ad oꝑa bona ex aliq̄ pigricia ꝛ accidia aut propter occupatōē lōgā ī tꝑalib3 ꝛ ſeclarib⁹ negocijs. ꝛ tūc xp̄s q̄ſi ſopit⁹ nr̄a accidia ita vt nō opeꝛ ī nob oꝑa bona aut magna. Vel xp̄s dormit cū talꝭ aīa nō exerc3 vires ſuas ī reſiſtēdo ꝓ poſſe hmōi tēptatōib3. propter qð xp̄s nō iuuat eam qꝛ ipa negligit facere qð poſſet. et ſic diſcipuli in ꝑiculo corporali timore mortis in chriſtuʒ cōfugierunt pro adiutorio. ſic debet anima in tali temptatione et periculo ſpirituali cogitare mortem propriā. dānatōem eternā et

hmôi que ei incutiũt timorẽ q̃ in citata faciat qđ p̃t resistẽdo tẽpta tõibus ꝛ ꝓ residuo r̃currat ad au xiliũ. ꝛ dñs faciet sibi trãquillita/ tẽ pbẽdo adiutoriũ ꝓ augmentũ ṽtutis vt possit resistere. et remit tẽdo impetũ tẽptatõis. qm̃ vt dic̃ apl's. i. ad Chor. x. Fidel' de⁹ qui nõ pmittit vos tẽptari vltra q̃ȝ potestis ꝛc̃.

Dñica q̃rta post octa. epiphanie Sermo tredecimus

Dixit iesus discipul' suis pabolam hanc. Sil'e est factum regnũ celoꝝ hoi qui semiauit bo nũ semẽ in agꝝ suũ. Math. xiij.

Nota regnũ celoꝝ multis modis accipit̃ i sacra scp̃tura. Et ad ꝓpositũ aliq̃n accipit̃ ꝓ filio di ẽm Remigiũ. Et sic regnũ celoꝝ id ẽ fili⁹ dei est sil'is hoi q̃ semina uit bonũ semen ĩ agro suo. Uel põt accipi ꝓ eccl'ia hic militante. Uolens em̃ dñs declarare qual' sit status p̃sentis eccl'ie dic̃. [Sil'e est regnũ celoꝝ]. i. sil'e est de statu p̃sentis eccl'ie sicut de hoie seminã te bonũ ꝛc̃. s. ita vt sit silitudo rei facte ad statũ eccl'ie. Et nota ꝙ xp̃s habuit triplicem agꝝ in quo semiauit triplex semẽ bonũ. Pri mus ager ẽ mũdus. sicut ipemet dñs expõit ĩfra di. Qui semiauit bonũ semen ẽ fili⁹ hoĩs. Ager est mũdus. Jn h̃ agro xp̃s semiauit semen ṽbi dei siue doctrinã ṽitatꝭ Scd̃s ager ẽ eccl'ia catholica in q̃ xp̃s semiauit fideles hoĩes q̃ sũt filij regni. i. scti ꝛ electi filij q̃ inter filios regni cõputãt̃ vt dic̃ Remi gius. De q̃bꝫ d̃r ysaie. xxvi. Electi mei semen bñdictõis sũt. Semi/ nant̃ aũt tales a dño in agro eccle sie vt fructificẽt exẽplo et doctrĩa filios sp̃ũales generãdo. Terciuſ ager est aĩa in q̃ xp̃s seiauit semen ṽtutũ. Deinde tangit mali semi nis supseminatiõeꝫ. Cui⁹ sũt due cause. Una hoim̃ negligẽtia. alia seueri demõis malicia. Primum tãgit cũ dicit. [Cũ aũt dormirent hoĩes] id ẽ ẽm Aug. cũ negligẽti⁹ agerẽt p̃positi eccl'ie: nõ attẽdẽtes nec vigilãtes sup gregẽ suuꝫ. Uel etiã q̃libet hõ nõ custodiẽs sensus suos. [tũc venit inimic⁹ hõ]. i. di abolus clam ꝛ spargit supsemia ꝯtraria. Et nota cũ hoĩes dormi/ unt nõ ĩtẽdẽdo vigilãter sacre scri pture ꝛ doctrine ṽitatis tũc dia/ bolus iacit in agro mũdi semina erroris et infidelitatꝭ. Jtẽ dum p̃ lati eccl'ie dormiũt. i. curam negli gũt subditoꝝ diabol⁹ supsemiat malos xp̃ianos in agro eccl'ie q̃ sũt scandalũ ꝛ scisma ꝛ p̃secutõ ec clesie. Jtẽ dũ aĩa ociosa vacat q̃si dormiẽs ꝛ nõ exercẽs ṽtutũ opa tũc diabol⁹ iacit in agro aĩe semi na vicioꝝ. Multa em̃ mala docu it ociositas. Propter qđ dic̃ Hie ro. Sp aliq̃d opis facito vt te di abolus occupatũ inueniat. Hec aũt oĩa ziʒania sũt q: immũda et infecũda. Oĩa em̃ immũda in se/ mine ziʒania dicũt̃ ẽm Aug. Se/ minauit aũt ĩ medio tritici. q: in ter doctrinã ṽitatis cõmiscuit fal laciã erroris. int̃ fideles ꝛ electos cõmiscuit prauos hoĩes. int̃ ṽtu/ tes cõmiscuit vicia. [Cũ aũt creuis set herba ꝛ fructũ fecissꝫ tũc appa ruit ziʒania.] Crescit herba semis xp̃i irrigatõe et pluuia. s. dũ fit ꝓ/ fectus intelligẽtia sacre scripture. dũ fit multiplicatio sp̃ũaliũ viro

rũ. dũ pficit aĩa de v̄tute ĩ v̄tutez. Fructificat aũt hoc totũ semẽ dũ nob eterne vite p̄miũ p̄pat. ¶ Nota q̄ nõ est differẽtia zizanie ꝛ tritici in herba sic dicit Chrys. quia q̄si silr̄ herbã habẽt. ita q̄si ad exteriorẽ apparẽtiã freq̄nter nõ est differẽtia inter semẽ xp̄i et semen diaboli. s3 in fructu dep̄hendit᷑ diuersitas. Vñ Mat. vij. A fructibus eoꝝ cognoscetis eos. ¶ D [Accedẽtes aũt serui p̄ris familias dixerũt ei. Dñe nõne bonũ semẽ semiasti ĩ agro tuo] Isti sunt fideles dñi sui et solliciti circa res eius Et signt p̄latos ad regimẽ subditoꝝ q̄ hoc nõ dicũt ĩterrogãdo ꝑ modũ dubitatõis. Nõ em̄ dubitabãt qm̄ bonũ semen semiauerit ip̄e sed q̄rũt ꝑ modũ ãmiratõnis ꝛ doloris. vñ subdit᷑ [Vñ g̊] .i. q̊ auctore ip̄e [ager hab3 zizaniam. Et ait illis. inimic⁹ hõ hoc fecit] .i. diabolus q̇ est inimic⁹ seminãtis ꝛ semis. Iste inimic⁹. s. diabolus suggerit falsitatẽ ꝯ semẽ recte doctrine. ¶ Itẽ semĩa ꝑuersoꝝ hoĩm ip̄e sꝑgit ĩ eccl'a3 q̇b⁹ dixit saluator Iohã. viij. Vos ex p̄re diabolo estis. oĩa opa p̄ris vestri facitis. nõ q̇dem creãdo hoĩes malos s3 eis vicia ꝛ errores suggerendo. et sic q̄ hoĩes in eccl'ia mali sunt h̊ ẽ a diabolo suggerẽte ꝛ ab hoĩs volũtate cõsentiẽte. q̊d innuit dñs cũ dixit. hoc fecit inimic⁹ .i. diabol⁹ ꝛ hõ q2 malicia ab vtroq3 ẽ f̄m modũ p̄dictũ. Itẽ ip̄e semiat ĩ aĩa vicia ꝯria v̄tutib⁹ [Serui aũt dixerũt. Vis imus ꝛ colligim⁹ ea] .i. si vis excõmũicabimus eos ꝛ separabimus eos a communiõe fideliũ. Tali zelo petr⁹ amputauit auriculã seruo. Tali zelo dixerunt discipuli Lu. vi. Si vis dicem⁹ vt ignis descẽdat de celo. [Et ait. nõ ne forte colligẽtes zizaniã eradicetis silr̄ et triticũ cũ eis] Ecce q̄tum paterfamilias amat. q2 permisit malũ semen inimici ĩ agro suo ne eradicaret᷑ triticũ [Sinite vtraq3 crescere] bonos ꝛ malos ꝑmittite ꝑmixtos in eccl'ia [vsq3 ad messem] .i. vsq3 ad diẽ iudicij. [Et ĩ tẽpore messis dicã messorib⁹. Colligite p̄mũ zizania. ꝛ alligate ea ĩ fasciculos ad cõburẽdũ] in quo ĩnuitur pena maloꝝ Et subdit᷑ p̄miũ bonoꝝ. [Triticũ aũt cõgregate ĩ horreũ meũ] Tẽpus messis est finale iudiciũ. messores aũt sunt angeli. zizania sunt mali q̇ p̄mo colligent᷑ a ꝯsortio btõꝝ p̄petuo concludendi q̊ ad penã dãni. et alligabunt᷑ ꝑpetue q̊ ad penã sensus. ꝛ punient᷑ diuers̄ generib⁹ penarũ. q2 d̄r ĩ fasciculos. n̄ ĩ vno fasce f̄m glo. Pro mõ em̄ ꝑuersitatis sue vnusq̇sq3 puniet᷑. Horreũ aũt est celũ empyreũ. Et triticũ ẽ iusti et electi. q̇ ad modũ tritici sunt interius cãdidi ꝑ mũdiciã. exteri⁹ rubicũdi ꝑ patiẽtiã in tribulatõib⁹ seculi g̃ues morib⁹ ꝛ vtiles f̄mõib⁹ Illi illuc ducent᷑ paleis .i. pctõrib⁹ traditis ad ꝯburẽdũ igni inextinguibili. Attẽde h̊ p̄ris familias prudentiã ĩ bonis semĩb⁹ cõseruãdis attẽde eius patiẽtiã ĩ mal' semĩbus tolerãdis. Attẽde ei⁹ iusticiã ĩ puniẽdo mala ꝛ ei⁹ mĩ'icordiã in p̄miãdo bona. ¶ Et nota q̄ dñs hec nõ simplr̄ mãdauit vt abstineat᷑ ab eradicatõe zizanioꝝ. id ẽ maloꝝ etiã alijs nociuoꝝ. s3 hoc mãdauit ideo vt tritico parceret᷑. id ẽ bonis. Et sic faciẽdũ ẽ cũ non p̄nt occidi mali quin occidant᷑ silr̄

⁊ boni. vt q̄ꝛ latent int̄ bonos. vl̓
q̄ꝛ habent mľtos seq̄ces. ita ꝙ si/
ne ꝑiculo bonoꝝ occidi vel ab ali
is separi nō pn̄t. vt Aug. dicit cō
tra ꝑmenianū. Unde dn̄s docet
magis esse sinendū malos viuere
⁊ vltionē seruandā vsq̄ꝫ ad extre/
mū iudiciū. q̄ꝫ ꝙ boni simul occi/
dant̄. Qn̄ vero ex occisiōe n̄ imi/
net ꝑiculū bonis sed magis tute/
la ⁊ salꝰ tūc licite possunt mali oc
cidi. propter qđ scribit̄ Exo. xxij.
Maleficos nō sine viuere. Et in
p̄s. In matutino interficiebā oēs
pctōꝛes terre. Queritur q̄re dn̄s
in ecc̄lia sua ꝑmisit ꝑmisceri bo/
nos et malos. nōne meliꝰ fuisset
in ea solū fuisse bonos ⁊ nullos
malos. R̄ndet̄ ꝙ melioꝛ est ꝑmi
xtio bonoꝝ et maloꝝ q̄ꝫ seq̄stra/
tio eoꝝ. Prīo et h̄ q̄ꝛ de istꝫ iniq̄s
nascūt̄ sepiꝰ iusti ⁊ optimi fideles
qđ non esset nisi essent sil̄ ꝑmixti
Secūdo q̄ꝛ freq̄nter in mal̄ sunt
dona gr̄e gratis date. sicut fuit de
ꝓpheta balaam ⁊ de sapīa salo
monis. ⁊ ita de aliꝭs donis. q̄ licꝫ
nō sint ad ꝑfectū vite et̄ne illis q̄
illa habēt. tn̄ sunt ad bonū ecc̄lie
⁊ electoꝝ. Oīa eni ꝓut electis ex/
pediūt sic fiūt. ij. Thimo. ij. Tercō
in multis necessitatibꝫ huiꝰ vite
mali bonis mīstrāt: q̄ꝫuis inuite
subfuiūt vt liberiꝰ et pleniꝰ a mľ
tis necessitatibꝫ deoccupati đo va
cent. Un̄ et apľs ꝓ regibꝫ infideli
bus p̄cepit oꝛare. p̄me ad Thim̄.
ij. q̄ꝛ sub eoꝝ ꝓtectōne licꝫ tyrāni
ca ⁊ iniq̄ freq̄nt̄ viuit̄. Et Baruch
j. p̄cipiebat̄ captiuis vt ꝓ nabuch
odonosoꝛ rege ⁊ balthasar filio eꝰ
oꝛarent vt lōgo tꝑe viuerēt. Ma
nifestū etiā est ꝙ infideles pľimū
laboꝛādo insudauerūt vt scias di

uersas et artes mechanicas inue
nirēt in quoꝝ labores christiāi si
ne vexatōe intrauerūt ex h̄ vlteri
us celestibꝫ vacātes. Quarto ad
hoc valet cōmixtio illa vt boni ꝑ
secutōne maloꝝ elucescāt exerceā
tur et ꝓbent̄. ⁊ in virtute ꝑficiant̄.
nisi em̄ fuissent ꝑsecutores gloꝛi/
osos martyres nō habuissꝫ eccle
sia. Dicit Aug. Oīs malus aut iō
viuit vt coꝛrigat̄ aut ꝑ eū bonꝰ ex
erceat̄. et nisi fuissent heretici non
sic plene ⁊ diligēter sacre scripture
exposite fuissent. sicut dicit Aug. ī
de vera religiōe. Cū em̄ heretici ꝑ
scripturā diuinā fidem ecc̄lie cona
ti sunt expugnare mgr̄i ⁊ rectores
ecc̄liaꝝ necessitati fuerūt scriptu/
ras diuias diligentiꝰ videre. copi
osiꝰ exponere. et mľta q̄ in eis la/
tebant aꝑire. et plura scripturarū
testimonia p̄ manibꝫ hr̄e ad obui
andū aduersariꝭs ṽitatis. ⁊ ad sol
uere ꝯtrarietates q̄ videꝝt̄ ī scp̄tu
ris esse. q̄ oīa facta nō fuissent ni/
si ꝑ hereticos coartati fuissent. sic
etiā dicit sctūs Hilariꝰ. ij. đ trini
tate. c. j. Quinto tal̄ ꝑmixtio pľi
bus mal̄ occasio cōuersiōis ⁊ emē
datōis fuit. iuxta illud Cū sancto
sctūs eris. Ex hoc etiā diuia miri
coꝛdia plurimū extollit̄ et mani/
festat̄ ex quo ip̄os pctōꝛes q̄ dig/
ni sunt eterna moꝛte sustinet ī ec
clesia sua vt maioꝛē occasionē ha
beāt penitēdi. Nō vult eni domi/
nus moꝛtē pctōꝛis. Ita ḡ ptꝫ quō
ex multis causis n̄ expedit vt ho/
mines mali tollerentur ⁊ eradica
rent̄ ab ecc̄lia oēs tēptatiōes dia/
bolice. eradicarēt̄ eni multe simul
virtutes. Nam virtꝰ in infirmita
te ꝑficit̄. Unde stimulꝰ carnis n̄
fuit ablatus apľo ad custodiā hu

militatꝫ ꝛ ꝯseq̄nter aliaꝝ virtutū
Dn̄ica septuagesime Ser. xiiij
Simile ē re
gnū celoꝝ homini pr̄i
familias q̄ exijt p̄mo
māe ꝯducere oparios ī vineā suā
Mat. xx. F Nota ꝙ h̄ reg
nū celoꝝ intelligit̄ p̄sens eccl'ia. p
pr̄em familias intelligit̄ de⁹ pr̄ q̄
ita gubernat mūdū sic pr̄ famili
as domū. ꝛ sic [sil'e est regnū celo
rū]. i. status eccl'ie militātis sil'is ē
ei negocio qd̄ pr̄ familias aliq̄s fe
cit ad l'ram aut facere potuit. qꝛ si
cut aliq̄s pr̄ familias distictis ho
ris diei cōduxit aut ꝯducere potu
it oparios in vineā suā. sic de⁹ fecit
in vniuersali eccl'ia ī distictꝫ ptibꝫ
totius tp̄is qd̄ fuit ab initio mū
di vsqꝫ ad ei⁹ cōsūmatōez. Nā de
us [exijt] nō p loci mutatōez sꝫ p
sui bonitatis ad extra diffusionē.
scꝫ in creaturā sibi subiectā [p̄mo
mane] id ē ī p̄ncipio mūdi [ꝯdu
cit oparios ī vineā suā] Vinea d̄ i
est vniuersal' eccl'ia. q̄ a primo iu
sto colligit̄ vsqꝫ ad vltimū in fine
mundi nascituꝝ. vt dicit Gre. Hi
oparij sunt doctores ꝛ p̄lati a d̄o
missi ad culturā hui⁹ vinee p p̄di
catōem ꝛ doctrinā. Primo g̊ ma
ne de⁹ pater cōduxit oparios q̄ a
p̄ncipio mūdi vicꝫ ab adā vsqꝫ ad
noe q̄ erat p̄ma etas mūdi aliq̄s
sctōs pr̄es mūdi ad eruditōez ho
minū elegit. videlicꝫ Adā Seth
Enoch et aliq̄s iustos. [et cōuētō
ne facta ex denario diurno] p de
nariū diurnū intelligit̄ eterna vi
ta que oībꝫ eq̄lis est quantū ē ex
pte finis. s. btitudinis obiectalis.
Sic ergo ꝯuētōe facta p denario
diurno. i. p̄missa eis p mercede vi
ta eterna [misit eos in vineā suā
Et egressus hora tercia] Per ho
rā terciā intelligit̄ tp̄us qd̄ fuit a
noe vsqꝫ ad abraā. in q̄ deus iteꝝ
misit aliq̄s sctōs ad erudiēdū po
pulū. s. Noe Sem Thare ꝛ consi
miles. Seq̄t̄. [Iteꝝ aūt exijt cir
ca horā sextā ꝛ nonā horā] Sexta
fuit ab abrahā vsqꝫ ad moysen. ī
q̄ missi sūt abraā ysaac ꝛ Iacob.
ꝛ. xij. pr̄iarche. Hora nona fuit a
moyse vsqꝫ ad xp̄m. s. tp̄e legis. in
q̄ ad erudiēdū populū dei missi
sunt moyses ꝛ aaron iudices ꝛ re
ges ꝓphete ꝛ sacerdotes. [Circa
vndecimā exijt] Vndecima hora
intelligit̄ a tp̄e xp̄i vsqꝫ ad finem
mūdi. in q̄ gētiles vocati sūt p p̄
dicatōez apl'oꝝ ꝛ alioꝝ doctoꝝ ec
clesie. ꝛ iō seq̄t̄ [q̄d statꝫ h̄ tota die
ociosi] qꝛ eni a p̄ncipio mōi vsqꝫ
tūc ī bōis moribꝫ laborare negle
xerūt q̄si tota die ociosi steterunt.
[Dicūt ei. nēo nos ꝯduxit]. i. nul
l⁹ ꝓpħa. null⁹ doctor ad īstruēdū
nos vēit. qꝛ lex ꝛ ꝓpħe filijs isrl' da
te fuerūt. vt illi in spēali scitate ful
gerēt ex q̄bꝫ s̄m carnē xp̄s erat na
scitur⁹ [Ite ꝛ vos ī vineā meā] ꝛ
int̄ponit̄ ꝯiūctio. qꝛ gētiles iudeis
ꝯiūcti sūt vt vna eccl'ia ex oībꝫ fierꝫ
Sic g̊ ait Gre. ī omē. Ad erudien
dā plebē suā nll'o tp̄e destitit opa
rios suos mittere. qꝛ vt pri⁹ p pa
tres. ꝛ postmodū p legꝫ doctores.
deīde p ꝓpħas. postremū ꝟo per
apl'os dū pleb suę mores excoluit
q̄si p oparios ī vinee sue cultura
laborauit. Quis ī q̄libꝫ modulo
vl' q̄sq̄s cū fide recta bōe actōis ex
cedit hui⁹ vinee opari⁹ fuit. Pro
secutōz hui⁹ expositōis vide ī Ni
co. de ly. vsqꝫ ad finē. G Alio
mō exponit̄ pabola d̄ singularibꝫ
hoībꝫ ad grāz siue ad bonā vitā sꝫ
diuersas suas etates vocatꝫ. Et ita

ꝑ regnũ celoꝝ intelligit̃ pñs eccle
sia vt sup̃ dictũ ẽ. et ſm Chriſoſt.
Paterfamilias eſt xp̃s qui celi ⁊
terra q̃ſi vna ẽ dom⁹ familia aut
celeſtiũ terreſtriũ ⁊ infernoꝝ cre/
atura. Per vineã vero ci⁹ intelli/
git̃ iuſticia large capiẽdo nomẽ iu
ſticie.ſ.ꝑ om̃i virtute. Et ita ſicut
in vinea ſũt diuerſe vites.ita in iu
ſticia ſũt diuerſe ſpẽs iuſticiarũ .ſ.
ꝩtutes vt tꝑantia mãſuetudo ca/
ſtitas.patiẽtia. ceteꝗ ꝩtutes que
omẽs generalit̃ iuſticie vocantur.
Oꝑarij vero q̊s mittit ad vineaꝫ
ſũt hoies q̊s dñs cõuertit de pec
catꝭ ad bonã vitã.⁊ ad hoc vt ſibi
ꝓpter ip̃m oꝑent̃ oꝑa iuſticie ⁊ ſin
gulas ꝩtutes. Cõductõ aũt ꝑ de/
nario diurno ſignificat ꝓmiſſiõꝫ
vite eterne om̃ib⁹ dandã qui ipſi
dño.i.ſibi ad laudẽ oꝑat̃ bona et
oĩa oꝑa iuſticie. Ad hãc vineã co/
lendam mittit pr̃familias xp̃s q̊
tidie oꝑarios ſuos diſtinctꝭ horiſ
qñ.ſ. hoies diuerſis etatib⁹ vocat
ad gr̃am ⁊ bonã vitã ⁊ ad ꝩtutes
ac om̃es iuſticie ſpẽs ſectãdas. qꝺ
ĩnuit text⁹ cũ dic̃ [Qui exijt p̃mo
mane cõducere ⁊c̃] Ubi notãdũ
ſm Chryſ. Q omes mercẽnarij
ſum⁹. q̃ꝛ vt ptꝫ ex textu. Omes a
xp̃o p̃mio vite eterne cõducti ſu/
m⁹ ad laborãdũ ſibi in vinea ſua
.i. ad laudẽ ⁊ gl̃iaꝫ ſuã oꝑando vir
tutes ⁊ oꝑa iuſticie. Sic̃ g̊ nemo
vt dic̃ Chryſ. iõ cõducit mercẽna
riũ vt h̊ ſolũ faciat vt manducet
aut vt ſolũ ſibi ip̃i ꝓficiat aut la/
boret. ſꝫ vt dñi ſui vtilitatẽ faciat.
ſic ⁊ nos nõ ideo ſumus vocati a
xp̃o. vt h̊ ſolũ oꝑaremur que ad
nr̃m ꝑtinẽt vſũ. ſꝫ q̃ ad gl̃iaꝫ dei.
⁊ ſic̃ mercẽnari⁹ p̃us aſpicit opus
deinde q̊tidianũ cibũ. Sic ⁊ nos
debem⁹ aſpicere q̃ ad gl̃iaꝫ dei ꝑti
nent. deindeq̃ ad nr̃aꝫ vtilitatẽ. et
ſic̃ mercẽnari⁹ totã dieꝫ circa op⁹
dñi impẽdit. vnã aũt horã circa ci
bũ ſuũ. ſic ⁊ nos om̃e op⁹ vite nr̃e
debem⁹ impendere circa gl̃iaꝫ dei
modicã aũt ꝑteꝫ circa vſus nr̃os
teerenos. Et ſicut mercẽnari⁹ qua
die op⁹ nõ fecerit erubeſcit ĩtrare
domũ ⁊ petere panẽ. q̃uo tu non
cõfunderis eccl̃iaꝫ intrare. ⁊ ſtare
añ cõſpectũ dei. q̃ꝛ nihil boni ante
cõſpectũ dei geſſiſti. Sic g̊ ſumatꝭ
exemplũ a vr̃is cõductꝭ operarijs
ꝓpria mercede. ⁊ ex h̊ diſcatꝭ intel/
ligere ad quãta vos obligamini
dño deo a q̊ habetis corp⁹ ⁊ aĩaꝫ
⁊ omĩa q̃ poſſidetis. ⁊ q̇ vltra hoc
vult vob̄ dare mercedẽ vite eter/
ne. H Secũdo notãduꝫ ꝙ dies
ille ĩ cuius diuerſis horis paterfa
milias exijt ꝯducere oꝑarios ĩtel
ligit̃ totũ tp̄s vite homĩs in quo
mereri licet ⁊ amplius. iuxta illꝺ
p̃s. Exibit hõ ad opus ſuũ vſqꝫ ad
veſperã. Et Joh. xij. Oꝑtet oꝑari
dum dies eſt. Ueniet em̃ nox. ſcꝫ
mortis in q̃ nemo p̃t oꝑari. Et ꝑ
quiqꝫ horas diei quibus exijt pa/
terfamilias intelligunt̃ quiqꝫ eta
tes homĩs. Nã p̃ma hora in qua
ſol oritur ⁊ nondũ oſtẽdit caloreꝫ
ſignificat puericiam. Tercia hora
ſignificat iuuẽtutẽ ſiue adoleſcẽti/
am. q̃ꝛ ſicut ſol incipit tũc aſcẽde/
re ⁊ calorẽ oſtendere ſic tunc calor
naturalis. Hora ſexta etatẽ viri/
lem. q̃ꝛ tũc hõ eſt in ſtatu ꝑfecto.
ſicut ſol in medio celi. Nona in
qua ſol ĩcipit ab alto deſcendere
ſignificat ſenectuteꝫ in q̃ hõ inci/
pit declinare ⁊ calor naturalis fri
geſcere. Undecima hora in q̃ ſol
eſt ꝓpinqu⁹ ad occaſum ſignificat

seniū seu ꝺcrepitā etatē. qꝛ tūc hō
est ꝓpe mortꝭ articulū. Qualibꝫ ḡ
illaꝝ horaꝝ mittunt̄ aliq̄ opar̄ij
ad vineā. qꝛ in aliq̄ etate aliq̄ con
uertūt̄ ad bonā vitā ad iusticiā se/
ctādā ꝛ virtutes. Aliq̄ em̄ conuer
tūtur ad dn̄m in puericia de q̄bꝫ
intelligit̄ cū ꝺꝛ [Exijt p̄mo mane
cōducere operarios in vineā suā. et
cōuētione facta cū eis ex denario
diurno] .i. ꝓmissa eis ꝓ mercede vi
ta eterna. [misit eos i vineā suā]
Alij vero cōuertunt̄ in adolescen
tia. Et de istꝭ intelligitur cū ꝺꝛ [Et
egressus circa horā tercıā vidit ali
os stātes in foro ociosos] Greg.
Qui sibi viuit et q̄ voluptatibus
carnis pascit̄ recte ociosꝰ redargu
itur qꝛ fructū diuini operis nō se
ctat̄. Et Chrys̄. sup mat. d. Ociosi
peccatores illi em̄ mortui dicunt̄
Ociosus aūt est q̄ opus dei non
opat̄. Uis ergo ociosꝰ nō esse nō
tollas aliena. ꝛ de tuis des. ꝛ opa
tus es in vinea dn̄i misericordie vi
tē. Et nota ꝙ nō fecit pactū ꝓ cer/
to precio nisi cū p̄mis. ꝛ om̄es ali
os sub īcerto pacto ꝯduxit dicēs.
[Ite ꝛ vos i vineā meā. ꝛ qꝺ iustū
fuerit dabo vobis] Et h̄ ideo facit
fm̄ Chryso. Quia tātū est patus
reddere quantum mercenar̄ij nō
sperabāt accipe. Un̄ fm̄ Orige/
nē. Opar̄ij tercie hore nō inuita/
uit ad totū opꝰ q̄cquid aūt potu
erunt opari suo iudicio reseruat.
Poterāt āt eq̄le opꝰ facere eis q̄
mane sūt vocati. si volebāt opan
tē virtutē extendere ad opꝰ. Alij
vero cōuertunt̄ in virili etate Alij
in senectute. Et h̄ īnuit̄ cū ꝺꝛ in te
xtu. [Iteꝝ āt exijt circa sextā ꝛ no
nā horā ꝛ fecit sil'r] Alij cōuertūt
ad deū i decrepita etate, ꝓpe extre
mū vite. ꝛ ꝺ istꝭ ꝺꝛ [Circa. xj. exijt
ꝛ inuenit alios stantes. ꝛ dicit eis.
Quid h̄ statꝭ tota die ociosi] Ubi
rep̄hendūtur illi q̄ in tota sua vi/
ta neglexerūt opari bonū vsq; ad
senectutē aut decrepitā etatē. et si
tūc bn̄ opari incipiūt: mercedem
suā habebūt. q̄uis ml'ta neglexe/
rint q̄ mereri potuerūt Et h̄ īnuit
hic Greg. d. Qui vsq; ad etatē vlti
mā bn̄ viuere neglexit. vsq; ad. xj.
ociosus stat. vn̄ recte vsq; ad. xj.
torpētibꝫ ꝺꝛ. Quid hic statis tota
die ociosi. ac si aperte dicatur. ꝛ si
deo in puericia ꝛ i iuuētute seruire
noluistis saltē ad vltimā etatē re
spicite ad vite vias cū iā nō estis
ml'tū laboraturi. vel sero venite.
Sequit̄. [Dicūt ei. Nemo nos cō
duxit] Nullꝰ eoꝝ q̄ vsq; ad sene/
ctutē bn̄ viuere neglexit ita se excu
sare poterit. Nō eni poterit vera/
citer dicere. Nemo me cōduxit. qꝛ
p̄rfamilias xp̄s q̄tū ad se ptinet
oēs a primeua etate vocat. vt dic̄
Chrys. sed nō oēs sequūt̄ vocātē
] Ubi notādū ꝙ fm̄ sanctū
Tho. in. iiij. di. xvij. duplex est vo
catio. Una ē interior. ꝛ est q̄dā in
stinctus aut motꝰ ad bonū a deo
missus. ꝛ ita dn̄s oēs vocat. oībꝫ
em̄ dedit rōeꝫ naturalē q̄ hꝫ quen
dā naturalē instictū ꝛ inclinatōeꝫ
ad bonū. ꝛ vltra h̄ sepe īmittit ho
minibꝫ aliq̄s motꝰ boni. Et pōt ī
telligi illud p̄s. Multi dicūt quis
ondit nobis bona. Quibꝰ rn̄dꝫ ꝓ
pheta dicēs. Sig̃tū ē sup nos lu
men vultus tui dn̄e. Un̄ fm̄ glo.
Uultus dei rō nr̄a est. sicut ei vul
tus cōformitate aliꝰ alij simulat̄.
ita ꝑ rōem nos deo sil'es sumus.
fm̄ illud. Fecit deꝰ hoīeꝫ ad ima
ginē et silitudinē suā. Uult ḡ dice

re. O dñe lumen natural' rõis sig
tum est sup nos. i. nobis a te da/
tũ z impssuz q cogscere possum⁹
agẽda a nõ agẽdis. Alia ẽ vocatõ
exterior q fit p pdicatorẽ. z si q ad
illã aliq se excusare vellẽt, nos tñ
minime excusare possum⁹ vt di/
camus. Nemo nos ad laborẽ cõ
duxit. i. veritatꝫ viã nemo nobis p
dicauit. Quia dicit Greg. Quid
nos a bono ope torpẽtes excusa/
tõem nrãm dicturi sum⁹. q pene
a matris vtero ad fidẽ venim⁹. q
vba ab ipis cunabul' audiuimus.
q ab vberibꝫ sancte eccl'ie potũ p
dicatõis supne sumpsim⁹ cum la/
cte carnis. Ex dictis g ptꝫ q omnes
vocati sum⁹ ad opandũ in vinea
dñi. h est in vtutibꝫ. sꝫ nõ oẽs vo
cantẽ audim⁹. qꝛ nõ oẽs seqndo
verba pdicatõis extioris aut insti
ctũ aut amonitõem interiorẽ cõ/
uertimur ad deũ p bonã vitã p in
stinctũ diuine iusticie et p opa bo
na in quibus solũ dei qram⁹ glo
riã. Unde Gre. in ome. Frẽs ~~ca/~~
~~rissimi~~ vos aspicite. et si iã dei ope
rarij estis videte. penset vnusqsqꝫ
qd agat et cõsideret si in via dñi la
boret. Qui enĩ in hac vita q sua sẽ
qrit adhuc ad dñi vineã nõ vẽit.
Ille nãqꝫ dño laborat q non sua
sed lucra dñi cogitat. q zelo chari
tatis: studio pietatꝫ inferuiũt. q aĩa
bus lucrãdis inuigilãt. q z alios
secũ ad vitã pducere festinãt. Ita
ergo conemur eẽ dei operarij. qꝛ
solũ illi q i vinea dei dño laborãt
recipiẽt p pmio mercedẽ vite eter
ne. De q cõseqnter agit cũ dicitur
[Cũ sero factũ esset.] Ubi p sero
fm Rabanũ intelligit cõsũmatõ
totius mũdi. in quo vnusqsqꝫ reci
piet mercedẽ fm suũ laborẽ.

R Tũc deus pater dixit chri/
sto dño cui iudiciariã ptãtẽ cõmi
sit [Uoca oparios] Nam ad ius
sum filij dei oẽs mortui resurgẽt
ad iudiciuz vt qlibet accipiat fm
opa sua [Redde illis mercedẽ in
cipiens a nouissimis vsqꝫ ad pri/
mos] Dicit Chriso. Quia sp libẽ
tius damus illis qbus gratis da
mus. qꝛ illis soluz p honore nrõ
damus. mõ licꝫ deus ex liberali/
tate sua z misericordia sua dat vitã
eternã oĩbꝫ qb⁹ eã dat. tñ illa sua
libalitas et misericordia pl⁹ relu/
cet in hoc q eã dat illis q i senectu
te incipiũt bñ opari qꝫ q in iuuẽtu
te. Et h voluit dñs inuere cũ dic
a nouissimo icipiẽdũ eẽ. Uel p se
ro pt intelligi vniuscuiusqꝫ hois
finis postqꝫ nõ ẽ ampli⁹ opandũ
sed tm̃ est tps recipiẽdi mercedẽ.
Et vocatio opariorꝫ ẽ eorꝫ exit⁹ d
hac vita. z puentio ad iudiciũ pti
culare. vbi nouissimi. i. q tarde z i
senectute prio cõuersi sũt ad do/
minũ pus remunerãt. plerũqꝫ qꝛ
prius ad regnuz de corpe exeunt
qꝫ hi q in puericia vocati videbãt
vt dicit Gre. Uel in senectute con
uersi pri⁹ remunerãt. i. citi⁹ a con
uersione cõputãdo. qꝛ post labo/
res breuiores vt post labores vni
us anni vel paucorꝫ dierꝫ vl' vni⁹
hore sicut latro. cõuersi vo in iu/
uentute plerũqꝫ tardi⁹. hoc ẽ post
labores pliriores vt. l. vel. lx. an/
norꝫ. seqt. [Cũ ergo venissent qui
circa. xi. horã venerãt acceperũt sin
gulos denarios.] p qd significa
tur q singuli electi accipient bea/
titudinẽ eandẽ eternã obiectalem
p pmio. s. diuinã eẽntiã q se oĩbꝫ
dabit ad videndũ et amãdũ. sꝫ ñ
accipiẽt eandẽ aut eqlẽ btitudinẽ

formalē. sed vnus clarius videbit deum et perfectius eo fruetur. et sic etiam plus in eo gaudebit quam alius. Nam secundum diuersitatē meritorum huius erit ibi diuersitas premiorum. Unde Joh. xiiij. In domo patris mei mansiões multe sunt. Et prime ad Cho. xv. Stella differt a stella in claritate. Item denarius ille. i. beatitudo pôt dici eadem quo ad duratóem. quia oīs aīa perpetue a pte post durat. iuxta illud Sap. v. Justi autem in perpetuum viuent. Unde Aug. in de virginitate Quia ipa vita eterna pariter erit oībus sanctis eqlis denarius ē oībus attributus. quia est oīm merces. quia vero in ipa vita distincte fulgebunt lumina meritorum multe sunt mansiones apud patrem. ac in denario quidē nō impar viuet alius alio prolixius. in multis autem mansióibus honorabitur alius alio clarius. sequitur. [Et accipientes murmurabant.] Queritur. quomodo murmurabunt cum dicat Greg. quod nullus qui murmurat regnum celorum accipit. et nullus qui accipit murmurat. Rūdet Chriso. quod nō oportet ea que in parabolis dicuntur secundum totum quod dicitur inuestigare. sed intentóem propter quam posita est intelligere. Intētio autem ē eos tanto potiri honore quod posset humano more inuidiā in alijs nō beatis generare. Uel dicendum quod duplex ē murmuratio. quedam questionis alia admiratóis. Illi ergo qui in iuuētute cōuersi sunt videntur quasi admirari cum vidēt hoc aliquos tarde cōuersos sibi preferri in beatitudine vel equari. eo quod isti tarde cōuersi in breui tempore tam feruide deo fuierūt quod etiā alijs equari aut preferri meruerunt. Sequentia in opari possunt faciliter aptari ad primā expositóem propter quam parabola principaliter posita ē. Sequitur in fine. [Sic erūt nouissimi primi et primi nouissimi] Hic ponitur duplex sniā que trahitur ex parabola. Prima ē quod plerumque illi qui a iuuētute in iusticia steterūt. eo quod nō sciūt se grauiora peccata cōmisisse stāt quidē in iusticia sed sunt tardi ad exercēdū magna opera bona. Ecōuerso sepe qui tarde incipiūt cum cōsiderāt se a deo tādiu errasse et tempus suū tā inutiliter cōsumpsisse dāna illa recōpēsare volētes valde inardescūt ad multa bona opera. quia oīa pro deo derelinquūt. cōtumelijs gaudēt. honores fugiūt et sic in breui tempore plus merentur quam tepidi qui diu in ista vita vixerunt. Sūt etiā nōnulli qui post studia bonorum operum a bonis deficiunt. et sic cum fuerint primi fiunt nouissimi Itē dicit Chriso. quod illa parabola sit cōposita vt illos audiores faceret qui in vltima senectute cōuertūtur ad dn̄m ne estimarēt se minus habituros. imo vt dictū ē possunt sic feruere in charitate quod equabuntur alijs aut excedent eos. Unde Gre. in omel. Plerumque qui post venire decreuerit per agilitatē boni operis antecedit nos. et vix eū cras sequimur quē hodie preire videbamur. Ultimū quod scribitur valde terribile. s. [Multi autem sūt vocati pauci vero electi] Quia vt dicit Gre. Ad fidē plures veniēt. ad celeste gaudiū pauci perducūtur. Ecce vox oīm fideliū christum clamat. sed nō oīm vita clamat. plerique deū vocibus sequntur moribus fugiēt. Hinc ad Titū paulus dicit. Qui confitentur se nosse deū factis autem negāt Et Jacobus ait. Fides sine operibus mortua ē. Et dn̄s Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dn̄e dn̄e intrabit in regnū celorum etc.

Dominica ſexageſime
Sermo xv.

Cum turba multa cōueniret ⁊ de ciuitatibus ꝑperarēt Luce. viij. Per ſeminatorē illū debemus intelligere dei filiū ieſum chriſtū q̄ exijt nō localiter. vbiq₃ eīn eſt. ſed ꝑ amictū ⁊ ſuſceptōem carnis venit ad nos vt dic̄ Chryſ. Hic ſemiator poſtq̄₃ ꝑabolā ꝑſētis euāgelij ꝓpoſuit dixit. Qui habet aures audiēdi audiat. Vbicū/q₃ in ſcripturis hoc v̄bū ponit̄ excitatio eſt ment͡ ad intelligēdu₃ myſteriū. et tūc tradit̄ doctria ſub myſtica forma. Greg. Oēs q̄ illic aderāt aures corꝑis habebāt. ſed cūctis aures habētibus ſi q̄s au/res hēat dic̄ aures ꝓculdubio cordis q̄rebat. Et ſic ē ſenſus. [Qui habet aures ad audiēdū]. i. anīe potētias ad intelligēdū aptas audiat. carnalit̄ eas apponat. vt qd̄ myſtice et ꝑabolice ꝓfert̄ intelli/gat. ⁊ intellecta obedīcter cōpleat Poſt hoc interrogat⁹ a diſcipuliſ expoſuit eiſ ꝑabolā dicēs [Semē eſt verbū dei] ipā. ſ. veritas euāgelica ⁊ tota ſacra ſcriptura quā dei filius ꝑ ſe ⁊ ſuos apl'os ſemīauit in eccl'ia. ⁊ quotidie ꝑ doctores et ꝑ̄dicatores ſemīare nō ceſſat.

M Sunt autē auditores v̄/bi dei et q̄ ſuſcipiūt ſemē illud in q̄druplici differētia. Primi ſunt ad modū vie. ⁊ ſunt homīeſ q̄ habent carnales mētes. ⁊ q̄ꝝ corda ſunt totaliter data mūdo ⁊ mundanis reb⁊. et ſicut via cōmūis ē ⁊ patet oibus trāſeūtib⁊. ſic corda taliū cōia ſᷓ. et patēt oib⁊ vaniſ inutilib⁊ carnalib⁊ ⁊ mūdanis cogitatōib⁊ ⁊ affectōib⁊ q̄b⁹ q̄tidie terit̄ ⁊ calcat̄ ⁊ fit durū ad omne bonū. Et ideo ſic̄ ſemen male cadēs ſuꝑ viā tritā nō ꝓfundat̄ in ea. ſic t'les cū verbū dei audiūt nō ꝓfundāt̄. nec radicat̄ in eoꝝ corde. q₂ pro/pter eoꝝ carnalitatē ⁊ imundiciā cogitationū ⁊ maliciā affectionū anim⁹ eoꝝ nihil ad dei verbū affi/cit̄. nec aliquā in eo delectatō₃ habent. ⁊ iō nō conāt̄ illud intellige/re. nec memorāt̄ illd̄ retinere. nec ꝑ illud mouent̄ ad cōpunctō₃ cordis ad alios tēptandu₃ de ſalute ſua. Vn̄ dic̄ Beda. Sūt q̄dē qui verbū dei qd̄ audiūt nulla fide. nullo intellectu. nulla ſaltē tēptā de vtilitatis occaſiōe ꝑcipiūt. De q̄buſ dicit [Qui circa viā] Semē etiā verbi dei qd̄ in taliū cordib⁊ ſemiatū ē demōes q̄ſi ſemē victri/te ſubito auferūt a memoria ipo/rū. ⁊ ꝑ imiſſiones malaꝝ cogita/tionū et immūdaꝝ affectionum. Unde Gre. xix. mora. Mali ſpi/ritus humanas mētes obſidētes dū ipis cogitatōes noxias igerūt verbu₃ vite a memoria euellunt. Et h̄ voluit dn̄s cū exponēdo ꝑabolā dixit. [Qui aūt ſecus viā hi ſunt q̄ audiūt. deinde venit dia/bolus ⁊ tollit verbū de cordibus eoꝝ ne ſalui fiāt] Etiā ſicut pro/pter hoc ꝙ via oibus pat₃ trāſeūtibus ideo ſemē cōculcat̄ ⁊ nō fructificat. ſic propter h̄ ꝙ corda taliū patēt oib⁊ vanis cogitatiōib⁊ ⁊ affectōib⁊ ꝑ eos verbū dei ꝯculcat̄ et delet̄ de corde ⁊ nō fructifi/cat. Vel etiā ſicut ſemē cadens ſuꝑ viā cōculcat̄ pedib⁊ trāſeuntiu₃. ſic (ſm Euſebiū) aliq̄ cū audiunt verbū dei ꝑmittunt poſtea in eis ſuſceptū ſemē cōculcari ꝑ fallaceſ

seductores q̄ eis dicūt. Quis omnia illa pōt ſuare. Nō est res tam dure intelligēda. nō sunt mādata dei tā stricta. deus ē misericors. ¶ Alij habēt se p modū petre. sic em̄ semen piectū supra petrā aut sup murū āntiquū figit q̄dē breues radices et crescit aliq̄ntulū sed propter tenuitatē calami et defectū humoris supueniēte calore solis cito arescit et nō puenit ad fructū. sic aliq̄ verbū dei cū desiderio audiūt et cognoscūt ipius vtilitatem ꝛ in eo delectant intātū q̄ etiā ex ipius auditōe corde cōpūgunt p peccatis suis ꝛ ꝯcipiūt multiplex ppositū bonū. imo aliq̄n ex cōmonitōe dei vbi incipiūt opari bōa. cū aūt venerit estus tēptatōis tūc q2 nō habuerūt firmā voluntatē sed leuē. nec habēt humorē deuotōis ꝛ gratie ideo nō est i eis radicatū et bn̄ firmatū illud ppositū. q̄re tēptatōe fatigati a bono proposito recedūt. ꝛ bn̄ inchoata derelinquūt. nec ad fructū pseuerantie pducūt. Hoc voluit dn̄s cum dixit [Nam qd supra petrā hi sūt q̄ cū audierint cū gaudio verbū suscipiūt et hi radices nō habent. q2 ad tpus credūt et in tpe tēptatōis recedūt] De illis ponit exēplum btūs Gre. in omē. hodierna dicens. Multi nāq3 cū vbū ꝯ auariciā audiūt eandē auariciam detestant. rex omniū contēptum laudāt. sed mox vt viderit animus qd cōcupiscat obliuiscit qd laudabat. Multi cū verbū contra luxuriā audiūt pollutōem carnis non solū ppetrare nō appetūt. sed etiam ppetratas erubescūt. sed mox vt carnis species eorū oculis apparet sic mens ad desideriū rapit ac si adhuc nihil sit ab ea contra hec eadē desideria deliberatū. Itē glosa dicit. Multi audiētes disputatōem contra auariciā et luxuriā dicūt cōtemptores seculi vel etiā castos hoies cebtōs. sed vbi spēs ꝯtēptibiles eorū obtutibus psentātur mox ab eis recedit q̄cq̄d boni cōceperunt. et ideo hoc q2 radices nō habēt. Temptatōe em̄ probat an verbū dei radices fixerit. sicut i impetu ventorū apparet si arbor sit bene radicata. ¶ Tercij habent se p modū spineti. Sic ergo semen piectū in densum spinetum figit quidē radicē et germiat herbam. et crescit aliq̄n in calamū s3 ex densitate spinarū deprimitur et suffocat et nō fructificat aut modicū. sic aliqui verbū dei audiunt cum desiderio et in eo delectant. vt in priori mēbro. sed diuitie et amor earū et sollicitudines seu cure q̄s diuitie et amor earū causāt ꝛ voluptates q̄ ex diuitijs frequenter sequunt semen vbi dei depriunt et suffocant in cordibus eorū vt no fructificet. s. bonas cogitatōes bona desideria ꝛ opa spūalia aut parū. Suffocāt quidē s̄m Grego. q2 importunis suis cogitatōibus guttur mētis strangulant. et dū bonū desideriū intrare ad cor nō sinunt quasi aditū flatus vitalis vetant. Et dixi notāter vel parū. quia sicut semen inter spinas aliquādo fructificat aliqua grana sed parua et pauca. sic si diues aliq̄s fructificat in bonis opibus. ista tamen ppter sollicitudies et delicias parua sunt et pauca ac impfecta. Propter hoc Aug⁹ diuitias comparat fisco. vt dixi in materia de auaricia. Hoc voluit dn̄s cū di

rit. [Quod aũt in spinis cecidit hi sunt q̃ cũ audierint euntes] .s. ali/quo mõ p̃dicatõis [et a sollicitu/dinibꝫ et diuitijs et voluptatibus suffocant̃ et nõ referũt fructum] De istis ambobꝫ mẽbris sil' dicit Beda. Sũt q̃ auditi verbi ꝛ vtili/tatẽ ꝓbant et desideriũ gustãt. sꝫ ne ad h̃ quod ꝓbant ꝑueniãt. ali/os huiꝰ vite aduersa terrẽdo. ali/os ꝓspa blãdiẽdo retardãt. De p̃/mis dicit̃. Qui supra petrosa. De secundis. Qui in spinis. De his tribus dicit Christ̃. Ut in breuibꝫ plura cõp̃hendã hi q̃dam sunt tanq̃ꝫ negligentes audire. hi tan/q̃ꝫ delicati et debiles. hi v̾o tanq̃ꝫ serui facti voluptatis et nõ mũdi a bono desistũt. Bonꝰ etiã ordo vie petre et spinaꝝ. opus enim est primo memorie ꝛ cautele. deĩde fortitudinis. cõseq̃nter cõtẽptꝰ p̃sentiũ. ¶ Dicit aliq̃s. Quis fatuus agricola ꝓijceret semen in viã vel supra petrã. vel int̃ spinas sic p̃dicator insipiẽter facere videt̃ si p̃dicaret indocibilibꝫ et indispositis sicut hic signant̃. Non enim sunt margarite ꝓijciende añ por/cos. Ad hoc r̃ndet̃ dupliciter. Prio q̃ hic nõ dicit̃ q̃ seminans ꝓiecit aliud secus viã. sed dicit̃ q̃ semen cecidit aliud secus viã. sic p̃dicator intẽdit p̃dicare nõ ineptis. sꝫ ipse facit q̃d in se est p̃dicãdo. sed si v̾/bum recipit̃ sic vel sic est ex ꝑte auditoris. Alio mõ dicit Chryso. q̃ increpãdus essꝫ agricola q̃ sup sẽ/sibiles spinas petrã aut viã semi/naret. Nõ eñ est possibile petrã terram fieri. nec viam nõ esse viã. aut spinas nõ esse spinas. in ratio nabilibus v̾o secus ẽ. possibile ei est petrã conuerti in terrã piguẽ. et viã nõ conculcari. ꝛ spinas dissi/pari. Ideo nõ est vanũ ꝛ inutile p̃dicare etiã malis. ¶ Quarti ha/bent se ꝑ modũ terre bone bene culte ꝛ mundate a spinis tribulis aut alijs nociuis. eo q̃ corda tali/um sunt culta exercicijs virtuos̃. ꝛ mũdata a ꝑturbatiõibꝫ sollicitu dinũ et imũdaꝝ cogitationum ac malaꝝ affectionũ. et ab amore p̃/sentiũ et mundi. Sicut ergo semẽ ꝓiectũ in talẽ terrã bonã figit ra dices. germiat herbã. crescit ꝛ fru ctificat i abũdantia. Sic semẽ v̾bi dei in tale cor cũ gaudio et dele/ctatõe susceptũ figit̃ in eodẽ. mẽo riter retinet̃. et germinat bona de sideria et ꝓpositũ firmũ q̃d in ꝓ/spis ꝛ aduers̃ retiet ꝛ vsq̃ꝫ ad fru ctũ ꝓducit bonaꝝ opationũ et re/tributõis eterne. ¶ Et nota q̃ il/los q̃ sunt signati ꝑ terrã bonam ꝛ in q̃bus verbi semen abũdãter fructificat oportet habere cõditõ nes oppositas p̃dictis q̃ signt̃ ꝑ viã. petrã et spinas. optet ei illos primo memoriter retinere v̾buꝫ susceptũ et caute custodire ne de/mones ꝑ malas imissiones illd̃ tollãt de cordibꝫ eoꝝ. aliter enim nõ ꝓdesset sicut nec cibus reiectus Unde Gre. i ome. hodierna. Uer ba dei que aure ꝑcipitis mẽte reti nete. est eñ sermo dei cibꝰ. sic igit̃ cibus stomacho lãguente reijcit̃. sic q̃ñ sermo auditꝰ in ventre me morie nõ retinet̃. sed q̃sq̃s alimen ta nõ tenet ꝑfecto de eiꝰ vita de/speratur. Eterne ergo mortis peri/culũ formidate si cibũ sancte ex/hortationis accipitis. si v̾ba vite ꝛ alimenta iusticie i memoria nõ tenetis. Oportet igit̃ memorit̃ re tinere verbũ dei. et hoc est contra

riū illis qui secus viā vbi vēit dia bolus et tollit verbū. Secūdo optet illos esse firmatos in patiē tia. vt. s. letanter aduersa sustineāt aut cū tā moderata tristicia vt pro pterea nec mala faciāt nec a bono cui⁹ ppositū a vbo dei conceperīt desistant. ꝛ hoc est contrariū ad il/ los qui supra petrā. q̄ ad tps cre dunt et in tpe temptatōnis rece/ dūt. Sic eīn calam⁹ q̄ exurgit de semine supra petrā tenuis ꝛ ibe/ cillis est. et male radicat⁹. et iō ab estu solis cito exurit. et arescat. sic ppositū bonū qd ex verbo dei cō cipit in corde nō disposito p pati entiā debile est ꝛ infirmū. Et iō su peruenīente aliq̄ temptatōe aut ad uersitate cito euanescat. Tercō optet eos habere cōtemptū psen tiū. ꝛ hoc est ɔtra illos q̄ in spinis in qbus amor psentiū ꝛ sollicitu dines suffocant vbū dei. De illis igit intellexit dn̄s cū dixit. [Qd āt in terrā bonam hi sunt q̄ in cor/ debono ꝛ optimo audiētes vbū dei retinēt in memoria. et fructū afferūt in patiētia]

Dominica quinquagesime
Sermo xvi.

Assumpsit

iesus duodecim disci/ pulos ꝛ ait ill' Ecce ascē dimus hierl'imā ꝛ cōsūmabuntur oīa Mat. xx. Q De passio ne dn̄i de qua in euāgelio fit mē/ tio hodie nō est dicendū. sed res/ uandū est ad suū tps. s. ad vltimā hebdomadā q̄dragesime Mō tn̄ q̄rendū ē cur dn̄s an̄ tps passiōis sue discipul' ignominia et sil' gl'iā resurrectōis pdixerit. Pro q̄ no/ tandū q dn̄s sepe pdixit discipul' suis passionē suā et mortē. vt pa/ tet Mat. xvi. postq̄ petr⁹ confes sus est eū esse filiū dei. Secundo Mat. xvij. postq̄ trāsfigurat⁹ est ante eos in monte. Tercio ibide postq̄ curauit lunaticū. Quarto in euāgelio psenti Lu. xviij. Mat thei. xx. ꝛ Mar. x. vbi dicit. Scitis q: post biduū pasca fiet ꝛ fili⁹ ho minis tradet vt crucifigat. Predi xit autē dn̄s discipulis suis tā cre bro passionē suā ꝛ resurrectōnem propter multas causas. Prima vt in sua passiōe min⁹ dubitarent in eius diuinitate ꝛ de ei⁹ resurre ctione. Unde Gre. Preuidēs sal uator ex passione sua discipulorum animos pturbādos eis longe an̄ passionis sue penā et resurrectōis gloriam pdixit. vt cū eum morien tem vt pdictū erat cernerēt etiam resurrecturū mīme dubitarent. Secūdo fm Cyrillū vt ipi scirēt q dn̄s passionē suā pnouit. et ex hoc cognoscerēt q spontane⁹ ad eam accessit. ne postea dicerent q̄/ liter ille in manus hostiū incidit. qui nos promittebat saluare. Ter cio fm Theofilū Ut essent testes q voluntarie et sciēter passus sit quod pcognouerit mortē ꝛ potu isset fugisse si voluisset. Sequitur [Et ipi nihil horum itellexerūt.] Circa hoc queritur quare disci/ puli verba illa christi nō intelle/ xerūt cū tn̄ plana fuerūt. Respō/ detur q hui⁹ triplex est cā. scilicet q apostoli hec verba christi non intellexerunt. Prima fuit ma/ gnus amor quem ad ipsum et ad eius vitam habuerūt ꝛ ad corpa/ lē ei⁹ psentiā. pter qd eius mor/ tem cogitare non potuerunt.

Scda quia verū deum et hominē innocentē esse sciuerūt. et ideo nequaq̃ ipm moriturum putabāt. Tercia quia ipīs in parabola loq̄ consueuerat. cogitabāt forte etiā illa ad q̄dā alia referenda. et parabolice dicta. Has tres causas ponit Beda dicēs. Quia em discipuli ei⁹ vitam maxime desiderabāt ei⁹ mortem audire nō poterāt. et quoniā quē nō solū hominē innocentē sȝ etiā deū verū sciebant hūc nullatenus mori putabāt. et q2 parabolas ante sepe loquentē audire cōsueuerāt q̄tiens de passiōe sua dicebat ad aliud allegorice referendum esse crediderunt. Et ſm glo. Judei q̄ ei⁹ mortē sperabant q̄cquid de sua morte loquebat intelligebant. Hoc em loquebat qd ipsi facere optabāt. Sequit [Factū est aūt cū appropinquaret hiericho cecus q̄dā sedebat secus viā mendicās. et cū audiret turbā p̄tereuntē interrogabat q̄d h̄ esset. Dixerūt aūt q̄ iesus nazaran⁹ trāsiret. et clamauit dicēs Jesu fili dauid miserere mei.] R [Ecce ille cecus turbā p̄tereuntē audiuit. et ipam videre nō poterat et a trāseuntib⁹ interrogauit q̄d h̄ eēt. i. q̄s esset principalis in illa turba. Per h̄ significat q̄ simpliciores diligēter q̄rere debent a scientiorib⁹ ea q̄ ad salutē ptinent. et potissime debent hmōi q̄rere ab his q̄ ambulant cū iesu. i. q̄ sunt vite euāgelice sectatores. et quāto sciūt hominem meliorē et scientiorē. tanto eis securi⁹ est vt ab eo q̄rant viā veritatis. Et in hoc q̄ hic cec⁹ clamauit [Jesu fili dauid miserere mei] confitet vtrāq; naturā in xpo. scȝ humanā in hoc q̄ dicit eū esse natum ex progenie dauid. et diuinā in hoc qd dicit [miserere mei.] Dei enim est propriū misereri et efficaciter releuare miseriā sue creature quā condidit. Et si q̄rit. vnde hic cec⁹ illa scire potuit cū lumine p̄uat⁹ libros legere nō potuit. Rndȝ Cirillus dicēs. In iudaismo nutrit⁹ nō ignorauit q̄ de pgenie dauid deus ſm carnē nasceret. et ideo ei vt deo loquit d. Jhu fili dauid miserere mei. Seq̄tur. [Et q̄ p̄ibāt increpabant eū vt taceret.] q2 vt dicit Nico. de lyra. Per clamorē suū impediebat turba ab audiendo christi doctrinā [Ipe vo multo magis clamauit] Sup qd dicit Cirillus. Miremur instātiam cōfessiōis ei⁹. Nā p phibentes nō impediebat ei⁹ audacia. Nouit ei fides oībus repugnare et in omibus triūphare. vtile enim est pro cultu diuio pudorē deponere. nā si cā pecunie sunt impudētes nōnulli p salute aīe nō decet totaliȝ deponere impudentiā. q̄si diceret imo oīno decet. Chrys. Talis ē natura fidei vt q̄nto magis vetat eo magis accendit. pp ter qd serui dei in psecutōibus nō vincunt. Virtus ei fidei in piculis est secura et in securitate piclitat. sicut dauid i psecutōe sanctus fuit. in securitate autē et ocio adulter fact⁹ ē. [Stās autē iesus iussit euȝ adduci ad se] In q̄ apparet clementia xpi. quia nō dedignatus est stare et alloqui viles psonas et paupes. [Et cum appropinq̄sset interrogauit eū dicēs [Quid tibi vis faciā] Nō interrogauit dñs q̄si ignorans q2 nr̄e orōes etiā solis desiderijs inotescūt apud deuȝ. Sȝ interrogauit ſm Hilariū vt sciret astātes q̄ nō

petebat cec⁹ sibi pecuniã dari. sed diuine efficacie op⁹. petebat ei ab eo tãq̃ a deo illuminatõnẽ ocu/ loꝝ suorum ¶ At ille dixit Dñe vt videã] Sup q̃ Gregori⁹. Imitemur fr̃es charissimi hunc cecũ. ⁊ nõ falsas sciẽtias. diuitias nõ terrena dona nõ fugitiuos ho nores a domino. sed lucem pera/ mus. nec lucẽ q̃ loco claudit̃. aut tpe finit̃. aut q̃ noctiũ corruptõne variat̃: que a nobis comunit̃ cũ peccatoribꝫ cernit̃. sed lucẽ quera/ mus quã cũ solis angelis videre possimus. quã nec initiũ inchoat nec finis angustat. ad quã ꝑfecto lucẽ via fides est. ꝓpter qḋ subdit̃ in euãgelio [Et dixit illi iesus Re spice fides tua te saluũ fecit. ⁊ con festim vidit] Breue verbũ respi/ ce. sed efficacissime opans. q² con festim vidit. ⁊ h̃ redũdabat in cri men ꝑfidie iudeoꝝ q̃ xp̃o credere noluerũt. cũ sciuerũt nullũ ꝓphe/ taꝝ vnq̃ talia operatũ fuisse. aut sic solo verbo curasse ꝑfecte. Ex h̃ etiã ꝙ confestim. i. subito vidit ap paret ꝙ illa illuminatõ fuit mira culosa nõ naturalis. Naturaliter enĩ nemo opatur in instanti. [Et sequebat̃ illũ] fide ⁊ moribus. q² qui a xp̃o illuminati sunt corpali ter. etiã ab illo illuminati sũt mẽ taliter. quia totum hominem si/ mul saluum fecit in sabbato. [Et sequebat̃ illũ magnificans deũ] Et sic duplicẽ visum recepit. scilicet corporalem et intellectualem. vt iam certitudinaliter cognosceret ipsum fore deũ. al's enĩ eum non glorificasset vt deum. [Et omnis plebs vt vidit dedit laudẽ deo.] tota enĩ plebs viso miraculo: ali quãte illuminata fuit spirituali/ ter. vt iam aliquid diuinũ in chri/ sto cognosceret. ¶ Querit Chrys. Cur dñs demoniacũ curatum se/ qui volentem prohibet. Luc. viij. et tamen hũc cecum illuminatũ sequi permittit. Respõdet quia il lum mittit preconem vt ex sua cõ sistentia benefactorem p̃dicet. Ce/ cum vero sequi permittit hieroso limam ad passionem profectur⁹ vt recentẽ habentes miraculi mẽ tionem. nõ existimarẽt eum infir/ mitate potius q̃ misericordia pa ti. ¶ Nota ꝙ cecus ille a dño illuminatus secutus est deũ cor/ poraliter ⁊ spiritualit̃. Et q² nos sumus a deo spũaliter per verã fidem Ideo cũ eum corpaliter se qui nõ possum⁹ saltem eũ spiritu aliter sequi debemus. Ad qḋ faci endũ necessariũ est nobis cogno/ scere viã p quã ipse dñs incessit Et illã nobis beat⁹ Gregorius in omelia. aperte describit dicens. Cũ ip̃e dñs sit ⁊creator ãgeloꝝ su sceptur⁹ nostrã naturã quã cõdi/ dit in vteꝝ virgis venit. nasci in h̃ mũdo p diuites noluit. sed pau/ peres elegit. vñ ⁊ agnus q̃ pro il/ lo offerret̃ defuit. colũbarum pul los aut par turturũ ad sacrificiũ mr̃ inuenit. ꝓsperari in h̃ mundo noluit. ⁊ insup nullas delectatio nes ⁊ gaudia in h̃ q̃siuit. sꝫ etiam aduersa ml'ta ꝑtulit vt opprobria irrisiões: sputa: flagella: alapas: spi neã coronã: ⁊ mortẽ. sic̃ ⁊ p̃ns euã geliũ loquit̃. Illa est via quã inces sit. ⁊ quã nob p̃mõstrauit. p quã si eũ sequi volumus vt debemus opꝫ vt nõ sim⁹ auari. aut supbi. nec appetam⁹ ꝓspari ĩ rebꝫ hui⁹ mũdi. s. vt ñ appetam⁹ altos stat⁹ mag̃s honores. ml'tas diuitias.

⁊ si affluũt nõ apponam⁹ cor. nõ diligam⁹ eas. simus de eis largi ad paupes. ⁊ plus gaudeam⁹ de bono ope ⁊ de adiutorio qd faci/mus paupib⁹ de diuitijs q̃ȝ gau/deam⁹ de bona possessione. pati/enter sustineam⁹ aduersa. sic dñs nobis hui⁹ exemplũ oñdit in sua sctissima passione. ⁊ vt nõ q̃ram⁹ gaudia ⁊ delectatões mundi sicut dñs nõ q̃siuit. ⁊ potissime hodie ⁊ illo sacro tpe d̃ q̃ etiã nos ãmo/net eccl'ia cũ in hodierno euãgelio nobis christi passionẽ ꝓponit et signãter cauere debemus nobis a vanitatib⁹ malis ⁊ nociuis gau/dijs q̃ hoc tpe q̃runt secl'ares ho mies i supfluis cibis ⁊ potib⁹ noci ue aĩe corpi ⁊ reb⁹. ⁊ a stultis illis ⁊ illicitis reb⁹ ⁊ iocis q̃ nũc exercẽt cũ laruis ⁊ mutatõe vestiũ ita vt viri vtant̄ vestib⁹ mulierũ ⁊ econ uerso qd de se est viciosuȝ. Dicit. s. Tho. ij. ij. q. clxix. Et est etiã specia liter ꝓhibitũ Deute. xx. Quia gen tiles talit̄ vtebant̄ ꝓpter ydolatri am Et talia nõ solũ cauere debe/mus in nobis. sȝ etiã in filijs ⁊ fi liab⁹ nostris et in tota familia nr̃a et oĩbus nobis subiectis. q2 pro illis ratõem reddituri sum⁹. Vñ Aug. in q̃dam ep̃l'a ad quendã co mitem dicit. Queso mi frater q̃so oĩbus tibi subiectis ⁊ bone volũ tatis in domo tua a maiore vsqȝ ad minorẽ amorẽ et dulcedinẽ re gni celestis. amaritudinẽ et timo rẽ gehẽne annũcies. et de eoꝝ sa/lute sollicitus ac vigil existas. q2 ꝓ oĩb⁹ tibi subiectis q̃ in domo tua sunt rõem dño reddes. Annũcia ꝑcipe. impa. suade eis vt caueant sibi a supbia. a detractõe. ab ebri etate. a fornicatõe, a luxuria. ab ira. a ꝑiurio. a cupiditate que ẽ ra dix omniũ maloꝝ

Dñica prima quadragesime. Sermo xvij.

DUctus ẽ ie sus in desertũ a spũ vt temptaretur a diabolo Math. iiij. ¶ Ductus est iesus ĩ desertũ] tũc. s. imediate p⁹ baptismuȝ [ductus est a spũ] scȝ sancto. q2 hũanitas xp̄i fuit orga nũ diuinitatis. et ideo ad oĩa agẽ da mouebat̄ instinctu spũssancti. [in desertũ] vt scȝ in loco deserto orõi apto suũ spiritũ ꝓ nobis of/ferret deo patri. et vt tẽptat⁹ a di abolo in gula auaricia et supbia sicut ꝓthoplasti diabolũ vinceret sicut ꝓthoplasti fuerãt victi. pro/pter quod seq̄tur [vt tẽptaretur a diabolo] Notandũ ꝙ christ⁹ sta tim p⁹ sũptõnẽ sacri innouatio/nis qd est baptismus tẽptari vo luit ad informãdũ nouiter bapti zatos adultos. aut aliq̃s nouiter ad xp̄m cõuersos ꝑ penitẽtiã. vel ꝑ introitũ religiõis vel aliquẽ ali um statũ in q̃ deserit̄ mũdus ⁊ cõ cupiscẽtia ei⁹. vt magis vigilẽt cõ tra inuisibilẽ hostẽ. q2 ipis ꝓdicto mõ nouiter cõuersis diabol⁹ sta/tim maiores tẽptatões mouere solet. Ambro. sup Lu. Diabolus sp̄ inuidet ad meliora tendentib⁹ Vñ dicit Hilari⁹ sup math. In sctificatis diaboli tẽptamẽta gs/santur. Et Ecci. ij. Fili accedẽs ad seruitutẽ dei sta in iusticia ⁊ timo re ⁊ ꝓpara animã tuã ad tempta tionẽ. Et hoc facit primo ꝓpter h̃ quia indignatus est ꝙ recesserunt

ab eo Scdo torqt iuidia timēs ne
illic ascēdāt vñ cecidit ipe. Tercio
qz ↄfidit φ ipos a pncipio facili-
ter vincere possit nōdū firmatos
ꝛ habituatos i bono. Scdo no
tādū φ xps nō seipm igessit ad tē
ptatōnem sed ab alio. s. a spū scto
duct9 ē in desertū vt tēptaret a dia
bolo vt hic scribit. p qd ipe nobis
isinuavit φ nos ipos i tēptatōes i
pellere nō oportet nec debem9. qliter
tñ aliq faciūt q se pctō ppinqs fa
ciūt. occasiōes pctōꝝ nō vitantes.
Sz φ aliūde attracti viriliter stare
debem9 Vñ dicit hic Chryso. Qz
hō erat xps sic voluit hō duci ad
pugnā et nō se ingerere ad pugnā
dū p h docēs φ null9 dz ↄfidere i
viribꝫ suis vt se dlectatōibꝫ carnis
ꝛ mōi igerat vt hmōi supet. et p h
pfecti9 se in vtutibꝫ exerceat. Nā
illa ē fatuitas ꝛ stulticia ꝛ ppe fra
gilitatē nimia igrātia q nedū cō-
munes se decipiūt sz etiam apls
petr9 decept9 fuit affirmās se au
dacter cū xpo i mortē ire. q statim
ad vocē ācille abnegavit dñz suū.
Et dicit sctūs Tho. i. ij. di. xxi. φ
tēptari simplr acceptū nō ē appe
tendū. sz tēptare ꝛ vicere sil acce-
ptū est appetēdū. Sz qz p nostrā
fragilitatē victoria nimis dubia
est. iō securi9 fugit qz qrat. Et qñ
audis btm̄ Jacobū di. Oē gaudi
um existiate frēs cū i varias tem
ptatōes icideritꝭ. dic φ loquit de
tēptatōe tribulationū. ad qꝫ pa-
tiētiā hortat vt int eas eqlitas et
gaudiū mētꝭ fuet. Nō ei alit eas
vicere pñt nisi p patiētiā. Vñ ipz
gaudiū victoria qdā ē. qd qdē nō
est d tēptatōibꝫ fm se sz de patien
tia q tēptatōz vicit. Itē dicit φ tē
ptatōes nō sūt necessarie ad salu

tē nisi necessitate ↄditiōata. vt scz
si adveniāt nō venit ad regnū ni
si vincant. et necesse ē vt veniāt fz
statū pñtꝭ corruptiōis ex q corru
ptōe seqt pugnā carnis advers9 spm
q tēptatio dr. X Tercio notā
dū φ fz doctores xps tēptari vo
luit Primo ne diabol9 se iactaretz
φ xpm iō nō vicit qz cū eo pugre
pmissus nō fuit. si ei supbꝫ aliquē
nō supat sp causat qz cū eo pugre
pmissus nō fuit. qz ↄditio supbo
rū est φ nō pñt cogscere suū pro-
priū defectū. Scdo qz cū certa
mie gliosior ē. et virtus magꝭ ma
nifestat qz sine certamie. Tercio
fm Hilariū sup mat. voluit xps
sctūs sctōꝝ tēptari ppt cautelā no
strā vt ondat φ nullus tā sctūs
est i hac vita quē diabol9 ñ aude-
at tēptare. ꝛ p h ois hō sit sp in ti
more ñ cadēdi a iusticia. Vñ q se
existimat stare videat ne cadat: dic
apls. i. Cho. x. Quarto vt diabo
l9 iuocatōe xpi a nob i nrīs tēpta
tōibꝫ forti9 terreat audiēs nomē ei9
q plene d seipo triūphavit. Quī
to vt nob ↄ tēptatōes auxiliū fer
ret. vñ Gre. dic i ome. Nō erat in
dignū redēptori φ tēptari voluit
qui venerat et occidi. vt sic tēpta-
tiones nostras temptatōibus su
is vinceret. sicut mortē nostrā sua
morte superavit. Sexto propter
exemplū vt nos instrueret quali
ter diaboli tēptatōes vincamus.
Vñ Aug. dicit. iiij. de trini. φ chri
stus diabolo se tēptādo pbuit vt
ad sibi habēdas tēptatōes ei9 me
diator esset non solum per adiu-
toria. verum etiam per exemplū.
Septimo vt nemo turbet de
tēptationibꝫ pter spem irruētibꝫ
dum etiā christū videt temptari.

vt Chriso. dicit. Sequit in littera [Et cū̄ ieiunasset .xl. diebus et .xl. noctibus postea esuriit.] ¶ Ṽ Nota q ieiuniū in nobis ad h ordinatū est vt lascivia corporis reprimatur. et tota sensualitas rōni perfectius subiiciat. In xp̄o autem nulla fuit rebellio aut inobedientia carnis seu sensualitatis ad spiritū. et ideo ipe ieiunio nō indiguit. Voluit tn̄ ieiunare vt suā innocentē carnē pro nobis macerarent. et vt nos exemplo suo ieiunarem⁹ ad humiliandū carnem nostrā et pscindendū occasiones pctōrum. Unde Chryso. Ieiunauit xp̄s vt tu discas q̄ magnū bonū ieiuniū et qualiter magnū scutū est nobis aduersus diabolos. qr nec diabolus nec mundus possunt efficacius inclinare ratōem et appetitū q̄ mediāte effrenitate et lascivia sensualitatis. ideo hac sensualitate domita et frenata p ieiunium maximus stimulus diaboli puniendi nos ablatus ē. ¶ Secū do notandū q statī post baptismū q in nobis sanatiu⁹ est morbi originalis christ⁹ ieiunauit. docēs p hoc q spūaliter mūdati a peccatis siue p baptismū quo ad adultos siue p penitentiā siue p introitum religionis nō debent vacare ocio nec molliter viuere. sed ieiunare debērēt ad reprimēdū brutales motus sensualitatis q maxime ipellunt homines ad peccata. Et in h fm Chrysos. fecit more medici. q cū aliquē egrotantē sanū fecit iubet nō facere illa ex quibus egritudo facta est. Egritudo aūt hūani generis primo facta est p incōtinentiā ventris siue per gulam. Ipa eni adā de paradiso expulit. ipa etiā postea noe diluuium fec. sodomor fulmina ipa deduxit. Multa etiā mala semp hominibus opata est et continue opatur Nā filie sue quas generat sunt luxuria. ebrietas. discordie. cecitas intellectus ex qua oritur supbia. ignorās propriā cōditionē. silr auaricia qr diuitie a carnalib⁹ appetūtur propter delicias sensuales. ¶ Ex etiā christus ante temptationem ieiunauit hoc fecit in exēplū. quia cū oībus immineat contra tēptatōes se tueri per hoc q ipse ante tēptationē ieiunauit docuit q p ieiuniū oportet nos armari cōtra tēptatōes. Unde inter arma iusticie apl's enūerat ieiuniū. ij. ad Chor. vi. ¶ Tercio notandū q fm doctores dn̄s voluit pcise quadragita dies ieiunare propter h vt in hoc equaret duobus patrib⁹ q maximi in veteri lege habebant. videlicz moysi et helye. quor vnus erat legislator et alter pcipuus prophetar et legis zelator. illor em q̄libet .xl. noctibus et .xl. diebus ieiunauit. vt patz de helya. iij. Regū. xix. Et de moyse Deutero. ix. quō duab⁹ vicib⁹ ieiunauit. Et vt dicit Chryso. Nō vltra q̄draginta dies et noctes dn̄s pcedere voluit. ne incredibilis videret carnis assumptio. Aliter tn̄ ieiunauit christ⁹ et aliter moyses et helyas. Quia fm Glo. moyses et helyas nō ieiunauerūt virtute propa sicut christ⁹. sed moyses sustētatus colloquo dei vt habet Exodi. xx. Et ab Aug. xij. sup Gen̄. ad lrām. Helyas vero ieiunauit i fortitudine cibi semel sūpti cuiusdaz panis subcinericij. Et fuit possibile q propter vehemētē cōtēpla

tionē in moyse et helya aīa tātuȝ abstracta fuerit ab opibus vegetatōis ꝙ sic modica fiebat deperditio et deꝑditi restauratio ꝙ vnus cibus sumpt⁹ ante sufficeret nature eoꝝ ꝑ tātū tp̄s Mlt̄ꝫ etiā alijs modis potuit diuia ꝟtute ꝛ abi naturalr̄ sic ieiunare .xl. dieb⁹ ꝛ .xl. noctibus. ꝛ vt dicit ꝯseq̄nter textus [postea esuriit] Et vt dicit Hilarius suꝑ Math. ꝙ dn̄s esuriit nō fuit ex surreptōe inedie sed nature sue hominē dereliq̄t. Non enim erat diabolus a deo sȝ a carne vincēdus. Et nota ꝙ ꝑfidus quidā iudeus arguit cōtra hūc textū dicēs Christiani dicūt iesū esse deum. sed deo nō cōpetit comedere nec ieiunare. igit̄ ē derisibile dicere deū esurire. Cū moyses q̇ fuit solū homo nō esuriit post ieiuniū .xl. dieꝝ et .xl. nōctiū. Respondet Nico. de lyra. ꝙ christ⁹ est ꝛ erat verus deus et hō. et ꝑ passionē suā voluit redimere gen⁹ hūanū. propter quod ante resurrectōnē suā habuit corpus passibile et mortale. Jeiunauit ergo ꝛ esuriit ac afflictōes imo mortē ꝓ nobis sustinuit. nō in deitate q₂ hoc est īpossibile sed ī hūanitate. et sic nobis meruit gratiā et gl̄iam. Vnd̄ suꝑ illud Genes. xxiiij. Et introduxit eaȝ ysaac. Dicit ra. mgr̄ hadarassen h̄ est rex messias quē elegit deus sanctus et benedictus vt coleret eū toto corde. daretq₃ cor suum ad petendū mīsias ꝓ israel ꝛ ad ieiunandū et humiliandū se ꝓ eis. sicut scriptū est ysa. liij. Ipse vulneratus est propter iniq̄tates nostras attrit⁹ est propter scelera nostra. disciplina pacis nr̄e super eū. et liuore eius sanati sum⁹. Ex autē dicit p̄dictus iudeus ꝙ moyses p⁹ suū ieiuniū nō esuriit falsū est. q₂ postea nō comedisset. Nec est simile de vtroq₃. nā manichei ꝛ ceteri heretici dicturi erāt ꝙ xp̄s nō habuit carnē ex elementis cōpositam sed celestē et fantasticaȝ. Ad quoꝝ errores repellēdos oꝑtuit exprimere esuriē christi. Judei vero hoc nō erant dicturi de moyse. et ideo nō oportuit vt scriptura mentionē faceret de esurie moysi sicut euangeliū fecit de esurie christi q̇ ꝑ hanc esuriē in se nō solum humanā infirmitatē ꝛ verā humanā naturā ostendit sȝ et occasionē temptatori suo dedit. Propt̄ qd̄ sequit̄. [Et accedens temptator] Vbi notādū s̄m Nico. de lyra. ꝙ diabol⁹ sciebat ꝑ prophetas ꝙ ventur⁹ erat ī mundū verus deus et verus hō. vt habet̄ exp̄sse ysa. ix. Paruul⁹ natus est nobis et filius dat⁹ est nobis. Ecce vera hūanitas. Et vocabit̄ nomen eius admirabil̄. consiliarius. deus fortis. pater futuri seculi. p̄nceps pacis. Ecce manifesta ei⁹ diuinitas. Pluribꝫ etiā alijs locis exprimit̄ hoc sed trāseo causa breuitatꝭ. Similiter sciebat diabolus tēpus natiuitatis xp̄i cōpletū. tum propter hebdomadas daniel̄ in q̇bus erat determīate p̄fixus termin⁹ sui aduētus. tū propter trāslationē regni iudeorū ad herodē alienigenā ꝓut fuerat predictū ꝑ iacob patriarchā Gen̄. xlix. Sed nesciebat certitudinaliter ꝙ iesus nazarenus esset ip̄e christ⁹ d̄ quo talia fuerūt dicta. eo ꝙ mysterium incarnatōis fuit septē sigillis clausuȝ ne pateret diabolo vt dixi supra ī die circūcisiōis. Verū

tamē propter eminentiā sanctita/
tis iesu et propter cōpletōem tem
poris respectu aduētus christi. et
propter signa facta in christi nati
uitate ꝛ in eiꝰ baptizatiōe. et pro/
pter testimoniū āgeloꝝ ad pasto
res. propꝰ stellā que apparuit ma
gis. propter testimoniū symeōis
ꝛ anne. et propter testimoniuꝫ io/
hānis et alia talia habuit diabolꝰ
fortem cōiecturā ꝙ ipse esset verꝰ
deus et messias ꝓmissus in lege
ꝛ pphetis. Et ideo voluit de hoc
experientiā accipe et certitudinem
ꝑ temptatōem. et vltra hoc inten
debat eū ꝑ hanc temptatōem in/
ducere ad peccatū si inueniretꝰ pu
rus homo. Sed diabolus nullū
illorū obtinuit vt patebit. ¶ Si
Diceres. ex quo diabolus ꝓncipa
liter intēdebat expiri si iesus esset
messias et verus deꝰ et hō. quare
noluit sibi christꝰ hoc patefacere.
Hoc soluit glo. sup illō. j. Cho. ij
Dei sapientiā in mysterio que ab
scondita est nemo principuꝫ huiꝰ
seculi cognouit. si eñ cognouisset
nunꝙ̄ regeꝫ glorie crucifixissent.
Sup quo dicit glo. ꝙ demōes sa
pientiā dei de modo redemptōis
generꝭ hūani ꝑ iesu nazareni mor
tem implēde si cognouissent non
suggessissent ipm crucifigi. qꝛ nō
suggereret illū diabolus crucifigi
ꝑ quem se ius suū sciret ꝑdere su
per humanū genus. Illa ergo ꝫ
doctores est causa ꝙ christus na
zarenus noluit diabolo patefieri
clare ꝙ ipse esset messias deus et
homo. et ꝙ tali ꝓcessu ꝛ mō volu
it redimere ꝛ eripe humanū genꝰ
ꝺ potestate sua. Etiā diabolꝰ non
ꝑ se mutauit lapides i delicatissi
mos cibos dicēdo se a deo missuꝫ

ad reficiendū eum in deserto. Il
la eñ fuisset maior et fortior tem
ptatio. sed ideo nō fecit. quia solū
voluit scire si esset messias quem
sciuit velle liberare genus huma
nū ꝑ ipius mortē et passionē. vt
inuento ꝙ esset messias dissuade
ret omībus ne interficerēt eum.
Vñ Leo papa in sermōe de qua
dragesima dicit ꝙ nō ideo indu/
xit eum pricipaliter diabolꝰ ad fa
ciendū de lapidibus panē vt ieiu/
dinate comederet sed vt eius diui
nitatē cognosceret. et si esset messi
as precipue. [Accedens igiꝰ tem/
ptator dixit ei. Si filius dei es] .i.
naturalꝭ et ꝑ conseqns ei equalꝭ in
potestate. tūc vt appareas filiꝰ dei
ꝛ esurieꝫ repellas [dic vt lapides
isti panes fiāt] Chryso. Cogitauit
diabolus apud se si poterit de la/
pidibus facere panes vere filius
dei est. si autē nō poterit homo ē.
[Qui rñdens] caute ꝙ nec diuinita
tem eius poterat ꝑpendere nec ip
sum ad gulā inducere [dixit. Scri
ptū est] scꝫ Deute. viij. [Non in
solo pane] scꝫ naturali [viuit hō.
sed in omni verbo quod ꝓcedit ꝺ
ore dei] .i. de sacra scriptura que ē
tanꝙ̄ os dei. eo ꝙ ꝑ eaꝫ loquitur
omne qꝺ vult ab homīe fieri. vt
dicit Greg. xvij. moralꝭ. Verbū er
go quod ꝓcedit de ore dei est oīs
instructio et oīs cōsolatio que ꝓ/
uenit ex meditatōe. auditōe. lectō
ne diuinoꝝ eloquiorū in quibꝫ in
ueniunꝰ verba medicinalia cōtra
omnē vexatōem spūalē ꝛ etiā exē
pla de his q̄ talia passi sunt ꝛ ad/
iuti. ꝛ signꝰ ibi inueniunꝰ ꝓmissio
nes eterne btitudinis q̄bus aīa
contra durities laboꝝ reficiꝰ.
¶ Nota ꝙ dñs in qualibꝫ illa

rũ temptationũ clipeo scriptura
rũ se defendit. qꝛ in qualibet dicit.
scriptũ est. in quo nos docuit ꝙ ꝑ
scripturã sacrã possumꝰ et debe/
mus nos defẽdere cõtra oĩa tem
ptamenta. Quod etiã pulcre ꝺdu
cit Greg. suꝑ Ezech. ꝑte. ij. omẽ. iij
dicens. Uniuersa munitio in sa/
cro eloquio cõtinetᷣ. ibi q̇ppe sunt
p̄cepta dei et exempla iustoꝝ. si ei
torpet animꝰ a desiderio condito
ris sui audiat q̇d dicitur. Diliges
dñm deũ ⁊c̄. Si q̇s in odiũ for/
tasse labitᷣ ꝓximi audiat q̇d dicitᷣ.
Diliges ꝓximũ tuũ sicut teipsum
Si res aliẽa cõcupiscitᷣ audiat q̇d
dicitᷣ. Non cõcupisces rẽ ꝓximi tui
Si de iniuria que a ꝓximo ore vl'
facto facta est ad irã mens incen/
ditur audiat q̇d dicitᷣ. Non q̄ras
vltionẽ nec memor eris iniurie ci
uiũ tuorũ. Si in carnis cõcupiscẽ
tia in mulierẽ sauciata mens accẽ
ditᷣ. ne oculꝰ mentẽ inficiat audi/
at quid ibi dicitᷣ. Qui viderit mu/
lierẽ ad concupiscẽdũ eam iã me/
chatus est eam in corde suo. Con
tra inimicũ forsitã quisq; animũ
suũ relaxare disponat in odiũ au
diat q̇d illic scriptũ est. Diligite i
imicos vestros bñfacite his q̇ ⁊c̄.
Si is q̇ aliena iã nõ rapit adhuc
forsitan sua inordinate retinet au
diat q̇d illic dicitᷣ. Uendite q̄ pos/
sidetis et date elemosynã. Infir/
mantis animꝰ ꝑfrui desiderat ꝺo
simul et seculo. audiat q̇d ibi scri/
ptum est. Qui nõ renũciauerit oĩ
bus que possidet nõ potest meus
esse discipulus. Corporẽ q̇s appe
tit. labores ꝓ dño subire etiã p̄ua
let ⁊ refugit audiat q̇d ibi scriptũ
est. Qui nõ colligit mecũ dispgit.
Quot ergo ibi p̄cepta sũt tot no
stri pectoris munimina. Illa er/
go arma sumamꝰ ad depellẽdũ
inuisibilẽ hostem. Qꝺ verificatᷣ ñ
solũ de vita spũali sed etiã corꝑa
li. sicut patet de moyse qui ieiuna
uit q̄draginta dieb; et q̄draginta
noctibus verbo dei corꝑaliter et
spũaliter sustentatus. vt dictũ est
prius. Dicit Rabanus ⁊ Grego.
ꝙ auctoritate scripture vtitᷣ xp̄s.
qꝛ vult vincere hũilitate nõ pote
state. dans nobis exemplũ vt q̄/
tiens a prauis hoĩbus aliq̄ pati/
mur ad doctrinã ante animemur
q̄ȝ ad vindictã. Diceret aliquis
Cum iesus fuerit deus q̄re rñdẽ
do diabolo dixit. Non in solo pa
ne viuit hõ ⁊c̄. Nõne meliꝰ et me
gis merito dixisset. sed in omni v
bo quod ꝓcedit de ore meo. Sȝ
debuit allegare scripturã sic̄ stat
Deutero. viij. Et etiã qꝛ dñs vo/
luit diabolo celare suã deitatem
quã ip̄e diabolꝰ querebat expiri ꝑ
tẽptatõeȝ. ⁊ iõ nõ debuit dicere. ꝺ
ore meo. qꝛ loq̄batᷣ vt hõ celãs di
uinitatẽ. Dñs etiã voluit ꝑ scrip/
turã excludere tẽptatõem diaboli
⁊ ideo debuit ip̄aȝ sacrã scripturã
allegare ꝓut iacet in textu in quo
ponitᷣ de ore dei. Et ꝓpter eandeȝ
rõem nõ debuit dicere. ĩ oĩ re q̄ ꝓ
cedit ⁊c̄. qꝛ nõ sic in textu ẽ sȝ stat
in oĩ verbo qꝺ ꝓcedit de ore dei.
seq̇tᷣ. [Tũc assũpsit eũ h̄ diabolꝰ]
D [Scꝺo tẽptauit eũ diabolꝰ
de suꝑbia et ad eũdẽ finẽ ad queȝ
p̄us. Dicitᷣ ergo. [Tũc assũpsit eũ
diabolꝰ in sctãȝ ciuitatẽ]. i. ĩ hieru
salẽ q̄ dicebatᷣ sctã. qꝛ ĩ ꝺ iuĩo cultu
ꝺputata. Tẽplũ ei erat ibi nec erat
tũc licitũ alibi sacrificare ꝺo. [Et
statuit eũ suꝑ pinaculũ tẽpli]. i. fa
stigiũ siue sũmitatẽ tẽpli. Et dicit
Nicolaus ꝺ lyra. ꝙ pinnaculum
erat tectũ tẽpli quod erat desuꝑ

planũ sicut fiebãt tũc dom⁹ pale stinoꝝ. Erat eñ vt dicit Chrysos. intentio demonis eũ illuc portã tis. vt a populo ciuitatis ipe ihs quasi volare videret. et sicin vanã gl'iam ferret. Sed diuina ꝟtute fecit ꝙ nesciente demone null⁹ eũ vidit. [Et dixit ei Si fili⁹ dei es] Hiero. In omnibꝫ his temptati onibus diabolus hoc agit vt in/ telligat si filius dei sit. Sed xp̃us semꝑ sic responsuꝫ tẽperat vt am biguũ relinquat. cogitabat diabo lus si descẽderet per aera volãdo sine lesione sui filius dei esset Vñ dicit [Mitte te deorsũ] Chryso. Non impellebat eũ nec tetigit sꝫ solum ei ꝑsuasit vt sic se p̃cipitarꝫ deorsum. Et sciamus. Om̃is qui obedit diabolo ipe se ꝓijcit deor sum. nõ diabolus. Potest enim ad malũ hortare. artare autẽ siue cogere nõ põt. Vnde Bern̄. i ser. de illa dñica. Nobis inquit est si vinci volum⁹. nemo nostꝝ ĩ hoc certamine deijcit̃ inuitus. põt ĩui tus sustinere tẽptatõis motũ sed in te est si volueris dare vel nega re cõsensum. in tua facultate est si volueris inimicũ tuũ facere ꝟuuꝫ tuũ vt tota eius machinatio coo peret̃ in bonũ. Et qꝛ christ⁹ prius vsus est autoritate scripture. ꝛ iõ etiã diabolus volẽs se ostendere sapientẽ etiã assumpsit autorita/ tem scripture. q. d. Si es dei fili⁹ tũc potes descẽdere propria virtu te et ministerio angeloꝝ [scriptũ est eñi de te. Quoniã angel' suis de⁹ mãdauit de te] ꝛc. Hierony. Male interp̃tat̃ diabolus scrip/ turas. qꝛ hec prophetia nõ est de christo ad lr̃am sed de quolibꝫ vi ro sancto signãt̃ cõfidente ĩ deũ

Alia vide in lectura. sequit̃. [Ait il li iesus] Chryso. Nihil motus ni hil indignatus sed cũ multa mo/ destia cũ scripturaꝝ voce ei rñdit dicens. [Scriptũ est] Deute. vi. [Non tẽptabis dñm deum tuũ] E Temptare eñ deũ est que/ rere experimẽtũ ꝺ dei virtute abs qꝫ ineuitabili necessitate. ꝛ hoc pec catũ est. qꝛ quãdocũqꝫ homo ha bet aliquid qꝺ põt facere ꝭm viaꝫ humanam ad euadendũ ꝑiculũ: nõ debet illud obmittere, queren do diuinũ experimentũ Per hoc ergo rñdit dñs diabolo tẽptanti eum. qꝛ cũ posset de pinnacl'o tẽ/ pli descendere ꝑ viam hũanaꝫ ꝑ gradus factos ad hoc in tẽplo nõ debebat ꝑ aliã viã descẽdere. Vbi ergo ex humana rõne et consilio potest hõ habere qꝺ faciat nõ de bet deũ temptare. sed vbi deficit humana ratio cõmendet se deo ñ temptãdo sed deuote cõfidendo. vt vult glo. hic. Contra hanc chri sti rñsioneꝫ arguit ꝑfidus iudeus dicens. Si fuit deus vt dicũt xp̃i ani tunc in eo fuit potestas faciẽ di miracula. et ideo si misisset se ꝺ orsum sine lesione nõ fuisset aliq̃ temptatio diuina: nec peccatum. Item viri sancti legunt̃ deũ tem ptasse nec ex hoc reprobant̃ ĩ scri ptura. sed magis cõmendant̃. vt helyas. iij. Reguꝫ. xviij. vbi dixit deo. qui exauditus erit ꝑ ignẽ ipse sit deus. Et Helizeus. iiij. Reg. v. dixit ad regem israel de Naaman Veniat ad me et sciat prophetaꝫ esse in israel. Similiter Gedeon Judicum. vi. temptauit deum q̃/ rens signum in vellere. Item de us non inducit homines ad ma/ lum inducit autẽ ad sui tẽptatõeꝫ

Malach. iij. dicēs. Inferte om̄ez decimā. ꝛ sit cibꝰ in domo mea et ꝓbate me. Sup̱ h̄ r̄ndet̄ ꝙ dn̄s voluit textū moysi allegare dia/ bolo sic̄ stat. Et cū iudeꝰ vult argu ere ꝙ tēptatio nō sit pctm̄ māife/ ste dic̄ ꝯ dn̄z q̇ arguit maliciā po puli Nūeri. xiiij. Tēptauerūt me iā p̱ decē vices Itē ps. xciiij. Nolite obdurare corda vr̄a sic̄ in exacer/ batōe f̄m dié tēpta. ī deser. vbi tē pta. me p. vr̄i. ¶ Sed q̇d dicit de viris sctīs. Pro illo est notan dū ꝙ tēptare est experimētum de aliq̊ accip̱e. Nullꝰ aūt q̄rit experi/ ri de illo de q̊ est certꝰ. s; de illo ꝺ q̊ ē dubiꝰ. Pōt āt q̇s experire de aliq̊ dupliciť. s. facto aut v̄bo. ver bo q̇dē cu; q̇s q̄rit aliq̇d a vicino suo vt expiatur an iuuaret eu; in necessitate sua Facto cū fac̄ aliq̇d qꝺ nō videť ordiabile ad aliq̇d ni si ad t'lem expientiā. Et t'lis res ꝺr tēptatō vt cū q̇s fac̄ currere equū sine necessitate aliq̄ siue vtiltate ꝺr tentatio equi. qꝛ t'lis cursus equi nō videť ad aliud ordiabilis. nisi ad accipiēdū experimētū de equi velocitate. si aūt faciat eū currere ꝓpter necessitatē aliquaz. vt ꝓpter fugā hostiū aut ad capiēdū ceruū nō est tēptatō equi. dubitare autē de his q̄ p̱tinēt ad p̱fectōnē diui/ nā. vt est dei potētia aut bonitas ꝛc. semp̱ est malū. ꝛ iō q̇ facit aut dicit aut sine necessitate ꝛ vtilitate ad expiēdā diuinā potētiā aut di uinā volūtatē tēptat deū et pec/ cat. Et ideo expones se sine necessi tate ꝛ vtilitate periculo vite expe/ ctās ꝓuari a deo tētat deū cū pos/ sit ꝓuari alio mō. t'le est qꝺ sugge rebat diabolꝰ xp̄o dn̄o dicēs Mit te te deorsū. ꝛ lic; dn̄s p̱ v̄tutē po tuisset h̄ facere sine p̱iculo tn̄ hoc nō fecit. qꝛ voluit diabolo celare deitatē vt dctm̄ est p̄us. et voluit excludere tentatō; demonis p̱ sa crā scripturā. ꝛ ideo bn̄ r̄ndit p̱ il/ lud qꝺ hoib; ꝓhibet̄. potuit enim p̱ g̅dus descēdere de pinaculo sic̄ hō. Ex igiť aduersarius arguit de helia nō valet nō em̄ pec̄ijt signu; p̱ ignē descēdentē sine vtilitate. s; ad h̊ vt ppl'us isrl' a cultura baal recederet ꝛ coleret deū verū. Ite; hoc fecit de p̄cepto dn̄i dicēt' sibi Uade ōn̄de te achas. Un̄ tūc re/ uelatꝰ erat sibi modꝰ ꝓcedēdi cō/ tra ꝓphetas baal. licet h̄ totaliť n̄ sit exp̄ssum. qꝛ nō oīa scribuntur. Eodē mō dicēdu; est de helyzeo. Curauit em̄ naamā ex diuiā reue latōne ꝛ diuīa v̄tute. ꝛ ꝓpter nota bilē causā ꝛ vtilitatē. Ip̄e em̄ naa mā relicto ex h̄ ydolatria cōuersꝰ fuit ad colendū vnū verū deum. Un̄ vt habeť. iiij. Regū. v. Ipse dixit nō faciat ꝓuꝰ tuus vltra ho locaustū aut victiaz dijs alienis ni si dn̄o soli. De Gedeon v̄o ꝺr vno mō ꝙ h̄ fecit ex īstictu diuīo. et sic nō peccauit. Instinctꝰ em̄ diuinꝰ nō īpellit ad malū. Alio mō ꝺr ꝙ Gedeō nō dubitauit de potentia q̇n p̱ ip̄a; possit saluare ppl'; nec ꝺ v̄bo dn̄i dicēt' sibi. Uade ī hac fortitudīe mea liberab' israhel qn̄ esset v̄bū. s; ig̊rauit an ꝓmissio es set absoluta q̄ sp̱ ipleť. an ꝯditio nal'. s. nisi Gedeon ꝛ socij eiꝰ pone rēt īpedim̄tū p̱ aliqꝺ pctm̄ freq̄nť em̄ in sacra scriptura ꝓmissiones diuīe intelligunť facte sub t'li con ditōe q̄uis nō exp̄mať Un̄ Iere. xviij. Subito loq̄r de gente et de regno vt edificē ꝛ plātē. Idē. Si fecerit malū ī ocl'is meis ꝛ n̄ audi

at voce͂ mea͂ penite͂tia͂ aga͂ suꝑ bonu͂ qđ locut⁹ su͂ vt facere͂. Timuit igit̄ Gedeo͂ ne ꝑ fragilitate͂ sua͂ ⁊ sociorꝝ eius ꝓueniret malu͂ ⁊ sic impedime͂tu͂ dicte ꝓmissio͂is. Petiȷ̄t g̊ hu͂ilit̄ a deo doceri ꝑ signu͂ ꝙ no͂ ꝓue͂iret tl'e impedime͂tu͂. vt co͂sta͂tius ⁊ expeditius iret ad ꝑliu͂. ꝓpt̄ qđ petiȷ̄t duplex signu͂. vnu͂ ꝓ se ⁊ vnu͂ ꝓ socȷ̄s suis. Ad auctoritate͂ Malach. dice͂du͂. ꝙ iudei teneba͂t̄ soluere decimas ex p̄cepto dei. et ꝑ co͂sequens h̄ erat necesse ex ꝑte soluentiu͂ ⁊ vtile ex ꝑte recipientium. Erat em̄ ad suste͂tationez ministrorꝝ dei. Ad hoc em̄ inducebat dn̄s ppl'm ꝑ ꝓpheta͂ dicente͂. Inferte om̄ez decima͂ Et au͂t subdit̄. Probate me suꝑ h̄. ⁊c. ly ꝓbate no͂ tenet̄ hic causalit̄ sic intelligendo ꝙ soluere͂t decimas ad ꝓbandu͂ seu tentandu͂ si ꝑ hoc de⁹ aperiret eis catharactas celi. ⁊ est sens⁹ Si impleueritis p̄ceptu͂ de decimis sicut tenemini. ⁊ ego co͂seque͂ter m'ltiplicabo bona vr̄a. sicut dicit̄ Ysa. j. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis. Hec ex dictis Nico. de ly. in rn̄sionib⁹ ad argume͂ta cuiusda͂ ꝑfidi ⁊ temerarȷ̄ iudei. S Seq̄t̄ [Tu͂c iterꝝ assumpsit eu͂ diabol⁹ in mo͂te͂ excelsu͂ valde] Tercio tentauit eum de co͂cupisce͂tia oculorꝝ seu de auaritia. Quia vt seq̄tur in l'ra [Oste͂dit ei om̄ia regna mu͂di] No͂ sic ꝙ de illo loco posset videre om̄ia regna ⁊ omnes ciuitates determinate. Sed vt vult Chryſ. ostendendo ei diuersas mundi partes dixit ei tale regnu͂ est in tali situ. et tale in tali enarra͂do in breuibus magnitudine͂ et gloriam illorum regnorum. Et dicit Ni. de lyra. ꝙ omnis illa ostensio fuit mag̾ ad auditu͂ q̄ȝ ad visu͂ Quo facto dixit ei. [Hec oi͂a dabo tibi. si procidens adoraueris me.] q̄si diceret In illis facia͂ regem te. Et hoc diabolus arroga͂ter loquebat̄. No͂ em̄ potuit facere. sed mentiebat̄ q̄m mendax est ⁊ pater eius. s. me͂dacȷ̄. Joh. viȷ̄. Creature em̄ corporales no͂ su͂t in potestate eius. nisi inq̄ȝtu͂ sibi a dn̄o deo ꝑmittitur. [Tu͂c dixit ei iesus. Vade sathanas] .i. recede a me. q̄ȝ aduersarius es veritatis. Hoc au͂t christus quasi cu͂ i͂dignatio͂e dixit qđ no͂ fecit in p̄cede͂tibus te͂ptatio͂ib⁹. vt discam⁹ illi⁹ exe͂plo i͂iurias nostras eq̄nimiter sustinere. dei au͂t iniurias nec vsq̄ȝ ad auditu͂ sufferre vt vult Chryſ. Maxia autem deo fit iniuria cu͂ cult⁹ sibi soli debitus i͂pendit̄ diabolo. qđ diabolus hic facere suggerebat. [Scriptu͂ est em̄] Deut̄. vi. [Dn̄m deu͂ tuu͂ adorabis ⁊ illi soli seruies] sȝ cultu͂ latrie. Est em̄ latria seruitus soli deo debita ꝑ se. ho͂ies au͂t venerari pn̄t dulia. ¶ Ubi nota͂du͂ ꝙ adoratio ꝓut est actus latrie e͂ co͂fessio corde ore et oꝑe. q̄ q̇s co͂fitet̄ aliqu͂e p̄cipuu͂ suu͂ in entibus cu͂ exclusio͂e maiorꝝ dn̄orꝝ respectu serui. Et tale͂ co͂fessione͂ insinuat exhibitio reuere͂tie q̄ fit cu͂ totali ꝓstratio͂e ho͂is in terra. ꝑ h̄ eniȝ ho͂ designat ꝙ nihil penit⁹ virtutis habȝ sine illo. ⁊ ꝙ ille oi͂moda͂ ꝑtāte͂ habȝ suꝑ illu͂. Et potissimus g̃dus ydolatrie cu͂ h̄ fit creature. que͂admodu͂ hic diabolus expetiuit a xp̄o cu͂ dixit. si procidens ⁊c. Alio modo co͂mittit̄ idolatria in om̄i casu. in quo du͂ ho͂ humana via no͂ potest se iuuare recurrit ad

aliud q̄ʒ ad deū. videlicʒ ad astra.
ad incātatrices et alias sup̱stitio/
nes. Et ſm hoc surgūt innumera
biles modi idolatrie de quibꝫ es/
set longū enarrare. [Tunc reliq̄t
eū diabolus. Chryso. Angeli p̄ci/
pienti dn̄o recesserūt adeo vt lo
cus diabolo aduersus christū da
ret̄. ne forte videns angelos circa
eum nō appropinquaret ad eum
Recesserūt ab eo ergo āgeli vt cō
uenienti⁹ locuʒ tēptandi haberet
diabolus. Et etiā vt victoria chri
sti excellētior appareret. Dicit eni
glosa. q̄ angeli sancti agoneʒ dn̄i
p̱cul aspiciebāt ne videret̄ eorum
subsidio diabolū vicisse. Jp̄o igit̄
tēptatore victo et p̄ confusiōe re/
cedente [accesserūt angeli ⁊ mini/
strabāt ei] sicut vero dn̄o, p̱p̄ij ser
ui. Chrys̄. Quod angeli mīstrabant
christo scim⁹. sed in q̇bus mini/
strabant nescimus

De eadem dn̄ica Ser. xviij

Ductus ē ie

sus in desertū a sp̄ū ⁊c. Mat. iiij. Solēt
pugnaturis famosoꝝ exēpla pre
poni victoꝝ vt ex hoc forti⁹ ad pu
gnam animēt̄. Et q̄ꝛ nūc p̄ncipiū
q̄dragesime q̄ est tp̱s p̄nie p̱ quā
p̄niam cōflictū cū diabolo iim⁹.
idcirco p̄sens euāgeliū hodie legi
tur in q̄ maxime victoria dn̄i nr̄i
iesu xp̄i exemplū p̄ponit̄ q̄lit̄ ip̄e
cū hoste viriliter dimicauit ⁊ glo/
riose triūphauit vt p̱ hoc ⁊ nos a/
nimemur ⁊ ad dimicāduʒ contra
nostꝛꝫ aduersariū instruamur. xp̄i
em̄ victoria nob̄ est ī adiutoriū et
exēplū. Vn̄ Aug. in. iiij. li. d̄ trini.
Christ⁹ diabolo tēptādū se p̄buit
vt ad sup̱andas ei⁹ tēptatōes me
diator nō solū p̱ adiutoriū sʒ. etiā
p̱ exemplū. Et q̄ꝛ diabol⁹ ad tem
ptādū christū occasionē sūpsit ex
tribꝫ. s. ex tp̱e. ex loco. ex ieiunio. iō
euāgelista ista tria cōmemorat a
p̄ncipio euāgelij. Et p̄mo innuit
d̄ tp̱e ex quo occasionē recepit. cū
tunc. s. statim post baptismū du/
ctus est a sp̄ū. s. sctō. i. p̱ instinctuʒ
sp̄ūsscti. hūanitas em̄ xp̄i fuit or/
ganū diuinitatis. ⁊ iō ad oīa mo
uebat̄ instīctu sp̄ūsscti. Vn̄ Gre.
in ome. Vere et absqʒ q̄stiōe acci
pit̄ vt a sp̄ūsctō in desertuʒ ductus
credat̄. vt eū illuc sp̄ūs suus duce
ret vbi hūc ad temptandū spirit⁹
malignus inueniret. Scd̄o addit
de loco tēptatōis ex quo occasiōeʒ
recepit in desertū. vt. s. in loco de/
serto orōi apto suū sp̄m̄ p̱ nobis
offerret deo patri. vt tēptaretur a
diabolo. Desert⁹ em̄ loc⁹ maxie
est aptus tēptatōi. Vn̄ Chrysos.
Tūc enim maxime instat diabo/
lus cū viderit solitarios exeūtes ⁊
attētos sibi Sic ⁊ mlierē tēptauit
sine viro eā inueniēs. q̄cūqʒ cogi/
tatio talibꝫ inciderit diu p̱seuerat
ī eis. ¶ Notādū circa dicta q̄ do/
min⁹ nō seip̄m ingessit ī tēptatōʒ
Vide in alio ſmōe. xvij. V. Sed
est dubiū p̄mū quare xp̄s statim
post sacramentū īnouatōis qd̄ ē
baptismus tēptari voluit. Vide
vbi supra. Secundū dubiū qua/
re tēptari voluit. vide ibidē. Seq̄
tur. [Et cū ieiunasset. xl. diebus et
xl. noctibꝫ postea esuriit.] Vbi e/
uāgelista ponit terciā cām tēptati
onis. s. ieiunij. J Sʒ q̄rit̄ p̄
mo quare christus ieiunauit cum
ieiunio non indiguit. Vide vbi su
pra. Secundo queritur quare

tanto tpe.s.xl.dieb9.et.xl.noctib9 ieiunauit. Illius assignant multe cause. Prima cã vt mysteriũ q̃dragenarij numeri insinuaret q̃ est numerus remissiõis .vt ptz ex suis ptib9 aliquotis simul sũptis redit numer9 q̃nquagenari9 q̃ est annus iubile9 Et hãc rõnez assigt btũs Aug.in li.lxxxiij.questionũ. Itẽ q2 dñs tot ãnos duxit filios israel p desertũ ad terrã pmissio/nis. Itẽ tot mensib9 christ9 mũ/do publice pdicauit. Itẽ tot septimanis christ9 in virginis vtero mã sit. Itẽ tot dieb9 moyses z helyas ieiunauerũt. Itẽ tot horis iacuit dñs in sepulchro .licet Aug9.iij de trini.tñ cõputet.xxxvi. horas sed ipe incipit cõputare ab hora sepulture.nos aũt ab hora mortis. Scda rõ vt intelligam9 legẽ et prophetas nõ discrepare ab euã/gelio. Nam in lege z pphetis consecratũ fuit tãtoz diez ieiunium ideo dignũ fuit vt cõsecraret ab euãgelio. In moyse lex.in helya phetie. et in xpo euangeliũ intelligunt. Hanc rõem dat Leo papa. Tercia rõ fm Gre.est quia pcepta decalogi in q̃ttuor euãgelijs continent. Vñ nos delinq̃ntes cõtra pcepta euãgelica q̃tuordecies h est.xl.dies culpas q̃ cõtra legẽ z euangeliũ cõmisim9 ieiunando punire debem9. Quarta ratõ fm eundem est q2 in hoc mortali corpe ex q̃ttuor elementis subsistimus ex quoz vnoquoq3 cõtra decẽ pcepta delinq̃mus .iõ rõnabiliter ipm corp9 nostz q̃tuordecies affligimus. Quita rõ fm eũ/dẽ est.q2 sicut ex lege inueni of/ferre decimas aliaz rez. ita offerre debem9 decimas totius anni. vide eum. Sexta rõ fm Amb. quia.xl.diebus aque diluuij inundauerũt p quas pctõres extermi nati fuerũt.et exinde illuxit celi serenitas .Sic sacro illo tpe ieiunij peccata abolent et refulget diuia clementia. Et nota q fm Greg. lic3 toto tpe nec de die nec de nocte comederit.nos tñ fragiles ipm in hoc imitari nõ possum9. et iõ singulis dieb9 sumẽdo cibũ semel ieiunamus. Iste vero defectus q continuatis dieb9 et noctib9 continuando ipm imitari nõ possumus. supplet p hoc q nos singul' ãnis illud tps ieiunij obseruam9.cum tñ christus vna tm̃ vice illud ser/uauerit. Itẽ fm Aug.in sermone de q̃dragesima. Licet xps stati p9 acceptũ baptisma icepit h ieiuniũ nõ tñ credendũ est eũ nobis p h regulã obseruatõis dedisse vt nos statim post epiphaniã q̃dragesi/mã incipiamus .sed appropinq̃nte tpe pascali q̃n maiori luctamine cũ temptatore cõfligimur tũc est ieiunandũ vt corpus impleat de castigatõe militiã.et anim9 impetret de hũiliatõe victoriam.

Itẽ triplex est ieiuniũ. Primũ meroris et penitẽtie.vt niniuitaz. Aliud sobrietatis et abstinentie. vt Daniel' et socioz eius. Terciu3 est gaudij et exultatõis dñ moti/bus carnalib9 sedatis ex nimia cõtẽplatõne et desiderio eterne vite comedere obliuiscimur. Seq̃t i euãgelio. [Et accedens tẽptator] Diabolus eñ vt audiuit in bap/tismo xpi vocẽ patris. Hic est filius meus dilectus.secut9 est xpm in desertũ et obseruauit q̃d agerz Et videns eũ post.xl.diez ieiuniũ esurire accessit vt tẽptaret volẽs

erperiri an esset deus. Nā ꝯm Ni
colaū de ly. vt sup̄ [Accedēs ergo
ait temptator. Si fili⁹ dei es dic
vt lapides isti panes fiant] Scie
bat scriptū esse. Ip̄e dixit et facta
sūt. Jō blādit̄ ei dicēs Dic solum
modo fiet. ꝛ sic apparebit ꝙ filius
dei sis R [Et nota ꝙ xp̄s ad/
huc nullū miraculū fecit. Nā ini/
tiū signoꝝ suorum fuit cōuersio
aque in vinum in nuptijs vt vult
Chrys. Et diabolus p̄m⁹ fuit qui
h̄ expetiuit ab eo Sȝ illud ad sug
gestionē suā fieri n̄ debuit. Prio
qꝛ si h̄ ad suaȝ suggestionē fecisset:
ip̄e sibi innotuisset. ꝛ sic mysteriuȝ
passionis impediuissȝ. qꝛ si cogno
uisset dn̄m gl'ie non crucifixissent
j. Corin. ij. Scd̄o vt doceret nos
fugere ostentatōnē. Tercio vt do
ceret nihil esse faciendū ad diabo
li suggestionē. etiā si bonū sit qd̄
suggerit̄. ipse em̄ sꝑ ad malū ordi
nat vt acrius fallat. Quarto non
fuit necessariū dn̄m miraculū fa/
cere ꝓ sustentatōe sua. potuit em̄
recursū habere ad humana subsi/
dia ꝛ sibi de cibo ꝓuidere. sicut Jo
hānes baptista fecit cuȝ morabat̄
in deserto vt legit̄ in euange. Uel
etiā poterat ad loca ꝓxima prope
rare. ꝛ ita diabolus reputabat ꝙ
si xp̄s esset purus hō ꝙ tūc pecca/
ret si ad subueniēdū fami sine ra/
tionabili causa miracula facere at
temptaret. ꝛ tn̄ hic intēdebat euȝ
ꝑ panē p̄ntem ꝛ visum allicere ad
inordinate ip̄m sumendū. ꝛ in eo
post esuriem nimiū delectanduȝ
Et dicit̄ eū tēptare de gula. [Qui
respondēs dixit Scriptū est. Nō
in solo pane viuit hō. sed in omi
verbo qd̄ procedit de ore dei.] Cō
stat em̄ hō ex gemina substātia. s.
aīa ꝛ corꝑe. Et corpus p̄ncipaliter
sustentat̄ pane materiali. ꝛ aīa pa
ne sp̄ūali qd̄ est v̄bū dei ¶ Sȝ di.
qūo est illa respōsio christi ad ꝓpo
sitū temptatoris Rn̄det̄ ꝯm glo.
ꝙ est sensus. q̄si diceret. patȝ ꝙ ꝑ/
suasio tua est tēptātis. de cibo em̄
corꝑis solū agis qui nobis ē cōis
cū peccatoribꝫ. ꝛ nō agis de cibo
mētis q̄ nobis cōmunis est cū an
gelis. si em̄ fidelit̄ ageres plus me
de meliore cibo āmoneres. sine q̄
nemo viuere potest. ꝛ q̄ sustentat̄
hō nō solū vita sp̄ūali. sed ꝛ corꝑa
li sicut de moyse q̄ ieiunauit. xl. di
eb⁹ sustētat⁹ v̄bo dei corꝑaliter ꝛ
sp̄ūaliter. Et ꝯm Rabanū verbuȝ
dicit̄ procedere de ore dei cū volū
tatē suā ꝑ scripturarū testimonia
reuelauit. Postq̄ȝ aūt diabolus
in p̄ma tēptatōne nō ꝓfecerat vt
dic Chrysos. cogitauit intra se. iste
qui fame nō vincit̄. etsi nō est de⁹:
est sanctus tn̄. Possūt aūt scti fa
me nō vinci. sȝ postq̄ȝ om̄eȝ necessi
tatē carnis vicerūt. ꝑ vanā gl'iam
cadere possūt. ꝛ ideo sequit̄ in euā
gelio. [Tūc assūpsit eū diabolus
in sanctā ciuitatē] .i. hierusalē que
diuino cultui deputata fuit [ꝛ sta
tuit eū sup̄ pīnaculū tēpli] .i. sup̄
sūmitateȝ tēpli in illa ꝑte vbi sa/
cerdotes solēt alloqui ppl'ȝ expo/
nentes eis legē vt ibi christ⁹ tem/
ptaret̄ ꝑ vanā gl'iam. vbi ip̄e di/
abolus m'ltos tēptauit ꝛ decepit
ꝑ vanā gl'iam vt in cathedra do/
ctoꝝ L [Sepe em̄ doctores
mgr̄i ꝛ p̄dicatores peccāt ꝑ vanā
gl'iam in cathedra ꝛ in ambone.
iō p̄mo. qꝛ vident se ibi exaltatos
sup̄ alios ꝯm ꝑfectōȝ scientie ꝛ in
telligentie. scd̄o vidēt ꝙ laus ꝛ fa
ma coꝝ a tāta m'ltitudine stati di

vulgat̃ ad mltos. ¶ Nota ꝙ aliq̃ dixerunt omẽs illas tẽptationes esse factas a demone nõ visibilit̃ sed inuisibiliter suggerente. stupẽdũ esse videt̃ sic dicentibꝫ. ꝙ deus ⁊ hõ ꝑmittat̃ a demone circũduci Aliĳ aũt dicũt ꝙ demõ visibiliter apparuit xp̃o in specie humana et locutꝰ fuit cũ eo ⁊ suasit sibi. ⁊c̃. et hoc tenet glo. dicẽs om̃ia corporeis sensibꝫ esse ꝯpleta. ⁊ hoc videt̃ veriꝰ. Et iterꝝ dicũt aliq̃ ꝙ diabolꝰ duxit dñm ꝑ aera. ita ꝙ xp̃us corporali imagine diaboli innixꝰ fuerit sicut vnus innitit̃ dorso alterius. Nec est h̃ mirũ. qꝛ dic̃ Grego. Dñs ꝑmisit se a diaboli mẽbris crucifigi. q̇d ergo miruz si ꝑmisit se a demone duci mõ predicto super pinnaculũ templi ⁊ sup̱ montem excelsũ. Aliĳ dicũt ꝙ duxit eũ ꝑ viã eundo secũ ⁊ a dexͭro in hierusalẽ. ⁊ ibi ascẽderũt sup̱ pinnaculũ ꝑ cõez ascensũ sicut ceteri homines. sequit̃ [Et dixit ei Si filius dei es mitte te deorsũ] Hiero. In om̃ibꝫ istis tẽptatõnibus hoc agit diabolus vt intelligat si filiꝰ dei sit. sed xp̃s sic respõsũ tẽperat. vt ambiguũ relinquat. et qꝛ xp̃us vsus fuit scriptura in ꝑore respõsione sua. ideo diabolus volens se etiã sapientẽ ondere similiter allegauit scripturã dicens [Scriptũ est em̃. angelis suis mandauit de te] q. d. Nõ oportet te timere ꝙ offendar͂ qꝛ angeli sustẽtãt te M Et nota ꝙ diabolꝰ male adduxit scripturã. Prio trũcando eã. Tacuit em̃ qđ sequit̃ ⁊ qđ de eo dictũ fuit. Sup̱ aspidẽ ⁊ basiliscũ ãbulabis. vñ Chryso. O diabole qũo filius dei portat̃ angelorũ manibꝰ; legisti. ꝫ sup̱ aspidẽ ⁊ basiliscuz calcat nõ legisti. sed illud ꝓtulit vt superbꝰ. h̃ aũt tacuit vt astutꝰ Secũdo male allegauit. qꝛ nõ ad debitũ intellectũ. nõ em̃ intelligitur de xp̃i capite. vñ Chrys. Uere filius dei nõ portat̃ angelorꝝ manibus. ꝫ ip̃e magis angelos portat Et si portat̃ manibꝫ angeloruz. vt nõ offendat ad lapidẽ pedem suum. nõ quasi infirmus. sed ꝓpter honorẽ q̃si dñs. ꝫ intelligitur de mẽbris xp̃i de viro iusto vt sit sensus. de te iusto viro mãdauit deus angel̃ suis vt custodiãt te manibꝫ suis. i. suis auxiliĳs non offendas pedẽ tuũ. i. mentẽ tuã seu affectuz tuũ ad lapidẽ. i. ad aliqđ offendiculũ peccati. sequit̃ [Ait aũt illi iesus Rursus scriptũ est]. s. Deute. vj. [Nõ tẽptabis dñm deũ tuũ] Glo. Nemo debet tẽptare deuz. qñ habet ex humana rõne qđ faciet. christꝰ ãt poťat alit̃ descẽdere de templo q̃ꝫ p̃cipitãdo se. qñ aũt deficit hũana ratio ⁊ auxiliuz cõmendet se hõ deo nõ temptando sed deuote cõfidẽdo. Tercio temptauit deũ de auaricia. vñ sequit̃ [Iterũ assumpsit euz diabolꝰ in mõtem excelsuz valde et ostendit ei omnia regna mũdi.] Dicit glo. Nõ ꝙ ampliauerit visũ eius qui omnia videt. sed vanitatẽ humane pompe quã amabat. quasi speciosam ostendens facere volebat amari. Et ꝭm Chrisost. nõ sibi sic ostenderat vt ip̃a regna vel ciuitates et populos aurũ et argentũ viderit oculis ꝫ ꝑtes ⁊ plagas terre quibꝫ regna et ciuitates posita fuerãt. vtputa si ascẽderes sup̱ excelsum locũ digito extẽdẽdo dicatur tibi. Ibi est roma. ibi grecia ⁊ sic de aliĳs. non tibi sic ostẽdẽdo

vt ipas videas ciuitates sed ptes terre in qbus posite sunt. Sic et diabol⁹ poterat xpo singula loca digito mõstrare. ⁊ vniuscuiusq3 regni honorẽ statũ gliam ⁊ diuitias ⁊c. sc3 quõ in tali regno est abundantia auri. in illo argenti. [Et dicit illi [Hec omnia dabo tibi si cadẽs adoraueris me.] Falsa fuit illa tẽptatio. q2 nõ potuit dare illa nec habet potestatẽ sup corpalia nisi inquantũ dñs pmiserit. Jniqua etiã fuit q2 voluit sibi exhiberi honorẽ deo debitũ. Unde glo. Ecce ãtiqua diaboli supbia. sicut em̃ in pricipio voluit se deo silẽz facere. ita ⁊ nũc voluit sibi diuinũ cultũ vsurpare. [Tũc dixit ei. vade sathanas] et recede a me quia aduersari⁹ es veritatis. et h dñs cum qdã indignatõe dixit. Et hoc fm Chryso. vt exemplũ habere mus ꝙ pprias iniurias eq̃nimiter sufferre debem⁹. dei aũt iniurias et cõtũelias neq3 vsq3 ad auditũ sufferre. Christus em̃ tẽptationes que erãt i iniuriã hoĩs patiẽter sustulit. illã vero q̃ erat in dei iniuriã tolerare nõ potuit. [Scriptũ est em̃. Dñm deũ tuũ adorabis et illi soli seruies] adoratõne et seruitute latrie que soli deo debet. aliis aũt sanctis et creaturis seruitus dulie. [Et est diligenter cõsiderãdũ ꝙ dñs in omnib⁹ istis tẽptatiõibus vsus est auctoritate scripture ad nos informãdũ fm Grego. et Rabanũ vt q̃tiẽs a prauis hoĩbus aliqd patimur mag ad doctrinã q̃3 ad vindictã excitemur. Jn hoc etiã nos docuit ꝙ p sacrã scripturã possum⁹ et debemus nos defendere cõtra omnẽ tẽptatõe3. Unde Aug. sup canonicã Joh. ome. ij. Temptat⁹ ẽ dominus a diabolo. et quõ ipe repulit tẽptatorẽ docuit pugnare militem. Et Grego. sup Ezech. Uniuersa nr̃a munitio in sacro eloq̃o cõtinet. Uide in alio smõe i hac dñica. xvij. C. [Tũc reliqt eũ diabolus] fm Chriso. Non reliquit eũ dñs quasi obediẽs pcepto dei q2 dixerat ei. Uade. sed diuinitas xp̃i tantũ excusserat diabolũ. et h vt idẽ dicit ad nr̃am pficit cõsolationẽ. q2 diabol⁹ nõ tãdiu tẽptat hoĩes q̃diu vult sed q̃diu xp̃s pmittit. q2 lic3 pmittit eu3 tẽptare nos tñ repellit eũ ppter ĩfirmã naturã. iuxta illd apl'i. Qui nõ pmittet vos tẽptari vltra id qd potestis. Et dicit Aug. sup ps. Si tãtũ poss3 nocere diabol⁹ q̃tũ vult aliqs iustoꝝ nõ remaneret Seqt [Et accesserũt angeli ⁊ mĩstrabãt ei] Dicit Chrys. Ex angeli mĩstrabãt scim⁹ s3 in qb⁹ mĩstrabãt nescim⁹. Certũ tñ est ꝙ nõ necessitate ipotẽtie mĩstrabãt sed propter honorẽ eius

De eadem dñica
Sermo xix

In pexposito euãge. agit de duobus. s. de tẽptatõe domini et de ieiunio. et ideo de vtroq3 illoꝝ ẽ aliqd ꝯseqnt dicendũ. Et primo de temptatõe.

¶ Pro quo notãdũ ꝙ dñs et saluator noster postq3 fuerat a iohanne baptizatus in iordane tũc ductus est in desertũ a spũ sctõ vt temptaret a diabolo vt audistis i euãgelio quod legit Math. iiij. Uoluit em̃ mox post baptismum temptari ad incitandu3 adultos nouiter baptizatos: aut q̃scunq3 ad xp̃m nouit ꝯuersos p pniam

aut p religiõis ingressuz aut per quecũqꝫ aliũ modũ q deserit mũdus et concupia ei⁹ vt magis vigilẽt cõtra inuisibibilẽ eorũ hostez qꝛ ipos tunc grauı⁹ tẽptare solet q̄ꝫ pri⁹. Nam Eccli.ij.dꝛ. Fili accedens ad ſuitutẽ dei sta ĩ iusticia ⁊ timore et p̄para aĩam tuã ad temptatõz. Sũt aũt q̄tuoꝛ tẽptationes p̄ncipales et q̄si p̄ncipes aliarũ tẽptationũ q ſm btm̄ Bern̄. ser.lx.sup psal. Qui habitat. ⁊ sermone.xxxiiij.sup cañ. tangunť in illo textu eiusdẽ psal. Non timeb a timore nocturno. A sagitta volãte in die a negocio pambulãte ĩ tenebris. ab incursu et demonio meridiano. Quib q̄tuoꝛ tẽptatõnib solz eo oꝛdĩe quo ĩ nũero numeranť inuadere ⁊ tẽptare eos q ad deũ cõuertũť et vellent vitam suã ĩ meli⁹ emẽdare. Cõtra q̄s tẽptatõeſ ṽitaſ hoĩez quẽ q̄si scuto circũdat defendit ne ipis vincať. p ut innuit psal. dicẽs. Scuto circũdabit te veritas ei⁹. Et tũc subdit. Nõ timebis a timore nocturno. De his q̄tuoꝛ tẽptatõib ⁊ d modis q̄b ṽitas defendit hoĩez ꝯ easdicendũ est in p̄ncipio hui⁹ q̄dragesime vt penitentes q nũc ꝯuerti volũt ad dñm cautiores fiant se custodiẽdo et fortiores eisdem tẽptatõib resistẽdo. ppter h̄ eniz euãgeliũ hui⁹ prime dñice illi⁹ q̄dragesimalis tpis qd est tps penitẽtie pponit nobis agonẽ christi quõ fortissime fuit tẽptat⁹ a demone. ⁊ quõ eũ gloriosissime vic. vt ⁊ nunc et sp pati simus stare ꝯ hostis tẽptatões. et eis xp̄i exemplo viriliter resistere. Et qꝛ eũ qui vere vult cõuerti ad deũ optz primo assumere vitam penitẽtie ad quã nõ sufficit vt hõ nunc confiteatur solũ ad satisfaciendũ tpi aut ex cõsuetudine aut propter aliq̊s hoĩes. sed optet vere detestari p̄ora peccata et habere firmũ pposi tũ cauẽdi sibi de futuris pctis. qd vt hõ efficaciter faciat et sic ĩ bona vita pseueret est sibi vtile ĩmo necessariũ sibi cauere illa in q̇b pri⁹ peccãdo male delectat⁹ est. et fugere ea q sibi p̄us cã fuerũt ⁊ occasio peccatoꝝ. et optet eũ corpi suo adhibere aliquã afflictõem laboris aut disciplinatõnis. vt vigilie ieiunij. cilicij ad satisfaciẽdũ d peccatis p̄teritis. et ad facili⁹ cauendũ de futuris. et ad rep̄mendũ lasciuias brutalitatis et ad redigendũ aĩale ad obedientiã spũs Hec autẽ valde aduersa sunt carni adhuc indomite et male assuete. q̄re in eisdẽ cõuertẽdũ ad deũ.

Prima tẽptatio est timoꝛ de molestijs afflictõib et aduersitatib corpis. Et illa tẽptatio surgit ĩ textu supdicto p hoc qd dꝛ a timore nocturno i. a timore aduersitatũ corpis. et hoc iõ qꝛ in scp̄turis p noctez solẽt aduersitates sigri. Vel ideo ſm Bern̄. vbi sup. qm̄ ppter qd aggredimur aduersa tolerare illud nõdũ reuelatũ ẽ. Si eñ dies illa luceret in cui⁹ lumĩe pif et labores et p̄mia viderem⁹. timoꝛ oĩno q̊ꝛũuis laboꝝ nullus esset p̄ desiderio p̄miorũ dũ clara luce appareret qm̄ nõ sũt cõdigne passiões hui⁹ tpis ad futurã gloriã q̄ reuelabiť in nobis. Nũc ṽo qm̄ abscõdita sunt ab ocul' nr̄is. ⁊ nox est iteꝝ in hac pte tẽptamur nimiũ a timore nocturno. et pro bonis q nõ videmus formidam⁹ q̄ in p̄senti valle sũt aduersa tole

rare. Cū ḡ hō cōuerti vult ad de
um. tūc vt dixi pͥma eius tēptatio
ꝛ pͥmū certamē est ꝑ timorē mo
lestiaꝝ corporis. vt. s. abstineat a
delectatōnibꝰ ꝛ subeat tristabilia
qꝛ caro adhuc indomita existens
ex sua priori mala cōsuetudine et
ex instigatōe demonis acriter cō
cupiscit aduersus spiritū ꝛ fortis
sime timet ea derelinq̄re in qui/
bus ꝑus male delectata est ꝛ sub
ire abstinētiā: vigilias vestes aspe
ras. ꝛ cetera carnis afflictiua. Con
tra hāc tēptatōeȝ ꝛ ꝯtra hūc timo
rem molestiarū corpis circundat
homīeȝ veritas ꝛ defendit vt non
possit ei dn̄ari. eū vīcere. aut ei no
cere. Ipa eīm ingerit interioribus
oculis hoīs ꝛ eum cogitare facit
plura. ꝑ que diligent̄ cogitata fa/
cit eū nō timere. neqȝ fugere tales
molestias corpis. sed eas libere
subire cū discretione ꝛ put sibi cō
gruūt sue cōplexioni: sue etati. sue
cōsuetudini vt rōnabile sit eiꝰ ob/
sequiū. Primo etēīm veritas inge
rit oculis cordis ꝛ meditatōni ho
minis pctā que fecit cōtra diuinā
maiestatē. ꝛ si tenet veritatē tunc
cognoscit qꝫ multa sunt ꝛ qꝫ mag̃
ꝛ indigne ꝑ ea cōtempsit creatorē
suū: redēptorē suū: ꝛ ex h̄ fatebit̄
et cognoscat qꝫ sctissimū est vt ab
istꝭ abstineat in quibꝰ prius male
delectādo hmōi peccata ꝯtra deū
fecit. ꝛ vt corpus suū ꝑ vigilias. ꝑ
ieiunia. ꝛ ꝑ alia hmōi affligat ī pe
nitentia: ad satisfaciendū ꝓ pctis
cōmissis. ꝛ ad cauendū de futuris
Vt sic ꝓpheta de se ait in ps. ita ꝛ
hmōi hō patꝰ sit pati flagella an
nūciās ī cōfessiōe iniqtates suas
ꝑteritas ꝛ cogitās ꝓ peccato suo
emendando. ꝛ ꝓ futuro cauendo

Scd̄o veritas ingerit cordi hoīs
ꝑ meditatōnē eternoꝝ suppliciū
que per sua pctā meruit. ꝛ si tenet
veritatē ipe ex h̄ cognoscat ꝛ fatet̄
ꝙ oīa q̄ hic patit̄ penitendo de
pctis sunt q̄si delicie reputāda in
cōparatōne eoꝝ eternoꝝ malorū
q̄ per pctā meruit ꝛ que oīa eua
dit ꝑ ea que hic patit̄ penitēdo de
pctis. Tercio ingerit memoriam
eternoꝝ premioꝝ ad q̄ tendimus
quibꝰ hō peccādo meruit ꝑuari. ꝛ
ꝑuabit̄ eis eternalit̄. nisi peniteat
de eis. Et si tenet veritatem fate/
bit̄ qꝫ dignū sit ꝛ sibi expediēs vt
nō fugiat q̄ corpi dura vident̄ in
penitentia. sed ea subeat vt penitē
do de pctis ꝛ tolerādo hmōi ad/
uersa corpis mereat̄ recipi in dei
amiciciā ꝛ efficiat̄ dignus vita eter
na. Facit quoqȝ circa hoc cogitare
ꝙ vt ait Apl's ad Rom. viij. Nō
sunt condigne passiones huius tē
pis. ꝛc. Quarto ingerit meditatō
nē eorū q̄ dn̄s noster iesus ꝓ nob
ꝑtulit. ꝛ si hō crebro cōsideraret qꝫ
ta illa maiestas sustinuit ꝓ nobis
et ꝓ nr̄a salute. ꝛ si veritateȝ tenet
fatebit̄ qꝫ dignū ꝛ ipe ꝓ se ꝛ ꝓpria
salute sustineat illa ꝑua q̄ ad peni
tentiā ꝑtinēt. ꝛ qꝛ debitor est ꝓ ꝑ
ꝑterita sua pctā. Quinto ingerit
meditatōeȝ mortis ꝓpͥe qūo ista
certissima est. ꝛ icerta ē hora mor
tis. qꝛ nescit hō an hac die: ꝛ forte
hac hora repetēdꝰ sit ab eo spūs ꝛ
mox rapiendꝰ ad ꝯspectū districti
iudicis recepturꝰ ibi penā ꝯdignā
ꝓ ꝯmissis. ꝛ si hō illō meditaret̄ ꝛ
veritatē teneret ipe sine dubio fa
teret̄ qꝫ dignū eē vt statim penite
ret. ꝛ assumeret durā vitā penitē/
tialeȝ nec a momento differret.
ne forte eū hora mortis indispo/

situ inueniret. signanter q̃tuz hec meditatio incutere deberz merito horrorẽ istis hoibus q̃ se culpabiles sciũt. eo ꝙ diu inordinate vixerũt. nullo q̃si respectu habito ad deũ ⁊ ad ꝓpriã salutẽ. q̃tũ istꝫ merito incuteret horrorẽ cũ talia cogitarent si saltẽ vere fideles sunt ⁊ credunt aliq̃d de futuris. Sed ve multis q̃ penas illas citius experiẽtꝰ q̃ȝ credũt eas. Sexto ingerit meditationẽ fragilitatꝫ ⁊ vilitatꝫ humani corporis. q̄ sicꝫ flos agri hodie floret: et cras in clibanum mittetꝰ qui pedibꝫ conculcabitꝰ. sic humani corporꝫ cõpositio. cuius sanitati: cuius cõmoditati: cuiꝰ voluptati fere nunc omnis cura inuigilat. statim vertetꝰ in putredinẽ ⁊ vmẽ. ac postremo ĩ abiectissimũ puluerẽ dissoluetꝰ Ubi tũc supbia vbi ceruix erecta. vbi iactãtia verboꝝ. vbi ornatꝰ vestiũ. et varietas d̃liciaꝝ. velut sõniũ euanuerꝰ oĩa ⁊ suũ amatorẽ miserrimũ dereliquerũt. nec sequenꝰ eum nisi opa sua ⁊ merces f̃m eorũ qualitatez Hec et alia his similia q̃ veritas homini offert diligenꝰ ⁊ frequẽter meditata repellũt aut totaliter expellũt hũc malũ timorẽ molestiarum carnis. ⁊ faciũt eas amplius nõ timere ⁊ hominez nõ separari ab hmõi timore. sed volũtarie et libenter eas subire. ⁊ in eis viriliter ꝑsistere. ⁊ vsq̃ȝ in finẽ perseuerare. Cũ autẽ homo adiutꝰ considerato̅ibꝫ p̃dictis a veritate sibi oblatis sic se assuefecit ad abstinẽdum ab illicitis delectato̅ibus ⁊ ab occasionibus peccatoꝝ. et ꝑferẽda ea que sunt corpori molesta: ꝙ p̃dictũ eorũ timorẽ a se repellit aut ipsũ reprimit. ⁊ sic ei resistit ꝙ ipse dñari nõ potest. nec ei nocere. nec a p̃dictis resistere. Tũc demõ cõuertit se ad tp̃andũ tẽptatõnez

Scd̃a temptatõ est. s. a sagitta volãte in die. Ubi p sagittã intelligitꝰ appetitus inanis gl'ie ⁊ vane laudis: ⁊ sui exaltatio. sicut eñ sagitta volat. sic ⁊ fama volare dicitur. ⁊ in die. quia ex opibus bonis oritꝰ q̃ dies ⁊ lux in scripturã nũcupanꝰ. Demõ q̃ hoiez quẽ videt ꝑseuerare in vita bona ⁊ penitẽtõnali illa scd̃a tẽptatõe. s. supbie ⁊ ĩanis gl'ie vt eũ p h̃ peccare faciat et opa sua bona sibi faciat infructuosa. Quia dicit Augusti. in de natura ⁊ g̃. Inanis gl'ia in seipa peccatũ est Et insup insidiatꝰ bonis opibus ⁊ se eis citissime immiscet ⁊ ea indigna facit remuneratõe in cõspectu dei. ꝓpter quod Math. v. dicit dñs. Attendite ne iusticiã vestrã corã hoibus faciatꝫ vt videamini ab eis gl'iam. s. inanem p talibus q̃rendo. alioquin mercedẽ nõ habebitis apud p̄rez vestrũ qui in celis est. Et est notãdũ ꝙ oĩe bonũ hominis veruz aut estimatũ põt sibi esse occasio et materia exaltatõis sui ⁊ appetitionis p eo inanis gl'ie. sicut scientia est quoddã magnũ ⁊ de illa dicit Apostolus ꝙ inflat vbi est. s. sine charitate. sed cũ charitate edificat. Sicut ⁊ Augu. dicit. Uirgines se superbire de integritate carnis ⁊ extolli. supple quia sciunt se illã habere. Et glo. i. ad Thimo. vltimo. dicit Ꝙ proprius vermis diuitũ est supbia. q̄ ꝓpter diuitias se sup alios eleuant. Et ita cuȝ hõ ꝑcipit se omnino abstinere a dele

ctatõn tbus carnis ꝛ mũdi ꝛ ꝓpter
deũ volũtarie sustinere que retra
hũt a delectatõibꝫ carnis. et q̄ mo
lestia sũt corpi vt ieiunia vigilias
ꝛ cetera hmõi. tũc demõe instigã-
te faciliter nisi caut⁹ fuerit vulne
ratᷓ q̄ui vulnere a sagitta volãte i
die. i. ab appetitu inanis glorie et
vane laudis ꝛ incidit in quãdã ex
cellentiã sui ꝛ supbiã q̄ se alijs q̄s
talia nõ videt facere reputet meli
orẽ. ꝛ cũ hoc vult ab hoibꝫ vt me
lior r̄putari et laudari. Cõtra hãc
tẽptatõeꝫ defendit veritas hoĩeꝫ
quẽ q̄si scuto circundat ꝙ ip̄e non
blãditᷓ falsis adulatõibus creden
do de se multa bona q̄ nõ insunt.
sed seip̄m v̄aciter noscit. et de seip
so tenet in oĩbus veritatẽ. ac seipꝫ
interi⁹ sollicitat cõsideratõe discu
tit ꝛ veraciter agnoscit ꝓp̄aꝫ corru
ptõeꝫ. ꝓp̄am impfectõeꝫ. ꝓp̄a ma
la aĩe et corpis ꝛ inumerabilia pi
cula in q̇bꝫ sine intermissiõe v̄satᷓ
Ista eni veritas et vera estimatõ
de se haud dubiũ hũiliabit hoĩeꝫ
ꝛ cordialiter fateri faciet qd̄ in se
nõ est bonũ de q̊ ip̄e extolli debe
at merito aut gl̄iari. Itẽ si in tali
suȳp̄ius cõsideratõe iueniat in se
aliq̄ bona tũc si veritas eũ circun
dat defendit vt coḡscat ꝙ ea a d̄o
solo teneat. fatebitᷓ vtiqꝫ ꝙ nõ ha
beat hoc a se sed ex liberali dei do
no. cui etiã de h̄ habebit reddere
rõem et fatebitᷓ ꝙ ꝓ illo bono n̄
ip̄e sed deus laudãdus ẽ. iuxta il-
lud apl̄i. Quid habes qd̄ nõ acce
pisti. ꝙ si accepisti cur gl̄iarꝭ q̄si n̄
nõ acceperis. fatebitᷓ etiã ꝙ nõ est
secur⁹ de isti⁹ boni conseruatõe.
imo ꝙ nec illud bonũ teneri po-
terit ꝓpria virtute cũ tã caduca ꝛ

labilia sunt bona hui⁹ mũdi. Si
nãqꝫ hõ hodie habz bone nature
vt pulchritudinẽ. sanitatẽ robur
ꝛc. potest sibi cras auferre infirmi
tas vel mors. Si habet bõa for
tune potest sibi auferre violentia
potentũ aut ignis aut alia aduer
sa nisi deus cõseruet eam. Nisi ei
dñs custodierit ciuitatẽ frustra vi
gilat qui custodit eaꝫ. Bona etiã
nature et fortune sepissime sunt
magis nociua homi ꝛ cã viciorꝝ qꝫ
sint sibi bõa et salutaria. Quid er
go de his gloriari potest homo.
Similiter bõa anime que hodie
habet ea gratis cras amittere po
test. Iuxta illud prime ad Chorꝝ.
x. Qui stat videat ne cadat. Que
etiã dubia sunt et incerta ita ꝙ se
pe vicium est in veritate qd̄ hõ re
putat veritatẽ. Propter qd̄ Iob
enumeratis multis et magnis o-
perib⁹ suis subdit. Verebar oĩa
opera mea sciens ꝙ nõ parceres
delinquẽti. Si em̄ opus extrinse
cũ sit de genere bonũ r̄atõne ma-
terie sup quã cadit nescit tamẽ ho
mo an in ipso operante vel in o-
pere sit aliquid ꝙ opus ipsuꝫ dis
pliceat diuine maiestati. Ter-
cio si homo veraciter cõsiderat bo
na aliorum certitudinaliter inue
niet qꝫ imperfectus ipse adhuc est.
et quod plus sibi erubescendũ est
qꝫ gloriandum. Et si homo pre-
dictis consideratõibus quas sibi
veritas obtulit. ꝛ illi temptatõni
aliquo modo resistit: nõ propter
hoc cessat antiqu⁹ hostis. sed ad
callidiora se conuertit argumen-
ta. Temptat enim ipse tercio
per ambitionem et cupiditatem
que s̄m apostolũ p̄me Thi. vlti

radix omniũ alio℞ malo℞ dicit᷑. vt si hõ nõ curat laudes curet tñ ⁊ appetat dignitates. qñ eteni hõ considerat gl'iam vanã inanẽ esse et ideo cõtemnit eã aliqñ ꝯuertit se ad aliud solidius vt. s. appetat altos status. magna officia. multas diuitias ⁊c. Hec temptatõ significat᷑ p negociũ ambulãs in tenebris. et hoc ꝓpter hypocrisiꝫ q̃ ex ambitõe freq̃nter descendit et in tenebris ambulat. q2 abscõdit qđ est. ⁊ illud qđ nõ est mentit᷑ ostẽdens in se formã pietatis et simulãs habere virtutes q̃s nõ habet. ⁊ hoc ideo vt ho℞ intuitu possit ad magnos honores ꝑuẽire. Ab hac peste defendit veritas dicens illud Mat. xix. Diues difficile intrabit regnũ celo℞. Et illđ. Quid ꝓdest homini si vniuersũ mundũ lucret᷑ anime aũt sue patiat᷑ detrimentũ. ¶ Quartã temptatõem q̃ras apud Berñ. locis sup allegatis.

¶ De eadem dominica Sermo. xx. ¶ De ieiunio

Secũdo in euãgelio ꝓ̃misso agit᷑ de ieiunio de q̃ nũc dicendũ est. Q ¶ Circa illđ ꝑ̃mo querit᷑ ad q̃d et q̃re sit ab ecclesia institutũ. Pro q̃ notanduꝫ ꝙ in quolibꝫ nost℞ sunt duo. scꝫ spũs seu rõ s᷑m quã siles sumus angelis. et p quã cognoscere possumus et debem⁹ q̃d bonũ quid malũ. p̃ceptũ aut ꝓhibitũ ⁊ facere bona et fugere mala. et possumus cog̃scere deũ. opa ei⁹. et bñficia ip̃ius. et sibi de illis regratiari. et eũ diligere sup oĩa ⁊ diligenter seruire. Aliud in nobis ẽ corpus et sensualitas tota. et s᷑m illã sumus siles bestijs. et corpus et sensualitas ad hoc nobis donata sunt vt subsint spũi. et illi seruiant tanq̃ instrumenta sua ad oĩa bona opa. Nã in hac vita spũs nihil põt nisi mediãte misterio corporis. Debem⁹ ergo ad hoc conari vt corpus nost℞ sic sit dispositũ q̃liter optime seruit spũi ad opa bona et ei subest. et ꝙ tñ possit homo exercere opa sibi s᷑m statũ suũ

¶ Scđo notandũ ꝙ ieiuniũ rationabiliter seruatũ ad m̃lta spũalia valet homi. et ꝓpter eadẽ etiã institutũ est ab eccl'ia. sicut de h̃ ꝑ̃ncipaliter loquũt᷑ doctores in. iiij. di. xv. Et sctũs Tho. ij. ij. q. clxvij. Primo eñ valet ad domãdũ carnẽ et ad subijciendũ eam spũi. qñto eñ caro fortior est et pingui⁹ pasta tanto lasciuiorẽ et pl⁹ rebellans rõi atq̃ plures mot⁹ inordinatos excitat cõtrarios rõi. sꝫ ieiunio cõpetẽt᷑ lacerata/ hũilior fit ⁊ facilius flectit᷑ ad regulam rõis. ¶ Scđo valet ad vitãdũ futura peccata tã interi⁹ ĩ aĩo q̃ꝫ exterius in ope. q2 hũiliata carne ⁊ inordinatis cõcupiscẽtijs et brutalibus motibꝫ repssis p discretũ ieiuniũ nõ erit tã fortis tẽptatio homĩs nec inclinatio ad pctã et maxĩe carnis. Verũtamẽ nõ optꝫ ꝙ hõ ad hoc tẽdat vt sic carnẽ mortificet ꝙ nũq̃ sentiat aliquẽ inordinatum sensualitatis motuꝫ. h̃ eñ nõ est possibile nobis hic de lege cõmũĩ imo q̃ ad hoc tẽderet sensus d̃strueret et totã naturã forte corrũpet sed sufficit sic macerare corp⁹ vt rarius in eo exurgãt hmõi mot⁹. ⁊ cũ hoc remissiores mot⁹ quos rõ possit cito repmere ⁊ sibi subijcere aut totalit᷑ excludere. De his duobꝫ loquit᷑ Chryso. sup Mat.

dicens. Nec diabol⁹ nec mūdus pñt efficaci⁹ inclinare rōnabilem appetitū qꝫ mediāte effrenitate ꝛ lasciuia sensualitatis .ꝛ iō hac sensualitate domita ꝑ discretū ieiunium ꝛ frenata . maxim⁹ stimul⁹ et gladi⁹ diaboli puniēdi nos ē ablatus. Tercio valet ad delēdū pctā ̄pterita et ad satisfaciēduꝫ ꝓ eis. Vñ Johel. ij. Conuertimini ad me in toto corde vr̄o . in ieiunio ꝛ planctu et fletu ꝛc̄. Et vna pars penitētie et satisfactōis est ꝑ ieiuniū. Quarto valet ad disponēdū animū hoīs ad virtutē. Et iō Aug. dicit in quodā ſmone ḋ oratōe et ieiunio. Jeiuniū purgat mētem . subleuat sensū. carnē spiritui subijcit. cor facit contritū et hūiliatū. libidinū ardores extiguit. castitatis vero lumē accēdit. Et iteꝝ in eodē sermōe dicit. Jeiuniū verbositatē nō amat. diuitiaꝝ superfluitatē iudicat. suꝑbiā spnit. hūilitatem cōmendat. ̄pstat hoī seipsum intelligere qḋ est infirmū et fragile. Et etiā canim⁹ in hymno. ꝙ ieiuniū fecit iohannē baptistaꝫ intimū amicū xp̄i ꝛ moysen charū deo. et legislatorē. et helyam leuat curru igneo. Quinto valꝫ ad eleuandū mentē in deū et ad liberi⁹ sublimia contēplādū. Vñ ḋr Dañ. x. ꝙ post ieiuniū triū hebdomadaꝝ reuelationē accepit a ḋo. Sicut em̄ maxime obruit aīaꝫ et obtundit sensus hoīs plen⁹ venter ꝛ crapula. vt vult btūs Hieronym⁹ in tercia rn̄siōe ꝯ Jouinianū. ita nihil tam subtiliat ingeniū ꝛ etiā sensū clarificat sicut ieiuniū rite seruatū. q̇eṫato eni aīo a passiōibus ꝛ inordiatis motib⁹ pōt rō se eleuare ad spūalia ꝛ suꝑna. Sexto valet ad merēdum vitā eternā. mereṫ em̄ hō seruādo ̄pceptuꝫ eccl'ie aut suꝑioꝝ. mereṫ etiā sibi ꝓpter deū amputādo potū aut alia delectabilia carnis. ħ totū innuit Gre. in ̄pfatōne. Qui corꝑali ieiunio ꝛc̄. Sic igiṫ ſm ̄pdicta ieiuniū rite et rōnabiliter seruatū est remediuꝫ ad pctā futura cauendū. et ad ̄pterita delēdū . ad reprimendū cōcupiscētias inordinatas. ad subijciendū carnē spūi. ꝛ ad tenendū eā sibi subiectā. ꝛ valet ad eleuatōem ad spūalia ꝛ ad meritū vite eterne. Ex hoc ptꝫ ̄pmo ꝙ sicut recta rō iudicat ꝙ ꝓpter aliquā spēalē causā aliqs hō minus sumat de cibo qꝫ sibi competeret ſm cōmunē modū vt ꝓpter infirmitatē cauēdā. aut aliq̄ oꝑa corꝑalia expediti⁹ agēda. sic multo magis ſm rectā rōem est ieiunādū et minus de cibo sumēdū ꝓpter spūalia mala vitāda et spūalia bona ꝓseq̄nda. discrete tm̄ ꝛ rōnabiliter vt natura nō corrūpaṫ. Quia vt Hiero. dicit. Nō differt vtrum magno vel ꝑuo tp̄e te interimas. ꝛ ꝙ ḋ rapina holocaustū offert q̇ nihil ciboꝝ nimia egestate vel mādūcādi aut somni penuria īmoderate corpus affligit. Sil'r rō recta non tm̄ de cibo subtrahit vt hō reddaṫ impotens ad debita oꝑa ꝑagenda. Vñ dicit Hiero. ꝙ rōnal' hoīs dignitatem amittit q̇ ieiuniū charitati vl' vigilias sensus integritati prefert. Ptꝫ scḋo ꝙ vnusq̇sqꝫ ex naturali rōe et de lege nature tātū vti debꝫ ieiunio ꝛ tā moderate vti cibis et potib⁹ qꝫtū sibi necessariū ꝯuenit ad ̄pdicta spūalia mala vitāda et bona ꝯseq̄nda. Sꝫ qꝛ pauci ħ no

scerēt. qꝛ circa hoc nō ꝯsiderarent
aut si noscerēt tñ qꝛ carnales sunt
illō nō implerēt quare ꝓlatos ec
clesiasticos ad q̊s ꝑtinet statutis
incipe ea q̄ ꝑtinent ad fideliū cō/
munem vtilitatē in tēꝑalibus re
bus oportuit aliqua ieiunia sta/
tuere cōiter ab omnib⁊ seruanda
determinādo tꝑs et modū ieiunā
di et ſm cōueniētiā et vtilitatem
populi xp̄iani ad cohibendū ⁊ de
lendū peccata et ad eleuandū mē
tem ad spūalia et ad assuefaciēdū
hoies vt cū nō ligant̄ statuto ec/
clesie ieiunent. dicente eis hoc re/
cta ratione ad p̄dictos fines con
sequendos.

De eadem dñica
Sermo xxi.

Dicto modo qua re ieiuniū sit institutū q̄ri tur cōseq̄nter quō sit isti/
tutū et quō a nobis seruādū. Re
spondēt doctores et dicūt. Prio
ꝙ vt p̄dictū est ieiuniū ab ecclesia
institutū est ad cōcupiscentiā re/
frenandā. ita tamē ꝙ natura sal
uet̄. Ad hoc āt sufficit vnica come
stio ꝑ quā hō potest nature satis/
facere. et tñ cōcupiscētie aliq̄d de/
trahit diminuēdo vices comestio
nū. Et ideo ecclesie moderatione
statutū est vt a ieiunāte nō ampli
us q̄z semel in die naturali come
dat̄ saltē de his q̄ cōi modo ordi/
nant̄ ad esum et ad nutritōez ho/
minū. ⁊ ideo si aliquoꝝ sūptio ſz
que cōmuni modo mādducatio so
let fieri et que cōmuni mō tm̄ ad
manducationē et nutritōem ordi
nata sunt iteret̄ ieiuniū eccl'ie sol/
uitur. Et dicūt aliq̄ ꝙ quotiēs hō
comedit vltra semel totiēs soluit
ieiuniū et vēit ꝯtra eccl'ie statutū
q̄d est negatiuū: et ꝙ obligat sem
ꝑ et ꝓ semꝑ. Durādus vo sup. iiij
sententiaꝝ vtit hoc in dubiū. dicit
tñ pri⁹. ego ñ puto ꝙ sit aliciū sua
dendū postq̄z vna vice comedit
frāgens ieiuniū ꝙ comedat tercia
aut q̄rta vice. Tū ꝓpter dubiū q̄d
ꝑ eccl'iam nōdū est determinatū
tū etiā quia tales comestiōes re/
gulariter sūt illicite ⁊ ꝯtra bonos
mores nō i casu et causa. Dixi āt
notanter q̄ cōi modo sumūt̄ per
modū cibi vt ad nutritōem p̄nci/
paliter ordinata sunt. De alijs ve
ro que manducāt̄ secus est. Vnō
sunt q̄drupliciа que sumūt̄ ꝑ mo
dum mādducatōis. Prima sūt
que sumunt̄ ꝑ modū cibi et p̄nci
paliter ordinata sunt ad nutrien
dū corpus et nutriūt etiā illō. vt
sunt panis piscis pulmētaria fi/
cus vue paste amigdala pira po/
ma nuces ⁊ oīa silia. Et de istis ñ
licet manducare extra horaȝ vni/
ce comestionis. ⁊ qui secus facit a/
git cōtra statutuȝ eccl'ie et frangit
ieiuniū. Alia sunt q̄ nō sumunt̄
ꝑ modū nutrimenti nec nutriūt
corpus et solū sunt medicine ex/
pellētes supflua ⁊c̄. vt sunt pillu/
le et silia. et qui taliа ꝓ necessitate
sua sumeret extra horā vnice co/
mestionis nō frāgeret ieiunium.
Tercia sunt q̄ nō nutriūt de se
sed soluȝ vt medicinalia sumunt̄
ad alterādū cibos sūptos vt me/
lius digerant̄ vt cinciber muscatū
⁊c̄. Et q̄ de illis sumeret ex tali ca
su nō veniret ꝯtra statutū eccl'ie.
Quarta sunt electuaria ⁊ confe
ctōes delicate. Et de illis dicit sā/
ctus Tho. ij. ij. ⁊. iiij. sniaꝝ. ꝙ si a/
liq̊ mō nutriāt: nō tñ principalit̄
assumunt̄ ad nutrimētū ſz ad di/

gestionē ciboꝝ. ⁊iō si aliqͥs talia etiā ad delectatiōeꝫ sumeret n̄ sol/ueret ꝑ h̄ eccl'ie ieiuniū. q̄uis pos/set hō ex hoc totaliter vl' ī ꝑte me/ritū ꝑdere ieiunij. vl' etiā mortal'r peccare si sit īmoderata libido. nō tn̄ est trāsgressor p̄cepti eccl'ie nisi in fraudē statuti sumeret vt si eis ī magna q̄ntitate vteretur q̄si alijs cibis ad famē extinguēdā. De po/tu vero dr̄. q̄ eccl'ia ī cōstituēdo ie/iuniū nō intēdit īterdicere nisi bi/nam manducationē. sꝫ sūptio po/tus n̄ est māducatio. ⁊iō q̄ potat extra horā vnice comestiōis non dicit̄ bis māducare. et iō nec statu/tū eccl'ie frāgit nisi ī fraudē legis illud faciat. Licet ḡ ieiunātib⁹ plu/ries bibere ¶ Sicaūt q̄s īmodera/te potu vtat̄ pōt peccare ⁊ meritū ieiunij ꝑdere sic etiā si īmoderate cibū ī vna comestiōe sumat. in h̄ eīm venit ꝯtra intētōeꝫ statuētis q2 īpedit finē ieiunij quē ītēdebat le/gislator. s. repssionē ꝯcupiscētiaꝝ ⁊ eleuatōeꝫ mētis ī deū ⁊ad spūa/lia. Sic dic̄ sctūs Tho. vbi. s̄. Et addit Petr⁹ de palude sup. iiij. sē/tētiaꝝ q̄ isti q̄ legūt ī refectorijs vl' fuiūt q2 hora d̄bita comedere nō pn̄t. ꝓpt̄ misteriū ⁊ n̄ tenēt̄ vl/tra ieiunare merēt̄ secū dispēsari vt anticipēt comestiōꝫ plenā vt fa/ciāt p̄libatōnem vt postea come/dāt nec ex h̄ trāsgressores sūt sta/tuti ex q̄ rōnabil' ē cā. Et h̄ puto ve/rū de mōasterijs in q̄b⁹ viuit̄ re/gularit̄ ⁊ expectat̄ cū comestione admin⁹ p⁹ meridiē s̄m morē p̄sti/noꝝ patꝝ. Idē ītelligit de fuito/rib⁹ nobiliū eisdē debita hora co/mestiōis fuiētiū q̄ mittūt̄ ad por/tādū enxeniū vel aliq̄d hmōi.

De eadē dn̄ica ¶ Ser. xxij.

Dicto mō q̄re ieiu¶niū institutū ⁊ q̄lit̄ a nob̄ seruādū ē Querit̄ tercio q̄ obligent̄ ad ieiuniū talit̄ obfuan/dū. Rn̄det̄ s̄m sā. Tho. ij. ij. q. cxl vij. ar. iiij. q̄ oēs xp̄iani hoies ob/ligant̄ ad ea nisi ī ip̄is sit aliquod spēale ⁊ legitimū īpedimētū ⁊ rō/nabil' cā. Et qn̄ tal' cā ē notoria et ꝑ se euidēs tūc pōt talē obfuātiā ieiunij p̄terire ex se p̄serti cōsuetu/dine infueniēte. vl' si nō possit de facili haberi recursus ad supiores dꝫ recurrere ad eū q̄ habꝫ ptātem in talib⁹ dispēsādi vl' ad suū sacer/dotē. et puto q̄ etiā expediret hr̄e recursū aliqn̄ ad rōnabilē medicū vl' aliū discretū viꝝ q̄ sciret d̄ suf/ficiētia cause infdū meli⁹ iudicare Dicūt ḡ ꝯn̄ter sā. Tho. Durād⁹. Petr⁹ de palude ⁊ alij q̄ pueri ⁊ iuuenes n̄ tenēt̄ q2 hn̄t iustā cāꝫ et euidētē. eo q̄ ī ip̄is exigit̄ cib⁹ ad nutritōeꝫ ⁊ augmētatōꝫ ⁊ ṽt⁹ na/ture nō tātū ī eis ꝯualuit q̄ pos/sint sel' de cibo sumere q̄ sufficiat eis ꝑ diē. et iō indigēt freq̄nti ci/bo. al's natura lederet̄ notabiliter q̄ꝫdiu ḡ sūt ī statu augmēti qd̄ est vt ī plib⁹ vsq3 ad finē tercij septē/nij nō tenēt̄ ad eccl'iastica ieiunia seruāda. Cōueniēs tn̄ ē vt etiā in h̄ tpe ad ieiunia se exerceāt pl⁹ vl' minus s̄m modū sue etatis ⁊ ro/bur corꝑis. q2 res natural' ⁊ vires nature nō sunt in oīb⁹ eq̄les ⁊ de/bēt ꝑntes liberos suos et dn̄i sub/ditos suos īducere ad talia. q2 eis ad bonū regimē obligant̄ nō tm̄ q̄ ad corpus ⁊ tꝑalia sꝫ magis quo ad spūalia. Infirmi eꝫ nō tenēt̄ ie/iunare ꝓpt̄ debilitatē ṽtutis natu/ral' q̄ īfirmitate p̄mit̄ ⁊ nimis ḡ/uaret̄ si deberet vna vice sumere

ꝙ ꝑ diem sufficeret et etiā propť cibaria ieiunātiū q̄ cōiter ꝑiculosa sunt infirmitati. et etiam propter horā comestionis tꝑe ieiunij que nō pōt seruari ab infirmis cū oꝑteat aliqñ mane⁹ aliqñ tardi⁹ comedere ꝓpter peraxismū vľ alˀs ꝓut cōgruit releuatōi infirmitatꝫ Pro q̄nta āt infirmitate ieiuniū soluendū sit dicit ꝛvilħ. ꝙ suꝑ hoc standū est iudicio boni viri. Et videť innuere sctūs Tho. in ꝑoribꝫ vbis ꝙ qñ infirmitas ē taľ ꝛ tanta ꝙ euidens ē ꝙ nō patiť ieiunium vel ꝙ ieiuniū esset in augmentū infirmitatꝫ ꝛ in ꝑiculū corporꝫ tūc pōt hō soluere ieiuniū. Si autem hoc sit dubiū tūc standū est suꝑ hoc iudicio boni viri. et maxime ꝑiti medici et discreti sciētꝫ nosce re cāſ morbi ꝛ ḡuamīa aut ꝑicula que ex ieiunio aut cib possent vi similiter euenire. nō enī sꝑ nocꝫ ieiuniū īfirmis. sed sepe ꝓdest et sanat. vt patet in q̄dā collecta de ieiunio. De paupibꝫ dicūt ꝙ paupes q̇ possūt semel hr̄e qđ eis sufficiat ad vnā comestionem nō excusantur ꝓpter paupertatem a ieiunijs ecclesie. Sꝫ si pauꝑ nō posset simul hr̄e hora comestiōis qđ sufficeret ad victū vni⁹ diei sic aliqñ cōtingit egenis q̇ frustatim et ostiatim elēosynas q̄rūt. vel etiaꝫ qñqꝫ ex p̄cedenti inedia ďbilitat⁹ esset talis pauꝑ. ita ꝙ ieiuniū sine notabili incōmodo ferre nō posset tūc excusať. De laboratoribus dicūt ꝙ si serui et rustici cogātur a dñis suis ad talē ꝛ tantū laborē cū quo nō possunt ieiunare: tūc excusanť. Si aūt volūtarie laborāt distinguendū ē. qꝛ si sine labore alˀs sibi sufficere potest ꝛ suis

q̄ ad necessaria vite tenenť ieiunare. Si autē nō pn̄t nisi laborent: sed tm̄ cū minori labore. vt forte cum labore medie diei. vel cū alio leuiori labore pn̄t accipe vt habeant ꝓtūc ꝑsonas et necessariū victū ꝓ ꝑsonis suis et familia cui⁹ curā gerūt adhuc tenenť ad ieiuniū Ita addit Petrus de palude Si autē ñ pn̄t laborare ꝙ fructū sufficientē acq̇rerent nisi frāgēdo ieiuniū tūc possunt ꝭm dispensationē sui sacerdotis ieiuniū soluere et laborare ꝙ intentio maioris lucri nō necessarij ñ excusat hoīes a peccato si ieiuniū soluūt Qui āt i ꝯducēdo oꝑarios pactū ponūt vt ieiuniū frāgant peccāt nisi festinātia oꝑis necessarij hoc requirat vt ꝓpter hostes vľ ꝓpter diluuiū vel aliquā hmōi causam ꝑ quam res destruerenť. Hoc attēdāt diuites et ociosi aut etiā remissos labores habētes. ex q̊ enī pauꝑes ꝛ etiā laborantes qui ꝑ duros labores corpora sua macerant tā stricte obliganť ad ieiunia ecclesie vt dictum est. quanto magis ipi qui ociosi sunt et mollibus stratis ac vestibus vtuntur: et mellea ac delicata comedunt et bibunt stricte obseruare illa ieiunia debent. Et etiam debent sepe ieiunare cum p̄cepto ecclesie nō stringunť. ꝛ hoc propter predicta spiritualia mala fugienda: et bona prosequenda. Et quia viatio ꝑ terras inť labores computatur. et ideo ď hoc intelligendum est sicut de labore. Si enim immineat necessitas statim itinerandi et magnas dietas faciendi. et hoc propter conseruatōnez vite corporał. aut propť aliđ necessariū ad vitā spūalē

⁊ simul cũ hoc nõ pñt eccľie ieiu/
nia ꝯuare ñ obligaṫ hõ ad ieiuniũ
Quia dicit sctũs Tho. Non vide
tur esse vel fuisse intentiõeȝ eccľie
statuẽtis ieiunia vt ꝑ hoc ĩpediret
alias pias et magis necessarias
causas. Videṫ tñ dici de taliƀ re
currẽdũ ad dispensatõeȝ supꝫioris
nisi vbi ita est ꝯsuetũ qꝛ ex hoc ip
so ꝙ p̄lati dissimulãt videnṫ ãnu
ere. Si aũt taľ itineratio differri
põt aut diminui ꝯuenienter tunc
nõ sunt propter hoc dimittẽda ie
iunia eccľie recte sicut iã diceṫ ď ꝑe
grinatiõe volũtaria. Vñ ꝑpṫ ꝑe/
grinatiõem volũtarie assumptaȝ
nullo mõ frangẽdũ est ieiunium.
Qñ aũt imponiṫa ꝯfessore captã
dũ est tp̄s vt absq; fractõe ieiunij
cõpleaṫ. Et si ieiuniũ infra tp̄s ꝑe
grinatõis occurrat tꝑandus ẽ la/
boꝛ vie vt ieiuniũ siľ obꝯuari pos
sit. qꝛ nõ videṫ sufficiẽs causa trãs
grediẽdi generale p̄ceptũ eccľie ꝑ
pter illud qđ volũtarie sumiṫ vel
qđ a simplici sacerdote imponiṫ.

Et nota ꝙ ẽ de intẽtõe scti tho
me vbi supra ꝙ q̇ scit p̄ceptum ec
clesie de ieiunãdo et trãsgrediẽdo
cõtẽnit auctoritatẽ eccľie p̄cipien
tis. aut q̇ ꝯuat sed taliter ꝙ impe/
diṫ finis intent⁹ a legislatore. ⁊ ꝑ
pter quẽ institutũ ẽ ieiuniũ vt di
ctũ fuit ille mortaliter peccat. Si
aũt q̇s scire vellet et nõ põt. aut si
ex aliq̃ levi negligẽtia ignorat vel
ex aliq̃ rõnabili cã statutũ nõ ser/
uat p̄cipue in casu in q̃ etiã si legis
latoꝛ adesset nõ determĩaret esse
seruãdũ. talis trãsgressio nõ cõsti
tuit peccatũ mortale. Pñt eñi eẽ
impedimẽta propter q̃ aliq̇ ad ob
seruãdũ hmõi ieiunia nõ tenenṫ.
Hoc tñ qđ dictũ ẽ ꝑ sanctũ tho.
vt p̄misi. s. ꝙ peccat mortaliter q̇
seruat ieiuniũ sed taliter ꝙ ĩpediṫ
finis propter quẽ institutũ ẽ sic in
telligendũ ẽ. ꝙ q̇ ieiunat solũ ꝯm
verba p̄cepti. s. qꝛ nõ pl⁹ q̃ȝ seľ mã
ducat ĩ die naturali ⁊ debita hora
⁊ de q̃dragesimaliƀ. sȝ sic laute vi
uit ꝙ per hoc impedit finem ieiu/
nij intentũ a legislatore. s. rep̄ssio
nẽ vicioꝝ ⁊ aptitudinẽ ad spũalia
vt p̄misi a p̄ncipio. qꝛ in illa vna
manducatõe crebro tã multũ co
medit et manducatõeȝ tãdiu con
tinuat. et tã ďlicatos cibos sumit.
vt salmões lamp̄das ⁊ alios ma
gnos pisces q̊s ita p̄ꝑat et cõdit
varijs salsamẽtis ⁊ diuersis speci
ebus aromatiƀ. vel etiã q̇ de natu
ra sũt taľ spẽi ꝙ ex eoꝝ nutrimẽto
magis titillareṫ caro q̃ȝ si ex aliq̇
bus carniƀ tantũ comederet aut
magis. et sunt lõge lasciuioꝛis sa/
poꝛis ⁊ luxuriosioꝛis nutrimenti
q̃ȝ carnes bouine vľ mutonis vel
vituli. Et q̇ bibũt mľtũ ⁊ forte vi
nũ et p̄ciosis electuarijs et alijs ta
liƀ. Isti sunt de q̇ƀ dicit sanctus
Tho. ꝙ peccẽt mortaľr. qꝛ licȝ ser/
uãt mãdata dei tñ nõ seruãt intẽ
tionẽ mãdãtis. ĩmo impediũt eã
ꝑ suã crapulã. q̃ tñ intẽtio ẽ poti
oꝛ ⁊ plus attẽdenda q̃ȝ v̉ba. sic fi/
nis potioꝛ est ordinatis in finem
Et põt declarari exẽplo. Si prin/
ceps hodie mãdaret ꝙ oẽs de tali
artificio ďberẽt cras ire ad fossatũ
⁊ oẽs scirẽt ĩtẽtõȝ p̄ncipis. s. vbi fo
derẽt tota die ꝑpter instantẽ guer
rã. et adueniẽte crastino oẽs intra
rẽt fossatũ. ⁊ statim post hoc irent
aut si ibi manerẽt ꝑ diẽ tñ ñ labo
rarẽt sed luderẽt solũ tũc nõ satis
fecissent principi. qꝛ licȝ implerẽt
v̉ba mãdati qꝛ oẽs intrarẽt fossa

tum nō tñ impleuerūt intētōnē
principis q̄ magis respiciēda est.
Silr si pcipet princeps ꝙ sub pe
na .x. librarū nullus iret ad murū
aut sup ambitū muri ciuitatis .et
vnus illuc equitaret aut illic se leua
ret aut portare pmitteret. ille nō
faceret cōtra verba mādati sz cō/
tra intentionē et incideret penā.
Sic in pposito stat ꝙ qs nō ser/
uat mandatū q̄ ad verba ꝛ seruet
quo ad intentōem. ꝛ satisfaciat oī
mode. vt si qs ex infirmitate aut
ppter graue et necessariū laborē
aut propter aliqd tale nō pōt ie/
iunare sed comedit bis vel ter in
die. tñ sic tpate ꝙ p hoc pueīt ad
finē ieiunij .s. ad repssionē viciorū.
ꝛ ad cetera spūalia bona q̄ pscri/
pta sunt ille satisfecit simpliciter.
Ex qbus ptz ꝙ si ille q̄ seruat ver
ba mandati solū et nō q̄ ad inten
tionē mādantis peccat ex h mor/
talr. multo magis sic peccat mor
taliter q̄ nō fuat vba mādati nec
fm intentiōem mādantis .qr nō
ieiunādo impedit finē quē inten/
dit ecclia īstituēdo ieiuniū. Ex oī
bus de ieiunio pdictis pnt multa
colligi qre hō dz diligenter ieiuna
re. Primū ē magna ipi9 vtilitas
qr corpus spūi subijcit. libidinū
ardores extinguit. carnē domat.
originem viciorū necat. intellectū
clarificat. hominē virtutibus aptat
pctā purgat. corpus a morbis p/
seruat. morbos ɔtractos sanat. sē
sus clarificat. et totū corpus agi/
litat. Itē ad ieiunandū mouere
debet ꝙ ipm obseruādū esse ratō
naturalis dictat et auctas patrū
ad hoc obligat tanq̄ necessariū
ad recte et religiose viuendum et
ad penitētiā de peccatis agendā.
Item ꝙ hoc ieiuniū nobis est a
xpo suo exemplo cōmendatū. vt
patuit p Chryso .supius i exposi
tōe euāgelij. Itē ipse nos suo exē/
lo ieiunare docuit q̄ ieiunare nō
indiguit nō vt carnē spūi subiuga
ret. qr nulla in eo rebellio fuit. sz
hoc fecit vt eius opatio esset nr̄a
instructio. Item philosophi qui
modicū sciuerūt d ppetuitate aīe
ꝛ nihil de vera futura btitudine.
docuerūt corpales voluptates at
tenuādas esse et castigādas vt in
tellectus illustret sciētijs .et affe/
ctus pficiat virtutibus. vt ptz p ari
stotelē in ethicis. Et p Tulliū in
de senectute. Quāto magis fideli/
bus qbus cōstat aīe ppetuitas et
virtutū eterna pmiatio et viciorū
eterna punitio sunt voluptates
minuēde et oīa amplexanda que
aīam deo gratā reddūt que a vi/
cijs retrahūt. que ad veras vtu/
tes disponūt. quorū vnū pcipuū
est ieiuniū rite fuatū. et generalr
oīs tpantia in cibis ꝛ potibus vt
ptz ex dictis. Sed inueniūt aliqui
pingues ꝛ robusti aut diuites sed
delicati. et etiā aliq̄ ociosi q̄ dicūt
se velle ieiunare sed ꝙ nō possint
ex infirmitate vel aliq̄ alio defe/
ctu videāt tales ꝛ intelligāt ꝛ dili
genter cōsiderēt ne forte i eis im/
potētia sit nō ex defectu corporis
aut necessariorū. sed magis ex defe
ctu charitatis. si em̄ amorē habe/
rēt ad deū ꝛ ad spūalia bona qd
iā eis apparet difficile fieret facile
intuitu amatoris. amāti em̄ nihil
est difficile. Et dicit Eusebi9 scdo
libro eccliastice historie. Charitas
ea que fragilia sunt p naturā per

gratiā facit eē firmissima. Et q̄n impotētia quā p̄tendūt nō sp̄ sit ex defectu viriū sed charitatis: signū est ꝙ si alicui taliū daret̄ q̄tidie p̄ q̄dragesimā tantū de florenis aut etiā de obolis quantū q̄tidie numerare posset ieiunus. puto ꝙ plures inuenirent̄ q̄ mō nō ieiunāt et dicūt se nō posse qui tn̄ intuitu lucri tēp̄alis illius q̄tidie ieiunarēt vsq̧ ad noctē. vel nihil formidantes de p̄iculo vite aut corp̄is defectu et tūc primo comederēt. ⁊ sic ieiunare q̄tidie possēt p̄pter lucrū tp̄ale. et nūc false cōfingūt se nō posse ieiunare intuitu vite eterne. et tā multiplicium sp̄ualiū bonorū ⁊ effectuū ieiunij vt p̄scripti sunt. Et q̄d aliud d̄ talibus erit in finali iudicio: nisi ꝙ eis in eoꝝ cōfusionē ⁊ cōdemnationē dicet̄. Videte debiles illos q̄ sine p̄iculo corp̄is ieiunare potuerūt. et quō non potuistis vos fortes et robusti. Videte paupe res hos etiā penuriā ī necessarijs passos. q̄ potuerūt. ⁊ quō vos diuites cū lautissimis p̄curatōibus ⁊ omī abūdantia non potuistis. Videte hos laboratores fortib⁹ laborib⁹ fatigatos. q̄ tn̄ potuerūt et quō vos non poteratis ociosi. Videte illos vr̄os subditos seruos et ancillas q̄ potuerūt. ⁊ quō nō poteratis ipoꝝ dn̄i et rectores. Quid ergo tūc rn̄dere poterūt aliud nisi se cōdemnatōe dignos. eo ꝙ sic dediti gule nō ieiunauerūt. nō ideo q: nō potuerūt. sed q: nō voluerūt. ꝙ eis nō posse non fuit in causa sed nolle fuit in culpa. His attent̄ dilectissimi nō sim⁹ solliciti solū de cōmodo corp̄is sed magis de animaꝝ profectib⁹ cogitātes ꝙ aīa est p̄fecta. et cum eo eternaliter victura. sed de corpore cogitemus q̄z ex vili materia formatū est. q̄z in abiectū puluerem et cinerē resoluendū est. q̄z ab immūdis vermib⁹ pingue deuorandū est. Et insup̄ cogitem⁹ infernū in quo inobediens eternaliter cruciādus est. Nam si hec et his similia sedule p̄ oculis haberemus ī eternū nō peccarem⁹. Ista enim sunt de quibus dictuꝫ est Eccl'iastici. vij. In omnib⁹ operibus tuis memorate nouissima et in eternū nō peccabis. Secūdo dicunt ꝙ inter ieiunia ieiuniū quadragesime est solēnius. tum quia obseruatur ad imitatōnem christi. tum etiā per ip̄m disponimur ad redemptōnis nostre mysteria deuote celebranda. ⁊ iō cuꝫ in omni ieiunio oportet abstinere a carnib⁹. in illo quadragesimali vltra hoc p̄hibent̄ oua et lacticinia. circa quorū abstinentiam in alijs ieiunijs diuerse consuetudines existunt apud diuersos quas quisq̧ obseruare debet ꝭm morē eorum inter quos conuersat̄.

Tercio dicūt ꝙ hō tenet̄ sic obseruare ieiuniū vt nō anticipet scienter et notabiliter debitā horā comestionis. Nam ꝭm sanctū tho. in scripto et in sūma vt ētiā sup̄⁹ dictum fuit. Ieiunium ecclesie debet esse penale. quia satisfactoriū. ordinatum est enim ad cohibitionem peccatorū futurorū. ad deletōem p̄teritorū. ⁊ ad satisfactōꝫ p̄ eis. et iō vt esset penale ⁊ magis satisfactoriū oportuit ꝙ sup̄ cōmunē horā q̄ alijs dieb⁹ comedit̄

addeř his diebꝯ ieiuniũ aliq̃ntum
tps q̃ expectareť cũ cibo ad maio
rẽ afflictõem corpis in satisfactõz
ꝓ pctis. Modo aliĳs diebꝯ discre
ti hoĩes comedũt circa decimam
qñ sol nõ multũ ascẽdit ⁊ ipi cepe
rũt esurire. et bñ digesserũt cibuz
ꝑus sumptũ. sic etiã manẽt sani ⁊
bñ dispositi et apti ad bona. ⁊ iõ
diebꝯ q̃dragesimalibꝯ dʒ notabilr
expectari vltra illud tps. qꝛ pꝰ il/
lud tpus cũ hõ incipit esurire vna
hora plus affligit eũ q̃ȝ ꝑcedẽtes
tres vel q̃ttuor dies. q̃nto plꝰ te
neř hõ expectare iã q̃ȝ aliĳs diebꝰ.
scȝ q̇bus comediř. Qua auteȝ
hora q̇s debȝ comedere Rñdent
iteꝝ doctores et dicũt ꝙ in ꝑmiti
ua eccl'ia qñ hoĩes fuerũt fortio/
res corꝑe tũc in eis feruebat ꝺuo
tio ⁊ fides. tũc fideles expectabãt
in diebꝯ q̃dragesimalibꝯ vsqȝ ad
horã nonã diei. q̃ est tercia pꝰ me
ridiẽ. Et illa fuit cõueniẽs hora. ꝓ
hoc eñi merebaŕ. et ml'tũ satisfaci
ebãt ꝓ peccatꝭ. et cõueniebat etiaȝ
mysterio passiõis xp̃i q̃ passio fuit
completa hora nona qñ christꝰ ĩ
clinato capite tradidit spm̃. Jeiu
nãtes ḡ vsqȝ ad illud tps ꝓ affli/
ctõem carnis cõformabãt se pas/
sioni xp̃i q̃ durauit ad illud tpus.
ĩmo videř ꝭm tho. ꝙ illa hora co
medẽdi. s. nona fuerit ꝑcepta per
statutũ eccl'ie qđ habeř in gabilo/
nẽsi concilio de conse. di. i. Et reli/
giosi antiq̃tus ĩ oĩbꝯ suis ieiuniĳs
extra q̃dragesimã expectabãt vsqȝ
ad horã nonã. et ĩ q̃dragesima vs
qȝ ad vespam. vt patȝ ꝑ beatũ bñ
dictũ in regula ca. xli. Et ꝑ Berñ.
in sermõe de ꝑma dñica q̃drage/
sime. Successiuo vero tpe qñ fa
cti sunt hoĩes fragiles et refrigu
it charitas ⁊ tepuit fides ⁊ deuo/
tio multoꝝ. obtinuit generał con
suetudo totiꝰ eccl'ie ꝙ mõ nõ ex/
pectaŕ vsqȝ ad horã nonã diei. nec
forte nũc possent sustinere. ⁊ etiaȝ
mõ nõ obligantř hoĩes tãdiu ex/
pectare propter generalẽ cõsuetu
dinẽ totiꝰ eccl'ie q̃ excusat. Jn ple
risqȝ tñ locis hoĩes cõsueuerũt ex
pectare vsqȝ ad plenũ meridiẽ. s.
ad duodecimã horã. ⁊ illđ ẽ bonũ
⁊ laudabile ⁊ magis satisfactoriũ
⁊ meritoriũ propter maiorẽ cor/
pis afflictiõem. ⁊ est tñ tolerabile
cõiter oĩbus vsqȝ ad illud tps si/
ne corpis multo detrimẽto. Jn
hac vero ciuitate ꝛviẽnẽsi cõsuetu
do est comedere hora vndecima.
Et ideo q̇ hic nõ vult expectare vs
qȝ ad duodecimã ille tñ nõ debet
comedere ante vndecimã. Quia
dicit sctũs Tho. ꝙ q̇ notabilr et
scienter anticipat horã comestiõis
debitam ⁊ facit hoc iõ vt minꝰ ca
stigeř ⁊ puniaŕ ieiunio aut fame ꝯ̃
intentõem statuti ille venit cõtra
statutũ de ieiunio vel ad minꝰ cõ
tra intentõeȝ statuti. ⁊ si cviolat ie
iuniũ et peccat. Subdit tñ ꝙ si ali
cui tã lõga expectatio cũ cibo cede
ret in magnũ ꝯ̃uamen forte pro/
pter ĩfirmitatẽ: aut etatẽ aut na/
turalẽ conditõeȝ corpis sui cũ illo
possit dispẽsari ne ieiuniũ totaliř
solueret. Et debȝ demũ ordinare
vt familia comedat đbito tpe qñ
fieri põt vt seruẽt ordinationẽ ec/
clesie. ⁊ ne propter nimiã expecta
tõem nimis ꝯ̃uenř aut totaliř di
mittãt ieiuniũ. Ecce hoc est ieiuni
um nobis ꝑceptũ. ⁊ sic a nob ser/
uãdũ ex debito obediẽtie. et q̇ sic
seruat satisfacit mãdato ecclesie.
Sed vt dicit btũs Gre. in omeł.

Sermo XXII

Nemo credat solũ illã abstinentiam sibi sufficere. ſ; ſi volum⁹ illõ nr̃m ieiuniũ multũ placere deo ⁊ esse nobis valde meritoriũ oꝑtet nos ſm dictũ ꝓphete Johel. ij. sãctificare ieiuniũ nr̃m ¶ Ad sãctificãdũ autez ieiuniũ requirit̃ ꝙ hõ ꝑmo nõ solũ abstineat ab escis carnalibus. sed ⁊ a pctĩs. vñ Gre. in pastorali ⁊ in omel. Incassum corpus ꝑ abstinentiã atterit̃ si inordinatis motib⁹ mens dimissa vicijs dissipet̃. Jeiuniuz eñi a pctĩs est finis ieiunij corporalis. ⁊ ad hõ ordinatũ. ⁊ ergo a cibis abstinere ⁊ peccatis repleri est q̃si ridiculosum q̃ddã. Et ad cauendũ modo peccata oportet diligentius cauere occasiones peccatorũ. ꝓpter qõ canim⁹ in hymno Utamur ergo parcius verbis cibis ⁊ potib⁹. Et beat⁹ Berñ. in q̃dã ser. de ieiunio Si forte ceteris dieb⁹ statuta nr̃a aliq̃tenus intepuerãt dignum est vt nũc in feruore spiritus recalescant. ꝙ si gula sola peccauit. sola quoq; ieiunet. vt ibidẽ. Scđo req̃rit̃ vt hõ peniteat de pctĩs ꝑteritis al's nec ieiuniũ: nec cetera eius bona oꝑa sunt deo placita. Tercĩo vt ipi ieiunio addat alia oꝑa bona ꝑ que fiat acceptius deo. vt orõnez deuotã. elemosinã. ⁊ cetera t'lia. Nã deuota oratio ieiuniuz sanctificat ⁊ deo accepti⁹ facit. ⁊ ieiuniũ orationẽ facit exaudibiliorez. vt vult Chryſ. sup Math. vi. Cũ ieiunatis. ⁊c. ⁊ iõ sancti qñ ꝑ aliq̃ necessitat efficacit̃ voluerũt orare. ieiunium cũ orõne instituerũt. Etiã elemosina ⁊ om̃e opus misc̃dõie sanctificat ieiunium. Quia Ysa. lviij. dicit dñs ꝑ ꝓphetaz. Hoc est ieiunium quod elegi. Frange esurienti panẽ tuũ ⁊ egenos vagosq; induc in domũ tuã. Si videris nudũ operi eũ. et carnẽ tuã ne despexeris. Sup q̃ dic̃ Grego. in ome. Illud ieiuniũ deus approbat qõ ei⁹ oculos ad ꝯpassionẽ. et man⁹ ad elemosinã leuat. qõ tũc ex ꝓximi dilectõne agit̃ cũ ex pietate cõditur. Hoc ergo qõ tibi subtrahis alteri largire. ⁊ vñ caro tua affligitur. inde egentis caro ꝓximi reparet̃. Jta ergo oꝑa misericordie faciũt ieiuniũ deo acceptius. et vltra hoc liberãt hoĩem a peccatis. Uñ Lu. xi. Date elemosinã ⁊ oĩa mũda sũt vobis. Et Thobie. iiij. Elemosina ab om̃i pctõ libat. nõ ꝙ immediate ⁊ sine cõtritõne liberet. sed sic ꝙ si hõ est in pctõ mortali et est freq̃ns in om̃ibus operibus misc̃dõie tũc liberat a ꝑteritã culpa sic ꝙ ꝑ ea disponit se ad gratiã recuperãdã ⁊ nõ de facili ꝑmittat̃ ire in ꝑditionẽ. Deus nãq; ꝓpter talia oꝑa pietatis citi⁹ dat sibi cognitionẽ peccatoꝝ ⁊ detestationem eorum. ⁊ veram contritionẽ ꝑ quã infundit̃ gratia ⁊ expellitur culpa. ¶ Diceret aliquis Dñs in die epiphanie baptizatus est ⁊ statim post baptismũ iuit in desertũ ⁊ ibi ieiunauit q̃draginta dieb⁹ ⁊ xl. noctib⁹. Cũ autẽ om̃is xp̄i actio sit nr̃a instructõ. Quare ergo nos incipimus ieiuniũ nostrũ non statim post diẽ Epiphie. Rñdet. s. Tho. vbi sup. ꝙ ieiunium vt ꝑdixi istitutũ est ad repmẽdũ brutales mot⁹ carnis et ideo expediebat vt illo tp̃e indiceretur hoc q̃dragesimale ieiuniũ q̃ fortiores sunt in corpore hm̃õi mot⁹ et hoc est illud tp̃s veris quod est magis cõcupiscentie aptũ. Unde

Aug. in ser. de q̄dragesima Licet xp̄s stati post acceptuȝ baptisma acceperit h̄ ieiuniũ. nõ tamẽ credẽ duȝ est eũ nob̄ p̱ hoc regulã obser uatõnis dedisse. vt nos stati post epiphaniã q̄dragesimã ĩcipiamꝰ sed appropinq̄nte tp̱e pascali qñ acriori certamine cũ hoste confli gitur est ieiunandũ. vt corpꝰ de ca stigatõe impleat militiã. ⁊ animꝰ impetret de humilitate victoriaȝ ¶ Scd̄o ĩstitutũ est ieiuniũ ad de lendũ peccata. ⁊ ideo tũc principa liter seruari debet cũ oportet ho/ mines maxime a peccatis purga re se. Hoc aũt est ante tp̱s pascale circa quod passio dñi deuote cele branda est. ⁊ circa qđ nobis ꝓpo nit̃ sacramẽtũ eucharistie sumen/ dũ. ad qđ digne sumendũ p̄cipue nos disponere debemꝰ p̱ ieiuniũ ⁊ penitentie lamẽta. ¶ Tertio ieiu niũ ordinatũ est ad eleuatõeȝ mẽ tiũ p̱ deuotõȝ ad deũ et ad celestia et ideo cõgrue q̄dragesimale ieiu/ niũ agimꝰ añ festũ pasche in quo optet maxime mẽtes hoĩm p̱ de/ uotõnẽ eleuare ad eternitatꝫ gl'iaȝ quã xp̄s tũc resurgẽdo inchoauit et nobis ĩ se mõstrauit. et nobis ĩ fine tp̱m in generali oĩm resurre ctione ꝓ premio repromisit. Et in super p̱ h̄ ꝙ añ gaudiuȝ paschale agimus tp̱s ieiuniȷ̃ ⁊ afflictõis si/ gnificat̃ nobis ꝙ ad gl'iaȝ resurre ctõnis p̱ueni t̃ p̱ tribulatões sicut xp̄s p̱ passionẽ. Ex sil'ibus causis in vigiliȷ̃s p̄cipuarũ festiuitatũ in stituta sunt ieiunia. vt per ea p̄pa remur ad festa tp̱alia ⁊ demõstre tur subseq̄ ad tribulationes p ñt vite q̄s sancti hic patienter ꝓ dño passi sũt. Etiã est cõsuetudo eccl'ia/ stica vt in singulis q̄rtis anni sa/ cri ordines cõferũtur. ad q̄ꝝ susce ptõnẽ optet p̱ ieiuniũ p̄parari ꝓpt̃ eos q̄ ordinant̃. ⁊ etiã totũ ppl'm ꝓ cuius vtilitate ordinãtur. Vñ Luce. vi. legit̃ Q᷒ dñs añ discipl'o/ rum electõȝ exiuit in montẽ orare Qđ exponẽs. b. Amb. dic̃ Quid te facere cõuenit cũ vis aliq̇đ officiũ pietatꝫ incipere. qñ xp̄s missurus apl'os prius orauit. ꝓpter h̄ igitur eccl'ia in eisdẽ q̄tuor tp̱ibꝫ ordina uit ieiuniũ triũ dieꝝ

Dñica secũda q̄dragesime
Sermo. xxiiȷ̃.

Egressus ie

sus secessit ĩ p̱tes tyri et sydonis. ⁊ ecce mulier ⁊c̄. Mathei. xv. ¶ Postq̄ȝ dñs et saluator nr̃ reprobauit erroreȝ phariseoꝝ dicẽtiũ Nõ lotꝫ mani/ bus mãducare esse grande pctm̄. relictꝫ iudeis transiuit ad gentes ꝓpter qđ đr in hodierno euãgelio [Egressus iesꝰ secessit ĩ p̱tes tyri ⁊ sy.] Sydõ ⁊ tyrꝰ sũt ciuitates gẽ tiliuȝ site in terra ꝓmissionis ꝓpe mõtem lybani. q2 filiȷ̃ israel non potuerũt totalit̃ expellere gentes de terra sua [Et ecce mulier chana nea] Nã chananei habitant in ter ra ꝓmissionis añ filios israel nec potuerũt p̱ eos totaliter extirpari Vñ illa ml'r ab his q̄ remãserunt descẽderat. Jlla aũt audiuit mira cula ⁊ famã iesu xp̄i. ⁊ ideo firmi ter credebat ꝙ filiã suam sanare posset. [Hec ergo ml'ier a finibꝰ illis egressa] seq̄bat̃ xp̄m in via ad impetrãdũ sue filie sanatõem. et [clamauit. Miserere mei fili da/ uid. filia mea male a demonio ve xatur.] Et vocat dñm filiũ dauid

qꝛ audiuit xp̄m iudeis ꝓmissū de
scensurū esse a dauid. [Qui non
respondit ei verbū] Nō ꝓpt̄ indi
gnatōem sed vt ex ꝑseuerātia ip̄i⁹
in p̄ce firmitas fidei eius ⁊ deuo
tio oñderet̄ discipulis. Propter h̄
etiā vt dicit glo. discipuli orabant
ꝓ ea vt sic oñderet nos sctōꝝ p̄ci
bus indigere. Unde seq̄t̄. [Et ac
cesserūt discipuli ei⁹ et rogabant
eū di. Dimitte illā qꝛ clamat post
nos] s̄m Nico. de lyra. Discipuli
ad rogandū ꝓ ea fuerūt moti ex
hoc ꝙ viderūt ei⁹ fidem ⁊ deuo/
tionē. [Ipe aūt rn̄dit eis. Nō sū
missus nisi ad oues q̄ ꝑierūt do/
mus isrl̄] Nico. de lyra. Christ⁹ p̄
mo et p̄ncipaliter missus erat iu
deis tanq̄ȝ apl̄s eoꝝ. Et iō in pro
pria ꝑsona nō p̄dicauit nisi iudeis
principaliter. nec fecit miracl̄a ni
si in casu ex aliqua speciali cā. scȝ
vt ostenderet̄ eccl̄iaȝ in fide gētiū
esse fundandā. Et hoc est qđ dicit
apl̄s ad Ro. xv. Dico aūt xp̄m ie
sum ministꝝ fuisse circūcisionis. i.
apl̄m iudeoꝝ ꝓpter v̄itatē dei ad
cōfirmandas ꝓmissiōes patꝝ. qꝛ
antiq̄tus patribꝫ iudeoꝝ fuit fa/
cta ꝓmissio de xp̄o sicut abrahe ⁊
dauid. qꝛ tn̄ iudei pro maiori par
te fidem xp̄i repulerūt ⁊ gentiles
eā susceperūt. Et ideo apl̄s vbi s̄.
vt dicit Hiero. nō dic̄ hic q̇n xp̄s
etiā ad gentes missus sit. sȝ qꝛ pri
mū ad isrl̄ missus est vt illis non
recipientibꝫ iusta fieret ad gentes
trāsmigratio. Chryſ. Cū hec mu
lier vidit nihil posse apl̄os inue/
recūda effecta est. qꝛ q̄ ante aspe/
ctū dn̄i nō audebat sed clamabat
post eū illa iā ꝓpius venit. Un̄ se
quit̄ [At illa vēit et adorauit eū]
adoratōe latrie tanq̄ȝ deū omniū
dicēs [Dn̄e adiuua me]. Chrysos.
Nō dicit dep̄care deū ꝓ me. sȝ dic̄
Dn̄e adiuua me. Et qꝛ infirmita
tē filie sue estimabat suā. et ꝑ ꝯn̄s
sanatōem. ideo dixit. adiuua me.
[Qui rn̄dens ait. Nō est bonum
sumere panē filioꝝ ⁊ mittere ca/
nibꝫ ad manducādū.] Glo. dicit.
Filij sunt iudei generati ⁊ nutriti
sub cultu vni⁹ dei ꝑ legem. pāis
est euangeliū et miracula q̄ ad sa
lutē nr̄am ꝑtinēt. Est g̊ sens⁹. Nō
est bonū doctrinā ⁊ miracula pro
missa iudeis tāq̄ȝ spiritalibꝫ filijs
sumere et mittere canibꝫ ad man
ducādū. i. dare gētibꝫ q̄ erāt dedi/
ti cultibꝫ idoloꝝ sicut canes circa
cadauera aīaliū mortuoꝝ. [At il
la. etiā dn̄e] imo bonū in aliq̄ ca/
su. [Nā et catelli edūt de micis q̄
cadūt de mēsa dn̄oꝝ suoꝝ] q. d.
Ex sicut catuli aliq̄ modica vt pu
to micas cadētes đ cibo ꝯcesso fi
lijs ꝑcipiūt. ita etiā gētiles debe/
bāt aliq̇d saltē modicū ꝑcipe de
bn̄ficijs xp̄i. Ex q̄ patȝ ꝙ nō est cō
trarietas ī v̄bo xp̄i cū dicit. Non
est bonū ⁊c̄. ⁊ in v̄bo hui⁹ mlier̄
dicētis. Etiā dn̄e. i. imo bonuȝ. qꝛ
v̄bū xp̄i intelligendū est ꝙ n̄ erat
regulariter et vniuersalit̄ bonuȝ.
cū xp̄s esset apl̄s iudeoꝝ vt dictū
est Uerbū aūt h⁹ mlier̄ intelligē
dū est in casu. s. ꝓpt̄ petētis deuo/
tionē et fidem. et vt oñderet eccle
sie gentiū futurā fundatōeȝ. Chry
so. Uide hui⁹ mulieris prudētiā.
q̄liter neq̄ȝ cōtradixit. neq̄ȝ contri
stata est in laudibꝫ alioꝝ. neq̄ȝ mo
lestata est ī ꝓprio cōuicio. Hiero.
Mira hui⁹ mlieris fides patien
entia ⁊ humilitas. Fides qua cre
didit sanare posse filiam suam ab
sentem. Patientia qua totiens

repulsa in p̃cib9 perseuerat. Humi
litas qua se nõ canibus sed catu
lis compat. Chryso. Propter hoc
aũt xp̃s tardabat. p̃sciebat eã em̃
h̃ dicturã. nec occl'tari volebat tã
tam mulieris virtutẽ. Et h̃ digne
nobis est in exẽplo ꝛ correctõe. qꝛ
xp̃iani antiq̃ sum9 et hm̃õi virtu/
tes mĩme habem9. [Tũc rñdens
iesus ait illi. O mulier magna est
fides tua] q.d. s̃m Chrys. O mu
lier pphetas nõ audisti. nec legez
meditata es. insup despecta ꝛ con
tẽpta. et nõ recessisti sed perseuerasti
ĩ petẽdo. Et ideo [fiat tibi sic̃ vis.
Fides em̃ tua te saluã fecit] Hec
xp̃i vox sil'is illi voci qua dixit. fiat
firmamentũ et factũ ẽ. Vñ seq̃r.
[Et sanata est filia ei9 ex illa ho/
ra.] Ex p̃dictis ptz q̧ tarditas xp̃i
ad exaudiendũ nõ fuit ex ei9 ĩg̃rã
tia vel volũtate. sed vt ex perseuerã
tia mulieris ostenderet fides ꝛ de
uotio dignior exauditõe. ¶ No/
tandũ q̧ mulier illa cui9 filia ve/
xabat a demõe p q̃ liberãda roga
uit dñm sig̃t s̃m Rabanũ quem
libet fidelẽ q̃ habet cõscientiã ali/
cui9 vicij sorde pollutã. aut q̃ bo/
na q̃ gessit peccatoꝝ peste fedauit
Et sicut illa ml'ier dñm p sue filie
liberatõe instãter rogauit p se ꝛ p
apl'os. ita necesse est, vt talis vicio
rũ sorde pollutus ad p̃ces et la/
chrymas cõfugiat q̃b9 dñm p ve
nia dep̃cet sctõrũq3 intercessiões ꝛ
p̃ces querat. ꝛ q̃uis bonũ sit alio
rũ p̃cib9 se cõmendare vt deũ p se
orent. nõ tñ debet hõ in istis solis
cõtentari. sed diligenter p se et su
orũ peccatoꝝ dimissiõe orare ꝛ su
am orõem iuuare bonis opibus
tũc impetrabũt a dño citi9 quod
petũt. qm̃ scriptũ est, Uolũtatez
timentiũ se faciet et dep̃catões eo
rũ exaudiet et saluos faciet eos. ꝛ
sepe impetrat hõ p se et propas p̃
ces qd̃ p alios impetrare non p̃t.
Propter qd̃ dicit Chryso. Hic in
tende q̃liter apl'is nõ impetrãtib9
impetrat ip̃a tã magnũ q̃d instã/
tia orõis. ꝛ inde p nostris noxijs
a nobis vult magis rogari q̃3 ab
alijs p nobis.

De eadem dominica. Sermo xxiiij.

Egressus ie
sus d̃ terra genezareth
relictis calũniatoribus
iudeis secessit in ptes tyri et sydo
nis que erãt ciuitates gentilium.
[Et ecce ml'ier chananea] genere.
Nam chananei olim iudeã inha/
bitabãt s3 postea disp̃si sunt. Hec
mulier erat a finib9 illis. et seq̃ba
tur xp̃3 ad impetrãdũ salutẽ filie
sue. clamauit Miserere mei ꝛc̃.
Sz q̃re dñs distulit rñdere
ml'ieri tã hũilit et fidel'r dep̃canti
Rñdz Beda reddendo triplicem
causam dicẽs. Ideo distulit suã re
sponsionẽ. non qꝛ misericors de9
miseroꝝ p̃ces despiciat sed vt perse
uerantiã ml'ieris nobis sp imita/
bilẽ demõstraret. que quãto mag̃
contẽpta videbat a dño eo arden
ti9 ceptis insistebat p̃cib9 vt disci/
puloꝝ suoꝝ aĩos ad intercessiõis
misericordiã cũ clamãte muliere si
mul prouocaret. Rñdere distulit
ne daret occasio iudeis xp̃m calũ
niandi q̧ gentiles eis in docendo
vel sanãdo p̃tulisset. et ideo fidez
eius iuste recusaret. Propter qd̃
sequit ĩ euãgelio. [Et accedẽtes di
scipuli rogauerũt] ꝛc̃. Sed ip̃e rñ
dit. [Non sũ missus] ꝛc̃. glo. cor/

ꝑalit̃ ⁊ p̃sentialit̃ .Corꝑalit̃ q꞉ ex
eis natus est. ⁊ p̃sentialiter. q꞉ eo/
rum apostolus erat. vt dicit apl's
ad Rhom̃.xv. de h̃ vide in Nico.
de ly. Et dicit Beda Ip̃e dn̄s ꝑ se
sol⁹ docebat ⁊ sanabat iudeos ad
q̊s miss⁹ erat. ſʒ ꝑ discipl'os suos
etiā gētiles ad fidei grām vocabat
Hinc est ergo ꝙ xp̄s vnaʒ ꝑ se in
corꝑe gentilē sanatur⁹ puellaʒ nō
hocanteq̃ꝫ ꝓbata om̄ibus incor/
poralis luās fide perfecit. Et ẜm
Chryẜ. Cū hec mulier vidit etiam
apl'os nihil posse. iuerecūda facta
est. q꞉ que an̄ conspectū dn̄i venire
nō audebat. ſʒ clamabat post euʒ.
illa tūc ꝓpius venit. ꝓpter qd̊ sequi
tur [At illa venit ⁊ adorauit eum
dicēs Dn̄e adiuua me] Ex hoc et
p̄dictis patʒ fides recta isti⁹ ml'ie
ris. q꞉ xp̄m verū deū ⁊ hoīeʒ credi
dit ⁊ eandē fidem verbis expressit
Cū em̄ dixit Miserere mei fili da
uid. ꝯfessa est xp̄m esse verū hoīeʒ
natū ẜm carnē de ꝓgenie dauid.
Et ꝑ hoc ꝙ nō dixit dep̄care deuʒ
ꝓ me. sed ꝓstrata in terram dixit.
[Dn̄e adiuua me]. quasi diceret.
Tu sol⁹ potes v̊bo omnē lāguo/
rem sanare ⁊ nullus alius p̄ter te
confessa est ip̄m esse verū deū quē
et credidit vbiq̃ꝫ p̄n̄tem ẜm diui/
nitatē. et ideo filiā ei⁹ nō adduxit
nec rogauit vt ad eā veniret. Vn̄
Beda in omel'. dicit. Cōstat aꝑtis
sime ꝙ eū v̊bo saluteʒ posse dare
ꝯfidit. cui⁹ p̄n̄tiaʒ corꝑis nullibi
req̊rit. sicut etiā centurio q̇ dixit.
Dn̄e nō suʒ dignus vt intres sub
tectū meū. sed tm̄ ⁊c. Seq̊t̃ [Qui
respōdens ait. Nō est bonū sume
re panē filioꝝ. ⁊ mittere canibꝫ ad
mādueandū. Glo. dicit filij sunt
iudei sub cultu vnius dei nutriti ⁊
geniti. Panis est euāgeliū ⁊ mira
cula aliqua q̄ ad salutē nr̄am ꝑti/
nent. [At illa dixit Etiā dn̄e] .i. ve
raciter ita est vt dicis. scilʒ ꝙ non
est bonū sumere salutē plebi isra
el celitus destinatā eam ab ipsis
totalit̃ auferēdo. ⁊ dare gentibus
aut regularit̃ aut vniuersalit̃ do/
ctrinā euāgelicā ⁊ miracula ꝓmis
sa sp̄ualib⁹ filijs sumere. ⁊ ea da/
re canibꝫ. i. gentilibꝫ. Xp̄s em̄ erat
apl'us iudeoꝝ. q̇ tūc fuerūt sp̄ua/
les filij. q꞉ fideles. Sed nūc sunt
canes effecti Iuxta illud Circūde
rūt me canes multi. Licʒ aūt nūc
nō sit bonū vniuersaliter ⁊ regu/
lariter. tn̄ bonū est aliqn̄ in aliq̊
casu [Nā ⁊ catelli edūt de micis q̄
cadunt de mēsa dn̄oꝝ suoꝝ] q. d.
Nō mereor panem. nec sedere ad
mēsam. cū nō filia sim ſʒ canis. nō
tn̄ om̄ino sum repellenda. sed pe/
to vt colligā micas. i. tantillā con
sequar grām vt sanes filiā meā. h̊
em̄ respectu miraculoꝝ et alioruʒ
bn̄ficioꝝ q̄ facit iudeis q̄si mica ē
Ex istꝭ pꝫ mira hui⁹ mulieris pru
dentia. patientia. ⁊ humilitas De
patiētia dicit Beda in omel'. Hec
mulier patientie virtutem habuit
nō exiguā: que dn̄o ad primā peti
tionē eius nō respondente verbū
nequaq̃ꝫ a p̄cibus cessauit. sed am
pliori instantia auxiliū pietatꝭ ei⁹
qd̊ ceperat implorauit. dans no/
bis exemplū vt in cōuitijs ⁊ iniu
rijs nō statim exacerbem⁹ nec a p̄
cibus et orationibꝫ cessem⁹. si qd̊
volumus et petimus nobis non
statiʒ a dn̄o prestat̃. sed sine inter/
missione oremus. q꞉ multū valʒ
oratio iusti assidua. De eadē pati
entia ⁊ hūilitate dicit Beda Hec
mulier canibus cōꝑata a dn̄o nō

sic quidē ab instātia ꝑcationis desistit nec a spnēdo pietatis munere mētē reuocauit. sꝫ susceptā libēter amplexata ē cōtumeliā. nō se solū canibus similē nō negauit. sꝫ et catellis se equiperauit. Et Hieronim⁹ dicit. Hec mira hui⁹ mulieris fides. patientia ⁊ humilitas Fides q̄ credidit sanare posse filiā suā absentē. Paciēcia qua totiēs repulsa in ꝑcibus perseuerat. Humilitas qua se nō canib⁹ sed catellis cōparat. Tūc respōdēs iesus ait illi O mulier magna est fides tua in tm̄ ꝙ mereris accipere qđ petis. Fiat tibi sicut vis et sanata est filia eius ex illa hora

Dñica tercia quadragesime
Sermo. xxv.

Erat iesus eiciens demonium ⁊ illđ erat mutū. i. hoīez quē obsedit mutū fecit. Luc. xi. B Ubi nota ꝙ dmōiac⁹ erat mut⁹ vt hꝰ dr. Et erat cec⁹ vt dicit Mat. xij. Et cū eiecissꝫ demoniū locutus est mutus. Et vt dicunt Chrys. ⁊ Theophil⁹ erat etiā surdus Et ista q̄tuor miracula simul facta sunt. Primū qꝛ eiectū erat ab eo demoniū. Scđm illuminatus fuit a cecitate. Tercio qꝛ recepit auditū. Et q̄rto recepit facultateꝫ loquendi. Ex istis miraculis admirate sunt turbe. scilicꝫ cū viderūt rem tā insolitā Sequit Quidam aūt ex eis. scꝫ scribe ⁊ pharisei ꝯm Matheū dixerūt. In beelzebub principe demonioꝝ eijcit demonia Miraculum illud erat publicū et ideo negare non poterant sed ꝑuertere conabant dicentes ꝙ virtute demonis factū essꝫ Odiū em̄ ⁊ inuidia ꝑuertūt iudicia. ⁊ facta interp̄tant in p̄tē deteriorem Scribe aūt et pharisei valde oderūt christum. qꝛ acriter arguebat eoꝝ vicia. et miracula diuina ꝟtute facta dixerūt fieri arte magica. ⁊ dixerūt eū demonia eijcere in virtute cuiusdam demonis cui in hoc īferiores obediebāt quē demonē ipi vocabāt beelzebub Ubi notandū ꝙ ꝯm glosam. et mgr̄m in hystorijs ⁊ Ysido. viij. ethimo. Ninus cōditor vl' repator ciuitatis niniue patri suo post mortem statuā cōsecrauit ad quā cōfugientes qui forefecerant veniā merebant. ꝓpter qđ statuā inceperunt venerari. ⁊ succedente tp̄e tandem diuini honores sunt ipi statue exhibiti. et ita incipiebat cultus ydolatrie. ⁊ iudei ꝓpt gentiliū irrisionē vocabant hoc idolū beelzebub. i. deū muscarū. ꝓpter multitudineꝫ muscarū que erāt in templo eius ꝓpter sordes cruoris īmolati. In hoc simulacro dicebant iudei p̄ncipē demonioꝝ habitare. qꝛ in eo fuit idolatrie principium. et quia nullū idolū inueniebat efficacius illo. ⁊ quia cultus eius erat generalis apud oēs gētes Licet em̄ quelibet natio haberet aliq̄s speciales deos hunc tñ tanq̄ generalem deū oēs venerabant. et ita in virtute principis demonioꝝ q̄ in hoc idolo habitabat dicebāt pharisei dñz facere miracula. nullam illi⁹ habētes causam aut ratiōnē. sed solū stimulis inuidie moti ita dicebāt ad calumniādū opa christi. Un̄ Remigi⁹ Solo odio et inuidia moti nihil sordidius inuenientes qđ obijcerent dño dice

bant ꝙ in beelzebub eijceret de/
monia [Alij temptãtes signũ de
celo petebãt ab eo] Isti miracu/
la christi parua reputabant. qꝛ cõ
muniter erãt circa illa inferiora.
scꝫ sanitates corpoꝝ ꝛc. Et ideo q̃
rebant ab eo signũ fieri circa cor/
pora celestia sicut tpe Josue. eius/
dem. x. et tpe ezechie sol retrocessit
decem gradibus. vt habetꝰ ysaie
xxxviij. Tale autẽ aliq̃d petebãt
ab eo fieri tanq̃ꝫ dicerent. Si hu/
iusmodi feceris tũc credemus ꝙ
diuina virtute miracula opereris
Chrysost. Quoniã phariseoꝝ su
spitio irratõnabilˀ esset metu mul
titudinis nõ eũ audebant diuul/
gare sed in animo suo eam verte
bant. Et ideo subditꝰ. [Ipse autẽ
vt vidit] Beda Non ad dicta sed
ad cogitata dñs rñdit. vt vlˀ sic cõ
pellerentꝰ credere potentie eius q̃
cordis occulta videbat. hoc ei nõ
potest demon nec aliqua creatu/
ra sed solus deus. vt et ipi in sua
scriptura habebãt. Vñ. iij. Reg.
vj. dicitꝰ. Tu solus nosti corda fili
orum hominũ. Et. j. Regum. xvi
Homo videt ea que parẽt deus
autem intuetꝰ cor. [Dixit
Omne regnũ in se diuisum deso
labitur. et domus supra domuꝫ
cadet. Si autẽ sathanas in se di
uisus est quomodo stabit regnuꝫ
eius. quia dicitis ĩ beelzebub me
eijcere demonia.] Cõfutat aduer
sarios ostendẽs diabolũ nihil si/
bi coopari in demonũ eiectione.
Et hoc probat quattuor ratõibus
quaꝝ prima est. Omne regnũ in
se diuisuꝫ desolabitꝰ. id est peribit
ꝛ destruetꝰ. Concordia nãqꝫ parue
res crescunt: et discordia maxime
res dilabuntꝰ. Sꝫ regnũ sathane
in se diuisum est ꝑm vos. qꝛ dicĩ/
tis ꝙ vnus aliũ eijcit. igitꝰ regnũ
sathane stare nõ poterit quod est
notorie falsuꝫ. Etiã patet falsitas
dicti eorũ ex h̃ ꝙ demões ad nos
decipiendũ nõ sunt diuisi sed ꝯcor
des. qꝛ alˀs nõ possent tantũ no/
cere. et h̃ significauit Job. xli. Cor
pus illius cõpactũ squamis sese
ꝓmentibꝫ vna vni cõiungitꝰ ꝛ vna
alteri adherebit. Deinde ibi [Si
autem ego in beelzebub eijcio de
monia filij vestri in quo eijciunt]
Ponit scdam rationẽ ad idẽ dicẽ
tis. Si ego in beelzebub demõia
eijcio vt vos dicitis seq̃tꝰ ꝙ ꝛ filij
vestri silˀr in beelzebub eijciãt de/
monia. sed h̃ vos reputatis falsũ
igitꝰ nec dicere debetꝭ ꝙ ego in be
elzebub eijciã. Sꝫ q̃s dñs appel/
lat filios iudeoꝝ sũt due expositi
ones. Vna ꝑm Hiero. Cyrillum
Bedã et Chrysꝰ. vt filij eoꝝ vocẽ
tur discipuli xpi q̃ a iudeis ꝑm car
nẽ exorti fuerũt. q̃ freq̃nter demo
nes eiecerãt nec tñ iudei opus ipo
rũ calũniabantꝰ. Dedit ei xps eis
potestatẽ sup demonia vt eijcerẽt
ea. Et tũc erit argumẽtũ tale. Vos
creditis ꝙ apl'i mei ex vestra ꝓge/
nie geniti diuina virtute eijciant
nunq̃ꝫ eñ eis imposuistis ꝙ h̃ in
beelzebub facerẽt. sed ipi hñt hãc
ptãtem a me q̃ nõ sum minoris v̾
tutis q̃ꝫ ipi ex quo illã ptãtem eis
dedi. igitꝰ multo minus debetis
mihi imponere ꝙ virtute beelze/
bub eijciam demones. Subdit.
[Ideo ipsi iudices vestri erunt.]
quia apostoli erũt assessores chri
sti in finali iudicio. Alio mõ ꝑm
sanctũ Hieronymum et Bedã
Filij iudeorum hic dicuntꝰ exorci/
ste. qui quibusdam exorcismis

expellebant demonia. et istis nõ imponebãt iudei ꝙ hoc facerent ĩ beelzebub. sed ꝙ fieret in ꝟtute diuina ad inuocatõem diuĩ nomĩs. igit̃ nec debebant xp̃o h̃ imponere. et ita exorciste iudices eoꝝ erũt inquantũ ex ip̃is exorcistis sumit̃ causa quare iudicãdi et cõdemnãdi sunt iudei. [Porro si in digito dei eĳcio demonia] i. in ꝟtute spiritussancti [profecto ꝑuenit ĩ vos regnũ dei] i. christus. ꝑ quẽ apieť vobis aditꝰ ad regnũ celeste. [Cũ fortis armatꝰ custodit atriũ suũ in pace sunt oĩa que possidet. si autẽ fortior illo supuenerit ꝛ vicerit eum vniuersa arma eiꝰ auferꝫ in q̇bus cõfidebat. et spolia eiꝰ distribuet] Ponit̃ tercia cã D Pro quo notãdũ ꝙ fortis hic vocat̃ diabolus. cuius arma ẜm Bedã sunt astutie diaboli et neq̇cie. Atriũ eius ẜm Bedã fuit hic mũdus in maligno positus in q̇ vsq; ad saluatoris aduentũ potiebat̃ ĩperio. qꝛ in cordibꝫ infideliũ sine vlla ꝯtradictõne req̇escebat. Per fortiorẽ aũt ĩtelligit̃ christus. spolia diaboli sunt ip̃i hoĩes decepti que christꝰ dicit̃ distribuere quando hoĩes pctõres vocauit ad fidẽ ꝑ grãm eos in diuerſ ĝdibus ordinãdo. Et sic possꝫ formari ratõ Nemo p̃t eripe hoĩes de ptãte diaboli nisi sit fortior diabolo. Cũ ergo hoc faciã sequit̃ ꝙ sim fortior eo. et ita non ĩ sua ptãte sꝫ ĩ diuina virtute eĳcio demonia. Vl' sic. Omnis q̇ eripit hoĩes de ptãte diaboli est fortior eo. sed ego eripio eos ꝑ hoc ꝙ expello d̃mones de obsessis. et reuoco eos ab idolatria et alĳs pctis ad cognitionẽ vniꝰ dei et ad iustã vitã igit̃ sum fortior eo. [Qui nõ ẽ mecuꝫ aduersum me est. et q̇ nõ colligit mecũ dispgit] Ostendit quõ diabolus contrariat̃ sibi. s. xp̃o volũtate et actu. Et quantũ ad volũtatem dicit [Qui nõ est mecũ] id ẽ q̇ nõ habet vnam intentõem mecũ vt qđ ego volo ip̃e velit [cõtra me est] Quantũ ad secundum. s. ad actũ subdit. [et q̇ ñ colligit mecum dispgit] christus em̃ vẽit dispsa colligere Joh. xi. Jesus mortuꝰ erat vt filios q̇ dispsi erãt congregaret in vnũ. sed diabolꝰ etiã collecta dispgit. Joh. x. Lupꝰ rapit et dispgit oues. Hiero. Diabolus cupit aĩas hominũ tenere captiuas. dñs liberare. ille p̃dicauit idola ille vniꝰ dei noticiã. ille trahit ad vicia. hic reuocat ad virtutes. ille incitauit ad discordiaꝫ. h̃ ad dilectõem. Ex quo põt formari q̃rta rõ. Qui inter se sunt plene discordes intentõe et actu nõ cooꝑantur sibi mutuo. sed ego ꝛ diabolus totalr̃ discordamus. vt patet ex p̃dictis. [Cũ immũdꝰ spũs exierit ab homine ambulat ꝑ loca inaq̃sa q̃rens req̇em et nõ inueniẽs dicit. reuertar in domũ meã vnde exiui. et cũ venerit inuẽit eã scopis mũdatã et ornatã. Et tunc vadit et assumit septẽ alios spũs neq̇ores se. Et ingressi habitãt ibi ꝛ erũt nouissima hoĩs illius peiora prioribus.] Expositõem vide ĩ alio sermone de p̃nti dñica. Seq̇tur. Factũ est autẽ cũ hec diceret Extollens vocẽ quedam mulier de turba dixit illi. Beatus venter qui te portauit et vbera que suxisti. At ille dixit. Quinimo. beati q̇ audiũt verbũ dei ꝛ custodiũt illđ Vide ĩ alio sermõe de p̃nti dñica

De eadem dominica Sermo xxvi.

Erat iesus eijciens demoniū z illō erat mutū ñq͂ tria sint in demone formaliter sed ab effectu. quia hominē quē obsedit mutū fecit. Natura em̄ corpalis obedit spūali quo ad motū localē vt tradunt doctores circa secūdū sententiaꝝ. Et quia vox p motū lingue et alioꝝ instrumentoꝝ causatur que instrumenta pōt demon ex dei pmissione ligare z a motu impedire et sic hoīem mutū facere. Et dicit Beda q Math. narrat ipm fuisse et cecū. et sic tria signa in illo vnō hoīe simul a dño ppetrata sunt. qz cecus videt. mutus loquit et obsessus a demone liberat. Seqtur. [Et cū eiecissz demonē locutus est zc̄. et mirate sf zc̄.] ex visu rei isolite [Quidā aūt ex eis] scz pharisei [dixerūt. In beelzebub zc̄.] Odiū et inuidia faciunt interp̄tari facta in deteriorē ptem et puerti iudicia. Pharisei āt odiebāt christū qz acriter arguebat eoꝝ vicia vt patz p decursuz euāgelij. Et ideo miraculis factis ab eo d̄trahebāt dicētes ea fieri arte magica. et ita etiā hic eiectionez demonis dicebāt fieri virtute cuiusdā supioris demōis cui inferiores obediebāt ad nutū de corpib; exeūdo Dicebāt nāqz iudei q xp̄s habebat aliquē demonē supiorez quem vocabāt beelzebub sibi familiarē. et q sic demones inferiores de corpibus obsessis eijciebat illo mediante. [Et alij tēptantes signa zc̄.] Isti miracl'a christi parua reputabāt. eo q vt ꝯmūit erāt circa illa inferiora. vt circa sanitates corpis et hmōi. Et ideo querebāt ab eo signa fieri circa corpora celestia. sicut tpe Josue. eiusdē x. et tpe Ezechie sol retrocessit decem gradib; vt habet Ysa. xxxviij. [Ipse aūt vt vidit cogitatōnes.]

Hic notandū q sicut iudei tpe christi vt presens declarat euangeliū sic et hodie eoꝝ filij imitatores pessimoꝝ patrū suoꝝ friuole et sine ratōe ꝯfingunt dominū et saluatorē fuisse magū z sua opera fecisse arte magica et diaboli potestate. et hoc sic temerarie cōfingunt vt eū z fidē christianā odibiles faciūt simplicib; iudeis z eos teneant in sua pfidia. Et q̄z uis om̄i fideli cōstat hoc falsuz et friuolū figmentū. tamē pp̄ter nouiter conuersos vt illa nō teneant si ea forte in priori eoꝝ statu crediderūt pōt ꝯtra illā fictōem argui Et p̄mo ex verbis et pbatōib; domini in euangelio p̄senti. Et p̄ma rō sumit ex hoc qd̄ dicit [Ipe autē vt vidit cogitatōes eoꝝ] potest em̄ sic formari argumētū q̄si dñs diceret. Ex opibus nō vultis cognoscere diuinitatē meā sed ea attribuitis arti magice et demonū virtuti. cognoscite tn̄ veritatē diuinitatis mee ex h̄ q video et vobis dico cogitatōnes vestras et secreta cordiū vestroꝝ. quod nō potest facere demon nec homo. nec aliqua creatura. hoc em̄ manifestū signum diuinitatis est. quia hoc deus sibi soli refuauit vt videat cogitatiōes cordis. Sicut et ipsi in vestris scripturis habetis. Unde dicit. iij. Regū. vi. Tu sol' nosti corda filiorū hominū. Et. j. Regū. xvj. Homo videt ea q̄ pa/

rent deus autē intuet cor. [Dixit eis. Omne regnū in se diuisum desolabitur. et domus supra domū cadet. Si autem sathanas ī se diuisus est quō stabit regnū ei⁹ qz dicitis in beelzebub me eijcere demonia.] Secunda ratio contra dictā friuolā confictōnē ē talis. Si ego p demonē aliquem eijcerē aliquos tūc diuisio esset inter eos et dissensio. et sic nō possz stare ptās diaboli et piret virt⁹ eorū sicut in omnibus reb⁹ cōtra se diuisis fieri videm⁹. Non ergo sathanas sibijpi repugnat nec suis satellitibus nocet. sed poti⁹ stabit regnū ei⁹. ppt qd nō virtute dmonis sed diuina virtute demoniū est eiectū. Cōsequenter ponit terciā rationem dicens. [Si autem ego in beelzebub eijcio demonia filij vestri in quo eijciunt.] Non solū christus sed etiā discipuli ei⁹ in noīe christi eijciebāt demonia. et non soluz discipuli sed aliq alij iudei qui nō erant xpi discipuli. qz dicit Math. ix. Vidim⁹ quendā in noīe tuo eijcientē demonia q non sequit nos. Non poterāt autē iudei dicere q apl'i facerent mirabilia virtute magica. quia erāt simplices et illitterati. Et si dicerēt d apl'is q christus docuit eos artē magicā. tamē nō poterat h dici de illis q nō erant ei⁹ discipuli. ergo cū eijcerēt demones in noīe christi nec poterat h attribui spiritui maligno. Ex dictis sequit q nec eiectio demonū facta p xpm in cuius virtute alij eiecerūt et in eius noīe. Est ergo ratio tal'. Si filij vestri. s. apl'i. qui erant de semine iudeorū. vel alij iudei qui me non sequunt eijciūt demonia h n potestis attribuere nisi vtuti diuine. ideo ipi iudices vestri erunt De apl'is hoc est manifestū. quia ipi erunt assessores christi in vniuersali iudicio. Sed alij q non sequebant christū et tamē eiecerūt demonia isti nō credētiū iudices erūt per cōparatōem. quia ex ipo rū facto alij ostendent cō demnabiles. quia nō crediderūt in christum. cuius deitas declarata fuit p miracula in virtute et in nomine eius p non credētes facta [Si autem in digito dei] id est in virtute spūssancti [eijcio demonia] sicut ostensū est modo [pfecto veniet in vos regnū dei.] quia per christū aperiet vobis regnū celeste. [Cū fortis armatus custodit atriū suū etc.] Hic tangit q̄rtā rationē quam vide in alio sermone de hac dñica. [Qui nō est mecū contra me est. et q non colligit mecum dispgit] Quinta ratio est talis. Volūtas eius qui alicui obedit est cōformis voluntati illius cui obedit. Si ergo christ⁹ in virtute demonis faceret miracula sequeret q christ⁹ et demon essent concordes. Hoc aūt est falsū. qz oīno difformes et cōtrarij. Christus est hūilis. benignus etc. diabolus p oppositū inuidus sup b⁹ maliuolus. Itē facta et doctrina christi ad hoc semp tendūt vt retrahant hoīes a peccatis et vt saluent. Facta demōis sūt ad distrahendū homines p peccata. Ex q patet q christ⁹ nihil opat de virtute demonis. Et hoc est quod dicit [Qui nō est mecū] per concordiā et voluntatē [cōtra me est] et h mōi est diabolus. vt patz ex dictis. [Et qui nō cōgregat mecū]

reducendo hoīes ad vnitatē fidei [dispgit] et talis est diabol⁹ qui diuersas sectas hereses et scisma ta quantū potest introducat. Ad illa saluatoris argumēta possunt nunc addi aliqua ꝯtra p̄sentes iu deos vt sextū sit. Si nunc ex fri/ uola hmōi iudeorū confictōe ali/ quis fideliū credere vellet ꝙ chri/ stus domin⁹ fuisset magus ꝛ ope ra sua fecisset cū demonū adiuto rio. talis multū a fortiori credere posset ꝙ moyses fuisset magus ꝛ ꝙ fuerit alijs magis pharaonis doctior cum fecerit que alij magi facere nō potuerūt. Patet illud qꝛ christus iesus a puericia sua vs qꝫ ad tpus operatōis miraculoꝝ pstetit in domo parentū paupeꝝ sine eruditione litterarū. et ī sim/ plicitate laicali. Propter qd̄ cū iudei vidissent eū legere in libris prophetaꝝ dicebāt. Quō ille fili⁹ fabri scit lr̄as cū nō didicerit. De hoc habet᷑ Luce. iiij. et Johā. vij. Moyses vero a puericia nutrit⁹ est in domo pharaōis q̄ plena e/ rat magis. hoc autē dicere est in/ firmare auctoritatē veteris testa menti tanq̄ꝫ nō a deo sed a mago data est. quod cū sit incōueniens iudeorū friuola est cōfictio. Se ptima rō. Nunq̄ꝫ auditū est ꝙ q̄s q̄ꝫ virtute artis magice talia ope ratus fuissꝫ qualia christ⁹ dn̄s ꝛ discipuli eius. vtputa ꝙ mortuos vere resuscitasset. cecos natos illu minasset. aquā in vinū mutasset. ꝛ alia innumerabilia q̄ sup natu/ ram sunt et mō naturā transcen/ dūt. Et iō friuole et sine om̄i rati one tūc dixerūt et hodie dicunt in continuatōe pfidie sue christū do minū virtute magica aut demo/ nis opatione talia fecisse. Octa ua ratio. Si fuisset dn̄s iesus ma gus et magister artis magice alij magi nō fuissent sibi et discipulis suis infesti et contrarij qualit᷑ tm̄ fecerūt, put docent sanctoꝝ legen de. sed ipi magis habuissent eos ī honore et ipis astitissent et pmo/ uissent vbiqꝫ eoꝝ dicta et facta at qꝫ intentōem. eo ꝙ hoc fuisset ad maiorē gloriam. et fuissent ad p bationē artis eorū. imo indubie magi christuꝫ et discipulos suos honorassent tanq̄ꝫ expтos et ma gistros in illa eoꝝ arte et se eis fa miliares fecissent. Nona ratō. Om̄es regiones quas inhabitāt christiani quondā ignorabāt deū verū et adorabāt idola et demo/ nia in ydol᷑ etiā cultu latrie. et per doctrinā christi ac discipuloꝝ ei⁹ factū est ꝙ nunc eedem regiones confitent᷑ et cognoscūt vnū verū deum celi et terre creatorē. ꝛ eidē exhibent solennē latrie cultum. Si ergo christus et discipuli eius fuerunt magi et talia fecerūt ope ratione demonū: vt ipsi peruersi iudei ausi fuerunt dicere domino et nunc suis simplicibꝫ dicunt tūc demones volūtarie auxissent di/ uinū cultū. et honore diuino qui eis prius exhibebat᷑ et quem sum me diligebant et hodie propt᷑ eo rum superbiā sūme appetunt se priuassent. et illum in deū omni/ potentē quem sūme odiūt tran/ stulissent. quod omni ratōnali ho mini constat esse fatuū et delyrū et per consequens fictio iudeorū ē fatua et delira. et ex fomite odij ꝛ rācoris plene et oīmode pcedēs

Talia argumenta sunt quasi vul
garia ꝯtra vulgares et ignaros iu
deos nec opꝰ est eis vti ꝓ fideliuꝫ
confirmatõe sed ꝓ iudeoꝝ grosso
rũ confutatõe. ⁊ forte ꝓ nouiť cõ
uersoꝝ aliq̄li informatõe vt pleni
us resipiscãt a fatuitatibꝫ quibꝫ ĩ/
mersi erãt et imbuti ante eoꝝ cõ
uersionem in tanta multitudine
quãta nouiter cõuersi sunt in hac
ciuitate ꝛvienẽsi dño opante. M
cccc.xx. Decima rõ sumiť ex h̄ ꝙ
Josephꝰ qui apud eos maximus
hystoriographꝰ et apud eos ẽ au
tẽticus q̄ dñm nõ dicit fuisse ma
gum aut opa sua fecisse arte ma/
gica. et tñ fateť eũ multa miracl'a
fecisse que etiã ꝓphete de ipo p̄di
xerũt. Nam in lib. xx. antiq̄tatũ
describẽs tpa tyberij cesaris sub
quo dñs passus est dicit. Fuit in
eisdẽ tpibꝰ Jesus sapiẽs vir si tñ
eum virũ nominare phas est. Erat
eñ mirabiliũ opeꝝ effector et do
ctor qꝛ libenter ea q̄ dei sunt audi
uit ⁊ mltos etiã ex gentibꝫ sibi ad
iunxit. christꝰ hic erat. hũc accusa
tõe prauoꝝ gentis nr̃e cũ pilatus
in cruce moritũꝝ decreuisset non
deseruerũt hi qui eũ ab initio dile
xerant apparuit eñ eis iteꝝ viuꝰ
ſm ꝙ diuinitꝰ inspirati ꝓphe vel
hõ vel alia de eo innũerabilia mi
racula futura p̄dixerũt. [Cũ aũt
immũdus spũs exierit ab homi/
ne ambulat ⁊c.] H [Hic ſm
Hiero. et Nico. de ly. poniť exce/
catio iudeoꝝ et possessio a diabo
lo. Pro quo notandũ ſm eosdẽ
ꝙ ptãs diaboli fuit quodãmõ eie
cta a iudeis ꝑ legis datõem q̄ ex/
cludebat cultũ demonũ ⁊ induce
bat colendũ deũ veꝝ. et sic eiectus
trãsiuit ad possidendũ plenꝰ gẽ/
tiles sine lege et ꝓphetaꝝ oraculis
viuẽtes. et ideo eos tenebat idola
trie subiectos. sed adueniẽte chri/
sti p̄dicatõe et apl'oꝝ iudei ꝓ ma/
iori pte fuerũt increduli. gentiles
aũt deuote fidem ad p̄dicatõneꝫ
christi et apl'oꝝ receperũt. et sic di
abolus ab eis fuit eiectus ꝑ fideꝫ
christi. Et ideo reuersus ad popu/
lũ iudaicũ possidendũ errore exce
catũ. et sic facta sũt nouissima hu
ius populi peiora prioribꝫ. qꝛ sta
tus iudaici populi peior ẽ modo
q̄ꝫ fuit a p̄ncipio ante legẽ datam
Hoc est ergo qd̄ dicit. [Cũ imun
dus spũs exierit ab homine] .i. a
populo iudaico sub lege nature.
qꝛ eiectus est ĩ susceptõe leg̃ mo
sayce [ambulat ꝑ loca arida] id ẽ
corda gentiliũ fide vacua [q̄rens
req̄em] .i. ꝑpetuã mansionẽ ĩ ip/
sis [et nõ inue.] qꝛ p̄dicãtibꝫ apo/
stolis inde eiectꝰ fuit. [Tũc dixit
reuertar in domũ meã vnde exi/
ui] .i. iudaicũ populũ [et cũ vẽit ĩ
uenit scobis mundatã.] qꝛ iudei
habebãt suꝑficialẽ et exteriorem
mundiciã. sicut scoba tollit tm̃ su
periores et superficiales sordes.
[Tunc vadit et assumit septẽ spi
ritus nequiores se] id ẽ vniuersa
litatẽ peccatoꝝ. [et ingressi habi
tant ibi. Et erunt nouissima ho/
minis illius peiora prioribꝫ.] qꝛ
ante legẽ datã fuerãt peccatis irre
titi et a diabolo possessi. sed post
aduentũ christi ĩ peccatis sunt ob
stinati facti. quia ex ingratitudi/
ne peccata eoruꝫ quasi duplicata
sunt. Et ſm Chrysostomũ. Judei
tunc superstites fuerunt peiores
prioribus. quia alij in prophetas
seuiebant. ipsi autem in dominũ
prophetarum. Et ideo a tyto et

vespasiano peiora passi sunt his q̄ patiebant̄ ī egypto et babylone ¶ Mystice etiā exponit̄ hec ꝑs ꝺ quolibꝫ peccatore a q̄ recessit dyabolus ꝑ baptismū vel penitentiā ⁊ ad quē iteꝝ redit ꝑ peccatū. qꝛ cū illū vincit ingredit̄ cū septē nequoribus se. i. cū vniuersitate viciorū Quia dicit Gre. In septenario vniuersitas designat̄. Uel cū septē mortalibus peccatis q̄ homini peiora sunt q̄ꝫ diabolꝰ. eo ꝙ quodlibet peccatū mortale dānat. qꝺ diabolus facere nō pōt si ei resistat̄. Et erūt nouissima hoīs illiꝰ peiora priorib. qꝛ sicut recidiuatio in corꝑali egritudine peior est q̄ꝫ ꝓncipalis egritudo. ita in spūali infirmitate. qꝛ ꝑ recidiuā ī pctm̄ fit hō ꝓnior ad peccandū. ⁊ q̄si ex cōsuetudīe aliquādo incipit peccare qꝺ valde peiꝰ est q̄ꝫ peccare ex ī firmitate ⁊ īpotētia ⁊c̄. Etiā qꝺlibet peccatū in recidiuante peius est q̄ꝫ ante recidiuā ꝓpter ingratitudinē Sequit̄ [Extollens vocē ⁊c̄. btūs venter ⁊c̄. et vbera que suxisti] et sic matrē dñi ex filio laudat qꝛ ab ipo ei vēit grā et glīa. [At ille dixit] cōmendādo fidem et ꝯstātiā mulieris et alioꝝ. [Quinīmo btī q̄ au. ⁊c̄.] q. d. Uere btā est sed nō solū illa sed etiā omnes sunt btī q̄ audiunt vbū ꝺi corde credētes: ⁊ oꝑe implētes. Uñ Aug. in lib. de virginitate dicit. ꝙ btā maria felicius cōcepit deū mente ꝑ fidē q̄ꝫ corꝑe per carnis assumptōē. Et Beda ī omel. Dei genitrix maria beata q̄dē. qꝛ verbi incarnati ministra facta est tꝑalis. sed beatior inde qꝛ eiusdē verbi sꝑ custos manebat interna.

¶ Dñica quarta quadragesime

¶ Sermo xxviij.

Abijt iesus trāsmare galylee qꝺ ē tyberiadis. et seq̄bat̄ eū multitudo maxima qꝛ videbāt signa q̄ faciebat sup his q̄ infirmabant̄ Joh. vi. ¶ Judei q̄dā vice q̄rebant dñꝫ interficere. ⁊ qꝛ nōdū erat hora ⁊ tꝑs sue passiōis ideo recessit inde. Per hoc dās nobis exemplū cedendi ad tꝑs malicie hūane. Ubi dicit Chrys. Sicut iacula cū in durū inciderint cū multo impetu iaciūt̄. cū aūt non habuerit aliud obuiās dissoluitur cito īmissio ⁊ q̄escit. ita si cū audacibus hoībꝰ īpetuose īcesserimꝰ seuiūt magis. si aūt cesserimꝰ ꝺ facili demollimꝰ eoꝝ insaniā. Cessit igit̄ dñs furori iudeoruꝫ [Et abijt trās mare galylee qꝺ est tyberiadis] Illud mare dicit̄ Nico. de lyra est q̄dā lacus magnus ꝑ quem trāsit iordanis fluuiꝰ. et vocat̄ mare s̄m modū loquēdi iudeoꝝ qui omnē magnā cōgregatōēꝫ aquarū vocāt mare. s̄m illud Gene. j. Congregatiōesq̄ꝫ aquaꝝ vocauit maria. Et vocat̄ mare galylee a ꝓuincia iuxta quā trāsit. et mare tyberiadis ex noīe ciuitatis edificate in littore. [Et seq̄bat̄ eū multitudo magna] Quidā s̄m Hiero. maliciose volētes eū caꝑe in s̄mone vt pharisei. Quidā ex ꝺsiderio addiscēdi. Quidā vt sanitatē recipent. Quidā aūt ex curiositate volentes miracula q̄ faciebat videre Ideo subdit̄ [Quia videbant sig̃ que faciebat suꝑ his q̄ infirmabātur. Subijt ergo in montē iesus et sedebat ibi cū discipulꝭ suis] Et sic patet locꝰ in quo factū est mi-

raculũ. Conseq̄nter etiã describit᷑ tp̄us in q̄ factũ est cuʒ subditur. [Erat autē proximũ pasca dies festus iudeoꝝ] Illud fuit scd̄m pascale festũ d̄ quo h̄ euãgelista mētionē facit. et in illo festo pascali nō fuit iesus in hierusalē. q̄uis ei legem seruauerit nō tñ in hac solēnitate. qꝛ illi q̄ habebãt inimicicias capitales erãt excusati a p̄cepto quo p̄cipiebat᷑ omnē masculũ apparere corã dño in solēnitate pascali. qualiter fuit de christo queʒ iudei querebãt interficere. Sic dicit Nico. de lyra. Et subdit. Preterea xp̄s sic seruãdo legem ostendebat se esse verum hominē de filijs israel s̄m carnē. sic aliqñ p̄termittēdo obs̄uantiã eius ostendebat se esse supra legem. [Cũ subleuasset ergo oculos iesus. et vidisset qꝛ multitudo maxima vēit ad eum dicit ad philippũ. Vñ ememus panes vt manducēt hi] Nō querit tanq̄ʒ ignorãs ꝙ deficeret eis p̄ciũ. sed vt ex rñsione philippi certius fieret miraculũ. Et Chryso. reddit rationē q̄re magis philippũ interrogauit dicēs. vt eum erudiret. Nam si simpliciť factũ fuisset miraculũ nō tantũ appareret. Nũc aũt cogit eũ confiteri. vt certius discat miraculi magnitudinem. Vnd̄ subdit᷑ [Hoc aũt dixit temptãs eũ] Non qꝛ ignorauit coꝛ eius sed vt sibi ip̄i oñderet p̄priã tarditatē quã ip̄e discipulꝰ in se p̄cip̄e nō valebat. et vt eũ etiam alijs oñderet qualē adhuc fidem haberet. sicut etiã Geñ. xxij. Tēptauit dñs abrahã vt eiꝰ obedientiã alijs mōstraret. p̄pter qd̄ sequit᷑. [Ipe em̄ sciebat q̄d eēt facturus.] quia inq̄ꝫtũ deus oīa nouit ab eterno. et inquantũ hō habuit plenitudinē scientie ab instãti conceptōis sue. [Rñdit ei philippus. Ducentoꝝ denarioꝝ panes nō sufficiunt eis vt vnusq̄sqꝫ modicũ q̄d accipiat] q. d. Pauperes sumus tantã pecuniã habere nō possumꝰ. et si haberemꝰ ñ sufficerēt ad eoꝝ refectōem. Philippus adhuc rudis erat ⁊ tardꝰ in fide. nō aspiciēs ad xp̄i virtutem qua de aqua vinũ fecit et ad alia eius miracula. Si em̄ cogitasset quō ex aqua vinũ fecit faciliť ītellexisset ꝙ etiã ex lapidibus potuisset fecisse panes sufficiētes illis. ⁊ si credidisset ꝙ dñs xp̄s fuissꝫ verus deus. sciuisset ꝙ ip̄e ex nihilo creasset oīa. et credidisset ꝙ potuisset etiã creare comestibilia p̄ illꝰ. ⁊ sicut quotidie augmentat ḡnũ p̄iectũ in terrã ꝙ inde crescit calamus ⁊ spica et aliqñ centũ grana. Ita debuisset intellexisse ꝙ pães sic posset multiplicare. Seq̄t᷑ [Dicit ei vnus ex discipul' eiꝰ andreas frater symonis petri.] Hic videt᷑ melius dispositꝰ fuisse. qꝛ in rñsione sua videt᷑ habere respectũ ad multiplicationē panũ eo modo q̊ factũ est p̄ helyseũ. iiij. Reg. iiij. Vnde Chrys. Estimo q̄dem non sine causa illud ad eum dicere. sꝫ qꝛ audierat signũ qd̄ helyseus de panibꝫ oꝛdeaceis fecerat. pauit ei de. xx. panibꝫ centũ hoīes. Ascendit igit᷑ in excelsũ sed ad sũmũ venire nō poterat [Est hic puer vnꝰ qui habet q̄nqꝫ panes oꝛdeaceos et duos pisces sed hec q̄d sunt inter tantos] q. d. Si etiã multiplicarent᷑ sicut helyseꝰ fecit adhuc esset valde modicum in tanta multitudine. estimabat em̄ ꝙ de plu

ribus plura et de paucioribꝫ pau
ciora facturus esset q̇ miracula fa
ciebat. q̄d nō est verꝝ. Andreas fu
it meliꝰ dispositus. qꝛ credidit si
cut helyseus potuit multiplicare
panes vt de. xx. abaret centū viros
ꝙ sic christꝰ posset etiā multiplica
re. non tñ adhuc fuit ꝑfectus in fi
de. qꝛ cū cogitauit ꝙ de. xx. pani/
bus solū centū pauit. nō intellexit
ꝙ dn̄s posset de q̇nqꝫ tot milia
pascere. Et ideo subiūxit. Quid āt
h̄ inter tantos. Dixit ergo iesus.
Facite hoīes discūbere] .i. facite
eos ordinate sedere ad comeden/
dū [Erat autē fenū multū in lo/
co] quod addit ad ostendēdū ꝙ lo
cus erat aptꝰ ad sedendū [Discu
buerūt ergo viri numero q̄si q̇n/
qꝫ milia] s̄m modū hebraicū so/
li viri hic nominanṫ a. xx. annis ꝛ
supra. vt habeṫ Numeri. j. Mulie
res autē et ꝑuuli taceṅt. Dicit Ni
colaꝰ de lyra ꝛ Theophilꝰ. Illis
aūt sic ad iussū aplo͞ꝝ discūbenti/
bus [accepit iesus panes ꝛ cū g̃ti
as egisset distribuit] .i. ꝑ discipu/
los distribui iussit discūbentibus
[Similiṫ et ex piscibꝫ quantū vo
lebant.] Nota Nico. d̄ ly/
ra dicit ꝙ xp̄s aliquādo fecit mi/
racula īꝑando vt ostenderet se il
la facere propria virtute. Aliquā/
do aūt orando vt hic cū diciṫ. Et
cum g̃ras egisset vt oñderet ꝙ ta
lia nō fiebant ꝑ demones magi/
ca arte vt pharisei dicebant. [Ut
autē impleti sunt dixit iesus disci
pulis suis. Colligite que suꝑaue/
runt fragmēta ne ꝑeant. College
runt ergo ꝛ impleuerūt duodecꝫ
cophinos fragmentoꝝ.] nō casu
sed ex diuīa dispensatōne impleti
sunt cophini s̄m numerū duode
cim apostoloꝝ. vt ꝑ hoc designa/
reṫ ꝙ fragmenta verborū christi
ꝑ apostolos ꝑ mundū portaren
tur. [Illi ergo homines cū vidis
sent quod fecerat signū dicebant
Quia hic est vere ꝓpheta q̇ ventu
rus est in mundū] Christus pro/
missus fuit in lege tanq̄ꝫ ꝓpheta
alijs excellentior. vt habeṫ Deuṫ.
xviij. Prophetā suscitabit vobis
deus ꝛc̄. Uiso ergo miraculo p̄di
cto populꝰ cōfessus est ip̄m esse il
lum ꝓphetā de quo scriptura p̄/
dicta loquiṫ. et ita confitebaṫ esse
verū christū. Et hoc est quod dici
tur. [Illi ergo cū hoc vidissēt q̄d
fecit signū] al's nō auditū. qꝛ mł
tiplicatio panū facta ꝑ helyseum
fuit multū deficiēs ab illa. vt pa
tet ꝑ p̄dicta [dixerūt. Hic est vere
ꝓpheta q̇ venturꝰ est in mundū]
ad saluandū. Alij enī ꝓphete solū
venerūt ad denunciandū istiꝰ ad
ventū.

De eadem dominica
Sermo xxviiij

Abijt iesus
trās mare galylee q̄d ē
tyberiadis ꝛc̄. [K
Dominus audita morte iohan/
nis: et ꝙ herodes volebat eū vi/
dere. an forte ipse esset quem oc/
cidit. putabaṫ enim a quibusdam
Johannē surrexisse qui virtutes
operareṫ. Jō secessit et abijt trās
mare galylee nō timore mortis:
sed parcens inimicis ne homici/
diū homicidio iungereṫ. vt dicit
glosa. Et quia reuersi sunt aposto
li quos miserat p̄dicare et curare
infirmitates vbiqꝫ et renūciauer̄t
omnia que egerant. Et quia tan
tus fuit cōcursus ad xp̄m ꝙ nec

spaciū habebāt ad māducanduꝫ. Vñ vt dicit Mar. vi. Ait ill'. Venite in desertū de seorsū et requiescite pusillū. et ex hac cā trāsfretauit mare [Et sequebat eū multitudo magna] Et causam q̄re seq̄bat eū subiūgit euāgelista dicēs. [Qꝛ videbāt signa q̄ faciebat. Subijt ḡ in montē iesus: ꝛ sedebat ibi cū discipul' suis] Et ſm Chryso. Nō sedebat ociosus sed loq̄ns aliq̄d eis eos ad se ꝯuertebat. Reliquit aūt turbas in valle et cū pauc̄ familiaribus sibi discipul' ascēdit in montē. Nam ſm Chryſ. Ad vacandū cōtēplatōi fugiēda est multitudo et solitari⁹ loc⁹ est eligēd⁹ Et subiūgit tps in q̊ illud miraculū factū fuit cū subdit [Erat autē ꝓximū pasca. Cū subleuasſ ḡ oculos iesus et vi. ꝛc̄. dixit ad philippū] ꝛc̄. Ex subleuasse oculos xp̄s iesus ꝛ venientē ad se multitudinē vidisse ꝓhibet diuine pietat̄ indiciū est. qꝛ cūctis ad se venire desiderātibꝫ grē celestis munere occurrere cōsueuit. et ne q̄rendo errare possint luceꝫ sui ppl'is aꝑire dignat⁹ est. Et idem. ꝑ hoc q̄ dñs dicit oculos subleuasse dat intelligi q̄ ocl'os nō erigebat huc atq̄ illuc sed pudice sedebat attēt⁹ cuꝫ discipulis suis. nec ociose sed ſm Chryso. diligent loq̄ns eis aliq̄d. ꝛ eos ad seip̄m conuertēs. demuꝫ respiciēs vidit turbā ad se veniētē ꝓpter qd̄ dicit in euāgelio. [Et cū vidisset qꝛ multitudo ꝛc̄.] Multitudo fuit magna ꝛ diu afflicta labore itineris. ꝛ discipuli nō habebant vnde mīstrarēt eis necessaria. Loc⁹ etiā erat desertus carens panibꝫ. ꝛ hora erat tarda. vt habetur Mat. xiiij. Igit ex omni ꝑte erat oportunitas faciēdi miraculū. Volēs aūt dñs miraculū facere ꝑ̄mo q̄siuit a philippo dicens. [Vñ emem⁹ panes vt māducēt hi. h̄ aūt dixit temptās eū] nō tēptauit tanq̄ꝫ ignorās sed queād/modū mgr̄ temptat discipulum quē scit ignorāteꝫ vt ip̄imet discipulo sua manifestet ignorātia. et ex hoc habeat occasionē q̄rēdi doctrinā. Unde Beda. Tēptauit vt philipp⁹ tarditatē sue fidei quaꝫ mgr̄o sciēte ip̄e nesciebat tēptat⁹ cognoscat et miraculo facto castiget. Et dic̄ Chryſ. Si simpliciī factū esset miraculū nō tm̄ appareret. nūc autē ꝑ̄us cogit eū confiteri inopiā vt certi⁹ discat miraculi magnitudinē. [Ip̄e ei sciebat q̇d esset factur⁹] Quia inq̄ꝫtū de⁹ oīa nouit. ꝛ inq̄ꝫtū hō habuit plenitudinē sciētie ab instanti ꝯceptionis [Rñdit philippus. Ducētoꝝ denarioꝝ] ꝛc̄. q. d. Paupes sumus tantā pecuniā hr̄e nō possum⁹. et si haberem⁹ nō sufficeret ad illoꝝ sustentatōem. [Dicit ei vn⁹ ex discipul' eius andreas ꝛc̄. Est puer vn⁹ hic ꝛc̄. vsq̄ꝫ inter tātos.] vide in alio ſmōe. Et ſm Chryso. Cōsiderāda est hec ꝑsimonia discipuloꝝ christi in duobꝫ. Primo in q̄litate. qꝛ sic mirabiles viri ꝛ magni pane ordeaceo vtebant q̇ ē cibus iumentoꝝ. Scd̄o ī q̄ntitate Quia. xij. viri ꝛ xp̄s tercius decim⁹ ꝛ forte de alijs discipulis nōnulli q̇ comitabāt eos nō nisi q̇nq̄ꝫ panes habebāt. In q̊ apparet q̄ntū escam carnalē cōtēpserūt sol' sp̄ūalibus intēdentes. [Dic̄ ḡ eis iesus Facite hoīes discūbere] .i. ordiate sedere ad comedenduꝫ. Et apl'i obediētes v̄bo christi ita fecerunt

nõ interrogantes quid deberent
homies comedere. sed cogitãtes
qui parauerat olim mensaz in de
serto. posset etiã in hoc deserto tur
bas reficere. [Erat aũt fenũ mul
tum in loco] .i. virẽs herba et gra
men. Erat em̃ circa pasca cuz terra
germinat ⁊ arbores florent. vt di
cit Theophil⁹. Sup̱ hoc ergo fe
no .i. graminib⁊ virentibus dele/
ctabiliter discubuerũt. [Discubu
erũt ergo viri numero q̃si quinqz
milia] excepti mulierib⁊ et puul'
q̃ nõ numerant̃ ẜm legalẽ consue
tudinẽ. vt dicit Theophi. Et attẽ
de ẜm Hiero. ꝙ cuilibet millena
rio correspõdebat vn⁹ panis [Ac
cepit ergo iesus panes] illos quĩ
qz qui ibi erãt [Et cũ gr̃as egisset]

¶ In hac gratiaꝝ actõe xp̃s
p̃mo suã humanitatẽ et patris re
uerẽtiã innuit. Sic dicebat Joh.
viij. Ego gloriã meaz nõ quero. ſʒ
honorifico patrez. Scd̃o vt dicit
Beda. vt nos d̃ p̱cept̃ munerib⁹
semp̱ gr̃as agere doceret. ⁊ ip̃e q̃z
tũ de nostris ꝓfectibus gratulet̃
intimaret. Tercio ẜm Chryso. vt
nos erudiret nõ p̃mo tangere mẽ
sam donec gr̃as egerimus ei qui
dat nobis escaz in tp̱e oportuno
Et dicit Chryſ. ꝙ dñs in minori
bus respicit in celũ. in maioribus
aũt cũ potestate omnia facit. Qñ
em̃ pctã dimisit. mortuos suscita
uit. mare refrenabat. occulta cor/
diũ redarguit. oculos cõdidit ceci
nati. que solius dei sunt. nequaq̃z
videt̃ orãs. qñ autẽ panes multi
plicare fecit qd̃ omibus min⁹ est
tũc respexit ĩ celũ. vt discam⁹ q̃m
in minoribus nõ aliunde virtutẽ
habet nisi a patre. simul aũt eru/
dit nos nõ prius tangere mensaz
donec gr̃as egerim⁹ ei q̃ cibũ dat
nobis. [Discũbere] nõ immedia/
te p̱ se. sed p̱ discipulos. vt patʒ in
luca [Ex piscibus q̃ztũ volebat.]
In quo attendit̃ abũdantia diui
ni beneficij. Et nota ꝙ frangente
dño panes mľtiplicant̃ in mani/
bus suis. Et ẜm Chryſ. multipli/
cabãt̃ in manib⁊ discipuloꝝ mini
strantiũ Et ẜm hilariũ etiã in ma
nibus comedentiũ Et in mẽsa cre
scebat substãtia panis. et dicit Au
gustinus Ex illi quiq̃z panes fue
rũt quasi semina. Vñ sicut pauca
grana seminata multiplicant̃ per
naturalẽ cõuersionẽ humoris ter
restris in naturã seminis. Ita illi
quinqz panes fuerũt multiplicati
per cõuersionẽ miraculosaz in pa
nes nõ seminatos sed a dño bene
dictos. Dicit em̃ Augusti. sic Vñ
em̃ multiplicat de paucis granis
segetes. inde in manib⁊ multipli/
cauit quinqz panes. potestas erat
in manibus xp̃i. ¶ Panes autẽ illi
q̃nqz q̃si semina erãt. nõ q̃dẽ terre
mãdata ſʒ ab eo q̃ terrã fecit mul
tiplicata. [Vt aũt ĩpleti sũt dixit
discipulis suis [Colligite. ⁊c̃] Nõ
quidẽ hec ostentatio fuit sup̱flua
vt dicit Chryſ. Sʒ ne fantasma
estimarent qd̃ factũ est. ꝓpter qd̃
nõ creauit. ſʒ ex subiecta materia
miraculũ fecit ¶ Sʒ q̃rit̃ q̃re
nõ turbe dedit fragmẽta ad por
tandũ ſʒ discipul'. Rñdet Chryſ.
Qm̃ hos maxie erudire voluit q̃
orbis terrarũ debebãt esse mgr̃i.
Ego aũt nõ solũ miror multitudi
nẽ panũ. sed ⁊ certitudinez sup̱flu
oruz q̃ nec plus nec minus fecit
superfluũ esse. ſʒ tm̃ q̃ztũ volebat
scʒ. xij. cophinos ẜm nũerũ Hec
Chryſ. Et Augustinus dicit Que

sũt fragmẽta nisi q̄ ppl's nõ pote/
rat mãducare. Quid g̃ restat nisi
vt secretiora intelligẽtie q̄ nõ po
test cape multitudo ill' credat̃ qui
idonei sũt alios docere sicut erãt
apl'i. Unõ ꝛ duodecim cophini re
pleti sunt [Illi g̃ hoĩes cũ vidissẽt
qd̃ fecerat signũ dixerũt. Quia h̃
est vere ꝓpheta q̄ venturus est in
mũdũ] .q.d. Hic est ille magnus
ꝓpheta promissus nobis a moyse
Deutero. xviij. Prophetã de gen
te tua ꝛ de frĩb⁹ tuis sicut me su/
scitabit dñs deus tuus. h̃ est ip̃e
tũ in ip̃o dño nr̃o iesu xp̃o. ¶ No
ta p̱ fragmẽta possumus intelli/
gere dei p̄cepta Et sicut de⁹ p̄cepit
colligere fragmenta ne perirẽt. ita
de⁹ p̄cepit p̄cepta sua seruari ita
vt nec cõtra vnũ veniat̃ Sũt aũt
q̄dã. ꝛc̃. vide posteri⁹ de materia
auaricie quõ q̄dã putãt non om̃ia
p̄cepta oportere seruare. q̄dã non
restricte fuãda esse ꝛ ex p̱uis cau{s}
volũt causari Et vide ibi exempla
tria ex scriptura de trãsgressorib⁹
p̄ceptoꝝ dei ex magnis causis q̄
tñ non transierũt impuniti] Illis
nũc addo ꝙ in mãdatis dei ince/
dẽdũ est via regia ꝛ secura ꝛ nõ s{m}
q̄rẽde due glose aut extorte mãda
toꝝ nec seq̄n̄de affectõe vtil' cõmo
di aut delectabil'. tl'es em̃ p̱iculose
sũt ꝛ insecure ꝛ ml'tos decipiũt et
deceperũt Sic ei hm̃õi dei p̄cepti
falsa ꝛ friuola expositõ aut dubia
ĩterp̄tatõ totũ mũdũ posuit ad il
lũ statũ p̱iculosũ in q̊ oẽs sumus
cũ serpẽs callid⁹ prĩe ml'ieri suasit
p̄ceptũ dei de ligno vetito nõ esse
tã stricte seruãdũ aut simpl'r intel
ligẽdũ. ꝛ ei false exposuit tãq̃ȝ etiã
nociua esseȝ ei⁹ obseruatõ ne fierẽt
sicut dij sciẽtes bonũ ꝛ malũ ꝛ ꝙ
eius trãsgressio non mereret̃ mor
tẽ ꝛ corp̱is ꝛ aĩe sic̃ tñ de⁹ ip̄is mĩ
nat⁹ fuerat. Itẽ acceptare ꝛ sequi
hm̃õi expositões dubias ꝛ insecu
ras p̱iculosũ est ꝛ ml'tos dãnauit
Si em̃ false s{nt} tũc hõ seq̄ndo eas
peccat ꝯ p̄ceptũ dei. sic̃ de eua cõti
git ꝛ sepe p̱iculosi⁹ est sic peccare. s.
seq̄ndo expositões dubias q̃ȝ sciẽ
ter trãsgredi p̄cepta dei. q꞉ vbi scit
se delinquere ibi facilius corrigit̃ ꝛ
penitet de pctõ. Ubi aũt nescit se
peccare immo credit sibi licere ibi
pctm̃ ꝯtinuat nec de ipso penitet
etiã in morte

Dñica de passione
Sermo. xxix.

Quis ex vo

bis arguet me de pctõ
Johis. viij. Dñs ꝛ sal/
uator nr̃ sepe arguit iudeos sup̱
h̃ ꝙ sibi nõ crediderũt. ꝛ ꝙ ex v̄bis
ꝛ factis ei⁹ nõ cog̊uerũt esse xp̃m
a deo ꝓmissũ ꝛ nũc missũ. ꝛ q꞉ po
tuissent apud se cogitasse vl' etiã di
xisse. ꝙ nõ credim⁹ tibi h̃ nõ est ꝓp
ter odiũ veritat̃ sȝ est ꝓp{t} malã vi
tã tuã. Hoc xp̃s excludit ꝛ remo
uet cum a principio euãgelij dicit
[Quis ex vob̃ arguet me de pec/
cato] .q.d. Si aliq̄d pctm̃ de me
scit̃ qd̃ sup̱ me possit̃ oñdere pa
tus sũ audire ꝛ me rõnabiliter ex
purgare. Grego. in omel'. Pensa/
te frẽs charissimi mãsuetudinẽ di
nõ dedignat̃ ex rõne se pctõreȝ nõ
esse q̄ ex v̄tute diuinitatis poterat
pctõrẽ iustificare. Et q꞉ potuissent
iteꝝ dixisse nõ est v̄m iõ nõ credi/
mus tibi. h̃ etiaȝ excludit cũ dicit
[Si v̄itateȝ dico q̄re nõ creditis

mihi] q. d. Si ego nõ dico ỽitatẽ
oñdite ⁊ arguite me de pctõ Sed
q₂ nullus vr̃z põt me accusare de
pctõ. q₂ nullũ inuenistis in me in
tota vita mea. nec aliq̃s vr̃m põt
me accusare de aliq̃ falsa doctrina
q₂ nihil falsi inuenistꝫ in oĩbꝫ ỽbis
meis. ⁊ iõ ꝙ nõ creditꝫ mihi h̃ est
q₂ solo odio ꝯtra me mouemini.
Mala em̃ affectõ ꝑuertit iudiciũ
rõnis. ⁊ iõ inuidia ⁊ odiũ qđ cõce/
ꝑũt iudei cõtra xp̃m ex h̃ ꝙ argue
bat pctã eoꝝ fuit cã excecatõnis ⁊
obstinatõnis eoꝝ. Cũ g̃ defect⁹ ex
ꝑte mei nõ sit. restat ꝙ ĩ vobis sit
defect⁹ [Qui em̃ ex deo est verba
dei audit]. Quilibꝫ em̃ libent̃ au/
dit doctrinã ad quã est affectat⁹ ⁊
libent̃ audit de eo loq̃ quẽ diligit

¶ Notãdũ ꝙ dupliciť aliq̃d ẽ
ex deo. Uno mõ ẜm naturã. ⁊ sic
oĩs creatura est ex deo. q₂ largit⁹
est ei esse Alio mõ aliq̃ spãliť sunt
ex deo ꝑ grãz vt q̃ recte in deũ cre
dũt ⁊ mãdata ei⁹ ẜuant. ⁊ de illis
dñs dicit [Qui ex deo est ỽba dei
audit] Nõ solum aure corꝑis. sed
magis aure mẽtis conãdo vt ĩtel
ligat. ⁊ oꝑe ĩpleat. et q₂ licet iudei
fuerũt ex deo ẜm naturã non tñ
ẜm grãm. q₂ mãdata ei⁹ nõ serua
bãt. iõ de eis dixit dñs [Uos ver
ba dei nõ auditis] supple vtiliter
mõ p̃dicto [quia ex deo nõ estis]
Subdit̃ em̃ in euãgelio. [ꝓpterea
nõ auditis]. i. nõ recipitis. nec cre
ditꝫ nec etiã intelligere curatꝫ ver
ba dei de ore meo [q₂ ex deo non
estis] ẜm imitatõnẽ. q̃uis ẜm na
turã. Grego. Terribile ẽ valde qđ
subdit̃. [Qui est ex dõ ỽba dei au
dit. ꝓpterea vos non auditis q₂ ex
deo nõ estis.] Si em̃ ip̃e ỽba dei
audit q̃ ex deo est. ⁊ audire verba
dei nõ p̃t q̃sq₃ ex ip̃o nõ est. inter/
roget se vnusquisq₃ si ỽba dei au
re cordis intelligit ⁊ ꝑcipit vñ sit
celestẽ patriã ỽitas desiderare iu/
bet carnis desideria cõteri. mũdi
gloriã declinare. aliena non appe
tere. propria largiri. Pẽset vnus/
quisq₃ si hec vox ĩ aure cordis sui
iã cõualuit. et q₂ ex deo sit ꝯg̊scit.
Sũt nõnulli q̃ p̃cepta dei nec au
re corꝑis ꝑcipe dignãt̃. et sũt non
nulli q̃ hec q̃dẽ corꝑis aure ꝑcipi
unt. sed ĩ nullo ea mẽtꝫ desiderio
cõplectũt̃. Et sũt nõnulli q̃ libent̃
ỽba dei suscipiũt. ita vt etiã in fle
tibꝫ cõpungãt̃ ꝫ post lachrymarũ
tꝑus ad iniq̃tatẽ redeũt. hi profe
cto ỽba dei nõ audiũt q̃ hec exer/
cere in oꝑe contẽnũt. Ex his ỽbis
ꝑꝫ ꝙ de intentõe bti Gre. ĩ ome.
hodierna ẽ ꝙ diuersi diuersimo/
de se habent ad auditõez verbi dĩ
Primi sunt q̃ ip̃m nec aure cor/
ꝑis dignant̃ audire. q₂ ita sũt tre
nis immersi et illecti vt nõ valeãt
nec audire diuĩa. ⁊ tales ex deo nõ
sũt. nec mľtũ de eoꝝ ẽ salute span
dũ. q₂ ꝑ se nõ sciũt. nec in librꝫ le/
gũt. nec in sermõibꝫ audire volũt
q̃d bonũ. q̃d malũ. ⁊ iõ sibi a pec/
catis cauere nõ pñt. Uñ Chryso.
suꝑ illud Math. vi. Lucerna cor/
ꝑis tui est oculus tuus. nõ ꝑuus
est ex ip̃o verbi dei auditu ꝓfectus
Nam qui audit et semetip̃m rep̃
hendit sepe etiã altius ingemiscit.
et quandoq₃ studet vt perueniat.
vt studeat etiam implere ea que
didicit. Qui vero nec quia pecca/
uit agnoscit: quomodo a peccatis
recedet. quomodo semetip̃m cul/
pabit. quõ emẽdare conabitur. cũ
vero ex auditu verbi dei q₂ pecca
uit agnouerit tũc p̃mo corrigere

se velle poterit. Et dicit Raban⁹ Si quis non vesciť verbo dei ille nõ viuit. Quia sicut corpus hũanũ nullomõ viuit sine terreno cibo ita ꝛ anima viuere nõ põt sine verbo dei ¶ Scđi sunt ꝛ si audiũt verbũ dei aure corꝑis. nõ tñ aure cordis qꝛ nõ conanť intelligere ꝛ addiscere q̃ dicunť. Nullã em̃ habẽt delectatõeꝫ in eis. nec amoreꝫ ad ea. vt sunt q̇ spõte dormiũt in sermõe. vel si vigilãt: tunc ad alia cor habẽt. ꝛ isti nõ sunt ex deo. qꝛ nõ audiũt verba dei vtiliter ꝛ attẽte. Verbũ em̃ dei nõ vaga mente sed recollecta audiẽdũ est. ꝛ cũ diligẽtia conãdũ vt itelligať. Qꝛ dicit Aug⁹. in quodã sermone vt poniť in đcretis. j. q. j. Quãta sollicitudine obſuam⁹ cũ nobis corpus xp̄i mĩstrať ne ipsũ de manibus ad terrã cadat. tãta sollicitudine obseruem⁹ ne verbũ dei qđ nobis erogať dũ aliq̇d cogitam⁹ aut loq̇mur de corde puro deꝑeat. qꝛ nõ min⁹ erit re⁹ q̇ verbũ dei negligẽter audierit: q̃ꝫ ille q̇ corp⁹ xp̄i sua negligẽtia ĩ terrã cadere ꝑmiserit ¶ Ubi notandũ ꝙ verbũ dei attente ꝛ frequẽť auditũ multos ꝛ magnos causat in hoĩe effectus bonos. Nã multos conuertit ad fidẽ sine q̃ nulli est sal⁹. ꝛ fideles docet cognoscere mala ꝛ cauere ea. ꝛ docꝫ noscere bona ꝛ animat ꝓficere in eis. ꝛ sic crescere in grã ꝛ merito. ꝛ pctõres ãmonet ꝛ cõpungit ad penitẽtiã ꝛ cõuersionẽ. ꝛ sic tollit in eis om̃e peccatuꝫ mortale ꝛ veniale Corpus ꝟo xp̄i q̃ꝫuis augeat grãꝫ nõ tñ tollit culpã nisi venialẽ ꝛ mortalẽ tũc solã oblitã. Audire igiť verbũ dei frequẽť ꝛ cũ diligẽtia est homini fructuosius ꝛ magꝭ necessariũ ad salutẽ ẜm p̄dicta. q̃ꝫ sumere corpus dñicũ ꝛ semꝑ negligere diligentẽ ꝛ vtilẽ verbi dei auditõnẽ Ex quo patet p̄ma ꝑs auctoritatꝭ ꝙ sicut diligẽť cauem⁹ ne corp⁹ xp̄i de ore nr̃o cadat ex negligẽtia. sic freq̃nť cauere dẽm⁹ ne ex ꝯtinua negligẽtia nihil de dei verbo figať in corde ad meditatõꝫ nr̃aꝫ. Et si hõ nũq̃ꝫ audiret ꝟbũ đi. vľ si aliq̃n tñ sꝑ audiret negligenť. tũc ẜm p̄dicta negligeret totã salutẽ suaꝫ. Quia quõ sciret p̄cepta dei ꝛ multa faciendo necessario ꝛ cauẽda. imo videť salutẽ suã cõtemnere. eo ꝙ cõtemnit necessario ad h̔ requisituꝫ et est graue pctm̃. Non autẽ videtur graue peccatũ si hõ ñ ex cõtẽptu sed ex negligẽtia ꝑmitteret cadere corpus dñicũ de ore. Ex q̃ patet scđa ꝑs auctoritatis. ¶ Tercij sunt qui verba dei cũ delectatõne audiũt. ꝛ tũ c intelligũt illud. ꝛ aliq̃n ꝑ ãmonitionẽ verbi dei mouenť ad cõpũctõnẽ vsq̃ꝫ ad lachrimas ꝛ cõcipiũt bonũ ꝓpositũ. sed auditũ verbũ ꝛ perceptũ nõ conãtur retinere. sed statim post auditũ verbũ cõuertũt se ad fabulas. vel ad secľaria facta ad priora peccata ꝛ sic se priuant oĩm illoꝝ que audierãt. ꝛc. Et nec isti sũt ex deo Vñ dicit Grego. in omelia de seminante. Uerba dei q̃ aure ꝑcipitis mẽte retinete. cibus em̃ mẽtis est verbũ dei. Et q̃si acceptus cibꝫ stomacho languente reijcitur. qñ auditus sermo in ventre memorie nõ retineť. sed quisq̃ꝫ alimẽta non retinet de huius ꝓfecto vita desꝑať Et ne g̃ mortꝭ ꝑiculũ formidate si cibũ quidẽ sancte exhortationis accipitis si verba vite. i. ali-

mēta iusticie in memoria nō tenētis. Et ad retinēdū auditū verbuꝫ valde cōferret vt hoīes nō statim post sermonē ad fabulas se cōuerterēt. nec ad alia vana ꝛ secularia. ſꝫ potius vt aīalia mūda cibū spūalē quē susceperūt ruminarēt ꝑ diligētē rememoratōnē. aut vt duo vel tres vł plures post factū sermonē cōuenirēt ꝛ qlibꝫ sentētias q̄s ipe retinuit alteri īsinuarꝫ. sic em̄ nō solū memorari possꝫ dictoꝝ. ſꝫ etiā ea meli⁹ intelligere ꝛ tandē xp̄o iuuāte opibꝫ implere. vt docet cesari⁹ in q̄dā āmonitōe sua. De h̄ etiā habeť ī alio sermone de eadē dn̄ica. verba xp̄i q̄bus dixit iudeis. vos ex deo non estis ꝓbāt ipi reprobi et de semetipsis opibꝫ ondūt. Vn̄ dič Grego. Cū respōdēdo dicūt Nōne bn̄ dicim⁹ nos qꝛ samaritan⁹ es. ꝛc. Hoīm em̄ iniquoꝝ nō scientiū rōnabiliť respōdere mod⁹ ē vt se ad cōuicia ꝯuertāt. et ita iudei nō h̄ntes q̄ rōnabiliter xp̄o respōderēt ad cōuicia se cōuertūt. ꝓpter qd̄ subditur [Respōderūt ḡ ei iudei et dixerūt Nōne bn̄ dicimus nos qꝛ samaritanus es tu et demoniū habes.]

D [Nota vt dicit Nico. de ly. In terra decē tribuū habitabant gētiles q̄ trāslati fuerūt a rege asirioꝝ illuc. captiuatꝭ inde decē tribubꝫ. vt habeť. iiij. Regū. xvij. conuenīebāt tn̄ cū iudeis aliq̄liter qꝛ coluerūt dn̄m q̄uis cū h̄ etiā idola. vt ibidē dꝛ. Nec recipiebāt oēs libros veteris testamēti. ſꝫ tm̄. v. libros moysi. Quāuis igiť dn̄s fuerit genere iude⁹ et nō samaritan⁹ tn̄ vocabāt eū samaritanū tanq̄ ritus iudeoꝝ dissoluentē ꝛ sabbata queadmodū samaritani aliq̄s ſꝫ nō oēs ritus iudeoꝝ seruabant Et dicebāt eū demonium habere ꝓpter miracula q̄ faciebat que ipi magicis artibꝫ deputabāt. et etiā qꝛ sepe eis cogitatōnes et secreta cordiū suoꝝ dixit eis. hoc dicebāt eū a demone habere Etiā aliq̄n alta ꝛ sublimia loq̄bať q̄ ipi non intelligebāt. ipm arreptitiū dicebāt ꝛ insanientēꝫ. Accepta aūt tāta cōtumelia adhuc māsuete [Respōdit eis iesus ꝛ dixit Ego demoniū nō habeo ſꝫ honorifico patreꝫ] declarando eius virtutē in miraculꝭ. [Et vos inhonorastꝭ me] attribuendo demoni qd̄ diuine v̄tuti attribuēdū est [Ego gl̄iaꝫ meā nō q̄ro] .i. mūdanā ꝛ iactātiā sicut vos estimatis. vł [Ego gl̄iam meā nō q̄ro] .i. exaltatōꝫ meā nō q̄ro nūc qꝛ an̄ passionē xp̄s querebat abiectionē [Est q̄ q̄rit] .i. deus pater q̄ post hūiliatōeꝫ in cruce exaltauit eū ꝛ dedit ei nomē qd̄ est sup oīne nomē. Phil. ij. [Et iudicet] .i. de⁹ pr̄ de illis q̄ me inhonorāt .i. vindictā faciēdo de ipis. qd̄ factū est q̄n in vindictā mortis xp̄i destructa est ciuitas hierusalē et tēplū et populus occisus est ꝑ romanos. Grego. In his verbis supbia nō ꝯfundiť. q̄ si exagitata leuiť fuerit acriores iniurias reddit q̄ꝫ accepit. facit q̄ pōt ꝛ q̄ nō facere pōt minatur. et iniuriā accipiēs dn̄s nō irascit. nō cōtumeliosa verba respondit. q̄ si eisdē illa dicētibꝫ respōdere voluisset demoniū habētis veruꝫ ꝑfecto diceret. qꝛ nisi impleti demonio tā ꝑuersa de deo loqui nō possent. ſꝫ accepta iniuria etiā qd̄ veꝝ erat dicere noluit. ex h̄ docemur vt cū a ꝓximis ex falsitate cōtumelias acceperim⁹ eoꝝ etiaꝫ ve

ra mala taceamus ne myſteriũ iu
ſte actõis et correctõis in arma
vertamus furoris. [Amẽ amen]
.i.fideliter [dico vobis. Si qs ſer
monẽ meũ ſuauerit] Chryſ. Nõ
ſolũ ꝑ fidẽ.ſʒ etiã ꝑ purã vitã Nã
fides ſine operibus mortua eſt.
[mortem nõ videbit in eternum]
Jllã.ſ.q̃ eſt eterna dãnatõ.illa eſt
vera morſ. Alia aũt que eſt ſeꝑatõ
aĩe a corꝑe eſt ſolũ migratio q̃dã
[Dixerũt ẽ iudei Nunc cognoui/
mꝰ qꝛ demoniũ habes.] q.d.ꝑus
opinabamur nũc aũt certi ſumꝰ
te habere dmoniũ quia nulla fal
ſitas a deo eſt ſʒ a diabolo. verbũ
aũt tuũ eſt aꝑtũ mẽdaciũ. Ad qđ
ꝓbandũ inducũt [Abraã mortuꝰ
eſt et ꝓphete] qui tñ ſermonez dei
ſeruauerũt qui eſt maioris virtu
tis q̃ʒ ſermo tuus et ideo patet ꝙ
falſum eſt qđ tu dicis. [Si quis ſ
monẽ meũ ſeruauerit mortez nõ
guſtabit in eternũ.] Ex quo patet
ꝙ decipiebãtur in equiuoco. quia
xp̃s dicebat de morte ſpirituali.
ip̃i aũt intellexerũt de morte tꝑa
li Et iõ ↄ̃nter.driſorie querũt duo
Primũ [Nũquid maior es pa/
tre noſtro abraã qui mortuꝰ eſt.]
q.d.nõ. Scđʒ [quẽ teip̃m facis]
quaſi d.manifeſtuʒ eſt ꝙ te iactas
et ad vanã gloriã de te falſa dicis
Et quia in illo ſecũdo imponebãt
xp̃o quomõ q̃reret vanã gloriam
Et ideo illud ꝑmo excludit dicenſ
[Si ego glorifico meip̃m].i.ſi q̃
ro gloriã meã illã mũdanã cõtra
regulã veritatꝭ diuine vt vos mi/
hi imponitis [gloria mea nihil ẽ]
.i.falſa.ſʒ ita nõ eſt.qꝛ gloria mea
eſt a deo patre a quo nihil falſũ ⁊
malũ põt eſſe.⁊ h̃ eſt qđ dic̃. [Eſt
pater meus q̇ glorificat me].ſ.ꝑ

miraculoꝝ oꝑatiõʒ et glorificauit
in baptiſmo et in morte et in tꝑe
paſſionis cũ vox facta fuit ad euʒ
et pꝰ paſſionẽ eũ reſuſcitauit ⁊ col
locauit ad dexterã ſuã. [quẽ vos
dicitis qꝛ deus veſter eſt] ꝑ operũ
imitationẽ.ſed hoc eſt falſum [qꝛ
nõ cognouiſtis eũ] ꝑ fidez forma
tam in qua cõſiſtit dei filiatõ per
adoptionẽ. vt dicit Nicolaus de
lyra. [Ego autez cognoui eũ] ſicut
eius filius naturalis habens ean
dem ſcientiã cuʒ eo. [Et ſi dixero.
quia nõ ſcio eũ ero ſimilis vobis
mendax [.i.ſicut eſtis mẽdaces aſ
ſerendo eũ noſcere cũ tamẽ eũ nõ
cognoſcatis .ita eſſem mendax ſi
aſſererẽ me eũ ignorare cũ inquã
tum deus habeã noticiã eandẽ cũ
eo et inquantũ homo eũ clare vi
deaʒ [ſed ſcio eũ].ſ.modo ꝑdicto.
[Et ſermonẽ eius ſeruo [ꝑ qđ do
cet ꝙ vera cognitio ꝑ oꝑa demõ/
ſtratur. Deinde reſpõdit ad ꝑmũ
queſierãt eñi ꝑmo deriſorie ſi ma
ior eſſʒ abraã Reſpõdet ꝙ ſic. [qꝛ
abraã pater veſter exultauit vt vi/
deret diẽ meũ]. Quia abraã deſi/
derauit cognoſcere tempus aduẽ
tus xp̃i qđ eſt videre ip̃m in ſpiri
tu. et ſic patʒ ꝙ maior eſt eo. ꝓpter
hoc eñi cognitionẽ hanc deſidera
bat. quia ab ip̃o bonũ redemptio
nis expectabat [Vidit et gauiſus
eſt] Quãdo eñi dicebat̃ ei. In ſe/
mine tuo benedicent̃ oĩes tribꝰ
terre. Gene.xxij. Et in oblatione
Yſaac. Propter qđ ille mons di/
ctus eſt dñs videt. vt ibidẽ habe
tur. quia dñs fecit abraam videre
occultũ chriſti myſterium. vt dicit
Nicolaus de lyra. Contra hoc ar
guũt dicẽtes. [Quinquaginta an
nos nondũ habes et abraam vi/

disti].q.d.hoc est impossibile. qꝛ
ab abraam morte fluxerunt circi/
ter duo milia annoꝝ vsqꝫ ad illō
tp̄s. Et q̄uis dn̄s nō habuit vl/
tra.xxx.annos tamē ꝓpter labo/
res ꝛ ieiunia et alias fatigias pro
nostra salute habitas apparebat
longe maioris etatis q̄ꝫ esset. Et
vt dicit Nicolaus de lyra. Ex mo
do loquēdi eorū apparet falsitas
et calumnia.qꝛ christus nō dixit.
Uidi abraam sicut ipsi resumpse
runt. sed ecōtrario quia abraam
viderat ip̄m.Et quia obiectio eo/
rum ꝓcedebat ex hoc q̄ solū na/
turam humanam in ip̄o cōsidera
bant.ꝛ ideo ostendit se habere na
turā diuinam dicens [Amē amen
dico vobis .anteq̄ꝫ abraam fieret
ego sum] Scd̄m Augustinū no/
tanter dicit.[anteq̄ꝫ abraam fie/
ret] sicut alia creatura que in esse
producit̄.Et dicit [ego sum] non
dicit ego factus sum. Quia eius
esse nō cepit. Nec dicit fui. qꝛ pre/
teritū tempus diuinitas nō ha/
bet,sed semper esse. Et quia iudei
verbis christi nō poterant contra
dicere ratōnabiliter loq̄ndo ideo
contradixerūt corꝑaliter ꝑsequen
do.Et ideo subditur. [Tulerunt
ergo lapides iudei vt iacerent in
eum] tanq̄ꝫ in blasphamum. [Je
sus autē abscōdit se.] quia diuini
tatis ꝟtute se reddidit eis īuisibi
lem. [Exiuit de templo] ꝑ mediū
eorum ꝑgens.suis tamē discipu/
lis mansit visibilis.quia eū secuti
sunt. Et ꝭm Alchuinū Fugit.qꝛ
nondū venit hora passionis eius
Et etiā quia ip̄e non elegerat hoc
genus mortꝭ. Gregorius. Cur ab
scondit se redemptor noster. Re/
spōdet. quia hoc exemplo nobis
hoc loquit̄.vt etiā cū resistere pos
sumus iram superbientiū humili
ter declinemus. Unde ꝑ paulū
dicit̄ Date locū ire.ad Roma.xij.
Quanta humilitate irā proximi
ferre debeat ꝑpendat homo .ꝛ fu
rorem irascentiū abscōdentes de/
clinare debemus. Nemo ergo se
contra acceptas iniurias erigat.
Nemo cōuicijs cōuicium reddat
imitatōne dei

De eadē dominica Sermo xxx

Quis ex vo

q

bis arguet me de pctō.
Post lazari resuscitati
onē de qua legit̄ ī euāgelio p̄cedē
tis ferie sexte iudei ꝯtra xp̄m con
spirauerūt vt eū interficerēt. ꝛ il/
la resuscitatio videt̄ facta fuisse p̄
ma luna marcij.et luna.xv.xp̄us
passus est. Cōueniēter hac dn̄ica ī
cipit̄ officiū passiōis ꝓpter illā iu
deoꝝ conspiratōeꝫ in xp̄i morteꝫ.
Et ꝯueniēter legit̄ hodie p̄ns euā
geliū in q̄ legit̄ dn̄s passus fuisse
iniurias tam ꝟboꝝ q̄ꝫ factoꝝ .Et
etiā ideo qꝛ innocētes anteq̄ꝫ sub
eant iudiciū passionis solēt expe/
tere iudiciū examinatōis. Dn̄s ḡ
sciens modo iudeos in suā mor/
tē ꝯspirasse iudiciū examīatōis ex
petijt cū dixit. [Quis ex vob ar/
guet me de peccato] Quāuis em̄
dn̄s pati voluerit ip̄e tū oībꝫ suā
innocētiā manifestā esse voluit. ꝓ
pter qd̄ dixit . [Quis ex vobis ar
guet me de pctō] q.d. Uos vultis
me interficere. oñdite peccatū q̄
meruerim mortē.quod si nō po/
testis erit manifestū me innocen
ter moriturū. Et ꝭm Origenem
Hoc verbum ih̄u christi est tante

fiducie ꝙ nullus vnqꝫ hoim hͦ di
cere potuit nisi solꝰ deus nr̄ q̇ pec
catū nō fecit. [Sed] ꝑ qꝛ [si ꝟitatem dico vobis q̄re nō creditꝭ mi
bi] q.d. Nō potestis arguere pec/
catū in vita mea. nec falsitatē ī do
ctrina. quare ḡ nō creditis mihi.
cū eīn nō sit impedimētū ex parte
mei oportet ꝙ sit ex vicio vr̄o. Et
qꝛ dn̄s q̄rēdo dixit. q̄re nō credi/
tis mihi. ideo hoc soluēdo subdit
[Qui ex deo est verba dei audit. ꝓ
pterea vos nō auditis qꝛ ex dͦo n̄
estis] ꝑ imitatōēꝫ q̄uis ꝑ naturā
ꝓ Notandū ſm Gre. ī ome.
ꝙ ad verbū dei diuersi diuersimo
de operanť. Quidā eni sunt q̇ nec
aure corpis verba dei dignāť au/
dire sed magis delectanť in vanis
sermonibꝫ. ij. ad Thimo. iiij. A ve
ritate q̇dem auditū auertēt ad fa
bulas aūt conuertunť. De salute
eoꝝ nō est multū sperādū sicut dͦ
infirmis nolentibꝫ medicinā reci
pe. Alij verba dei aure corporis
audiūt sed mētis delectatōēꝫ non
suscipiūt. q̇ sunt siľes febricitāti/
bus q̇ dulcia mādncātes saporeꝫ
propter infectōēm oris nō ꝑcipi/
unt. Primi nec audiūt verba dei
etiā aure corpis. vt q̇ diebꝫ festiuis
q̇ toti occupandi sunt in spūalibꝫ
vadunt ad vanitates ⁊ occupāt se
cū tp̄alibus. vt cum ratiocinijs ⁊
placitꝭ ⁊c̄. Isti ex deo nō sunt nec
est de salute multū eoꝝ ſpanduꝫ.
quia ꝑ se nō sciūt nec in libris le/
gunt. nec in sermōibus audire vo
lunt. q̇d bonū. q̇d malū. et ideo si
bi a peccatis cauere nō possunt et
a laqueis hostis. Alij verba dei
audiūt sed nō conanť intelligere
⁊ addiscere que dicunť. vt qꝛ spō/
te dormiūt in sermōe. vel si vigi/
lant tn̄ ad alia cor hn̄t. De quibus
vide Bern̄. in ſmone de septuage
sima. Isti nō sunt ex deo. qꝛ ꝟba
dei nō audiūt salubriter ⁊ vtiliter
Tercij sunt q̇ in audiēdo ver/
bum dei sic delectanť vt ⁊ fletibus
compunganť. sed verba dei non
retinent. et post paululū ad pecca
tū vt prius dilabunť. qui siľes sūt
cribro qd̄ madescit in recipiendo
aquā. et tn̄ nō retinet eā. Quar
ti sunt q̇ delectabiľr audiūt ⁊ me
moriter retinent. ⁊ intelligere co/
nanť nō vt ſm ea opēť sed vt sci
ant de eis loqui. et in hoc in seipis
delectanť. et apud alios gľiantur.
Et isti similiter nō sunt ex deo. qꝛ
ꝟba dei nō audiūt vtiliter. imo ꝟ
bum dei quod in se est valde salu
tare ip̄m sibi nociuū efficiūt cum
ex eo suꝑbiūt in seip̄is. et corā ali
is vane gľianť. Quinti sunt q̇ ꝟ/
ba dei audiūt ⁊ ea tali intentione
suscipiūt vt memoriť retineant et
oꝑe impleant. Et isti sunt sapiētes
de quibꝫ dicit̄ Math. vij. Omīs
q̇ verba mea audit et seruat ea as/
similabiť viro sapiēti q̇ edificauit
domū suam supra petrā. Qui il/
lo vltimo mō verba dei audit ex
deo est. et q̇ ita nō audit ex deo nō
est. Propter qd̄ vt dicit Gre. inť/
roget se vnusquisqꝫ si ꝟba dei au
re cordis ꝑcipit ⁊ intelliget vn̄ sit
¶ Sed diceret aliq̇s aut cogitarꝫ
apud se. Ego sic audiui. dicit Gre.
Ecce verbū dei docet nos. et iubꝫ
celestē patriā desiderare. desideria
carnis cōtēnere. mūdi gľiam dͦcli
nare. aliena non appetere. ꝓp̄a
largiri. et ceteras virtutes iubꝫ. et
vicia ꝓhibet. Penset igiť apud se
vnusquisqꝫ vestꝝ si hec vox dei in
aure cordis eius cōualuit. et ꝙ iā

ex d̃o sit cognoscit. Si igit̃ hõ ita audiuit verbũ dei q̃ illa ex eo intel lexit. et ea ope impleuit. tũc vtilit̃ verbũ dei audit et vere ex deo est. ꝛ magnũ habet signũ sue salutis. [Rñderũt igit̃ iudei et dixerũt ei Nõne bene dicim⁹ nos q̃ꝛ sama/ ritanus es tu et d̃moniũ habes] Iudei nõ cõsiderãtes q̃d dicerẽt sed solũ vt dicerẽt sicut hoĩes ira ꝛ indignatõe repleti in cõtumeli/ as ꝓruperũt dicẽtes [Nõne bñ/ di. ꝛc.] Sed q̃re iudei d̃nm sama ritanũ dixerũt et demoniũ habẽ/ tem. Vide supra ser. xxix. D̃ñs ãt accepta tãta ꝯtũelia adhuc mãsue te [rñdit. ꝛ dixit eis. Ego d̃moniũ nõ habeo] Ecce quõ modeste mã suete et simplici ṽbo negauit q̃d illi obiecerũt. Ubi vide Grego. in ome. Et nota q̃ etiã ex mãsueto mõ responsiõis d̃ñi apparet veri tas sue rñsionis. Nõ em̃ est d̃mo niũ habentis in magnis iniurijs sibi illatis tantã mõstrare mãsue tudinẽ et tã quetũ ꝛ imp̃turbatũ manere aĩo et corp̃e. ¶ Sed q̃rit̃ cũ d̃ño fuerũt duo obiecta quare solũ ad vnum rñdit. Rñdet̃ q̃ ex multis causis. Primo q̃ꝛ certuꝫ erat eũ de iudeis natũ. ideo ñ op tuit eũ ad hoc rñdere. eo q̃ euidẽ ter falsũ erat. Sc̃do q̃ꝛ illud de samaritano tãgebat suũ vitupe/ riũ s̃m q̃ hõ. sed de demonio il/ lud tãgebat diuinũ honorẽ. ꝓpter quod subseq̃nter dixit [Ego glo/ rifico patrẽ] Docuit ergo nos ꝑ hoc q̃ nostra improperia d̃bem⁹ patienter sustinere. Tercio s̃m Gre. vnũ negauit et aliũd tacẽdo concessit. Samaritanus em̃ inter p̃tatur custos. et ip̃e est q̃ custodit nos. sine cuius custodia frustra vi

gilãt q̃ custodiũt ciuitatẽ. vt dicit̃ i ps̃. Quarto q̃ꝛ apd̃ deũ nõ ẽ di uersitas nationũ. sed solũ distin/ guit̃ varietas meritorũ. Non em̃ est distinctio greci et iudei. Nam omniũ idem d̃ñs. ad Roma. x. Quinto quia xp̃s appellauit se samaritanuꝫ in pabola hominis vulnerati et spoliati a latronib⁹. sup̃ quo misertus fuit samarita/ nus ꝛ alligauit vulnera eius. ideo d̃ñs nõ negauit se esse samarita/ nũ sed tacendo cõcessit. Deinde d̃ñs q̃ttuor ratões tãgit in breuibus verbis quib⁹ ꝓbat se nõ habere demoniũ. Prima est quia diabolus nõ querit dei glo/ riam et honorẽ sed conat̃ illuꝫ au ferre. sed [ego] inquit iesus [glo/ rifico patrẽ meũ] deũ. igit̃ demo niũ nõ habeo. Cuncta eni christ⁹ ad honorẽ patris opabatur. ꝛ cũ cta in eũ retulit. et omnia. scꝫ po/ tentiã sapientiã ꝛc̃. que ip̃ius sunt fatebat̃ se habere a patre. Uel sic. q̃cunq̃ꝫ in hoĩbus querit honorẽ dei ille non ẽ demoniacus. q̃ꝛ al̃s demon eũ incitaret ad p̃ctã. ꝛ con tra gl̃iam dei sed ego in oĩb⁹ hoc feci. ergo ꝛc̃. [Uos autẽ inhono/ rastis me] Multiplicit̃ iudei xp̃ꝫ inhonorauerũt s̃m diuinitatẽ at tribuẽdo diabolo opa deitatis vt hic. Et Luce. xi. Et s̃m hũanitatẽ vt hic dicendo ip̃m samaritanuꝫ. Et Math. xi. Ecce hõ vorax. po/ tator vini et amicus publicanoꝝ. Tunc ibi [Ego gl̃iam meam nõ quero] Ponit sc̃dam ratõnem di cens. Diabol⁹ in oĩbus suis opi bus querit gloriam propriã. Ego autẽ nõ quero gloriã meam i mũ do et iactantiã sicut vos putatis Uel quicunq̃ꝫ nõ querunt gl̃iam

mundanã et iactantiã et hmõi tẽ
poralia nõ est demoniacus. quia
al's demon eũ ad talia querendo
induceret vt facilius deciperet. sed
ego non quero hmõi. Non enim
quesiuit in mundo gloriã nec vl/
lã magnificentiã. Venit ergo vt do
ceret omnẽ mundi gloriã contem
nendã. vt dicit Grego. xv. Tercia
ratio est talis. Jlle nõ habz õmo
nium quem deus glorificauit et
glorificabit. sed de⁹ pater glificat
⁊ glificauit me. vt in baptismo ⁊
in trãsfiguratõe. et glorificabit in
resurrectõe cũ dabit mihi nomen
qđ est sup omne nomẽ. Et hãc ra
tionẽ tãgit cũ dicit [Est] scz deus
pater [q̇ querit ⁊c.] Quarta rõ ẽ
Jlle nõ est demoniacus cui⁹ iniu
rias deus pater iudicabit. et grauiť
puniet vos sup iniurijs mihi illa
tis. Et ita factũ est qñ in vindictã
iniuriaꝝ christo illataꝝ capta est
ciuitas hierusalẽ et populus occi
sus a romanis. Et illam rationẽ
tangit dñs cũ dicit [Et iudicet.]
Sequiť. [Amen] .i. fideliter [di/
co vobis. Si quis sermonẽ meuz
ser.] non solũ in memoria retinẽ
do sed etiã in corde meditãdo: et
ope implendo [mortẽ nõ videbit
in eternũ] scz illam que est eťna dã
natio. [Dixerunt igiť ei. Nũc co/
gnouimus qꝛ demoniũ habes.]
tanq̃ꝫ dicerẽt. Nunquid iã certuz
est ita esse sicut diximus. s. ꝙ demo
niũ habeas. Nulla eñi falsitas a
deo sed a diabolo ⁊ tuũ dictũ est
apte falsum. qđ pbare voluerunt
sic arguendo. Sermo tuus non
est maioris efficacie q̃ꝫ sermo dei.
sed obseruatores diuini sermõis
mortui sunt. quales fuerãt abra/
am et pphete. Jgiť sermo tuus a
morte non liberat. vt tu dicis. Et
hoc ẽ quod dicũt. [Abraam mor
tuus est] qui sermonẽ dei in om̃i/
bus seruauit [⁊ prophete mortui
sunt. et tu dicis] q. d. mentiẽdo di
cis. [Si quis sermonẽ meũ serua
uerit mortẽ non gustabit ieťnũ]
Judei intellexerũt de morte cor/
porali. dñs autẽ nõ de corporali
quã hoĩes experiunť. sed de mor/
te eterne dãnatõis intellexit quã
sancti nõ patienť. et hoc carnales
iudei nõ intellexerũt. Animal' eñi
homo nõ sapit que dei sunt. p̄ me
ad Chorin. ij. Conseq̃nter insultã
do pponũt christo duas q̃stiões.
Prima [Nunq̇d tu maior es pa
tre nostro abraam q̇ mortuus ẽ.
et pphete mortui sunt] Jllud nõ
est veꝝ ꝙ mortui sunt intelligen
do de morte eterna de qua domi
nus locutus est. Secũda q̃stio.
[quem teip̄m facis] Jlle seipsuz
diciť facere qui cũ nihil sit reputa
tione tñ sui magnus est. ⁊ extol/
lit se. Quasi dicerẽt ẜm Theophi
lum. Cum tu nihil sis et abiectus
carpẽtarij filius de galylea quare
tibi vsurpas gloriã. cuius meriti
aut dignitatis vis credi. quid ꝺ te
sentis. aut quẽ te reputas. Et do
minus nõ respõdit illi ratõi eorũ
quo nitebantur probare ꝙ sermo
christi nõ liberat a morte. qꝛ ratõ
non erat ad ppositũ. eo ꝙ domi/
nus loquebať de morte eterna. ip
si vero de tẽporali. Sed respon/
dit duplici questiõi sibi proposite
Et primo secũde dicens. [Si ego
glorifico meipsuz glia mea nihil
est] .q. d. Queritis a me quez ego
memetip̄m faciã: respondeo. Si
dixero vobis gliam meã nõ cre/
ditis mihi. Vnde si [ego glifico

me] id ē ꝑ verba mea gloriosum me fecero [gl'ia mea nulla est] re/putatione vestra. [Est pater meꝰ qui glorificat me quē vos dicitis quia deꝰ vester est] Pater meus gl'ificat me.i. gloriosum me ostē dit. sꝫ in voce lapsa de celo. in miraculis. et in virtute ſmonis [Sꝫ vos non cognouistis eū. ego autē noui eū] et ideo a me deberetꝭ q̄/rere de eo Nemo eīm̄ nouit p̄rem nisi filius et cui voluerit filiꝰ reuelare. Math. xj. Et Joh. j. Deum nemo vidit vnq̃ꝫ nisi vnigenitꝰ q̇ est in sinu patris. [Et si dixero qꝛ nō noui eum ero silis vob̄ men/dax] Chryso Sicut vos dicēdo eū scire mētimini. ita ego ero mendax dicendo eū nescire [Et sermo nē eius seruo] id ē ſm Theophilū mandata eiꝰ opere impleo. De inde ipi d'risorie quesiuerūt ab eo an esset maior q̃ꝫ abraā. R Et dn̄s respondet ꝙ sic. [Quia abraam pater vester exultauit .s. sperādo ſm Aug. [vt videret] in/telligendo [diē meū] desiderabi/lem. Et nota ꝙ illa dies pōt in/telligi de die natiuitatis eterne. d' qua in Psal. Ego hodie genui te. Ista dies nec habet principiū nec finem. Hunc diē cognouit abra/am vt dicit Grego. quādo ī figura sūme trinitatis tres angelos hospitio recepit. Uel intelligitur dies natiuitatis tp̄alis. quem diē vt dicit Augu. cognouit abraam. quia sciuit christū ex semīe suo nasciturū. Sibi eīm̄ dictuꝫ fuit. In semine tuo benedicent' oīes tri/bus terre. Uel ꝑ diem ſm Chris. intelligitur dies passionis christi quem p̄uidit in īmolatione arie/tis ꝓ filio. Et oēs illos vidit abraam ī figur' et fide. ꝛ si n̄ apte ī spē [Et gauisus est] Augꝰ. Quale fuit gaudiū cordis videntis verbum manēs splēdorē pijs mentibꝫ re/fulgentē apud patrē manētē deū ꝛ aliqn̄ in carnē venturū. ꝛ non d' patris gremio recessurū [Dixer't ei iudei. Quinq̄ginta annos nō/dum habes et abrahā vidisti]. q.d. ſm Greg. Multi sunt anni ꝙ abraam mortuus ē. qꝛ erāt vltra duo milia annoꝝ. quō g' tu vidisti abrahā tūc tp̄is. Iteꝝ male intelligentibꝫ rn̄dit iesus. Abraam nū q̃ꝫ vidit christū oculo corꝑali. sꝫ vidit eū oculo mentis fide illumīatus. [Dixit eis iesus [Amē amē dico vobis anteq̃ꝫ abraam fieret ego sum] Hoc est veꝝ ſm deita/tis substantiā. qꝛ in p̄ncipio erat verbum. Et ſm Grego. Christus volens diuitatis sue duratōnem ōn̄dere. non dixit. an̄q̃ꝫ abrahā fieret ego fui sed dixit. ego sum. qꝛ fui significat preteritū. diuitas autem nō habet p̄teritū necꝫ futurū sed p̄sens tm̄. Exod. iij. Ego sum q̇ sum. soli autē creature compe/tit fieri. Et ideo d' abraham dixit dn̄s. anteq̃ꝫ fieret. Et quia ꝑfidis iudeis defecerūt verba quibꝫ contradicerent christi verbis ideo [tulerunt lapides iudei vt iacerent in eum. Jesus autē abscondit se] Augustinꝰ. Non autē abscondit se in angulo templi quasi timens. aut in domunculaꝫ fugiens. aut post murū vel columnā diuertēs. sed celica potestate se inuisibilē cōsti/tuēs insidiantibus per mediū il/lorum iuit [et exiuit de templo.] Consideremus (dicit Gregoriꝰ) saluatoris nr̄i mansuetudineꝫ et hūilitatē q̇ potētia diuitatis nutu

tacito mẽtis suos ꝑsecutores pos
set subito in penã mortis subrue/
re tanq̃ꝫ pauidus humiliter se ab
scondit. Et hoc ꝓpter tria. Prio
ꝭm alchuinũ qꝛ nõdũ venerat tẽ
pus mortis sue. Scd̃o ꝭm Augu
sti. qꝛ nõ elegerat tale genꝰ mortꝭ
Tercio ꝭm Augusti. ꝙ daret no/
bis ĩtelligere ꝙ liceat ꝑsecutores
declinare qñ est ꝑsecutõ ꝑsonalis
Math. x. Si vos ꝑsecuti fuerint
in vna ciuitate fugite in aliã Vñ
Grego. Quid hoc exẽplo loquitꝛ
nob. nisi vt etiam cũ r̃sistere possu
mꝰ irã supbiẽtiũ hũilit̃ declinemꝰ
Vñ ꝑ paulũ dꝛ. Date locũ ire. ad
Rom. xij. Quarto ꝭm eũdẽ Gre/
goriũ ad insinuandũ ꝙ ei ip̃a ve/
ritas abscõdit̃ q̇ eius verba sequi
cõtemnit. eã quippe quã nõ inue
nit hũilẽ veritas fugit mentẽ

Dñica palmaꝝ
Sermo. xxxj.

Cum appro

pinquassꝫ hierosolimis
ꝛ venisset betphage. ꝛc̃.
Math. xxi. Solẽt reges bellũ in
traturi ꝑ aiatõe militũ se ṗus in
gloria regia oñtare. Sic saluator
noster ad locũ passionis vbi bel/
lũ cõtra diabolũ erat ingressurus
honorẽ regalẽ hodie oñtauit ĩ eo
ꝙ equitãdo incessit q̇ al's pedibus
ambulare cõsueuit. Et ꝙ turbaꝝ
acclamãtiũ p̃conio honorari vo/
luit occurrẽtiũ sibi cũ floribus et
palmis et vestimẽta sua in via q̃
incedebat ꝓsternentiũ atq̃ꝫ clamã
tium. Osanna filio dauid rex isra
el bñdictus q̇ venit ĩ nomĩe dñi.
qd̊ totũ fieri voluit ad cõfortatio
nẽ discipuloꝝ et alioꝝ credentiuꝫ
qui paulo post ħ erãt visuri ip̃ius
ignominiã. ꝛ de hoc est pñs euan
geliũ. In quo dicit a ṗncipio Cuꝫ
appropinq̃sset iesus. ꝛc̃. Vbi sciẽ
dũ ꝙ sicut legit̃ Joh. xij. Añ sex di
es pasce. i. añ diẽ palmarũ sabba/
to xp̃s erat bethanie quod erat ca
strũ marie magdalene et marthe
distãs a hierosolimis. xv. stadijs.
vbi fecerũt xp̃o cenam et martha
ministrabat. lazarꝰ erat vnus ex
discũbẽtibꝫ. qui (vt ait Augustinꝰ
in de verbis dñi) cõuiuis interro
gãtibus loca penarũ inferni dili/
genti narratiõe indicauit vt in lõ
gis tꝑibus ignorãti. ita tãdẽ inue
nirẽt ꝓditorẽ lazarũ Maria vero
aperuit pixidem de alabastro vn/
genti nardipistici p̃ciosi ꝛ vnxit ca
put ꝛ pedes dñi. Cõuenerunt aũt
bethaniã multi nõ tm̃ ꝓpter iesuꝫ
sed vt lazarũ viderent resuscitatũ.
Sequẽti vero die vt est hodie ma
ne facto. xp̃s de bethania recessit
vt veniret hierusalẽ. [Et cũ appro
pinquasset hierosolimis ꝛ venissꝫ
betphage] q̃ erat vicus sacerdotũ
distãs a bethania fere vno milia
ri ad montẽ oliueti in cuius descẽ
su sita est dicta villa. [Tunc misit
duos discipulos.] qui fuerũt pe/
trus et philippꝰ. vt dicũt Ambro
sius Hylarius et mgr̃ in historijs
[Dicit eis. ite in castellũ qd̊ cõtra
vos est]. i. ad hierusalẽ que erat si
ta ad radices alterius mõtis. s. sy
on. [Et statim inuenietis asinam.]
Jsta asina fuit ad portã ciuitatis
deputata vsui pauperũ qui ꝓpria
iumẽta nõ habebãt. cum aliquis
operatꝰ fuissꝫ cũ ea dabat ei pabu
lũ [Et pullũ cũ ea] qui cũ eo nutr̃e
bat̃ ad sil'e opꝰ [Sup q̇ adhuc ne
mo hoĩm sedit. vt dr̃ Math. xi.

Solute et adducite mihi. Et si q̄s aliq̄d vobis dixerit] ꝓhibēs solue re aut ingrēs ad q̄d aut ꝓ q̄ [dici/ te q2 dñs his opus hꝫ ⁊ cōfestim dimittet eos] Dicit Chriso. q᷑ vt᷒ xpi mouit int᷒ asine custodes vt mox ad verbū eoꝝ darēt q̄zuis eis ignotis. [Hoc autē totū factū ē vt adimpleret᷑ qđ dictū ē ꝑ ꝓphaꝫ d. Zacharie. ix. Dicite filie syon] ſꝫ glo. Huic facto adhibet᷑ testimo niū ꝓphetie vt appeat q᷑ oīa sūt impleta q̄ de xp̄o erāt scp̄ta. Sed scribe et pharisei cecati malicia n̄ intellexerūt q̄ legerūt [Dicite filie syon] .i. habitatoribꝫ ciuitatis hie rusalē q̄ sita est sub castro montis syon. In Johē dicit᷑. Noli timere filia syon. qđ exponit᷑ ſm Augu. Noli timere hierusalē sed illū ag̊ sce q̇ a te laudat᷑. et noli trepidare cū patit᷑. q2 ille sanguis fundit᷑ ꝑ quē tuum delictuꝫ delet᷑ et vita re dimit᷑. Scđꝫ Chriso. cōsueuerūt hoīes timere reges veniētes pro/ pter necessitates belloꝝ exactōes atqꝫ iniusta grauamia. sed noli ti mere hierl'm. q2 ille veniēs nō est talis sed mansuet᷒ et hūil'. nō in ml'titudīe exercit᷒ ingrediēs ⁊ eq̊ rū sed cū hūili turba asine īsidēs. [Euntes aūt discipuli fecerūt sic̄ p̄cepit illis iesus. et adduxer͠t pul lū et asinā. et imposuerūt sup̱ euꝫ vestimēta sua. et euꝫ desup̱ sedere fecerūt] Hec fuit reuerētia quam discipuli xp̄o exhibuerūt. q2 n̄ ꝑ/ miserūt eū eq̄tare sup̱ nudo asino sꝫ ei loco selle vestimēta sua īposu erūt. [Pl'ima aūt turba strauer͠t vestimēta in via] scꝫ sub pedibus asine ne offenderet ad lapidē. nec calcaret spinas aut caderet ī foue am. Vl' poti᷒ hoc totū īportabat reuerentiā christo exhibendam. [Alij aūt cedebāt ramos de ar/ boribus et sternebāt ī via] quod erat alacritatis et gaudij signum. vt dic̄ Gre. et sol᷒ Johes exp̄mit q᷑ isti q̄ p̄cedebāt ei obuiā cedebāt ramos de palmis. Et est veri sil'e q᷑ de oī genere arboꝝ pulcraꝝ. et p̄cipue oliuaꝝ ⁊c̄. Cātat etiā eccle sia đ floribꝫ et palmis. Occurrūt turbe cū floribꝫ et palmis ⁊c̄. In illa em̄ calida regiōe tūc arbores florēt. Idē est credibile q᷑ pulchri ores frondes cū floribus suis ce debāt. vel etiā flores alios de fra carpebāt ꝓ amenitate ⁊ iocūdita te ońdenda. Et in iohē scribit᷑ q᷑ ei obuiā ꝓcesserūt cū ramis palma/ rū. Cū em̄ xp̄us esset in descensu mōtis oliueti auditū ē hierl'imis de aduētu ei᷒. Et tūc turba ml'ta q̄ erat ad diē festū ꝓcessit ei obuiā cū floribꝫ et ramis palmaꝝ. quia audierūt miraculū de lazari resu scitatōe. Multa aūt turba comi/ tabat᷑ eū de bethania veniēdo. et sic oēs sil'. s. obuiātes et comitātes fecerūt ei reuerentiā. [Turbe aūt q̄ p̄ibāt et q̄ seq̄bant᷑ eū clamabāt voce magna] et iocūda di. [Osā na filio dauid] osanna. i. obsecro salua. et postea ꝯuertebāt ad xp̄m ſmonē [Bn̄dictus q̄ vēit ī noīe dn̄i] et est laus sumpta ex psal. c xvij. vbi sic dicit᷑. O dn̄e saluū me fac. Et in hebreo Ana adonay. O dn̄e bn̄ ꝓsp̱are. Benedict᷒ q̄ vēit in noīe dn̄i. Et est sensus ſm glo. [Benedictus] .i. gloriosus sit [q̄ venit] in mundū ꝑ carnis assum ptionem. et hoc [in noīe dn̄i] id ē tanq̄ꝫ dn̄s. vel [in nomine domi ni] id est p̄ris eum gl'ificādo. Iteꝫ ſm Marcū turbe adhuc adiun/

xerūt scđam laudē dicentes. Bñ
dictū regnū pr̄is nr̄i dauid. q. d.
Bñdictū sit regnū pr̄is nr̄i dauid
quod restitutū est in aduētu tuo
Item ꝯm Lucā terciā laudē ad/
diderūt dicentes. Pax de celis ⁊
gl'ia in excelsis. Et iteꝝ cōuertētes
verba ad christū dixerunt. Osan
na in altissimis. quia nō q̄rimus
salutem terrenā sed celestē. Item
ꝯm Joh. addiderūt. Benedictus
rex israel qui venit in nomīe dñi
⁊ sic receperūt eum in regem.

De passione domini
Sermo xxxij.

Quauis de
uotōis christiane ꝑn
cipalis causa sit om̄i/
potens deus ꝯm illud Jacobi. j.
Omne datū optimū et om̄e do/
num ꝑfectū desursum est descen
dens a patre luminū. oportet tñ
ipius deuotōis ex parte nostri eē
etiā aliquā causam. scʒ ip̄am medi
tatōnem et contemplationē. que
(ꝯm illud psal. in meditatiōe ex/
ardescit ignis) excitet in hominis
corde spūalem ignē. i. dilectōnem
que est a prima causa. Licʒ etiam
ꝯm sāctū Tho. scđa scđe. q. lxxxij.
meditatio eoꝝ que sunt diuinita/
tis ꝯm se maxime excitent dilecti
onem dei et per conseq̄ns deuo/
tionē tamen quia propter debili
tatem mentis humane et propt̄
immersionē eius in corpus corru
ptibile om̄is cogitatio nostra in/
cipit a sensibꝫ. ideo oportet vt ad
cognitōnem diuinoꝝ et cōsequē/
ter ad eorū dilectionē manuduca
mur ꝑ sēsualia nobis nota. vt sūt
opera dei naturalia ⁊ supnatura
lia et bñficia nobis collata. et ma
xime ea que ꝑtinēt ad christi hu
manitatē. sicut in ꝓfatione dicit̄
vt dum visibiliter deū cognosci/
mus ꝑ hunc in inuisibiliū amorē
rapiamur. Opera igit̄ dei natura
lia et supnaturalia ⁊ innūera eius
beneficia. et ꝑcipue que respiciunt
christi humanitatē intellecta ⁊ at
tente meditata manuducunt ho/
minē in dei cognitionē. et sue om̄i
potētie. infinite sapiētie. sue boni
tatis. immēse misericordie. largi/
tatis et ceteroꝝ diuinoꝝ. quorum
cognitio ⁊ meditatio causant sū/
mi ⁊ immēsi boni dilectōem sup
omnia. que cōmuniter in hoīe ex
citant deuotionē et ꝓmptificant
ad omne bonū. Veꝝ si om̄ia dei
opera ⁊ oīa bñficia que nobis lar
gitus est et largiri nō desinit mise
ricors et miserator dñs. Et si in/
sup om̄ia que christus dñs in ter
ris visibiliter cōuersatus propter
nos et propt̄ nr̄am salutē fecit i/
telligere ⁊ recolere est difficile. nec
forte om̄i hoīe possibile. dignum
tñ ⁊ rōnabile est vt saltē illud int̄
ea ꝑcipuū ⁊ maximū. s. xp̄i mors
⁊ eius passiones ꝑ quas humanū
genus redemit ⁊ repauit a mēo/
ria fideliū nō recedat. Quia btūs
Bern̄. sup cantica. sermōe. xliij. cō
mendās cognitōem ⁊ meditatōꝫ
mortis xp̄i ⁊ passionē ꝑ q̄s nos re
demit ⁊ repauit dicit in eis sapien
tiā cōsistere ⁊ plenitudinē scientie
ꝑfectōem quoqꝫ iusticie in his cō
stitui diuitias salutis ⁊ copias me
ritorū. Et subdit. Hec mea interi
sublimior phia scire xp̄m ⁊ hunc
crucifixuʒ. nō req̄ro vbi cubet. vbi
pascat ī meridie. i. alta diuinitatꝭ
sue maiestate. sed eū intueor salua

torem in cruce. Quia licz illō sublimi⁹.s. diuinitatꝭ meditatio. istō tñ passionis meditatio pati⁹. qꝛ sensui propinqus a q̄ nr̄a incipit cognitio vt sciam⁹ illiuſ meōrari De his.s.xp̄i passione ⁊ morte cogitaui aliq̄ dicere ꝑut dn̄s mistrabit. Ideo rogem⁹ ṽginē btām vt nobis ad h̄ grāz necessariā impetret. et ꝑ illo salutemus eā angelica salutatōe di. Aue maria ⁊c.

¶ Locuturus igit̄ de passione xp̄i cogitaui d̄ trib⁹ dicere. Primo in generali. deinde de q̄lib3 eorū in spēali. Primū est magnitudo et acerbitas passiōis xp̄i tā q̄ ad tristiciā interiorē q̄3 q̄ ad exteriorē dolorē quē habuit in corpore. Scōm ē benignitas dei erga nos q̄ nobis indignis ꝭ valde indigētib⁹ talē ac tātū dedit redēptorez cū tātis effectib⁹ bonis ⁊ fructib⁹ q̄s nobis ei⁹ passio attulit ⁊ eius mors. ¶ Terciū est ṽtutes q̄s ip̄e dn̄s in sua passiōe multipl'r. imo copiosissime demonstrauit. Hec tria vident̄ mihi in hoc sacro tempore p̄ncipalit̄ et ꝑ vitā hoīs frequēter a q̄lib3 in xp̄i passiōe attendenda et sollicite meditāda. vt q̄libet dei seruus ex p̄mi meditatione attēta ⁊ cognitōe distīcta moueat̄ ad aliquā cōpassionē cū christo patiēte habendā interi⁹ q̄ ad affectū aīe. et etiā exteri⁹ q̄ ad corpus passionē ei⁹ aliq̄lit̄ sentiēdo. vt sic portet xp̄m in corde ⁊ ī corpe. in corde ꝑ cōpassionē. ī corpe ṽo ꝑ ip̄ius corpisꝭ ꝑpt xp̄m discretā castigatōez. ⁊ aduersitatū patiētē toleratōez. Hoc eñ est magni meriti et valet ad purgatōez pctōrū. Ex scđo ṽo attente ꝯsiderato ⁊ distincte cognito ītelligat dī patris dilectionē q̄ nobis dedit talē redemptorē et christi dilectōz ad nos q̄ talia ⁊ tā indigna pati voluit vt nobis tātos fructus afferret sua sctīssima passiōe. vt hoz attēta consideratio inflāmet affectuz hoīs ad sui bn̄factoris dilectōz. ⁊ causet in eo de tāta dei erga nos benignitate ⁊ de tantis bonis nobis collatis letiaā ⁊ gaudiū spiritale. qđ gaudiū suauē facit ꝓ dictū dolorē quē causat ꝯsideratio passionisꝭ. Nā amaritudis passiōis xp̄i q̄ tristabil'ē. et benignitatis dei erga nos q̄ delectabil'est ⁊ etiā fructuū ex passiōe christi ꝓuenientiū ꝯmixta consideratio causat in pio corde dulcē merorē. et lachrymas facit dulces q̄ ex fonte hui⁹ meroris fluxerūt et suaues. fitq3 hoī leue q̄cq̄d ꝓ amore tal'sui bn̄factoris laboris īminet aut doloris.

¶ Ex tercio autē assumat sibi exēpla imitatōnis et documenta salutaria ad directionē sui in vita p̄senti. Hec tria ꝑcepit ex meditatōne passiōis xp̄i btūs Bern̄. vt ip̄e innuit ser. xliij. sup Can̄. vbi dicit. Ex his sc3 christi passionibus predicto modo meditatisꝭ mihi aliq̄ñ salutaris potus amaritudīs supple conficit̄. Ecce cōpassio. Ex his rursum salutaris vnctio consolationis. Ecce spiritualis leticia cōsolans. Hec mihi mundi iudicez non solū placabilem: sed et imitabilem represētāt. Ecce secura imitatio. Ad primum horum pertinet quod dicit sposa Canticoru3 j. Fasciculus myrrhe dilect⁹ meus mihi inter vbera mea cōmorabit̄. Myrrha eteñ est herba amara. et significat christi passionē. et q̄libet myrrhe ramusculus

aliquā singl'arē passionē ₇ aliquē
singularē articulū passionis chri/
sti. Fasciculus aūt ex mult' ramu
sculis collect⁹ ₇ colligatus signi/
ficat aggregatū ex omibus anxie
tatibus ₇ amaritudinib⁹. aduersi
tatibus. ₇ passionib⁹ quas dn̄s a
pncipio introitus sui in hūc mun
dū vsq₃ in exitū ei⁹ de hoc mūdo
passus est. Sicut ergo spōsa hūc
fasciculuz mirre sibi colligauit. et
ipm inter vbera sua cōmorari fe/
cit. i. ipm in corde suo portauit re
tinēs in mēoria sua ₇ sedula me/
ditatōne reuoluens amara oīa
que xp̄s dn̄s p nobis passus est.
Ita dignū est ₇ valde salutare vt
q̄libz fidelis exemplo sponse stu/
deat eundē fasciculū mirre sibi col
ligere ₇ inter vbera sua collocare
.i. studeat intelligere ₇ memoriter
retinere ₇ sedule meditari ī corde
suo oēs labores. ãxietates pas/
siones xp̄i dn̄i vt sunt pmo ille in
fantiles necessitates sue. Deinde
labores q̄s ptulit in pdicando fa
tigatōnes in discurrendo. vigili/
as in orando. tēptatōes ₇ ieiunia
lachrymas in patiendo. insidias
in colloq̄ndo. picula in falsis fri/
bus. cōuitia. sputa. colaphos. sub
sannatōes. exprobratōes. clauos
crucē. flagellatōnē. sanguineū su/
dorē hmōi q̄ in euangelistis copi
osissime describūt. ₇ sūt posterius
latius declarāda ¶ Ad secundū p
tinet vt hō gratus existens de dei
bn̄ficijs studeat. ₇ oīi diligentia
conet' vt ipsa cognoscat ₇ put pōt
intelligat ipsorz sedule memoret'
₇ de eis gr̄as agat. ₇ maxime est
hoc faciendū de illo excellētissimo
bn̄ficio redemptoris nr̄i ₇ de effe
ctib⁹ bonis ac fructibus inde secu
tis. vt ex h̄ hmōi affect⁹ hoīs vt di
xi inflāmet' ad tantū talez redem/
ptorē diligēdū q̄ prior dilexit nos
₇ lauit nos a pctis nr̄is in sangui
ne suo Apocal'. j. Et vt hō effugiat
illud pessimū viciū īgratitudinis
quo multi hodie laborāt qui nec
curant dei bn̄ficia cognoscere. nec
ea recolere. nec agere gr̄as ipsorū
largitori vt bn̄ de eis habeat veri
tatē illud ps. Nō fuerunt memo
res bn̄ficiorz eius ₇ mirabiliū ei⁹
q̄ ondit eis ¶ Ad terciū ptinet qd
dicit'. j. petri. ij. Christ⁹ passus pro
nobis vobis relinqns exemplū
vt sequamini vestigia eius. Quia
dn̄s singulariter in sua passione
ondit nobis ṽtutes mltas vt hu
militatē. patientiā. et obedientiaz
mansuetudinē. q̄ a nobis diligent'
sunt inspicienda ₇ fideliter imitā
da vt sibi placeam⁹. ₇ sic pticipes
efficiamur fructuuz sue mortis et
sancte passionis Hec sūt sic in ge
nerali dicta de trib⁹ cōsiderandis
in dn̄ica passione. X ¶ Et anteq₃
descendā ad dicendū de q̄libet eo
rū in speciali pmitto aliqua Quo
rum pmū est q' due sūt nature in
xp̄o. vna ē diuina qua ip̄e ab eter
no fuit. hodie ē. ₇ semp necessario
erit. ₇ sm illā nihil passus est. nec
pati voluit' cū sit inuariabil'. Alia
est natura hūana quā in se ex tpe
assumpsit ab extrinseco. ₇ sm illā
passus est ₇ mortuus. Cū ergo au
ditur. legit'. vel cogitat' q' xp̄s est
passus. nō debz hoc intelligi de di
uina natura in christo īmediate ₇
sm se. sed debet referri ad huma/
nam naturā que an̄ ip̄sius resur/
rectionem fuit passibilis Passus
eñ est dei filius oīa que scriptu
ra testat' sm illō qd pati poterat

scȝ fm substātiā assūptā. ¶ Scđo pmitto moduȝ q̄ nos dn̄s redemit. Pro q̄ notādū. q sicut colligit ex dictis doctorꝫ in .iij. ꝛ sancto Thoma in .iij. pte sūme. q. xlviij. ꝛ. xlix. Humanū gen⁹ cōtra deuȝ multiplicit peccauit. ꝑpter qđ de rigore iusticie obligabat ei ad satisfactōꝫ ꝓ offensa ꝛ ad sustinendā cōdignā ꝓ pctis penā. et q̄ ad penaȝ obligabat deo tanq̄ supmo iudici. sed diabolo obligabat tanq̄ ministro iusticie. et tanq̄ tortori. fm illud Mathei. v. Ne forte tradat te aduersarius tuus iudici ꝛ iudex ministro. s. angelo penaruȝ crudeli. vt Chrys. ait. Hō insup per pctā subdidit se diabolo ꝛ ei⁹ seruus factus erat. Supauerat em̄ diabolus hoieȝ inducendo ad pctm̄. Et ideo hō a diabolo victus. fact⁹ est ei seruus. fm illđ. ij. Pet. ij. A quo q̄s supatus est huic ꝛ seruus addictus est. et in penā pōris pcti permisit deus diabolū nocere hoib⁹ et ad suū cōsensū tēptādo pducere. Sic ḡ hō fuerat dupliciter sub ptāte diaboli. Primo q̄ ad pctm̄ q̄ deo pmittēte eū tenuit captiuū et q̄ ad penā inferni cui⁹ inflictor fuit q̄si dei minister. ¶ Scđo notādū q ille ꝑprie facit satis pro offensa. q̄ exhibet id qđ eque vel magis diligit q̄ oderit offensaȝ. et sic null⁹ pur⁹ hō poterat deo satisfacere ꝓ offensa cū totū hūanuȝ genus fuit in offensa dei ex vna massa pditōnis ꝓcedēs ꝛ ꝑpter aliq̄s causas q̄ dicent. Sȝ sic xp̄s dn̄s plenissime satisfecit. q2 ex caritate et obedientia et ad honorē dei patris pro salute hominū patiendo ꝛ moriēdo aliq̄d maius exhibuit deo q̄ exigeret recōpensatō offense totius generis hūani. ꝛ aliquid deo acceptius q̄ sibi displicuerūt oim̄ hoim̄ pctā. Et hoc ꝓ mo. ꝑpter magnitudinē charitatis ex q̄ patiebat. q̄ hūanitati sue data fuit nō ad mensurā. Joh. iij. ¶ Scđo ꝑpter dignitatē vite quā p satisfactōnē faciebat q̄ erat vita dei ꝛ hoīs. Q̄uis em̄ mortu⁹ fuerit fm carnē tn̄ dignitas carnis ibi nō fuit estimāda solū fm naturā corpis. sed fm psonā assumētē. s. inq̄tū erat caro deo vnita. ex q̄ hēbat dignitatē aliqualiter infinitā. ¶ Tercio ꝑpter generalitatē passionis ꝛ magnitudinē doloris assūpti. vt posterius appebit. Sic ḡ xp̄s p passionē et mortē plene ꝛ abūdanter satisfecit ꝓ pctis toti⁹ generis humani ꝛ nos redemit vt declarabitur inferius Emit nos de potestate diaboli dādo ꝓ nobis pciū nō quidē pecuniā aut aliq̄d tale. sȝ id qđ est maximū. s. semetipm̄ suaȝ sanctissimā vitā ponendo. et etiā sanguinē suū fundēdo. Unde ad Ephe. v. dicit apostol⁹ Xp̄s tradidit semetipm̄ ꝓ nob hostiā ꝛ oblatōnē deo pr̄i in odorē suauitatis. Et. j. ad Corinth. vi. Empti em̄ estis pcio magno glorificate ꝛ portate deū in corpe vr̄o. Et. j. petri. j. dicit Nō corruptibilib⁹ auro et argēto empti estis de vana vr̄a cōuersatōne. ꝛc̄. sed pcio sanguis agni immaculati ꝛ incōtaminati iesu xp̄i. His pmissis dicā cōseq̄nter de tribus superius dictis in speciali ¶ A

Et nūc dicā de scđo qđ erat benignitas dei erga nos. q̄ nobis oino indignis talē ac tātū dedit redemptorē ꝛ cū tātis fructib⁹ ꝛ effectib⁹ q̄s nobis eius passio ꝛ mors attulit. Quis em̄ estimare pōt inestia

bilē dignitatē tante benignitatis. tante grē. tāte charitatis. qꝛ vt seruū redimeret. nec pater filio. nec filius ipē sibi pepcit. ꝓpter qꝺ āmirās ꝺ h. b. Aug. i li. supputatōnū. O imēsa pietas. O iestiabil' charitas. vt libares ſuū filiū tradidisti. deꝰ factꝰ ē hō vt ꝑditꝰ hō de ptāte demonū emeret. Quā benignissimꝰ amatoꝛ hoīm filiꝰ tuꝰ deꝰ nr̄ cuius pijs visceribꝫ nō satis visuꝫ est vt se inclinaret factꝰ hō de virgine maria. nisi etiā subiret crucis patibulū effuso sanguie ꝓpt̄ nos et ꝓpter nr̄am salutem venit pius deus ꝓ pietate ⁊ bonitate sua querere ⁊ saluū facere qꝺ ꝑierat. Quesiuit ouē ꝑditā. q̄siuit aūt et in humer͡ suis portauit ad caules gregis pius et misericoꝛs pastoꝛ O charitas. O pietas quis vnquaꝫ audiuit talia Quis suꝑ tāta misericoꝛdia nō obstupescat. quis nō miret̄. qs nō colleret̄ ꝓpter nimiā charitateꝫ q̄ dilexisti nos. misisti filiū tuū in sil'itudinē carnis pcti. vt de pctō damnaret pctm̄. vt nos efficeremur iusti in illo. ipē eīm verus est agnus q̇ abstulit pctā mūdi. Qui mortē nr̄am moriēdo destruxit. et multos alios effectꝰ bonos hūano generi attulit sufficiēter. imo sufficientissime. ⁊ his qui deo adherēt q̊tidie affert efficient̄ passiōe sua ⁊ morte q̄ꝝ aliq̊s enūerare volo ¶ Primꝰ ē r̄missio pctōrū origialiū ⁊ actualiū. Oēs eī ꝑuuli ꝓpt̄ pctm̄ p̊moꝝ ꝑentū cōcipiūt̄ ⁊ nascūt̄ ī pctō origiali. ⁊ fere oēs adulti suꝑaddūt multa alia pctā actualia. ⁊ nēo habuit q̊ se redimere posset a tāto onere pctōꝝ qm̄ tāte malicie sunt pctā potissime actualia q̄ fiūt cōtra illud infinitū bonū. ꝙ q̇cquid hō facit boni ex ꝓpꝛijs viribꝫ est oīno insufficiens ad delendū pctm̄. Et insuꝑ quicq̇d pōt hō boni istius etiā est debitoꝛ deo ꝓ bn̄ficio creationis ⁊ gubernatōnis. ⁊ sic nihil habuit quo se a pctis redimeret. sed opoꝛtuisset eū ꝑpetue ad ea obligatuꝫ ꝑmāsisse. Sed dei filius ꝓ nobis hō factus et q̇ nūq̄ꝫ pctm̄ fecit sua īnocēti passiōe et morte redemit nos ab oībꝫ suꝑ̄dict͡ pctis. qꝛ meruit nob̄ ꝙ possumꝰ mōari ab oībus pctis. si saltē vti volumꝰ r̄mediјs ad h̄ legitīe oꝛdiatis. Ab origiali q̇dē illo mō nos liberauit ꝙ sua passiōe meruit baptismo illā efficaciā ꝙ etiā ꝑuul' rite baptizat͡ dimittit̄ origiale pctm̄ ⁊ adulti ꝑ baptismū mūdant̄ nō solū ab originalibꝫ sed etiam ab actualibus omnibus quo ad culpā ⁊ quo ad penā. Et vltra h̄ ab actualibꝰ etiā illo mō nos libauit. qꝺ meruit nobis qn̄ ī sua fide et ꝓpter deū nob̄ displicēt pctā nr̄a vt fit in cōtritōne. tūc ea nobis dn̄s dimittit. nō ꝓpter valoꝛē cōtritionis nr̄e in se q̄ impꝑfecta est et breuis ⁊ pctm̄ infinite malū. ſꝫ dimittit ꝓpter xp̄ꝫ dn̄m q̇ ꝓpter pctā illa ⁊ totiꝰ mūdi pctā ex maxima charitate ⁊ obediētia ꝓmptissima et ad honoreꝫ dei patris se obtulit in passionē ⁊ mortē. Hoc voluit. b. Joh. cū in ij. c. j. cano. sue dixit de xp̄o. Ipē ē ꝓpiciatō ꝓ pctis nr̄is. nō aūt pro nr̄is tm̄. ſꝫ etiā totius mūdi ¶ Scōs fructus est reconciliatō nr̄i ad deū. Juxta illud ad Roma. v. Recōciliati sumus deo ꝑ morteꝫ filij eius. Est aūt passio xp̄i causa recōciliatōis nr̄e ad deū dupliciter Prīo qꝛ ſm modū p̄dictū remo

uet pctā nr̄a ꝓpter q̄ cōstituimur inimici dei. Juxta illud Sapien. xiiij. Simul odio sūt d̄o impius et eius impietas Et in p̄s. dicitur Odisti omēs q̄ opant̄ iniquitatez Nā qn̄ hō cōmittit peccatū saltez mortale, talis cōstituit̄ p h̄ inimicus dei. et q̄zdiu manet in dei inimicicia et extra dei gr̄az. Cū g̊ nullus hō potuerit se liberare de peccato. optuisset omē3 hoīem semp mā sisse in dei creatoris sui ira ꝛ indignatōne. s3 erḡ deus meruit nobis ꝙ f̄m predictū modū possumus a pctis liberari et mundari. meruit etiaz nobis ꝙ deo possumus reconciliari et recōciliamur qn̄ a pctis p baptismū aut penitētiam emūdamur. ¶ Scd̄o passio xp̄i est causa recōciliatōnis nr̄e q2 est sacrificiū d̄o acceptissimū ꝓpt̄ qd̄ sacrificiū in hūana natura inuētū de⁹ sup oēm offensaz hūani generꝭ sic placat⁹ ē. ꝙ cuilibz pat⁹ est pctā dimittere ꝛ sibi recōciliari q̇ xp̄o ꝯiūgit̄ p fidē et dilectōnez maxie habitualē q̄ ē habit⁹ charitatꝭ. ¶ Terci⁹ est dimissio pene ꝓ pctis debite q̄ est triplex Prima est pena dāni q̄ est carētia diuine visionis et eterne btitudinis Et illa debita fuiss3 omi homī ꝓ pctō originali. ꝓ q̊ optuisset eū caruisse ppetue eterna btitudine. Scd̄a ē pena sensus et̄na q̄ est ppetua dānatio ī inferno inestiabilibꝫ et innūerabilibus penis cruciatibus ꝛ miserijs. q̄ debita fuit hoī ꝓ pctō mortali. Tercia est tpalis. s. satisfactoria cui⁹ hō remanet debitor ꝓ peccatis venialib⁹ aut post peccata actualia dimissa. Et a qualibet illarū penaruz liberamur p meritū passionis xp̄i. Naz a p2ia liberamur p baptismū q̄ in puulo ex v̄tute passionis xp̄i tollit originale vt dixi ꝛ cōseqnt̄ penaz dāni ꝓ eo debitā. in adulto tollit originale ꝛ actualē ꝛ penas ꝓ t'libꝫ debitas. Nā vt dicit. s. Tho. in scripto. iiij. sniaꝝ. Hō p baptismum baptizat̄ in morte xp̄i. ꝛ ei cōmoritur et sepelit̄. vt d̄2 ad Roma. vj. Jō baptismus inq̄ztū in se ē totā efficaciā passionis influit baptizato ꝛ iō absoluit nō solū a culpa s3 etiaz a pena. A scd̄a liberamur qn̄ v̄tute passionis xp̄i f̄m modū p̄dictū dimittit̄ nobis mortale per cōtritōnē ꝛ p sacramētū penitētie tūc etiaz absoluimur eadē virtute ab obligatōne ad penaz eternam. A tercia liberamur p passionē xp̄i m'tiplicit̄ ¶ Primo p baptismū q̇ in adulto tollit vt dixi oē3 culpā ꝛ sil' omē3 hui⁹ penā satisfactoriaz Scd̄o p sacramētū pn̄ie qd̄ v̄tute passōis xp̄i eādē penaz minuit aut totalr̄ tollit f̄m exigētiaz ꝯtritōis ꝛ deuotōis. Tercio p indulgētiā q̄ sūt hui⁹ pene remissio factaz p applicatō3 meritoꝝ passiōis xp̄i nō ex efficacia sacramētoꝝ. sed ex auctoritate p̄lati cui cōmissū ē penā quā xp̄s sustinuit patiēdo applicare fidelibꝫ p modū satisfactōnis ꝛ in solutō3 penaꝝ q̄s ipi meruerunt. Sic enim innocēs dn̄s ptulit penas quas nos meruim⁹ ꝛ luere deberemus pro peccatꝭ nostris. Et ideo dicit̄ Ysaie. liij. ꝙ deus posuit in eo. sc3 in christo iniq̇tates omnium nostruz. Et fit aliquando totalis remissio. aliquādo partialis. vt vnius anni aut quadraginta dieruz f̄m quod sonat concessio indulgētiaꝝ. Ex autem christi passione simus sic a

penis hmõi seu reatu ꝛ obligatio
ne ad eas liberati saltẽ sufficiẽter.
ꝛ liberemur ab eis q̃tidie efficient᷑
patꝫ auctoritate apostoli ad Col/
los.ij. vbi dicit Donãs nobis de/
bita ꝛ delẽs qđ aduersũ nos erat
cyrographuꝫ decreti. Et Augusti.
dic̃. Fuso sanguine culpa oim̃ cul
parũ cyrographa deleta sunt. In
q̃bꝫ auctoritatibꝫ ꝑ cyrographuꝫ
intelligit᷑ reatus vel obligatio ad
penã rõne offense ꝑoris. Et dr̃ cy/
rographũ decreti. ꝛ cyrographuꝫ
pcti. qꝛ huius reatus vl̕ obligatõ
cõsurgit ex nr̃a culpa. tãq̃ꝫ ex me/
rito. et ex diuia sententia tanq̃ꝫ ex
decreto. ¶ Quartus est liberatio
a potestate diaboli. Nã ꝓpter pec
catũ diabolus duplicẽ ptãtẽ ha/
buit sup hoies Una fuit ptãs tra
hẽdi eos ad infernũ. etiã q̃ꝫtũcũq̃ꝫ
iustos. ꝛ ab illa ptãte diaboli su/
mus liberati talit᷑ ꝙ modo nullũ
iustũ ꝛ plene purgatũ ꝑmittit᷑ tra
here ad infernũ. Alia ptãs diabo
li sup hoies fuit ptãs ꝑcipitandi
eos in malũ culpe tẽptãdo eos ꝑ
magnã fraudulẽtiã et deceptionẽ
ꝛ fortissimã ad malũ impulsionẽ
ita vt pauci sibi tũc resisterẽt et cũ
maxima difficultate Vñ Grego.
in octaua pasce A mũdi origine vs
q̃ꝫ ad redẽptoris aduẽtũ vix pau/
cis electis euadentibꝫ in vẽtrẽ sue
malicie diabol⁹ totũ traxit gen⁹
hũanũ. Et licet diaboli ad maluꝫ
potestas impulsiua nõ sit ꝑ xp̃m
totaliter ablata qꝛ adhuc multos
tẽptat. est tñ multũ debilitata eo
ꝙ post xp̃i mortẽ nõ ꝑmittit᷑ dia/
bolus tãte tẽptare q̃ꝫte ꝑus nec tã
te q̃ꝫte vellet. Et etiã ꝓpter exhibi/
tã passionẽ dant᷑ nũc tẽptatis ma
iora munimia ad resistẽdũ q̃ꝫ añ
xp̃i aduentũ et eius mortẽ. Unde
j. Corin. x. Fidelis deus q̃ nõ pa/
tit᷑ vos tẽptari sup id qđ potestis
ꝫ facit etiã cũ tẽptatõne ꝓuẽtũ vt
possitis sustinere. Et cõtra ipsius
deceptõnẽ ꝛ fraudulentiã iã ꝓpa/
lata est veritas ꝑ sacrã scripturaꝫ
implicite instruẽteꝫ et spũsscti in/
ternã inspiratõeꝫ vt nõ possit mõ
sic decipere sicut potuit añ xp̃i pas
sionẽ D ¶ Quĩtus est aperitio
regni celestis. Nã ꝓpter pctm̃ pri/
moꝝ parentũ clausit deus ade et
toti posteritati sue ianuã regni ce
lestis. Hoc em̃ decreuit nullũ ho
minẽ descẽsurũ ab adã ꝑ viã ꝓpa/
gatõis admittere ad vitã eternaꝫ
.i. ad clarã eius visionẽ ꝛ beatificã
fruitõnẽ et q̃ꝫtũcũq̃ꝫ iustũ et sctm̃
nisi sibi satisfieret ꝓ oim̃ pctis. Et
ꝓpter hoc sctõs pr̃es quibꝫ dimis
sa erant pctã sua ex merito future
passionis xp̃i optuit clausos ma/
nere a btitudine ac ea carere ac in
limbo patrũ expectare xp̃i passio/
nẽ. imo qꝛ nullus hõ potuit satis/
facere ꝓ suo pctõ et multominus
ꝓ peccatis mũdi seu hũani gener̃
optuisset oẽs hoies ꝑpetue exclu
sos mansisse a dei visione ꝛ et̃na
beatitudine. Sed venit christ⁹ ve
rus deus et hõ. et sua passione et
morte satisfecit plene ꝓ oim̃ pec/
catis. Obtulit seipm̃ in ara cruc̃.
q̃ melior est et pr̃i dilectior q̃ꝫ oia
mala mũdi sibi displiceãt. Pro/
pter qđ illã oblatõem accepit pr̃
tanq̃ꝫ satisfactoriã ꝓ oim̃ peccatꝫ.
Et ita xp̃s ꝑ suã passionẽ ꝛ mortẽ
aperuit nobis ianuã regni celest̃
id ẽ ꝑ passionẽ et mortẽ satisfaciẽ
do pro omniuꝫ peccatis meruit
nobis ꝙ q̃libet iustus post mortẽ
ꝛ q̃ñ est sufficiẽter purgatus mox

admittit ad btitudinē eternā. Et ꝓpter hoc dn̄s pendēs in cruce dixit latroni Hodie mecū eris in paradiso. i. habebis mecū eternā btitudinē. s. clarā dei visionē et btificā fruitōnē. qd an̄ nulli adā filio dictū fuerat aut cōcessū. Statim etiā cū dn̄s expirauit descēdit ſʒ aīam ad limbū ꝛ fecit ꝑfecte btōs omēs illos iustos q̄ eū ibidē diu ꝯsiderauerūt ꝛ expectabāt ꝓ sue ꝯse cutōe salutis. ꝛ ita deus ex sua passione ꝛ morte remouit ianuam paradisi celestis spūalis. i. tulit causā carētie btitudinis. ſʒ in die ascensionis qn̄ intrauit celū empyreū tūc remouit clausionē ꝑadisi celestis. quia decretum erat ꝙ anteq̄ʒ xp̄s triūphator mortis illuc ascēderet nulla aīa locū illū itraret. ꝓpter qd Michee. vi. dr̄ ꝺ xp̄o Ascēdēs pādēs iter an̄ eos. qd expōit ꝺ ascēsu in ꝑadisū celestē. s. celū empyreū locū oīm btōꝝ ¶ Sext⁹ est efficacia sacramētoꝝ. Nā xp̄s ꝑ passionē ꝛ mortē suā meruit ꝙ sacra noue legis ratōne opis opati omē illā efficaciā et virtutē haberent. s. ꝙ ꝑ baptismū dimittit pctm̄ nobis et cōfert nobis gr̄a ꝑ quā redimur accepti deo. et per qdlibet aliud sacrm̄ rite ꝛ digne susceptū auget nobis eadē grā et etiā ꝑ qdlibʒ opus bonū ex charitate factū In veteri vero lege et an̄ passionē exhibitā fuerūt multa sacramētalia in onus tradita illi āntiq̄ populo. eo ꝙ nullū eoꝝ cōtulit gr̄aʒ rōne opis opati. nisi sola circūcisio. que tn̄ mltū minorē cōtulit gr̄aʒ q̄ʒ nūc cōferat baptismus q̄ ei successit tāq̄ʒ dignius cōmunius ꝛ lōge efficacius sacrm̄ ¶ Septimus quē meruit nobis est ꝙ in fine vite nostre si saltē in charitate ꝛ sine aliq̄ mortali iueniemur nō imputabitur nobis ad miseriam eternā illa impꝑfectio siue illa deficientia q̄ quasi omēs hoīes deficiunt a ꝑfectōne vite et altitudīe iusticie ad quā in pūcto mortis ꝑuenire potuissent et tenerent ¶ Octau⁹ est vita eterna. q̄ ꝑuul' in sola gr̄a baptismali decedētibus dat sine meritis ꝓpriis et solū ex merito passionis xp̄i. sed adultis etiā dat ꝓ meritis ꝓpriis et suis opibꝫ bonis. nō ꝙ illa sint ex se et suo valore digna vita et̄na. quomō ei breuis volitio bona aut etiā haustus aq̄ frigide ꝓ q̄ dn̄s vt ip̄emet promisit dare vult vitā eternā esset dignus ea cū ip̄a beatitudo sit et̄na et volitio quasi momētanea. ꝛ cū haust⁹ aq̄ frigide sit res ꝑui valoris ꝛ vita eterna inestiabilis bonitatis Nō ergo opa nr̄a ex suo valore merent vitā eternam. Cū etiā ſm apl'm. Nō sūt cōdigne passiones sic nec actōnes huius tpis ad futurā gl'iaʒ q̄ reuelabit in nob. Sʒ ex merito xp̄i hn̄t vt ea mereant. Ip̄e em̄ sua morte ꝛ passione sua meruit nobis ꝙ qn̄ in fide et dilectōe ei⁹ facim⁹ aliqd opus bonū tūc deus pr̄ ꝓpter merita filij sui īfundit nob gr̄aʒ q̄ efficimur sibi accepti. aut magis accepti q̄ʒ prius et ꝓ ope bono ex charitate elicito vult nobis dare et̄nū p̄miū in celo. De q̄ scp̄tū est. Ysa. lxiiij. Oculus nō vidit nec auris audiuit nec in cor homīs ascendit. que p̄parauit diligentibꝫ se. ¶ Hi sunt octo fructus q̄s christus dn̄s sua morte ꝛ passione nobis meruit. et nō illos solos sed alios multos quorum aliqui patebūt ex sequentibꝫ

Et vniuersaliter om̃e bonũ gratie
aut glie hominibus a deo post pec
catũ ade collatũ aut cõferẽdũ to/
tũ cadit sub christi merito. San/
cta em̃ trinitas decreuit nulli ho/
mini viatori cõferri salutẽ eternaꝫ
aut quodcũqꝫ adiutoriuꝫ ꝑtinens
ad salutẽ. nisi in virtute oblatiõis
christi in cruce que nũc facta est a
ꝑsona dignissima. imo infinite di
gna. scꝫ deo et homĩe ex prompta
obediẽtia ac feruẽtissima charita/
te Et ita etiã semꝑ et inuiolabili/
ter obseruat. quicquid em̃ de ad/
iutorijs disponẽtibꝰ ad gratie col
lationẽ. ad pcti remissionẽ. ad bea
titudis cõsecutõnẽ temꝑe suo col
latuꝫ est antiquis iustis qui a ṗn/
cipio mũdi ṗcesserant vsqꝫ ad xp̄i
passiõeꝫ totũ est eis collatũ in vir
tute et ex merito passionis christi
ab eisdẽ fidelibꝰ ṗcredite vt exhi/
bende. ipi em̃ vere tũc crediderũt
xp̄m venturũ passurũ. ⁊c̃. quẽ nos
nũc vere credimus venisse passuꝫ
mortuum. Quicqd vero de adiu
torijs huius disponẽtibus et iu/
uantibꝰ ad cõsecutõnẽ eterne bea
titudinis nũc cõfertur nobis hoc
totuꝫ ꝓpter passionẽ nũc exhibitã
Ita ergo passio xp̄i causa est meri
toria saltẽ nõ solũ ṗnomiatoruꝫ
fructuũ. sed et omĩs glorie et gra
tie imo et oĩm adiutorioꝝ ad glo
riam ⁊ gratiã disponentiũ que vn
qꝫ data sunt aut in futurũ dabun
tur homĩ viatori. Quod etiã de/
ducit̃ ex verbis apostoli ad Ro/
ma. v. vbi dicit Nõ sicut delictum
ita et donũ. i. ꝺm glosam Non sic
efficax est pctm̃ ade ad dãnatõnẽ
vt grã xp̄i ad saluatõnẽ. Et subdit
Si em̃ vnius delicto multi mor/
tui sũt. multomagꝭ grã dei in gra
tia vnius hoĩs iesu xp̄i in plures
abundauit. Ubi dicit glosa. Ma
ior est xp̄i gratia ⁊ abũdãs ex qua
omĩa bona sunt homĩ. sine q̃ ni/
hil habꝫ hõ boni. Quia enĩ vt di/
cit apostolus ad Romanos. Pro
prio filio suo nõ pepercit. sed pro
nobis omĩbus tradidit illũ. quõ
nõ etiã cũ isto omĩa nobis bona
donauit. Minus em̃ est vt dicit
glosa ibidẽ nobis omĩa donare.
qꝫ nostri causa illũ morti tradere
Hos fructus omẽs a redempto
re nostro ex oꝑe redemptionis su
ceptos decet nos redemptos co
gnoscere et iugiter meditari vt ex
ipsorũ recordatione inflãmemur
ad eius amorẽ et incitemur ad di
gnas gratiarũ actiões reddẽdas
deo et redẽptori nostro iesu xp̄o
qui cũ patre et spiritusancto viuit
et regnat vnus deus in secula be/
nedictus amen.

De passione christi Sermo. xxxiij.

Christꝰ pas
sus est pro nobis vobis
relinquẽs exemplũ vt
sequamini vestigia eius. j. Pet. ij.
Scd̃m augustinũ in de cathe. ru/
dibus. Christus in terris inter ho
mines vt hõ sensibiliter cõuersa/
tus omĩa terrena bona contẽpsit
et ea suo exemplo nobis cõtemnẽ
da mõstrauit ⁊ omĩa terrena ma
la sustinuit q̃ sustinẽdo ṗcipiebat
vt nec in alijs quereret̃ felicitas.
nec in alijs timeretur aduersitas.
Natus em̃ est de mr̃e que q̃uis
intacta cõcepit spqꝫ intacta ꝑman
sit. Fabro tñ despõsata erat in q̄

omēȝ carnalē nobilitatis tumorē
extinxit. Natus in ciuitate bethle
em que īter omēs ciuitates iudee
erat exigua Noluit quēq̄ȝ de terre
ne ciuitatis sublimitate gloriari.
Paup etiā factus est cuius sunt
omīa ne de terrenis diuitijs quis
q̄ȝ extolleret. Noluit rex ab homi
bus fieri. q2 humilitatis viā ostē
debat miserijs. esuriuit qui omēs
pascit. Sitiuit qui fons est sitien/
tiū. Fatigatus est ex itinere q̄ viā
nobis fecit in celū. Obmutuit et
obsurduit p quē mutus locutus
est. et surdus audiuit Vinctus est
qui infirmitatū vincula soluit Et
mortu9 est q̄ mortuos suscitauit.
Hec ꝛ mlta alia egit ac passus est
p nobis vt exemplū nobis relin/
q̄ret vt seq̄remur vestigia eius ꝛ vt
ipi9 amore silia pateremur Et quā
uis nō solū illa. ȝ vt ait. b. Augu.
in de vera religione tota xp̄i vi/
ta quā in terris gessit morū sit et
fuerit disciplīa. Singularit tñ in
sua passione bñdicta multas ꝛ ma
gnas oñdit nobis virtutes q̄s at
tente inspicere debemus ꝛ inde ex
empla ad imitandū sumere ad se
quendū vestigia saluatoris. Et il/
lud fuit terciū inter ea q̄ prime di
xi a quolibet xp̄iano in christi pas
sione frequēter cōsiderāda et solli
cite meditāda d quo cogitaui nūc
dicere Rogemus ergo ṽginē ma
riā pro gratia impetrāda nobis.

F ¶ Questio est quare xp̄s
voluerit nos illo modo redimere
et p nobis satisfacere ꝛ p passionē
eius ꝛ mortē Fuit ne q̄s alter mo
dus possibilis hoīes redimendi.
Rñdēt sctī ꝛ doctores in. iiij. sen.
dis. xx. Et. s. Tho. in. iij. pte sūme.
q. xlvj. Et Augus. in. xiij. de trini.
Et in sentētia dicūt ¶ Prio q̄ ab
solute fuit deo possibile homieȝ
alio modo liberare q̄ȝ p xp̄i passi
onē vt videlicȝ p solā volūtatē cō
donādo nobis pctā aut alio mo/
do. Vñ Leo papa in sermone de
ramispalmaꝝ dicit Omipotētia
filij dei q̄ ppter eandē essentiā est
equalis patri potuissȝ liberare so
lo impio volūtatis. Et Augus. xiij
de trinitate dicit istū modū. scȝ q̄
nos p mediatorē dei et hominū
xp̄m iesū deus liberare dignatus
est asserim9 bonū et diuine digni
tati cōgruū Verūetiā oñdamus
aliū possibilē deo nō defuisse cui9
potestati cūcta subiacent equalit.
¶ Scdo dicūt q̄ christus voluit
nos nō solū redimere sed etiā vo
luit nos redimere tali mō q̄ ma/
xime cōgrueret nr̄e miserie sanan
de et nostre saluti p merēde. Et iō
licet potuerit nos alio modo libe
rare q̄ȝ p suā mortē. vt p solā volū
tatē vt dixi. aut p effusionē vnius
gutte sanguinis sui q̄ rōe dignita
tis diuine psone sufficiētissima fu
isset. Isto tñ modo nos redemit
vt copiosa esset nr̄a redemptio et
valde conueniēs nostre saluti. Di
cit nanq̄ȝ btūs Berñ. in sermōe
de passione. Sufficeret ad redem
ptionē orbis vna p̄ciosissima gut
ta sanguinis xp̄i sed data ē copia
vt virtus diligentis in bñficij re/
dundatōne clarescat. Unde scri/
ptū est. Apō dñm misericordia ꝛ
copiosa apud eū redēptio. Pror
sus copiosa. quia ñ sola gutta sed
largiter vnda sanguinis de corpo
re domini iesu per quinq̄ȝ partes
emanauit. ¶ Tercio dicunt q̄ ille
modus liberatōnis hominis per
christi mortē et talem ac tantam

eius passionē fuit inter oēs possi
biles mod⁹ optim⁹ ⁊ cōuenientissi
mus. vt patet p̱ sanctū Aug. xiij. ꝺ
trinitate di. Sanāde nr̄e miserie
cōuenientior modus nō fuit q̄ȝ per
christi passionem. Finis eteni nr̄e
liberatōis est nostra salus eterna
quia propter h̄ nos dn̄s redemit
vt mereri possimus beatitudinē.
tanto autē modus cōuenientior est
ad conseq̄ndū finē intentū q̄ȝtuȝ
in illo modo pl̄a concurrūt ꝑmo
uentia ad finē et trahētia ad salu
tē. Talis aūt est ille modus libe/
ratōis quo dn̄s nos liberauit et
nullus alter. Qð declarat̄. q² illis
solū valet passio christi ad salutē
qui ex libera volūtate deo adhe/
rent p̱ amorē et p̱ caritatē. sed per
nullū aliū modū liberādi potuit
homo liberari manēte eius libe/
ro arbitrio ⁊ pl⁹ attrahi ad dei a/
morē q̄ȝ ꝙ eū liberauit p̱ ei⁹ mor
tem et passionē. Sic em̄ nob deꝰ
ostendit magnā dilectionē suam
ad hominē vt ex hoc ꝓuocaret̄ ad
diligendū eū. ⁊ sic merendū felici
tatē suā. Et cōsequēter in sua pas
sione m̄lto plura q̄ȝ quocūq; alio
oñdit homini virtutū exēpla. et
sue sancte vite vestigia q̄ necessa/
ria sunt ad salutez. que hō amore
sui redēptoris seq̄ndo recta et se/
cura via p̱ducit̄ ad salutē. que qui
dem salus vt dixi est finis ⁊ fruct⁹
nostre redemptōis p̄cipu⁹ ⁊ p̄nci
palis. ¶ Primo itaq; per h̄
ꝙ christus nos liberauit sua mor
te et tā graui passiōe ostēdit nobis
deus clare nimiā suam dilectōem
ad nos. Vn̄ apl̄s ad Roma. v. di
xit. Cōmendat deus suā charita/
tē in nobis. q² cū inimici essemus
christus ꝓ nobis mortuus est. Et
Hugo de sctō victore in de archa
noe loq̄ns i p̱sona christi di. Ne/
q̄ȝ oñderē tibi q̄ȝtū te diligerē ni/
si moriēdo te a morte liberarem.
vt nō solū pietatis bn̄ficiū impē
dā sed etiā charitatis mōstrē affe
ctū. Et Gre. ij. mora. Cū possȝ no
bis deus nō moriēdo succurrere
voluit hoībus moriēdo subuēire
q² nos mi⁹ amat. nec vim sue di/
lectōis nobis oñderet nisi h̄ qð a
nobis tolleret ⁊ ipē sustineret ad
tp̱us. Et Joh. xv. deus exp̄mens
charitatis p̱fectōem dic̄. Maio/
rē charitatē nemo habȝ q̄ȝ vt ani
mā suā ponat q̇s ꝓ amicis suis.
Et tua charitas ad nos dn̄e Jesu
maior fuit. q² nō ꝓ amicis. imo ꝓ
inimicis aīam tuā posuisti vt tibi
eos faceres amicos. Propter qð
dicit apl̄s ad Ro. v. Cū inimici es
semus recōciliati sum⁹ dō p̱ mor
tem filij eius. Et ad Ephe. ij. De⁹
aūt q̇ diues est in mi̅ficordia qui
scȝ actualia et originalia dimittit.
Ip̄e inq̄ȝ nō propter meritū no/
strū sed ꝓpter nimiā charitatez q̄
dilexit nos vt cū essemus mortui
pctis ꝯuiuificauit nos christo Et
bn̄ dicit apl̄s propt̄ nimiā chari/
tatē. excellentissima em̄ fuit chari
tas q̄ hoc facere suffecit. Magnū
em̄ essȝ si par ꝓ pare. inferior pro
sup̱iore talia pateret̄. sed inestima
bile est ⁊ sup̱ oē qð cogitari pōt vt
nō seruus ꝓ dn̄o. vt amic⁹ ꝓ ami
co. vt filius ꝓ pr̄e. sȝ creator ꝓ cre
atura. rex regū et dn̄s dn̄antiū ꝓ
vilissimo suo. ditissim⁹ ꝓ paup̱ri
mo. amic⁹ ꝓ inimico. ⁊ postremo
deus ⁊ dn̄s omniū ꝓ misero ho
mie p̱ij̄t volūtarie vilissima mor
te. Et ideo dicit Bern̄. sup̱ cāti. ser
mone. ij. Sup̱ oīa reddit te mihi

amabilē bone iesu calix quē bibi
sti nr̄e redemptōis opꝰ. hoc ei oī
no nr̄m amorē vēdicauit sibi to/
tū. hoc nr̄am deuotōez ⁊ blādius
allicit et iustiꝰ exigit et ardentius
stringit et vehemētiꝰ afficit. Ita
ergo dn̄s ⁊ saluator ꝑ illū modū
redemptōis nobis on̄dit nimiaȝ
suā charitatē ad nos. Ac ꝑ hoc de
dit nobis causam et incitamē for
tissimū ad rediligendū eū. Quid
em̄ dignius est iustius ac natura
lius q̄ꝫ reamare eū q̇ prior ama/
uit nos. et tante qꝛ tā multa et tā
indigna pateret̄ ꝓ nobis. et nullū
inaniter et frustra sed totū ad no
strā salutē ꝓpter eū cūcta passus
est vt ꝑ singula eoꝝ aliq̇d nobis
mali auferret et aliq̇d boni cōfer/
ret ❡ Quod diligent̄ attē
dendū est. et cordi fortiter infigē/
dū. Nos em̄ pctīs nr̄is meruimꝰ
eternā tristiciā quā dn̄s in princi
pio sue passiōis post cenā vltimā
volūtarie assumpsit tristiciā ma/
gnā vt ipēmet fatet̄ apl'is dicēs.
Tristis est aīa mea vsqꝫ ad mortē
Et hoc ideo fecit vt illa sua tristi/
cia quā innocētissime patiebat̄ no
bis auferret eternā tristiciā. cuius
ꝓ peccatis fueramꝰ debitores et
nobis mereret̄ leticiā sempit̄nā.
Nos peccādo demeruimꝰ vt ꝑ/
petue diabolice ptāti maneremꝰ
subiecti et mancipati tartari infer
nali et dn̄s sua passiōe ideo passꝰ
est se capi. et cū ip̄e hāc captiuitatē
patiēter ꝓ nob̄ pateret̄ ꝑ eā nobis
mereret̄ liberatōnē a ptāte diabo
li et p̄seruaret nos a teterrio carce
re īfernali. Nos pctīs nr̄is merui
mus vt eēmus ꝑpetue demonuȝ
socij et omniū damnatoꝝ. ip̄e su/
stinuit vt latronibꝫ associaret̄ ⁊ cū
iniquis deputaret̄ vt nos erueret
a cōsortio damnatoꝝ et a societa
te demonū et faceret dei filios et
socios angeloꝝ. Cui oīs gl'a seruit
celoꝝ. et q̇ solus ē gl'ia sustinet ig̃/
minias et cōfusiōes ac derisiones
vt nos a cōfusiōe ⁊ eterna demo
nū irrisione ac insultatōe redime
ret et ad pristinā gl'iam reuocaret
Qui solus habet ptātem soluēdi
⁊ ligandi ex mi̅sericordia sua ꝓ no/
bis ligari voluit vt nos a pctīs no
stris et ab oībus mal' et miserijs
quas peccādo incurrimꝰ redderȝ
absolutos. Et tādē mortuꝰ vt sua
morte nr̄am eternā mortē destru
eret. et nobis vitā cōferret sempi
ternā. Et vniuersal'r nihil ī sua pas
sione ociosū fuit aut inutile. sȝ qd̄
libet est ordinatū ꝯtra aliqd̄ ꝑpe
tuū malū nobis auferēdū quod
peccādo meruimꝰ. et ad merēdū
aliqd̄ eternū bonū qd̄ peccādo ꝑ
didimus. Et de h̄ pulcre loq̇t̄ bea
tus Gre. in. ij. li. pastoralis. Et am
bro. in. iij. de trini. dicit. ⁊ allegat
mgr̄ in. iij. di. xv. Christꝰ vt hō hu
manā tristiciā quā in eo suscepit
affectu mihi patit̄. mihi trist' est.
mihi dolet. ergo ꝓ me ⁊ in me do
luit q̇ ꝓ se nihil habuit qd̄ doleret
Et subdit. Doles igit̄ domīe iesu
mea vulnera n̄ tua. qꝛ nō ꝓ te sed
ꝓ me doles. Et btūs Hiero. in q̄
dā epl'a dicit. Christꝰ vt nos exal
taret se hūiliauit. et cū immortal'
esset mori cōtentꝰ est vt nos d̄ eť
no mortis laqueo liberaret. coro
natus est spinis vt nos q̇ an̄ era/
mus spinei et infructuosi fructū
bone arboris apportaremꝰ. felle
⁊ aceto potatꝰ est vt in nobis iaȝ
nec fellis amaritudo essȝ nec aspi
tas aceti. Et Aug. dicit. Venit ad

nos celestis negociator accipe cõ/
tumeliã ⁊ dare vitã. habere igno
miniã et dare gloriã. ¶ Scd̄o do
minus in sua passiõe oñdit nob
exemplũ obediētie. Jp̄e em̄ ex o/
bediētia mortuus est ⁊ passus ꝺm
illud ad Phil. ij. Christ⁹ fact⁹ est
obediens vsq; ad mortē. Et h̄ cõ
ueniebat iustificatõi nr̄e. vt sic per
vnius hoīs inobedientiã pctõres
cõstituti sũt multi. ita ꝑ vni⁹ obe
dientiã iusti cõstituti multi. Ro.
v. Exquo aũt christ⁹ q̇ patri ē coe
qualis ip̄i obediuit et nõ solũ pa
tri sibi coequali. imo etiã marie ⁊
ioseph. iuxta illud Luc. ij. Venit
nazareth cũ illis et erat subditus
illis. quãto magis q̇ puluis sum⁹
⁊ cinis sibi obedire debem⁹ ⁊ ei⁹
p̄ceptis. et propter eũ supioribus
nostris saltē in his q̄ respiciũt su/
perioritatē eorũ. et vtiq; dignissi/
mum esset vt omnes hoīes ex a/
more et promptissima voluntate
obediētes esse dño deo ꝓ celesti re
gno et acq̇sitione tantoꝝ bñficio
rũ cũ videamus seruos dñoꝝ ter
renoꝝ ꝓ icerta et paruissima mer
cede tã ꝓmptos esse ad obedien/
dũ dñis suis nõ solũ in omnibus
que iubent verbo sed etiã que ali
quo signo cognoscere pñt esse de
eoꝝ voluntate. etiã si ardua sint
et difficilia. ¶ Tercio ōdit no
bis exemplũ hũilitatis cum exi/
naniuit semetip̄m formã serui ac
cipiens. et cũ imortal' existens ꝓ
nobis voluit mortalitatis legib;
subiacere cũ ip̄e qui est altissimus
est sic sponte abiectus vt ꝺm Ysa.
liij. reputaret̄ omniũ viroꝝ no/
uissimus. Et cũ ip̄e q̇ est ditissim⁹
et solus nulli⁹ egens sic fact⁹ est
pauꝑ vt ip̄o testante volucrib; et
vulpib; terre paupior inueniretur
Dicit em̄ in euãgelio Math. viij.
Vulpes foueas habēt ⁊ volucres
celi nidos. filius aũt hoīs nõ ha/
bet vbi caput suũ reclinet. Et po/
tissime in cruce pauꝑrim⁹ erat v/
bi nud⁹ pepēdit q̇ oīa vestit. ⁊ qui
oīa pascit sitiebat nõ habens qd̄
siti adhiberet nisi acetũ felle mi/
xtũ. Hec cõsiderata diligent̄ sana
rēt merito in nobis pestē supbie ⁊
inducerēt ꝟtutē hũilitat̄. ¶ Quar
to dñs in sua passiõe oñdit nobis
exemplũ ꝑseuerãtie. Cũ em̄ ꝓ pec
catis nr̄is pateret̄ nõ destitit pro
pter acerbitatē passiõis. sed vsq;
ad cõsũmationē et ꝑfectionē om
niũ q̇ de ip̄o scripta erant et dicta
patiēter ꝑseuerauit. ꝓpter qd̄ ī fi
ne dixit. Cõsũmatũ est. tãq; dice/
ret. oīa in me sunt ipleta q̄ ō mea
passiõe ꝑ prophās in scriptura fu
erãt p̄nunciata. Jp̄e aũt est caput
nostꝝ. q̄re si huius capitis mẽbra
esse volum⁹ ī oīb; nr̄is bonis oꝑi
bus virtutē ꝑseuerãtie seruemus.
vt ad finē nostꝝ ip̄o ducēte ꝑue/
nientes cũ eo dicere cõfident̄ vale
amus. ꝯsũmatũ est. h̄ ē adiutorio
tuo nõ mea ꝟtute bonũ certamē
certaui. cursũ cõsũmaui. fidē ꝺua/
ui. redde g̊ qd̄ legitime certãtib; in
agone te ꝓmittēte repositũ est. s.
coronã iusticie quã tu iudex iustus
reddes in illo die eterne glie q̇ nu
bilũ nõ habz. reddēs q̇ dē illis sol'
q̇ ꝑseuerauerũt in finē. q2 virtus
boni oꝑis ꝑseuerãtia est. ¶ Quin
to oñdit nobis virtutē patientie.
Jn tota em̄ passione dñs nec si/
gnũ alicuius impatiētie oñdit nec
verbo nec facto. vñ. j. Petri. ij. Cũ
malediceretur nõ maledicebat cũ
pateret̄ nõ cõmiabat̄. Cui⁹ exẽplo

z nos aduersa oīa patient̄ sufferamus. discam⁹ ab eo eq̄nimit̄ tolerare flagella dī benignissimi patr̄. qz ipē pessimoꝝ flagella ꝑ nobis sustulit. Hō etem̄ natus ad laborē in pctīs nutritus et cōuersatus hereditati tm̄ celestis aule deputatus q̄ nisi mūdos recipit. talis inq̄z hō q̄ flagella nō patient̄ sustinet cū videat regē oīm regūz z dn̄m dn̄antiū amātissimū iesū q̄ pctm̄ nō fecit. nec inuent⁹ ē dolus in ore ei⁹ tā multiplicib⁹ z grauissimis passiōib⁹ attritū q̄s o hō ad memoriā reuoca. vt dic̄ Aug⁹. in de ꝯflictu ꝟtutum et vicioꝝ. Et Gre. in q̄dā ome. Nil est tā durū qđ nō tolerer̄ si ad memoriā xp̄i passio reuocer̄. Et Hiero. in q̄daz ep̄la dicit. Nos si domestici et discipuli christi sum⁹ dēm⁹ opprobria detractōesq̄z libent̄ amplecti z equo aīo oīa ea ferre q̄ ꝑ nob mgr̄ nr̄ et dn̄s ꝑtulit. Qui ꝟo h̄ sustinere nō vult ille nec discipulū ei⁹ se ostendit eē. nec ꝟuū. nec filiū nec domesticū. Jlle em̄ innocens īmaculatus intact⁹. in q̄ nlla potuit pcti macula inueniri. De quo scriptū ē. j. Pe. j. et Ysa. liij. Qui pctm̄ nō fecit nec inuēt⁹ zc. Jlle ꝑ nob sacrilegis et pctōrib⁹ et etno supplicio mācipat̄ tāq̄z atrocissimus reus ab iniq̄s ī iudicio sistit̄ flagellis cedit̄. sputamīb⁹ irridet̄. z nos ꝯfūdimur ꝓpt̄ eū erubescere q̄ ꝓpter nos tāta est ꝑpessus ille eni ꝑ salute nr̄a dorsū ꝟberib⁹. faciē spumīb⁹. maxillā palmis n̄ ꝯfundit̄ pare. z nos ꝑ eo leue etiā cōfundimur audire ꝯuiciū. Qua ꝺ re gaudeam⁹ poti⁹ z letemur si tā ꝑ magnis ei⁹ passiōib⁹ z ꝑ salute nr̄a vl̄ ꝑua sustineam⁹. z Jsid. de sū. bo. Xp̄s opproba. irrisiōes. ꝯtūelias. alapas. sputa. flagella. spineā coronā cruceq̄z sustinuit. et nos miseri ad nostrā cōfusionē vno ꝟmōe fatigamur vno ꝟbo deꝯcimur. Et August. sup illo psal. vbi ꝺr. Uiriliter age et cōfortet̄ cor tuū. et sustine do. subdit. Quid est sustine dn̄m. ad tp̄s laborab z in eternū nō laborabis. ad modicuz dolebis s; sine fine gaudeb. Et cōseq̄nt̄ dat notabilē doctrinā volēti ī ꝟtute paciētie ꝓficere. dic̄ ei. Si in molestias icipis labi p̄mo ꝓponit̄ tibi exēplū passiōis xp̄i. Uide q̄d ꝑ te ꝑtulit xp̄s q̄ q̄liter ꝑferret in se n̄ habebat. q̄ntacūq̄z patiar̄ cogita. Non adhuc ad illas insultatōes. ad illa flagella. ad illaz ignominiosam vestē. ad illā spineam coronā. ad illā postrēo crucez ꝑuēisti. Et subdit August. His q̄q̄z reb⁹. his ꝟbis. his allocutōib⁹. h̄ tali exēplo ꝯfirmat iustus dn̄s q̄cquid acciderit iusto diuīe deputat volūtati. Quia quē de⁹ diligit corrigit. flagellat aūt filiū quem recipit. ℞ Sexto in sua passione ostendit nobis exēplū misericordie. Est eni mi͛icordia alteri⁹ defectū aut miseriā noscere z ei cōpati et ꝑ posse succurrere z defectū tollere. Et ita fecit dn̄s q̄ peccata nr̄a et omnē miseriā inde secutā aut secuturā nouit. z nob cōpatiebat̄ z sufficiētissime subuēit ī ꝓpa ꝑsona et seip̄m donauit pro nr̄is miserijs auferēdis. ꝑ h̄ docēs vnūquēq̄z dolere et miserijs sui pri cōpati z ꝑ posse subuēire. qđ dignū ē. Ex q̄ ei dei fili⁹ īfirme rōnali creat̄e sue. s. hoī ita cōdescēdit ita q̄ ex misericordia sua ꝑ seip̄m eū ꝺ potestate diaboli et de omni

misería cũ tantis laboribus libe/
rauit. quãto magis dʒ hõ hoc fa/
cere homĩ ⁊ hᵒ exẽplo xp̃i ⁊ ꝓpᵗ fir
mã dilectõʒ q̃ q̇libʒ ꝓxĩʒ diligere
deberet sicut seip̃m. Igiť ꝓximo ĩ
corꝑali ac etiaʒ sp̃uali necessitate
cõstituto subueniendũ est a nobis
ẜm possibilitatẽ nr̃am. sic̃ scimus
⁊ gaudemꝰ nobis a dñ̃o eẽ subuẽ
tũ ⁊ adhuc volumꝰ ab eo ĩ om̄ibꝫ
necessitatibꝫ subueniri. Bt̃i enim
miꝑicordes quoniã miꝑicordiam
cõseq̄ntur. Per hoc etiã ꝙ ip̃e su/
p̄mus dñ̃s ꝓ infima sua ratõnali
creatura tãtũ laborauit. tãtũ egit
⁊ fecit. docuit et oñ̃dit ꝙ suꝑiores
debent suis inferioribꝫ cõdescẽde
re. ⁊ ꝑsonaliter ꝓ eoꝝ salute labo
res q̊sq̃ʒ subire. ¶ Septimo osten
dit nobis exemplũ equitatis ⁊ iu
sticie seruãde ad alios. vt. s. ad ini
micos nostros ñ violentia sʒ ma
gis prudenti iusticia vincemꝰ ho
minẽ quẽ peccata diabolo subdi
derãt. Potuit christꝰ iuste sola vo
luntate a ptãte diaboli eripe ⁊ ser
uitute. sed hᵒ facere noluit ne hoĩes
ad mala ꝓni suo exẽplo hostes su
os aut alios quosq̃ʒ amissa iusti/
cia vi vincere vellẽt aut alia vi te/
nere aut ꝓximo auferre. Sed li/
berauit hoĩem mediãte iusticia et
ꝑ plenissimã satisfactiõeʒ deo p̃ri
factã in quo merito eũ hõ imitari
debʒ. vt. s. ita se habeat ad ꝓximũ
suũ sicut dñ̃s oĩm se habuit ad di
abolũ ĩuisibilẽ hostẽ nostꝝ q̇ tam̄
nullũ ius in hoĩe habuit sed sibi
ex dei iusta ꝑmissione iniuste ĩ eũ
dominiũ vsurparet. Propter qᵭ
dr̄ in. iiij. di. xx. ⁊ sunt ṽba Aug. Di
abolus vicio ꝑuersitatis sue a ma
tor est potentie. et deꝑtor oppug
natorq̃ʒ iusticie in q̄ hoĩes eũ ma/
gis imitanť. q̇ etiã neglecta vľ etiã
ꝑosa iusticia potẽtie magꝭ student
eiusq̃ʒ vel adeptõe letãť vľ cupidi
tate inflãmãť. Ideoq̃ʒ placuit deo
vt nõ potẽtia sʒ iusticia eruerʒ ho
minẽ. in q̊ imitari eũ hõ disceret.
scʒ vt nũq̃ʒ vi sola sed magꝭ iusti/
cia suos aduersarios suꝑaret. Per
hoc etiã oñ̃dit q̄ntus sit rigor et
q̄nta seueritas diuĩe iusticie. Naʒ
iusticia req̇rit vt ei q̇ iniuste offẽ/
sus ẽ aut lesus fuit pc̄tis hominũ
satisfiat. deus aũt iniuste lesus fu
it pc̄tis hoĩm. qꝛ cõtẽptus ẽ et of
fensus. ⁊ ideo iustũ fuit vt sibi sa/
tisfieret. ⁊ illã satisfactõem sic seue
ritas diuĩe iusticie exigit ꝙ cũ deꝰ
homĩ misereri vellet. et hõ satisfa
ctõem ꝓ peccatis exoluere nõ va
leret anteq̃ʒ diuĩa iusticia illã satis
factõem omitteret et pc̄tã inulta
seu impunita dimitteret deꝰ pať
suo filio ꝓprio nõ peꝑcit sed ꝓ no
bis oĩbus tradidit illũ in tã igno
miniosam passionẽ ⁊ turpissimaʒ
mortẽ qᵭ valde esset nobis ꝑpẽdẽ
dũ et timendũ. et merito magnaʒ
nobis necessitatẽ indiceret a pec/
catis abstinẽdi seu ꝯtinẽdi Si eĩm
rigor diuĩe iusticie hᵒ effecit ꝙ deꝰ
pater suo filio naturali sibi ꝑ oĩa
coeq̄li et infinite melior toto mũ
do nõ peꝑcit. nec ip̃m de tãta pas
sione supportare curauit. sʒ tãtaʒ
ab eo exegit penã ꝓ peccatis alie/
nis. quanto minus parcet misero
homini de tãtis beneficijs ingra
to: qui peccatis suis multipliciter
offendit. et nõ curat eũ placare.
nec etiã satisfacere conať per satis/
factorias austeritates. sed negli/
git illã inestimabilẽ miꝑicordiam
hoĩbꝫ a deo factã. nec recolit nec
app̃ciať p̃ciosissimũ illud preciuʒ

quo redempt⁹ est. s. p̄cioso sāguie
agni immaculati ꝛ incōtamiati ie
su christi. ¶ Et est bñ notandum
ꝙ dñs in ope nr̄e redēptiōis ostē
dit nobis vt dixi ambas illas v/
tutes. s. sūmā miſicordiā ꝛ sil' stri
ctissimā iusticiā. Justiciā in h̄ ꝙ ꝑ
peccatis voluit habere talē ac tan
tā satisffactōez quā null⁹ hominū
soluere potuit. Misericordiā vo
in hoc ꝙ cū hō satisfacere nō po/
tuit nec habuit ꝑ qd̄ se liberarz ip
se dedit sibi liberatorē suū filiū na
turalē. Et filius seip̄m nobis de/
dit in liberatorē. Et ille fuit cōue/
nientissim⁹ modus vt sic miseri/
cordit̄ fieret homī liberatio a dā/
natōe. vt tñ nihil depiret iusticie.
L Octauo oñdit nobis exem
plū mansuetudīs et clemētie. vt ip
sius exēplo et ꝑpter eū facilit̄ re/
mittam⁹ illis q̇ cōtra nos aliq̇d
fecerūt. aut nos indebite offēde/
runt. Jp̄e em̄ ī cruce pendēs faci
liter remisit offensas. vt pt3 in la
trone. cui tūc dixit. Hodie mecū
eris in ꝑadiso Vñ Aug. in libello
suo de btō latrone dic̄. Latro nō
indiguit lōgo spacio tp̄is vt ꝑadi
sum accipe mereret̄ sed tñ ei suffe
cit quantū expendi potuit. Vñ ꝑ/
ferēdo sermonē in ꝑadisū p̄cede/
re etiā apl'os merebat̄. Etiā in cru
ce pendens inimic3 suis. s. crucifi/
xoribꝫ actualit̄ grauissime iniuriā
tibꝫ bñficia et signa dilectōnis ex
hibuit. qꝛ ꝑ eis pr̄em orauit dicēs
Pr̄ ignosce illis qꝛ nesciūt q̇d fa/
ciūt. In h̄ sicut bon⁹ doctor fecit
qd̄ ante vt Mat. v. iussit. Orat ei
nō solū ꝑ inimic3 sed etiā ꝑ actua
liter ꝑseq̄ntibꝫ ꝛ calūniātibus se.
dās nobis exēplū vt sicut orauit
ꝑ occisoribꝫ suis. sic nos oremus
ꝑ detractoribꝫ nr̄is aut aliis iniu
riantibꝫ. Cōsiderate ꝛ ope implete
māsuetudinē xp̄i. ꝛ ei⁹ benignita/
tem in oibus q̇ de p̄ssur3 suis. nec
semel os suū aperuit vt aut q̄rele
aut excusatōis aut cōminationis
aut maledicti verbū aduersus ma
ledictos canes aduersarios suos
ꝑferret. sed in nouissimo vbū bñ
dictōis quale a secl'o nō est audi/
tū sup inimicos suos effudit di.
Pr̄ ignosce illis qꝛ nesciūt q̇d fa/
ciūt. Nono oñdit nobis exēpluz
liberalis donatōis. ꝛ h̄ in suꝑp̄i⁹
largitōe. Nam fons ille pietat3 et
miſicordie seip̄m nobis ꝛ ꝑ nobis
dedit. qd̄ vtiq3 fuit excellētissime
largitatis M Decimo oñ
dit nobis exēplū rōnal' ordiatōis
rez nostraz in fine rite trāsmigra
tōis de h̄ secl'o. et in finali sui testa
mēti dispositiōe. Vñ Amb. in q̄/
dam sermōe. Auctor pietat3 ī cru
ce pendens testamētū ꝯdidit sin/
gul' pietatis opa distribuēs. apl'is
ꝑsecutōnem. iudeis corpus. patri
sp̄m. virgini ꝑanymphū. latroni
ꝑadisū. pctōribꝫ infernū. xp̄ianis
penitentiā et crucē sctām reliquit.
Et in ome. sup stabat. Dū moriēs
saluator sic testamētū suū dispo/
suit ꝙ sibi de oībꝫ q̄ habuit nihil
retinuit. tꝑalia em̄ q̄ mittebāt̄ tā
q̄3 viliora iam duduz amiserat in
traditore. corpus suū in sacramē/
to discipulis tradidit. discipulos
ip̄os patri cōmēdauit. vestes suas
diuisit militibꝫ. et corp⁹ suū mor/
tale crucifixoribꝫ. Adhuc g̊ nō ha/
buit nisi mr̄em et spiritū. idcirco
vt se de oībꝫ rite expediret matrē
virginē virgini amico reliq̇t. ꝛ sic
spiritū post oīa cōmendauit deo
patri. Ecce forma rite trāsmigrā

do de hoc mũdo quã in cruce do minus confirmauit et nobis exẽ plũ reliqt. Ex quo manifeste patz ꝙ si qs ĩ extremis desiderat salubriter spm̃ suũ cõmendare do patri prius se diligent expedire debz ab omnib⁹ q̃ hic sibi fuerũt a deo cõmendata vt post xp̃m nud⁹ eat spoliãs seip̃m nõ solũ habitꝫ que secũ educere nõ potest. sꝫ etiã affectu habẽdi. qđ maximũ ẽ. vt. s. hõ ita se subdat diuĩe volũtati vt etiam tũc ñ habeat affectũ ad illa p̃sentia nec appetitũ ad vlteri⁹ retinendũ vxores filios diuitias. imo et ꝓpriã vitã. qđ tñ in multꝫ nõ ẽ. propter qđ plimi tã inuiti exeũt de h̃ seculo. qꝛ adhuc amãt p̃sẽtia ⁊ possessa. et magis affectũ habẽt ad hmõi ampli⁹ retinẽdi. De hoc etiã loquit Bonauẽtura dicens. Quã munific⁹ fact⁹ es in nuptijs tuis bone iesu rex et sponse. qꝛ large oĩa q̃ habuisti tradidisti. ecce ipsis crucifixorib⁹ orõis affectũ. latroni padisũ. matri filiũ. filio matrẽ. mortuis vitã. manib⁹ p̃ris animã tuã. toti mũdo signũ potẽtie tue obtulisti ꝓ redimẽdo s̃uo. nõ ex pte sed totũ sanguinẽ ex multꝫ ⁊ largis foraminib⁹ effudisti. ꝓditori tuo reatus sui penã. terre corpus sed nõ ad corrũpendũ ad tẽpus tradidisti. Has et his siles v̓tutes quas nobis saluator in sua passiõe ondit dignissimũ est nob cordis ocul' inspicere ⁊ eas imitãdo nostro redẽptori cõformari vt p eas sibi placeamus. ⁊ sic mereamur pticipes fieri omniũ illorũ fructuũ q̃s sua passione ⁊ morte nobis meruit iesus christ⁹ dominus noster q̃ cũ p̃re et spũsctõ vnus est de⁹ in secula bñdict⁹ amẽ

In die parasceues Sermo xxxiiij

O Vos omẽs

q̃ trãsitis p viã attẽdite et videte si est dolor similis sicut dolor meus. Treñ. j. Quia omniũ saluberrimũ est viatori sepe recolere xp̃i passionem. Dicit em̃ btũs Berñ. in q̃dã sermone. Nihil tã efficax ad ꝯsciẽtie curãda vulnera necnõ ad purgandũ aciẽ mẽtis q̃ꝫ xp̃i vulnez sedula meditatio. Jđo sacra scriptura freq̃ntius ĩmo diligenti⁹ cõmendauit xp̃i mortẽ et eius passionẽ. ⁊ dũ a suis fidelib⁹ s̃m sensibilez p̃sentiã recessur⁹ ad inuisibilia paterne maiestatis trãsitur⁹ sub specie panis et vini sacramẽtũ sui sãctissimi corpis ⁊ sui p̃ciosi sanguinis instituit. et ad ip̃m freq̃ntandũ in sue passionis et mortꝫ mẽoriam fidelibus ꝯmendauit dicẽs Hoc facite in meã cõmemoratõꝫ Et apl's. j. ad Corinth. xi. Quotiẽs cunqꝫ manducabitis panẽ hũc ⁊ calicẽ bibetis mortẽ dñi annũciabitis. Et iteꝝ dñs noster oẽs homines viatores alloquit p verba thematis dicẽs. O vos om̃s qui trãsitis ⁊c. Per hoc oẽs hortans ad diligent inspiciendũ ocul' cordis ⁊ deuote meditandũ magnitudinẽ et q̃uitatẽ sue passiõis. taꝫ quo ad tristiciã interiorẽ. q̃ꝫ q̃ ad dolorẽ exteriorẽ et ipius excessuꝫ sup oẽs hui⁹ tpis passiões. Et hoc fuit vnũ ex illis tribus de quibus supius dixi. et a quolibet christiano sunt p vitaꝫ suam freq̃nter et maxime in h̃ sacro tpe attẽdẽda ⁊ solicite meditãda. De alijs duob⁹ dixi vt audistis p̃cedent in duob⁹

sermonib⁊ de illo. Tercio restat nūc agendū. et ꝑ impetrāda gr̄a ad hoc nobis necessaria recurramus ad matrē mīsericordie reducētes ei ad memoriā illā venerādā stationē qua vnico filio suo coram se pendēte ī cruce hodie astitit toto materno affectu absorptā ꝛ inestimabili dolore confectā cū vidit tā crudeliter cōteri innocētissimū filiū suū sūme sibi dilectū diuinitus ab ea conceptū miraculose genitū. et vere ac firmiter dei filiū creditū. Et insuper ꝑ ea gr̄a impetrāda etiā eam salutem⁹ angelica salutatōe dicētes Aue gratia ꝛc.

N ¶ Pro hui⁹ mēbri ꝓsecutōe sit q̄stio hec Utrum passio xp̄i domini fuit acerbissima ꝛ maxima īter om̄es penas huius vite. Pro q̄stione est notandū ꝙ ī christo paciente fuit verus dolor sensibilis exterior q̄ causat̄ ex corꝑali lesiōe ꝑ aliquod extrinsecū nociuū. Et in eo fuit tristicia interior q̄ causatur ex apprehensiōe alicui⁹ discōuenientis et noliti. vt dicit sanctus Tho. in tercia ꝑte sūme. q. xlvi. et q̄libet illarum passionū fuit in christo maxima inter oēs passiōes huius vite. Et hoc p̄mo declarat̄ de dolore sensibili exteriori. Nā ꝙ ille dolor sensibil' christi fuit maximus inter om̄es dolores hui⁹ vite patet ex multis causis. Primo propter ꝑceptibilitatē patiēt[is]. q̄nto em̄ cōplexio hoīs est nobilior ꝛ purior et subtilior tāto delicatior est caro eius et tenerior ꝛ ꝑceptiuior. et sic etiā paruū tormētum tali corꝑi illatū magnū in eo causat dolorē. Fuit autē christ⁹ super oēs mortales excellenter bñ complexionatus cū corpus ei⁹ fuerit formatū nō actione nature sz miraculose. qz īmediate diuīa v̄tute ꝛ oꝑatōe spūssc̄ti cuius ꝑfecta sūt oꝑa. Deutero. xxxij. et sꝑ miraculosa facta ꝑfectiora sūt alijs que naturaliter fiūt. vt dicit Chris. super Job. Et fuit etiā corpus xp̄i ī virginali vtero nō ex tali materia ex q̄ cetera hūana corꝑa format̄. sed de purissima materia. quia d̄ purissimis īmaculatis et mūdissimis guttulis sacrati sanguīs marie virginis. vt dic̄ Damas. in suo tercio. Et sil'r mgr̄ sentētiarum in. iij. di. iij. Et ita propt̄ nobilitatem ꝛ subtilitatē cōplexiōis christi. propter puritatē ꝛ teneritudinē corpis sui. ꝓpt̄ mūdiciā ꝛ puritatē marie ex q̄ xp̄i caro oꝑe spūssc̄ti fuit formata erat ip̄a caro marie ꝑceptibilitat[is]. ꝛ qd̄libz tormētū in illa p̄ciosa carne causabat valde magnū dolorē q̄z ī alio hūano corꝑe q̄licūqz. Cū g̈ tormenta xp̄o illata fuerūt nō pauca aut ꝑua. sz mag̈nimis ꝯstat ꝙ ī eo intēsissimū causabāt cruciatū. Scd̄o fuit dolor sensibilis passiōis xp̄i maximus propter generalitatē passiōis ei⁹ q̄ extēdebat se nō solū ad aliq̄ sz ad oīa corꝑis mēbra ꝛ ad oēs exterio res sensus. Exqz extenderit se ad oēs ꝑtes corꝑis ꝑz. nā passus ē ī capite corōa pūgētiū. ī manib⁊ et pedib⁊ fixurā clauorum magnorum valde. qd̄ signat scrip̄tura cū dic̄ Foderūt man⁹ meas ꝛ pedes meos. ī facie alapas ꝛ sputa ac vellicatōes genarum. vñ ip̄e dixit ꝑ ꝓpham Ysa. l. Corp⁹ meū dedi ꝑcutiētib⁊ ꝛ genas meas vellētib⁊. Qd̄ q̄dā exponūt d̄ laceratōe maxillarum facta vnguib⁊ impiorum iudeorum. Quidā vero exponūt de extractōe barbe

christi dñi. Et forte vtrũq3 factuz est. Ecce quõ sacrilege man⁹ ipie gentis nõ saturate colaphis ⁊ cõ/spuitõe desiderabil' vult⁹ dñi nr̃i. sed etiã ad genas ipi⁹ vellicatiões exarserũt. ⁊ inde sanguinẽ elicuer̃t Ubi cõsiderãda ẽ mãsuetudo am mirabilis agni patiẽtissimi ⁊ me rito imitãda Jpe em̃ genas suas pudicissimas iudeoꝝ vnguib⁊ lace rãdas cũ oĩ mãsuetudĩe pbuit. vt ⁊ nos patiẽter sufferam⁹ si aliqñ faciẽ nr̃am cõfusio ꝓpter ip̃3 ope riat. sustinuit et flagella durissi/ma ⁊ grauissima ĩ dorso in laterib⁊ ⁊ in sacro pectore suo. dicẽte Hie ronymo sup math. Traditus est iesus militib⁊ vberãdus. ⁊ illd sa/cratissimũ dorsũ pectusq3 dei ca/par flagella sum pserũt. tandez in toto corpe sustinuit expãsionez et crudelẽ ipius distensionẽ in cru/ce. vt oĩa ei⁹ ossa dinũerari possẽt ẜm illud psal. Dinũerauerũt oĩa ossa mea. Passus est etiã in oib⁊ q̃nq3 sensib⁊ corpeis. Nã ẜ3 tactũ passus verbera ⁊ vulnera multa vt in capite p spinas. in manibus ⁊ pedib⁊ p clauoꝝ fixuras. in toto corpe flagella ⁊ virgas. ẜm gustũ felle et aceto potatus est. ẜm olfa ctũ q̃z ĩ loco fetido cadaueꝝ mor tuoꝝ q̃ dr̃ caluarie locus appẽsus est patibulo. ẜm auditũ lacessitus est vocib⁊ insultãtiũ blaspheman tiũ ⁊ irridentiũ iudeoꝝ. ẜm visuz passus est videns mr̃em et disci/pulũ quẽ diligebat flentes. adau xit em̃ vulneꝝ passionẽ mr̃na cõ passio quã tam tristissimo corde. manib⁊ cõplosis. ocul' lachryma/rũ torrente fluentib⁊ voce queru/la sibi pendẽte in cruce vidit asta re. Unde in omel'. sup

stabat dr̃. q̃ nõ modicũ passionis sustinuit dñs ex assistẽtia dilecte mr̃is sue quã desolatã ⁊ ineffabi li merore plenã cognouit. q̃z ex h pbat q̃ iã in p̃mo moritur⁹ a/maritudine mortis q̃si oblit⁹ de solate matri sic cõpassus ẽ vt iam in vltimo spũ cõstitutus dispone ret quõ h manere deberet alr̃i eã cõmẽdãdo. Et subdit. O dolores ĩexplicabiles. o ineffabilẽ recipro catõem sancti amoris. fili⁹ patit valde. et mater nimis patiebatur mater est cõpassa patiẽti vnigeni to. fili⁹ recõpassus est patiẽti mr̃i Tantus em̃ fuit ĩpet⁹ passionis dñi iesu vt q̃si torrẽs xp̃m patien tẽ impleret dolor et inebriaret. ⁊ eo impleto ĩ mr̃em effl ueret. qua silr̃ impleta in ip̃m filiũ patiẽtez quodãmõ passio redundaret. De ista generalitate passionis loquit Bern̄. in quodã ẜmone dicẽs. Ca put angelicis tremendũ spiritib⁊ densitate spinaꝝ pũgit. facies pul cra p filijs hoim̃ sputis iudeorũ deturpat. oculi lucidiores sole ca ligant in morte. Aures q̃ audiunt angelicos cant⁹ audiũt peccatoꝝ insult⁹. Os qd docet angelos fel le ⁊ aceto potat. Pedes q̃ꝝ scabel la adorant cruci clauo affigũtur. Man⁹ q̃ formauerũt celos sunt extẽse in cruce: clauis affixe. Cor/pus verberat. latus lãcea pforat. Et q̃d plura. nõ remãsit in eo nisi lingua vt p pctõrib⁊ oraret ⁊ ma/trẽ discipulo cõmẽdaret. Et Chry so. sup Math. Que nobis erit cõ tumelia postq̃ꝫ hec xp̃s passus ẽ. nec eñi pticula vna sed totũ corp⁹ iniurias patiebat. caput p coronã manus p clauos. os p acetũ. faci es cõspuebat. gene vellebantur. et

tādē totū corpus in cruce expādit̄ et ꝑforat̄. ¶ Tercio fuit dolor xp̄i maximus ꝓpter genus passionis et mortis. q2 mors cōfixoꝝ in cruce fuit acerbissima et hoc ꝙ tales cōfigunt̄ in locis neruosis ⁊ maxime sensibilibus. s. in manib9 ⁊ pedibus. ⁊ ex hoc ꝙ ip̄m corpis pendentis cōtinue auget dolorē. Nō em̄ habuit sustētatōnē corpus illud magnū et ꝑfectū nisi vulnera quatuor in q̇bus pēdebat ex quo valde distendebat̄ et lacerabat̄. et ex h̄ fuit crucifixo acerbissima. q2 dolor in ista passione diuturnior est. nō em̄ tales cito moriūtur sic̄ gladio interempti. imo dn̄s trib9 horis pēdebat in cruce ī isto intēsissimo dolore. De hoc loquens Augusti. sup Johan. d. Ista morte crucis nihil fuit peius inter oīa genera mortiū. et deducit ibidē ꝙ ista mors erat maioꝝ opprobrij maioris supplicij. longioꝝ extermiinij. Subdit ꝙ passione et morte crucis nihil erat tūc in carne intolerabili9. ⁊ nihil est cruce in frōte gloriosius ¶ Quarto fuit dolor passionis christi maxim9 propter etatis sue qualitatē. Mortu9 em̄ fuit in etate in qua maxime viget hoīs robur et fortitudo ⁊ oīa vitalia tūc sūt viuacissima et ideo maior est dolor ī tli etate ⁊ mors innaturalior ⁊ cū maiori violētia ⁊ dolore ¶ ¶ Quinto fuit rōne finis passionis. Fuit eniꝫ finis passionis liberatio generꝭ hūani a pctō ⁊ satisfactio ꝓ pctīs totius mūdi. ꝓpter hoc eni dn̄s patiebat̄ ⁊ moriebat̄ vt ꝑ hoc genus humanū redimeret ⁊ ꝓ totius mūdi peccatis fatisfaceret. Et ideo vt vult san. Tho. vbi supra. Tātū dolorē assumpsit dn̄s voluntarie ꝙ erat ꝓporcionatus magnitudini subiecti fructus q̇ inde seq̄bat̄. Erat eī sufficiēs satisfactō ꝓ oīm pctīs. ⁊ licet minim9 dolor xp̄i suffecisset ꝓ pctīs oīm hoīm et hoc ꝓpter dignitatē diuīe ꝑsone ex q̄ infinitaꝫ habuit virtutē. tn̄ vt dicit. s. Tho. Christ9 voluit humanū genus liberare a pctīs nō ptāte. sꝫ iusticia. Et ideo nō solū attēdit q̄ꝫtā virtutem haberet dolor eius sed etiam quātus sufficeret ƀm naturā hūanā ad tantā satisfactōꝫ. et videt̄ sic posse intelligi. s. ꝙ dn̄s nō cōtentus fuerit vt pateret̄ ꝓ nobis dolorē quē lesio exterior sibi poterit inferre. sed vt esset plenior satisfactio ꝓ factis pctīs nr̄is auxit dolorē ⁊ sponte tm̄ assumpsit vt essꝫ sufficiens ⁊ plena vel sufficiens satisfactō ꝓ pctīs totius mūdi queꝫ ꝓpter īmēsam multitudinē ⁊ infinitā magnitudinē pctōruꝫ oportuit esse intēsissimū. Ex istꝭ ⁊ alijs silibus causis ptꝫ ꝙ sensibilis dolor corꝑis xp̄i passionis fuit maxim9 inter oēs dolores hui9 vite. ¶ Secūdo declarat̄ ꝙ etiā tristicia interior xp̄i tp̄e passionis sue fuit maxia int̄ oēs tristicias hui9 vite ⁊ similit̄ ex plr̄ibus cauſ. ¶ Pria fuit ml'titudo et magnitudo pctōꝝ ꝓ q̇b9 tristat9 est. nā ip̄e tristabat̄ ꝓ pctīs oīm hoīm p̄ntiuꝫ p̄titoꝝ ⁊ futoꝝ. ⁊ ista tristicia ī eo excessit lōge ⁊ inestīabilit̄ oēꝫ tristiciā cuiuscūqꝫ cōtristati. sic̄ pctā toti9 mūdi ꝓ q̇bus tristabat̄ īnūerabilit̄ plr̄a fuerūt pctīs cuiuscūqꝫ cōtristati. ¶ Scd̄a cā fuit claritas ꝯgnitōis sue tāto eī q̇s plus detestat̄ pctm̄ ⁊ tāto sibi plus displicet q̄ꝫto ꝑfecti9 noscit neq̇ciā siue maliciā pctī

⁊ dignitatē dñi dei sūme boni qui eo offendit̄ ⁊ cōtemnit̄. ſꝫ xp̄s dñs etiā ſꝫm hūanā naturā rōne inestimabilis sapiētie sue create distinctissime nouit infinita pctā mūdi ⁊ infinitā eoꝝ maliciā ⁊ ſpretū ſiue cōtēptū q̄ ꝑ illa fit imenso bono dño deo cui tā multipliciť obligamur ꝓpter infinitā suā dignitatē ⁊ ꝓpter inūerabilia bñficia suscepta iō pctā illa ⁊ ipoꝝ multitudo ⁊ magnitudo ⁊ nr̄a detestabil' ingratitudo de tantis bonis ⁊ donis causabāt in eius hūanitate inestiabilē tristiciā displicētiā ⁊ detestationeꝫ eoꝝ. ¶ Tercia causa fuit eius maxia charitas ⁊ dei dilectō. q̄ꝫto ei dei dilectō maior est ī aliq̄ tanto plus displicet eidē oīne aduersū deo ⁊ eius offensiuū. ſꝫ xp̄s ſꝫm hūanā naturā habuit improportōnabiliť maiorē charitatē q̄ꝫ aliq̄ alia creatura vnq̄ꝫ habuit vel habitura sit de lege dei ordinata. qꝛ dat⁹ est sibi ſpūs nō ad mēsurā Joh.iij. ⁊ iō inestiabiliter displicuerūt sibi pctā hūani generis ⁊ causabāt sibi maxiaꝫ tristiciā eo ꝙ sūt ⁊ fuerūt offensa tā grauis dñi dei intēsissime sibi dilecti. ¶ Quarta causa fuit amissio vite corpalis q̄ amissio est naturaliť horribil' hūane nature sibi derelicte sic̄ dñs in hora passiōis vires īferiores aīe dereliquit ꝓ ꝑe nature. ⁊ ita corpalis xp̄i vita tāte fuit dignitatꝭ p̄cipue ꝓpter diuinitatē vnitā ꝙ de eius amissione etiā ad vnā horaꝫ esset magis dolēdū q̄ꝫ de amissione vite alteri⁹ hoīs ꝑ tp̄s etiā q̄ꝫtūcunq̄ꝫ. Un̄ Phs.iij. ethi. d. Qꝫ virtuos⁹ tāto plus diligit vitā suā q̄ꝫto scit eā meliorē. ⁊ tn̄ eaꝫ expo/nit ꝓpter bonū virtutis. ⁊ sic etiaꝫ xp̄s vitā suaꝫ dignissimā ⁊ maxīe dilectā exposuit ꝓpter bonū charitatis. ſꝫm illud Hiere.xij. Dedi dilectā aīam in manus inimicoꝝ.

¶ Quita causa fuit casus et pctm̄ iudeoꝝ in eius morte delinquētiū qui tā m̄ltipliciter erāt debitores sui ob qꝺ ipis singulariť tā multa ⁊ magna bñficia exhibuit. De q̄bus omibꝫ tā ingrati erāt vt nō solū ea n̄ ag̊scerēt et cōfiterēť. ſꝫ etiā tātū bñfactorē crudeliť occiderēt. ꝓpter qꝺ de eis dici poterat Retribuebāt mihi mala pro bonis et odiū ꝓ dilectōe mea. Qꝫ aūt multa bona ipis oñderit ptꝫ. qꝛ fuit popul⁹ suus p̄ omibꝫ electus quē de seruitute egiptiaca liberauit ⁊ a graui onere pharaonis quē in deserto māna pauit an̄ cuius faciē aquas maris ⁊ iordanis diuisit ⁊ q̄si in vtreꝫ cōgregauit vt essent eis q̄si ꝓ muro a dextrꝭ et a sinistris an̄ cuius faciē gentes fortes ⁊ multas de terra sua eiecit vt eis daret in possessionē terrā mel ⁊ lacte manantē ⁊ alia inūerabilia bōa eis oñdit a p̄ncipio. ⁊ nūc in carne spāliter venit ⁊ inter eos spāliter cōuersat⁹ ipsoꝝ infirmos sanauit. cecos illūiauit. demones effugauit. mortuos suscitauit ⁊ inūerabilia alia miracula opatus ē Pessimoꝝ ergo iudeoꝝ pctm̄ ⁊ ingratitudo de tātꝭ bñficijs auxit etiā interiorē tristiciā christi dñi. ⁊ nō solū pctm̄ iudeoꝝ tūc exn̄tiuꝫ ⁊ in xp̄i mortē ꝯsentiētiū auxit ei⁹ tristiciā. sed etiaꝫ iniquitas et magnitudo futuroꝝ hoim quā vidit ⁊ nouit distincte sicut omia noscit Un̄ Bernardus in quodā sermone loquēs in ꝑsona christi dic̄. O homo vide que ꝓ te patior. nō est

dolor sicut q̄ crucior ad te clamo qui p̄ te morior. vide penas quib9 afficior. vide clauos quibus perfodior. ⁊ cū sit dolor tantus exterior interior tn̄ est planctus grauior cuȝ te tā ingratū experior. Et iterū ī quodā sermone dicit ad peccatores et iterū loquitur in psona xp̄i. Nō satis pp̄ter te vulneratus sū. nunquid p̄ mea iniq̄tate afflictus sū cur addis afflictōnē afflicto. magis aggrauāt me vulnera tui pctī q̄ȝ vulnera corporis mei. Et Raban9 dic̄ Uidebat dn̄s ad augmentū doloris sui sanguinē suū tā viliter ⁊ tā inutiliter effusū. q2 sic inuacuū laborauit q2 tūc vix vnū latronē acquisiuit. ⁊ vnū apostolū pdidit Uidebat in p̄sentibus et futuris generalē ingratitudinē q̄ etiaȝ a xp̄ianis tanq̄ȝ mortuus ǒdus erat obliuioni. ⁊ q̄ paucissimi sūt qui ei de tanto bn̄ficio gratias agāt. Uidebat etiā p̄sentiū et futurorū pessimā viassitudinē ab his qui oderūt eū gratis ⁊ retribuūt mala p̄ bonis. q2 si pati possꝫ adhuc peiora a malis xp̄ianis pateret̄ q̄ȝ tūc a iudeis. Uñ sup̄ dolorē vulnerū suorū addentes p̄uaricatōes plagas eius quotidie et renouāt ⁊ iterū crucifigūt atq̄ȝ ostentui habent ¶ Sexta causa fuit specialit̄ cas9 suoꝝ discipulorū ⁊ ceteroꝝ amicorū qui eū deseruerunt. vt ipse longe ante p̄dixit p̄ pphetā Ysa. lxiij. Torcular calcaui sol9 et nō est vir mecū de gentib9. Et in alio ppheta. Opprobriū sustinuit cor meuȝ expectaui qui simul cōtristaretur ⁊ nō fuit. quesiui consolanteȝ me et nō inueni. Et nō solū amici sui et noti deseruerūt. sed ⁊ in eo scandalisati sūt qui cū eū vt homiem pati et mori viderūt. tunc eū solū hominē esse crediderūt. vel de eius diuinitate dubitauerūt. R ¶ Septima fuit ppinquitas sui venditoris. venditus em̄ fuit ⁊ traditus nō a q̄cunq̄ȝ sꝫ a discipulo ⁊ aplo cōmensali. Qd̄ cōgritur in ps. cū dixit. Si inimic9 meus maledixisset mihi sustinuissē vtiq̄ȝ. et si is qui oderat me sup̄ me magna locutus fuit abscōdissem me for. ab eo. Tu vero homo vnanimis dux me9. ⁊ not9 meus Qui simul mecū dulces capiebas cibos in do. d. an. cū cōsensu. Qui edebat panes meos .sꝫ in sacra cena. magnificauit sup̄ me supplātationē. Ea autē mala que nobis inferunt̄ ab illis q̄ nos diligere deberēt plus cōtristāt q̄ȝ que ab extraneis fiūt. Uñ dicit Grego. in ome. xxxv. Minorē dolorē mala inferunt que ab extraneis inferūtur. Plus vero in nob tormēta seuiunt que ab illis patimur de quoꝝ mentib9 p̄sumebamus quia cū dāno corporis mala nos cruciāt amisse charitatis. Subdit Hinc est q̄ de iuda proditore suo p̄ ps. dn̄s dicit. Si inimicus meus maledixisset. ⁊c̄. vt prius fuit allegatū Et subdit Gregorius. Ac si dn̄s apertis vocibus de suo traditore diceret. transgressionē eius grauius ptuli q̄ȝto hāc ab eo qui meus esse videbatur sensi. ¶ Octaua fuit pceptiuitas anime christi. Nā tristicia causatur ex apprehensione discōuenientiū et nolitoꝝ. Quāto quis distinctius pcipit illa mala discōuenientia et tristicie inductiua tāto maiorem causant tristiciam. Sed anima ipsius christi f̄m omnes vires suas interiores apprehendit effica

cissime ꝛ distinctissime oĩa p̄dicta mala ꝛ omẽs circũstãtias eoꝝ eo ꝙ omĩa cognosc͛at ideo maximaꝫ causabãt tristiciã in eo ꝙ clare no ta erant. Ex hiſ igit͛ ꝛ aliĳs silibus causis fuit tristicia aĩe xp̄i maxĩa inter omnes tristicias huius vite ꝓpt͛ illã ergo magnitudinẽ dupli/ cis passionis xp̄i.s. doloris exterio ris ꝛ tristicie interioris sup̱ omẽs passiões hui⁹ vite dixit ꝓpha Hie re.j. Treno. O vos om̃es q̇ tran sitis ꝛc̄. Super h̄ ãmonens nos ꝙ sepe debemus oculo inte/ riori ꝛ mẽtali videre actu cognitõ nis et meditatõis. et ex h̄ etiã mo ueri actu deuotõnis ꝛ affectõis ꝛ attẽdere. i. attente cõsiderare mor tẽ ꝛ passionem xp̄i ꝛ p̄dictas alias causas acerbitatꝭ vt͛usqꝫ passionis sue. s. ꝛ doloris sensibilis exteriorꝭ et etiã tristicie interioris. qꝛ tl͛is at tẽta cõsideratõ ꝛ ĩspectõ passionis xp̄i vulneꝝ ꝛ cõtumeliaꝝ eius val de est hoĩbꝫ salutaris. Cui⁹ figura p̄cessit Nũeri. xxi. vbi dꝛ Qꝫ cũ ser pentes irruerũt in filios israel et plagas multas fecissent in popu lo. Venerũt ad moysen ꝛ rogaue rũt. d. Ora vt tollat a nobis dñs serpẽtes. Orauitqꝫ moyses ꝓ po pulo ꝛ de mãdato dñi fecit serpẽ tẽ eneũ quẽ exaltauit in ligno quẽ ꝑcussi a serpẽtibꝫ cũ aspicerẽt sana bant͛. Qđ fuit figura de xp̄o exal tato in cruce. sicut exp̄sse oñdit ip̄e met saluator Johan. iij. vbi dicit. Sicut moyses exaltauit serpẽteꝫ in deserto. ita exaltari op̱tet filiuꝫ hoĩs. vt omĩs q̇ credit in eũ non pereat sed habeat vitã eternã. De hoc loquens Augusti. omelia. vij. sup̱ Johã. d. Hoĩes qui morde/ bant͛ a serpentibus intuebantur. Subdit qui sũt serpẽtes morden tes pctã de mortalitate carnis ꝓ deũtia. Quis est serpens exaltat⁹ mors dñi in cruce morsus letalis serpentũ mors xp̄i vitalis Respi/ citur g̊ serpens. s. xp̄s vt nihil va/ leat mors. Respiciat͛ serpens. sꝫ si ne veneno vt respiciẽs curet͛ ab oĩ veneno. Et subdit. Nos ergo frẽs vt a pctõ sanemur xp̄m crucifixũ intueamur. quõ em̄ qui intueban tur illũ serpentẽ morsibꝫ nõ peri/ bant serpentũ. sic qui intuent͛ fi/ de xp̄i mortẽ sanant͛ a morsibus peccatoꝝ sed illi sanabãt͛ a morte ad vitã tp̱alẽ. illi aũt vt habeant vitã eternã. Et si aspectus figure olim vt audistis tantũ valuit vt eã aspiciẽtes curaret a serpentuꝫ morsibꝫ. quante putatis est effica cie intuitus figurati. s. xp̄i redem ptoris in erecto ligno ad clauos depẽdentis. Vis g̊ mortẽ eternã euadere r͛spice huc ad christũ cru cifixũ. et respice nõ solũ ocul͛ cor/ poris sed m͛lto magis oculis cor dis. Vis mundũ spernere ꝛ car/ nem vincere respice huc ꝛ crucifi/ ge carnẽ tuã cũ viciĳs et cõcupiscẽ/ tĳs. Vis a venenosis serpentum morsibꝫ. i. demonũ suasiõibꝫ ꝛ pec catoꝝ vulneribꝫ sanari r͛spice huc qꝛ vt sup̱ius allegaui Bern̄. dic. Nihil tã efficax mihi ad curãduꝫ ꝯscie vulnera necnõ ad purgãduꝫ mẽtis aciẽ q̄ꝫ et vulneꝝ christi se dula et deuota meditatio. Et q̇a saluatoris cognitio est meditatio passiõis christi iõ d̄ ea diligẽt͛ nos ãmonet btũs Aug. in quodã ser/ mone ad virgines vbi dicit. In/ spice vulnera pendentis in cruce. sanguinem moriẽtis. p̄cium redi mẽtis. cicatrices resurgẽtꝭ. Caput

habet inclinatū ad osculādū. cor
aptū ad diligendū. brachia exten
sa ad amplexādū. totū corpus ex/
positū ad redimēdū. Sbdit Hec
quāte sint cogitate hoc in statera
cordis vestri appēdite vt totus no
bis figatur in corde qui tot⁹ fuit
ꝑ nobis fixus in cruce ¶ Et
aūt adhuc clarius cognoscamus
excessuꝫ passionis christi sup om/
nes alias passiones huius vite. ꝛ
vt ꝑm ꝑdicti. b. Augustini cōsiliū
christus totalius infigatur cordibꝫ
nostris ꝑ cognitōnē. amorē et per
cōpassionē vt etiā possit q̄libet ad
instar spōse sibi ex eis colligere et
colligare fasciculū mirre ꝛ eū col/
ligatuꝫ inter vbera sua. i. in corde
ꝑ iugē ꝛ viuacē eorꝫ memoriā col/
locare. sumemus breuiter aliquas
ꝑticulas passionū xpi ꝑcurrendo
aliqualiter ingressū eius in mun/
dū. ꝑgressū eius in mūdo. et egres
suꝫ ei⁹ de mūdo. In igressu etem̄
in mūdū mox vt natus est tribula
tionē et dolorē inuenit. Nascitur
em̄ in stabulo. vilibꝫ pānis inuol
uitur. sup dura iumentoruꝫ pabu
la in ꝑsepio collocatur. Et vt no/
stris mederetur doloribus. dolo/
rem subiit circuncisionis. ligatur
fasciis. et iam seuit in eū rex iudeo
rū. Atqꝫ adhuc pendēs ad vbera
matris fugiēs a facie herodis por
tatur in egiptū. In ꝑgressu vero
in hoc mūdo longe excessit alios
in labore et dolore. q̄s ergo mor/
taliuꝫ vnq̄ꝫ fuit tāte paupertatis.
tante abstinentie tam ꝑlixus in vi
giliis. tam frequēs in orationibꝫ
tam cruciatus fame et siti quādo
in deserto cū feris manens suā in
nocentissimaꝫ carnē ꝑ nobis ma
cerauit ieiunio. xl. dieruꝫ et noctiū
Ubi et illusoris spiritus tempta
menta vt nobis nostra tolerabi/
lia faceret equanimiter tolerauit.
Quis tā cōstans fuit in labore et
sudore vultus sui cū circūibat ciui
tates et castella euāgelizando ver
bū dei sermonēqꝫ confirmādo et
virtutē diuinitatis sue demōstran
do sequentibus signis. Ubi etiaꝫ
multas ab impiis iudeis sustinu
it contumelias irrisiones: expro/
brationes. cōtradictōes verboruꝫ
suorū. et opa diuina q̄ in eis ope/
rabatur. ꝛ que nemo alius potuit
opari blasphemātes attribuebāt
arti magice et beelzebub principi
demoniorū. sepe insidiabātur vi/
te sue intentando sibi morteꝫ ꝛ eū
lapidibus impetendo. In egres/
su eius a mundo statim post vlti/
mā cenā appropinquāte hora tra
ditionis sue cepit (referente sacro
euāgelio) tedere ꝛ pauere ac mest⁹
eē. ita vt ipsemet diceret suis disci
pulis ꝛ amicis. Tristis est aīa mea
vsqꝫ ad mortē. sanguineus sudor
agonizātis mēbra tam copiose ꝑ/
fudit. vt iam nō distillarēt. sꝫ gut
tatiꝫ in terrā decurrerēt. quod vti
qꝫ certissimū fuit indiciū maxime
et amarissime passionis que sibi
de propinquo iminebat ꝛ quā di
stinctissime nouit et ineuitabiliter
mox voluit sustinere. Nequaq̄ꝫ ei
corpus extrīsecus tanto taliqꝫ su/
dore deflueret nisi cor intrinsecus
ꝑpter inestimabile malū de ꝑpin
quo imminēs anxiaretur. tāti mali
naturali horrore et nimio dolore
violentia artaretur. volūtarie oc/
currit suis inimicis eū ad morteꝫ
querentibus. viri sanguinū cruen
tas man⁹ iniecerūt in eū et agnū
mitissimū in nullo oblatrantē et

nihil renitentē duris vincul' vinci entes tanꝗ latronē trahebant ad domum anne primū. vbi etiam post alias iniurias ꝗui v̇bere ī facie a suo pōtificis suscepto. Iterū vinct⁹ ducit᷑ ad domū cayphe p̄ncipis sacerdotū. vbi post m'lta falsa testimonia vultū ei⁹ venerabilē in quē desiderāt angeli ꝓspicere. qui oīes celos adiplet leticia pollutis suis labiis sputis multipliciter inq̄nauerūt. sacrileg' manibus gloriosam faciē cedebant. velo in derisionē operuerūt. ⁊ dn̄m vniuerse creature sicut seruū ꝯtēptibilē et despectissimū colaphizauerūt. Tūc propter hec ⁊ alia incōmoda noctis toti⁹ in eo v̇ificatū est quod de eo p̄dixit Ysa. liij. Nō est species ei neqꝫ decor. vidimus eū no. vi. ⁊ sci. infir. et q̄si absconditus vultus ei⁹ ⁊ despectus vnde nec reputauim⁹ eū. Uere lāguores nr̄os ip̄e tulit. ⁊ dolores nr̄os ip̄e portauit. et nos putauimus eū q̄si leprosū et ꝑcussum a deo et hūiliatū. Ip̄e aūt vulneratus est propter pctā nostra. attrit⁹ est propter scelera nr̄a. disciplina pacis nr̄e sup̄ eū et liuore ei⁹ sanati sumus. Post ista toti⁹ noct' incōmoda iesum iterū ligatū duxer̄t de domo cayphe in p̄toriū. ⁊ pilato p̄sidi tradiderūt. q̇ eū misit herodi vbi postꝙ derisus fuit ī alba veste velut stultus remissus ē ad pilatū. qui eū app̄hēdit inꝗ ligādo ad statuā. ⁊ sic ꝗuiter flagellari iussit aut ꝑmisit ꝙ sanguis eius tā copiose colūnā asp̄sit ꝙ fertur adhuc rubra illi⁹ sāguis vestigia seruare. In his oīb⁹ nō satiati dominū iesū derisorie ac cū nimia pena et confusiōe velut ad imaginē regis induūt et coaptāt circūdantes ei vestem coccineam qua antiquit⁹ reges vti solebāt. ⁊ plectentes coronā de duris ⁊ acutissimis spinarū aculeis densam illā capiti suo nō solū ad irridendū ſ; ad puniendū īposuerūt q̄ sctissimū corpus multipliciter vulnerauit. et guttas sanguis vndiqꝫ eliciēs vsqꝫ ad venerabilē ei⁹ faciē et collū defluere cepit. baculū arūdineū quē ei in derisionē loco sceptri regalis dederūt de ip̄ius manu rapiētes cū eo vulneratū caput dn̄i ꝑcusserūt positis corā eo in terra genib⁹ adorāt subsānādo atqꝫ eū regē iudeorū cōclamantes. ⁊ mox ad ꝯspuēdū amabiles genas subsiliūt. maxillas palmis ꝑcutiunt ⁊ ei⁹ venerabile collū colaphis dehonorant. Post hoc dn̄s recepta in se snīa mortis iubet᷑ dorsū icuruare sub cruc' onere. et suiꝑi⁹ portare ignominiā. s. crucē tūc valde ignominiosam et ad locū supplicij deductus. potat᷑ myrrha ⁊ felle. nudat᷑ vestib⁹ vt videat᷑ virgīea ei⁹ caro tota vulnerata ⁊ v̇berib⁹ vndiqꝫ lacerata. affigit᷑ cruci ferreis clauis q̇bus eis sanctis manib⁹ ⁊ pedib⁹ ꝑforat' totū corp⁹ sic dextrorsū ⁊ sinistrorsū sursū ⁊ deorsū distendit᷑ vt oīa ei⁹ ossa valeant nūerari. Ita eīm ip̄e p̄dixit ꝑ ꝓpham. Foderūt man⁹ meas et pedes meos. dinumerauerūt oīa ossa mea. In cruce leuat᷑ ⁊ solis q̄tuor manuū et pedū vulneribus sustentatus trib⁹ horis sic pendebat in cruce nudus in medio duorū latronū. Uino myrrhato ⁊ felle potat᷑. a iudeis irridet᷑ ⁊ subsannat᷑. ⁊ tanꝗ omnib⁹ consūmatis inclinato capite tradidit spm̄.

De cuius latere adhuc militis lancea aperto manauit sanguis et aq̄. Nec dubita p̄ciosi sanguinis copiosos riuos ex quinqȝ vulneribꝫ manuū pedū et lateris effluxisse. Hec et alia que christus pro nob passus est figamus in corde nr̄o. ea sedule meditemur et compatiamur saluatori nr̄o dn̄o patienti. vt mereamur dn̄o eidē cōregnare regnanti. Quia dicit apl's. ij. ad Thimo. ij. Si cōmortui sumꝰ et cōuiuemus sustinebimꝰ et conregnabimꝰ. Exeamꝰ ſm monita eiusdem apl'i ad Heb. vlti. ad eum extra castra. i. extra ɔcupiscētias huius secl'i īproperiū crucis et vicu loꝝ asperitatē cum illo portātes. Non enī decet membrū esse delicatū sub capite crucifixo. nec ad capitis corpus iudicat̄ ptinere mēbrū quod capiti nō fuerit cōpassum. Cōpatiamur itaqȝ dn̄o saluatori nostro. et iugiter cū corde et oculis inspiciamꝰ in omī illa hūilitate quā ꝑ nobis suscepit. In oī ista abiectione quā pro nobis sustinuit. In omni ista aduersitate quā ꝑ nobis et pro nr̄a salute passus est. vt eum mereamur videre in infinita gloria sua qua in celis regnat in eternū cum patre et spū sancto vnꝰ deus in secula benedictus Amen.

De passione dn̄i Particula prima Sermo xxxv

In priori bꝰ tribus sermōibus dixi d̄ tribus q̄ mihi videnf̄ a quolibet fideli in christi passione cōsideranda et sollicite meditāda. Primo enī enūeraui multiplices fructus q̄s nobis christi mors et eius passio cōtulerūt. Scd'o enumeraui charitatē patientiā et mu'tas alias virtutes q̄s nobis dominus in sua passiōe ostēdit et ad imitandū proposuit. Tercio enūeraui plures causas propter quas vtraqȝ passio christi. scȝ tā interior tristicia q̄ȝ exterior dolor maior fuit omni alia passione huius vite. Cōseq̄nter ad tunc dicta propono nūc hystoriā dn̄ice passiōis vt saltem iuniores habito aliq̄li ītellectu pticulariter etiā possint ipas facilius inspicere oculo et tenacius memorie cōmendare ac deuotius. et cum maiori affectu singulas meditari. atqȝ ita ex omnibus christi passionibꝫ tanq̄ȝ ex multis myrrhe ramusculis sibi cū sponsa fasciculum myrrhe colligere et colligare quē ad fouendū deuotionem portent in cordis clara noticia et viuaci memoria. Rogemꝰ igitur mariā virginē matrē misericordie vt nobis īpetrare dignet̄ gratiaȝ qua directi et illustrati sic d' alijs loquamur. sic ea audiamꝰ et taliter corde pcipiamus q̄ sit d'o ad honorem et nobis ad salutē. Pro quo eā salutemꝰ angelica salutatiōe dicentes. Aue maria ₡c.

¶ Dominus et saluator noster quod alijs pcipere voluit ipe priꝰ in se opere ostendit. et postea alios ad idem faciendū ammonuit. Propter quod dicit̄ Actuū. j. Cepit iesus facere et docere. imo quia dominus solum propt̄ nos homo factus est et defectibus nostris subiectus. ideo q̄ȝdiu in hac vita cōuersatus est nihil in hūana natura frustra fecit aut patiebat̄.

sed totũ ordinauit ad salutẽ et in formatõem atqꝫ exemplũ fideliũ suoꝝ. propter qꝺ oĩs christianus debꝫ doctrinã vitã et passionẽ xp̄i ꝑ oculis habere ac iugiter intueri tanqꝫ exemplar clarissimũ om̄is sctitatis atqꝫ illud imitari ꝭm exigentiã status sui. ad qꝺ vtiqꝫ req̇rit᷑ aliq̄lis noticia eoꝝ. ꝓ q̄ habẽda ꝑsentẽ sermonẽ incipiam⁹ memorantes illud qꝺ dñs ante sue passiõis inchoatiõez fecit. De quo scribit egregi⁹ euãgelista Johãnes. XIII. domin⁹ noster appropiquãte illa benedicta hora in qua ꝺcreuerat ꝓ salute nostra sufferre tã triste suppliciũ in sanctissima sua carne quaz de intemerata virgine traxit antequã corpus suũ daret discipulis ac istitueret illud sacratissimuz corporis ꝛ sanguinis sui sacramẽtũ. surrexit a cena ꝛ depositis vestimẽtis suis precinxit se lintheo. Et cũ ꝓprijs manib⁹ misisset aquã in pelui lauit pedes discipuloꝝ suoꝝ et extersit lintheo quo erat ꝑcinct⁹. Et quia sciuit dñs ꝙ in moralib⁹ plus mouent exempla qꝫ verba sola: ipse prius ostendit in se opus hũilitatis ꝛ postea cũ resedit discipulos ꝛ nos ad eũ in hoc imitandũ ammonuit dicens. Si ego dominꝰ ꝛ magister vester laui pedes vestros fortius debetis alter alterius lauare pedes. Exẽplũ em̄ dedi vobis vt quẽadmoduz ego feci vobis ita ꝛ vos faciatis. ¶ In quo suo ope tria nos docuit dominus suo exemplo. Primuz est misericordia ꝛ subuentio indigẽtie proximoruz ꝛ opera amicicie ꝛ amoris fraterni. Lotio ei pedũ facta pauperi indigenti est opus misericordie ꝛ facta alteri est opus amicicie ꝛ fraterni amoris. ꝓpt᷑ qꝺ ꝭm Ni. de lyra ꝛ sctm̄ tho. in postilla sup̱ Johannẽ ꝑ lotionẽ pedũ designãtur oĩa opa misericordie. ꝛ quodlibet hũanitatis ꝛ pietatis officiũ primo impensũ. ꝛ ad talia impendenda primo q̇libet tenet᷑ ex ꝓcepto in necessitatis articulo. sꝫ extra causaz necessitatis tenet᷑ homo de bito ꝯgruitatis ꝛ honestatis. Et ẽ notandũ ꝙ ꝯsuetudinẽ lauãdi ꝓpris pedes sensibilit᷑ ꝛ ad lr̄az q̄ apud nõnullos obꝭuat᷑ laudat. b. Aug⁹ sup̱ Johannẽ dicẽs. Est apud plerosqꝫ ꝯsuetudo cũ se inuicẽ hospitio suscipiũt faciunt sibi inuicẽ fratres etiã ope visibili. multo autez meli⁹ est et sine cõtrouersia veri⁹ vt etiã manibꝫ fiat. nec dedignet᷑ qꝺ fecit christus facere christian⁹. Cũ em̄ ad pedes fratris inclinat᷑ corpus etiã in corde ip̄o vl' excitat᷑ vel si iã ierat ꝯfirmat᷑ hũilitatis affectus. Subdit Aug. sed excepto h̄ morali intellectu nũq̇d frat᷑ fratrẽ poterit a delicti cõtagiõe mũdare. Sed cõfiteamur inuicẽ delicta nr̄a ꝛ delicta inuicẽ donem⁹ ꝛ ꝓ nr̄is delictis inuicẽ orem⁹. atqꝫ ita q̇dãmõ iuicẽ pedes lauem⁹. Per hoc innuit ꝙ hõ lauat spũaliter fratri pedes cũ qꝫtũ in eo est abluit sibi maculas cordis. qꝺ fit triplicit᷑. Primo remittẽdo ei offensã. ꝭm illud ad Col. iij. Donate inuicẽ sicut dñs donauit vob. Scdo orãdo ꝓ pctis eius. ꝭm illꝺ Jaco. vl. Orate ꝓ inuicẽ vt saluemini. Tercio ip̄m ãmonẽdo ꝛ fraterne corrigẽdo. ꝭm illꝺ Math. xviij. Corripe eũ int᷑ te et ip̄m solũ. X ¶ Scdo in hoc suo ope docuit nos dñs ꝑfectissimã hũilitatẽ. Magna etem̄ ꝛ ꝓfũda ni-

mis fuit illa hūilitas q̄ dei filius
se inclinauit ad terrā. et discipulo
rū suoꝝ simpliciū et rusticanorū
hoim̄ sctis suis manibꝫ lauit pe
des vilit᷑ lutosos et maculatos
q2 discalciate incedebāt. vt dic̄ Ni
co. de ly. Et de hoc loq̄ns Bern̄.
dicit exclamādo. O mira pietas.
o noua et inaudita hūilitas. xp̄s
dei filius veloces pedes ad fundē
dū sanguinē de pura ꝛ intemera
ta virgie natus rex regū ꝛ domi/
nus dn̄antiū an̄ discipulos reue/
rēda genua flexit hūilis et ꝓclu⁹
pedes eoꝝ lauit. Subdit. Quid ti
bi videt᷑ o hō q̄cunq3 es quem ira
accēdit. quē supbia cōsumit. q̄d ti/
bi videt᷑ de creatore tuo. ecce ꝓnus
lauit pedes discipul᷑ suis. ꝛ tu dedi
gnaris recōciliari et hūiliari frībꝫ
offensis. in q̄ supbiā diaboli seq̄r
ꝛ christi hūilitatē imitari ꝯtēnis.
non ꝑpēdēs qd̄ scriptū est Jaco.
j. Deus supbis resistit hūilibꝫ aūt
dat grām. ¶ Tercio ōndit nob̄ i
illo ope excellentissimā patiētiā ꝛ
māsuetudinē cū ip̄e dn̄s iesus v/
niuerse creature factor an̄ scelera
tissimū ꝓditorē suū cui⁹ ip̄m non
latebat crudelitas genuflexo ꝓcū
bebat et maledictos pedes sctis/
simis manibꝫ attrectabat lauit ꝛ
extersit. Magna iniq̄tas et obsti/
natio ꝓditoris illi⁹ q̄ inter tot in
dicia charitat᷑ ꝛ hūilitatis officia
tantā iniquitatē adhuc cōmittere
cogitabat. Et nimiū admirabilis
xp̄i caritas qui licꝫ ꝑfecte nosceret
malignitatē indurati cordis sicut
certissime oīa scit. voluit tn̄ illi ꝓ/
dito exhibere oīa que māsuetudi
nis et benignitat᷑ erāt. ꝛ q̄bꝫ du
ri cordis possꝫ ꝑtinacia emolliri.
ꝓpter qd̄ etiā in ip̄a captiuitatis
sue hora nō negauit ei osculū. ꝛ in
sup veteris amicicie āmonuit euꝫ
dicens. Amice ad q̄d venisti. sicut
etiā horrore īmani crimis eū ter
rere voluit cū dixit. Juda osculo
filiū hoīs tradis. De hoc loquēs
Ans. dicit. Hoc hūilitatis ꝛ man
suetudinis speculū intuere o hō. ꝛ
vide dn̄m iesū in tremendo iudi/
cio viuoꝝ et mortuorū an̄ pedes
pauperculoꝝ discipuloꝝ imo et iu
de neq̄ssimi ꝓditoris sui se incur/
uantē. et disce ex h̄ q2 mitis ē ꝛ hu
milis corde et cōfundere in super
bia tua. erubesce impatiētiā tuam
memento q̄ cinis es et puluis. et
noli supbe eleuari sup̄ te nec īpa/
tienter exagitari ꝯtra ꝓximū tuū
Y ¶ Sed di. aliq̄s cū dn̄s sciuerit
q̄ talia frustra sibi. s. iude exhibe/
rent᷑. q2 sciuit q̄ a pctō ꝑ hec nō re
traheret᷑ nec desisteret a concepta
malicia nisi eā ope adimpleret. q̄
re ergo illi indigno talia g̃tis vo/
luit exhibere. R̄ndet᷑ q̄ nihil per
xp̄m dictū aut factū aut circa ip̄ꝫ
gestuꝫ est frustra. et ideo q̄ oīa ad
vtilitatē fecit nos ꝑ hoc docere vo
luit patientiā etiā ad inimicos ser
uandā esse et eis dilectōnis signa
fore atq3 bn̄ficia exhibēda. vt ꝑ h̄
eoꝝ irā frangam⁹ et maliciā eoꝝ
nostris beneficijs vincam⁹. Do/
cuit etiā nos ꝑ h̄ quō ꝯtra fratrē
peccantē nō deberem⁹ cito turba
ri et tumultuari. sed deberem⁹ ad
eū nos beniuole et māsuete habe
re sicut dn̄s se habuit ad ꝓditorē
suū. sic em̄ citius audiret correctō
nem nostrā et seq̄ret᷑ eam libētius
q̄ꝫ durā et austerā. Anim⁹ em̄ ho
minis vt dicit Sene. generosus
est pl⁹ vult duci q̄ꝫ trahi Insuper
ꝑ multiplicē āmonitionē iude x/

dis ⁊ bn̄ficijs vt p̄dixi docuit nos
dn̄s ꝙ cū frēꝫ delinquentē secreto
corripimus si nō statiꝫ a ꝓposito
desistit nō debemꝰ mox a discreta
ām̄onitōe desistere. sed in corrigen
do ꝑseuerare q̄ꝫdiu nobis spes est
de ipius emēdatōe ꝑ nostrā corre
ctionē et secretā ām̄onitōꝫ nō vno
tm̄ mō aggrediēdus est. sed multi
modi sūt apud ipꝫ ⁊ varij attem/
ptādi. Hoc ei totū dn̄s circa pro/
ditorē suū fecit vt patet ex dictis.
Cuius tn̄ obstinatōnē sciuit. igitur
a fortiori nos h̄ circa ꝓximos fa/
cere deberemꝰ exemplo christi q̄ꝛ
ipoꝝ obstinatōnē nescimꝰ. sꝫ emē
datōnē speramꝰ. ¶ Dato p̄dicto
exemplo eximie humilitatis ⁊ pa
tiētie et īminente iā passionis tꝑe
in quo et dn̄s corꝑalē suā p̄sentiā
subtrahere voluit fidelibus. ita vt
amplius nō cōuersaret̄ cū eis cō/
tinue sensibiliter in ꝓpria forma.
mox idē dn̄s nr̄ accessit ad aliud
opꝰ salutꝭ nr̄e ꝑficiēduꝫ inter oīa
memorabilia charitatiue dulcedi
nis sue ad nos p̄cipuū et dignissi/
mū. Nā cū resumptis vestimētis
suis resedisset ad mēsam instituit
sacramentū altaris in q̄ mira mu
nificentia ⁊ largitas sua apꝑuit ꝙ
ipis p̄mitiuis sacerdotibꝫ sanctis
apparuit. s. apostolis ⁊ cōsequēter
toti ecclesie ⁊ orbi terrarū sub spe/
ciebus panis ⁊ vini dedit corpus
suū ⁊ sanguinē suū in potū. vt qđ
in ꝓxio erat futurū sacrificiū deo
placens. ⁊ redemptōnis nr̄e inap
preciabile p̄ciū. etiā nobis de cete/
ro esset. imo et toti ecclesie vsq̄ꝫ in
finē seculi viaticū et sustentamētū
animarū. Peracta cena cōsūma/
taq̄ꝫ lotione pedū ⁊ instituto p̄cio
sissimo sacramēto corꝑis ⁊ sangui
nis dn̄i. atq̄ꝫ terminato p̄claro ser
mone quē ipe dn̄s post cenā corā
suis discipulis fecit q̄ ponit̄ in euā
gelio iohānis in quinq̄ꝫ capitulis
Tunc vt narrat euāgelica historia
[Egressus est iesus trās torrenteꝫ
cedron in ortū.] vbi s̄m Augusti.
multociens ꝯuenire solebat cū di
scipul' suis et loqui de his que nō
erat phas alios audire. ⁊ ibi ex im
minenti passione cepit pauere ⁊ te
dere et mestus esse. ꝓpter qđ dixit
discipulis suis. Tristis est anima
mea vsq̄ꝫ ad mortē Ubi s̄m Nico
laū de ly. ly vsq̄ꝫ pōt capi intēsiue
q̄ꝛ tantū intensa fuit tristicia q̄ꝫtū
poterat esse in hoīe viuo Alio mo
do pōt capi extensiue. q̄ꝛ durauit
vsq̄ꝫ ad horā mortis. Et auulsus
paululū a discipulis suis. et posi/
tis genibus procidit in facieꝫ suaꝫ
orans. et di. Pater mi si possibi/
le est transeat a me calix iste ne bi/
bam illū. ⁊ factus est sudor eius si
cut gutte sāg. decurrētꝭ i terrā ¶ A
Circa ista q̄ritur p̄mo. Utrū dn̄s
pati voluerit et se volūtariū sacri
ficiū deo patri pro nobis obtule/
rit. Et vnde sibi venit tā vehemēs
tristicia ⁊ cordis sui angustia ⁊ su/
dorꝭ anxietas que in illa hora mē
bra sua tā copiose ꝑfudit vt iaꝫ nō
distillaret sed guttatī decurrerꝫ in
terrā Pro ista questione est dicen
dū ꝙ sicut in xp̄o est duplex natu
ra. scꝫ diuina ⁊ humana. sic in eo
est duplex volūtas. scꝫ diuīa ⁊ hu
mana. Et in humanitate vltra vo
lūtatē creataꝫ ē etiā sensualitas et
corpꝰ. ¶ Scd̄o notādū ꝙ sicut in
nobis sic ⁊ in xp̄o est s̄m humanā
naturā duplex appetitus Primꝰ
est sensitiuus. qui est solus respe/
ctu sensibiliū delectantiū ⁊ contri

stantiũ. Alius est appetitus ratio
nalis qui dicitur voluntas. Et ad
huc dupliciter consideratur. Uno
modo vt natura. scȝ inquãtũ sim
pliciter ⁊ absolute in aliqd fertur
tanqȝ in ꝑm se malũ. ⁊ sic vocatur
volũtas vt natura. Alio modo cõ
siderat̃ vt arbitraria. s. inquantũ
ĩ aliqd fert̃ volitiue et nolitiue cũ
quadã compatione ꝑm ꝙ res illa
habet bonitatẽ vel maliciã ex or/
dine ad aliqd. et sic vocat̃ volũtas
vt arbitraria seu volũtas vt ratõ
¶ Ad questionẽ ergo propositaȝ
dicit̃ primo ꝙ christus dñs diuĩa
volũtate voluit pati et mori. Qr
ꝑm istam est vnũ cũ patre et spũ
sancto. Et ergo sicut tota trinitas
voluit christũ pati et mori. ita et
christus voluit hoc volũtate diui
na. Ideo dicit mgr̃ dist. vlti. tercij
ꝙ tota trinitas voluit vt xp̃s pa/
teret̃. Et christus ad patrẽ de pas/
sione sua loquens ait in psal. Tu
cognouisti sessionẽ meã. i. voluisti
⁊ approbasti passionẽ meã tibi eĩ
placuit. Secũdo dicit̃ ꝙ christus
volũtate sua humana cõsiderata
vt arbitraria seu vt ratio perfectis
sima volũtate voluit pati et mori
propter nostrã liberatõem. volũ
tas enĩ dei erat vt xp̃s pateret̃ et
moreret̃. non quia illa. s. mors et
passio xp̃i bona essent absolute in
se. sed qr erãt congruẽtissima me/
dia ad humanã salutẽ ꝓcurãdam
Uoluntas autẽ christi vt ratio p
fectissime cõformis fuit volũtati
diuine. ideo ip̃e dñs talia pati vo
luit et hoc volũtate vt ratio. Hoc
etiã ex illo patet ꝙ christus pro/
pter hoc venit in mundũ vt pa/
teretur pro salute et redemptione
generis humani. que sine eiꝰ pas/
sione fieri non potuit. Et ideo di/
citur Isaie. liij. Oblatus est quia
ip̃e voluit Et Luc. xij. Baptismo
habeo baptizare. et quõ coartor
vsqȝ dum perficiatur. Ubi ad lit/
teram loquit̃ de baptismo sangui
nis istius sue sanctissime passio/
nis. Et Ambrosius exponẽs di/
ctum verbũ in hoc capitulo dicit
Tantũ desiderabat et volebat p/
ficere opus nostre redẽptõis quo
coartabatur ex mora dilationis.
Nam venientibꝫ quoqȝ vna cum
proditore viris sanguinũ et que/
rentibus animã suã cum facibus
laternis et armis per noctem vl/
tro occurrit et se eis primũ mani
festauit et obtulit. Hoc etiam in
nuit cũ post reuersionẽ oratõis re
uersus ad discipulos dixit. Spi/
ritus qdem in se ꝓmptus est. ca
ro aũt infirma. Ubi dicit Remi
gius. Nũc dicit spiritũ suum ꝓm
ptum esse ad patiendum. carnem
vero infirmam timere dolorem
passionis. ¶ Tercõ dicitur ꝙ ꝑm
volũtatem vt natura et sensuali
tatẽ talia pati refugiebat dispen/
satiue. Nam filius dei ante passi/
onem suam pmisit carni agere ⁊
pati que sunt eiꝰ ꝓpria. et similiter
pmittebat omnibꝫ viribꝫ anime
pati que sunt eis ꝓpria. sed sensu/
alitas naturaliter refugit dolo/
res ⁊ corporis lesionem. similiter ⁊
voluntas vt natura rem in quam
fertur ꝑm se ⁊ absolute cõsiderata
repudiat ea que nature contraria
sunt. ⁊ sunt ꝑm se mala. Sed pas/
sio de ꝓpinq̃ ĩminẽs fuit talis. s.
cõtraria sensui corporis xp̃i ⁊ toti
eius nature et ip̃ius inestimabilit̃

volũtas vt natura sic vehemẽter refugiebãt.q̄ horruerunt ⁊ paue-rũt tã amarã passionẽ similiter ⁊ mortẽ. Hec est intẽtio et sentẽtia san. Tho. in. iij. ꝑte summe.q.xix. Ubi etiã dat exẽplũ de hoc Nã in viatore puro hoie sensualitas ac etiã volũtas vt natura refugit na-turaliter ⁊ horret sectionẽ vulne-ris aut vstionez tãq̄ꝫ malũ ꝭm se inq̄ꝫtũ absolute cõsideratꝛ sub rõ-ne lesiui. ⁊ sine relatõne in aliquez bonũ finẽ qualiter sensus ⁊ volũ-tas vt natura ꝯsiderãt illa Volũ-tas aũt vt ratio eligit ⁊ vult ean-dẽ sectionẽ et vstionẽ ⁊ amarã po-tionẽ.nõ sub ratione vstionis lesi-ue aut sectionis dolorose. sed sub ratione relatiua ip̄ius in bonũ fi-nez.qui ꝑ tale mediũ attingitꝛ.vt-pote ꝓpter sanitatẽ cõseruandã ac recuperandã.et sic vult homo se-ctionẽ vstionem aut amarã medi-cinã.et hoc volũtate arbitraria et ꝓpter finẽ salutis vitalis. ⁊ simul vult ĩmo horret talẽ rem ⁊ trista-tur de ea ꝭm sensũz et naturã ⁊ in-quãtũ apphẽditur vt lesiua ⁊ ꝭm se mala. Similiter mater habẽs paruulũ infirmũ vult vt secatur a medico ꝓpter sanitatez et rogat ĩmo salariat eũ ⁊ tamẽ fortissime dolet ⁊ tristatꝛ de illa pueri sectiõe eo ꝙ sit paruulo dolorosa. Sic in xp̄o dñ̄o intelligẽduz est respectu passionis sue.s. ꝙ volũtas ⁊ natu-ra ⁊ eiꝰ sensualitas refugiebãt eiꝰ passionẽ inquãtũ apphensa abso-lute ꝑ modũ ei discõuenientis et lesiui. sed ꝭm volũtatẽ deliberati-uã ꝯsiderãter voluit pati ꝓpꝛ nos ⁊ nos libare qđ sine passiõe ⁊ mor-te fieri nõ poterat. Ex hac igitꝛ for-ti reluctatõe sensualitatis que per-mittebatꝛ agere ⁊ pati ꝭm suaz na-turã et ex maximo horrore mortꝭ et vehementia anxietatis ip̄ius ꝓ-pter intolerabile malũ tã grauis passionis de ꝓpinquo ĩminentis fiebat vt sudaret sanguineũ sudo-rẽ.ita ꝙ cũ humore sudoris exiret etiã aliq̄d sanguinis ip̄m sudorez tingentꝭ. Uel vt aliqui volũt suꝑ naturaliter factũ est vt sanguis ꝑ sudorẽ exiret.vt cũ xp̄s dñ̄s in to-to suo corꝑe sudauerat iam incipe-ret sanguinẽ suũ nõ ĩ vna ꝑte cor-poris tm̄. sed generaliter in toto corꝑe fundere ꝓ salute totius sui corꝑis mystici qđ est eccl'ia vniuer-salis.

B Et est notãdũ ꝙ sic dñ̄s volũtate diuia ⁊ etiã volũta-te hũana deliberatiua voluit pa-ti ꝭm corpꝰ ⁊ voluit mori. sic etiaz eisdẽ volũtatibꝫ voluit tristiciã ti-morẽ ⁊ hmõi motꝰ passionuz aie licet em̄ xp̄s ab instãti concepti-onis sue fuerit cõphensor ꝭm su-ꝑiorẽ portõnẽ rõnis ⁊ beatꝰ ⁊c.et licet ꝭm naturalẽ habitudinẽ po-tẽtiaꝝ aie adinuicẽ ⁊ aie ad corpꝰ gl'a supiorꝭ ꝑtis rõis redũdasset ĩ inferiores potẽtias aie ⁊ in corpꝰ vt sic ex gl'a aie ⁊ illa fuissent gl'osa ⁊ ĩpassibilia tñ̄ qꝛ illud nõ cõgrue-bat nr̄e saluti. Ideo ex diuĩa vir-tute factũ est vt in ip̄o dñ̄o btitu-do maneret in aĩa q̄ ad supiorem portõez rõis ⁊ ñ̄ redũdaret ĩ infe-riores potentias neq̄ꝫ in corpus. Et hᵒ ideo fecit Primo vt ip̄e ꝭm corpꝰ ⁊ ꝭm potẽtias sensitiuas et ceteras vires aie ĩferiores possꝫ pa-ti. Si ei btitudo supioris portõis rõis fuissꝫ ꝑmissa diffundere se in ĩferiores vires ⁊ ĩ corpus tũc etiã illa fuissent impassibilia.et sic tũc s nõ pot uisset pati mori ⁊ liberare

nos. Scdo vt cū timeret passiōez ⁊ tristiciā ꝑ h nobis ōnderet veritatē assumpte nature, cui naturale est refugere mortē et dolorem. Per h etiā ī fide nos erudiuit. Sciuit nanqꝫ dñs aliq̄s hereticos futuros q̄ dicerēt ipm nō verā sed fantasticā assumpsisse carnē. q̄les fuerūt impij manichei. Ut ġ illorū error tolleref ab ecclīa bēignus dñs q̄ in oībꝫ sue ecclīe voluit ꝓuidere statim añ passionē suā assūpsit volūtarie tristiciā ⁊ alios animi motus vt hō. sicut etiā assūpsit a p̄ncipio famē sitim ⁊ ceťos nr̄os hūanos ⁊ naturales defectꝰ Uñ Hiero. sup Mat. Dñs noster vt veritatē assumpti hoīs probaret vere quidē contristatꝰ ē. sed ne passio in illiꝰ aīo dñaref ꝑ passionē cepit cōtristari ⁊ mestꝰ esse. qꝛ hmōi motus in sensitiuo motu appetitꝰ inchoat q̄bꝫ resistebat nec se vlteriꝰ extēderūt. Ex q̄bꝫ pꝫ ꝙ hmōi motus passionū appetitus sensitiui aliter fuerūt in xp̄o ⁊ aliter sunt in nobis. qꝛ in nobis freq̄nter indelibate oriūť ⁊ p̄ueniunt iudiciū rōis. sed in xp̄o omnes tales affectōnes sensus oriebanť ꝭm dispositionē rōis. Etiā hmōi motus freq̄nter in nobis non sistūt ī appetitu sensitiuo. ſꝫ trahūt ad se rōem qd̄ in xp̄o mīme fuit. sed ille motus ex eiꝰ dispositōe sic in appetitu sensitiuo manebat ꝙ rō ex his nullo mō impediebať facere qd̄ ꝯueniebat. Scdo p̄dicta fecit ꝭm Amb. vt ꝑ hec nr̄as tristicias et timores ī se vinceret. sic ⁊ nr̄am mortē sua morte destruxit. Tercio hoc fecit ad ꝯsolatōez nr̄am et mēbroꝝ suoꝝ ne forte d̄speret q̄s si caro infirma et tarda ad bonū remurmuret vt ad passionē sustinendā aut aliud ġue ꝓ xp̄o faciēdū ad qd̄ ꝓmptꝰ ē spūs. Quarto vt nos ꝑ illa doceret noscere ꝙ v̇e dolores nr̄os portauit ⁊ nō absqꝫ sensu doloris passionū semitas ꝑcurrit. Nā vt mgr̄ recitat in. iij. di. xv. Quidā dixerūt ꝙ xp̄s nullū veꝝ dolorē senserit sed solū sil'itudinē et imaginē doloꝝ ꝑtulerit in assumpta hūanitate. ⁊ hoc propter vnionē ipius ad diuinitatē. Cuiꝰ contrarium pꝫ ex Isaia dicēte. Uere lāguores nr̄os ipe tulit et dolores nr̄os ipe portauit. Et ī euāgelio ipe dixit vt audistis. Tristis est aīa mea vsqꝫ ad mortē. Ubi etiā legiť ꝙ cepit pauere et tedere et mestꝰ esse ⁊ sāguineū sudorē emittere. quod euidēs signū fuit nō solū vere passionis sue ⁊ doloris futuri. sed etiā vehementissime anxietatis sui cordis. Non enī corpus extrinsecꝰ tāto tāqꝫ generali sudore deflueret nisi cor interiꝰ nimia doloris molestia angereť. Ex quo autē tāta fuit anxietas cordis xp̄i ex sola imagine mortis et distinctissima cognitione passiōis de ꝓpinq̄ imminētis. quod sic cōcusserat eiꝰ naturā vt de sctissima eius carne faceret fluere sanguineū sudorē. q̄ntū putatis acerba et amara fuit passio in se et vulneꝝ suoꝝ plagaꝝ ⁊ aliorū maloꝝ inflictio actualis ⁊c̄.

C ¶ Alia questio. Si dñs illa pati voluit vt dictū est. quare ergo orauit pr̄em vt auferret calicē ab eo. Rn̄deť ꝙ oratio est notificatio quedā ⁊ exp̄ssio desiderij orantis. Dñs ergo orauit iō p̄mo vt illa orōe exprimeret desideriū nō q̄dem volūtatis libere. qꝛ illa

nõ desiderauit auferri a se calicez
ĩmo voluit eũ bibere.ſz iõ orauit
vt exprimeret desideriũ sensuali/
tatis sue q̃ desiderabat ablatiõez
calicis.i.passiõis quã naturaliter
horruit.et ꝑ hoc oñdit veritatem
hũane sue nature et alia q̃ supra
dicta sunt. Scđo orauit ꝓ abla/
tione calicis. ideo vt ꝑ h̃ nos do/
ceret ꝙ imminẽtibꝫ nobis ꝑiculis
possum⁹ et debem⁹ dñm freq̃nti
us et attenti⁹ exorare vt flagella
iracũdie sue digneť a nobis auer
tere.sic enim fecit q̇ est caput no/
strũ.qꝛ cũ discipulꝭ suis dixit.Tri/
stis est aĩa mea vsqꝫ ad mortem.
secessit ad orandũ et dixit. Pater
si fieri põt transeat a me calix iste.
Nihilomin⁹ tñ si flagella ablata
nõ fuerint debem⁹ ea ipius exem
plo patienter ꝯ̃stanter ⁊ viriliť cũ
oĩ ꝑseuerãtia tolerare.Tercõ iõ
vt nobis oñderet ꝙ hoĩbꝫ licitũ ẽ
ſ̃m naturalẽ affectum aliq̇d velle
qđ deus nõ vult.et sic xp̃s vt an/
te dictũ est noluit et orauit vt nõ
patereť.⁊ de⁹ voluit vt ip̃e patere
tur.⁊ sic ſ̃m sensũ et voluntatẽ vt
natura noluit pati et passiõem re
fugiebat.et de⁹ voluit vt ipse pa/
tereť.et sic naturali affectu voluit
contrariũ volũtati diuĩe q̇ ad vo
litũ.igiť etiã nobis hoc licz Quia
oĩs christi actio nr̃a est instructio.
Quarto ꝑ illã orõem ⁊ alia circa
eã facta oñdit nobis ꝙ volunta
tem nr̃am vt est ratio ⁊ est deli/
beratiua debem⁹ ꝯformare diui
ne volũtati in volito scita ⁊ cogni
ta ip̃a volũtate diuia. et debemus
totũ affectũ nostꝝ in oĩbꝫ illi sub
ĳcere.ita ꝙ q̇cq̇d petim⁹ boni no
bis a deo largiri aut aduersa r̃mo
ueri ſꝑ totũ diuĩe volũtatꝫ dispẽ/
satõi plenarie cõmittam⁹ .vt ipse
dñs in illꝭ faciat sicut sue volũtatꝫ
est.et sicut scit bonũ esse ad sui ho
norẽ et nob ꝓficere ad salutẽ.Sic
eñ ip̃e dñs fecit.qꝛ postq̃ꝫ affectu
naturali orauit a se auferri calicẽ
statim subiũxit .Verũtamẽ nõ si
cut ego volo sed sic̃ tu.Deistꝫ vlti
mis duobꝫ dicit Aug.in enchiridi
on.Sic christ⁹ hoĩem gerẽs ostẽ
dit ṗuatã q̃ndã hoĩs voluntatẽ.
ĩ q̃ ⁊ suã ⁊ nr̃az figurauit q̇ caput
nostꝝ ẽ cũ dicit.Trãseat a me ca/
lix ille.Hec eñ erat volũtas hũa
na ꝓpriũ aliq̇d et tãq̃ꝫ ṗuatũ vo/
lẽs.sed qꝛ rectũ voluit eẽ hominẽ
⁊ ad deũ dirigi:subdit.Verũtam̃
non sicut ego volo sed sicut tu. ac
si ip̃e dñs dicat.hõ vide ĩ me quia
potes aliq̇d ꝓpriũ velle et si deus
aliđ fecit.cõcediť h̃ hũane fragili
tati.hec vox capitis sal⁹ est totius
corꝑis. Et Leo papa in ſ̃mone đ
passione. Hec vox oẽs fideles in
struxit.oẽs cõfessores accẽdit .oẽs
martyres coronauit . Nã q̇s mũ
di odia q̇s temptationũ turbĩes
q̇s posset ꝑsecutorꝝ suꝑare horro
res nisi christ⁹ in oĩbꝫ ⁊ ꝓ oĩbꝫ pa
tri diceret. Fiat voluntas tua. Di
scãt ꝯ̊ hãc vocẽ oẽs eccꝉie filĳ vt cũ
aduersitas violẽta alicui⁹ tẽptati
onis ĩmineat suꝑato tremore for
midĩs accipiãt tolerãtiã passiõis.
Ex p̃dictis itaqꝫ causis ⁊ ꝓ nobis
dñs iesus tristat⁹ est et orauit a se
calicẽ auferri ⁊ sanguineũ sudaue/
rat sudorẽ. Ex his noscere possũ⁹
q̃ꝫ diligenť attendendũ est a q̇libꝫ
xp̃iano ad oĩa q̃ xp̃s hic ĩ carne fe
cit ⁊ sustinuit.Sicut eĩ hec de q̇bꝫ
nũc audistꝫ sic ⁊ oĩa alia ꝑ ip̃m et
circa ip̃m gesta si attẽte ꝯsidereņť
plena ĩueniunť mysterĳs . plena

optimis exẽplis. plẽa salutaribus documẽtis. Et ex h certitudialiter noscit quod vt a pncipio dixi oĩa nõ casu sed ex diuina dispensatõne ex rõnabilissimis caus ad ĩstructõz ꝛ salutẽ fideliũ facta fuisse ꝛ gesta p iesũ xp̃m dñm nostꝝ q cũ p̃re ꝛ spũsctõ viuit et regnat vnꝰ deꝰ in secula benedictus Amẽ.

¶ Secũda particula De passiõe dñi. Ser. xxxvi. D

Cum domi

c nus egressus eẽt ad mõtẽ oliueti in ortũ q̃ndaz cũ discipul suis ꝛ ea q̃ dicta sunt ageret. Judas interim ꝯsũmauit ꝯtractũ pus. s. feria q̃rta cũ iudeis inceptũ d xp̃i vẽditõe et traditõe p q̃ pmiserũt ei pecuniã se daturos. Nã cũ iudas audissz feria q̃rta aggregatos pncipes sacerdotũ ꝛ seniores populi ad tractãdũ de xp̃i morte abijt ad eos et dixit. qd vultis mihi dare ꝛ ego vob eũ tradã. At illi cõstituerũt ei. i. firmit pmiserunt se daturos sibi triginta argenteos. ꝛ sic p triginta argenteis vendidit sanguinẽ iustũ. Quibus receptis accepit cohortẽ ꝛ venit ĩ ortũ vt quẽ eis vẽdidit ĩ eoꝝ manꝰ traderet vt spopõdit. Ubi cõsiderãda ẽ nimia cupiditas miserrimi iude q dãnũ qd ex effusiõe vngenti se putabat suscepisse voluit magistri ꝛ dñi sui pcio cõpensare. sic ei captꝰ fuit cupiditat insania quod obliuiscebat ꝯuersatõnis mẽse disciplinatꝰ admonitionis: suasiõis ꝛ oĩs bñficij sibi impẽsi ab optimo mgr̃o. et eũ p modico vẽdidit argẽto. Hec xp̃i venditio hodie ĩ mult opat malũ cupiditatis ꝛ auaricie. Dic eñ venerabilis Beda. Multi iude scelꝰ horrent nec tñ cauẽt. Qui ei charitat ꝛ vitat iura spernit xp̃m q ẽ charitas et vitas pdit. maxie cũ non ĩfirmitate vl' igrãtia peccat. sz ad siĩitudinẽ iude q̃rit oportũitatem vt arbitris absentib vitatẽ mendacio vtutem crimie cõmutet. Et vniuersal' oẽs q p q̃busdã mũdialib reb aut tpalib iusticiã oserũt deũ q iusticia ẽ vẽdũt. aut q p munerib falsũ testĩoniũ aut iniquuz iudiciũ pferũt dñz q vitas ẽ p iniusta pecũia vẽdũt. ¶ Est ꝛ h notanda xp̃i vilipẽsio. ipe ei q ẽ infinite ꝛ vniuersal' bonꝰ q̃si vile qdaz puo pcio ẽ estiatꝰ. vñ Hiero. Judas n̄ certã p dño postulauit pecũie sũmã. sz q̃si vile tradẽs mãcipiũ ĩ ptãte emẽtiũ posuit q̃tũ vellẽt dare. Quid vul. m. d. ꝛ ego vo. eũ tradã In q̃ re nos docemur vt patiẽter p do sustineamꝰ si p alijs aliqñ vilipẽdimur. ꝛ vt non turbemur si qñ miores estiamur q̃z simus cogitãtes ex q dñs p nob tãte vilipẽdi voluit vt puo vẽderet pcio nos vo q vilipẽsibiles sumꝰ q vacit viles si ꝯditõis nr̃e miseriã aspicimꝰ cur n̄ p xp̃o eq̃nimit pateremur. ¶ Et postq̃z dñs ter orauit p̃rez p calic ablatõe ꝛ tcio ad discipulos rũersus fuissz dixit eis. Surgite eamꝰ. ecce appropiq̃bit q me tradz. Et adhuc illo loq̃nte. ecce iudas vnꝰ d. xij. cũ accepisset cohortẽ venit et cũ eo turba mlt'a cũ laternis gladijs ꝛ armis missi a principib sacerdotũ scribis et senioribus populi. Qui autẽ tradidit euz dedit eis signũ di. Quẽcũqz osculatꝰ fuero ipe est tenete eum et ducite eum caute. Jesus autem processit obuiam eis ꝛ

accedens iudas dixit Aue rabbi. Et dixit iesus. Amice ad qd venisti Juda osculo filiū hoīs tradis. et osculat⁹ est eū] Ubi notanda est nimia iniqtas Jude q mgrm et dnm suū q eū ad honorē aplatus elegit et mlta bona sibi ondit tradidit in manus impiorum et fraudulenter. qz osculo pacē z amiciciam simulabat quā i corde nō habebat. Et vt dicit in tractatu qdā. Licz inexplicabil fuit pditoris impietas. in immēsū tn̄ eū exupabat agni dulcissimi māsuetudo in exēplū data mortalib⁹ ad illatā etiā ab his q retribuūt mala p bonis iniuriā pferendā. Quia ecce hō vnanimis q dux videbat et not⁹. q panes eius edebat z in sacra illa cena dulces cū eo capiebat cibos magnificauit sup eū supplātationem. z tn̄ agnus ille mitissim⁹ os suū i quo dol⁹ nō est inuētus ori iude quod abūdauit malicia i ipsa hora pditōis suaui osculo applicare nō renuit. Et ipm āmonuit veteris amicicie dicēdo. Amice ad qd venisti. Et insup vt eū terreret imāitate peccati dixit. Juda osculo filiū hoīs tradis. imo oīa sibi exhibuit q praui cordis ptinaciā emollire merito potuissent. tāta fuit ei⁹ obstinatio i puerso suo pposito vt nec familiaritate cōtuberniij. nec hūilitate obsequij cū sibi dn̄s lauit pedes nec suauitate colloquij. nec terrore imanitatis pcti a cōcepta malicia potuerit reuocari. Quare autē dn̄s illi irreuocabili et indigno talia exhibuerit et documēta pla q ex h sumere debemus habes supi⁹ de lotōe pedūz discipulorum. ¶ Uenientib⁹ aūt vna cū pditore viris sanguinū vt pdixi et qrentib⁹ eū per noctē cū laternis armis z facib⁹ vt osteret qz pmptus ad passionē eēt eius spūs. et qz volūtarie p nob pateret vt etiā supius dixi. Ultro eis occurrit. z se ipm̄ eis obtulit z manifestauit. Multotiēs ei prius miserūt cōprehēdere eū: sz nō valuerūt qz nondū venit hora ei⁹ Tūc aūt volens se eis dedit. propter qd occurrēs ipis dixit [Quē queritis. Et cū rn̄dissent Jesū nazarenū Dixit eis. Ego sū] Ad qd verbū oēs abierūt retrorsū z ceciderūt in terrā] Sup q dicit btūs Aug. Ubi nūc militū cohors. vbi terror et munimē armorum. vna vox turbā odijs ferocē armisqz terribilē sine telo vllo pcussit repulit z strauit. De⁹ eīm latebat i carne. z qd iudicaturus faciet q iudicandus h fecit. qd regnatur⁹ poterit q moriturus hoc potuit. Propt h autē dn̄s suos aduersarios oēs oīpotenti virtutis sue vbo quasi grādi qdā tonitruo pstrauit i terrā. vt ex h noscerēt qm̄ nihil possent aduersus eū nisi qntū ipe eis spōte pmitteret. Sepe etem p⁹ tēptabāt ipm appħēdere z occidere sed nō potuerūt. qz nōdū vēit hora ei⁹. ita neciam cū venit tps passionis sue aliqd poterāt i eū nisi qtū ipe sua volūtate pmisit. Sz nec in discipulos xpi qcqz poterāt eo q dn̄s eos phibuit. Quādiu ġ iacuerūt in terra pstrati dn̄s nō recessit a loco sed in eodē loco manens cū surrexissent de terra Iterū interrogauit eos dicēs. Quez qritis. Qui dixerūt. Jesum nazarenū. Quib⁹ rn̄dit. Dixi vob qz ego sum. Si ergo me qritis sinite hos abire]q. d. potestatem do

vobis capiendi me. sed meis nul
lū faciatis malū. In quo dn̄s cō
seruatōnē dilectōnis ad suos vsq̄ꝫ
ad vltimā horā demōstrauit. ma
nifestissimū em̄ fuit dilectōnis ve
rissime indiciū. ꝙ cū a ꝑfidis que
reretur ad mortē se eis spōte obtu
lit manifestauit et tradidit. et ser/
uos suos liberos dimitti iussit ꝑ/
cens amicis suis non ꝑcens sibi.
¶ Ubi notādū ꝙ dn̄s volēs
se tradere in manus eoꝝ qui vene
rāt ip̄m capere p̄us fecit tria mira
cula corā eis ex quibꝫ clare nosse
poterāt virtutē diuinitatis. Pri/
mū fuit ꝙ vt dixi solo verbo quo
respōdit. Ego sum q̄si quodā ma
gno tonitruo ꝓstrauit ī terrā istā
multitudinē ferociū ꝛ armatoruꝫ
hoīm Et hoc est simile illi miracu
lo qd̄ dn̄s in die palmarū fecit cū
ingrediens templū et facto flagel
lo de resticulis eiecit ementes ꝛ vē
dentes ꝛ euertit mensas eoꝝ et ca
thedras in cōspectu p̄ncipū sacer
dotū ꝛ potētū iudeoruꝫ ꝛ maxime
multitudinis q̄ tūc cōuenerāt ad
diē festum. Qd̄ Grego. dicit fuisse
vnuꝫ de maioribꝫ miraculis xp̄i.
Scd̄m miraculū fuit ꝙ cū eis ꝑ
mittere voluit potestatē ip̄m capi
endi tūc p̄cepit eis vt suos discipu
los abire ꝑmitterēt qd̄ et ex chri/
sti p̄cepto ꝛ diuina virtute ei⁹ face
re coacti sūt q̄uis inuiti. in q̄ vti/
q̄ꝫ sue maiestatis potentiā secūdo
ostēdit cū inimicos suos sic iussit
vt sinerent abire discipulos qd̄ et
ex suo p̄cepto fecerūt ꝛ cōtra suuꝫ
ꝓpositū ꝓpriū. vt dic̄ Grego. Euā
gelista ostendēs ꝙ hoc nō illoruꝫ
ꝓpositū sed virtus eius qui cōpre
hēsus erat ideo subiūgit [vt imple
retur sermo quē dixit. q2 quos de
disti mihi nō ꝑdidi ex eis quēq̄ꝫ.]
Quod dn̄s dixit nō solū de salu/
te sp̄uali. sed etiā de salute corꝑali
suoꝝ discipuloꝝ. ꝓpter hoc inde
excepit iudā qui ꝑditus est corꝑali
ter ꝛ spiritualiter. q2 ex desꝑatōne
se suspēdit. Sed et terciū maiesta
tis sue miraculū ꝛ etiam pietatis
opus corā ipis oꝑatus est. Fons
em̄ ille pietatis nec tūc misericor/
diā suā cōtinuit. nec fauus ille dul
cedinē suā stillare cessauit. sꝫ tactu
sanctissime manus sue sanauit au
riculā serui a discipulo mutilataꝫ
et ita om̄ia ostēdit eis que eos a
suo malo ꝓposito merito reuocas
sent. Un̄ Chrys. Ne q̄s dicat q̄m
ipse iudeos ad hoc induxit vt euꝫ
occideret. seip̄m in manus pctōꝝ
tradēs manifeste ostendit eis om
nia que sufficiebāt eos reuocare. sꝫ
q2 manebāt in malicia sua obstīa
ti. et nec maiestas miraculi. nec pie
tas bn̄ficij eos reuocabat. ꝛ ita de
cetero nullā habere poterāt excu/
sationē Quare volēs opus nr̄e sa
lutis ꝑficere seip̄m in manus eoꝝ
tradidit [Tūc em̄ cohors ꝛ tribu
nus ꝛ ministri iudeoꝝ manus su
as homicidas iniecerūt in iesuꝫ et
tenuerūt eū] Ex illo articulo tēti/
onis saluatoris tal'e pōt sumi docu
mētū morale ꝙ sicut xp̄s amore
nr̄i seip̄m volūtarie tradidit capti
uū iudeis. sic ꝛ nos ꝓ eius amore
nosip̄os ꝛ omēs sensus nr̄os de/
bemus captiuare in obsequiū xp̄i
vicꝫ vt oculi captiuēt ab illicito vi
su. Aures a noxio auditu. lingua
ab ociosis sermonibꝫ a detractio/
nibꝫ ꝛ vituperijs. ꝛ sic de alijs ¶
Seq̄tur de ligatōne. Postq̄ꝫ euā
gelista dixit ꝙ iniecerūt manus in
eū ꝛ tenuerūt eū. Et subdit [Et li/

gauerūt eū] Sed quare ligauerūt innocētes manus mitissimi dñi cū ipe in nullo resisterz nec in aliquo obloqueref. sed quasi agnus mansuetus spōte se ad victimaz duci pmitteret. Rñdef ꝙ ideo Prio ne manus eoꝝ effugerz. Dixerat em̄ eis neq̇ssimus iudas ꝙ teneret eū ꝛ duceret eū caute. Scd̄o q2 intendebāt eū occidere. mos aūt iudeis erat. vt d. glo. vt quē morte dignū iudicarēt vinctū psidi traderēt. Et nō solū ī captiuatōe sed et postea. īmo ter legif dñs ligatus ductus q2 pmo ī captiuitate vt dictū ē Et ligatū duxerūt eū ad Annā pmuz Joh. xviij. Scd̄o cū de Anna ducebaf ad Cayphā. vñ Joh. xviij. d2 Misit eū Annas ligatum ad Cayphā. Tercō cū ducebaf añ pylatū Vñ Math. xxvij. Vinctū duxerūt eū ꝛ tradiderūt eū poncio pylato ¶ Sz cū in xp̄z nihil possent nisi qd̄ ipe pmisit. quare ḡ voluit ab ipis ligari. ꝛ q̄si latro vinctꝫ manibus trahi ad iudiciū pncipis sacerdotū cū mltis opprobrijs. obiurgatōnibꝫ. trusionibꝫ. ipulsionibus et alijs malis que sibi in illa via impij irrogarūt. Rñdef ꝙ vinculū charitatꝫ nimieq̇ in corde prius nobis tā fortiter cōstrict9 fuit ꝛ colligatus h̄ effecit vt ipe qui solus habet ptātē ligandi ꝛ soluēdi spōte p nobis sufferret immitissimoꝝ hoīm īmitia vincula vt p h̄ disrūpet vincl'a pctōꝝ nroꝝ ꝛ nos ab omibꝫ miserijs nris q̄s peccādo incurrimus redderz absolutos De q̇ grati esse debemus ꝛ sibi versauice dilectōnis vincl'o ita ꝯstringi vt nulla nos creatura ab eius charitate valeat sepāre. fm illud

Apl'i ad Roma. viij. Quis nos sepabit a charitate xp̄i. Et vt p̄p̄f eū ita p̄rios diligam9 vt velimus et opemur bonū ad oēs Sz ꝛ diligēter cauere debem9 ne nosipos ad hmōi miserias a q̇bꝫ absoluti sumus religem9 p nroꝝ vincl'a pctōrū. De hac captiuitate ꝛ ligatōne xp̄i dñi loq̄ns Bonauen. Quis sine gemitu audire pōt q̄lif in hora illa crudeles hoīes hōiadas man9 iniecerūt in regē gl'ie ꝛ trutulēti lictores mitis iesu inocētes man9 vincul' cōstringētes ipm māsuetissimū agnū adistar latronis traxerūt ad victimā Quis insup narrare sufficeret q̄nt9 dolorꝫ acule9 discipuloꝝ corda penetrauerit cū viderūt dilectissimū mgr̄m ꝛ dñm suū a suo ꝯ discipl'o p ditū ligatꝫ p9 tergū manibꝫ q̄si malefactorē duci ad mortē. cū ꝛ ille ipijssim9 iudas pnia duct9 tāta postea ob h̄ fuerit amaritudīe r̄plet9 vt maluerit mori q̄z viuere. Ve tñ homi illi q̇ nec sic ad fōtē misericordie p spē venie redijt. sz p̄p̄ zij scelerꝫ īmanitate ptinacif despauit. ¶ Cū aūt dñs cōphēsus fuit et ligatus discipuli omēs relicto eo fugierūt. In q̇ impletū fuit v̄bū dñi q̇ dixit Omēs vos scādalū patiemī in me in illa nocte. Quāuis aūt vt dictū ē turba ex p̄cepto dñi discipl'os abire pmiserit ipi tñ pauore pt̄riti mētꝫ ad fugā p̄mpti erāt In hac re nos primo āmonemur ne vnq̄z a xp̄o spūal'r fugiam9. A xp̄o āt q̇ est v̄itas ꝛ iusticia fugit oīs q̇ ex timore mūdano aut ex amore pñtiuz aut q̄cūqz ex causa facit cōtra iusticiaz aut cōtra v̄itatē. Scd̄o ꝙ apl'i ad tps fugierūt ꝛ cito ad dñm redie/

runt docemur q si aliqñ ex fragi/
litate hũana deũ offendim⁹ et de
serim⁹ peccãdo nõ iõ desp̄em⁹. sed
vt ap̄li cito redeam⁹. vñ dic̄ h̄ Re
migi. Q discipuli relicto eo fugie
rũt. In hoc demõstrat̄ fragilitas
ap̄loꝝ q̄ eni de ardore fidei ꝑmise
rũt se mori cũ eo nũc timore fugi
unt imemores sue ꝑmissiõis qd
videm⁹ ipleri in his q̄ ꝓ amore dei
magna se ꝑmittũt facturos et p⁹
modũ nõ iplẽt. nõ tñ despare de
bent. sed cum ap̄lis resurgere ⁊ ꝑ
pniaꝫ resipiscere. Tercõ docemur
q si illi q̄ vident̄ esse amici nr̄i ⁊ ꝓ
ximi. de q̄b9 dr̄ Ecci. vj. Est amicus
socius mẽse ⁊ nõ ꝑmanꝫ in die ne
cessitat. si inquã t̄les recedũt a no
bis. aut nobis cõsiliuꝫ vel auxiliuꝫ
subtrahũt hec eq̄nimit̄ ferre debe
m⁹: memores q etiã dñs ꝓ nob
h̄ sustinuit cũ ap̄li sui dilecti eo re/
licto oẽs pariter fugierũt. Et licꝫ pe
trus p̄io cũ ceteris discip̄lis fugiẽ
tib9 fugerꝫ. postea tñ reuersus cõp
hẽsũ dñm ⁊ ligatũ cũ duceret̄ ad
annã seq̄bat̄ ex amore. sꝫ p̄ timore
seq̄bat̄ a lõge vt videret finẽ Et cũ
esset in atrio p̄ncip̄is ter negauit
xp̄m. Et dñs ꝯuers⁹ respexit petꝝ
respectu corp̄ali. vel magis vt Au
gusti. vult respectu sp̄ũali et diuĩo
Vñ dicit Augusti. De q̄ respectu
h̄ intelligedũ sit diligẽter est vidẽ/
dũ. dicit eñ Math. xxvj. Petrus
sedebat foris in atrio. qd nõ dice/
ret̄ nisi illa cũ dño intus agerent̄.
Siliter in eo qd dixit. Et cũ esset
petrus in atrio deorsũ. oñdit non
solũ in iteriorib9 sꝫ etiã in sup̄iori/
bus gesta q̄ dixerãt. quõ g̃ respexit
dñs petrũ facie corp̄ali. quaꝓpter
mihi videt̄ illa respectõ diuinitus
facta. Et sicut dictũ est respice ⁊ ex
audi me et conuertere dñe libera
animã meã ita dictũ arbitror cõ
uersus dñs respexit petrũ. Et Be
da dicit Respicere nanq3 eius miĩ
sereri est. quia nõ solum cum agi/
tur penitentia: verũetiam vt aga
tur mis̄icordia dei necessaria est.
Et ita videt̄ illa respectio diuinita
tis fuisse vt Petro iam veniret in
mentem suam quotiens iam ne/
gasset dominũ. et q dominus ei
p̄dixisset. atq3 vt ita mis̄icordi do
mino eum respiciente peniteret ⁊
fleret. Sicut solemus dicere. Do
mine respice in me. Non antẽ po/
terat in tenebris negationis ꝑma
nere quem lux mundi respexit.
Post hunc domini respectũ Pe/
trus recordat⁹ verbi iesu quod ei
predixerat: egressus fleuit ama/
re. Et dicit Nicolaus de lyra alle
gans ad hoc itinerariũ Clemen/
tis pape. Q Petrus extunc tra/
xit in consuetudinem: vt a primo
gallorũ cantu vsq3 ad horã matu
tinam staret in oratiõe flens pro
illa negatione. ¶ Hec negatio pe
tri et casus omniũ apostolorum
haud dubiũ multum auxit tristi/
ciam christi. vt etiam supius dixi
inter causas que faciebant ad au/
gmentum interne tristicie domi/
ni nostri iesu christi H Sꝫ
queritur hic. quare dominus per
misit tam dilectuꝫ discipulum tã
grauiter cadere in peccatũ. Respõ
detur q idõ f̄m Gregoriũ vt for
tior existeret post casum. Secun/
do ideo vt ex culpa sua disceret q̄
liter cadentibus misereri deberet
Dicit enim Chrysost. Idcirco au
tem diuine prouidẽtie secretũ per

misit vt ip̄e p̄us laberet̃ petrus q̈
erga pctōrez sententiā ꝓprij casus
intuitu tꝑaret. Petrus em̄ orbis
terrarū doctor et mgr̄ peccauit et
veniaz impetrauit. vt indulgentie
norma ꝛ regula iudicātibꝰ p̄beret̃.
Idcirco nō āgelis arbitror cōmis
sam potestatē sacerdotij. ne cū ip̄i
minime peccarent in pctōribꝰ sine
misericordia vindicarēt. Nō passi
bil' supꝑ hoīes ordiat̃. vt dū ip̄e in
alijs suas recolit passiones mitez
apud eos se p̄beat ꝛ benignū. Ter
tio vt discerem' ꝙ nemo debꝫ de
sua virtute presumere. sed humi/
lit' de dei adiutorio confidere. exq̊
apl's q̇ p̄mo audacter cōfirmauit
se moriturꝝ cū xp̄o statim post ad
vocē ancille negauit dn̄m suū. vñ
Beð di. Euāgeliste ꝯcordit̃ ad ne
gatōꝫ pet' scripsert̃. nō discipl'm ac
cusantes. sꝫ nos erudire volētes q̄ꝫ
tū malū sit nō deo totū cōcedere.
sꝫ in seip̄o cōfidere. Quarto ne ali
q̇s ꝓpter q̄cūqꝫ pctā desp̄et. cū pe
trū q̇ ter dn̄ꝫ negauit nō solū sim
plici v̄bo. sꝫ etiā ꝑiurio ꝛ anathe/
matizatōe vidꝫ nō solū veniā cōse
cutū. sꝫ ꝛ p̄ncipē aploꝝ. aut p' xp̄ꝫ
caput eccl'ie ꝯstitutū. Et iō dic̃ Bo
nauē. Nō ꝓditorꝭ despantꝭ ꝑfidiā
sꝫ poti' p̄ncipis aploꝝ sectare pe/
nitētiā aīa q̄ peccasti. Petr' nāqꝫ
secut' mgr̄m a lōge vsqꝫ in atriuꝫ
p̄ncipis sacerdotū ad vocē ancille
se xp̄ꝫ nosse cū iuramēto negauit.
tercioqꝫ repetijt donec gallo can/
tāte respexit benignus mgr̄ p̄ dile
ctū discipulū respectu mis̃atōis ꝛ
gr̄e. q̊ cōmonitus petr' egressus fo
ras fleuit amare. O q̇squis es q̇
ad vocē impetētis ancille vicꝫ car/
nis tue xp̄m ꝓ te passū negasti ꝓ
caciter volūtate vel actu. rememo

rās pietatē mgr̄i dilectissimi fortis
egredere cū petro vt teip̄m amari
tu dīe defleas si qñ te respiciat qui
petrū lachrymātē respexit. genimi
ne q̄ꝫ amaricatōnis cōpūctōis. s.
ꝓ te ꝛ cōpassionis ad xp̄m inebrie
ris absinthio. ꝛ expiat' cū petro re
atu sceleris replearꝭ cū petro spū
sctitatis. ❡ Et cū sic illa age/
rent̃ cū petro exteri' in atrio In/
terim pōtifex interrogauit iesum
de discipul' et doctrina ei'. Cui rñ
dit dñs [Ego palā locut' sū mun
do. ego sꝑ docui in tēplo ꝛ ī syna/
goga vbi oēs iudei ꝯuenerūt. ego
in occulto locut' sū nihil. interro
ga eos q̇ audierūt] q. d. Ego pat'
sum subire testimoniū eoꝝ q̇ me
audierūt qð est tibi magꝭ credibi
le q̄ꝫ meū. Tunc vnus ex mistris
pōtificꝭ accepit rñsiōꝫ istā xp̄i tāq̄ꝫ
notassꝫ pōtificēð stulta īt̃rogatōe
ꝛ ideo dedit ei alapā di. [Sic rñ
des pōtifici] Jesus aūt vultu pla
cido submisso s̃mone māsuete si/
bi rñdit et v̄e ip̄mqꝫ blāde corri/
puit di. [Si male locut' sū testi/
moniū ꝑhibe de malo si aūt bene
cur me cedis] q. d. Si male locu
tus essem posses hoc oñdere ꝛ nō
me iniuste ꝑcutere. In q̊ dñs suo
exēplo nos docuit māsuetudinez
ꝛ patientiā s̃m Aug. Dicit em̄ h̄
Aug. q̇d illa rñsione veri' māsue/
tius et iusti'. qui em̄ accepit ala/
pā nōne vellet eū q̇ ꝑcussit aut ce
lesti igne cōsumi aut terra disten
ta sorberi. aut correptū demonio
volutari. aut etiā aliq̄ hmōi q̄libꝫ
pena vel etiā g̃uiori puniri. Quid
hoꝝ ꝑ potentiā iubere nō potuis
set ꝑ quem factus est mūdus nisi
patientiā nos docere voluissꝫ per
quam vinciẗ mundus. Et subdit

Aug⁹. d. aliq̇s cur nō fecit dn̄s qḋ ip̄e alibi p̄cepit Math. v. d. Si q̇s te ꝑcusserit ad vnā maxillā p̄be si bi aliā. ꝓpter qḋ ꝟm illud suū mā datū debuit ꝑcutiēti nō sic respō/ dere sed ei alterā maxillaꝫ debuit prebere. Rn̄dit Augus. d. Q᷑ dn̄s mansuete rn̄dit ꝛ animo trāquil/ lo. ꝛ ꝙ nō solū alterā maxillā iteꝝ ꝑcussuro. sed ꝛ totū corpus figen dū p̄parauit in ligno. Hic nobis demōstrat illa sua p̄cepta patiētie nō oblatiōe corp̄is. sed p̄paratōe cordis faciēda. Fieri em̄ pōt vt al terā maxillā visibiliť hō p̄beat ira t⁹. q̄ꝫto meli⁹ verbo rn̄det placat⁹ ꝛ ad ꝑferēda grauiora trāquillus Et ꝙ nō oporteat. imo nec expedi at sp̄ exteriori op̄e implere p̄cepta patiētie posita Math. v. bene de/ clarat Aug. in libro ꝯtra mēdaciū vbi dicit. Ea q̄ in nouo testamēto facta sūt a sctis videlicꝫ ad exēpla intelligēdarū scripturarū q̄ in p̄ce ptis digesta sūt. Velut cū legim⁹ in euāgelio Accepisti alapaꝫ para alterā maxillā. Exēplū aūt nulluꝫ patientie q̄ꝫ ip̄ius domini excellē tius inuenimus. ꝛ ip̄e cū alapa ꝑ/ cussus esset nō ait Ecce alteraꝫ ma xillā. sed ait Si maledixi exprobra de malo. si aūt bn̄ quid me cedis. Ubi dn̄s on̄dit istā paratiōem al terius maxille in corde faciēdā Et in sermone dn̄i in mōte dicit Pa ratus em̄ fuit dn̄s nō solū in alte rā maxillā cedi ꝓ salute oīm. sed etiā toto corp̄e crucifigi. Dn̄s er/ go p̄ceptis patiētie quibus dixit. Si quis te ꝑcusserit ad vnā maxil laꝫ p̄be ei ꝛ alterā. Et si q̇s volue rit te ꝛc̄. voluit nos patiētes esse. ita vt nō turbaremur ira cōtra in iuriātes. Et si aliq̄n expedit ip̄sis resistere exteriori op̄e. debem⁹ t̄m cor semp̄ tenere quietū ꝛ trāquil/ lū ꝛ similiter debemus habere pa ratā volūtatē ad dimittēdū vindi ctā. ꝛ ad sustinendū etiā maiorē in iuriā si īde ꝓcuraretur honor dei aut ꝓfectus fidei. vtilitas cōmūis aut correctio atqꝫ emēdatō ꝓximi iniuriātis. Hoc nos dn̄s p̄ceptis suis docuit. hoc etiā op̄e impleuit qꝛ ꝯtra ꝟuū a quo tātā iniuriā su/ stinuit nō mouebať ira. nō se vin/ dicauit. sed trāquillo ꝛ quieto aīo submissa voce māsuete eū corripu it cū p̄ata volūtate nō solū adhuc vnā maxillā p̄bere ꝓ istius bono suscipere. sꝫ ꝛ ꝓ salute ip̄ius ꝛ oīm voluit mox toto corpore crucifigi

R ¶ Postq̄ꝫ dn̄s alapā corā Anna suscepit misit eū annas liga tum ad cayphā pontificē ad queꝫ p̄ncipaliter ꝑtinebat examinatio xp̄i ꝛ apud quē cōuenire solebant scribe ꝛ legisperiti. ꝛ seniores po/ puli et iudices ordinarij. ꝛ ibi iniu riosa ꝑpessus est a iudeis oppro/ bria Cū em̄ staret corā caypha p̄n cipes sacerdotū ꝛ om̄e cōciliū q̄re bāt falsū testimoniū cōtra iesū vt eū morti traderent et nō inuene/ rūt cū multi falsi testes accessisent Nouissime duo falsi testes accesse rūt dicētes. Nos audiuimus euꝫ dicentē. Possum destruere hoc tē plū manufactū. ꝛ reedificare illud Ex quo conabanť ꝓbare ꝙ ipse di uinā potentiā sibi vsurparet. Sꝫ q̄rit Hiero. Quō falsi testes sunt qui dicūt ea que dn̄m legimus fe cisse et dixisse. Respōdet ꝙ falsus testis est qui non eodē sensu dicta intelligit quo dicunť Dn̄s em̄ di/

xit de templo corꝑis sui. ſꝫ etiaꝫ in
ipis verbis calũniãt vt paucis ad
ditis vel mutatis quasi iustã calũ
niã faciãt saluator dixit. Soluite
templũ. h̃ isti mutãt et aiũt. Pos
suꝫ destruere templũ dei. Uos in
quit soluite non ego. qꝛ illicitũ est
vt ipi nobis inferamus manꝰ. de
inde illi vertunt. ⁊ post triduũ re/
edificate illud. vt ꝓprie de tẽplo iu
daico dixisse videatur. Dñs auteꝫ
vt ostenderet aĩale ⁊ spirãs tẽplũ
dixerat. Et ego in triduo resuscita
bo illud. Aliud est resuscitare et re
edificare. Princeps aũt sacerdotũ
vidẽs testimoniuꝫ nõ sufficere ad
cõdemnationẽ iesu ꝑturbatus sur
rexit ⁊ dixit ad iesuꝫ [Nihil respon
des ad ea q̃ isti aduersuꝫ te testifi/
cant. Hoc ẽm Chrys. dixit volẽs
ab eo inexcusabilẽ responsionẽ eli
cere vt ex ipa eũ capiat. Inutilis
aũt erat excusatõnis respõsio nul
lo eam accipiente Et ideo iesus ta
cebat. Solũ em̃ figura erat iudi/
ciũ. sed in veritate latronũ incur/
sus. sicut in spelunca. Et ideo silet
iesus. Etiã propter hoc silet qꝛ vo
lebat iplere illud qđ de eo scriptũ
erat Ysa. liij. Quasi agnꝰ corã tõ/
dẽte se obmutescet. ⁊ nõ apiet os
suũ. Ubi dicit Orige. Ex hoc loco
discamus cõtẽnere calũniantiũ et
falsoꝝ testiũ voces vt nec respõsi/
one dignos eos habeamꝰ qui nõ
cõuenĩẽtia dicũt aduersũ nos ma
xime vbi maius ẽ libere ⁊ fortiter
silere q̃ꝫ defẽdere sine vllo ꝓfectu
Quanto aũt magis dñs tacebat
ad impios ⁊ indignos sua respon
sione tãto pontifex magis suꝑatꝰ
furore eũ ad respondendũ ꝓuocã
bat. vt ex qualibet excusatõne ser/
mõis locũ inueniat accusandi. pro
pter qđ ait illi. [Adiuro te ꝑ deuꝫ
viuuꝫ vt dicas nobis si tu es xp̃s
filius dei benedicti.] Ad hoc dñs
ꝓpter reuerentiã diuini nomĩs in
uocati respõdit dicẽs [Tu dixisti]
supple veritatẽ. [qꝛ ego suꝫ Uerũ
tamẽ dico vobis. ãmodo videbi/
tis filiũ homĩs sedenteꝫ a dextris
virtutis dei et venientẽ in nubibꝫ
celi.] qꝛ in extremo iudicio sic vide
bitur ab istis qui euꝫ cõdẽnauerũt
iniuste [Tũc p̃nceps sacerdotũ sci
dit vestimẽta sua dicẽs Blasphe/
mauit.] Mos em̃ erat iudeoꝝ sci
dere vestimẽta sua in signũ dolo
ris quãdo audiuerũt blasphemiã
cõtra deũ sicut xp̃o false iponebãt
ꝓpter qđ p̃nceps sacerdotũ ⁊ oẽs
assistẽtes iudicabãt eũ dignũ mor
te. [Cũ em̃ põtifex dixisset. Quid
egemus testibꝫ. Ecce nũc audistis
blasphemiã Subdit Quid vobis
videt. Tũc omẽs dixerũt Reus ẽ
mortis] ⁊ ita fuerũt ipi accusantes
ipi discutiẽtes. ipi sn̄iaꝫ ꝓferẽtes

Et vt dicit Chrysostomus
Sicut venatõnem inuenientes:
ita suam cõsequenter demonstra
bant ebrietatem ⁊ insania fereban
tur. Multa em̃ ei tũc opprobria
intulerũt q̃rũ vnũ fuit vt ait euã/
gelista Et colaphis eũ ceciderunt
Et dic Beda Qui tũc cesus est co/
laphis iudeoꝝ. i. plagis ad colluꝫ
datis. cedit nũc falsoꝝ xp̃ianoruꝫ
blasphemijs. Scđꝫ fuit q̃ mani/
bus extensis ꝑcutiebãt faciẽ eius.
Unñ dicit euãgelista. Alij palmas
in faciẽ eius dederũt qđ patienter
sustinuit. vt ⁊ nobis in omnibus
exemplũ patiẽtie ostẽderet. vt Cy
rillus dicit. Celi et terre dñs cesus

sustinet ⁊ patit̄ impiorū ridicula. formā nobis patientie p̄bēs. Tercium ꝙ vultū illū desiderabilē angelis. venerabilē sctīs. qui ⁊ omēs celos adiplet leticia polluerūt sputis polluti labijs dicēte euāgelista. Expuerūt in faciē ei⁹. Per hoc etiā īpleta est scp̄tura dicēs. Faciē meā nō auerti ab increpātib⁹ ⁊ cōspuentib⁹ in me Ysa. l. Propriuz em̄ erat iudeoꝝ cōspuere in faciez ei⁹ quē condēnabāt et morte dignū iudicabāt. Et verisimiliter illō magis et multiplici⁹ xp̄o fecerūt cōtra quē maiori odio exarserunt. Vn̄ Marc̄. dicit ꝙ cōspuerūt. tā ꝙ̄ nō vnus solus. ſꝫ plures simul cōspuerūt in faciē xp̄i. Ex quibus sputis īmūdis ⁊ verberib⁹ ad xp̄i faciē datis. facies illa decora ⁊ plena grāꝝ quā angeli desiderabant inspicere sic deturpata fuit. vt tūc illud videret̄ impletū qđ scribitur Ysa. liij. Nō est spēs ei neqꝫ decor. Vidimus eū ⁊ non erat aspectus in eo. ⁊ nos reputauimus eū quasi leprosū ꝑcussū a deo ⁊ hūiliatū Quartū fuit velatio sue venerāde faciei. Vn̄ euāgelista dicit Et velauerūt eū Obtexerūt em̄ faciē illaz quā scti patres ipōꝝ cū mult͛ suspirijs desiderabāt videre ⁊ cū mľto d̄siderio diu clamabāt Ostēde nobis faciē tuā et salui erim⁹. Veni ⁊ ondē nobis faciē tuaz sup̄ cherubin et cetera multa Tādē venit ⁊ iudeis faciē suā ostēdit ⁊ ipsi caz velauerūt ⁊ sibi ipsis absconderūt Quintū fuit ꝓphetizādi irrisoria postulatō. Vn̄ cū velatus esset ꝑcusserūt eū dicentes. Prophetiza nobis xp̄e Quis est qui te ꝑcussit. Sed vbi ⁊ quādo ꝑcusserūt eū. de hoc euangeliste diuersimode scribunt. Nā Math. dicit ꝙ tūc colaphis eū cedebāt. Alij aūt palmas in faciē eius dederūt. Scđꝫ Marcum vero colaphis et alapis euz tūc ceciderūt Scđm Lucā vero ꝑcutiebāt faciē eius. Et ergo potest dici ꝙ cū velabāt eū quilibet ꝑcussit ipꝫ vbi ip̄e volebat. Alij ad collum. Alij ad maxillas alij ad faciem. Et ꝑcutiendo interrogauerūt eum dicentes. Prophetiza nobis christe Quis est qui te percussit. et sic dominus prophetaꝝ vt pseudo propheta illusus est. Quia dicit Beda. Hec quasi in contumeliaz faciebant ei qui se ab apostolis propheta voluit haberi. ¶ Sextū potest addi. Vellicatio genarum eius. Dicit em̄ propheta. Corpus meuz dedi ꝑcutientibus. et genas meas vellentibus. Quod intelligendum videtur de laceratiōe genarum dn̄i facta vnguibus ipsorum iudeoruz. Nam sacrilege manus impie gentis non fuerunt saturate colaphis et alapis ac conspuitōne desiderabilis vultus mitissimi domini nostri iesu christi. sed etiā ad genarum eius vellicationem crudeliter exarserunt. Ecce hec sunt incōmoda noctis illius qua dn̄s noster captus est. Que vt ait Augustinus in de cōcordia euangelistaruꝫ passus est vsqꝫ mane in domo principis sacerdotū. que mala et incōmoda ſm Chrysostomum in omelia euangeliste cum sūma diligentia executi sunt. et licet sint exprobratissima. nihil tamen de eis occultabant. nihil in eis verecūdātur. ſꝫ gl'iam sibi existimāt maxiam dn̄atorē orbis fraꝝ

christũ ꝓ nobis talia sustinuisse. Hec igit᷑ cõtinue legamus sedule de ipis loq̄mur. ea nr̄is mentibꝫ inscribamꝰ. silr̄ in ipis gl'iemur ꝛ dño cõpatiamur. Jmmo aīa duo ta hec opprobria et noctis illius incõmoda que dñs ꝓ nobis ꝑtu/lit cernẽs audiẽs et aduertẽs quõ posset se a lachrymis cõtinere ꝛ iterne compassiõis occultare dolorem. maxime dũ simul aduerterꝫ ꝛ cõpararet agninā dñi iesu tractabilitatis mãsuetudinẽ. ꝛ leoninā acerbitatis iudaice feritatẽ. ac horrendā prorsus eoꝝ impietatem. Nec tantis iniurijs satiari ñ potuit q̄n potius ferali rabie fremẽs impio iudici tanq̄ꝫ rabido cani animā iusti deglutiendā exposuit. Vinctũ em̄ iesum añ faciẽ pilati ꝑduxerũt põtifices et postulabãt interimi crucis supplicio eũ i quo nullũ omĩno fuit peccatũ iesũ domino nostꝛo. qui cũ p̄re et spũ sancto viuit et regnat Amen.

De passione domini Particula tercia. Ser. xxxvij

Impiorũ iudeorũ crudelitas nõ fuit satiata iniurijs et incommodis quas innocẽti dño tota nocte impie irrogauerũt. vt de eis audistis sermone ꝑximo. Sed post om̄ia ipm vinctũ ad pilatũ ꝑducentes cruc̄ eũ supplicio interimi petiuerũt. Ab illo sumet exordiũ p̄sens sermo. et ꝑducat hystoriaꝫ vsq̄ꝫ ad xp̄i cõfixionẽ et eleuatiõeꝫ in crucis patibulo inclusiue. Rogemus mariā virginẽ ꝓ gratia nobis impetranda. qua ꝛc̄. AM

Facto claro mane fere hora prima diei surgens oĩs multitudo de domo cayphe adduxerũt iesũ vinctum in ꝑtoriũ et tradiderũt euꝫ põtio pilato p̄sidi. Ubi cum vinctus staret iudei nõ introierũt putantes se contamiari si alienigene domũ introissent. sꝫ nõ timebãt se cõtaminari cũ fratrẽ innocẽteꝫ occidere conabant᷑. Vñ Aug. O impia cecitas. alienigene iudic̄ ꝑtorio cõtaminari timebãt ꝛ fratr̄ innocẽtis sanguinẽ fundere nõ timebãt. Nam q̄ etiā dñs erat ꝛ vite dator q̄ occidebat᷑ nõ eoꝝ ꝯsciẽtie sed nesciẽtie deputat᷑. Exiuit ẜ pilatꝰ foras et dixit ad eos. Quā accusatõeꝫ affert̄ aduersus hoieꝫ hunc. Rñderũt iudei. Si nõ esset h̄ malefactor ñ tibi tradidissemꝰ eũ. Sup quo dicit Aug. Interrogentur atq̄ꝫ rñdeant ab immũdis spiritibꝫ liberati. ceci vidẽtes. mortui resurgentes. et q̄d oĩa superat stulti sapiẽtes vtrũ sit malefactor iesus. Sed illa dicebãt hi de q̄bꝫ ꝑ prophetā iam ipe ꝑdixerat. Retribuebant mihi mala pro bonis. Consequent᷑ inceperũt dñm accusare in tribꝫ et dicere. q̄ eẽt ꝯtrarius publice ꝑtãti et principatui. Dixerũt em̄. Jnuenimꝰ hũc subuertentẽ gentẽ nr̄am. i. auertẽdo a lege moysi. et ꝓhibentẽ tributa dare cesari. et dicentẽ se esse xp̄m regem. tanq̄ꝫ voluerit sibi vsurpare regnũ iudeorum. Primũ fuit manifeste falsũ. quia dñs legẽ moysi seruauit vsq̄ꝫ ad finẽ. Silr̄ secundũ est falsũ. q2 querentibꝫ iudeis an liceat dare cẽsum cesari ꝛc̄. Mat. xxij. Silr̄ terciũ fuit falsuꝫ. q2 cũ sciret turbas vẽturas vt eũ

rapent et facerēt regē fugit. Joh. vi. [Et dicit pilatus ad iesū. Non audis q̄nta aduersū te dicūt testimonia. Et nō rn̄dit ei ad vllū verbū ita vt miraret̄ p̄ses vehemēt̄] Ideo aūt dn̄s nō rn̄dit ad accusatōes iudeoꝝ. q2 fuerūt manifeste false nec rn̄siōe digne. Et etiaꝫ q2 voluit implere qđ fuit scp̄tū đ eo Jsa. liij. Sicut agnus corā tōdēte se sic obmutescet Et cū sic taceret dn̄s mirabat̄ p̄ses vehementer đ christi patiētia ꝙ sic tacuit cū oīa ꝯtra eū dicta posset exufflare vno ꝟbo. [Et intrauit pilat⁹ in ptoriū di. ad iesum. Tu es rex iudeorꝫ] Pilatus q2 fuit hō gentil' ideo n̄ curauit de prima accusatōne .s. de obseruatōe vel violatōe legis. Secundū sciebat esse falsū. q2 audiuerat quō a xp̄o fuerat rn̄sū iudeis Reddite q̄ cesaris sunt cesari et q̄ dei sunt deo. De tercio aūt interrogauit christū. q2 videbat̄ illđ eē ꝯtra impatorē ꝙ aliqs diceret se regem iudeoꝝ. eo ꝙ tūc fuiebant impatori. [Interrogauit aūt euꝫ dicēs. tu es rex iudeoꝝ. Cui respōdit. Dicis h̄ a te aut alij tibi dixerūt de me. Dixit pilat⁹] h̄ se didicisse a iudeis dicēs [Nunqd iudeus sum] q. d. Ego nō sum iude⁹. ꝛ ita a me hoc nō dico [sed gens tua et pōtifices tui tradiderunt te mihi. Tūc ait iesus. Regnū meuꝫ nō est de hoc mūdo. si ex h̄ mundo esset regnū mistri mei vtiqꝫ đ certarēt vt nō traderer iudeis]

N [Contra dicit̄ in ps. lxvi. rex oīs tre de⁹. igit̄ rex et ei⁹ regnuꝫ erat de hoc mūdo. Rn̄det̄ ꝙ f3 diuinitatē xp̄o oīa subiecta sunt. ꝛ ē rex oīm. Sed fm hūanitatē non venit in p̄mo aduentu suo ad dominandū tpalit̄ sed magꝭ ad seruiēdū ꝛ patiēdū. Et sufficit ad ꝓpositū. q2 non fiebat q̄stio nisi de hūanitate et q̄ ad p̄sentē statum. Dn̄s ei voluit ī p̄mo aduētu suo eē paup et pati ac mori. vt sic ī eo impleret̄ ꝓphetia Zach. ix. ꝛ Ysa. liij. [Cui pilat⁹. Ergo rex es tu. rn̄dit iesus Tu dicꝭ] q. d. Verꝫ dicis q2 rex sū ego [Ego in h̄ nat⁹ sum ꝛ ad hoc vēi ī mūdū vt testimoniū ꝑhibeā ꝟitati. Cui pilat⁹. Quid ē ꝟitas. Et cū h̄ dixisset iterꝫ exiuit ad iudeos ꝛ dixit ad eos. Ego nullā inuēio cām in hoīe illo. At illi dixerūt. Cōmouit vniuersū ꝑplm incipiēs a galylea vsqꝫ huc] Et totā accusatōeꝫ retorq̄bāt ī offensaꝫ cesaris cui⁹ official' fuit pilat⁹. vt ꝑ hoc eū magis cōcitarent aduersus iesum. [Cum autē audisset pilatus ꝙ iesus galyleus esset ꝛ de herodis ptāte q̄ et his dieb⁹ hierosolymis erat misit pilat⁹ iesuꝫ ad herodē] subdēs ipm sue ptāti ꝛ volūtati. vt. s. ipe eū iudicarꝫ vl' dimitteret. [Et gauisus ē herodes q2 ex multo tēpe cupiebat videre iesū. et spabat aliqđ signū videre ab eo] nō tāqꝫ lucratur⁹ aliqđ vtilitatis ex ei⁹ aspectu s3 patiēs nouoꝝ cupidinē cupiebat videre q̄ndam extraneū homīeꝫ de q̄ audierat ꝙ sapiēs et mirific⁹ eēt vt dic̄ Theop̄. Volebat etiā audire ab eo q̄d diceret. et iō interrogauit euꝫ q̄si derisorie habēs se ad ipm ꝛ eū subsannās. Subdit ei euāgelista dicēs. [Interrogauit aūt eū multꝭ ꝟmōib⁹. Jesus ꝟo q̄ cūcta rōe ꝑ egit ꝛ q̄ teste dauid suos ꝟmones ī iudicio disponit piū eē iudicabat

ĩ talibus habere silentiũ. Sermo eñ platus ei cũ nihil pficit cõdẽnatõis fit causa. hec Theop. Propter qđ subdit euãgelista [Et ipse nihil ei rñdebat] Vñ Ambro. dicit Tacuit et etiã nihil fecit. qꝛ nec illius crudelitas merebat᷑ videre diuina. ꝛ dñs iactantiã declinauit. Et forte typice in herode oẽs impij figurant᷑. q̃ si legi nõ crediderit ꝛ pphetie miraculis xp̃i opa ĩ euangelio videre nõ poterunt. Et Grego. xxij. moral'. Hec audiẽtes nos oportet addiscere vt q̃tiẽs auditores nostri nr̃a volũt q̃si laudanda cognoscere. nõ autẽ sua puersa mutare om̃ino taceam⁹. ne si ostẽtatõis studio verbũ dei loq̃mur. ꝛ illoꝝ q̃ erat culpa eẽ nõ desinat ꝛ nostra q̃ nõ erat culpa fiat. Et. x. mora. dicit idẽ. Inq̃situs redemptor nr̃ tacuit. expectatus mirabilia facere cõtẽpsit. seseq; apud se in occultis retinẽs eos q̃s exterioꝛa q̃rere cõperit ingratos foris reliq̃t. magis eligens apte a supbientibus despici q̃z a nõ credentibus vacua voce laudari. ¶ Ex his autoꝛitatibꝫ elicit᷑ q̃ dñs nullũ signũ fec̃ corã herode nec rñdit ad ĩterrogata pp̃ter tria. Primo ne dimitteret᷑. et crucis ac passionis sue fruct⁹ vlteri⁹ differret᷑. Secũdo ideo qꝛ herodes fuit indignus taliũ. qꝛ ad desiderandũ illa motus fuit solũ ex curiositate. s. vt videret aliq̃d mirabile. ꝛ audiret aliqua noua rara et incõsueta de q̃bus miraret᷑ ꝛ nõ q̃siuit salutẽ suam aut cognitõem veritatis. Tercĩo vt nobis oñderet q̃ in factis ꝛ v̄bis nr̄is debem⁹ cauere oñtatõez vt qñ alij volũt aliq̃ a nobis scire aut videre ex q̃ seq̃ret᷑ nr̃a laus et ostẽtatio. et null⁹ alioꝝ fructus s; tm̃ curiositas q̃ tũc debem⁹ potius tacere q̃z loq̃. ne cũ alijs placere volum⁹ nos ip̃os ostẽtatõe ꝛ iactãtia maculem⁹. Sic eñ dñs fecit. sciẽs eñ q̃ ex suis signis et v̄bis sequeret᷑ laus sua tanq̃z cuiusdã viri mirifici. et nulla seq̃ret᷑ vtilitas. eo q̃ herodes et sui desiderabant hm̃õi signa videre et v̄ba christi audire ñ propt᷑ cognoscere veritatẽ et propt᷑ salutẽ ppꝛiã s; curiose propt᷑ videre ꝛ audire noua de q̃bus miraret᷑ noluit facere et voluit potius tacere et derideri q̃z sine fructu loqui inanit᷑ ꝛ laudari. ꝛ maxime p̄dicatoꝛ verbi dei sui ostentatõem corã p̄ncipibꝫ aut q̃busdã alijs dicẽdo placibilia ꝛ nõ vtilia. sed debꝫ q̃rere tm̃ honoꝛez ꝛ vtilitatẽ audientiũ. ꝛ dꝫ potius tacere q̃z dicere ea que cẽnt tm̃ ad laudẽ suã et ostentatõez. ꝛ inutilia aut min⁹ vtilia audiẽtibꝫ. [Cũ ãt dñs ita staret tacens corã herode. tũc etiã stabãt illi pricipes sacerdotũ et scribe cõstãter accusantes eũ] de eisdẽ de q̃bus ꝛ corã pilato eũ accusabãt. maxime h̄ aggrauantes quõ cõmouisset vniuersũ populũ incipiens a galilea dominio herodis. vt ex h̄ magis assumer; sibi aĩo qꝛ cõmotõem in suo dñio concitasset. Et cũ vidisset herodes q̃ xp̃s nullũ signũ faceret nec v̄bũ aliq̃đ ad interrogata rñderet. nec ꝯtra accusatoꝛes suos aliq̃bꝫ rñsiõibꝫ se d̄fenderet [spreuit eũ] cũ exercitu suo reputãs xp̄m idiotã et fatuũ. ꝛ derisit eũ induẽs ip̄z veste alba. sic eñ tunc fatuis solebãt illudi. Et q̃uis h̄ herodes fe-

cerit in xp̄i derisionez. nō tñ caret
mysterio. Quia dicit Amb. Non
est ociosū ꝙ veste alba induit᷑ do
min⁹ ab herode imaculate tribu/
ens īdicia passiōis ꝙ agnus dei si
ne macula cū glīa mundi pctā su/
scepit. Et inde agnus dei peccata
mūdi ablatur⁹ in alba veste ē illu
sus. qꝛ ī casta carnē est passus. Ex
hoc etiam debēt discere serui dei ñ
turbari cū ꝑ cādore vite sue q̇ deo
placere volūt deriden᷑ ab hoībus
mūdanis. sꝫ debēt eq̄nimit᷑. imo
ꝛ letāter sustinere cogitātes quō ꝑ
eis rex glīe christ⁹ illusus ē et deri
sus. Sꝫ et q̇libꝫ xp̄ianus hō debꝫ
hūc xp̄i spretuꝫ et irrisionē hr̄e p̄
oculis ꝛ patiēter ferre cū irride᷑ ꝛ
spernit᷑. Quid ei magꝭ ē si nos qui
vere insipiētes sum⁹ et ignari tēpta
mur. cū illa et̄na sapīa que oīa vi
det ꝛ quē nihil latere pōt ih̄s xp̄s
dei filius sic voluit ꝑ nobis sperni
cōtēni derideri ac ꝑ idiota imo ꝑ
stulto reputari et illudi. ꝑpter h̄
vt ꝑ hec nobis merea᷑ ablatiōem
oīs stulticie et ignorātie nr̄e p̄sen/
tis et q̄ fuissent futura ī inferno. ꝛ
vt merere᷑ nobis collatōeꝫ eq̄leꝫ
sapīe ꝛ scie angeloꝝ in finita sapīa
īmēsa dei p̄ris sapiētia. Hāc albā
vestē m̄ō rep̄sētat alba sacerdotal'
¶ Unde notādū ꝙ pontifex
nr̄ christus in passiōe sua habuit
oīa pōtificalia ornamēta. Amictā
suscepit cū velat⁹ est a iudeis corā
caypha. Albā habuit cū veste al/
ba indut⁹ ē ab herode. Casulā su/
scepit cū milites circūdedēt pur
pureo vestimēto corā pilato Sto
lā et cingulū habuit cū fuit colli/
gatus ad colūnā. Manipulū ha
buit cū fune man⁹ ligauert, ꝛ hūc

soluerūt qñ ei arūdinē ī dextram
dederūt. et tūc funis ille remansit
pendēs ī sinistra. et rep̄senta᷑ ꝑ h̄
ꝙ manipul⁹ porta᷑ ī sinistro bra/
chio. Coronā spineā ꝑ mitro ꝛ ba
culū arūdineū ꝑ baculo pastorali
Cyrothecas autē habuit ꝛ sanda/
lia cū man⁹ eius ꝛ pedes toti fue
rūt sanguīe rubricati. ad qd̄ desi/
gnādū sandalia debēt hr̄e opturā
cū aliq̄ rubro sericeo pāno. Cyro/
thece etiā habēt desuꝑ manū ali/
qd̄ monile rotūdū. qd̄ dꝫ silr̄ hr̄e
aliq̇d de rubro ad desig̃ndū stig/
mata xp̄i. Et sic pilat⁹ honorauit
herodē in h̄ ꝙ misit sibi xp̄m tāq̄
hoīeꝫ sue iurisditōis et ad se iudi/
cādū ꝛ dimittēdū. Sic cū herodes
in xp̄o nullā īuenit cāꝫ mortis vt
pilatū rehonoraret dn̄m spretū ꝛ
ludibrio habitū induit alba veste
in derisionē ꝛ remisit eū ad pilatū
[Et ipa die facti sunt amici hero/
des ꝛ pilat⁹] Nā antea erāt inimi
ci ad inuicē ꝑpt̄ necē q̇rūdā galyle
orū q̇s pilat⁹ occidit miscēs san/
guinē eoꝝ cū sacrificio. Cū vo xp̄s
reduct⁹ eēt ad pilatū [ꝯgregatꝭ p̄n
cipibꝰ sacerdotū ꝛ magistratibꝰ et
plebe exiuit ad eos pilat⁹ foras.
ꝛ dixit eis. Obtulistis mihi hoīeꝫ
hūc q̄si auertētē populū. ꝛ ecce e/
go corā vobis interrogās nō īue/
nio in eo causam in his in q̇bꝰ euꝫ
accusatis. sed neqꝫ herodes. nā re
misit illū ad nos. Per diē aūt so/
lennem cōsueuerat p̄ses dimitte/
re vnū vinctum.] Nam et in no/
cte pasce angelus domini salua/
uit hebreos et percussit primoge
nita egiptiorum. ideo in memo/
riam huius beneficij in solenni/
tate pascali iudei saluabant vnuꝫ

ꝓpinquũ morti et alios dãnatos
ad mortē interficibãt. ad repꝫsentã
dũ saluationē hebreoꝝ. ⁊ interfe/
ctionē egiptioꝝ. Q. Sciens
aũt pylatus iesũ ⁊ ꝙ ꝑ inuidiã tra
didissēt eũ. volēs ipꝫ libare ꝓposu
it quē illoꝝ duoꝝ vellēt sibi mitti
scꝫ iesũ vel barrabã. Barrabe aũt
libatõꝫ credebat iudeos nll'o mõ
petere. ꝓpter magnã ipsius mali/
ciã. Sed ꝑ̃ncipes sacerdotũ ⁊ scri
be nimio odio cõtra xp̃m ꝑmoti.
suaserũt populo vt peterēt barra
bam. iesũ aũt ꝑderēt. ꝓpter quod
vniuersa turba exclamauit. [Tol
le hũc ⁊ dimitte barrabã] et ita tu
multuosis verbis ⁊ acclamatõni
bus auctorē vite petiuerũt ad mor
tem. et virũ homicidã seditiosũqꝫ
latronē seruãt ad vitã. lupũ agno
mortē vite. tenebras luci tã stulte
qꝫ impie ꝑ̃ferētes. Hic disce cinis
humiliari. ⁊ patiēter sufferre. Et si
aliquãdo tibi ꝑ̃feratur inferior te
aut hõ humilioris cõditõnis cũ ⁊
videas dñm tuũ hoc ꝓ te sustinu/
isse. vt etiã insignis latro sibi a mł
titudine ppl'i ꝑ̃ferret. Cũ aũt pyla
tus audiret iudeos petere dimissiõꝫ
barrabe et occisionē dñi dicit eis.
Quid eñ̃ mali fecit ego nullã cau
sam mortis in eo inuenio. Corri/
piã ergo eũ et sic dimittã. Et statiꝫ
appꝫ̃hendit iesũ et flagellauit. ꝑ se
aut verisimilius ꝑ ministros su/
os Et h' fec̄ ꝫm Alchuinũ vt iudei
sic saciati penis ⁊ opprobrijs mor
tem eius vlterius nõ sitirēt. Et Au/
gusti. in quodã sermone de passio
ne dñi loquitur ac si xp̃s in flagella
tiõe iacuerit ante pylatũ. dicit eñ̃
Ecce iam dñs aptatur ad verbera
ecce iam ceditur. rũpit sanctã ceruі

cem violentia flagelloꝝ. repetitis
ictibus crudelia verbera scapulaꝝ
terga cõscandũt. proch dolor iacet
extēsus ante hoĩeꝫ deus. ⁊ suppliciũ
patitur rei in quo nullũ pc̃ti vestigiũ
potuit inueniri. Tamē cõmũiter
tenetur ꝙ dñs dũ flagellatur liga
tus fuit ad colũnaꝫ qua ip̃m pyla
tus stare iussit et ligari. atqꝫ in cõ
spectu derisorũ durissimis verbe/
ribus virgineã carnē crudeles licto/
res diuellere. qui ⁊ repetitis ictibus
plagas plagis. vulnera vulneribus
et liuores liuoribus cõflixerũt. Et
vt dicit Hiero. Quia scriptuꝫ est
multa flagella peccatoris. voluit
dñs flagellari vt sua flagellatõne
nos a flagellis ꝑpetuis liberaret
haud dubiũ multa dura et atro/
cia verbera dederũt truculēti licto
res in carnē candidã saluatoris q̄
rũ verberũ si vnũ aut pauca cum
graui flagello corporis vnius no/
stri vicꝫ ꝑ respectũ ad xp̃i carnē de
beret valide infligi qꝫ putatis g̃/
uiter lederet. Et ex hoc aduertat
oĩs xp̃ianus quantũ et qꝫ acutuꝫ
ac intolerabilē dolorē tũc ꝑ se su/
stinuerit christus cũ imites et im
misericordes viri circũstetererũt agnũ
mãsuetissimũ ⁊ ex robore lacerto
rũ suoꝝ cũ crudelibus flagell' tã mł
tas ⁊ duras itulerũt plagas isti ca
stissime ⁊ nobilissime carni q̄ tãto
fuit ꝑceptiuior et sēsibilior qꝫ alia
caro qꝫto fuit nobilior ⁊ delicati/
or ac clarior. qr ex puriori ⁊ mũdi
ori formata materia ex v̉giali vte
ro sũpta. ⁊ qꝫto imediate a diuia
v̉tute ⁊ scti spũs opatõe fuit sub/
tilius et melius formata et comple/
xionata. tãto etiã in ea inde v̉ber
maiorē causat dolorem qꝫ in alio

grosso corpe vt etiā longo añ in q̊
daz alio ꝯmone memoroꝛ me di
xisse. Et q̄ꝫ copiose putatis sacra/
tissimus sanguis de cōscisso cor/
pe christi et tā multis vberib⁊ et
vulnerib⁊ lacerato stillauerūt in t̄
ram q̄ꝫq̄ꝫ copiose flagellis sacruz
corpus scindentib⁊ inheserit Cū ꝛ
columna ad quā dn̄s ligat⁹ fuit
gutt̄ sanguinis isti⁹ cōspersa ad
huc rubra ꝯuat vestigia. vt refert
Beda sup Lu. Et insup q̄ꝫ abun
danter ille preciosissimus sāguis
defluxerit p dorsum de sacro late
re innocentis ꝛ amātissimi dn̄i in
quo omino null⁹ reatus poterat
inueniri Propter qđ ipe p pphaz
inq̇t. Sine causa flagellis cecide/
rūt me. Et ve dn̄e iesu sine causa.
nisi puersi illi hoies forte bn̄ficia
eis p te exbibita et opa tua bona
penis digna sua ingtitudine iudi
carent. Hec cogita et mente per/
tracta o hō q̇ totius confusiōis ꝛ
ꝯtritōis istius cā existis ꝛ repēde
saluatori tuo deuotōis g̃titudinē
atq̄ꝫ compassiōis affectū. Et disce
patienter sufferre flagella pijssi/
mi pr̄is tui dn̄i dei et aduersa q̄/
libet que ipe tibi p se aut p alios
tanq̄ꝫ p instrumēta mĩcordit̄ in
fligit. q̄ eñi flagella dei nō merito
sufferres cum omi patiētia o hō q̇
natus es ad laborē. q̇ in peccatis
nutritus es ꝛ cōuersatus atq̄ꝫ he/
reditati celestis aule deputat⁹. q̄
nō nisi mūdos accipit. que inq̄ꝫ n̄
sufferres patiēter si videres oculis
cordis et attēte cōsiderares regez
regū ꝛ dn̄m dn̄antiū amātissimū
saluatorē tuū q̇ peccatū nō fecit.
nec inuent⁹ est dolus in ore eius
propt̄ te tam g̃uiter flagellari.
R. Propter qđ dicit Gre. in pa
storali. Cur a spez credit̄ vt a deo
hō toleret flagella p mal' si tanta
deus ab hoibus ptulit mala pro
bonis. Aut q̇s sane intelligentie
de passiōe sua ingt⁹ existit si hic
sine flagellis non exijt q̇ sine pctō
fuit. Flagellato dn̄o gentiles. scꝫ
milites psidis nō cōtenti ista fla/
gellatōe adhuc illuserūt ei multis
verbis ꝛ factis. Et pilato iubente
aut pmittente ad mitigādū furo/
rē iudeoꝝ vt eēnt satiati sanguīe
suo cū viderēt eū sic punitū vltra
condignū. vel vt dic̄ Chryso. mili
tes talia fecerūt vt cōplacerēt iu/
deis amore pecuniaꝝ. ¶ Et quia
xp̄m esse regē iudeoꝝ corā pilato
pri⁹ accusabant. idcirco milites il/
li sacrilegi derisorie adhibebāt in
signia regalia. Et h̄ in ptorio in lo
co patenti et corā multitudine. Et
p̄mo exuentes eū vestib⁊ suis in/
duebāt eū purpura. i. veste rubea
ad sil'itudinē purpure. qua veteres
reges vtebant̄. Scđo plectebant
coronā de spinis. i. de iūcis mari/
nis ad modū spinaꝝ acutis et du
ris. ꝛ imposuerūt capiti suo p dia
demate regali. Et Nico. đ ly. dicit
se audiuisse a q̊dā q̇ fuit vltra ma
re cū ludouico rege frācie ꝙ in lit/
tore maris ipe sensit pūcturas iū
coꝝ p sotulares intermedios. đ ta
libus spinis. i. iuncis marinis ad
sil'itudinē spinaꝝ duris et acutis
plectētes coronā imposuerūt eaz
capiti eius. Et ista corona dēsitate
aculeoꝝ suoꝝ g̃uissime p̄ssit vene
randū caput dn̄i et saluatoris nr̄i
ꝛ multoꝝ aculeoꝝ suoꝝ signa et
vulnera in eo reliq̇t ac vndiq̄ꝫ p̄ci
osi sanguīs guttas elicuit ꝛ in ve
nerabilē faciē trāsmisit. Vn̄ dicit
Hiero. Caput illud diuinū densi

tate spinar̄ vsq̄ȝ ad cerebrū ↄfixū fuit. ita vt sanguis ex capite extra ctus frontē genas ⁊ collū ꝑfūderet. Ecce fidelis aīa quō sponsus tuus speciosus forma p̄ filijs hominū tanq̄ȝ sponsus ꝓcessit coronatus. nō auro nō gēmis. ſȝ crudelibus spinis. Et amictus fuit purpura veste derisoria. Egredere ergo filia syon. i. fidelis aīa. egredere inquā a curis secularibꝫ. a cogitatōibꝫ vanis. ab occupatōibus mūdanis. a carnalibꝫ cōcupiscentijs. ⁊ vide regē salomonē christū dn̄m verū pacificū q̄ destruxit inimicicias inter deū et hoīem. contēplare hunc in dyademate suo q̄ coronauit eū impia ⁊ crudel' mater sua. i. synagoga plebs. s. iudaica. cui⁹ cōpeditos ipe soluit. elisos erexit. et pupillos eius ac viduas consolat⁹ est. Considera quō speciosus ille p̄ filijs hoīm ꝓ te hodie q̄si leprosus ḟm Isaie vaticiniū et nouissim⁹ viror̄ estimat⁹ est vt te ab eterna ↄfusiōe eripet. ⁊ a supbie peste liberaret. Hec hodie et sp̄ considera ac cōtēplare oculo cordis tui. ⁊ post illō p̄clarū hūilitatis exemplū et speculū noli ampli⁹ supbia in altū extolli. ſȝ hūilia te ⁊ sustine patiēter opprobria ꝓ eo q̄ tam indigna ꝓ te et ꝓ tua salute dignatus ē cū omi patientia et māsuetudīe sustinere. Tercio dederūt ei arundinē in dextra eius pro sceptro regali. significantes ꝑ h̄ regnū qd̄ sibi vsurpasse videbaṫ. Quarto milites venerīt et genua ante eū irrisorie flectebāt ⁊ illudētes ei dicebāt Aue rex iudeorū. q. d. Voluisti regnare ⁊ nō potuisti. Quinto cū milites an̄ eum genua flecterēt. et ip̄m vt regē irrisorie salutarēt tūc dabāt ei alapas Sexto expuerūt ī faciē ei⁹ tāq̄ȝ in cōtēptibilē ⁊ vilē ꝑsonā. Septio acceperūt baculū arūdineū d̄ manu ei⁹ et ꝑcutiebāt caput ei⁹. ⁊ h̄ in cōtēptū ⁊ rōe doloris sibi sil'r infligendi. Sed etiā ex tali ꝑcussiōe aculei corōe pl⁹ ītrabāt caput ei⁹ ⁊ ꝓfundi⁹ vulnerabāt. Ecce q̄ȝ mł'tiplicit' xp̄s ꝓ nobis derisus est et q̄ntas ꝓ nobis et q̄ȝ multiplices patiebaṫ iniurias et cōtumelias. De q̄bus loq̄ns Ans. dicit. Attende aīa mea q̄s est q̄ hic īgreditur habēs imaginē q̄si regis et nihilo minus serui despectissimi ↄfusiōe repletus est. coronat⁹ incedit. sed ipa ei⁹ corona cruciat⁹ ē illi. ⁊ mille pūcturis speciosū v̄ticē eius diuulnerauit. regali purpura īduiṫ. ſȝ poti⁹ ī ea despiciṫ q̄ȝ honoreṫ. Ceptrū māu gestat. ſȝ eo ipȝ venerādū caput ei⁹ ꝑcutiūt. adorāt corā eo posit] genibꝫ ī ṫrā. et regē cōclamāt et cōtinuo ad ↄspuenduȝ amabiles ei⁹ genas subsiliūt. maxillas palmis ꝑcutiūt ⁊ honorabile collū ei⁹ exhonorāt. Vide ita q̄ȝ aīa mea quō ꝑ oīa vir iste ꝓ te sperniṫ ⁊ coartaṫ. ⁊ disce ab eo patiēter ferre si aliq̄n̄ ꝓ eo derideris aut cōtumelias sustineas. Quia dicit Chriſ. Que nobis erit cura d̄ reliq̄ si ↄtumelias ab eo ↄpatiamur. § Postq̄ȝ xp̄s hec passus est ⁊ inde fiebat in xp̄m terminus ↄtūeliar̄. nec pticula tm̄ sed vniuersū corpus patiebaṫ iīurias Postq̄ȝ tm̄ milites sic dn̄m adaptassent [Tūc exiuit pilat⁹ iter̄ foras ad iudeos ⁊ dixit. Ecce adduco eū vobis foras] postq̄ȝ ipȝ suf

ficiēter examinaui ꝛ eū flagellaui ad vobis satisfaciēdū vt cognscatis [Q̄ꝛ nullā īuenio ī eo cām] Et ad p̄ceptū pilati [Exiuit ihs portans spineā coronā ꝛ purpureū vestimētū] nō clarꝰ īpio sꝫ plenꝰ opprobrio. vt dic̄ Aug. Volebat eī pilatus vt sensibilit̄ viderēt q̄lit̄ fuissꝫ illusus et flagellatꝰ. vt sic mouerentur ad compassionem et eius sanguinem non sitirent. Et dixit eis [Ecce homo] q. di. Si in aliq̄ male egisset ē tn̄ vltra ꝯdignū punitus. ꝛ iō deberet vob̄ merito sufficere et furorē vestꝝ mitigare. Sꝫ vt dicit Aug. Judeoꝝ īuidia p̱ xp̄i ignominiā nō frigescit īmo ardescit potiꝰ et excrescit. Et iō cū pontifices ꝛ mīstri vidissent eū sic flagellatū ꝛ illusū tumultuose clamauerūt [Crucifige crucifige eū.] Et ad p̄ores accusatiōes addiderūt mō aliā di. [Nos legē hēmꝰ ꝛ f̄m legē dꝫ mori q̄ꝛ filiū dei se fecit. Cuꝫ āt pilatꝰ audisset hos f̄mōes magis timuit] interficere filium dei. Et tali timore cōcussus rursus in q̇sitōꝫ fec̄ [Jngressus eī ī p̄toriuꝫ dixit ad iesū. Vn̄ es tu Jesus aūt rn̄sū nullū dedit.] Et est notādū q̄ plr̄ibus vicib ⁊ dn̄s īt̄rogatꝰ in sua passiōe legit̄ tacuisse. Prio tacuit corā pōtifice cū a fals̄ testib ⁊ accusabat̄. Scd̄o corā p̄side cuꝫ a pōtificib ⁊ accusabat̄. Tercio ab herode cū multis f̄mōib ꝰ īterrogāte. Quarto corā pilato de suo origine inq̇rēte. Vn̄ dic̄ Augꝰ. Hoc aūt silētiū dn̄i nr̄i iesu xp̄i n̄ solū sel' f̄cm̄ oīꝫ collat̄ euāgelistaꝝ narratōib ⁊ repit̄. Sed apd̄ p̄ncipē sacerdotū ꝛ apd̄ herodē ꝛ apd̄ ipsū pilatū vt nō frustra de illo p̱phetia p̄cesserit. Sicut agnus coram tōdente fuit sine voce sic nō apuit os suū. tūc vtiqꝫ qn̄ interrogātib ⁊ iudeis nō rn̄dit. Quis em̄ q̇busdā interrogatōib ⁊ sepe rn̄derit, tn̄ propter illa in q̇b ⁊ noluit rn̄dere ad h̄ data est nobis de agno optima silitudo vt ī suo silētio nō reꝰ sed innocēs haberet̄. i. nō sibi sic conscīꝰ q̇ de pc̄tis cōuincebat̄ suis. sꝫ sicut mansuetus q̇ p̱ peccatis imolabat̄ alienis.

T Epꝰ plura v̄ba dicit euāgeliū [q̄ pilatꝰ q̄rebat dimittere iesū. Qd̄ cū cognuisset iudei dicebāt ei. Si hūc dimittis nō es amicꝰ cesaris. Ōis q̇ se regē facit ꝯtradicit cesari] Cū aūt pilatus audissꝫ minas sibi īferre d̄ īdignatōe cesaris adduxerūt iesuꝫ foras ꝛ sedit p̱ tribunali. et vidēs q̄ nihil p̱ficeret laborādo p̱ christi libatōe lauit manꝰ suas coraꝫ pp̄lo et dixit [Jnnocēs ego suꝫ a sanguīe iusti huiꝰ] ꝛ ita voluit eē īmunis a pc̄tō. sꝫ nō suffecit hoc. nec totaliter poterat p̱ h̄ excusari q̄ꝛ victꝰ timore imp̱atoris ꝛ fauore iudeoꝝ q̇bus p̄erat ꝛ a q̇b ⁊ forte pecunias leuare sp̱aret contra iusticiā dedit sentētiā ī mortē innocētis. Nam vt sequit̄ in euāgelio. [Tunc. s. qn̄ audiuit illa verba populi. s. Si hunc dimittis nō es amicus cesaris. Ōis q̇ se regē facit cōtradicit cesari] Tradidit eis illū p̱ sententiam diffinitiuam vt crucifigeret̄. et innocens dominus propter hoc vt nos eriperet ab illa graui sentētia quam feret contra omnes de tāta sua miseria ingratos ꝛ ab illo asp̱o verbo qd̄ dicturus ē iniq̇s. s. Jte ī ignem eternum voluit iniusto iudicio cōdemnari.

Qua snīa data/ milites p̄sidis su
scipientes iesum exuerūt ip̄z pur/
pura ⁊ induerūt vestib⁹ suis et im
posuer̄t sibi crucē / portādā ad lo/
cū passiōis. Dicit em̄ Chryso. φ li
gnū illud reputabat̄ prophanuz.
q̄re nullus illoꝝ illō nō solū nō
portare sed nec tāgere voluit. Et
ideo imposuerūt iesu velut homi
iā dānato. Et dic̄ glo. Portat cru
cem suā iesus. grāde ludibriū im/
pijs. grande mysteriū pijs gl'ian
tibus q̄si in sceptro regꝫ. Porta/
uit crucē suā sup̱ humeꝝ vt iple/
ret̄ illud Jsa. ix. Cuius p̄ncipatus
sup̱ humeꝝ eius. Quod ⁊ figura
tū fuit in ysaac portāte ligna ⁊ ig
nem ꝓ sua imolatōe. Genes. xxij.
Sic xp̄s portauit lignū crucꝫ cuz
igne charitatꝫ. Et ex q̄ ysaac dimis
sus est ⁊ mactatus est aries herēs
cornib⁹ inter vepres. sic ⁊ hic s̄m
Chrys. diuina natura manet ipas
sibil' sed mactata ē hūanitas herēs
cornibus int̄ vepres. i. inter retia/
cula pctōꝝ q̄b⁹ hūana natura de
tinebat̄. ¶ Et est notādū
φ dn̄s p̄mo portauit crucē. sꝫ q͛
p̱ totā noctē p̄cedētē ⁊ p̱ totū ma
ne vsq̄ ad horā sextā afflict⁹ fuit
⁊ ideo lento g̃du incedebat. propt̄
quod ipi festināntes coegerūt sy/
monē cyreneū patrē alexandri vt
portaret crucē post iesū / vt sic citi
us venirēt ad locuz passiōis. Ille
aūt symon nō israelita sed p̱egri/
nus ⁊ aduena cui tanq̄ʒ cōtēptibi
li p̱sone imposuerūt crucē. et h̄ n̄
carebat mysterio. Quia dic̄ glosa.
Ecce nō hebreus sed alienigena et
gētil' opprobrio xp̄i subdit̄. vt ple
nitudo sacramētoꝝ trāsire a iude
is ad gentes ōndat̄. Et cū venissēt
ad locū passiōis qui fuit ꝓpe hie/
rusalē ⁊ dicebat̄ caluarie loc⁹. Jnō
ꝓpter caluariā capitis ade quem
aliq̄ dixerūt ibi sepultū sed false.
q͛ iuxta hebron sepultus fuit vt
dicit Hiero. et habet̄ Josue. xiiij.
Sꝫ dicebat̄ caluarie loc⁹ propter
h̄ q͛ ibi malefactores decollabāt̄.
Jbi denudauerūt eū. s. dn̄m iesuz
q̄ cūcta vestit. et q̄ ante secl'a reg/
nans cōfessionē induit et decoreꝫ.
amictus lumīe sicut vestimento.
Jllū q̄dē nudauerūt. et h̄ vt pate
factus sic flagelloꝝ ictus p̱ dorsū
eius et sacra latera purissimi ⁊ sā/
ctissimi sui corp̱is vulnera ⁊ dif/
formitatē oēs valeāt intueri. Et
videt̄ q̄busdā φ illa expoliatio ve
stiū fuit vna de maiorib⁹ ⁊ acutio
rib⁹ xp̄i passiōib⁹. Cū eni exuebāt
vestē imediate cutē ei⁹ ꝯtingentē
illa vestis seu tunica fuit fortit̄ i/
bibita vulneribus et cruētatꝫ icti
bus flagelloꝝ. Vnō qn̄ dn̄s illa
tunica violent̄ et festināter expoli
atus fuit cōcissa fuerūt et renoua
ta in eo oīa vulnera q̄bus vestꝫ i/
bibita fuit. ⁊ ita videt̄ fuisse crude
lior passio xp̄i et acutioris doloris
⁊ forte g̃uior q̄ʒ actual' flagellatō
aut vulneꝝ inflictio. vt pōt in exē
plo aliq̄liter ōclarari. Si em̄ mo
dica lana vel pāniculus in recenti
vulnere aut ap̱to vlcere congelat̄
⁊ inde violent̄ ac cū festinatōe ex/
trahit̄ longe maior dolor sentit̄ i
n̄ra grossa carne ex tali extractōe
pāni q̄ʒ de vno vlcere. q̄nte g̃ ma/
ior fuit dolor i xp̄i nobilissima car
ne vbi ex multis vulnerib⁹ extra/
xerūt tunicā istā festināter imites
crudeles ac imisricordes homies
¶ Cū aūt nudatus eēt posuerunt
eū nudū sup̱ lignū crucis ⁊ ipsum
illi affixerūt manib⁹ et pedib⁹ fer

reis clauis crudelissime pforatis ipimqꝫ atrociter in ipa cruce extenderũt. vt nũerari possent omĩa eiꝰ ossa. Ipo dicente p pphetã Foderũt manus meas et pedes meos dinumeraueꝛt omĩa ossa mea. q. dicerꝫ. Tãtũ sum distẽsus dextrorsum et sinistrorsuꝫ et a sũmo vsqꝫ deorsuꝫ. vt corpi meo ad modum pellis tympani distento facile possent dinumerari omĩa ossa mea. Vñ sup ps. xxi. vñ ille versus sũptus est dicit Cassiodorꝰ. Forma cruc mira pprietate depicta est vt omẽ xpi corpus sic i ea dicat extensuꝫ. quatenus eius ossa humanis oculis numerabilia viderent. ꝛ qđ caro supducta celauerat nimia tẽsio corpis aperiret X ¶ Et notandum ẜm Nico. de lyra. super ps. pdicto. Qñ aliqs affigebatur cruci tũc pus accipiebat mensura corpis sui a manu in manum ẜm longitudinẽ. vt in ligno crucis fierẽt foramina p que possent claui facilꝰ ptrãsire. ꝛ sic etiã factũ fuit đ xpo. qñ ãt vna manꝰ fuit affixa hũores cucurrerunt ad illũ locũ q naturalit currũt ad locũ lesuꝫ. ꝛ sic nerui fuerũt attracti et retracti ad illã ptẽ. ideoqꝫ vt alia manus deduceret ad locuꝫ foramĩs facti in ligno optuit eam trahi violenter cũ corda. ꝛ idẽ intelligendũ de pedibus pper lesionẽ factã in ptib superioribus. ppter qđ ex tali violẽta corpali extensione apparebant ossium iuncture. quia christus nudus fuit crucifixus. et ita ossa eius dinumerari poterãt. ¶ Sed queritur vtrũ xps tribus tm̃ aut quatuor clauis affixꝰ fuerit cruci. Putatur a multis verisimilius esse ꝙ tribus tm̃. Uno .s. p manũ dexteram. Alio p manũ sinistraꝫ. et tercio p ambos pedes simul. Putãdũ nanqꝫ est ꝙ quicqd dolorosiꝰ aut cõtumeliosius cuiqꝫ crucifigẽdo infligendũ poterãt inuenire pfidi iudei in xpo crucifigendo fieri iusserũt. Molestiꝰ aũt est ita crura ɔtorqueri vt vno clauo ambo pedes latiori vulnere pforarẽtur cũ acerbiori violentia cõcussionis et cõfractiõis. verisimile etiã videtur nõnullis autorẽ pudicicie nuduꝫ dorsetenus cruci subiectũ nõ extendisse. Sed secreta nature celãdo cõuoluisse crura pedib complicatis atqꝫ sic coaptatos pedes festinãtes crucifixores vno clauo pfodisse. et nullo subiecto pedib appodiamẽto eos vsqꝫ ad rectuꝫ colũne crucis crudelissime cõtorsisse. Huius exẽplũ habemus in pictur ꝛ i imaginib crucifixi. Qđ ꝛ Anß. vult ꝛ qdã đuotꝰ dñice passionis cõtẽplator in psona increate sapiẽtie loquens ait. Uide manus meas pulchras clauis acerrime pfossas. brachia atrociter extẽsa. pedes pforatos. crura admodũ fessa violẽta qdã cãcellatõe cõstricta. Et dñs ita crucifixus pẽdebat in ea tribus horis qđ fuit excessiui dolor nimis Quia ex põdere magni virilis et pfecti corpis sic confixi cruci in locis neruosis et maxime sensibilib. s. in manib et pedibus. et sic pẽdẽtis sine alio sustẽtaculo. valde augebat dolor. et fatigabat corpus atqꝫ lacerabat ꝛ extẽdebãt vulnera manuũ ꝛ peduꝫ vt inde emanarẽt copiosi riui sanguinis pciosi. Nec fuit dominus solus crucifixus. sed cũ eo duo la

trones vnus a dextris alius a sinistris ad cõfusionis eteñ ignominie. dedecoris atq; dolorũ augmentum fuit innocẽs dñs extra portã ciuitatis in loco punitõnis malefactoꝝ in die solẽni hora meridiana in medio latronũ sup crucez q̃si ad spectaculũ eleuatus ¶ Ex quibus nõ solũ dolorosa. sed etiã mltum ignominiosa fuit xp̃i mors. Primo q̃dẽ ex cõditõe loci in quo crucifixus est qui fuit despectus et fetid⁹ ꝓpter cadauera malefactorũ qui ibi occidebãt Scdo ex modo mortis. q2 crucifixio fuit tunc turpissimũ genus mortis. Sicut scriptũ est Deut. xxi. Maledictus q̃ pẽdet ĩ ligno Et Aug⁹. lxxxiij. q. Sapiẽtia q̃dez dei homiez ad exẽplũ q̃ recte viuerem⁹ suscepit Pertinet aũt ad vitã ea q̃ nõ sũt metuenda nõ metuere. Sunt homĩes aũt q̃ q̃uis mortẽ ipaz nõ timeãt genus tñ mortis horrescũt. Et ergo nullũ genus mortis recte viuẽti homĩ metuendũ esset illius homis cruce oñdẽdũ fuit. Nihil eñ erat int̃ oĩa genera mortis illo genere execrabili⁹ z formidabili⁹ Tercio ꝓpter nuditatez xp̃i. Nã nude suspẽderũt eũ in cruce q̃d nõ solz fieri nisi ꝑsonis valde vilib⁹ et abiectis. Quarto ꝓpter societatez. q2 inter duos malefactores fuit crucifixus. z h̃ factũ est ex iudeoꝝ mala intẽtione Volebãt eñ ꝑ hoc inducere suspitõnẽ populo q̃ iesus esset ꝑnceps et ꝑncipalis in eorũ factis. Xp̃s autez sic voluit fieri vt in eo ĩpleret̃ illud Ysa. liij. Et cũ iniquis deputatus est Et vt ꝑ h̃ nobis qui esse debuimus et̃naliter socij demonũ mereret̃ vt fieri possemus socij angeloꝝ. Pro q̃ sit sibi cũ patre et spũ sctõ gratiaꝝ actio. honor et glĩa in s. s. amen.

De passiõe dñi Particula. iiij Sermo xxxviij

Cum pendet mediator noster in ara ĩ illo stupẽdo suo agone. q̃uis toto corpe cõfractus mẽte tñ integra cõstãter stetit et iude orũ false ꝑsuasioni q̃ sibi dicebant descẽdat de cruce nõ cõsentiẽs. ꝑseuerabat vsq; in cõsummationẽ operis nostre liberatõnis Et sicut cithara habens lignũ z cordas desup extensas cũ ꝑcutitur dulcẽ resonat sonum. Sic cithara nostra dñs iesus habens crucẽ ꝓ ligno z corpus suũ cordarũ vice ꝑcussus tantis doloribus z opprobrijs resonabat septẽ salutaria verba consolatõne plena charitate z doctrina. et ideo ab om̃i fideli cõsideranda. et cũ om̃i deuotione in cordis cubiculo recõdenda Postq̃ autẽ cũ inclinato capite tradidiss; spm̃ ꝑfossum est latus ei⁹. vt inde sibi ecclesia formaretur. de his erit dicendũ in presenti sermone. Rogemus igit̃ mariã virginez vt nobis a suo filio cuius cruci hodie taz fideliter astetit impetret gratiaz nobis necessariã. z ꝓ illo offeramus ei illud ãgelicũ Aue maria grã zc̃.

A ¶ Cũ dñs nudus pẽderet in cruce blasphemabãt eũ ipij iudei Nã ꝑtereũtes f̃m Nicola. de lira vulgares ad locũ crucis cõcurrentes referente Math. blasphemabãt eũ mouẽtes capita sua dicẽtes Vach q̃ destruit tẽplũ z in triduo

reedificat. salua teipm̄ descēdens de cruce. Similiter et ꝓ̇ncipes sa/cerdotū cū scribis et senioribus di/xerūt. Alios saluos fecit seip̄ȝ nō pōt saluū facere. Si rex israel est descēdat nūc de cruce. et credimus ei. et multa alia. ¶ Ubi cōsiderandū ꝙ duplex ē hoīs salus Una est corporalis sanitas ei⁹ ⁊ de illa loquebātur h̄. qꝛ vt d. Hiero. Maligni iudei nolētes cōfitebāt᷑ veritatē cū de xp̄o dicebāt [Alios sal/uos fecit] qꝛ cecos illuīauit. claudos rectificauit. ex q̄ noscere debuissent. ꝙ si voluisset etiā se saluare potuisset illa corꝑali salute ꝺ̄ q̄ sola ipi ītellexerūt. ex q̄ eni alios ab egritudinibꝫ sanauit q̄ᷓto mag̃ se ab hmōi saluare potuisset Alia est hoīs salus spūalis. s. liberato a pctīs. ⁊ de illa nō intellexerūt cuȝ dixerūt. Alios saluos fecit seip̄m saluū facere nō pōt. qꝛ oīno ignora/bāt istā verā salutē. q̄ tunc nos sua morte ⁊ passione saluare ⁊ sanare voluit a peccatis. ⁊ illa salute deus se nō saluū fecit. qꝛ cū saluator essꝫ ea nō indiguit nos autē indigem⁹ et ideo in cruce māsit ꝑseuerās vs/q; in finē. vt sua morte nos saluos faceret. imo si de cruce descēdisset nullū saluū fecisset. ¶ Scd̄o notādū ꝙ cū vlteri⁹ dicebāt. [Si rex israel ē descēdat nūc de cruce.] hoc ad diaboli suasionē dicebant Un̄ dicit beat⁹ Bernardus in sermone qui incipit Uicit leo de tribu iuda. Ex illa verba iudeorū [Alios saluos fecit ⁊c. Si rex israel est descendat de cruce.] nō tm̄ iudeoruȝ fuerūt. sȝ demonū qui eis ista immiserūt et eos ad loquendū insti/gauerūt. ad īpediēdū christi mor/em et nostrā salutē. Postq̄ȝ dia/bolus xp̄i captionē procurauit ꝑ iudeos ꝑ aliqua signa ꝑpendit vi similiter ꝙ esset verus messias. et ꝑ consequens ꝙ post ei⁹ mortem spoliaretur infernus ⁊ saluaretur humanum genus. hoc autem perpendit ex christi patiētia et ꝑ scri/pturarū que de christo loquebantur claraȝ impletionē. et forte per sanctorū patrū in limbo exultationem. ⁊ ideo timens infernū spoliari et suam potestatē super hu/manum genus terminari et debilitari. conabat᷑ christi mortem impedire: aut diutius retardare. Et hoc primo ex vxore pilati temptauit. quam instigauit ad hoc ꝙ misit ad pilatū pro tribunali seden/tem dicētē ei Nihil tibi et iusto il/li. q. d. Nullo modo cōdemna eū sed magis dimitte. quia mlt̄a pas/sa sū hodie per visū propt᷑ eū. Diabolus enim illi mulieri in lecto manenti apparens terroribꝫ eam monuit laborare pro christi libe/ratione. Secūdo hoc facere conabatur ꝑ iudeos. Cum christus in cruce pendebat diabolus etiā in/stigauit iudeos vt sibi suaderent descēdere de cruce. et ita instinctu diaboli ipi iudei dixerunt. Alios saluos fecit ⁊c. Si rex israel ē ⁊c.

B Diceret aliq̄s. Quare dn̄s nō descendit de cruce ad suasionē iudeorum ⁊ ad eoꝝ promissionē de suscipienda fide. cum tamē venerit ad saluanduȝ mundum. Et principaliter missus fuit ad oues que perierūt domus israel. Rn̄detur ꝙ christus dominus quē nullum cor latet sciuit ꝙ fraudulenta fuit illa suasio temptationis:

et diaboli instinctu. nõ ad iudeoꝝ
fidẽ. sed ad impediẽdũ nostrã sa/
lutẽ. et ideo vt ipi suaserũt de cru/
ce nõ descẽdit. sed vsqꝫ in finez ꝑse
uerauit. Et sicut prius sepe conati
sunt eũ occidere ⁊ nõ potuerũt qꝛ
nõdũ venit hora eiꝰ. s. quã ipe ex
patris bñplacito elegit ⁊ cõstituit.
sic mõ cũ hora sua venit ipi nõ po
terãt eiꝰ mortẽ ⁊ hmõi gener' hũa
ni libatõz vl'tiꝰ differre aut ĩpedire
Sciuit etiã dñs ꝙ mẽdosa fuit il
la eoꝝ ꝓmissio ꝙ dicebãt ꝙ ei cre
derẽt si de cruce descẽderet. Prius
em̃ viderũt ad eius iussũ de obses
sis corporib' demõia exire subito
de grabatis ꝑaliticos exilire. cecos
natos clara luce videre. mortuos
resurgere. q̃ refert historia euãgeli
ca. que maiora fuerunt q̄z ipm de
cruce descẽdere. resilientib' clauis
de eiꝰ manib' et pedibus. ⁊ tñ tũc
nõ crediderũt. sed omĩa eius oꝑa
diuina virtute facta impugnabãt
⁊ demoni aut arti magice attribu
ebãt. Igit' nec xp̄o de cruce descen
dẽti crederẽt sꝫ attribuerẽt demo
ni et arti magice. Lazarus etiaz q̃
driduanus in monumẽto xp̄i po/
testate de morte surrexit. ⁊ hoc no
tum factũ fuit omĩbus habitanti
bus in hierusalẽ. qđ vtiqꝫ maius
fuit q̄z viuũ hominẽ de cruce descẽ
dere. ⁊ tamẽ nõ ꝓpter hoc in xp̄m
crediderũt. sed ⁊ xp̄m resuscitantẽ
et lazarũ resuscitatũ occidere que
siuerũt. Christoqꝫ in cruce penden
te facta sũt maiora et mirabiliora
oꝑa in cõmotione nature q̄z fuis/
set mirabile si xp̄s de cruce descen
disset. Fuit em̃ terra mota. petre
scisse. monumẽta aꝑta sol suꝑnatu
raliter et valde mirabiliter tribus
horis obscuratus. Velũ tẽpli scis
sum in duas ꝑtes a sũmo vsqꝫ de
orsum. Et xp̄s cũ clamore valido
expirauit. qđ fieri nõ potuit virtu
te nature. Hec aũt signa talia fue
rũt ꝙ eorũ magnitudo demõstra
uit ip̄m crucifixũ ee͂ dñm nature
in eiꝰ morte turbata. ⁊ demõstra/
uerũt hoc sic clare ꝙ gentiles. s. cẽ
turio et qui cũ eo erãt custodiẽtes
iesum visis istis miraculis confite
bant' eũ esse vere filiũ dei. ⁊ tñ per
fidi iudei omĩa ista vidẽtes nullo
eorũ moti sũt ad credẽdũ. sed sua
malicia excecati in sua ꝑfidia per/
stiterũt Et ita m'lto a fortiori in ea
ꝑstitissent etiã si dñs de cruce ipis
cernentibus descẽdisset. Sꝫ ⁊ ma
ius ẽ mortuũ de sepulchro resur/
gere q̄z adhuc viuẽtẽ de cruce descẽ
dere. ⁊ xp̄us in cruce mortuus re/
surrexit. et viuus exiuit de clauso
sepulchro sigillis ⁊ custodibus ꝑ
iposmet iudeos cũ omĩ diligẽtia
signato. ⁊ ita magis q̄z petiuerunt
eis exhibuit in hoc ꝙ de morte re
surrexit ꝑ clausuz sepulchrũ. et tñ
nõ crediderũt. igit' nec credidissent
si đ cruce descendissꝫ. ꝓpter hoc di
cit Hiero. Fraudulenta ꝓmissio
vestra o iudei. maius em̃ fecit sur
gẽs de sepulchro ⁊ non creditis. si
de cruce descẽderet quõ crederetis
Et Grego. in omelia pascali dicit.
Deus de cruce nõ descẽdit ad sua
sionẽ iudeorũ. sed expectauit pau
lulũ. tolerauit ꝓbra. irrisiões susti
nuit. s'uauit patiẽtiam. distulit ad
miratõez. ⁊ q̇ de cruce surgere no/
luit de sepulchro surrexit. Plꝰ fu
it mortẽ resurgẽdo destruere q̄z vi
tã descẽdẽdo s'uare. Insuꝑ christꝰ
nõ solũ resurrexit. sꝫ eo resurgente

multi cū eo resurrexerūt ꝛ ī ciuitatem scāz ītrauerūt et apparuerūt multis]ad declaratōnem resurrectionis. et tn̄ impŋ̄ iudei nec xp̄o. nec sctis cū eo resurgentibus. nec apostolis xp̄i resurrectōnē p̄dicā/tibus crediderūt. ſ ʒ apostolos q̄s in nomie xp̄i ꝛ eius a mortuis re/surrectōnis miracula facere vide/rūt vſqʒ ad mortē inuaserūt. Hāc impioꝝ iudeoꝝ ꝑtinaciā sciēs xp̄s nō ad eoꝝ mēdosaʒ ꝓmissionē de scēdit de cruce. nō eoꝝ insultibus ꝛ irrisionibꝫ cessit. nō opus nostre redēptōis qḋ inchoauit deseruit. sed vt illud cōsūmaret. ꝛ vt nobis exemplū daret patiētie ꝛ ꝑseuerātie. vſqʒ in finē ꝑseuerauit. ¶ Ex q̇bus debem⁹ accipere morale do/cumētū vt sic caput nr̄m xp̄s dn̄s postq̄ʒ crucē ascēdit in ea ꝑseuera/uit vſqʒ in fineʒ. ꝛ nec doloris magnitudine, nec iudeorū irrisione et ꝓmissione descēdit. intermittēdo opus qḋ inceꝑat. Jta et nos mē/bra eius crucē quā ascendimus. ħ est penitētiā ꝛ vitā laboriosaʒ quā egim⁹ ꝑ abstinētias et vigilias ꝑ oratōnes ꝑ cōpūctōnes de pctis ꝑ cōfessionē et cōpassionē compassionibus xp̄i. ꝛ ꝑ cetera oꝑa bona nō deseramus. ſ ʒ in ea ꝑseuerem⁹ vſqʒ in finē vite sic xp̄s ꝑseuerauit in cruce sua. Nō inquā ab hac cruce penitētie discedamus ip̄aʒ. s. deserēdo nostra leuitate aut carnis. vel sanguinis aut sp̄ūs: vel cuiuscūqʒ alterius suasiōe. sed in ea ꝑseuerem⁹ vſqʒ ī finē ī ip̄a moriamur Qḋ si fecerimus erit ꝙ sicut dn̄ʒ in sua cruce ꝑseuerātē deposuerūt viri iusti. s. Joseph et Nicodemus ita nos dei dignatōe deponēt de/

illa nr̄a penitētia. de omnibꝫ nr̄is laboribꝫ in hac vita angeli scti se/ꝑantes aīam a corꝑe et ꝑducētes eā ad suū cōsortiū vbi cū om̄ibus sctis ineternū requiescet a labori/bus suis ¶ Seq̇t̄ de verbis q̄ dn̄s pēdēs in cruce emisit. inter q̄ p̄mū fuit verbū q̊ p̄rēʒ ꝓ suis crucifixoribꝫ orauit. d. [Pr̄ ignosce illis qꝛ nesciūt q̇d faciunt.]Et quō agn⁹ ille inocens ꝛ mansuetus in omnibꝫ p̄ssuris suis nec semel os suū aꝑuit. aut q̄rele. aut accusatōis aut ꝯtaminatōis. aut maledictōis sermōe aduersus crudeles hostes suos diceꝛ. qn̄ īmo potius noue bn̄dictōnis verbū qḋ a seculo nō est auditū. suꝑ īimicos suos ex abundātia pietatꝭ effudit. d. [Pater ignosce illis qꝛ nesciūt q̇d faciūt] Et in ħ sic bon⁹ doctor fecit p̄⁹ qḋ alios facere docuit. Nā Math. v. dixit. Diligite īimicos vr̄os. bn̄facite his q̇ oderunt vos. et orate ꝓ ꝑseq̄ntibꝫ ꝛ calūniantibꝫ vos Sʒ qḋ prius verbo iussit ħ modo impleuit oꝑe. vt nos doceat v̇bo ꝛ exēplo. ꝓpt̄ qḋ illud v̇bū o xp̄iane recōde diligēt̄ in corde tuo. ꝛ q̊tiens/cūqʒ seuiūt cōtra te inimici tui memorare illi⁹ v̇bi dn̄i iesu. ꝛ sic ipse orauit ꝓ occisoribꝫ suis tu ip̄ius exemplo ora ꝓ detractoribꝫ ꝛ q̇buscunqʒ aduersarŋs tuis. Vn̄ dicit Chryſ. ꝙ dn̄s dixit orate ꝓ ꝑseq̄ntibꝫ vos Hoc etiā crucē ascēdēs fecit. dicebat em̄. pr̄ ignosce ill'. n̄ qꝛ nō possʒ ipse relaxare. ſ ʒ vt nos ꝓ ꝑseq̄ntibꝫ orare doceꝛ. nō solū v̇bo ſ ʒ etiā oꝑe. Dic aūt. pr̄ dimitte eis si penituerit. fauet em̄ pētētibꝫ si vellent post tātā neq̇ciā reat⁹ ꝑ/fidie diluere. Et circa ħ qḋ dic. [qꝛ

nesciūt q̄d faciūt.] Dicit Nico. de lyra. Ex erant ibi aliq̄ simplices ⁊ illitterati a sacerdotib⸫ iudeoꝝ decepti q̄ ꝑsequebant᷑ xp̄m zelo leg̃ et ꝓ ist̃ orauit xp̄s Alij aūt erāt litterati q̄ ip̄m esse ꝓbabiliter cognouerūt vel ꝯgnoscere debuerūt. sed ex odio ⁊ inuidia fuerūt excecati ⁊ xp̄m ꝑsecuti sūt ad mortē ⁊ ꝓ illis nō orauit dñs. D Scdm vbū dñi in cruce fuit. qd̄ dixit latroni. [Hodie mecū eris in ꝑadiso] In illo latrone ex serie euāgelij q̄tuor notāda sūt ⁊ cōsiderāda. Primuz charitas fraternal̃. q̄ꝛ ꝓxim. s. aliū latronē xp̄m vituꝑantē redarguit dicēdo ei vt habet᷑ in Luc. [Tu neq̄ꝫ deū times q̄ in eadē dānatōne es] Scdm est corde ⁊ ore cōfessio ꝓ ꝓprij pctī: ⁊ excusatio xp̄i Vñ cōsequēter dixit. [Nos q̄dē iuste. nā digna fact̃ recipim⁹ h̄ aūt nihil mali gessit] Tercio in eo magna fuit fides. Nā magna valde fuit ei⁹ fides. eo ꝙ nec ꝓpt᷑ acerbitatē pene quā sustinebat. nec ꝓpter infirma corꝑis q̄ in xp̄o videbat cōfessiōꝫ vere fidei dimisit. sꝫ firmiter corde credidit ⁊ ore cōfessus est ip̄m regnatuꝝ in secula. Vere magna fuit fides ꝙ cōfitebat᷑ esse dñm in ꝑpetuū regnatuꝝ eū quē vidit secū morientē ⁊ quē petrus negauerat q̄ viderat euꝫ sepissime miracula facientē. Quarto fuit fortis spes ꝑcipiēdi ab eo btītudinē q̄rū vtrūq̄ꝫ innuitur ꝑ h̄ qd̄ dixit ad iesum [Dñe memēto mei dū veneris in regnū tuū] De h̄ facto latrōis loq̄ns. b. Grego. xvij. moral̃. ait. In cruce claui manus ei⁹ pedesq̄ꝫ ligauerūt. nihilq̄ꝫ in eo a penis liberuꝫ nisi cor ⁊ lingua remāserāt inspirādo deo totū illud ei obtulit. qd̄ in se liberū inuenit. vt iuxta h̄ qd̄ scp̄tū est corde crederet ad iusticiā. ore cōfiteret᷑ ad salutem. Tres autez v̄tutes q̄s ap̄l̃us memorat subito replet⁹ gr̄a et accepit latro ⁊ ꝯuauit in cruce. Fidē nāq̄ꝫ habuit q̄ regnatuꝝ deū credidit quē secū ꝑiter moriētē vidit. spē habuit q̄ regni eis aditū postulauit. charitatē q̄ꝫ in morte sua viuacit᷑ tenuit q̄ fr̄em ⁊ collatronez ꝓ suo scelere moriētē de iniq̄tate sua redarguit hec ille. Et iō meruit a dño audire illud toti⁹ amor̃ ⁊ gr̄e vbū [Amē dico ti. hodie m. er̃ in ꝑa.] Et nō accipit᷑ ibi ꝑadisus ꝓ illo orto voluptat̃ in quē posuit dñs adam ⁊ euā a p̄ncipio. nec ꝓ celo empyreo sꝫ ꝓ fruitōe btā quā habuerūt scti p̄res stati in descensu xp̄i ad inferos. Mox ei vt dñs expirauit ip̄e ꝯm aīaꝫ ad inferos descendit ⁊ eadē dic aīa illius latronis illuc ꝑuenit ⁊ facta fuit ꝑticeps illius beatifice fruitōnis cū xp̄o ⁊ sctis p̄ribus in limbo vt sic satiaret᷑ in gl̃ia quā desiderabat cū essꝫ in pena et videret in maiestate quē h̄ ꝯfitebatur positū in infirmitate. Ecce q̄ꝫ pius ⁊ dulcis est iesus q̄ cito exaudit. cito ꝓmittit. ⁊ cito dat ⁊ plus q̄ꝫ petat᷑. Quis ḡ desꝑabit de tam pio exauditore. de tā celeri ꝓmissore. de tā ꝓmpto redditore. ⁊ de taꝫ largo datore. Certe nullus desꝑabit q̄ sic h̄ latro detestari vult pctā ⁊ se toto corde ad deū conuertere. Vñ dicit Ambro. Pulcrū aūt datur affectāde cōuersionis exēpluꝫ ꝙ tā cito latroni venia relaxat᷑. cito ig̃scit dñs. q̄ꝛ cito ille ꝯuertitur et vberior est gr̄a q̄ꝫ p̄catio. sed em̄

dñs plus tribuit q̄ꝫ rogaꝛ. ille etenim rogabat vt memor esset dñs sui. Dixit aũt dñs. Amē dico tibi. Hodie mecũ eris in paďiso. Uita eñ est esse cũ xp̄o. ꝛ vbi xp̄s ibi regnũ. Hec Ambro. ¶ Tercium verbũ fuit qḋ ad mr̄em ꝛ discipulũ dixit. Ad mr̄eꝫ q̄dē. [Ecce filius tuus. Ad discipulũ aũt. Ecce maꝛ tua.] Cũ nāqꝫ dñs staret in ara crucis in angustia vicine mortis tunc fidelissima mater q̄ eũ nũq̄ꝫ a pn̄cipio vsqꝫ in finē deseruit ei assistebat cũ inestiabili tristicia ꝛ merore cordis sup̄ tā miserabili cōtritōne vnici ꝛ naturalis filij sui. queꝫ diuiꝰ suscepit miraculose genuit dei filiũꝫ inenarrabili amore dilexit. Quis istā estiare possꝫ magnitudinē doloris q̄ cruciebaꝛ mitissimũ illud cor marie virgis ꝛ matris cũ ita staret iuxta crucē ꝛ illaꝫ carnē iesu sc̄tissimā quā tā caste cōcepit. tā dulciꝛ aluit. tā crebro amplexata ꝛ osculata fuit corporeis ocul' suis vidit post sputoꝝ sordes post alapaꝝ ictus. post flagelloꝝ p̄cussiones. post spinaꝝ pũctiōes. diris clauis affixā stipiti crucis et ibi trib' horis pēdētē atrocissime cruciari. Si ad solā estiatōnē mortis sic cōtremuerũt viscera mulier' istius cuiꝰ filiũ salomō scīdi iussit. vt dr̄. iij. Regũ. iij. Quāto maior fuit cōmotō intra sua sc̄tissima atqꝫ castissima viscera materna marie virginis. qñ coraꝫ oculis eius dissecebaꝛ. ꝛ extendebaꝛ sacrosancta caro filij dei q̄ intra eā tā dulciter sc̄i sp̄ũs ōpatōe cōpacta fuit. ꝛ nouē mensib' tā delectabiliꝛ requieuit. Fuit āt interna passio dñi nostri vehemētꝛ aucta ex assistētia sibi cōpatiētis dilectissime sue matris quā tā desolatā inestiabili merore plenā sub ara crucis stare vidit cōplosis manib'. lachrymosꝫ oculis ꝛ q̄rula voce. propter qḋ cũ iā propinquꝰ erat morti adhuc sue passionis ꝛ acerbissime mortis quasi oblitus cōpatiēti matri sic compassus est vt in vltimo sp̄ũ constitutus eā consolareꝛ. ꝛ de ea disponeret quō hic manere deberet. qꝛ eam alteri iohanni charo suo discipulo cōmēdauit dicēs [Mulier ecce filius tuus. Et ad discipulũ Ecce maꝛ tua.] De hac christi ꝛ mr̄is sue passiōe ꝛ ꝯpassiōe Aug. ī illa solēni omelia sup̄ stabat iuxta crucē dicit sic. O dolores inexplicabiles. O ineffabilē reciprocatiōnē sancti amoris. filiꝰ valde patiēter et nimis patiebaꝛ. mater compassa est patiēti vnigenito. filius cōpassus ē cōpatiēti matri. Tātꝰ ei fuit īpetꝰ passiōis dñi iesu vt q̄si torrēs xp̄m patiētē īpleret doloꝛ ꝛ inebriaret. ꝛ eo īpleto ī mr̄eꝫ effluerent. q̄ sil'r īpleta in ip̄m filium patientē passio quodāmodo redũdaret. ꝛ vbi putar' mr̄eꝫ misc̄dię mag' misicordē posse īueniri a fidelib' eā q̄rētib' nisi iuxta crucē iesu. ¶ Qui ḡ eā sibi p̄piciā inuenire desiderat ibi eā q̄rat. ibi rimeꝛ sacris meditatōib'. pulset deuotis p̄cib'. dicat ei hec et similia. Memēto dulcis dñā illiꝰ venerāde statōis q̄ corā btō filio astitisti pēdente ī cruce. reduc ad mēoriā cordis cogitatōes ꝛ īnocentis aīe tue angustias q̄s tũc habuisti Unꝰ īnoces ille vnigenitꝰ tuꝰ in ocul' tuis īmolatꝰ ē. cogita q̄ꝛ omnia pro p̄ctōribus tolerare voluit

quoꝝ prim⁹ ego sum. Ad te o vnica spes miseroꝝ cōfugio. plenarie tibi meipm̄ et omnes necessitates meas recōmendo. et hodie in matrē et patronā oībus ꝑopto. Noli pia mater spernere me propť euз qui amore mei nud⁹ et dilacerat⁹ pendebat ante te. quō nō oñderet se creditis ꝓpiciā matrē ei q̇ eā sic sepe pulsauerit. aut quō pia virgo se negare posset homī q̇ eam hoc mō iuxta crucez aggressus fuerit. vbi q̄ndam plena singultib⁊ stetit tota m̄rno affectu absorpta. Cuз igiť vt ꝑdixi mestissima mr̄ sic staret iuxta crucē filij. et eā saluator moriēs stantē videret. et siľ discipulū quē diligebat btm̄ iohānez. dixit m̄ri sue. [Ecce filius tu⁹. Ad discipulū autē Ecce mr̄ tua] q. di. ad matrē. tu me filio corꝑaliť priuaris. ideo tibi dilectū amicū tuū in filiuз trado. vt de eius p̄sentia meā interim absentiā cōsoleris. eodem affectu ⁊ diligas eadē patiētia. ip̄m supportes. eadē diligētia sibi cōuiuas q̄si vnigenitus tuus esset. Et q̄si ad discipulū dicerз. iohānes tu me p̄re spoliaris. et ego tibi m̄rem meā charissimā trado in m̄rem. quā eodem affectu dilige et venerare eadē cōfidentia. ab ea q̇cquid volueris postula. eandē beniuolētiā ab ea expecta quā solet vnigenitus a m̄re sua. Crediť nanqз ꝙ ioseph tūc mortuus fuerit. al's dn̄s nō fecisset sibi istā iniuriam ꝙ sibi coniugē suā abstulisset et eā alteri cōmēdasset. sed ex quo ioseph mortuus fuit ⁊ dominus ab hoc seculo discedere voluit. et eā in hoc exilio post se derelinquere. ip̄am alteri cōmēdauit. vt verecūdia virginaľ tutorē haberet atqз patronū sub cui⁹ cura cōmodius hāc deduceret vitā. vt dr̄ ī ome. suꝑ stabat. ¶ Aptissime autem eā cōmendauit beato Johāni euāgeliste f̄m Hiero. in ſmone Cogitis me. ideo. s. vt virgo virgini cohereret et deseruiret officiosissime causa adoptōnis. Et subdit Hiero. Non em̄ pudicissima virginitas alicui discipuloꝝ recti⁹ q̄з virgini cōmendať. vt esset adinuicem grata societas. et florid⁹ aspectus. necnon et venustus cōuersādi vultus. vna vsqз alternatim pudiciciaꝝ splendore decoratus. Et videte quō dn̄s hunc discipulum dilexit. et quō ip̄m in fine suꝑ omnes alios etiā angelos honorauit in hoc ꝙ dilectissime m̄ri sue marie cui post suā humanitatē omnē aliā creaturā seruificat. iohannem loco sui in filiū subrogauit. ⁊ ip̄aз ei in matrē nō in dominā cōmendauit. Unde dič Leo papa. Amorem quo eū plus ceteris dilexit ī fine exhibuit. vt btūs iohānes cū gabriele archangelo ad custodiāз matris dn̄i deputareť vt archangelus custodiret virginē interius ⁊ Johānes exterius. sed ille vt minister. iohānes vero vt filius. quem rex omnipotēs tanto honore dignum estimauit etiā nos cū om̄i diligentia honorem⁹. et tota mentis deuotione ip̄m salutemus dicentes. Aue beatissime et sanctissime iohānes euāgelista floride virgo dilecte christi virginis fili⁹ benedictus tu in reuelatōib⁊ sanctis ⁊ benedictus fruct⁹ oris tui amē.

S ¶ Quartū verbuз quod circa hora nonam emisit fuit. Hely he

ly lamasabathani. quod est dictũ. Deus meus de⁹ meus vt q̇d de/reliq̄sti me.] Et illud protulit ma gna voce: non ex impatiẽtia aliq̄. quoniã nullam oı̄no habuit. imo in tota passione sua nec aliq̄ð si/gnum impatiẽtie ostendit. Unde dicit btũs Petrus. Dũ maledice ret̄ nõ maledicebat. dũ pateret̄ nõ cõminabat̄. Sed ꝑ hoc ꝙ sic cla/mãs dixit [Deus deus me⁹] ma/gnitudinem sui doloris queꝑ no bis sustinuit ostendit. Hũanitas nanq3 tota fuit torrenti penalita tũ immersa. ita vt eius sensualita tẽ et omnes aı̄e vires excepta su/periori portõe rõis impetus passi onũ quasi torrẽs inebriaret ⁊ sup repleret. et hoc nobis significauit cũ in cruce clamãs dixit. [De⁹ de us me⁹ vt q̇d dereliq̄sti me] Nõ est ergo derelictio illa referẽda ad solutionẽ vniõis ꝑsonalis. ita ꝙ tunc hũanitas fuerit dimissa et a diuinitate sepata. dñs eı̄m nihil eo rum que assumpsit dimisit. Sed referẽda est illa derelictio ad hoc ꝙ diuitas exposuit hũanitatẽ pas sionib⁊ sine defensiõe et ꝓtectione ac si nõ fuisset vnita. Unde ibi de relinquere est diuinitatẽ sua pote tia nõ protegere hũanitatẽ a ꝑse/quentib⁊. Dicit eı̄m glo. Deus di/cit̄ eũ deseruisse in morte. q2 pote/stati ꝑseq̄ntiũ eum exposuit. sub/traxit ei ꝓtectõem sed nõ soluit v/nionẽ. Et Cassiodo. sup ps̄. xxi. di cit. ꝙ illud intelligit̄ in ꝑsona chri sti homis q̇ derelictũ se sub inter rogatõe testat̄. q2 reuera manibus impioꝝ tradi nõ poterat nisi ma/iestatis potẽtia talia fieri ꝑmisisset sicut in euangelio dictu3 est [Non haberes in me ptãtẽ nisi tibi da/ta fuisset desup.] Idẽ vult magi ster sentẽtiaꝝ in. iij. di. xxi. vbi dic̄. Fateamur deũ q̊dãmodo illũ ho minẽ in morte deseruisse. q2 pote stati perseq̄ntiũ eum exposuit ad tps nõ suã potentiã exercẽdo illũ defendit vt nõ moreret̄. sepauit se diuinitas q2 subtraxit ꝓtectõnem sed non soluit vnionẽ. sepauit se foris vt nõ esset ad defensionem. sed nõ intus defuit ad vnionem.

Q [Q]uintũ verbũ [Sitio] Et tũc crucifixores dabãt ei bibe/re vinũ myrrhatũ cũ felle mixtũ. Punitis eı̄m oı̄bus aliis ipsius membris restabat adhuc punire etiã linguã. quod factũ est ꝑ illud amaꝝ vinũ quod accepit non ad bibendũ sed ad gustandũ solum. q2 ad penã ligue suffecit potũ gu stare. Et vt recitat Nicola⁹ de ly/ra sup Mat. Scribit̄ in quoda3 libro qui apud iudeos intitulat̄ li ber iudicũ ordinarioꝝ. q2 dixit sa lomon ꝓuer. vlti. Date sycerã. id ẽ potũ inebriantiũ merẽtibus. et vi nũ his q̇ amaro aı̄o sunt vt bibãt et obliuiscant̄ egestatis sue. ⁊ dolo ris sui nõ recordent̄ amplius. Jõ ex hoc sumpta occasione seniores statuerũt vt dãnatis ad mortẽ da rent vinũ aromaticũ ad bibendũ vt passionẽ facilius tolerarẽt. Et ı̄ hierusalẽ erãt matrone deuote ac cõpassiue. et ille hoc vinũ dederũt ex deuotione. Judei autẽ nimia crudelitate moti hoc vinũ datũ ꝓ christo et aliis duob⁊ crucifixis ac ceperũt sibi. et loco eius posuerũt acetũ cum felle mixtũ. qð dñs so lum gustauit. vt impleret̄ qð scri/ptum est psal. lxviij. Dederunt in

escã meã fel. et in siti mea potaue/
rũt me aceto. Circa qđ dicit Augꝰ.
in sermone de passione. Propina
tor fontiũ potat̃ aceto. mellis da
toꝛ cibat̃ felle. flagellat̃ remissio.
cõdẽnatur venia. illudit̃ maiestas
irridet̃ virtus. et largitoꝛ ymbꝛiuȝ
ꝑfunditur sputis. Et est notandũ
ꝙ licet dñs noster tũc vere sitiue/
rit eo ꝙ vere ꝑ totius sanguis sa/
crati sui effusionẽ siccatus habuit
ossa sicut cremiũ arefacta. ẜm illđ
ps̄. Aruit tãqȝ testa virtus mea ⁊
ossa mea sicut cremiũ aruerũt. Fu
it enĩ sanguis xp̄i q̃si exhaustus ꝑ
sudoꝛẽ sanguineũ et ꝑ extractionẽ
sanguinis in flagellatõe. coꝛonati
one. manuũ et pedum affixone. et
tãdem in lateris apꝑtõne. In cuiꝰ
signũ vt dicit Nicolaꝰ de ly. Post
sanguinẽ exiuit aqua ad oñdendũ
ꝙ coꝛpus remãsit q̃si ex sanguine
arefactũ. Putãdũ tñ est ꝙ nõ di/
xerit Sitio ad petẽdũ potũ q̊ coꝛ
ꝑalẽ extingueret siti. qꝛ sciebat se
mox coꝛꝑalit̃ moriturũ. sed dixit
sitio vt ꝑ gustatõnẽ amarã potus
puniret etiã linguã. ⁊ vt adimple/
retur p̄dicta scriptura Et etiã vt ꝑ
hoc significaret ardoꝛẽ charitatis
sue ad nos que charitas fecit ip
sum feruẽtissime desiderare nr̃aȝ
salutẽ sicut sitiẽs mlt̃o ardẽtiꝰ de
siderat potũ qȝ esuriẽs cibũ. qȝuis
ei ante passionẽ petiuerit a se trãs
ferri calicẽ vt nõ biberet illũ. id ẽ
passionẽ vt eã nõ sustineret. signi
ficãs nobis ꝑ hoc magnitudinẽ
tũc future et de ꝓpinquo iminen
tis passionis sue quã natura ve/
hemẽter hoꝛruit. epotato tamen
ipso calice. id ẽ consũmata iam fe/
re passione dixit. sitio, volens ꝑ h̊
significare ꝙ tantus fuit amoꝛ ip
sius ad nos. et ꝙ tante sitiebat. i.
tã vehementer ⁊ feruenter deside/
rabat salutẽ humani generꝭ ꝙ eti
am paratus fuisset si opus foꝛet
adhuc maioꝛa ꝓ nobis sustinere
toꝛmenta.

J Sextũ v̾buȝ
fuit [Cõsummatũ est] Postqȝ ei
dulcissimus dñs iesus gustauit a/
cetũ siue vinũ myrrhatũ. id ẽ cuȝ
myrrha que amarissima est ⁊ cuȝ
felle mixtũ dixit. Consũmatũ est.
hoc est ꝑfectũ et cõpletũ est testi/
moniũ scripture que de me loq̄ns
dicit. Dederũt in escã meam fel ⁊
ĩ siti mea potauerũt me aceto. Et
consũmata est oĩs scriptura q̄ lo/
quitur de me passuro. ⁊ consũma
tum est opus redemptõis hũani
generꝭ. Ecce quõ caput nostꝝ pro
peccatis acerbitatẽ sustinẽs passi
onis vsqȝ ad consũmationẽ oĩm
scripturarũ q̄ de eiꝰ passiõe erant
patiẽt̃ ꝑseuerauit Ita ⁊ nos si hu
ius capitis sumus mẽbra in omĩ
bus nostris aduersitatibꝫ virtutẽ
ꝑseuerantie seruemus. vt ad finẽ
nostrũ ꝑueniẽtes mereamur ab
eo recipe splendoꝛẽ sempiternuȝ
quem nullus adipisci poterit nisi
qui in bonis vsqȝ in finẽ ꝑseuera
uerit ipomet hoc in euãgelio atte
stante.

Septimũ verbũ dni fu
it in cruce pendentis. [Pater in
manus tuas cõmẽdo spm̃ meũ]
Quãuis enĩ sciuerit animã suam
patri sũme cõmendatã. paulo enĩ
ante. hoc est post vltimã cenaȝ di
xit discipul' suis. [Venit p̄nceps
mũdi huius] id ẽ sathanas [et in
me nõ habet quicq̃ȝ] Voluit tñ i
articulo moꝛtis animã suã patri
cõmendare. et hoc ad nostrã eru/

ditionē. scȝ vt doceret nos qui ter
ra ⁊ cinis sumus vt discéremꝰ spi
ritū nostrū tūc patris eterni ma/
nibus cōmēdare. ⁊ etiā vt tūc. s. in
hora mortis nostre totalius ⁊ fer
uentiꝰ cōuerteremus nos ad deū
celestē patrē nostꝝ. Ex quo nanqȝ
ip̄e q̇ peccatū nō habebat et q̇ de/
leuit nostra crimīa purissimū spi/
ritū suū a purissimo corꝑe egredi
entē patris sui manib⁹ cōmenda/
uit. quanto magis nos qui terra
⁊ cinis sumus. et in quibus mū/
di princeps multa inuenit que ad
ip̄m ꝑtinēt. i. peccata debemꝰ sp̄m
nr̄m cōmendare manib⁹ oīpoten
tis dei benignissimi patris nr̄i ne
ab huius mūdi ꝑncipe diabolo ī
eius exitu de corpore cōprehenda
tur. Fecit aūt dominꝰ postea ꝑfe/
ctū et totale testamentū suū. et h̄
iterꝝ ad nostrā eruditōȝ vt habes
suꝑius a principio materie ꝺ pas
sione vbi agit̄ de virtutib⁹ nob̄ exē
platis in christi dn̄i passione. Et
q̄ illis ita ꝑactis nihil remāsit qꝺ
anteq̄ȝ moreret̄ ꝓ nobis fieri oꝑ/
teret. Jdeo vt dicit Johēs euāge/
lista[Jnclinato capite tradidit spi
ritū]tanq̄ȝ ille vt dicit Augꝰ q̇ ꝑo
testatē habebat ponēdi animam
suā ⁊ iterū sumendi eā. Jp̄e enim
dixit Joh. x. Nemo tollet a me a/
nimā meā sed ego ponā eā. Et dic̄
Chryẜ. Non anteq̄ȝ expirauit in/
clinauit caput. sed inclināuit caput
vt expiraret. ꝑ que oīa indicat euā
gelista quoniā omniū dn̄s ip̄e e/
rat. Et dicit Aug. Quis eī ita dor
mit qn̄ voluit sicut iesus mortuꝰ
est quādo voluit. Quante ergo ti
menda est ꝑtās iudicantis si ap/
paruit tanta moriētis. Christo au
tē mortuo q̄ ꝑasceue erat vt non
remanerēt corꝑa eoꝝ in cruce sed
tollerent̄ ex licētia pilati venerūt
milites et fregerūt latronū crura
Et cū vidissent iam iesuȝ mortuū
nō fregerunt eius crura. Sȝ vnus
militū lancea latus eius aperuit.
et continuo exiuit sanguis ⁊ aqua.
Ut ẜm Chrysost. vulnus lateris
christi esset ostiū sacramentorum.
quia sicut de latere primi ade dor
mientis in ꝑadiso formata ē eua.
ita de latere secūdi ade dormien/
tis in cruce formata est ecclīa. et
etiā vt impleret̄ scriptura Zacha/
rie. xij. Uidebunt in quem trans
fixerunt. Diuina ordinatione per
missum est vt vnus militū sacruȝ
illud latus aperiendo perfoderet.
Cuius testis est euangelista egre/
gius Johannes dicens. Et vnus
militū lancea latus eius aperuit.
Super quo dic̄ btūs Augustinꝰ.
Uigilanti verbo euāgelista vsus
est vt non diceret. latus eius per/
cussit aut vulnerauit. sed aperuit
vt illic quodāmodo vite ostium
panderet̄ vnde ecclesie sacramēta
manarent. sine quibus ad vitam
que vere vita est nō intratur. Un
de subdit idem euangelista. Et cō
tinuo exiuit sanguis et aqua. Jl/
le sanguis in remissionē fusus est
peccatorū Jlla aqua salutare tem
perat poculum. hec et lauacrū pre
stat et potum. Hoc prenūciabat
ꝙ in latere arche Noe ostium fa/
cere iussus est: quo intrarent ani
malia que non erant tunc in dilu
uio peritura. quibus prefiguraba
tur ecclesia. Propt̄ h̄ ꝓma mlier

facta est de viri latere dormientis Et hic scd'us adã inclinato capite dormiuit in cruce vt inde formaretur coniunx. per illud qd' de latere dormiẽtis effluxit. O mors vnde mortui reuiuiscunt Quid illo sanguine mũdius. qd illo vulnere salubri⁹ Hec Aug. De hac etiã aperitura et vulneratõe lateris xp̄i quidã deuotus loq̄ns sic dicit. Dulcissime et amãtissime iesu. me totuz trahe in cor tuũ. et licz tortuositas pctõꝝ meorũ impediat. tñ q2 illd' incõprehẽsibili charitate dilatatũ est et ampliatũ. ꝛ tu q̃ solus es potẽs facere mũdũ de imũdo ꝯceptũ semine. O oim pulcerrime amplius laua me ab iniq̃tate mea. et a pctõ meo mũda me. vt purificat⁹ p te ad te purissimũ possiz appropinq̃re. ꝛ in corde tuo omib' dieb' vite mee merear habitare ꝛ videre simul ac facere volũtatem tuam. Ad h' em̃ pforatũ est latus tuũ vt nobis ad h' pateat introitus. Ad h' vulneratũ est cor tuũ. vt in illa vita exteriorib' tribulatõib' absoluti in eo habitare possimus. nihilominus et ꝑpter hoc vulneratuz est cor tuũ vt p vulnus tuũ sensibile amoris insensibile vulnus noscceremus Qui em̃ ardenter amat amore vulneratus est. quõ amoris vulnus quodãmodo melius nobis ostendi potuit nisi ꝙ nõ solum corpus suũ verũ etiã cor suũ vsq3 ad intima lancea vulnerare pmisit dñs noster iesus christus. Quis ergo illũ cuius cor ꝑ nobis tam acriter vulneratũ est nõ diligat. Quis tam ardentissime amãtem nõ reamaret. Amplectamur vulneratũ nostrũ. cuius manus ꝛ pedes latus et cor tã acriter impij vulnerauerunt. Oremusq3 vt cor nostrũ adhuc durũ ꝛ impenitens amoris sui vinculo et iaculo vulnerare ꝛ sibi colligare digneť. idez ipse dñs ꝛ saluator noster Qui cũ patre et spiritu sancto viuit et regnat vnus deus in secula benedictus. Amen.

In die sancto pasce Sermo. xxxix.

Maria magdalene et maria iacobi et salome emerũt aromata vt venientes vngerent iesuz Math'. vltimo ℞ Maria magdalena et maria iacobi minoris mater que ꝛ cleophe filia ꝛ vxor alphei. et Maria salome filia vxor zebedei. ꝛ mater iacobi maioris et iohãnis euãgeliste emerunt aromata. vt venientes ad monumentũ vngerent corpus dñi iesu. qd' de cruce depositũ viderũt in sepulchro reponi. Cũ ei dñs in cruce pẽderet voce magna clamabat d. deus meus deus meus vt quid d'reliq̃sti me qd' ñ ita intelligẽdũ ẽ ꝙ tũc diuitas ita dimiserit hũanitatẽ ꝙ fuerit ab ea sepata. s3 sic intelligitur ꝙ in xp̄o diuitas nõ defendit hũanitatẽ in passione plus q̃3 si ei nõ fuerit vnita. xp̄s em̃ taz diram patiebatur mortẽ et sic ignominiose ac si homo solum fuerit ꝛ nõ deus. vt patet per magistrũ in tercio. di. xxi. Et hoc videntes fideles et dicte mulieres dubitabãt de eius diuitate putãtes ip̄m puꝝ fuisse hoiez et ñ deũ. nec cito r̃surrectuꝝ a mortuis. s3 solũ i

finali iudicio cū ceteris resurrecturū. Sic ergo deuote ille mulieres nōdū verā fidē habebāt de xp̄i diuinitate et ei⁹ celeri resurrectōe. ꝛ ideo reuertētes a tumulo p⁹ christi sepulturā ꝛ xp̄i clausurā ꝛ quem viuū dilexerāt mortuo ꝛ sepulto adhuc hūanitatis officia exhibere volentes corpus suū q̄si puri hominis vngere disponebāt more iudeoꝝ q̇ talia defunctis exhibebāt Et propter hoc vt dic̄ glo. Statiz sepulto dn̄o in pasceue q̄diu licuit opari. s. vsqꝫ ad solis occasū vngenta pauerūt. vt Lucas tāgit. et q2 propter breuitatē tp̄is eo q̄ iminebat vacatio sabbati in q̊ tn̄ lia nō licuit opari. imo nec cibos coq̄re explere nō poterāt. ꝛ iō propt̄ mandatū in sabbato a vespa vsqꝫ ad vespam siluerūt. i. q̇euert̄. mox autē sabbato trāsacto. s. occidente sole vt opandi licentia rediit festinauerūt emere pl'a aromata. vt h̄ dicit Marc⁹. vt venic̄tes mane seq̄ntis diei vngerēt iesū.

Ubi docemur q̄ꝫ magni meriti sīt pietatis opa apud dn̄m. Iste em̄ mulieres licꝫ de dn̄o iesu nōdū pfectam fidē habuerūt. tn̄ opus sibi pietatis vt mortuo impēdere volentes meruerūt videre nō solum angelos qđ de nullo aploꝝ legit̄ tūc factū. sꝫ etiā prime fuerūt q̄ sacro referēte euāgelio viderūt mortis triūphatorē xp̄m dn̄m Per h̄ etiā q̄ iste mulieres s̄m leḡ mādatū p sabbatū siluerūt docemur q̄ etiā in bonis opibus nō debem⁹ pcedere ad libitū nostꝝ regula diuine legis p̄termissa. sꝫ omia ordinate facere debemus s̄m legez dei. ¶ Nota etiā de nūero illaruz mulieꝝ q̄ fuerūt pl'es q̄ꝫ tres. nā Lu. dicit. q̄ cū eis fuit Johāna vxor cuse pcuratoris herodis q̄ xp̄o crediderat. ꝛ alie que de galylea venerāt cū iesu ministrātes ei. Marcus aūt aliis tacitis solū tres nominat. q2 ille sicut cōueniebant in noīe ita singularē deuotōez habebāt ad xp̄m. Math. solū nomiat duas. s. mariā magdalenā ꝛ alterā mariā. nō tn̄ negat alias ibi fuisse. Sed Johā. ibi dicit q̄ maria magdalena venit ad monumētū omib⁹ aliis tacitis. Quia vt dicit Aug. Licet ipa sola nō venerit. tn̄ propter feruentē amorē iohes eā solā noiat. et ex eadē causa om̄es euāgeliste eā noiant [Et valō mane vna sabbatoꝝ] i. prima die septimane q̄ nūc est dn̄icus dies. sabbatū em̄ aliqn̄ capit̄ p septimana sicut Lu. vi. Ieiuno bis ī sabbato Et vna capit̄ in scriptura p p̄ma. Un̄ Gen̄. i. Factū est vespe ꝛ mane dies vnus. i. p̄mus. [Ueniūt ad monumentū orto iā sole] Ut dicit Aug. in de consensu euagelistaꝝ. Illud nō est sic intelligēdū q̄ mulieres cū venerūt ad monumentū q̄ tūc fuerit sol corpaliter ortus sup emisperiū nostꝝ seu sup terrā. ita vt nō posset videri corpus solis. sed venerūt cū celuz ex pte oriētis incepit albescere. quod fit cū sol appropinq̄t ad orizontē. q2 tūc emisperiū sup̄ius ꝛ aer̄ supioris ptē illumiat manētib⁹ adhuc tenebris sup terrā. Et iō dicit Joh. [q̄ venerūt cū adhuc tenebre essent] quia appropinq̄nte sole ad ortū aliq̄ tenebraꝝ reliq̄e sīt adhuc supra terrā. et tanto minores q̄nto magis orit̄ lux. Hoc etiā

vult Lu. d. [quod venerunt diluculo] Quod secundum Hiero. est medium inter tenebras et diei claritatem. Et hoc etiam vult hic Marcus dicens. [Et valde mane etc. M Solet queri an maria mater domini cum ceteris mulieribus venerit ad sepulchrum. et an ut alie aromata preparaverit. Respondetur quod hoc in nullo evangeliorum legitur. Pie tamen creditur quod nulla aromata preparavit nec cum aliis venerit ad monumentum ad ungendum iesum que firmissima fide sciebat illud sanctissimum corpus aromatibus non indigere. eo quod in sepulchro non putresceret. quia deitati unitum fuit et celeriter resurrecturus. Vel forte ideo non venit ad sepulchrum quia ceteris euntibus ad sepulchrum filius eius resurgens a mortuis ei iam apparuit. et eam de sua resurrectione letificavit. Pie enim creditur quod ei se primo manifestaverit ipsam in hoc pre ceteris honorando. quia ipsa pre ceteris in morte sua maiori dolore perfusa fuit. Secundo quia super omnes alios homines maiori fulgebat virtute et artius eum amabat. Tercio quia inter omnes qui aderant in hierusalem in solo eius sacrosancto virginali corde firma mansit fides de christi divinitate. Ipsis enim discipulis dubitantibus in passione et morte ipsa nullum dubitationis motum habuit. Sed ut vult Aug. de questionibus novi et veteris testamenti. Ipsa tunc admirata fuit et quodammodo stupefacta de hoc quod verus deus et homo tam ignominiose tractabatur. Quarto quia ipsa super omnes alios homines cum maiori desiderio expectabat eius resurrectionem. Dignum igitur videtur quod que ipsum natum primo latrie cultu adoravit etiam primo respiceret egressum ab inferis. ut sic eius daretur finis singultibus. cuius cor doloris gladius perforavit. Considerandus est illarum mulierum fervens amor ad christum. quamvis enim Joseph et nicodemus sepeliverunt dominum cum aromatibus sicut scribitur in evangelio [quod Nicodemus attulit mixturam myrrhe et aloes quasi libras centum] ille tamen mulieres adhuc antea voluerunt ungere. et hoc venit ex amoris magnitudine. Conditio enim veri amantis est ut magis eligat ipse proprium obsequium amato impendere quam quod alius impendat. Item naturaliter horribile est videre mortuum et pertractare illum in monumento. sed amor in istis mulieribus vicit fragilitatem nature. Item non retraxit suspicio fetoris mortui corporis. nec cogitabant primere quod tam magnum erat saxum ad monumentum advolutum. nec timebant ad sepulchrum positos custodes. hoc totum fecit fervens amor ad christum. ut de illis nihil cogitarent. aut si cogitabant de revolutione lapidis tunc amor in eis ita spem erigebat ut non desisterent. Amor enim facit amantem bone spei ut nihil reputet impossibile. credit omnia parata que amoris desiderio suffragantur. N Sequitur [Et dicebant ad invicem. Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti] Viderunt enim in sepultura domini quod magnus lapis advolvebatur ad ostium monumenti quem sciebant se non posse revolvere. quia erat magnus valde. Et ergo volentes introire ad corpus domini ungendum dixerunt veniendo. [Quis revolvet nobis etc. Et respicientes viderunt revolutum lapidem] quem ipse non poterant revolvisse. [Erat quippe magnus valde. [Sed angelus domini descendit de celo. et revolvit lapidem] ut dicit Matheus. Et ut dicit glosa Be-

de. reuoluit non vt egressuro ia/
nuas apiat. sed vt egressum ei⁹ iā
factū pādat .qui etiā mortal' clau
so virginis vtero nascēdo potuit
mundum introire. ipē iā immor
talis de clauso sepulchro exire po
tuit resurgēdo. Et August. dicit ꝙ
clauso manēte tumulo xp̄s exiuit
subtilitatis dote collata suo corpi
glioso. ¶ Moral'r iste lapis desi
gnat pnie pondus .ad quod inci/
piētes cū cōuerti ad deū incipiūt
timere incipiūt ne possint inchoa
tā penitentiā cōsūmare .iō dicunt
ingemiscētes. Quis reuoluet no/
bis lapidē ab ostio monumēti.i.a
corde in q̊ xp̄s desiderat sepeliri.
sꝫ nō debent diffidere nec retroce
dere. sꝫ ꝑcedere cū his ml'ieribꝫ ⁊ vi
debūt citi⁹ lapidē reuolutū. De/
scēdet aūt angel⁹ dn̄i de celo. i.ḡ/
tia spūsctī q̄ lapidē reuoluet. qꝛ
totū pōdus pnie subleuabit. Ip
se em̄ dn̄s ait Mat. xi. Iugū eniꝫ
meū suaue est et onus meū leue. ⁊
Prouer. xxiiij. dr. Equus par⁹ ad
diē belli .dn̄s aūt salutē dabit. Et
Ber. Subito ꝑcedenti ō vmbra
ad solē. de ocio ad laborē ḡue vi/
det oīe qō incipit. sed postq̄ꝫ ab
his dissuescere ⁊ ad alia paulisper
assuescere vs⁹ tollet capit ⁊ diffic'
tatem. ⁊ inueniet facile qō īpossi/
bile esse putabat. ¶ Pro
seq̄ntibꝫ nota ꝙ ꝼm Beda. monu
mentū dn̄i fuit dom⁹ rotūda de
subiacenti petra excisa. tāti ambi/
tus vt dicit Remigi⁹ vt vix decē
capet hoīes .et tante altitudīs vt
erect⁹ existēs in pauimēto vix pos
set culmen attigere. ab oriēte ha/
bebat itroitū cui magnus lapis
supposit⁹ erat pro ostio ad dexte/
rā ingredienti. i. a pte aq̄lonari ē/
rat excisum sepulchrū dn̄i de cadē
petra. septē pedum in lōgitudine
tribus palmis alti⁹ cetero pauim̄
to eminens ꝼm magistꝝ hystoria
rum q̄si sarthofagus suppositus
pauimento. Vel in illo pariete lo
culus factus erat sicut fit in murꝭ
domorū ad reponendū vtensilia.
cuius patulū nō desuper sed al/
tare versus meridiē erat vn̄ cor/
pus domini inferebat̄. [Introeū
tes ergo mulieres in monumen/
tū] id est in domunculā illā in pe/
tra excissam in qua fuit loc⁹ dn̄ici
corporis. Nam ante ostiū domū
cule positus fuit ille lapis [Vide
rūt iuuenem] id est angelū in for
ma iuuenili [sedentē in dextris]
id ē ad dexterā ingredientiū vbi e/
rat loculus sepulchri ex latere aq̄
lonari . vel sedebat ad meridianā
partem loci vbi positū fuit corp⁹
domini. quod ꝼm Bedā supinuꝫ
iacens caput habuit ad occidentē
et sic dextrū latus necesse erat ha
bere ad austrū. Ad quam partem
loculi sedit angelus [coopertum
stola] id est veste candida [et ob/
stupuerūt] propter reuolutioneꝫ
lapidis et propter vacuitatē sepul
chri. ac propter apparitōnem an/
geli in forma iuuenis . et propter
conditionē loci qui distabat a ci/
uitate. et circa quē puniebant̄ rei.
¶ Diceret aliquis. Matheus di/
cit [ꝙ angelus sederat super lapi
dem reuolutū. Et marc⁹ dicit [ꝙ
introeuntes viderūt eū intra mo
numentū. [Lucas vero dicit [ꝙ
steterunt iuxta illas duo viri] id ē
angeli in forma virili [et in veste
fulgenti] Johannes vero dic̄ [ꝙ

maria magdalena vidit duos an
gelos sedētes. vnū ad caput. aliuz
ad pedes vbi positū erat corp⁹ ie
su.] Et sic posset alicui videri ꝙ e/
uāgeliste int̄ se nō cōcordent.
¶ Pro cōcordātia nota hystoriā
resurrectōis ꝓm Mgr̄m hystori
arum ⁊ Symonē de cassia ⁊ alios
Nam mł'ieres veniētes ad sepul/
chrū inuenerūt lapidē reuolutum
ab ostio monumēti. i. domuncule
excise in petris ītra quā domūcu/
lā fuit locus dn̄ici corporis vt ꝑdi/
xi. Et viderūt angelū sedentē sup
lapidē. de q̄ loqtur Mat. Qui an
gelus cū post cetera verba dixiss;
eis. [Venite et videte locū ⁊c.] Ip
se introierūt domunculā. ⁊ an la/
tus dextrū seu meridionalē ptem
loculi dn̄ici [viderūt sedentē ange
lū cooptū stola cādida] De q̄ hic
loquit̄ Mar. Qui post alia v̄ba
dixit eis. [Ecce locus vbi posuer̄t
eū. Et cū mente cōsternate essent ⁊
stupefacte] seu ɔturbate de hoc ꝙ
corpus dn̄i nō inuenerūt. tunc vt
dicit Lu. [Duo viri] . i. āgeli ī for
ma virili et habitu [steterūt iuxta
eas ī habitu fulgēti. et dicebāt ad
eas. Quid q̄ritis viuentē cū mor
tuis. nō est hic surrexit. Recorda
mi q̄liter locutus est vobis. Ipse
autē mł'ieres post hec v̄ba exierūt
cito de monumento cū timore et
gaudio magno nūciare discipulis
Et oīa visa in sepulchro ⁊ audita
ab angelis nūciauerūt illis. xi. ⁊ a/
lijs oībus. sed apl'i nō crediderūt
illis. imo visa sunt eis v̄ba mł'iex
illax q̄si deliramenta. Maria v̄o
magdalene q̄ amabat ardenti⁹ ar
dentioribꝫ amatoribꝫ ex discipulis
allocuta est petro. s. et iohi dicens
et habet Johā. xx. Tulerūt dn̄m
meū et nescio vbi posuerūt eum.
Petrus igit̄ et iohānes currebāt
ad monumētū. ⁊ mł'ieres itex cuz
eis reuerse sunt credentes se aliqd
certius cū apl'is inuenire posse. Et
cum nihil preter illud inuenirent
illis duobꝫ apl'is recedentibus et
ip̄e pariter recesserūt. lento tn̄ pe/
de p̄ tristicia ḡdientes p̄ter mariā
magdalenā q̄ amoris cathena li/
gabat̄ nō abscedebat a sepulchro
sed stabat ad monumētū foris plo
rans. et dū fleret inclinauit se ⁊ ꝓ
spexit ī sepulcrū. et vidit duos an
gelos in albis sedētes. vnū ad ca
put et aliū ad pedes. vbi positū
erat corpus iesu. Qui dixerunt ei.
Mulier q̄d ploras. Post auertēs
vultū ab angelis cōuersa retrorsū
vidit iesum stantē credēs eū ortu
lanū dicebat ei Dn̄e si tu sustulisti
eū dicito mihi vbi posuisti eū ⁊ e/
go tollā. Quā cū dn̄s ꝓprio nomi
ne noīauit statim agnouit eū. ⁊ vt
solita fuit ad pedes dn̄i appropin
q̄uit vt tāgeret. Cui iesus ait. vt in
Johāne habet̄. Noli me tangere
P⁹ q̄ v̄ba ab ocul' ei⁹ disparuit. et
ip̄a de resurrectōne credula ⁊ iocū
da statim relicto sepulchro festia
uit ad apl'os. vt iussa dn̄i ⁊ magi/
stri sui ꝑficeret. Et reuertēdo a se
pulchro suas cōsocias in itinere in
ter sepulchrū et hierl'm consterna
tas modo lēto ḡdientes vestigio
adinuenit. et eis quō dn̄m viderit
nunciauit. Et cū sic versus hierl'm
ambularēt. occurrit eis iesus et te
nuerunt pedes ⁊ eū adorauerunt
Et de illa apparitōe loq̄t̄ Math.
Sic ḡ sctē mł'ieres bis venerunt
ad monumētū ip̄o mane pasce. et

bis venerūt ad aplo̾s. Et in p̄mo
aduētu viderūt angelū sedentē su
p lapidē reuolutū. de q̄ loq̄t Ma
theus. Et etiā intra domūculā vi
derūt iuuenē sedentē i dextris. vt
dicit Marc⁹. Et statim post h̄ vi
derūt duos iuxta se stātes itra se/
pulchrū vt dicit Lu. Et tūc vene/
rūt ad aplo̾s vt dic̄ Lu. Deīde cū
reuerse fuissent ad sepulchrū cum
Petro et ioh̄e vidit maria magd̄.
duos sedētes vnū ad caput ⁊c. et
vidit dominū in orto. Et de istꝭ vi
siōibꝫ loquit̄ Joh̄es. Que festinās
inuenit cōsocias suas in via. ⁊ tūc
iterꝫ apparuit eis dn̄s. Et de illa
visione loq̄t math. Et tūc scd̄ario
venerūt ad aplo̾s. qꝛ in p̄mo ad/
uentu nūciauerūt eis visionē āge
loꝝ. sed in scd̄o resurrectiōem dn̄i.
⁊ apparitōes eis factas retuler̄t.
Sic p̄tꝫ ꝙ licꝫ int̄ euāgelistas pri
ma facie apparere posset aliq̄ di/
uersitas. tn̄ in v̾itate nulla est iter
eos discordia. sed qḋ vnus obmit
tit alter supplet. Et q̄libet v̾itatē
dicit et om̄es simul pfectā ⁊ com
pletā [Qui dic illis. Nolite expa
uescere] ac si dicat s̄m Grego. in
ome. Paueant illi q̄ nō amāt ad
uentū supnoꝝ ciuiū. Uos aūt no
lite timere meā p̄sentiā qꝛ vestrū
conciuē videtis. [Jesū q̄ritꝭ naza/
renū crucifixū surrexit nō ē hic] .s.
p p̄sentiā carnis. vt ait Gre. q̄ nusq̄
deest p p̄sentiā maiestatis [Ec
ce locus vbi posuerūt eū] .q.d. Si
mihi nō creditis vacuo credatis se
pulchro. Propt̄ hoc enī reuolui
lapidē. nō vt ip̄e exiret sed vt vob
ostenderē locū corpis vacuatum.
[Et nota ꝙ angel⁹ volēs nū
ciare mulieribꝫ resurrectōēꝫ dn̄i pre
misit eis passiōem dicēs. [Jesū q̄
ritis nāqꝫ nazarenū crucifixū] Et
p hoc significauit nob ꝙ int̄ gau/
dia resurrectōis debem⁹ mēorari
amaritudinē passiōis. pp̄t̄ hoc et
hodie discipuli obtulerūt dn̄o ptē
piscis assi ⁊ fauū mellis. Nā p fa/
uū mellis intelligim⁹ resurrectō
nis dulcedinē. ⁊ p piscē assum xp̄ꝫ
in cruce passum. q̄ sil̾ comedere de
bem⁹ nō solū cogitādo sꝫ opeimi
tādo vtrūqꝫ. Primo passionē p
aliqualē corpis maceratiōē ⁊ casti
gatōem et p patiētiā et p alias v̾/
tutes nobis in xp̄i passiōe ōn̄sas.
Scd̄o resurrectōē qꝛ dn̄s surrexit
a morte ad vitā corpis. Si ita spe
ram⁹ nos resurrexisse p pn̄iam a
morte pcti ad vitā iusticie gaudea
mus ⁊ cogitem⁹ ꝙ dn̄s surrexit
ad vitā imortalē. ita ⁊ nos caute
ambulemus ne relabamur ne no
bis deterius cōtingat [Sed ite di
cite discipulis ei⁹ et petro] Hiero.
qꝛ indignū iudicabat se discipulū
eo ꝙ negauit mgr̄m. sꝫ pctā p̄teri
ta nō nocent qn̄ nō placēt. Et Gre
go. dicit. Angel⁹ petꝝ vocat ex no
mīe ne despet ex negatōe [Quia p̄
cedet vos in galyleā ibi eū videbi
tis sicut dixit vobis] .s. iminente
passiōis sue tp̄e. Mat. xxvi. Gre.
in ome. Uñ d̄r de redēptore nr̄o
[Precedet vos i galileā] Galilea
nāqꝫ facta trāsmigratio iterp̄tatur.
Saluator eī nr̄ iā de passiōe ad re
surrectōēꝫ. de morte ad vitā. a pēa
ad gl̄iaꝫ trāsmigrauit. Et post resur
rectōnēꝫ a discipul'i galilea videt̄.
qꝛ et nos resurrectōis ei⁹ gl̄iaꝫ p⁹
leti videbim⁹ si mō a vicijs ad v̾
tutū celsitudinē trāsmigrēm⁹. ¶Et
notādū ꝙ ex euāgelijs colligit̄ ꝙ

dñs p̄ter illas apparitões postea factas ⁊ p̄ter istas de q̄bus euãgeliste nõ loquunt̄ in hodierna die. q̄nq̄es appuit ad fidē suā corrobo rādā in cordibꝫ fideliū suoꝝ. Naz prio marie magdalene cū ipsa ad monumētū fleret. et corp⁹ eximie generatõis inde sublatū crederet dñs sub ortulani spē appuit q̄ tñ ex qualitate vocis sue ve agnouit ꝙ erat iesus nazaren⁹ idē ī nūero q̄ a iudeis crucifix⁹ fuit ⁊ q̄ ipam a septē demonijs liberauit. Secū do mlieribꝫ q̄ audito angeloꝝ testimonio q̄ nõ solū vbo ꝯsolãte sed etiā habitu fulgēte. glīa triūphātē annūciauerūt cū d̄ sepulcro ṙuer tebant̄ se oñdit ⁊ eas d̄ sua resurrectõe letificauit. Tercio petro propter abnegatõez singularit̄ tristi ⁊ mesto dñs se māifestauit. Quarto duobꝫ discipul' ī emaus eūtibꝫ ⁊ de ipo loq̄ntibꝫ dñs se ꝯiūxit. et cū eis itrās ī cena recubuit. vbi ex q̄dā mō spāli fractõis pāis quē antea cū discipul' suis māducās exercere solebat apti s̄t ipoꝝ oculi. et ipm cog̃uerūt. Quito ad discipulos ꝯgregatos in credendo tardos clausis ianuis subintrauit. De q̄rū tarda credulitate ait Grego. in ome. xxi. sup euãgelio. ꝙ r̄surrectionē dñicā tarde crediderūt nõ tā illoꝝ īfirmitas q̄z nr̄a vt ita dicaz futura firmitas fuit. Ipa nãq̃z resurrectio dñi dubitãtibꝫ ꝑ multa argumēta mõstrata ē. q̄ dū legentes agnoscim⁹ q̄d alid̄ q̄z de illoꝝ dubitatõe solidamur. ¶ Et nota ꝙ ī euãg. nõ legit̄ ꝙ post p̄mū diem eis apparuerit nisi q̄nquies vt dic̄ Aug. ī de ꝯcordia euãgelistaꝝ. Sexta eni fuit ī octaua die vbi vidit eū thomas. Septia ad mare tyberiadis. Octaua ī mõte galylee. Nona ipis ꝯuescentibꝫ vt dicit Mar. Decima ī ascēsiõe ī monte oliueti. sꝫ nõ sūt oīa scp̄ta vt iohes fatet̄. Crebra eī erat cū eis ꝯuersatio añ ascēsiõez. ⁊ h̄ ad cõsolatõem eoꝝ. Et vid̄ꝫ ꝙ ī hierl'm ipis latitãtibꝫ p̄ timore iudeoꝝ sel' vl' bis ab eis visus ē ad ꝯsolatõz eoꝝ. In galilea vo nõ clā nec sel' aut bis tm. sꝫ cū ml'ta ptāte oñsiõz sui fecit p̄bēs se eis viuūz p⁹ passionē suā i mult͛ argumītis ⁊ signis vt Lucas testat̄ ī actibꝫ. Propt̄ q̄d ⁊ apl's .s. ad Choꝝ. xv. dicit. ꝙ visus ē pl⁹ q̄z q̄ngēt͛ fratribꝫ sil'. deīde visus ē iacobo. d̄ q̄bꝫ apparitõibꝫ ī euãg. n̄ h̄r. Q. Circa apparitiões xp̄i q̄rit̄ q̄re xp̄s nõ cōtinue ꝯuersat⁹ ē cū discipul' suis p⁹ resurrectõez. illud eī fuisset eis magna ꝯsolatio. Rñdꝫ san. Tho. in t̄cia p̄te sūme ꝙ dñs voluit discipul' circa resurrectõez suā duo d̄clarare. Primū erat vitas resurrectiõis. ⁊ ad hoc suffecit ꝙ pluries eis apparuit ⁊ cū eis familiarit̄ locut⁹ fuit ⁊ comedit ⁊ bibit. ⁊ eis se palpādū p̄buit. Scd̄m eis manifestãdū fuit glīa r̄surrectõis. s. ꝙ resurrexit ad vitā īpassibilē ⁊ īmortalē. ⁊ ad h̄ māifestādū valuit vt nõ cõtinue cū eis ꝯuersaret̄ sicut p⁹ fecerat. al's forte ī errorē ducti fuissēt vt crederēt ipm resurrexisse ad vitā quā prius habuit. Cõsolatõz āt eis d̄ ꝯtinua p̄ñtia ī alia vita ꝓmisit. s̄m illud Joh. xvi. Iteꝝ vide. vos ⁊ gaude. cor vestꝝ ⁊c̄. ¶ Scd̄o q̄rit̄ ex quo corp⁹ dñi p⁹ resurrectõz fuit clarificatū q̄re non oñdit discipul' suis claritatē p⁹ resurrectõz. Rñdetur

ꝭm sā. tho. vbi. s. Et dñs pcipue voluit ondere p⁹ resurrectōz suaz discipul' suis ꝙ idē ipe esset q̄ mortu⁹ fuerat. ⁊ ad h̄ necariū fuerat vt se eis onderet ī eadē forma ī q̄ pus cū eis ꝯuersat⁹ fuerat ne ali⁹ apperet. imutatio em̄ ꝭm aspcm̄ maxime diuersitatē ondit. si g̊ eis suā claritatē ondissꝫ potuissꝫ alit̄ appuisse q̄ꝫ p⁹. Itē vt p visū cog/scerēt eē eūdē vt pri⁹ int̄ eos ꝯuersat⁹ optuit vt distīcte attēderent ⁊ cog̊scerēt effigiē faciei sue. quō em̄ al's p visū cog̊uissent eūdē fuisse. Hoc aūt non potuisset fecisse nisi solū colorē sue faciei ⁊ ñ claritatez ipis ondissꝫ. Vñ Aug. ad orosiū. In gl'ificata carne dñs resurrexit. ſꝫ noluit ī illa claritate discipul' apparere. q̄ nō potuissent ocl'i tātā claritatē pspicere. Si ei aūq̄ꝫ moreret̄ p nobis ⁊ resurgeret qñ trāsfigurat⁹ ē ī mōte discipuli eū videre nō potuerūt. q̄nto mag̃ clarificata carne eū videre nō potuissēt.

In die Pasce Ser. xl.

Sicut christus surrexit a mortuis p gl'iam pris. ita ⁊ nos in nouitate vite ābulem⁹. Ro. vj. R Pro q̄ notādū ꝙ sicut aīa est vita corpis sic charitas ē vita aīe. Et sic sepatio aīe a corpe ē corpal' mors. sic sepatio grē ab aīa ē spūalis mors. ⁊ h̄ fit ppter pctm̄ mortale p qd̄ spūal'r morit̄ hō. ⁊ sicut reunitio aīe ad corp⁹ ē resurrectō corpal'. sic iterata īfusio grē ⁊ deletio culpe p cōtritiōez ē spūal' resurrectio aīe d̄ morte pcti ad vitā iu/sticie. Scd̄o notādū ꝙ duplex ē resurrectio corpal'. ⁊ silr duplex est resurrectio aīe seu spūal'. Pria resurrectio corpal' ē ipfecta. vt cū aliq̄s resurgit ad vitā mortalē. ita vt iterū postea moriat̄ queadmoduꝫ factū fuit d̄ lazaro ⁊ alijs a xp̄o ⁊ ceter̃ sctis resuscitat̃ Et etiā d̄ ist̃ q̄ cū xp̄o resurrexer̄t. vñ Augu. in ep'la ad eunodiū. Scti q̄ cū d̄o resurrexer̄t pacto suo testionio ī t̄re puluerē r̄dier̄t. ⁊ illa sigt̄ r̄surrectōnē aīe ipfectā. vt cū aliq̄s ill' diebꝫ p ꝯtritōz ⁊c. surrexit a morte pcti ad vitā iusticie ⁊ grē. ⁊ nūc h̄ pascali tpe r̄uertit̄ ad eadē pctā sic canis reuertit̄ ad vomitū suū. ⁊ sic iteruꝫ morit̄ spūal'r. ⁊ sepe p totū ānū iacet ī pctis suis mortu⁹ ⁊ sepultus De q̄bꝫ ī snīa d. Ber. ī ser. pñt̃ fe/stiuitat̃. O amatores secl'i. o iimici cruc̃ xp̄i cui⁹ īuanū accepto nomīe dicimi xp̄iani. xp̄o ad vos vēturo past̃ hospitiū ꝯfitētes cū ge/mitu castigātes corpa. elēosynas īpēdētes. vt q̄d g̊ susceptū minuit̃ imo exire cōpellitis neq̄cias ad/mittēdo tāq̄ꝫ min⁹ reuerētie ⁊ honoris debeatur xp̄o suscepto q̄ꝫ adhuc futuro seu ad vos vēturo. et tanq̄ꝫ min⁹ exigat reuerētie resurrectōis tps q̄ꝫ passiōis. Audistis in p̄oꝛibꝫ ꝭmōibꝫ ꝙ ad verā ꝯtritōz req̄rit̄ dolor de p̄teritis ⁊ ppositū cauēdi fut̄a pctā. Timēdū aūt ē ꝙ h'mōi q̄ iā reuertūt̄ ad p̄orē suā vitā q̄ resumūt pctā añ ꝯsueta. ⁊ q̄ ñ cauēt īcētiua vicōꝝ ī ducētiū ad lapsū ñ habuer̄t v̄e displicētiā d̄ p̄/terit̃ pctis. ſꝫ ext̄iora opa d̄ genere bona fecer̄t solū ex q̄dā simulatōe ⁊ cōsuetudīe tpis. ⁊ ne viderēt̄ totaliter difformes ceteris christianis. ⁊ ꝙ sic sine vera ꝯtritione sūpserūt sacr̄m eucharistie ī nimium

ꝑiculū aīaꝝ suaꝝ. aut ꝙ nō habu erūt firmū sꝫ tepidū ꝓpositū cauē di futura exq̊ tā cito relabūt̄ post susceptū sacr̄m siľes effecti et quasi socij iude q̇ ṗus fuit xp̄i apl's et postea traditor ē effectus. Et sicut in iudā (sicut ð2 ī euāge.) diabolꝰ ītrauit pꝰ buccellā. sic sathā quē ꝑ q̄ lēcūqꝫ pniam et susceptū sacr̄m a se repulerūt mō ī eos reuertitur cū septē se neq̇oribꝫ. ⁊ ꝭm dn̄i sententiā fiūt illius nouissima peiora prioribꝫ. Et q̇d ð talibꝫ dicā nisi illud qð scp̄tū ē. Qui baptizatur a mortuo et cōtingit iteꝝ mortuuꝫ q̇d ꝓficit lotio eiꝰ. Et illð .ij. Petri apľi .ij. Si effugiētes inq̇nationeꝫ mūdi huius. et iteꝝ illˀ implicant̄ facta eoꝝ sunt deteriora ṗoribꝫ ⁊ erūt sicut canis reuersus ad vomitū ⁊ sicut sus lota ī volutabro luti. Salomō dicit prouer. xxvi. Sicut canis odibiľ ē q̇ reuertit̄ ad vomitū suū. Et dn̄s ī euāge. cuidam Ecce iā sanꝰ factus es noli peccare ne aliq̇d deteriꝰ tibi ꝯtigat. Et iterū salomō dicit. Fili peccasti n̄ adijcies iteꝝ sed ⁊ ð ṗstinis depc̄are vt tibi dimittant̄. Et dn̄s ī euāge. Cū spūs imūdus exierit ab hoīe ⁊c̄. Alia ē resurrectio ꝑfecta. scꝫ ad vitā imortalē. sicut cū q̇s resurgit āplius n̄ moriturꝰ. queādmodū xp̄s hodie r̄surrexit dicēte aplo Ro. vi. Xp̄s resurgēs ex mortuis iā n̄ morit̄ mors illi vltra n̄ dnabitur. Et sig̃t aīe resurrectōꝫ ꝑfectaꝫ vt cū hō sic resurgit a pctis ad vitā gr̄e vt āpliꝰ nō reuertit̄ ad mortē vicioꝝ. De hac resurrectōe loq̇t̄ in Apoca. xx. Btūs ⁊ sctūs q̇ hꝫ resurrectōneꝫ ṗmā. In his em̄ scðā mors nō hꝫ ptātē. sꝫ erūt sacerdotes dei ⁊ xp̄i eiꝰ. Sup q̇ dic̄ Aug. ij. ð ci. dei. c. ix. Qui nō solū a morte q̄ in pctō ē reuiuiscit. verūetiā q̇ in eo qð reuixerit permanet. i illo scðā mors. i. et̄na dānatio non hꝫ ptātem.

S Et vt nos q̇ iā a dn̄o ꝯcedēte ꝑ pniaꝫ de morte aīe ⁊ de pctis surreximus ad vitā iusticie ī eo ꝙ r̄surreximꝰ ꝑmāeamꝰ ⁊ n̄ moriamur ꝑ pctm̄ nec̄aria sc̄ nobis mľta q̄ dixi ꝑ hāc q̄dragesimā. ⁊ ṗncipaľr nobis necessariū ē vt sꝑ stemꝰ in pnīa ꝭm modū etiā priꝰ dictū. vt vicꝫ caueamꝰ pctā. et sꝑ attēdamꝰ ad vitā nr̄aꝫ. ⁊ q̊tidie vna hora ꝭuemꝰ nobis capituluꝫ de oībꝫ illo die fact꜠. dict꜠ cogitat꜠ ⁊c̄. Et q̇cq̇d īuenimꝰ repħēsibile ðleamꝰ ꝑ ꝯtritōꝫ. ⁊ ita erit vita nr̄a sꝑ mūda. oꝑa nr̄a viua ⁊ placētia deo. Et studeamꝰ ꝓprijs oꝑibꝫ plene satisfacere ꝓ pctis. et redimere ac ꝑsoluere hˀ penā debitā ꝓ pctis dimissis. illð em̄ affert mľtas vtilitates vt p̄dixi dū p̄dicaui ð satisfactōne. Itē necessaria sūt nobis valde oīa remedia q̄ supiꝰ ī q̊dam ser. dixi q̇bꝫ pōt ⁊ dꝫ se hō munire vt efficaciꝰ resistere valeat oībꝫ tēptatōibꝫ carnis ac astutissimi demonis q̇ iā artius tēptat nos q̄ꝫ ṗus ex multis cau꞉ q̄s in ṗma dn̄ica dixi. Et int̄ cetera valde necessariū ⁊ vtile ē hoī vt mō fugiat occasionē pctōꝝ q̄ sibi ṗus fuerunt et mō eē pn̄t cā ruine. Et ē siľe sicut si q̇s in lubrico ambulās cecidit. q̊mō nūc a casu certꝰ erit nisi illð lubricū fugiat. Sic ī ꝓposito. quō ei hō q̇ mō xp̄o ꝯsurrexit ꝑ pniaꝫ ⁊ nōdū firmatꝰ ē ī bono quō stare poterit si nō diligēter fugit. sꝫ ea iā q̄rere icipit q̄ sibi ṗus occasioneꝫ

mine pstiterũt. vt cui splẽdida ce/
na fuit cã edacitatis quõ illã eua/
det iã nisi ei⁹ cãm excludat quẽ im
pudic⁹ mulier aspectus ⁊ icauta
colloquia pceerũt i feditatẽ luxu
rie. quõ vinceret nisi illa fugiat. qꝛ
hec ẽ q̃tidiana pugna ⁊ raro victo
ria nisi fuga. Qui etiã ex plimorũ
societate mala q̃ sp aspexit dlecta
tus ẽ imitari quõ nũc nõ imitabit
ea si noluerit societatẽ malorꝫ dcli
nare. Nãqꝫ sicut aer mal⁹ assiduo
flatu tract⁹ corp⁹ inficit. sic turpis
locutio assidue audita ⁊ puersa o/
pera sedule visa animũ inficiunt
ꝯuiuẽtis. et sic d inumeris pctis
⁊ causis eorꝫ. ¶ Sꝫ d. aliqs
Jã eccl'ia freq̃ntat i diuis officijs
Hec dies quã fecit dñs exul. et le.
⁊c. et ita debem⁹ mõ gaudere. ⁊ h
est i comesatõibꝫ et cõuiuijs ⁊ cete
ris q̃bꝫ cõsueti sum⁹. Notãdũ ꝙ
nõ oẽ gaudiũ ẽ bonũ. nec oĩs tri/
sticia mala. Et iõ vt intelligatis q̃
modo gaudere ⁊ tristari debeatis
ac de q̃bꝫ scire debetis ꝙ duplex ẽ
tristicia. q̃dã de p se mala. vt tristi
cia de pctis. et illa qꝛ ptinet ad cõ
tritõẽꝫ p quã delet pctã ipa est ha
bẽda qꝛ bõa fm se. ⁊ q̃uis fm se
sit bona. tñ põt fieri mala p effe
ctũ. vt. s. si sit taꝫ imoderata ꝙ ho
minẽ sic agg̃uat et eũ a bono rtra/
bit. Oĩs em̃ tristicia mag̃ nata ẽ
animum g̃uare et ita depmere vt
hõ tediosus sit ⁊ nihil agere ei libe
at. Et iõ apl'us. ij. Cho. ij. ñ vult
vt penitẽs maiori tristicia de pctõ
absorbeat ne forte dspet aut a bo
no ope torpeat. imo hui⁹ tristicia
cũ gaudio miscẽda ẽ. Qꝛ dic Aug.
in de pñia De pctõ doleat ⁊ d ipo
do lore gaudeat Alia ẽ tristicia de
vero bono. vt d his q̃ ptinent ad
laudẽ dei aut saluẽ pprĩã aut pri
morꝫ. et tal' tristicia ẽ silr mala. pri
mo fm se eo ꝙ ẽ de vo bono de q̃
gaudendũ eẽt. Scdo ẽ mala p ef/
fectũ inq̃ztũ agg̃uat aĩm hoĩs. et
facit eũ tediosũ vt nõ libeat ei age
re bõa i oĩb⁹. ⁊ potissime i istis re
bus in q̃bꝫ q̃s ita tristat. ⁊ tal' tri/
sticia nõ solũ hodie sꝫ etiã sp fugiẽ
da ẽ. qꝛ ẽ g̃ue i se pctm̃. eo ꝙ est ac
cidia. et insup ex ea oriũt mlta ma
la et tot⁹ defect⁹ i spũalibꝫ. vt de/
clarat b. Gre iij. mora. ⁊ sã. Tho.
ij. ij. q. xxxv. ⁊ Jsido. d sũmo bono
¶ Silr duplex ẽ gaudiũ. q̃dã ẽ
d rebꝫ malis aut etiã mũdanis re
bus. vt sũt pctã aut etiã occasiõẽs
pctõrꝫ. queadmodũ st magni bo
nores mõdani ⁊ diuitie. mlta abũ
dãtia delicatorꝫ aborꝫ ⁊ potuũ. p
ciositas vestiũ. pulcritudo aut ma
gna sanitas corporꝫ et hmõi q̃bus
seclares hoĩes cõit gaudere solẽt.
Et tale gaudiũ ẽ malũ ⁊ fugiẽdũ.
Quia fm Aug. i epl'a ad q̃ndã co
mitẽ. Jsta sunt de q̃bus nos vult
gaudere mõs vt peam⁹ cũ amato
ribꝫ hui⁹ mũdi. Et fm Gre. i ome
lia de epulone. qñ hoĩ hmõi afflu
unt nõ dꝫ gaudere sꝫ poti⁹ timere
ne forte dñs p bonis q̃ facit velit
sibi p hmõi satisfacere ⁊ nõ refua
re mercedẽ i vitã etnã. Aliõ ẽ gau
diũ de bonis vt sũt pncipalr de⁹
⁊ ea q̃ ptinẽt ad dei laudẽ ⁊ bono/
rẽ ⁊ ad nr̃am et primorꝫ etnã salu
tẽ. et illõ ẽ bonũ fm se. qꝛ bonũ ẽ
⁊ laudabile gaudere d bonis. ⁊ eti
am ẽ bonũ p effectũ inq̃ztuꝫ facit
hoĩeꝫ pmptũ ad bñ opandũ circa
illa spũalia i q̃bꝫ delectat ⁊ gaudꝫ.
Et iõ illud gaudiũ nõ solũ hodie

ſ; etiã ſꝑ eſt q̃rendũ ⁊ potiſſime ho
die ⁊ toto paſcali tp̃e. Sicut em̃
in p̃io rite cõpũcti ⁊ cõtriſtati ſu/
mus ex memoria pctõꝝ. ita nunc
gaudeꝛ debem⁹ ex recordatõe lete
reſurrectõnis xp̃i ⁊ oĩm bonoꝝ q̃
ſibi data ſũt ⁊ q̃ ip̃e aĩcis ſuis ꝯtu
lit. Et p̃io recordari debem⁹ et in
time gaudere ꝙ dñs nr̃ poſt mor
tẽ ſtatĩ ad ĩfernũ deſcẽdit ⁊ eũ po/
tenꝛ ſpoliauit. ac hodie lete ꝛ dicẽs, ĩ
nũerã mlꝛtitudinẽ ſcõꝝ patꝝ eduxit
V[Pro] q̊ notãdum ꝙ vt dicũt
doc. ſuꝑ. iiij. ſẽ. di. xlv. Quatuor fu
erũt loca in q̇bus detinebanꝛ aĩe.
Infim⁹ fuit ⁊ eſt infern⁹. In q̊ ſũt
oẽs dãnati ad penã ſenſ⁹ ꝓ actua
lib; peccatꝭ. In ſcõo fueꝛt anime
adhuc purgãde ꝓ peccatꝭ venialib;
⁊ etiã ꝓ dimiſſis mortalib; In ter
cio pueri q̇ tm̃ in originalib; deceſ
ſerũt q̊ ꝺm mgr̃m in. ij. ſen. nullaꝫ
patiũꝛ aut paticꝛ penã ſenſ⁹. ſ; tm̃
dãni. In q̃rto fuerũt vt dicũt do
ctores ⁊. ſ. tho. in. iij. ꝑte ſum. q. lij
ſancti ⁊ iuſti q̇ deceſſerant añ xp̃i
mortẽ ſine pctõ mortali a ꝓ̇ncipio
mũdi vſq; ad illõ tp̃s deſcẽſ⁹ xp̃i
ad infernũ. ⁊ q̇ plene erãt purgati
iſti oẽs ſilꝛ detinebãꝛ in lymbo pa
trũ vbi nullũ habebãt dolorẽ. ni/
ſi forte ex dilatõe glꝛe. ex cui⁹ tñ ſpe
ĩmo certiſſime magnũ habebant
gaudiũ. ¶ Scõo notãdũ ꝙ vt di/
cũt doctores ſuꝑ. iij. et. ſ. tho. in. iij.
ꝑte ſum. q. lij. Stati cũ dñs expi/
rauit ĩ cruce. ip̃e ꝺ; aiaꝫ nõ neceſſi/
tate ſic ꝓ̇ores pr̃es. ſ; ſpõte deſcen
dit ad lymbũ ad aĩcos ſuos vincu
latos vt eos inde poteꝛ eripe. Et
d. Aug⁹. in q̊dã ſer. ⁊ Euſebi⁹ Ex cõ
feſtĩ cũ dñs deſcẽdit ad lymbũ pa
trũ illi reſplẽduerũt inſolita luce
⁊ ſtatĩ maligni ſpũs detinẽtes a/
nimas ſctõꝝ territi inq̇rere cepeꝛt
⁊ dicere. Quis eſt ille tã fortis, tã
terribilꝛ. tã ꝓ̇clar⁹. nũq̃ tlꝛeꝫ nr̃ ac/
cepit tartar⁹ nũq̃ tlꝛeꝫ mortuũ mi
ſit nobis mũd⁹. nõ ſolũ nr̃a nõ ve
reꝛ ſupplicia. ſ; etiã alios de nr̃is
vinculꝛ ſoluit. nũq̃ ꝓ̇uſ in hac ma
gna caligine ⁊ cecato ſꝑ carcere io
cũdũ lumẽ appuit. Dño aũt poſt
illas crudeles voces lymbũ intrã
te mox occurrerũt ſcõꝝ turbe ⁊ re
dẽptoris veſtigijs ꝓuoluũꝛ ⁊ ei me
ſta ſupplicatõe deplorãt dicẽtes.
Aduenisti tãdẽ deſiderabilꝛ ⁊ clem̃
tiſſime ieſu ille quẽ deſideranꝛ ex/
pectabam⁹ in tenebris. Te noſtra
vocabant ſuſpiria te larga req̇re/
bãt lamẽta. ſicut redemiſti viuos
cruce tua. ſic eripe mortuos mor/
te tua facture iã feſſe miſerandos
ſolue gemitus. Et ſtatim eos dñs
repleuit gaudio. q2 ſtatim viderũt
diuinã eſſentiã ⁊ ea beatifice frue
bãꝛ. ⁊ inſuꝑ magnũ habebãt gau/
diũ ex p̃ſentia bñdicte aĩe chriſti
vnite deitati et pulcerrime oĩ d'co
re ꝟtutũ. Et ſicut dñs tũc ſuos le
tificauit. ita dãnatos de ſua dãna
tiõe ꝯfutauit. Ex quo ꝯſiderari p̃t
quõ vltra penã inferni iſti dãnati
tũc acerbiſſimũ habebãt doloreꝫ
cũ viderũt magnũ gaudiũ eoꝝ q̇
erãt in lymbo q̊ ip̃i ꝑpetuo carue
rũt. ⁊ cũ cognouerũt ſe ꝑpetue dã
natos et ꝓ̇uatos deſiderabili ĩtui
tu dei quẽ ſancti iã cõſecuti erant.
q2 etiã ꝺm Chryſo. maximũ ma/
lũ eſt ⁊ mai⁹ q̃ mille inferni. Et
cog̊uerũt ꝙ ꝑ breues. ĩmo ꝑ mo/
mentaneas delectatões q̃s hic ha
buerũt demeruerũt acerbã penaꝫ
inferni eternã. X ¶ Tercio no

tādū ꝙ dn̄s nō statim eduxit eos
sed sicut fm corpus ꝑ triduū ī se
pulchro iacuit .ita ꝑ idem tps fm
aīam in inferno remāsit. Diceres
nōne deus fuit in hoc triduo ī ꝑa
diso .ipe em̄ latrōi dixit. hodie me
cū eris in ꝑadiso. Rn̄det ꝙ triplex
est ꝑadisus. Prim⁹ est iste locus
terrestris deliciosus in quē de⁹ po
suit adā ⁊ euā a principio. ⁊ in illo
nō fuit dn̄s in illo triduo nec etiā
latro. Scd̄s ꝑadisus est celestis ⁊
celū empyreū .et nec in illo fuit la
tro tūc .qꝛ nemo illuc ascēdit vsqꝫ
ad diē ascēsionis. Terci⁹ ꝑadisus
est spūal'. et est vita eterna .⁊ illa ē
clara dei visio et btīfica ei⁹ fruitō.
⁊ illā habuit latro cū alijs sanctꝭ
in lymbo. Et de illa loquebat̄ do
minus cū dixit latrōi. Hodie me
cū eris in ꝑadiso. Sic ḡ dn̄s per
triduū in lymbo ꝑmāsit et hodie
letus inde ascēdit. ⁊ cum eo om̄is
beatoꝝ turba ꝓcessit. Quā turbā
vt pie credi potest secū ad locuꝫ se
pulture duxit .vbi in ꝓp̄o genere
viderūt quō deus virtute diuina
vniuit aīam corꝑi .et effusū sangui
nē resūpsit ⁊ venis impleuit. ⁊ ve/
rus atqꝫ ꝑfectus hō surrexit. ⁊ de
clauso sepulchro exiuit. Et sic apd̄
inferos relicti sunt dānati ꝓ mor
talib9 ⁊ pueri ī originali .⁊ sic lym
bus patrū est euacuat⁹. ita mltis
doctoribus videt̄ verisile ꝙ sic eti
am purgatoriū fuerit tūc euacua
tū ex singulari grā christi regꝭ no
stri post tantā victoriā ꝑsonalr ad
carcerē captiuoꝝ descēdentꝭ. sic ei
solet fieri in aduētu terreni regis.
¶ Scd̄o debemus attēte cogitare
⁊ de hoc ex intimis gaudere ꝙ do
minus noster pridie ꝓ nobis pas/
sus hodie lete surrexit .et ꝙ hec di
es amplius nobis radiauit de se/
pulchro q̄ꝫ refulsit de celo. Quia
de celo refulsit materialis sol qui
mane orit̄ et vespe ocadit .sed d̄ se
pulchro radiauit sol iusticie q̇ am
plius nescit occasuꝫ .qꝛ xp̄s resur/
gens ex mortuis iā nō moritur.
¶ Tercio gaudere debem⁹ ꝙ do/
minus ⁊ saluator noster quem iu
dei se extinxisse putauerunt vt ait
Aug. post illusiōes ⁊ flagella. post
spineā coronā. post supplicia cru/
cis ⁊ vulnera. post dirā mortē ⁊ in
ferna hodie de suo funere pulcri/
or surrexit q̄ꝫ ante fuit .qꝛ licet fue
rit totalit̄ pulcer ⁊ omino immu/
nis ab om̄i pcti macula et ornat⁹
omni virtutū decore. tn̄ prius vi/
xit in corꝑe passibili ⁊ mortali car
ne trabeatus ⁊ q̄ttuor ornat⁹ do
tibus glie q̄s in se on̄dit et nobis
in fine tēpoꝝ ꝓ p̄mio repromisit.
¶ Quarto gaudere debem⁹ ꝙ no
bis innotuit ꝑ veram fidē dn̄s et
saluator noster. Nā ip̄e ꝑ ignomi
niā sue passiōis et ꝑ obedientiam
meruit exaltari resurgēdo ⁊ mani
festari nomen suū ꝑ mundum vt
nūc sciant hoīes ⁊ demones illuꝫ
q̇ inter nos hūana carne cōuersa/
tus est esse redemptorē mūdi dei
filiū sibi ꝑ oīa coequalē. et non so
lum christus sed ⁊ crux sua q̇ om̄i
bus detestabilis fuit nunc hono
rabilis facta est vt reges et princi/
pes assumūt eā in frontib9 suis ī
galeis in clipeis et diadematibus
in purpura. et vbiqꝫ crux xp̄i emi/
cat gl'iosa. ¶ Quinto congaude/
re debemus virgini bn̄dicte. btīs
apostol' ⁊ toti turbe fidelium que

per triduū cōgemuit. et quā dn̄s hodie exuberāti gaudio pfudit cū eis semetipm̄ viuuꝫ pbuit ꝛ ꝓpter edificādā fidē oēmqꝫ dubitatōnē a corde fideliū extirpādā suam resurrectōnē iā factā certā ꝛ verā mł'tis argumētis mōstrauit ꝛ irrefragabilr̄ ꝓbauit ꝑ testioniū āgloꝝ ꝑ ośōnē vulneꝝ ꝛ ꝑ expositōꝫ scpturaꝝ ꝛ freq̄ntiā appitōnū ¶ Sexto gaudere debem⁹ de oīb bonis q̄ nobis dn̄s meruit ꝑ suā passiōꝫ ꝛ glōsaꝫ resurrectōꝫ. Ubi notāduꝫ quō incidim⁹ mł'tiplices defect⁹ ꝑ puaricatōꝫ ꝛ dn̄s meruit nobis liberatōꝫ ab ist̄ oīb. nō aūt mō ab istis liberamur. sꝫ in finali iudicio. si em̄ tūc erim⁹ de saluādis tūc resumem⁹ corpa nr̄a glōsa et libera ab omi defectu. ꝛc. Hec ꝛ his silia ac omia dona sp̄ et nūc pcipue cogitare debem⁹ ꝛ de ist̄ intime gaudere. qꝛ illud est gaudiū bonuꝫ. Et ad illud hortatr̄ nos eccl'ia cuꝫ mō freq̄ntat in diuis officijs. Hec est dies quā fecit dn̄s. Diceret aliq̄s. Nō scio talia cogitare. si cogito ea ipa me nō delectāt. Rn̄detr̄ q illa est culpa nr̄a qꝛ assuescim⁹ nos ad mūdana ꝛ carnalia in q̄b nociue cōsueuim⁹ delectari. Sꝫ nūc debem⁹ nos assuefacere ad spūalia bona ꝛ incipiemus ea amare ꝛ in eis cōplacere ꝛ incōpabiliter plus in eis delectari et gaudere q̄ȝ in alijs vnq̄ȝ delectati fuim⁹ ꝛ delectatōe pura ꝛ impmixta amaritudine et quā non sequit̄ penitudo. Ita em̄ sancti assuefacti sūt in bonis vt legit̄ de sctō Bernardo q sibi pena fuit comedere aut bibere. aut dormire ꝛ ex necessitate nature. videbat̄ em̄ sibi quō tps q̄si pderet ꝛ a melioribus q̄ ampli⁹ dilexit ipediret. Ita scribit Linconiēsis in tractatu de oculo morali. de q̄dā sctō p̄re. qui ita se assuefecit ad bona q q̄ȝ diu hoīes cuꝫ q̄bus cōuersabat̄ bona tractabāt sp̄ gaudebat ꝛ sine tedio fuit. sꝫ q̄ȝcito ceperunt loqui inutilia tediū habuit et dormitare cepit. Et per contrarium est de de nobis. vt in presenti sermone docet de nobis expientia plurimi attediati iā dormiūt q̄ ad fabulas essent vigiles ꝛ attēti. Isti g̃ sancti hoīes fuerūt silr̄s nobis ꝛ nos habem⁹ corpus et aīaꝫ sicut ꝛ ipi Ut igitur ita nos ad bona assuefacerē possum⁹ sicut ꝛ ipi fecerūt. ꝛ q hoc nō facim⁹ nō est q nō possumus sꝫ q nolim⁹. Dicit em̄ Hiero. In tl'ibus nō posse nō est in causa. sed nolle est in culpa. Det nobis emēdatōꝫ vite xp̄s iesus. ꝛc.

Generał' sermo d̄ mis̄icordia Sermo. xli. A

Misericordias dn̄i ietnū cātabo. ps̄. lxxxviij. Btūs Ber̄. i q̄dā s̄mōe dicit se videre septē misericordias dn̄i in se de q̄b cogitaui breuit̄ dicere vt easdē mis̄icordias dn̄i etiā nos cōsiderem⁹. Si q̄s eaꝝ i nob inuenimus de ipsis deo grās referam⁹. ꝛ si q̄s nōduꝫ accepim⁹ laborem⁹ vt eas a diuina largitate accipe mereamur Ipse ei dn̄s benign⁹ et patus oīb exhibere eas debitū suū facientibus ¶ Pria mis̄icordia vt ait Bern̄. est q me a multis pctis in seculo positū custodiuit. quā mis̄icordiā etiā q̄libet nostꝝ in se fateri debet

Quis em̄ nō videat ꝙ sic in mul
ta cecidit. sic etiā in alia pctā potat
cecidisse nisi ipm oīpotētis dei mi
ſicordia custodissʒ. tāta nāqʒ ē hu
mana fragilitas. tāta igrātia nr̄a
ꝛ tā incauta vita ꝛ cōuersatio ꝛin/
sup tot sūt stimuli carnis ꝛ inclia
tōes ad pctā ab intrinseco venien
tes. tot sūt laquei ꝛ tēptatiōes ab
extrinseco ꝛ a toto mūdo ꝛ q̄si in
nūerabiles astutie demōis hostis
nr̄i ꝙ nēo est q̄ nō sedule caderet
nisi eū dn̄s spēali⁹ p̄suaret. Pro
pter qd̄ dr in ps. Nisi dn̄s custo/
dierit ciuitatē frustra vigilat q̄ cu
stodit eā. ¶ Secūda ē vt d. Bern̄.
ꝙ ꝯuersionē meā benigne expecta
uit. ꝓlōgaui ego mlto tpe iniqta/
tē meā ꝛ dn̄s ꝓlōgauit pietatē suā
Hāc etiā miſicordiā dn̄s oībꝫ
nobis exhibuit. Quis em̄ nostꝝ
est q̄ nō freqnter grauit peccauit. et
sepe diuti⁹ i eis pseuerauit vl etiā
adhuc pseuerat ꝛ dn̄s eū freqnter
sustinuit expectādo ei⁹ ꝯuersioneʒ
nec pmisit in pctis mori et ppetue
dānari. ꝓpter qd̄ dr in ps. De⁹ iu
dex iustus fortis et patiēs nunqd
irascet p singulos dies. Est em̄ de⁹
iust⁹ iudex ſm merita singul red
dēs. et ē fortis cui⁹ ptāti nēo pt re
sistere. ꝛ ē patiēs. qꝛ sustinet i mul
ta patiētia vasa ire apta i interitū
Et qꝛ ē vere patiēs id̄ nō irascitur
p singulos dies sʒ lōganimit ex/
pectat pniaʒ. ꝛ qꝛ ē infinite iust⁹ id̄
grau⁹ punit pctōres si nō ꝯuertūt.
¶ Tercia misc̄dia ē vt dic̄ Ber. ꝙ
visitauit cor meū ꝛ mutauit vt mi
hi amara fierēt q̄ p̄us dulcia fuert
sic vt spam⁹ nob oībꝫ misicor/
diā fecit cū in h q̄dragesimali tēpe
nobis et vnicuiqʒ nr̄m dedit verā
ꝯtritōeʒ. ita vt sibi mō displiceant
pctā q̄ p̄us placuert. et doleāt d il
lis pctis mal' de q̄bꝫ gaudebant.
et nūc ꝯtristēt q̄ mala aū dlecta/
bāt. ¶ Quarta ē vt dic̄ Ber. ꝙ pe/
nitētē misicorditer suscepit vt i eo
rū inuenirer nūero. de q̄bꝫ ps. Be
ati qꝝ remisse sūt iīqtates. Et hec
est magna dei mīa ꝙ ad solū cōtri
tōis actū cū ꝓposito ꝯfitēdi tā ma
gna ꝛ mlta dimittit pctā nō ꝓpter
valorē act⁹. sʒ ꝓpt merita xpi dn̄i
q̄ ꝓ istꝭ sic ꝛ toti⁹ generꝭ hūani pec
catis se obtulit in mortē. Et p hoc
meruit ꝙ cū ipi⁹ fide et dei dilecti
one displicēt nob pctā nr̄a oīa
dimittūt. ¶ Quinta ē vt dic̄ Ber.
ꝙ ꝟtutē ꝯtinēdi et emēdādi dein/
ceps mihi cōtulit viuendi ꝟtuteʒ
ne rcidiuū paterer ꝛ eēt nouissim⁹
error peior p̄ore. Et si in h q̄drage
simali tpe p̄dictas terciā ꝛ q̄rtam
misicordias ꝯsecuti sum⁹ vt spa/
mus faciam⁹ mō qd̄ in nob est. ꝛ
dn̄s addet istā misicordiā. s. ꝯtinē
tiā a peccatꝭ ꝛ pseuerātiā in bōis ꝛ
saluti necessariā ꝛ sine q̄ salui eē n̄
possum⁹. Nō em̄ solū q̄ incipit bn̄
facere saluabit. sed vt dr in euāge
lio q̄ pseuerauerit vsqʒ in finē hic
salu⁹ erit. Et hāc pseuerātiā in bo
nis incepꝭ dn̄s nob siguit in pas
sione sua ꝛ in resurrectōe. Nā cum
ꝓ peccatis nr̄is pateret vsqʒ ad p/
fectōem ꝛ ꝯsūmatōeʒ omniū que
de ipō scripta erāt ꝛ p̄dicta patien
ter pseuerauit. ꝓpter qd̄ in fine di
xit. Cōsūmatū est. Ipe aūt est ca/
put nostꝝ. q̄re si hmōi capitꝭ mē/
bra esse volum⁹ in bona vita quā
nūc inchoauim⁹ vsqʒ in finē pseue
remus. et tūc ꝯfidēter dicere pote
rim⁹. Consūmatū e qꝛ adiutorio

tuo nō mea ꝟtute bonū certamen certaui. cursū cōsūmaui. fidē fua/ui. Redde ḡ qđ legitime certātibꝫ in agōe te ꝓmittēte repositū est .s. coronā iusticie quā tu iudex iust⁹ reddes illis q̇ nō solū inchoāt bn̄ viuere sꝫ q̇ ꝑseuerauerīt vsqꝫ ī finē Silr̄ hanc ꝑseuerantiā nob ostendit in sua resurrectōe. eo ꝙ resurrexit ad vitā immortalē. Ubi notādū erit qđ supi⁹ dictū fuit đ dupli ci resurrectōe .s. ꝑfecta ꝛ impꝑfecta fm̄ ōe ꝓximo R. ¶ Sexta misericordia ē vt dicit Ber. ꝙ mihi cōtulit grāz ꝓmerēdi. magñ ē hec dei grā tia et misericordia ꝙ hoī ꝑuo ƀ dedit vt suis opibꝫ bonis in dei dilectōe fact⁹ mereri possit vitā eṫnā. ꝛ deū sibi ꝯstituere debitorē. Ubi notandū ꝙ q̄uis cū bene agim⁹ aliqđ p̄miū etiā eternū nobis debeat. nō tñ sic ꝙ opa nr̄a ex se taz bona sint ꝙ ꝓpter eoꝝ valorē nobis illđ p̄miū debeat. nec p̄miuz illud a deo sic exigere possum⁹ sic hō dicit alteri. da mihi hoc qđ cōcessi tibi. aut sicut laborator exigit a ꝯducēte p̄ciū cōdignū labori suo Quis em̄ cogitare p̄sumeret ꝙ ꝑuū ꝛ impfectū opus suū mereat đ ꝯdigno tā inestiabilia bōa in celo ꝑpetue duratura. Sꝫ ꝛ dn̄s nihil a nob recepit de nr̄o ꝓ q̇ q̄cq̄ reddere debeatur: imo opa nr̄a bona sunt sua munera q̄ in nobis coronat et q̄ nos ad maiora sibi obli/gāt. sed vt vult btūs Aug. Jllud p̄miū qđ nobis debet ꝓ nr̄is opibus sic a deo exigere possum⁹ sic vn⁹ hō dicit alteri debes mihi hoc qꝛ mihi ꝓmisisti. Debitor em̄ de⁹ factus est nobis nō aliqđ a nobis accipiēdo. sꝫ qđ ei placuit misericorditer ꝓmittēdo. Jllo ḡ mō vt dicit Aug⁹. in de verbis dn̄i. possumus a deo exigere p̄miū nr̄z vt dicam⁹ Redde qđ ꝓmisisti. ꝛ hoc tu fecisti qꝛ laborātes admisisti. ¶ Septia misericordia est vt dic̄ bernard⁹ ꝙ mihi cōtulit spē obtinēdi grāz. q̄ donauit hoī indigno ꝛ pctōri vsqꝫ ad celestia sꝑanda p̄sumere. Ubi notādū qꝛ vt dic̄ mgr̄ i. iij. di. xxvi Spes est certa expectatio future btitudis ex grā ꝛ meritꝫ ꝓueniēs. Nullus ḡ recte sꝑat eternā btitu/dinē nisi q̇ deo seruit vel de cetero fuire ꝓponit. imo q̇ nō est opat⁹ bona. nec conari ꝓponit ad bona faciēdum ꝓ futuro. sꝫ ꝑ solam dei misericordiā credit se assecuturuz gloriā sine meritis nō vere ꝛ xp̄iane sꝑat. sꝫ male p̄sumit Qui ḡ nūc bn̄ viuere ꝛ deo seruire incepim⁹ in illo vsqꝫ in finē ꝑseuerem⁹ ꝛ tūc vere sꝑare possum⁹ cōsecutōꝫ eterne glorie. quā nobis cōcedat iesus xp̄s q̇ cū p̄re ꝛ sp̄ū sctō vnus est ꝛc̄

Dn̄ica in octaua pasce Sermo. xlij. LB

Cum esset sero die illo vna sabbatoꝝ et fores essent clause vbi erāt discipuli cōgregati ꝓpter metū ꝛc̄. Joh. xx. Jn die nāqꝫ apostoli erāt dispsi ꝓpter metū iudeoꝝ. sꝫ in sero cōueniebāt ad locū vnuz vbi simul cōferebāt de gestꝫ visis ꝛ auditꝫ de tāta nouitate mgr̄i sui ꝛ iō in tali hora .s. in sero eis appuit die illa resurrectōis q̄ fuit p̄ma post sabbatū. [Et fores essent clause ꝓpter metū iudeoꝝ.] Qđ etiā ex

diuīa ordīatōe factū est vt iesus intrās ad discipulos ianuis clausis ōnderet se habere corp⁹ gloriosuz [Et dixit eis. Pax vobis.] Herat cōtra duplicē eoꝝ cōturbatiōez. Erāt eīn cōturbati de xp̄i morte ⁊ de ꝑsecutōe iudeoꝝ eis iminente. Poterat aūt dn̄s ꝑ suā pn̄tiā eos custodire ab om̄i ꝑsecutiōe iudeoruzq̄ ip̄is inuitis potēter surrexit a mortuis ⁊ de sua resurrectōe certificare. Vn̄ subdit. [Et cū h̄ dixit ōndit eis man⁹ ⁊ latus] vt ꝑ cicatrices ꝑmanentes ōnderz eis idētitatē nūeralē corꝑis sui passi Chryso. Quia an̄ crucē ei⁹ dixerat Iteꝝ videbit] me ⁊ gaudebit cor vestruz Et h̄ nūc opeimplet. Vn̄ subdit. [Gauisi sūt ḡ discipli viso dn̄o. Et dixit eis iteꝝ. Pax vob sicut misit me pr̄ ad veritatē fidei nūciādum in iudea. ⁊ ego mitto vos] ad eandez veritatē publicādā ꝑ vniuersū mūdū. Executō aūt huius officij nō pōt conuenienter fieri sine gr̄a spūssancti. Sequit. [Et cū h̄ dixisset. insufflauit ⁊ dixit eis. Accipite spūmsctm̄. q̄ꝝ remiseritis pctā remittūtur eis. ⁊ q̄rū retinueritis retenta sūt] Et h̄ est veꝝ qn̄ iudiciuz ecclie ꝯformat iudicio diuio ¶ Nota q̄ flatus nō fuit spūsscti. sz ip̄e fuit sensibile signū insensibil' donatōis spūsscti. Sicut ligue ignee in die pēthecostes. ⁊ ꝑ illā sufflatione a se ōndit xp̄s spm̄sctm̄ ꝓcedere a se sicut a pr̄e. [Thomas aūt q̄ dr̄ didimus vnus de duodecim nō erat cū eis qn̄ venit iesus] Et h̄ ƒm Grego. nō casu. sz diuia ordiatōne gestū est. vt elect⁹ discipulus tūc deessz Egit nāqz miro mō diuina clemētia vt discipulus dubitās dū in mgr̄o suo vulnera palparet carnis in nobis sanarz vulnera infidelitat]. Plus eīn Thome infidelitas ad fidē q̄z fides credentiū discipuloꝝ ꝓfuit. Quia dū ille ad fidē palpādo reducitur. nr̄a mens om̄i dubitatōe postposita in fide solidat ¶ Querit Beda q̄re iohānes thomā tūc defuisse dicat. cuz Lucas scribat q̄ duo discipuli de emaus reuersi inuenirēt vndecim cōgregatos. Respōdit dicēs. dat euāgelista intelligi quoddā fuisse interuallu z et thomā tempe medio egressuz esse. Et Augustin⁹ de consensu ⁊ cōcordia euāgelistaꝝ. Veruz est q̄ illi discipuli inuenirent thomā. sed cū illi ī sermone ꝑsisterēt thomas exiuit et dn̄s intrauit [Dixerūt ergo alij discipuli. Vidimus dn̄m. Ille aūt dixit eis. nisi videro in manibꝫ fixurā clauorū ⁊ mittam digitos meos ī loca clauoꝝ et mittā manū meā in latus eius non credā] Dicit Chrys. Simpliciter et qualitercūq̄z credere facilitatis est. ita multū inuestigare est grossissime mentis. Et ꝓpter h̄ thomas accusat. aplis ei dicētibꝫ [vidim⁹ dn̄z] n̄ credidit n̄ tantū illis discredens q̄ntū non credens impossibile eē. Christ⁹ autē nō est passus eū in infidelitate ꝑmanere. igit sequit [Et p⁹ dies octo iteꝝ erant discipuli ei⁹ intus ⁊ thomas cuz eis. Venit iesus ianuis clausis et stetit in medio ⁊ dixit eis. Pax vobis. Deinde dicit thome. Infer digitū tuū huc ⁊ vide manus meas ⁊ affer manū tuam et mitte in latus meū et noli esse incredulus sed fidel'.] Dicit Nicola⁹ d̄ lyra q̄ thomas vo

fuit duplici sensu certificari ꝺ chri
sti resurrectõe.s.visu et tactu. ꝑ aspe
ctũ ⁊ tactũ vulneꝝ.et ita nõ soluꝫ
vidit sed ⁊ tetigit cicatrces xp̄i vt di
cit sctũs Tho.i.iij.ꝑte summe.Et
Leo papa dicit.Suffecit sibi ad fi
dē ꝓpriā vidisse qꝺ viderat.sed no
bis opatꝰ ē ꝙ tāgerꝫ quē videbat
Diceres.q̄re xp̄s dixit.vide et nõ
dixit tāge. Rn̄det Nico.de ly. ꝙ
visus ꝓpter sui certitudinē capitur
ꝓ oĩ sensu etiā ꝓ auditu .Exo.xx.
Cũctus populꝰ videbit voces. et
sic capit̄ hic ꝓ tactu.imo aliqñ ca/
pit̄ ꝓ intellectu sicut dicimus. Ui
des tu h̄.i.intelligis.Et sic hic pōt
capi generalit̄ vide .id ē cognosce.
[Rn̄dit Tho.et dixit ei.Dn̄s me
us et deꝰ meꝰ]in q̄ nõ solũ credi/
dit corde sꝫ et ore cõfessus est euꝫ
veꝝ deũ esse et hoĩeꝫ.[Dicit ei ih̄s.
Qꝛ vidisti me thoma credidisti.]
Greg.Thomas vnũ vidit ⁊ aliꝺ
credidit .hoĩem eñ vidit et deum
ↄfessus ē[Bti q̄ nõ viderũt et cre
diderũt]In h̄ cõmēdat alioꝝ ꝓm
ptitudinē ad credēduꝫ .et in h̄ stat
ↄsolatio nr̄a q̄ nõ vidimꝰ ⁊ credi/
mus ꝑ doctrinā christi et aplõꝝ
q̄ eũ viderũt ad nos deriuatam.
[Multa q̄dē et alia sig̃ fecit ih̄s
iu ↄspectu discipuloꝝ q̄ nõ sꝫ scri
pta in h̄ libro] Ubi on̄dit iohēs i
sufficiētiā huiꝰ scripture respectu
excellētie xp̄i in oꝑe et doctrina q̄
tāta ē ꝙ nõ possit ad plenũ lr̄is cõ
ꝑhendi. Et dixit notāter[q̄ n̄ sunt
scꝑta in h̄ libro]ne forte aliq̄s cre
deret illa nõ eē vera q̄ aliȷ̄ euāgeli
ste posuerũt ⁊ q̄ a iohē dimissa sꝫ.
vt dicit lyra .Tũc subdit̄ vtilitas
huiꝰ scꝑture cũ ꝺꝛ.[Hec aũt scri/
pta sunt vt credatꝭ qꝛ iesus est dei
filiꝰ].s.naturalꝭ i potētia sibi ꝑ oĩa
eq̄lis.et ꝑ ↄseq̄ns idē i diuitate.qꝛ
natura diuia ē indiuisibil̄. Totiꝰ
scripture hic ē finis ⁊ terminꝰ vlti
mus cõstitutꝰ vt credamꝰ qꝛ ih̄s
ĩcarnatus sepultus regressus ab ĩ
feris.celũ ascēdēs verꝰ ē dei filius
[Et vt credētes vitā habeāt].s.et̄
nā i q̄ clare videbit̄ qꝺ nũc credit̄.
[ĩ noĩe eiꝰ].i.ꝑ fidē noĩs eiꝰ. Qꝛ
vt ꝺꝛ Act.iiij .Nec aliꝺ est nomen
sub celo datuꝫ hoĩbꝫ in q̄ oꝑteat
nos saluos fieri. C Notan
dũ ꝺm mgr̄m i hystoriȷ̄s tres sũt
cause ꝓpter q̄s dn̄s reſuauit ĩ cor
ꝑe suo cicatrices vulneꝝ suorum.
Et san.Tho.in.iij.ꝑte sũme ponit
q̄nqꝫ causas ꝓpt̄ q̄s reſuauit cica
trices.i.signa vulneꝝ et aꝑturam
vulneꝝ cũ q̄dā solutõe ↄtinuitatꝭ
Et ideo Tho.nõ solũ vidit sꝫ ⁊ te/
tigit ⁊c̄. Quaꝝ ꝑma est ꝓpt̄ gl̄iaꝫ
xp̄i. Uñ Beda suꝑ Lu.dicit.ꝙ nõ
ex ĩpotētia curandi cicatrices ſua
uit sꝫ vt ĩꝑpetuũ victorie sue circũ
ferat triũphũ. Uñ Aug.dicit i.xx
ij.de ciui.dei. Et fortassis ĩ illo re
gno ĩ corꝑibꝫ martyrũ videbimꝰ
cicatrices vulneꝝ q̄s ꝓ xp̄i nomi
ne ꝑtulerũt. Nõ ei deformitas sꝫ
dignitas erit.et q̄dā q̄uis ĩ corꝑe
nõ corꝑis sꝫ v̄tutꝭ pulcritudo re/
fulgebit.ille ei cicatrces ĩ xp̄o ⁊ in
sctis erũt sig̃ ↄstantissime v̄tutꝭ q̄
passi sũt ꝓpt̄ iusticiā ⁊ fidē. vt ex h̄
ipis ⁊ aliȷ̄s gaudiũ crescat. vt dicit
scũs Tho.suꝑ.iiij.sniarũ.di.xliiij
[Scꝺo ad cõfirmādũ corda disci/
puloꝝ circa fidē resurrectõnis sue
Tercio vt patri ꝓ nobis suppli/
cās quale genus mortis pro no/
bis sustinuit semper ostendat .
Quarto vt sua morte redēptis q̄

misericorditer adiuti eiusdē mortꝭ indicijs insinuet. Quinto vt in iudicio q̄ꝫ iuste dānent impij annūciet. vt Aug⁹. dicit in libro de simbolo. Sciebat xp̄s q̄re cicatrices in corpe suo seruaret. sicut em̄ demōstrauit Thome nō credenti vt tangeret ꝛ videret. ita etiā demonstratur⁹ est vulnera sua inimicꝭ vt vincēs eos veritas dicat. Ecce hominē quē crucifixistꝭ. videtis vulnera q̄ infixistis. agnoscitis latus qđ pupugistis. qđ ꝑ vos ꝛ ꝓpter vos aptū est. nec intrare voluistꝭ. Congruū ꝛ decēs est vt homines oculari ītuitu cicatricū cognoscāt illū esse iesū filiū dei quē apostoli p̄dicabāt ꝑ hoīm salute incarnatū. crucifixū. ꝛ nimia charitate sic vulneratū. ꝛ vt reis loquentibꝫ iusti agnoscāt nō ex opibꝫ q̄ fecerūt ipi. sed ineffabili misericordia dei se ad gloriā assumēdos Impij vero tātis sue redēptōis bn̄ficijs ingrati ꝓpria iudice cōsciētia intelligāt q̄ꝫ iuste ꝛ q̄ꝫ merito dānentur. Pie etiaꝫ credi pōt nō solū quinqꝫ vulnerū. sed oīm plagaꝝ cicatrices apturas. cū par rō sit haꝝ et oīm

Diceret aliq̄s. cū q̄ deus ꝑ passionē ꝛ mortē plene nos liberauit. q̄d necessariuꝫ fuit ipm resurgere. R̄ndet. s. Tho. in. iij. ptesum me. q. liij. Ex multis causis necessariū fuit ꝛ valde cōueniēs xp̄m resurgere. Primo ad cōmēdatōnē diuine iusticie. ad quā ꝑtinet exaltare illos q̄ ꝓpter deū se hūiliāt vsqꝫ ad mortē crucꝭ. iō optebat vt exaltaret a deo vsqꝫ ad gl̄iosaꝫ resurrectōnē. Scđo ad fidei instructōeꝫ q̄ꝛ ꝑ eius resurrectiōeꝫ cōfirmata est fides nr̄a circa diuitatē eius. sꝫ cuꝫ resurrexit fuit in eis illa fides reformata. ꝓpter qđ Tho. cuꝫ vidit ꝛ tetigit dixit Dn̄s meus ꝛ deus meus. Si xp̄s nō resurrexisset nemo credidissꝫ eū fuisse filiū dei aut hūani generꝭ redēptoreꝫ. Nā anq̄ꝫ resurgeret in sola virgine remāsit fides. Duo em̄ discipuli eūtes in emaus quibꝫ nō constabat de resurrectōe dixerunt. quō ante mortē eius sperabāt ipm redēpturum israel. quasi vlterius nō sperātes ex q̄ mortuus fuerat. Quia vt dꝛ. ij. Chorin. vlti. Et si crucifixus est ex infirmitate nostra. sꝫ viuit ex virtute dei. Et iō. j. ad Chorin. xv dꝛ. Si xp̄s nō resurrexit inanis est p̄dicatō nostra. Et in. p̄s. dꝛ Que vtilitas in sanguie meo. i. in effusione sanguīs mei. dū descēdo quasi ꝑ q̄sdā gradus maloꝝ in corruptōnē. q. d. nulla. Si em̄ statim nō resurgā corruptūqꝫ fuerit corpus meū. nemini ānūciabo nullū lucrauero vt exponit glosa. Tercō ad cōplemētū nostre salutis. q̄ꝛ sicut ꝑ hoc ꝙ mala sustinuit moriēdo vt nos liberaret a malis. ita glorificatus est resurgendo vt nos ꝓmoueret ad bona. ſm illud ad Rom̄. iiij. Traditus est ꝓpter delicta nostra et resurrexit ꝓpter iustificatōnē nostrā. Quarto ad informationē vite fideliū. ſm illud Ro. vi. Quomō xp̄s resurrexit a mortuis ꝑ gloriaꝫ patris. ita ꝛ nos in nouitate vite ambulemus. ꝛ xp̄s resurgens ex mortuis iā non morit. ita et vos estimate mortuos esse pctō. viuentes autē deo. Quīto ad subleuatiōꝫ nostre spei. q̄ꝛ dum videmus xp̄m resurgere q̄ est caput nostrū. speramus

ꝛ nos resurrecturos. Uñ .i. Choꝛ. xv. Si predicatur xp̃s q̇ surrexit a mortuis. quō q̇dā dicūt in vobis qm̄ resurrectō mortuoꝝ nō est. et Job. xix. Scio p certitudinē fidei ꝙ redēptoꝛ meus .i. xp̃s a mortuis resurgēs viuit. ꝛ idō ī nouissimo die de terra surrectur⁹ sū. reposita ē hec spes mea in sinu meo. Et Grego. in ome. diei pasce. Due vite erāt. vna mortal' quā nouim⁹ Altera īmortal' quā nesciebamus et istā in se resurgendo dñs oñdit nobis vt p h̄ certos nos redderet ꝙ eādē nobis in fine ipaꝫ darꝫ p p̄mia quā mō in se demōstrauit exemplo. nec sol⁹ surrexit. sꝫ ꝛ mlto ruꝫ sctōꝝ corpa q̄ dormierāt surrexerūt. vt certiores essem⁹ h̄ in nobis futuruꝫ esse qđ nō solū in ipo dño sꝫ etiā in mēbr̄ ei⁹ factū esse cognoscim⁹ Est notādū vlteri⁹ ꝙ in hac vita passibili et mortali cōformamur xp̄o patiēti ꝛ moriēti. Sꝫ in generali oīm resurrectōe assimilabimur resurrectiōi sue. et q̄ꝫuis omnes resurgemus boni ꝛ mali. differēt tñ. qꝛ mali resurgēt ad penā. boni vero ad pfectā gl'iaꝫ qꝛ vltra aīe btītudinē quā etiā sctī mō hñt dotabit tūc corp⁹ q̄tuoꝛ dotib⁹ h̄ est q̄tuoꝛ excellentib⁹ bonis corpis. que dñs spōsus dabit spōse sue eccl'ie triūphāti. ꝛ cuilibꝫ homī beato cū resūpt̄ corpib⁹ in cōsūmatōne spūaliū nuptiaꝝ sibi vt spōso pfecta cognitōe ꝛ indissolubili amore ppetue duratuꝝ cōiūget. Habebit eī dotē impassibilitatis p quā p̄seruabit a sepatōe aīe a corpe et ab oī nociuo motu ab intrīseco vel extrīseco veniente Hoc vult apl's .i. Choꝛ. iij. cū dicit Cū mortale h̄ induerit īmortalitatē. ꝛ corruptibile hoc induet incorruptibilitatē. Et iteꝝ Seminatur in corruptōne resurget in icorruptōe. Et ꝙ corpa btōꝛuꝫ tūc nō patient̄ nec pati poterūt est ꝰm legeꝫ dei ordinatā. Et ꝰm .s. Tho. in iiij. di. xliiij. Ex ꝟtute ꝛ patiētia aīe q̄ etiā pfecte dñabit̄ corpi ꝛ omib⁹ q̄ in eo sūt vt nulla in corpore esse possit mutatio cōtra aīe ordiatōꝫ et regimē. ipa enī est in medio constituta int̄ deū ꝛ creaturā rōnaleꝫ Et ꝰ sicut ipa pfecte erit subordiata deo tāq̄ꝫ suo supiori. ita pfecte tūc dñabit̄ suo corpi tāq̄ꝫ suo inferiori ꝛ oībus q̄ in isto sūt. Sꝫ ꝰm Scotū. Impassibilitas erat tunc in corpe gl'ioso a diuina volūtate īpediēte actōꝫ q̄litatū corpis isti⁹ ꝛ oīm extrīsecoꝝ ne ī illud agāt lesiue sicut tres pueros in camino ignis p̄seruauit vt nō agerꝫ in eos ꝛc. Et ille ambe vie possunt se mutuo iuuare. Et q̄ꝫuis dānati erunt īmortales q̄ ad mortē corpalē. hoc tñ nō est ad eoꝝ votū. ipi enī vellēt mori. imo vellēt nō esse ꝓpter nō sentire pene acerbitateꝫ. ꝓpter qđ dꝛ Apoc. ix. In dieb⁹ illis q̄rēt hoīes mortē ꝛ nō inueniēt eā ꝛ desiderabūt mori ꝛ fugiet ab ill'. Licet ꝰ sic essent īmortales nō tñ erūt īpassibiles. sꝫ ad acerbissimā penā addicti. ¶ Scđo habebit q̇libꝫ beat⁹ dotē agilitat̄ p quā abilitabit̄ ad oēm corpis opatōꝫ sibi cōuenientē. sine corpis aggrauatōe tarditateꝫ īpedimēto. ꝛ ita disponet̄ bō vt scꝫ possꝫ se mouere ad libitum suuꝫ motu nō progressiuo ad omnē differētiā positōis. ꝛ corp⁹ erit ei tūc ita pfecte subiectū. vt in nullo

resistat volũtati spũs Et ꝙ dic̃ Au gusti. Ubicũqꝫ fuerit spũs ibi ꝓti nus erit ⁊ corpꝰ. De hac agilitate loq̇tur apl's. i. Chorin. xv. cũ dicit Seminat̃ in infirmitate surget in ꝟtute. glo. i. q̄ mobilitas nõ est ni si agilitas Et ysa. xl. Currẽt ⁊ non laborabũt. volabũt ⁊ nõ deficient Et sapie. iij. dr. Fulgebũt iusti ⁊ tã q̄ꝫ scintille in arũdineto discurrẽt Hac agilitate vsus est xp̃s in sua ascẽsione. ⁊ illa agilitate sc̃ti moue bunt̃ a locis resurrectionuꝫ ad lo cũ iudicij. ⁊ q̄ꝫuis deferant̃ baiulis angelis ⁊ nubibꝫ obuiã xp̃o in ae ra. vt vult glo. i. ad Thes. iiij. Hoc tñ nõ est ex h̔ ꝙ indigeãt. sed ad re uerẽtiã designãdã q̄ corꝑibus gl'o sis ab angelis ⁊ ab oĩbꝫ creaturis deferet̃. Ut dic̃. s. Tho. in. iiij. Etiã ꝑ illã dotẽ ascẽdent ad celũ empy reũ ¶ Tercio habebit q̇libet btũs dotẽ claritatis q̄ in duobꝫ cõsistit Primũ est pulcerrimꝰ color ⁊ vi uacissimꝰ q̇ cõuenit huic corꝑi ꝭm exigẽtiã sue cõplexiõis et meritoꝝ Diuersi enĩ diuersaꝝ cõplexionuꝫ diuersos habebũt colores. Scd̃ꝫ in q̊ cõsistit dos claritat̃ ẽ lux plus q̄ꝫ solaris. qd̊ libꝫ em̃ corpꝰ gl'osuꝫ erit lucidius sole. q2 ꝭm apl'm ad philip̄. iij. Corpꝰ nr̃m cõfigurabit̃ claritati corꝑis xp̃i. sꝫ claritas cor pis xp̃i in trãffiguratõe fuit plus q̄ꝫ solar̃. vñ Math. xvij. Resplẽ duit facies eius sicut sol. vbi dicit glo. plus certe q̄ꝫ sol. q2 nõ habu it maiꝰ cui appꝑeret. Et Mat̃. xiij. Fulgebunt iusti sicut sol in regno pr̃is eoꝝ. ⁊ vt vult Augꝰ xxij. de ci uitate dei. Apostoli videbant in christo post resurrectõnem colo rem faciei nõ, autem claritatem.

sed abscondit eam ab eis vt dicit q2 infirmus aspectus siue oculus nõ gloriosus nõ põt claritatẽ btĩ ꝑfecte videre et attendere ad eam q̄ꝫuis rapti sicut discipuli viderũt trãffiguratõnem. et oculus noster videt modo solem vnũ vt dicit Au gu. Et Mgr̃ in. iiij. di. xlix. Impij in iudicio videbũt gloriã xp̃i ⁊ san ctorũ. sed illd̊ erit ex speciali dispo sitõe dei ad augmẽtũ sue pene ꝭm illud sapiẽtie. iiij. Impij videntes gloriã iustoꝝ torq̄bunt̃ in iudicio. ¶ Quarto quilibet beatus habe bit dotẽ subtilitatis. vt scꝫ corpus suũ possit esse cuꝫ alio corꝑe p̄cise in eodẽ situ ꝑ modũ penetratõis et possit ꝑtransire aliud corpꝰ qd̊ cunqꝫ sine alterius diuisione et ces sione. q2 corpus nostꝝ ꝭm aposto lum ad Phil'. iij. reformabitur vt cõformet̃ corꝑi claritatis christi. Sed corpus christi sic fuit cũ alio corpore penetratiue. vt cum surre xerit exiuit clausum sepulchrum Item intrauit ad discipulos clau sis ianuis. Item ascendit ad celũ nõ diuisis corporibus celestibus. ⁊ beati ascendẽt ⁊c̃. F ¶ Est ta men notandũ ꝙ illud non habet corpus gloriosũ ex aliqua ꝓpria ꝟ tute sed hoc habet ex virtute diuiã Sicut em̃ corpus btĩ petri nõ ha buit ex aliqua virtute seu ꝓprieta te corꝑi indita ꝙ ad p̄sentiã vm bre eius sanarent̃ infirmi. sed hoc fiebat virtute diuina. Ita vbicun qꝫ voluerit anima beata esse cor pus suum cum alio corpore sta tim faciet virtus diuina. vt sit cuꝫ eodem sine sui cessione ita faciet de omni glorioso corꝑe. et sic pos set de alijs facere qñ sibi placeret.

Ex istis τ dudū antea de btitudie
dictis possumus aliq̄ntulū ꝯside
rare. q̄zta τ q̄lia deus om̄ipotens
dare vult amicis suis in cōsūma
tōne btitudis qñ plene remune/
rabit totus hō τ btificat in aīma
τ corpe q̇ om̄ia xp̄s nobis meruit
Nā tūc p̄mo habebit hō ƀm ani/
maʒ pfectā dei visionē clarā τ faci
alē τ pfectā fruitōnē seu ipsius su
per om̄ia dilectōnē cū inestimabi
li gaudio seq̄nti et securitate de p/
petuo sic manere. Et in illo cōsistit
essentialis btitudo sine q̄ nō satia
ret rōnalis appetitus. etiā si om̄es
delicias mūdi haberet. ꝑpter qd̄
dixit ꝑpheta. Satiabor cū appa/
ruerit glīa tua. Scd̄o habebit hō
tūc pfectā pacē τ cōcordiā intra se
ip̄m τ inter potentias aīe q̄ om̄es
erūt subiecte sp̄ūi cōplete τ corpus
aīe Tercio q̇libet btūs hō videbit
clare in verbo vel in ꝓprio genere
oīm btōꝝ gaudia et q̇cquid boni
dn̄s eis daturus est. Quarto erit
inter om̄es sctōs plena pax τ pfe
cta cōcordia τ q̇libet diligit om̄es
et quēlibet pfecta dilectōne. Et ex
istis duobus vnusq̄sq; ꝓpter pfe/
ctā charitatē et dilectōeʒ quā in vi
ta habet tantū gaudebit ꝓ singu
loꝝ bonis q̄z mens sua de accidē
tib⁊ gaudijs illaꝝ rerū capere pōt
Quinto hēbit q̇libʒ glīaʒ corpis sui
ƀm q̄tuor dotes de quibus dictū
fuit. Et post hec om̄ia habebit hō
maximuʒ gaudiū ex ornatu. pul/
critudine. τ corpali decore celestis
ciuitatis. quā corpalib⁊ videt ocul'
Ibi em̄ videbimus xp̄ʒ dn̄m ƀm
hūanā carnē glorificatā pulcherri
maʒ. viuacissimo colore τ clarita/
te lucidissima. Quia dicit mgr̄ in
iiij. dis. xlviij. Venientе dn̄o in iu
dicium in fortitudine τ ptāte ma
gna sol et luna dicūtur obscurari
nō sui luminis p̄uatōe. sed supue
niente maioris luminis claritate.
Ibi etiā videmus dei genitricem
virginē mariā corpe pulcerrimaʒ
τ lucidissimā post xp̄m. sicut post
xp̄m excellētissima fuit virtute et
sctitate. Et cōsequēter videbimus
innūerabilia sctōꝝ gloriosa corpa
q̊rū qd̄libet clarius est et lucidius
sole. vt dictū fuit. Et insup viuacis
simū et pulcerrimū corpe. Et sic
etiā illa ciuitas itēsissime illuīata
splēdore oīm glosoꝝ corpm τ po
tissime splēdore glificati corporis
xp̄i. sicut aer nūc illuminat a sole
q̄zuis incōparabiliter extensi⁹. ꝓ/
ter qd̄ Ysa. lx. loquēs de cōgregati
one iustoꝝ. d. Nō erit tibi ampli⁹
sol ad lucēdū p diē. neq; splendor
lune illumiabit te. s; erit tibi dn̄s
in lucē sempiternā Et Hiero. sup
eodē. d. Celi terreq; solis atq; lune
nob cessabit officiū τ ip̄e dn̄s erit
lumen suis in ppetuū. Et Apoca.
xxi. dr. Nō egebit ciuitas illa sole
neq; luna vt luceāt in ea. sed ipsa
claritas dei illuminabit eā. Et lu/
cerna eius est agnus. Erit etiā ibi
maxima delectatō ƀm auditū. ex
suauissima sua cōsonātia vocalis
laudis qua om̄es sancti vocaliter
ppetue laudabūt dn̄m vt dic glo.
sup illud Osee In cātico τ cimba
lis. τc̄. Et vult glosa sup illud p̄s.
penulti. Exultatōnes dei in guttu
re eoꝝ. Sup q̊ etiā dicit Augusti.
Ex corde et lingue nō desinēt lau
dare deū Erit etiā ibi. s. in pafa or
dinata situatō vniuscuiusq; in lo/
co suo sibi debito. qm̄ licʒ vbicūq;

sedet btūs ipe habꝫ sibi pn̄tē ⁊ in
time illapsū deū. s. quē ⁊ solū vidēt
bti oculi intellectualiť tn̄ in ordie
ad xp̄m ſm hūanā naturā. aliq̄ se
dēt ppinquiꝰ aliq̄ distātiꝰ ſm ex/
igētiā meritoꝝ suoꝝ ⁊ ſm ꝙ simi
lius vel minus similiť h̄ xp̄o vixe/
rūt. Vn̄ vt ait Wilhelmꝰ pisienſ
in tractatu de virtutibus. Tanto
vnusq̄sq; sedebit ibi sublimiꝰ q̄to
h̄ deo fuit subiectior. Et mgr̄ adaꝫ
in q̄stionib; dicit. Hi erūt xp̄o in
corpe viciniores q̄ hic i terr̄ mag̅
pceptis eius aīo appropinq̄bant
implēdis h ¶ Et qꝛ vt dicit
Grego. in omel. hodierna. Tunc
recte docemꝰ si occultis cordium
q̄stionib; occurrimꝰ. Quāuis em̄
certissima sit resurrectō generalis
ex v̄tute fidei. ex testionijs scp̄tu/
re. ex xp̄i resurrectōe iā fcā cuiꝰ mē
bra sumus cui cōformari debemꝰ
⁊ ex psuasione rōnis. qꝛ h̄ exigit re
muneratō diuīe iusticie. vt toti ho
mini retribuat sicut totꝰ hō meru
it. ⁊ cōsūmatō glie q̄ oēꝫ appetituꝫ
aīe satiat. aīa aūt appetit vniri cor
pori. ⁊c. ⁊ pfectō nature q̄ in toto
cōposito ⁊ nō in altera pte eiꝰ con
sistit. Multi tn̄ cū carnē in putre
dinē. ossaq; in puluerē p sepulcra
ɔspiciūt ista repari q̄si diffidētes i
tra se dicūt. qn̄ ex puluere honor
educiť. qn̄ agiť vt cinis aieť. Qui/
bus rn̄det. b. Grego. in omel. pdi
cta. Et sup Ezechielē li. ij. omel. viij
Ex lōge minus est deo repare hūa
nuꝫ corpꝰ qd̄ fuit. q̄ȝ creare qd̄ nō
fuit. Deus aūt simul celū terrā ex
nihilo creauit. q̄re a fortiori pōt
humanū corpus ex puluere refor
mare. Itē natura ex puo semie p/
ducit magnā arborē cū multis ra
diabus cū magno trūco ⁊ multi
plicib; ramis ⁊ floribus et fructi/
bus. q̄rū nullū fuit in primo gra
no semis. cū aūt h̄ natura faciat.
sicut cōtinue videmꝰ. q̄ȝto magis
deus pōt corpꝰ hūanū de limo re
formare. ⁊ aiam pexistentē reuni/
re illi ex q̄ natura suā virtutē habꝫ
a deo. Quid ergo mirū si deꝰ ossa
carneꝫ ⁊ cinerē reducat ex puluere
q̄ fructū folia flores ⁊ magnā mo
lē arbor̄ q̄tidie restaurat ex puo
semine. Itē cōsideret hō ex q̄ ipse
primo sit i m̄ris vtero formatus
tūc em̄ cū cōcipiebať quid fuit ni
si quasi spuma quedā pua ⁊ liqui/
da ex patris ⁊ matris semine. Ex
isto in vtero matris virtute natu
re formatū est corpus distinctum
in omibus mēbris eius cū ossib;
carnib; et neruis. quod cū natura
possit ex tā impfecto et dissimili
hūano corpi formare pfectū cor/
pus. q̄ȝto magis deus hoc pōt ex
puluere in cuiꝰ v̄tute natura agit.
Itē ex puluere hoīs vel ex stercore
aut alia putrefactōne pōt natura
pducere animal aliqd̄. igiť a forti
ori deꝰ pōt homieꝫ ex puluere re
parare. Item natura pōt ex virga
facere serpentē. sicut fecit deus de
virgis magoꝝ in exodo. Quāuis
em̄ facta fuerūt opatione dei. nō
tn̄ fuit naturalis p applicatiōem
actiuoꝝ ad passiua. Igiť ex fortio
ri deus facere pōt hūanū corpꝰ ex
puluere ⁊ sibi vnire animā. ⁊ sic to
tū homieꝫ reparare. Et sic in mul
tis alijs naturalib; q̄uis minus
raris p que declaratur resurrectio
Et ideo dicit Augustinꝰ in de quā
titate anime. Si cursū naturaliuꝫ
rerū attendamus. certius erit no

bis resurrectõnẽ futurã esse q̃ʒ so/lem oriri cras. Et nõ vult ex hoc August. ꝙ resurrectõ sit ex nostra cognitõne. sed vult ꝙ melius po/test fieri a deo q̃ʒ hec opera natu/ralia possint fieri a natura Sic co gitet hõ q̃ʒ multa sint etiã in natu ra q̃ esse nõ dubitat. et q̃ tñ nõ in/telligit q̃liter sint ꝛ resurrectõneʒ futurã esse nõ dubitet. si etiã mo/duʒ q̃ fiat apphendere nõ valeat.

¶ Item ſm Dama. in suo. iiij Resurrectõ est iterata surrectõ ei⁹ qd̃ cecidit. sed totus hõ pmo ceci/dit p mortẽ in q̃ aĩa separata est a corpe. Scd̃o cecidit humanũ cor pus p resolutõnẽ ipi⁹ in pulueres aut in q̃cunqʒ alia corpa. et tercio isti pulueres dispsi sũt in varia lo ca ꝛ corpalia. Oportʒ igiṫ in resur rectõne pmo recolligere illos pul ueres in vnũ locũ. ꝛ illud ministe rio fit angeloꝝ. ſm illud saluato/ris. Math. xxiiij. Mittet fili⁹ ho/minis angelos suos cũ tuba ꝛvo ce magna. ꝛ cõgregabit electos su/os a quatuor ventis a sũmis celo ruʒ vsqʒ ad terminos eoruʒ. qd̃ est intelligendũ q̃cũqʒ fuerũt dispse ptes materie corpis in elementa. siue in ignem siue in terrã a sũmis celoꝝ vsqʒ ad terminos eoꝝ. siue in qd̃cũqʒ corpus mediũ aquã vel aerẽ simplex corpus vel mixtũ. A quatuor ventis om̃es ptes mate rie recolligenṫ ꝛ reunienṫ. Istis sic collectis diuĩa virtus ex eis refor mabit idẽ corpus humanũ quod prius fuit dissolutũ ꝛ pfecte orga nisat. ꝛ tercio isti corpori sic refor/mato reuniet animã intellectiuã et sic resurget totus homo qui pri us cecidit p sepatõnẽ anime a cor pore in morte. et sic anima resu/met idẽ corpus Propter qd̃ dicit Job. xix. In nouissimo die de ter ra surrecturus sũ. et in carne mea videbo deũ saluatorẽ meũ. ꝛ sic ex eadẽ anima ꝛ eodẽ corpe erit ideʒ homo qui cecidit p mortẽ. Unde Job. xix. Quẽ visurus suʒ egoipse et nõ alius. ꝛ sic patʒ quõ resurget tot⁹ homo. ꝛ hoc sit primũ dictũ Scd̃o dicũt doctores ꝙ quilibet homo electus siue dãnatus resur get integraliter cũ omibus mẽbrꝭ que ptinent ad integrũ homineʒ nõ orbatũ. et q̃uis aliquorũ mẽ/broꝝ ampli⁹ nõ erit vsus adhuc cũ illis resurget homo eo ꝙ sunt de integritate nature. et sine illis nõ esset pfectus homo. Tercio di cũt ꝙ resurgẽt cũ intestinis. capil lis vnguibus. Ex cũ intestinis pa/tet. qꝛ quicq̃d est de integritate na ture resurget. sʒ de integritate na/ture et ptes homĩs integrales sũt igiṫ. ꝛc. Nõ aũt tũc erũt ad hoc of ficiũ ad qd̃ nunc. qꝛ nõ replebunṫ sup fluitatibꝫ. eo ꝙ nulla supflua tũc erũt in corpe hũano. sed erũt tũc ad oblectãdũ intellectualẽ vi/sum in tã pulcra armonia et ꝯpo sitione homĩs. etiã in istis ptibus in quo laudabit aĩa sapiẽtiã cõdi/toris. ppter qd̃ diċ Aug⁹. de ciui. dei. In interioribus visceribꝫ que mõ nullũ decus videntur habere ita pulcritudo delectabit. vt omi formatõe appẽti q̃ oculis placet ſm mẽtis iudiciũ pferaṫ De capil lis patet Luc. xxi. Capillus de ca/pite vestro nõ peribit. Et par ratõ est de vnguibus. ꝛ causa est. quia quicq̃d ptinet aliq̃ modo ad pfe/ctionẽ nature eo ꝙ talium priua/

tio est ĩpfectio. et etiã talia data sũt ad ornamẽtũ. ¶ Sʒ diceres. q̃d de deformitatibꝫ ꝛ defectibus corpalibus q̃s homĩes hic habuerũt resurgẽt ne cũ hmõi. Rñdetur ꝙ si loquimur de deformitatibus q̃ sũt mutilatõ aut carẽtia alicuiꝰ mẽbri tũc certũ est apud homĩes ꝙ nullus resurget cũ tali defectu. qꝛ oĩa corpa tã bõꝝ q̃ʒ maloꝝ integra erũt ꝛ resurgẽt cũ oĩbꝫ mẽbris suis. vt dictũ fuit priꝰ. Alie sũt deformitates veniẽtes ex appositõe alicuius sup̄flui vt sextꝰ digitus in vna manu vel gibbus. vel macula in oculo. vel aliq̃d hmõi. Aut pueniẽtes ex indebita dispositõne ptiũ q̃ ad sitũ. sicut in claudis. ꝛ contractis. Uel aliq̃ mala dispositio totius vel ptis sicut lippitudo oculoꝝ. febres. ꝛ hmõi egritudines q̃ sũt cause deformitatũ. Et de istis deformitatibꝫ ꝛ defectibꝫ certũ est apud hoĩes ꝙ corpa sctõꝝ sine illis totalr̃ resurgẽt q̃litercũq̃ʒ etiã hic defectuosa fuerint. ꝓpter qd̃ dicit Augꝰ. in Enchyridion. lxxxviij. et xc. Resurgẽt sctõꝝ corpa sine vlla deformitate. sine vlla corruptõne Et. xxij. de ci. dei. Aberit a corpibꝫ electoꝝ oĩs deformitas. oĩsq̃ʒ tarditas. oĩs infirmitas. De corporibꝫ aũt reproboꝝ dimittit Augus. sub dubio in Enchyridion. vñ in ca. xci. dic̃ Utrũ sane ipsi cũ viciis ꝛ d̃formitatibꝫ resurgant corpoꝝ. inq̄rendo laborare q̃d opus est. nõ fatigare nos debet incerta eoꝝ habitudo quoꝝ certa ẽ damnatio et eterna. Tamẽ apud modernos doctores est duplex super hoc opinio. Quidã dicũt ꝙ in corporibꝰ dãnatoꝝ manebũt hmõi d̃formitates ꝛ defectꝰ. eo ꝙ ad sũmã miseriã d̃putati sũt cui nihil icõmoditatis subtrahi dʒ. Sʒ sã. tho. ꝛ aliꝗ alr̃ dicũt. s. ꝙ deꝰ q̃ imediate oĩm corpa reformabit oĩa ad integritatẽ nat̃e restituet sine d̃fectibꝫ ꝛ d̃formitatibꝫ q̃ ex vicio aut debilitate nature ꝛ nat̃aliũ p̄ncipioꝝ ꝓuenerũt. defectꝰ aũt q̃ ex nat̃alibꝫ p̄ncipiis cõit̃ i oĩbꝫ corpibꝫ humanis naturalr̄ ꝯsequũt̃ vt passibilitas põderositas ꝛc̃. erũt i corpibꝰ dãnatoꝝ q̃s d̃fectꝰ ab electoꝝ corpibꝫ glĩa excludet resurrectõis

¶ Dñica scd̃a pꝰ pasca Ser. xliiij

Carissimi

obsecro vos tanq̃ʒ aduenas ꝛ pegrĩos absti nere vos a carnalibꝫ desideriis q̃ militãt aduersꝰ aĩaʒ. i. Pe. ij. ¶ In hac ep̄la docʒ ap̄ls petrꝰ tria. Prĩo quõ dẽmꝰ nos hr̃e ad nos ipos. scd̃o quõ ad ꝓxim. t̃cio quõ ad deũ. Pro p̄mo dic̃. [Obse. v. tãq̃ʒ ad. ꝛc̃.] Pro q̃ notãdu ꝙ vt dic̃ mgr̃ i. ij. sen. Cũ deꝰ i p̄ncipio creauit hoĩeʒ tũc p̄t corpꝰ ꝛ sẽsũ ꝛ alia siĩa i q̃bꝫ cõicamꝰ cũ aliis brutis aĩalibꝫ addidit ei rõeʒ q̃ solꝰ inter corpeas creat̃as sũmũ i ꝯscẽdo itelligeret. itelligẽdo amaret. amãdo possideret. ac sic sueet̃ne beatitudĩs pticeps fieret. Scd̃o ipʒ hoĩeʒ sua imagĩe isigniuit ꝛ ornauit. qꝛ rõeʒ hoĩs ad suã silitudinẽ ꝛ imaginẽ fec̃. vt. s. in trinitate sic̃ est vnitas eẽntie et trinitas psonaꝝ. ita i vna eẽntia rõnal' aĩe sũt tres potẽtie. s. mẽoria itellectꝰ ꝛ volũtas cũ aliq̃li hitudĩe actuũ suoꝝ i ꝓductõe adinuicẽ. sicut ẽ originatio inf psonas diuias. De q̃ mgr̃ in

lr̄a multa scribit in.i.sen.di.iij. Et in.ij.di.xvi. Et tercō fecit hoīez ī se pacatū ⁊ trāqllū ita vt corp' hoīs ⁊ oīa mēbra eius. ⁊ sensualitas ac oēs vires aīe appetitiue ⁊ cognitiue inferiores plene et ꝓmpte obedirent supꝑioribus.s.rōni ita vt nulla eaꝝ moueret̄ vnq̄ꝫ cōtra iudiciū rōnis ⁊ impꝑiū volūtatis. sꝫ solū vt rō indicauit ac voluntas impꝑauit. Et p̄ter h̄ dedit deus homini multa bona a p̄ncipio. de q̇bus nūc nō est dicēdū qꝛ nūc non sūt tāte ad ꝓpositū. ⁊ illā internaꝫ pacē ⁊ subiectōꝫ coꝝ plenā corꝑis ⁊ viriū inferioꝝ ad rōnē hō tādiu habuit q̄ꝫ diu obediuit ⁊ ita semꝑ habitur⁹ fuisset in se et in posteris suis si sꝑ ipi ⁊ posteri sui deo obediuissent. ⁊ sꝑ in obedientia ꝑstitissent. et sic in inocētia ꝑstitissent. Et illa sūt de intētōe Aug⁹.xiiij.de ciui.dei.in pluribꝫ capitulis ⁊R

¶ Scđo notādū ꝙ an̄ pctm̄ nullū fuit desideriū malū aīe aut corporis. Sed vt dicit Ysidorus de sūmo bono.ca.ix. Cūcta ꝑ peccatū p̄mi hoīs ꝓ pena sunt trāslata in totū humanū genus. et vt nūc taceā de innūerabilibus alijs defectibus q̄s continue sentimus in nobis de vno solo nunc dicā qui est magis ad ꝓpositū meum pro dicēdis.s.de discordia ⁊ implacabili pugna q̄ est intra hoīez Nam cū aīa recessit a deo et facta fuit sibi inobediēs. tūc in penā peccati ꝑdidit dn̄iuꝫ suꝑ corp⁹ ⁊ vires inferiores q̄ facte sūt rōni valde inobedientes vt sepe spūs valde ꝓmptus sit ad aliqđ bonū qđ nouit faciendūꝫ ⁊ vellet facere. sed caro tarda est. ⁊ ab illo retrahit et sepe ad malū trahit animū et fortissime inclinat ⁊ sepe iudicat bonum esse sensualia. ⁊c. Et sensus tā fortiter in illa inclinatus est. vt multotiēs vincat fortiter rōnem. ⁊ eā ad se trahit. aut si nō vincit tūc frequent̄ sensus sequit̄ cū magna tristicia. nisi anim⁹ ꝑfectus sit in virtute. Et hāc discordiā inuit apostolus paul⁹ cū dixit. Caro ꝯcupiscit aduersus spm̄ ⁊ spūs aduers⁹ carnē. ad Gal'.vi. et ad Rom̄.vij. Uideo aliā legē in mēbris meis repugnantē legi mētis mee. De h̄ etiaꝫ locutus est Aresto. cū dixit in fine i.ethicoꝝ. Ratō semꝑ depcat̄ ad optima. Uidet̄ aūt in nobis aliđ quidē ꝓpter rationē innatā qđ aduersat̄ ⁊ obuiat rōni Et etiā voluit apostolus petrus cū suasit in presenti epistola abstinere a carnalibus desiderijs que militāt aduersus animā Hoc etiā conquerit̄ deuota anima in Cant. Filij matris mee pugnauerūt ꝯtra me. hoc est caro mecū genita et nutrita suis malis cōcupiscētijs ⁊ sensualibus delectatōibꝫ q̄ nitūtur oppugnare. ⁊

¶ Tercio notanduꝫ ꝙ q̄uis sic fortissime tēptet nos caro ⁊ aduerset̄ spiritui tn̄ homo ei potest resistere ⁊ potest eā multū subijcere rationi et ad eius obediētiam trahere ⁊ ad hoc hō tenetur ⁊ cū hoc homo negligit facere tūc oīs inordinatus motus sensualitatis ⁊ oīs operatō contra deum facta imputabit̄ hoī ad peccatum eo ꝙ istis obuiare et resistere ꝑ ratōeꝫ tenebat̄ et neglexit voluntarie dicēs. Quō debet resistī volūtati seu sensualitati. ⁊ quō debet domari. Inter multa alia hoc

valet potissime fm cõsiliũ bti pe/
tri hic. vt abstineam⁹ a carnalib⁹
desiderijs ꝛ castigemus corp⁹ no/
strũ rõnabiliter. qꝛ quãto plus cõ
sequimur hmõi sensuales delecta
tões: tãto ardẽtius desideram⁹
eas ex cõtinua assuefactõe. ꝛ q̃zto
mollius et delicatius tractamus
corpus ꝑ multũ cibũ et potũ deli
catos. ꝑ ociũ. ꝑ molles vestes. per
sup̲fluũ sõnũ ꝛ hmõi tãto plures
excitat nobis motus rõni cõtrari
os lascivos ꝛ inordĩatos ꝛ tãto re
bellius fit spiritui. sicut equus in
domitus inobediẽs est sessori. qñ
aũt rõnabiliter affligimus ꝑ vigi
lias. ꝑ asperitates vestiũ. ꝑ labo/
res corꝑales. ꝑ simplicẽ victũ ꝛ ꝑ/
citatẽ. vt in illis nõ q̃ramus dele/
ctatiões. sed nature necessitatẽ. qñ
sic facimus tũc hũiliat̃ caro. ꝛ re/
frigescit fervor carnaliũ cõcupiscẽ
tiarum. ꝛ fiũt vires inferiores ma
gis obediẽtes sup̲iorib⁹. et facili⁹
flectunt̃ ad vsuz virtutis ꝛ reg̃las
rõnis. et ꝓmptius subseruit spũi
ad oẽe opus bonũ. ꝛ ip̃e spiritus
inquietatus a tribulationib⁹ passi
onũ sensibiliũ liberius eleuat̃ ad
sublimia et celestia cõtemplanda
ꝓpter qḋ dicit apostolus ad Ro.
viij. Si fm carnẽ vixeritis morie
mini. sed si spũ facta carnis morti
ficaueritis viuetis. Et sequit̃ ibidẽ
Qui xp̃i sũt carnẽ suã crucifixerũt
cũ vicijs ꝛ cõcupiscẽtijs suis. tales
eñ castigãt carnẽ nõ vt occidant.
sed vt reprimãt brutales motus
qui sũt incentiua vicioꝝ. ꝛ hoc oĩ/
bus nobis necessariuz est. Nemo
eñ q̃ztũcunq3 ꝑfect⁹ q̃zdiu in hac
mortali vita viuit securus est. sed
semꝑ indiget talibus ad vicioꝝ re
pressionẽ. ad virtutũ generatõez. ꝛ
ad genitaꝝ cõseruationez. Cuius
exemplũ habemus in btõ paulo
qui licet esset electõnis vas. ꝛ p̃pa
rat⁹ in euãgeliũ xp̃i. tñ vt ip̃emet
dicit. i. Chor. ix. Castigauit corpus
suũ et in fuitutẽ redegit et adhuc
vidit aliã legẽ in membris suis re
pugnãtem legi mẽtis sue et capti
uantẽ in lege peccati. Item mul/
ta aduersa sustinuit et valde dura
passus ẽ. vtputa nuditatẽ. ieiunia.
famẽ carcerem flagella supplicia ꝛ
alia multa que enumerat in scd̃a
epistola ad Chor. xij. M Ex
quo cõsiderare possumus q̄ neces
saria est nobis stricta disciplina.
ex q̃ in nobis adhuc tã imꝑfectus
est spiritus. et tã acriter cõcupiscit
aduersus spiritũ caro in pctõ nu/
trita ꝛ mala cõsuetudine viciata.
Et si in ꝓ̃ncipio hmõi afflictio cor
poris ꝛ fuga carnaliũ delectatio/
nuz hoĩ grauis videat̃ vt aliqualẽ
etiã capitis aut alteri⁹ ꝑtis ingerat
dolorẽ. nõ debet hõ statim defice
re. tãq̃z vltra vires suas sit. Mul/
ta eñ põt sustinere natura. qḋ pa
tet de abstinẽtijs ꝛ alijs duris que
sepe diu sustinẽt homĩes in via vt
pauꝑes. aut in carceribus positi
et patet in abstinẽtijs quas faciũt
aliqui ꝓ sanitate coruz cõseruãda
et recuꝑanda. et patz de m̃ltis ma
gnis laboribus ꝛ ꝑiculis quos su
stinẽt multi ꝓ tꝑalibus rebus ac/
quirendis ꝛ obseruandis in mari
in terra. in ventis in pluuijs die ac
nocte. Cogitet ergo homo q̄ si tã/
ta sustinẽt homĩes inuiti. quanta
possent volũtarie si suas vires ꝓ/
barent. et de sua potẽtia expiri vel
lent. Unde Bern. Ignosce dñe

ignosce dissimulamus: tergiuersa
mur etiã in his que ad te ꝑtinent
vix est q̄ velit experire quid possit.
Dicũt filij Zebedei Math. xxij.
Possumus bibere calicẽ passiõis
et nos nõ possumus leuẽ abstinẽ
tiam sustinere. Dicit Paulus ad
phil'. iiij. Omĩa possumus in eo q̄
nos cõfortat. et nos quibus nũq̄
deest diuinũ auxiliuȝ diffidimus
nos pauca posse. ꝓculdubio pos/
sumus multa. sed nolumus. Et g̊
nõ posse nõ est in causa. cũ nõ vel
le sit in culpa. vt vult Hiero. Cogi
tet etiã homo ꝙ si tãta sustinẽt ho
mines ꝓ sanitate corꝑuȝ. ꝓ cõgre
gatione ⁊ cõseruatõne tꝑaliũ rerũ
quãta merito sustinẽt ꝓ salute ani
me q̄ in cõꝑatõne meliora sũt bo
nis corporeis. q2 eterna sunt. Cor
pus vero hodie est et cras putre/
scit. et in cinerẽ reuertetur. Cogitet
quoq; hõ ꝙ si tanta sustinẽt homi
nes et faciũt ex dilectõne creatarũ
rerũ q̄ta merito paterent̄ et age/
rẽt ꝓ deo sũmo bono et possẽt ex
eius amore. amantibus eñ nihil
est difficile et nullus labor durus
Vñ Hiero. in epistola ad Eusto/
chiũ virginẽ. Amemus xp̄m eius/
q; semꝑ inquiramus amplexus.
et facile videbit̄ oĩe difficile. bre
uia putabim⁹ oĩa que lõga sunt
⁊ iaculo illius vulnerati ꝑ horaꝝ
momẽta dicemus. Heu mihi q2
incolatus meus ꝓlongat⁹ est. Nõ
sũt cõdigne passiones huius tꝑis
ad futurã gloriã que reuelabitur
in nobis. Cogitet iteꝝ hõ vitã san
ctoꝝ patrũ quãtũ isti sustinuerũt
qui fuerũt homines similes nob
De quibus Bern. O q̄ discamus
ab illis qui in dieb9 anthonij exti
terũt monachi. Siquidẽ isti tãta
auiditate panẽ animaꝝ ꝑcipiebãt
vt corꝑis obliti cibuȝ diẽ quoq; ie
iuni trãsierũt. Et Eusebi⁹ in scd̄o
libro ecclesiastice historie in ca. xv.
loquẽs de victu et vicibus refecti/
onis deuotorum ꝑmitiue ecclesie
dicit aliquos eorũ post tres dies
aut plures sũpsisse nõ taȝ deside/
ratũ quãq; necessariũ cibũ. Et di/
cit. ꝙ nullus ex his gustauerit car
nem aut vinũ. sed aqua fuit eis po
tus. ⁊ panis cũ sale ⁊ ysopo cibus.
dicatur de sancto paulo. Hec nõ
dico ꝙ oporteat omnes sic facere.
imo nec oĩb9 expediret. sed vt di/
xi vt noscam⁹ ꝙ natura nõ est tã
te debilitatis qui multa sustinere
possimus si vellemus. Cogitet in
super breuitatẽ carnaliũ desiderio
rũ. sed ⁊ toti⁹ vite et acerbitatem
intermiabilẽ infernalis cruciatus
in quo erit intolerabilis dolor ⁊
mors corꝑis ⁊ anime sine spe ve/
nie et mĩsericordie. Et postremo co
gitet hõ huius laboris breuitatẽ
⁊ inestiabilis ꝑmij eternitatẽ. quẽ
nec auris audiuit. ⁊c. De q̄ ꝓxime
audistis. ita eñ misericors dñs di
sposuit. ⁊ tꝑs ꝑmij sempiternum
Qñ g̊ temptat̄ hõ de cõcupiscen/
tijs carnis. aut astutijs et decepti
onibus diaboli. tũc cogitet hec et
alia hmõi. et illis armatus virilit̄
resistit N ¶Et notãdũ ꝙ nõ
tenemur nec possum⁹ sic abstine/
re a carnalib9 delectatõib9 vt nun
q̄ sentiamus. q2 oꝑtet comedere
dormire ⁊ alia vite necessaria exer
cere in quib9 q̄to ordinatius viui
mus. tãto maiorẽ ⁊ naturaliorẽ
delectationẽ sentim⁹. Et iõ tꝑato
panis suauior est q̄ crapuloso pul

li. et necessaria nature isti delectabiliter sumūt cū alijs supflua fastidiūt. Sed ita debemus abstinere a carnalibus desiderijs vt nō queramus talia. vt. s. nō comedamus ppter delectari. sꝫ soluꝫ ppter nature necessitatē. Itē finis hominis est ad hoc institutus vt exerceat bona opa et acquirat virtutes ꝛ ad hoc data est sibi rō ꝛ omīa alia sibi data sunt vt spiritui seruiāt. Et ergo homini cū magna discretiōe opus est vt corpus sic prudenter regat ꝛ in tali robore ꝛ sanitate teneat ī q̄ maxime deseruit ad spūalia prosequenda ꝛ vicia cauēda: ꝛ ad pagenda que sibi facienda incūbunt Sic etiaꝫ corpus nimis molliter tractatū: ꝛ pinguiter pastū rebellat spiritui vt dictū est: ꝛ impedit a bonis. Sic nimis debilitatū p supfluam afflictioneꝫ deficit. nec potest subseruire ad opa bona. et sic spūalem pfectū impedit. Vñ Ambro. super eplam ad Ty. dicit Prudenter sibi seruire vult deus tentanduꝫ est enim vt si fieri potest ceptum obsequiuꝫ gradatim prouehatur ꝛ non p immoderātiam minuatur. Et Isido. de summo bono libro. v. ca. xlv. Sollicita discretione carnis est materies moderanda. scꝫ ne aut integre extinguatur. aut immoderate laxetur. Nam infirmitate carnis preualente ad pfectionē ptingere nō potest. nam quāuis ꝛc. Et ergo in vsu necessariorū vite seruare debemus regulā Augustini quam dat de cibis sumēdis. quia dicit. ad cibos sumendos accedere debemus sicut ad medicinam. Valde enim conamur tantum solum de medicina sumere quantū congruit p sanitate corpis ne nimis sumēdo corpus amplius grauemus ꝛ minus sumēdo nihil proficiat in nobis. Sic cibū sumere debemus q̄tuꝫ sufficit p sustentatōe corpis et cōgruat sanitati ipius ad seruiendū spiritui ne nimis sumēdo deficiat viribus ꝛ spūalē pfectū impediat.

Dñica tercia post pasca
Sermo. xliiij.

Modicum et iā nō videbitis me. ꝛ iterū modicuꝫ et videbitis me. Joh. xvi. Videmus p expientiā q sicut res amota p sui pñtiam delectat. sic p eius absentiā contristat. Christus ḡ sciēs q sua pñtia corpalr erat delectabilis suis discipulis ꝛ q sua absentia corpal q̄ instabat p morte discipuli turbarent sic pius ꝛ benignus mgr eos cōsolat p dicēs eis illā subtractōꝫ nō esse ppetuā. sꝫ ad tps. nec lōgū sꝫ breue Dic ḡ [modicū] supple ē tps ꝛ iā istat i q̄ tpe [nō videbitis me] Per illō modicū itelligit tps ab hora mortis vsqꝫ ad resurrectōis horā. ꝛ sic ē sensus [Modicū] ꝛc. i. tps in q̄ nō vide. me p subtractōeꝫ a vob i mea morte erit breue [Et iteruꝫ modicū ꝛ vi. me] Per illō modicū itelligit tps ab hora resurrectionis sue vsqꝫ ad ascēsiōꝫ suā. qꝛ tūc iterū viderunt eum eo q tūc apparuit eis freqnter loqns d reg dī. ꝛ illō tps fuit modicū p ꝯpatiōeꝫ ad tps seqns vsqꝫ i finē mūdi. iō se qtr [qꝛ vado ad prēꝫ] q. d. Qñ ascēdā i celū tūc ñ videbitis me vsqꝫ in finē mūdi i rsurrectōe gñali. nā p illō tps ñ videbit corpalr ꝛ sēsibilr

p̄sentia in ꝓpria forma ⁊ cōit̄ ab oībus. Quis ex spāli apparuerit ⁊ apparere possit aliquibꝫ añ illud xp̄s. sicut btō iohi euāgeliste apparuit qñ eū ad se vocauit. et btō petro ad p̄ces fideliū exeūte vrbē a facie neronis apparuit dñs. Cui petrus dixit. Dñe quo vadis ⁊c.

¶ Et notandū. licꝫ dñs aliq̄bus apparuerit ⁊ adhuc ex spēali grā apparere possit amicis suis. caute tñ se habēdū est in hmōi visionibꝫ. qꝛ etiā diabolꝰ talibꝫ se īmiscet. et ꝑ plures apparitōnes tēptat vt in errorem et pctā ducat. Scribit̄ em̄. ij. ad Choꝝ. xi. ꝙ angelus sathane trāsfigurat se ī angelū lucis. qꝛ ex diuia ꝑmissione assumit sibi corpus in q̄ aliquando simulat ꝑsonā xp̄i aut alterius Et sic appꝛuit btō martino ⁊ mltꝭ aliīs. et multos decepit aliqñ inuisibiliter informādo cū voce audibili. sicut btō frācisco volens eū retrahere a penitētie rigore. ⁊ mltis aliīs modis nitit̄ decipe. Diceres exquo ita est ꝙ dñs aliquādo ve apparuit aliquibꝫ et adhuc apparere pōt. et etiā diabolꝰ qñꝫ deceptorie apparuit etiā in persona xp̄i. Si ergo aliqñ talis apparitio fieret alicui quō deberet se ad oēs eas habere. Rñdet̄ fm ꝙ legit̄ ex dictis scti Bonauē. in. ij. di. ix. et dicit̄ primo. si alicui cōtingerꝫ talis apparitio nō debet statim ei credere nec illud vt xp̄m adorare. sed exquo est res insolita dꝫ credulitatē suā suspēdere et debꝫ cogitare quō dicat btūs iohes in p̄ma canonica. c. iiij. Nolite oī spūi credere sed ꝓbate spūs an ex deo sint Etiā dñs inculcat nobis. multotiens cū dicit in euāgelio ꝙ mlti ī noīe suo sūt venturi mēdacit̄. Ita etiā sancti facientes in talibꝫ casibus simulatōes diaboli cognouerūt et eū a se fugauerūt. Legit̄ em̄ de btō martino ꝙ quadā die diabolus in forma regis purpura ⁊ diademate et aureis caligis ornatus sereno ore ⁊ leto sibi apparuit Cūqꝫ diu ambo tacuissent Martine agnosce quem colis. xp̄s ego sum descēsurus ad terras priꝰ tibi me manifestare volui. Ad h̄ cū martinus āmirās taceret. rursus ait. Martine cur dubitas credere cū me videas christus ego sū. Tūc ipe spūsancto doctus ait. Dñs iesus christꝰ nō se purpuratū aut diademate renitentē futuꝝ predixit ego xp̄m in ea forma q̄ passus est nisi crucis stigmata p̄ferentē non credā inuenisse. Ad hanc vocē ille disparuit ⁊ totā cellā fetore repleuit. Sic igit̄ debet hō nō p̄cipitanter agere. sed exquo res est insolita ⁊ incōsueta debet suspēdere credulitatē. qꝛ q̇ talibus raris cito credit leuis est corde. Secūdo debet ꝑ deuotā oratōem ad dñm recurrere vt corꝫ ipius illuminet. et q̇d facere debeat ondat. Dñs aūt facietes qd̄ in se est ⁊ deuote ad ip̄m recurrētes cōsueuit dirigere. erudire ⁊ adiuuare. aliquādo ꝑ internā inspiratōnem. aut dirigendo ad aliquem hoīeꝫ qui posset adiuuare sicut fecit de cornelio. aut flectēdo intellectū hoīs ad aliquē passum scripture aut ad aliquā historiam. ex cuius cōsideratōne dirigitur et adiuuat̄. aut aliquo alio mō sibi placenti. ¶ Secūdo dic̄ idem doctor ꝙ hmōi apparitiōes ñ sūt

desiderāde vt fiant. qꝛ qui eas de
siderat verisimiliter inflatꝰ est cor
de cum putat se ad hmōi visiones
et reuelatōes ydoneū. Tercio di/
cit. si fiant sunt ex hūilitate potius
formidande. ita eniʒ maria virgo
turbata est in sermōe angeli ⁊ co
gitabat qualis esset ista salutatio.
Unde btūs Berñ. de natiui. dñi
dicit. Maria nō altū sapit ita vt
etiā salutatōem angelicā vereatꝛ. si
cut inq̄t euangelista. Maria cogi
tans q̄lis esset illa salutatio nimi
rū indignam se salutatōe angeli/
ca reputabat. et forsitan talia me/
ditabatꝛ. Unde hoc mihi vt veniat
angelus dñi ad me. Sic igitꝛ nar/
ratꝛ de quodā patre sancto ꝙ cū ei
diabolus in specie christi appare/
ret ille clausis oculis dixit se ī hac
vita nolle xp̄m videre. ac diabolꝰ
eius humilitate cōfusus stati eua
nuit. Ecōtra de pluribꝫ narratꝛ q̄
se ad hmōi visiones idoneos re/
putabant ⁊ eas desiderauerunt q̄
in multas insanias ⁊ errores sūt
p̄cipitati. Hoc dixi ad incitādum
hoīes ne in hmōi rebus sint leues
⁊ p̄cipites ad cito credendū aut si
militer adorandū. aut ad stati fa/
ciendū quod illud visū suadꝫ aut
iubet. et dixi specialiter ꝓpter ali/
quos hoīes singulares. inueniūtꝛ
nanqꝫ aliq̄ hoīes qui postq̄ꝫ vt eis
videtꝛ diu pure ⁊ abstracte vixerūt
tantā habent cōplacentiā in vita
sua ꝙ putant molestias tēptatio
nū iā merito circa eos cessare de/
bere ⁊ deū nō debere ꝑmittere vt
tēptentꝛ. nō cōsiderantes quō san/
cto paulo stimulus datus fuit in
custodiā hūilitatis. ꝓ cuius ablati
one cū oraret fuit sibi respōsū. ⁊c.

Et aliqñ etiā ad hoc deueniūt ꝙ
desiderant visionē habere ⁊ orant
vt eis fiant. quod vt dictū est ex su
ꝑbia ꝓcedit. Ideo deus in ira sua
aliqñ ꝑmittit fantasticas appari
tiones vndecūqꝫ immitti vt fiant
deliri et fatui q̄ indebite cupiebāt
esse vates. Aliq̄ etiā sic se putāt ali
quādo familiares esse deo vt le/
uissime credant ip̄m semꝑ sp̄ualitꝛ
et supnaturaliter ac miracl'ose cir
ca eos singulariter agere. ⁊ deside/
rāt etiā aliqñ sine causa circa se mi
racula fieri qđ est vna sp̄es tēptā/
di deum. cū. s. hō obmittit qđ hu
mano mō facere pōt ⁊ totū com
mittit deo. Sunt etiā aliq̄ ita pro
prie prudētie innitētes. vt etiā bo
norū hominū ⁊ discretoꝝ cōsilia
ꝓ nihilo reputent et ideo seq̄ con/
temnant etiā friuole ⁊ sine discus/
sione. imo cum aliqñ āmonentur
vt aliq̄d de ipoꝝ vita mutent po/
tissime in austeritate nimia tunc
respōdent. Ego habeo bonā intē/
tionem. Ego facio propter deū ip̄e
nō ꝑmittit me deficere aut errare
Nōne illa est q̄dā supbia ex qua
putant se sic iustos ⁊ deo placen/
tes vt eos non ꝑmittat errare aut
deficere. Nonne est etiā temptatō
dei cū omisso imo spreto aliorum
cōsilio cōmittūt se soli deo. Non/
ne etiā illud est in eis grauis error
ꝙ credunt ad bonitatē opis suffi
cere bonitatē intentōis. cū multe
alie requirantꝛ circūstantie. Sic eī
Job postq̄ꝫ enūerauit magna ope
ra que indubie bona fecit intentō
ne statim subiunxit. Verebar oīa
opera mea. sic et tales merito ve/
rerentꝛ opera sua ⁊ nō certificarent
se de eis. P Circa p̄dictum

textũ [Itez modicũ et videbitis me qꝛ vado ad patrẽ] Diceret aliq̇s. Exquo christus ex gratia speciali aliq̃n appꝛuit aut apparere posset aliq̇bus ⁊c̄. Et cũ diabolus solet hoies ĩ hoc aliq̃n decipere. Queritur si diabolus trãsformat se et apparet homĩ etiã in forma christi an homo peccaret ip̄m adorando. R̃ndet Bonauen. in. iij. di. ix. Qꝫ dupliciter cõtingit honorẽ latrie exhiberi diabolo aduersario christi. Uno mõ simpliciter. Alio mõ sub conditõe. Simplicit̃ tunc nõ potest esse sine peccato. qꝛ exhibet̃ cultus latrie alteri q̃z deo. Et ideo ibi est cultus ydolatrie. nec excusat̃ homo rõe ignorãtie. Habet enĩ triplex adiutoriũ ꝑ qđ potest errorẽ vitare. Primũ est remediũ sacre scripture que incãtat hoĩes. Multotiẽs eĩ dicit ꝙ multi ĩ xp̄i noĩe sunt venturi mendacit̃. Secundũ est remediũ orõis interne. qua homo ad deũ debet recurrere vt cor eiꝰ illuminet. Terciũ est suspẽsio credulitatis sue. Nõ em̃ debet homo om̄i spiritui credere. sed ꝓbare si ex deo sint. Qui em̃ cito credit leuis ẽ corde. ⁊ fortassis ẽ inflatꝰ corde in talibꝰ raris ⁊ ĩconsuetis dũ ad tales visiones ⁊ reuelatõnes idoneũ se reputat. Un̄ tales apparitõnes potius sunt formidande q̃z desiderãde. sicut de h̄ stati dictũ est vt audistis. Si aũt adorarꝫ ip̄m sub cõditione actualiter cõsiderata. tũc nõ adorat luciferũ. sed xp̄m magꝭ. qꝛ nõ stat adoratõem nisi stante conditõne. et ad deum refert̃ adoratiõis implicatio. Si autẽ adorat sub conditione solũ habitualiter ꝯsiderata illud sufficit ad vitandũ peccatũ rẽspectu huius apparitõis insolite ⁊ insuete ad quã nõ debet seq̇ adoratõ p̄cipitãter. sed cũ maturitate p̄uia ⁊ oratione. Consecratio autẽ hostie est cõsueta. iõ sufficit ꝙ adorantes in habitu habeãt hanc cõditõem si debito mõ cõsecratio facta est. cũ qua conditõe oẽs fideles vadunt ad eccl'iam ad orãduꝫ christũ sub sacramẽto. Hec Bonauẽtura. ¶ Aliter possunt exponi illa verba vt ꝑ primũ modicũ ĩtelligat̃ tꝑus ab illa hora in q̄ dominus loquebat̃ discipul' suis vsqꝫ ad suam mortẽ ⁊ sepulturam. quia in eo videbant eũ. et sub illo subtractus est eis vt ip̄m ꝑ triduum nõ viderent. Un̄ Beđ. Quia tentus in illa nocte a iudeis ⁊ in mane crucifixus et sepultꝰ ab hũanis est seclusus obtutibꝫ. Et ꝑ secũdũ modicũ intelligit̃ tꝑus ab hora sepulture vsqꝫ ad horã resurrectõis. Post qđ viderũt christum ⁊ ptꝫ expositio. Predicta xp̄i verba erãt discipul' obscura anteq̃z essent oꝑe impletũ. Quia s̃m Chris. Tristicia mortis xp̄i amouebat ĩtelligentiã a mentibꝫ discipulorũ. ⁊ etiã quia videbat̃ eis quõ in xp̄i verbis esset quedã cõtrarietas cũ dixit. [Modicũ et non videbitis me ⁊ itez modicũ et videbitꝭ me] quia nõ sciuerũt illa referre ad diuersa tꝑa. Et ideo sequit̃ in littera. [Dixerũt ergo discipuli eiꝰ ad inuicem. Quid est hoc qđ dicit nob̄ modicũ et nõ videbitis me. Et iterũ modicũ ⁊ vide. me. qꝛ va. ad p. Dixer̃t ĝ. Quid est quod dicit nobis modicũ nescimꝰ q̇d loq̇tur.] Q. ¶ Est questio q̃re voluit resur

gere et nõ poti⁹ resurrectõez suam vsqз in finē mundi differre. Uide omeliā circa dñicā primā post pasca. Et nota q̈ adhuc tercio modo pñt ꝯm Aug. et Alchuinū expo-ni dicta verba christi. vt sit sensus [Modicū] supple tpus supest. s. vsqз ad ascensionē meā. et [tūc nō videbitis me] q̄diu viuetis ī carne. quia ascendo ad patrē post q̄draginta dies [Et iteꝝ modicum videbitis me] in regno celoꝝ [qꝛ vado ad patrē] Et illam expositōnem videt̄ dñs innuere in his q̄ sequunt̄ dicēs aplos debere plāgere ꝛ tristari in modico vite tēporꝭ p̄sentis ad modū pariētis mulieris. sed postea eternaliter gauisuri sunt in gloria. ¶ Et nota q̈ modica et breuis est p̄sens hoīs vita. ꝛ ita deus ordinauit. Primo vt homines p̄sentē vitā breuē cōtemnerent ꝛ celestē eternā desiderarent. Secūdo vt homines illud tēpus modicū totū ad dei opus expenderent. Si enim longa esset vita nostra forte tederet aliquē diu bñ operari. nūc breuis est et ideo tota deo attribuat̄. Tercio vt hō citi⁹ temptationēs et p̄icula euadat. tota em̄ p̄sens vita p̄iculis et tēptationibus est exposita. Tetēdit em̄ diabolus laq̄os in omni creatura vt artius tēptet. ex quo scit q̈ modicū est tēpus vite nostre. et q̈ cito euademus man⁹ eius. Quarto vt deus homines cito ad se reducerꝫ. Sicut em̄ q̄ aliq̄s diligūt non diu sine eis esse volūt. Joh. xvij. Pater quos dedisti mihi volo vt vbi ego sum illic mecū sint. Quinto vt hoīes modicū laborarent. et ipe ꝑ modico labore multum retribueret mercedis quia ñ sunt cōdigne passiones hui⁹ tp̄is ad futurā ꝛc. Sequit̄ [Cognouit aūt iesus qꝛ voluerūt eū interrogare] hoc cognouit virtute diuinitatis cui⁹ ꝓpriū est cognoscere secreta cordiū [Et ideo dixit eis] ꝑueniendo eoꝝ interrogatōem vt oñderet se scire mentis eoꝝ intentiōeꝫ. [Amen amen] i. vere [dico vobis qꝛ plorabitis et flebitis vos] q. d. Per hoc qd̄ dixi [Modicū ꝛ nō vide. ꝛc.] intelligit̄ tpus mee mortis vsqз ad resurrectōem in q̄ flebitis ꝓpter meā absentiā [mūdus aūt gaudebit] qꝛ in triduo mortis iudei mūdialiter viuētes sunt gauisi credentes sese xp̄m totalr̄ extīxisse et nomen suū totaliter deleuisse. Uniuersalr̄ mūdus. i. mali q̄ sunt in mūdo gaudebūt in p̄secutōe iustoꝝ vel gaudebūt in rebus mūdanis [Uos āt ꝯtristabimi] de passionibꝫ q̄s in mūdo sustinebitis vel de occisione mea. Sic et scti tristat̄ d̄ sibi illatꝭ passiōibꝫ ꝛ d̄ pctis [sꝫ tristicia vr̄a ꝟtet̄ ī gau.] Quia ī tp̄e q̄ eis dñs p⁹ resurrectionē apꝑuit gauisi st̄ viso dño ꝛ vltra tristicia scōꝝ ꝟtet̄ ī gaudiū future vite. ꝛ glie. ꝛ seq̄tur. [Mlier cū parit tristiciā hꝫ. qꝛ ve. h. ei⁹. cū āt pepit iā ñ memīt p̄ssure p̄ gaudio. qꝛ nat⁹ ē hō ī m̄dꝫ] qd̄ dixit d̄clarat exēplo mlierꝭ ꝑturiētꝭ. q. d. Sic mlier ī ꝑtu tristiciā patit̄. sꝫ illā t̄sticiā absorbꝫ gaudiū supueniens ī natiuitate pueri. sic vos fideles tristiciā hēbitꝭ ī mea passiōe et morte. sꝫ gaudebitis ī mea r̄surrectōne que est tanq̄з natiuitas hominis d̄ vita mortali ad immortalem. Ad illam tristiciam aptat exemplū vt sequitur. [Et vos tristiciam habebitis] s. tp̄e mee passi

onis[Iterū aūt videbo vos. Jscȝ post resurrectōnē [ꝛ gaudebit cor vestrū. ꝛ gaudiū vestrū nemo tollet a vob] qꝛ vita xp̄i de qua gaudebant nō fuit amplius auferēda Et illud gaudiū apostoloꝝ de visione xp̄i fuit inchoatū in xp̄i resurrectōe et in glīa ascēsionis cōsummatū. et sic ꝑpetuatū Rn̄ Et notādū q̄ ſm hāc terciā expositiōnē plena est p̄ns vita penalitatib⁹ et defectibus. aduersitatibus ꝛ miserijs quib⁹ hō cōteritur. ꝛ nūq̄ȝ in eodē statu ꝑmanȝ. vt dꝛ Job. xiij. sed iā calet. iā friget. iā sitit. iāȝ esurit. iā timet. iā tristaꝭ. iā dolet ꝛ infirmaꝭ. iā afficiꝭ aut fatigaꝭ. et nihil est in hac vita stabile ꝛ totaliꝭ placēs. sed oīa p̄ntia carnalia aut mūdana sūt quasi q̄busdā amaritudinib⁹ mordacibus ꝛ pūgitiuis cōspersa. Sed diceres. Quare deus voluit breuē homīs vitā tā penalē facere. ꝛ multis miscere malꝭ Rn̄det ꝛvilbelmus de vicijs ꝛ virtutibus. ꝑte. i. in materia de ꝓuidentia. Ex diuina ꝓuidentia et paterna sollicitudo creatoris ita ordinauit ad multiplex bonū hominuȝ Quis em̄ nō videat q̄ si mundus ille nō haberȝ nisi pacem dulcedinē et delicias inseparabili adherentia in se detineret homines et a bonis futurꝫ ꝛ virtutibus tante auerteret vt forte nulli has vel illa curarent. aut auferrent homini bona felicitatis eterne. ꝓpter quod tamē solus creatus est. et inferret sibi maluȝ damnatōis eterne quo nullū peius. benignissim⁹ creatoꝛ vitā illam amaricare voluit. ne sua dulcedine alliceret ad se homines et sic eos a bono ad q̄d ipōs creauit auerteret. ꝛ in maluȝ contrariuȝ eosdem ꝑtraheret. sed suis amaritudinibus et quasi aculeis que quodāmodo animos hominū a se repelleret. et ad spiritualia bona et eterna faceret aspirare Hic predictus doctoꝛ plura ponit exempla. Primuȝ est. Nutrix videns paruuluȝ tempe ablactationis dulcedine lactis adeo allectū. vt ab eo se separari nō permittat. nec ad solidiorē ac conuenientiorem cibū inclinari velle. sūmitates papillarum aliqua aspergit amaritudine quā paruulus sentiens in papillis sponte eas deserit et refugit ꝛ ad mensam patris inhiat. et postea comedit. Ita pater misericordiarū volens homines ablactare. ꝛ ab vberibus huius seculi. i. ab amore presentiū ſm solū sensum carnaliter atq̄ȝ seculariter delectantiū separare et eos assuefacere ad solidos cibos spiritualium deliciarum et ad mensam celesteȝ prouocare. ipsa delectabilia presentia corporalia et secularia aspergit multis amaritudinibus. scilicȝ tribulationibus. aduersitatibus. ꝛc. Sed videtis q̄ paruuli ita aliquando anhelant ad vbera carnalia matrū vt inconsolabiliter fleāt cū ista eis auferūtur aut negaꝭ. et signant illos qui corpore grandeui et aliquando capitibus cani tā pueriles sūt moribus vt ita adhereāt amore p̄ntib⁹ delectatiōib⁹. q̄ etiā cū eiulatu ꝛ lachrymis lugeāt ablata sibi tp̄alia aut negata siue nō concessa. quia vtiq̄ȝ tanto minus sunt capaces solide resurrectionis spiritualiuȝ deliciarum quanto plus inhiant

vberib9 p̄sentiū delectationū. di/
cente Gre. Quāto vnusq̄sq3 plus
delectat᷑ in infimis tanto min9 ca
pit de celestib9 et sup̄nis. Sc̄dm
exēplū. p̄rfamilias videns filiū ī
loco p̄iculoso accepto gladio ip̄m
crebro p̄cutiēs. absterret cū īde at
q3 diffugat. Ita deus oīpotēs pa
ter noster cui manifesta sūt omia
p̄icula. omiaq3 noxia huius habi/
tatōis multa pauit flagella. s. pe/
stilentiā. lites. famē. infirmitate3
morte p̄secutōes. opp̄ssiones zc̄.
quib9 flagellat homies absterret
z diffugat ne adhereāt. Terciu3
exemplū est de vino valde inebą
tiuo et aq̄ tp̄ante fortitudinē vini
Vn̄ voluptates carnales z secla/
res inebriant vsq3 ad brutalē insi
pientiā z insaniā atq3 dementiā. ī
hoc sunt siles vino fortissimo et
maxime inebriatiuo. tribulatōes
v̄o z aduersitates et dolores zc̄.
faciūt hominē q̄si sobriū. et rede/
untē ad cor et deū cognoscentem
ac q̄rentē. Vnde ps. Multiplica
te sunt infirmitates eoꝝ postea ac
celerauerūt. Et iteꝝ. Imple facies
eoꝝ ignominia et q̄rent nomē tu
um dn̄e. Et in h̄ tribulatōes mun
di simillime sūt aque fortitudinē
vini tp̄antis. mō p̄rfamilias fre
nus si vinū apponendū alumnis
suis aut filijs scit esse noxiū. ip̄is
p̄pter sui fortitudinē z vini ineba
tionē vtiq3 tp̄at mixtura aq̄. Ita
pater nr̄ celestis sciēs voluptates
secli nobis p̄nicio͂sissimas eē eas
nobis tp̄auit admixtione multa/
rū amaritudinū. Hoc ideo dixi vt
ex eis cognoscerem9 z laudarem9
diuinā voluntatē et bonitatē que
tā multipliciter nobis ꝯtulit qui
b9 iuuaremur et incitaremur ad
merendū salutē nr̄am q̄ nihil me
lius eē potest. Sc̄do vt ex eis lau/
darem9 diuinā p̄uidentiā q̄ ī reb9
nihil frustra esse sinit. sed ita sapiē
ter oīa ordinauit et disposuit vt nō
solū bona sed etiā s̄m se mala ad
multiplicē nostꝝ p̄ueniāt p̄fectū.
Et tercio vt de cetero nō murmu
remus sub flagellis dei. sed illa n̄
solū libent᷑ sed etiā gaudent᷑ susti/
neamus certi q̄ ip̄a ex p̄rīna p̄uisi
one ordinant᷑ ad multiplicē nr̄m
p̄fectū etiā nobis adhuc icognitū.
vt ad p̄suatōem alicui9 mali q̄d
al̄s incaderem9. aut ad p̄motōne3
alicuius boni q̄d al̄s negligerem9
Quāuis aūt dn̄s oīpotens vita3
p̄sentē sic ex causis p̄dictis amari
cauit nō tn̄ eā totā amarā fecit et
penalē sed amaritudinib9 ꝯmiscu
it multa z dulcia suauia et delecta
bilia. vt sunt cibus pot9 somnus.
q̄es pax et securitas. z alia multa
nobis ꝯueniētia et delectabilia cō
tulit q̄ tn̄ oīa nō sunt nisi q̄dā asp̄
siones p̄modice et odores p̄tenu/
es respectu immēse diuie suauita
tis. vt ait Aug. q̄ aliq̄d in illā regi
onē asp̄git᷑. Et in p̄mo libro d̄ v̄a
religiōe dicit. Ve illis q̄ se auertūt
a lumie tuo et ī carnali suo opere
velut in vmbra sua defixi delectāt᷑
Vbi tn̄ habent q̄d eos delectet d̄
circūfulgentia lucis tue ac si dice/
res de circūcisiōe suauitatis tue. vt
exponit zvilh. in tractatu de v̄tu
tib9. Sic g̃ oīs suauitas hui9 mū
di z q̄rūcunq3 creaturaꝝ ē velut as
p̄sio modica et odor tenuis et ve/
stigiū minimū diuie suauitatis. et
h̄mōi suauitas q̄rūcūq3 creatura
rū est nobis ad h̄ data a diuia lar

gitate vt nos alliciat inuitet et feruēter tēdere facit ad plenitudinē suauitatis imense a quo totū stillauit et effluxit. recte eo mō q̄ odor ipm odorātē allicit ad odorabile a q̄ effundit. et aspsio ad plenitudinē a q̄ stillauit et vestigium ad impmentē illud. Sic ergo esuriēs aut sitiēs nō est cōtētus aspsione plenitudis quā nitit habere nec odore aut sapore cibi aut potus. sed p hec icitat vt magis desideret et feruēti9 tēdat in ista. et sicut venator nō ē cōtētus fere vestigio sed p illud manuducit et incitatur ad ferā insectādā. Sic nos hoīes nō debemus cōtenti esse nec sistere i suauitatib9 p̄sentiū rerū puis nec eas ꝓpter se q̄rere. sz debem9 p eas cōmoneri ad cognoscendū et tota mēte q̄rendū plenitudinē īmensitatis diuie suauitatis A q̄ oīa illa tāq̄ vestigia et odores tenues deriuata sūt cuius tn̄ cōtrariū multi faciūt. q̄ spreto diuie suauitatis fonte copiosissimo ac redūdātissimo aspsiōes p̄dictas lingūt tota mēte adherēt ac īmergūtur. imo in eis inebriāt vt ad omnes brutales insipiētias insaniāt. Et est merito miserāda miserabil' illa tante multitudis hominū captio et immersio demētissima in vna guttula suauitatis quā p̄fert abyssali fonti diuie suauitat. imo propter istā guttulā nihil curant vbertatē dom9 dei et torrentē voluptatis: q̄bus potādi et inebriādi sunt oēs electi. iuxta illud p̄s. Inebriabunt ab vbertate dom9 tue. et torrente voluptatis tue potabis eos.

Dn̄ica q̄rta p9 pasca

Sermo xlv

Vado ad eū q̄ me misit. et nemo ex vobis interrogat etc. Johan. xvi. S Dn̄s nr̄ an̄ hoc euangeliū dixit aplis de tribulationib9 eorū futuris. et quō infectores eorꝫ reputarēt se obsequiū p̄stare deo. et h̄ videbat aplis nimis durꝫ. Postea subiunxit de recessu suo cū dixit i hodierno euāgelio. [Vado ad eū q̄ me misit] .i. ascēdo in ꝓximo ad p̄rem. Discipuli aūt adhuc impfecti de p̄mo valde territi fuerūt. eo q͏ videbat eis nimis durū et extraneū. Et de scd̄o valde ꝯtristati fuerūt. eo q͏ sperabāt p̄sentia xp̄i in tribulatōib9 cōsolari. et ideo existēs duob9 atterriti total' obmutuert. et iō dn̄s exprobrādo dixit eis [Et nemo ex vob interrogat me q̄ vadis.] sz hoc iō est [q2 hec locut9 sum vobis] de tribulatōib9 futur et recessu meo. ideo [tristicia ipleuit cor vestrum. Sed ego vitatē dico vobis. expedit vobis vt ego vadā. si eīn n̄ abiero paclitus nō veniet i vos. Si aūt abiero mittā eū ad vos] Diceres. nunq̄d dn̄s i terra positus poterat aplis mittere spm̄ sanctū Rn̄det q͏ potuit sicut et p9 resurrectionē suā insufflauit et dixit. Accipite spm̄ sanctū q̄ꝝ remiseritis etc. Sic ḡ in terra positus dabat spm̄ sanctū sine q̄ nō fuissent in gr̄a et sine pctō mortali. Sz nō dedit eis in tāta pfectōe et abūdātia donorū sicut post ascēsiōem suā. nec tūc fuerūt apti ad tātā abūdantiā spiritussctī. eo q͏ affectio carnal' quā habebāt ad hūanitatē xp̄i quam

exteriꝰ cernebāt/ ī eis feruorē dilc
ctionis spūalis remittebat fidem
diuitatis. Quādiu eñ delectabāť
in p̄sentiali forma hūanitatꝭ xp̄i.
tādiu minꝰ ꝑfecte intuebāť i eodē
formā diuitatis. Vñ Aug. ⁊ bed.
Nisi aspectibꝫ corꝑalibꝫ humana
forma subtraheretˀ sꝑ carnalꝛ dile
xissent. nec ita spūalꝛ diuinum ali
q̇d cogitare potuissent. q̄ꝫdiu eñ
deū et hoīem secū cōuersantē con
uescentē et colloq̄ntē habebāt/ eiꝰ
p̄sentia delectati/ minꝰ ad sciēduꝫ
diuinitatē oclos mentꝭ erigebāt.
Postq̄ꝫ aūt dñicū corpus ad de/
xtrā patrꝭ collocare nouerūt/ illuc
totū suū desideriū transtulerūt q̊
caput p̄cessisse cognouerūt. Juxta
hoc qđ alibi audierūt Math. vi.
Vbi est thesaurꝰ tuus ibi ⁊ cor tu
um. ideoq̄ꝫ iā capaces facti erāt non
vltra de morte cōtristati. sꝫ de pro
missiōis eiꝰ munere letificati luca
attestāte q̇ ait Act. j. Et factū ē dū
bn̄diceret illis recessit ab eis ⁊ fere
baťin celū. ⁊ ipi adorātes regressi
sunt in hierl'm cū gaudio magno
Ex h̄ potestꝭ cōsiderare/ ex q̊ eleua/
tio mentis ad celestia et diuina ⁊
spūsscti missionē ex ꝑte aploꝝ ipe
diebat cōuersatio xp̄i ⁊ cōplacētia
hūanitatis ipiꝰ et p̄ntia/ q̄ erat sā/
cta. tā honesta. tā casta. tā plēa ḡti
arū. quantū in nobis amorē cele/
stiū ⁊ aduētū spūsscti īpedit amor
nr̄e carnis. q̄ nec ē casta nec pudi/
ca sed ī peccatis ꝯcepta. in pctīs na
ta ⁊ in pctō nutrita. ⁊ mala ꝯsue/
tudie multiplꝛ viciata. q̄ntūcūq̄ꝫ ī
pedit amor mūdi ⁊ oīm inferioꝝ.
De q̄ mūdo dixit dñs Johā. xiiij
ꝙ spm̄ veritatis nō pōt accipere.
Et intelligit ꝑ mundū hoīes mū
dū inhabitātes. nō q̇dem carnali
ter solū. qꝛ sic etiaꝫ christus ⁊ apli
erāt in mūdo sed ꝑ mētalē curaꝫ.
ꝑ p̄uatā affectōem. ꝑ carnalē dele
ctatōem. ꝑ reꝝ tꝑaliū cōtrectatio/
nē et totalē in eis occupationē. q̄n
to nāq̄ꝫ hoīes plus gaudent et de
lectanť in rebus infimis tāto mi/
nus capiūt de rebus celestibꝫ ⁊ su
ꝑnis. vt dicit Grego. in ome. pen
theco. Et Math. vi. Non potestisˀ
deo seruire ⁊ māmome. sic nec deo
⁊ mūdo. aut carni qꝛ cōtraria. De
us celestia iubet amare. ⁊ illa infe
riora despicere. mūdus ⁊ caro re/
trahūt ad oppositū. Sequiť. Et
cum venerit arguet mundū ꝑ sā/
ctos aplos quibꝫ audaciaꝫ dedit
mūdanos homines arguēdi. Vn
de August. sup Job. Spūssctūs
arguet mundū de peccato. quasi
diceret. Ille infundet charitatē in
cordibus vestris. et sic timore de/
pulso arguēdi habebitis libertatē
de tribꝫ. scꝫ de pctō qđ habuerūt
principaliter infidelitatis qꝛ non
crediderūt in xp̄m quo pctō ma/
nente cetera detinenť. qꝛ sine fide
mediatoris dei et hoīm nullū di/
mittiť peccatū. Et de iusticia xp̄i
quā nō acceptauerunt nec imitari
voluerunt. que tamē vere declara
ta est ꝑ hoc ꝙ surrexit et ad p̄reꝫ
rediens ad celos ascendit. propť
quod postea subditur. Quia va
do ad patrem. et iam non vide/
bitis me presentia corporali vo/
biscum cōtinue cōuersantē seu ha/
bitantem. Et de iudicio eterne
damnatōnis: quod iam non ti/
ment. et merito timere deberent.
quia princeps huius mundi iaꝫ
iudicatus est id est diabolus iaꝫ

sentẽtia diuīa eternal'r damnatus
est.et ita dānabūt oēs q̇ eū ī pctīs
imitant.[Adhuc mlta habeo vo/
bis dicere sed nō potestis portare
mō] ꝓpter vr̄am impfectōꝫ ⁊ illo
rū dicendoꝝ de altissimis fidei ar
duitatē [Cū aūt venerit ille spūs
ṽitatis] .i. spūsctūs q̇ est ṽitas p
eēntiā.et effectiue docendo eā[ille
docebit vos oīa] necessaria ad sa
lutē.nō solū ꝓ psonis vr̄is .sꝫ etiā
ad regimen eccl'ie et fideliū instru
ctōem.Et qꝛ posset credere ꝙ spūs
sctūs esset filio maior exq̊ doctu/
rus fuit eos de maioribꝫ.iō hunc
errorē remouet dicēs [Nō em̄ lo/
quet a semetipō] qꝛ sicut nō est a
semetipō ita nō loquit a semetip
so [sed quecūqꝫ audiet] a me ⁊ pa
tre .qꝛ suū audire est ab eis proce
dere [loquet vobis]Et nō est in/
telligendū ꝙ oīa q̄ audit spūssan
ctus a filio annūciet qꝛ recipit īfi
nitā sciam.sed intelligendū est de
oībꝫ ptinentibꝫ ad salutē eoꝝ ⁊ ec/
clesie regimen vt dictū fuit.¶ No
ta opa trinitatis ad extra sūt indi
uisa. qꝛ tres psone sicut sunt vna
diuīitas sic sunt vna volūtas .Cuꝫ
autē ad extra opent sola volūta/
te q̇cq̇d vna vult alia vult.nec pt
vna aliq̇d velle qd̓ nō alia.igit nec
opari qd̓ nō alia .Et h vult domi/
nus cū dicit[Nō em̄ loquet a se]
id ē ſm diuinitatē nō loquit a se.id
est nō sine me ⁊ sine meo ⁊ patris
mei arbitrio.qꝛ nō ex se sed ex pa
tre et me est.hoc em̄ loq̇ spm̄ sctm̄
est spūssancti esse.vt qꝛ nō ē spūs/
sanctus a semetipō sed a pr̄e et fi/
lio.ideo a semetipō nō loquit.iđo
sequit[sed q̄cūqꝫ audiet loquet.]
sicut spūssctūs nō loq̇t a semetip
so sed q̄cunqꝫ audit. qꝛ audit⁹ ab
alio est.ita spūales hoīes a semet
ipīs nō loquunt sed agūt instictu
spūssancti.vt dꝛ Actuū.ij.et iō seq̇
tur.[Et que ventura sūt annūcia
bit vobis] .i.statū eccl'ie dem on/
strabit vobis.et gaudia celestia re
ducet vobis ad memoriā cū patie
mini ꝓ fide mea.p hoc em̄ christ⁹
eleuauit mentē eoꝝ.qꝛ nihil auidi
us est generi hūano q̄ꝫ scire futu/
ra.[Ille me clarificabit].i. clarita
tē meam quā habeo/apud hoīes
manifestabit q̇ me solū hoīeꝫ pu/
tabant. Illumīabat em̄ mētes a/
postolorū ondens eis claritatem
xp̄i in qua est equalis deo pr̄i .⁊ fe
cit vt ipī apl'i clarificarent p xp̄m
laudē et gl'iam eius toti mūdo p̄/
dicātes. [Quia de meo accipiet]
a me ꝓcedēdo [et annūciabit vo/
bis]Illud enim qd̓ accepit spūssā
ctus a filio.s. diuinitatis naturā sic ē
altū et supra omnē intellectū. qd̓
nisi nūciaret spūssanctus ad noti
ciā ipīus nullus attingeret

¶ De eadē dñica Ser. xlvi

Uado ad eū

q̇ me misit. Johānis.xvi
Chryso. dicit ꝙ propter
verba que dñs apl'is dixerat pau
lo ante. s.[Uenit hora vt oīs qui
interficit vos ⁊c.] et propter ver
ba q̇bus nūc subiunxit de recessu
suo.s.[Uado ad eū q̇ misit me]
id ē d̓ ꝓmo ascēdo ad pr̄em qui
me incarnari instituit ita fuerunt
tristes ⁊ atterriti ꝙ totalit obmu
tuerūt.⁊ ideo dñs obiurgādo sub
iūxit.[Et nemo ex vobis interogat
me q̊ vadis].q.d. In dubijs con/

sueuistis q̄rere an̄ nūc aūt siletis. vel ſm Bedā. Nemo ex vobis in terrogat. rc. Quia tanta tāq̄ ma nifesta erit ascēsionis mee claritas vt nemini vestrū opus sit interro gare q̄ vadā. quia videntibus cun ctis ad celū pergam. [Sed quia hec locutus sū vobis tristicia im pleuit cor vestrū] Tristicia imple uit cor eorū. q2 p̄dixerat eis q̄ ppt̄ eū ejiciēdi erant de synagoga. Itē p̄dixit eis psecutōnē quā passuri essent. Itē q̄ totus mūdus habi turus esset eos odio. r tantū q̄ q̄ cūq̄ eos occideret crederet se obse quiū pstare deo. Sz illud qd ma gis implebat corda tristicia erat recessus ipius cui9 psentia fuissent in tribulatōibꝫ cōsolati. [Expedit vobis vt ego vadā.] quasi diceret ſm Chryſ. Modicū sustinete et nō cōtristemini. q2 et si millies cō tristaremini. opt̄et tñ vos audire de recessu meo. q2 ire meū cōfert vobis vtilitatē. pp ter qd dic̄ [Si eñ nō abiero rc] vide sup de h̄ do cumenta [Et cū venerit ille] spūs sctūs .s. benign9 amicis. r auster9 inimicis [arguet] p liguas aplorū. martirū et doctorū [mūdū] .i. ho mines mūdanos mūdi amatores [de pctō] infidelitatis [q2 nō cre dūt in me] T [Ubi sciēdū q̄ aliud est credere deū. aliud crede re deo. aliud credere in deū. Crede re deū est ipm credere esse. Crede re aūt deo. ē credere esse vera q̄ di xit. Credere vero in deū. est credē do eū amare r ei firmit̄ inherere. Et de tali credere dr̄ Joh. v. Ois q̄ credit in me nō morief̄ in eternū Et ita loq̄r Aug9. de verbis dñi. d. Multū iterest vtrū q̄sq̄ credat ipm esse xpm. r vtrū credat in xpm. Nā ipm esse xpm demōes crediderūt [De iusticia q2 vado ad p̄rem r iā nō videbitis] ſm Aug9. Justicia credētiū est q̄ credāt in xpm quē nō vidēt. Et ita fideliū iusticia est vituparatō infideliū. Ideo merito mūd9 arguet̄ si cōpet̄ fidelibꝫ cre dētibꝫ in eū quē nō vidēt. q2 nolūt infideles credere nisi q̄ vidēt. Alio mō expōit Chryſ. Quia dei filiū ad p̄rem ire fuit argumētū q̄ irrep̄ hēsibilē vitā egerit r omēs seruaue rit iusticiā. arguendi ḡ erāt hoīes mūdani. q̄ cōtra iusticiā de xpo dicebāt. Q2 hō pctōr est r nō est h̄ hō a deo rc. [De iudicō aūt. q2 p̄n ceps mūdi hui9 iā iudicatus est] Diabolus q̄ est p̄nceps mūdi tri pliciter iudicat9 est. Prio ſm Au gust. in de q̄stionibꝫ no. r ve. legis Judicatus est reus in causa salua toris. q2 pcurauit ei9 mortē q̄ sine crimine erat. Itē ſm eundē in de verbis dñi. Ex q̄ diabolus eiectus est a corde credētiū in xpm. iā est iu dicat9 vt nō sit p̄nceps mūdi Itē ſm eūdē sup iohēm Priceps hui9 mūdi iudicō ignis eterni irreuoca biliter iudicatus est. Si igitur p̄n ceps mūdi iudicat9 est reus in cau sa saluatoris. etiā hoīes mūdani qui xpm occiderūt iudicabunt̄ rei Itē sic iudicō dei diabol9 eiect9 ē de dominio hoīm arguūtur hoīes q̄ ei adherēt r eū iterato p̄ficiunt p̄ncipē. Itē sic diabol9 iudicat9 est igni īfernali. merito q̄ eū sequūt̄ iudicabunt̄. merito igit̄ arguūtur q̄ ita terribile iudicium nō timent Premissas expositiōes recolligit Aug9 sup Johēm. viij. Credāt ita q̄ homies in xpm ne arguant̄ de

pctō infidelitatis trāseāt in nūeꝝ fideliū ne arguātur de iusticia illoruꝫ q̄s iustificatos nō imitanꝶ. caueant futuꝝ iudiciū ne cū mundi p̄ncipe iudicentur. Et qꝛ discipuli verboꝝ xp̄i nō erāt capaces. ideo ꝓmisit eis spūssancti instructiōeꝫ et hoc tāgit cū dic̄. [Adhuc multa habeo vobis dicere. sed nō potestis portare modo] Mlta habuit xp̄s ap̄lis dicere exponēdo ꝛ declarādo ỽitatem diuinitatis sue que postea ꝯgnouerūt ꝑ spiritū sanctū que nō potuerūt portare ꝓtūc. qꝛ adhuc carnales que carnalitas amouēda erat ꝑ spiritussancti aduentū. [Cū aūt venerit ille spirit⁹ veritatis] qui ꝓcedit a filio qui est veritas dñi [docebit vos oēm veritatē] vtilē et ꝓ salute ꝓficuā Residuū vide supra in sermone de p̄senti dñica. Sequiꝶ iam questio.

¶ Solent nōnulli querere quare hoc sit q̄ spirituales homines deo deuote et sincere fuire cupientes sint aliquādo sic bene dispositi vt tota mente ꝛ pleno corde ꝓmpte ꝛ delectabiliter se dēt ac applicēt ad singula que ꝑtinēt ad dei famulatū ꝛ honorē. vt ad deuotā orationē/ad feruidas meditationes ꝛ cogitatōes. ꝛ ad singula opa bona/ꝛ in istis magnū habent gaudiū ꝛ spūalē suauitatem potissime cū edant eucharistie sacramētū. aut p̄sentes assistūt. Aliȷ̄ aūt ita redduntꝶ tepidi ꝛ torpētes vt nihil hoꝝ desiderēt nec aliquid sapiāt aut placet. nec aliquā dulcedinē aut gaudiū ī eis sentiāt Isti⁹ rei patres plures reddiderūt rationes seu causas. vt dic̄ abbas daniel in collatōnibꝫ patrū. Prima est cū ex negligentia ꝓpria homo penitētie admisit cogitatōes multas iutiles vanas aut fatuas. aut cū hō penitentie se multū occupauit in negocijs secularibus tunc hmōi que cogitauit vidit et audiuit adherēt memorie hoīs ꝛ mentem distrahūt ꝛ in diuersa rapiūt ac cor faciūt indeuotū ꝛ a spūalibus cogitatōnibꝫ et affectōnibus bonis inane ꝛ vacuū. Exemplum dat cassianus. Ut cū terra ꝑmittitur īculta et spīas ac tribulos germinare et generare tūc fit sterilis ꝛ vacua ab om̄i fructu bono. Sic terra cordis nostri cū non colitur bonis meditatōnibꝫ sed repletur curis secularibus et carnalibꝫ desiderijs aut stultis vanis et fatuis cogitatōnibus fit sterilis ꝛ ab om̄i spūali fructu vacua ꝛ inanis. Scd̄a causa est impugnatio diabolica. cū em̄ bonis actibus sum⁹ dediti callid⁹ hostis ꝑ malas immissiones obiectorum sensibiliū p̄sentatas mentē nostrā retrahēs nos ab om̄ibus actualibus intentionibus ignorātes distrahit ꝛ abstrahit menteꝫ a cōsideratōnibus bonis cui oportet resistere. et ablata causa cessat effectus. Tercio huiusmodi torpor ꝛ desidia ac sterilitas mentis fit aliquādo ex aliqua indispositōne corporis et virium sensitiuaꝝ. vt cū corpus est nimiū debilitatū aliqua egritudine. aut sunt vires sensitiue quasi sopite ꝑ excessū vigiliaꝝ abstinentiaꝝ contēplationū ꝛ orationū. ꝛc̄. tūc em̄ nō possunt debite subseruire spiritui. ꝛ ꝑ cōsequens spiritus nō pōt ꝓmpte ꝛ delectabiliter in bonas oꝑatiōes. ꝛc̄. Spiritus em̄ in hac

vita n̄ potest i sua opa sine miste rio sensuū. ⁊ ideo ſm exigentiā di spositionis eorū sepe adiuuat̄ spi ritus. aut impedit̄ in opibus suis Et simile est sicut cū aliqs artifex nō habet apta instrumēta nō po test ꝓmpte opari. et illud qđ facit tardius facit et minus bonū aut aptū. Ita de spiritu nostro respe ctu corporis qđ sibi datū est ꝓ in strumēto vt sibi seruiat ad opera bona. magna ergo discretiōe opꝰ est et circūspectione vt corpus sic prudenter hō regat. ne nimia viua citate sui lasciuiat ⁊ spiritui rebel let. ⁊ ne ꝑ īmoderatā afflictōnem nimiū debilitatū deficiat. Et ideo dicit Hieroni. Ex de rapina holo caustū offert q̄ vel ciborū nimia egestate vel mādicādi aut somni penuria īmoderate corpꝰ affligit Et iteꝝ dicit Rōnalis homīs di gnitatē amittit q̄ ieiuniū charitati et vigilias sensus p̄fert integritati Et dicit Thomas Ex ꝓ regula de bet haberi vt hō sic viuat comedē do et bibendo vigilādo et dormi endo. vt corpus suū in tali statu robore ⁊ sanitate teneat vt sibi ma xime deseruiat ad spiritualia ꝓse quenda ⁊ vicia cauenda. ⁊ hoc est cū in mediocri statu est. Et nō de bet homo respicere ad h̄ solū qđ nūc agere potest. q̄ɀ forte cū nūc vi uit ſm extremū possibilitatis ipe sic debilitat naturā ꝙ post annū aut duos vel decē cogit̄ diminue re seruitiū diuinū aut totaliter di mittere. sed hō debet attēdere etiā ad futura. et sic moderare vitā vt post annū vel decē imo vsq̄ɀ in fi nem vite q̄tū possibile est de die in diē semꝑ in diuio ſuitio crescat ꝓpter qđ dicit beatꝰ Amb. super epistolam ad Thy. Prudent̄ sibi seruire vult deus. Tempandū est ei vt si fieri possit ceptū obsequiū gradatī ꝓuehat̄. ⁊ nō ꝑ īmoderan tiā minuat̄. Et Ysidorus de sūmo bono ca. xlv. Sollicita discretōne carnis est materies moderāda. s. ne aut integre extinguat̄. aut īmo derate laxetur. infirmitate carnis nimia p̄ualente ad p̄fectōꝫ nemo attingere pōt Itē dicit Corpis de bilitas nimia etiā vires anime frā git. mētis quoq̄ɀ ingeniū fac̄ mar cescere. nec valet quicq̄ɀ imbecilli tate p̄ficere ⁊c̄. Et iterū dicit ibidē Non est corpori adhibēda īmode rata abstinentia ne dū amplꝰ ḡ uatur caro pondere inedie maluꝫ postea agat nec bn̄facere incipiat. ⁊ que addicit̄ vt vsu mali careat si mul et boni officiū dum plꝰ ꝑmit̄ ꝑdat. Et dicit Cassianus de insti tutis monasterioꝝ. ꝙ hmōi acci dia aut torpor circa sp̄ualia maxi me inquietat monachos hora sex ta. hoc est in meridie. Et hoc idō vt dicit sanctus Tho. secūda secun de q. xxxiiij. quia vsq̄ɀ tunc ieiunā tes maxime incipiunt sentire de fectū cibi et vrgen estibus solis. ex quibus corporalibus defectibus causatur tristicia. et sic torpor.

Quarta causa est dei dispositio. Sunt nāq̄ɀ huiusmodi dona dei et gratie gratis date que dona do minus aliquādo subtrahit amicis suis ad bonū eorū. vt. s. parum a dn̄o deserti sentiant imꝑfectū suū Et sic de hmōi alacritate et mentis puritate nō extollant̄. sed hūiliter

cognoscāt eā a seipis nō habuisse. nec ex suis meritꝭ accepisse. ſ3 mere ex dei dono. ⁊ vt ꝓ recuꝑatiōe ꝑdi te gratie seu doni feruētius ⁊ cū maiori instēt deuotōne. Et hoc vt cognoscētes ꝙ hmōi gratiā amis/ sam cū tāto labore oportet recu/ ꝑare iam recuꝑatā diligētius tene ant. et cauti⁹ custodiāt. qḋ em̄ faci le credit̄ recuꝑari plerūqꝫ solꝫ ne gligētius custodiri. Et etiā vt exci/ tet mens ad feruētius ⁊ sollicitı⁹ ad vtēdū gratia sibi data. sepe em̄ hō in grā sibi data negligent̄ se ha bet nō se in ea exercitādo vt debe/ ret. ꝓpter qḋ dn̄s aliqn̄ eū deserit vt feruētior fiat. ¶ Et est notā dū ꝙ sūt aliq̄ ꝑ que pōt hō hmōi desidie ⁊ torpori resistere. ⁊ aliqua liter animū reformare vt sibi pla ceāt spūalia et se ꝓmpte et delecta biliter in eis exerceat. q̄ vide in ma teria de accidia in fine. Et h̄ reme diū cōtra ṗmas duas causas est. vt hō conet̄ ad occupādū cor suū bonis ⁊ sctīs meditatiōib9. Quia illud est sicut molēdinū qḋ molit q̄cquid imponit̄. et ideo cū molit bonū nō admittit malū ⁊c̄. Hu/ iusmodi meditatōnes sūt cōtēpla tōnes dei ⁊ ꝑfectōnū eius. oꝑm ⁊ bn̄ficiorꝝ. ⁊ potissime bn̄ficij incar natōnis. redēptōis. ibi enūerant̄ aliq̄ ꝑfectōes ⁊ bn̄ficia. ⁊c̄. Naꝫ ex meditatōnibus diuinaꝝ ꝑfectio num oꝑm ⁊ bn̄ficiorꝝ dei generat̄ ī corde homis amor dei. ⁊ cetere affectiones bone. ⁊c̄. Ex quib9 con sequēter causat̄ deuotio ⁊ ꝓmpti/ tudo applicādo animū delectabi liter ad diuinū seruitiū. Scḋm re mediū custodia sensuū. Terciū fu ga seculi. Quartū meditetur fina le iudiciū Quintū cogitet breuita tem laboris et eternitatem ṗmij. Sextū est cordis ad alia flectio. vt hō conuertat se ad aliud aliqḋ bonū. Sicut oret. meditet̄. legat. cū alijs cōferat. vel alicui exteriori exercitio intēdat Vn̄ Cesari⁹ In cipiamus bonas cogitatōes intel ligere ⁊ diligere. ⁊ statim ab ipis q̄ mala sūt dignabit̄ dn̄s liberare. Septimū remediū est cōsideratō si aliquid valeāt hmōi cogitatōes vane cū nihil ex ipis ṙportat hō ni si offensaꝫ dei ⁊ deordinatiōeꝫ ani mi sui. ⁊c̄. Vn̄ dicit Seneca Cogi tatōes vanas ⁊ inutiles velut som nio siles nō recipias. quibus si ani mū tuū oblectaueris cū oīa di/ sponis tristis remanebis. Et si ꝑ dicta remedia nō statim se releua/ tū sentit nō desꝑet. ſ3 ꝑseuer3. Nō em̄ valēt remedia nisi ꝑseuerāter continuata. Si em̄ in his aliquā difficultatē sentit. oꝑtet aliq̄lē sibi vim facere. ⁊ q̄dā sui violētia ṗorē vitā a se excludere ac murū cōsue/ tudinū et passionū malaꝝ rūpe/ re vt sic q̄si violēter ascendat vt cō sequenter ad regnū dei conscēdat ſm illud euāgelij Regnū celoruꝫ vim patit̄. et violenti rapiūt illud ¶ Et est vlteri⁹ notandū. ꝙ quan do homo est animo recollectus ⁊ eleuatus ad diuina cogitādum et actualiter diligendū ⁊ tūc in sum ptiōe sacramēti aut al's nō sentit dulcedineꝫ et quādā spiritualeꝫ su auitatē. nō terreat euꝫ aut fatiget illud. Quia dicit quidam doctor ꝙ talis spiritualis sapor seu inter nus gust⁹ nō est effectus fidei de bitus. nec est ꝓprie presentis tpis sed magis beatitudis. Et ideo nō

est in potestate hominis. sed summi et benignissimi largitoris qui dat quibus et quando sibi placuerit et prout iudicaverit esse ad suam laudem. etc.

Dominica quinta post pasca. Sermo. xlvij.

Amen amen dico vobis si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Johannis. xvi. Sanctus Thomas in. iiij. di. xv. dicit. Quod opera nostra non sunt sufficientia a seipsis ad obtinendum omne quod indigemus. Et ideo oportet quod illud quod nobis deest ex misericordia suppleatur. et hanc misericordiam oratio pulsat. et ideo orationis meritum exigitur ad supplendum defectus omnium aliorum nostrorum. Et est aliquo modo simile sicut si haberes famulum qui non posset mereri nisi panem et ille vestibus indigeret et aliis que non possit a te de rigore exigere. sed tamen petere ut de liberalitate tua sibi donares etc. sic aliquo modo in proposito. et ut assidui simus in orando atque magnam habeamus fiduciam in domino. dominus noster iesus christus securos nos fecit de exauditione precum nostrarum et promisit immo iuravit nobis per veritatem que ipsemet est quod omnia darentur nobis que rite peteremus in principio huius evangelii. d. Amen amen dico vobis. etc. Et est notandum quod illud non est intelligendum de sola oratione vocali que fit tantum ore. sed intelligendum est principaliter de oratione mentali que secundum Damascenum est elevatio intrinsecus in deum. supple tanquam ad superiorem nostrum a quo auxilium querimus et a quo aliquid a nobis desideratum petimus. Et ad hoc ut iste preces nostre exaudiantur et nobis a domino dentur que petimus requiruntur multe conditiones quas invenies latius expositas in sermone. Prima conditio est ut omnino procedat ex fide et confidentia ut scilicet homo credat firmiter quod deus libere et pro sua voluntate disponit res. et confidat quod dominus velit sibi dare petitum in quantum ipsi ad salutem proficit Unde Ysi. de summo bo. li. iij. ca. vij. Tantus debet esse orationis affectus erga deum ut non desperet precis effectum. inaniter oramus si spei fiduciam non habemus. Petat ergo ut apostolus Jaco. ait. i. unusquisque in fide nihil dubitans. Secunda conditio est ut sit humilis. Unde in psalmo. Respexit in orationem humilium. et non sprevit precem eorum. Qui enim petere aliquem vult oportet quod ei se subdat. Juxta illud psalmo Subditus esto domino et ora eum. Jlle autem perfecte subdit se deo qui seipsum nihil sibi retinens totum deo tribuit. Tercia conditio ut ea que homines petant recta intentione petant. scilicet ut petant vitam eternam propter deum ibi perfecte laudare. et omnia alia petant propter vitam eternam et in quantum sunt adminicula quedam ad beatitudinem promerendam. Cuius contrarium faciunt aliqui qui solum petunt ista temporalia et presentia propter hoc solum ut magis abundent et crapule et ocio vacent. et securius carnis illecebris inserviant. Quidam etiam petunt mala et perniciosa ut mortem damna aut infirmitates proximorum De quibus dicitur Jacobi. iiij. Petitis et non accipietis. eo quod male petitis et insinuatis. Et dicit Bernardus in quodam sermone. Tria postulare debemus a deo. duo. scilicet temporis huius bona. ut corporis et anime. tertio vero eternam. scilicet beatitudinem. Jn prima petitione cavenda est super

fluitas ꝛ voluptas vt tpalia non petamus nisi vnde possumus in dei seruitio sustẽtari. In scḋa cauẽda est impuritas vt nõ requirant virtutes ad ostentatõnẽ ꝛ populi applausũ. In tercia cauẽda est elatio. s. ne vita eterna requirat tãq̃ ex ppoꝝ fiducia meritoꝝ. Quarta cõditio est. vt petitio sit ordinata vt. s. que petũtur recto ordine petant. sicut si q̃s petit a deo sibi dari vitã eternã prius petat sibi dare opa bona quib⁹ istã mereat. ꝛ ad illa bona obtinẽda agat ꝛ laboret q̃ntũ potest ꝫm vires ppꝛias Cui⁹ cõtrariũ fecerũt filij Zebedei qui vt dicit Beda p̃us petierũt p̃mioꝝ sublimitatẽ q̃ȝ peterẽt ꝛ q̃rerẽt operũ pfectõȝ. pp̃ter qḋ eis a dño respõsũȝ fuit. Nescitis quid petatis Et dicit Chryẜ. sup illud Math. vij. Petite ꝛ dabit vobis. querite ꝛ inuenietis. Petite p̃cibus die ac nocte. orãtes q̃rite studio ꝛ labore nec em̃ laborãtes circa scripturas acquirimus nisi studuerimus. nec donũ dei negligẽtibus dat. Quinta cõditõ est vt ea q̃ petunt expediant saluti. qḋ ꝛ dñs innuit cũ dic. In nomie meo. super qḋ Aug⁹. in omel. ait. Jesus idẽ est qḋ saluator vel salutaris dei. ille ẽ in noĩe iesu petit. q̃ id petit qḋ ad verã salutẽ ptinet. Sepe autẽ ignorãter petimus cõtraria saluti ꝛ sic inutiliter. ꝛ tunc misericorditer nõ accipimus illud qḋ inutiliter petim⁹ Unde Ysidorus. Multos deus non exaudit ad volũtatem. vt exaudiat ad salutẽ. Multi orantes nõ exaudiũtur puidendo illis deus meliora q̃ȝ petãt reseruat. Sic contingere solet puulis. qui vt in scholis nõ vapulẽt exorãt. sed nõ dat postulatõis effectus. q2 impedit talis exauditõ ad pfectũ Non aliter cõtingit quibusdã electis. de p̃cantur deũ p nõnullis huius vite cõmodis vel aduersis. puidentia vero diuina tempalit eoꝝ desiderio minime cõsulit. q2 meliora in eternũ illis pmittit. hec ille Dñ q̃ȝ petit hõ qḋ nõ est necessarium ad salutez. nec est manifeste cõtrarium saluti. ꝛ tũc licet hõ ex charitate sit petiturus ad merendã vitam eternã. nõ tamẽ merer accipere qḋ petit. Uñ Aug⁹. in de sentẽtijs psperi. Fideliter supplicãs do p necessitatib⁹ huius vite et misericorditer auditur. et misericordit nõ auditur Quid em̃ infirmo magis sit vtile magis nouit medicus q̃ȝ egrotus. Sexta conditõ est vt hõ oret pseuerãter. Hoc vide vbi supra Septima vt ip̃e petẽs conetur vitã suam corrigere et legi dei obedire. ꝛ sic suã oratõnẽ iuuare p bõa opa. De istis ei dr ĩ ps. Uolũtatẽ timẽtiũ se faciet ꝛ dep̃. eoꝝ exau. ꝛ sal fa. eos. Et Ysi. vbi. s. Qui a p̃ceptis dei auertitur qḋ in oroẽ postulat accipere nõ meretur. nec impetrat ab illo bonũ qḋ poscit cuius legi nõ obedit. Si em̃ illud qḋ de⁹ p̃cipit facim⁹. illḋ qḋ petim⁹ sine dubio obtiem⁹ Nã scp̃tuȝ est Prouer. xxviij. Qui auertit aurẽ suã ne audiat legẽ. oratio eius erit execrabil. Multa apḋ deũ vtiq̃ȝ sibi necessario cõmendant. vt oroẽ operatio. ꝛ oratio operatione fulciatur Unde Hiere. ait Leuemus corda nostra cũ manib⁹. Cor em̃ cũ manibus leuat qui oratõnẽ cũ opere subleuat. Quisq̃ȝ vero opa

tur et nõ orat manus leuat ⁊ cor nõ leuat. Hec ille Et dicit Chrys. Qui orat et peccat nõ honorat deum. sed deludit. ꝓpter hoc tales similes sunt militibus qui christo genua flectebãt ⁊ alapas dabant Octaua cõditio vt oratio sit attẽta. vt. s. illud versetur in corde. qd̃ ꝓfertur ore. Unde Ysido. Oratio cordis est nõ labiorum. Nec em̃ verba deꝑcantis deus intendit. sed orantis cor aspicit. ꝙ si tacite cor oret et vox sileat. q̃uis hominib' lateat deo latere nõ potest. qui cõsciẽtie presens ẽ. Melius autẽ est cũ silẽtio orare corde sine vocis sono. q̃ȝ solis verbis sine intuitu mẽtis Hec ille. Uñ in ps̃. Clamaui in toto corde meo vbi clamor cordis est magna intentio cogitationis. Et Basilius dicit Si alicuius anima intendat ad singula verba psalmorum sicut gustus intẽtus est ad discretionẽ saporum ille complet qd̃ dicitur. Psallite prudenter Et ibidẽ. quomodo inquit nõ obtinebit quis vt in oratõne sensus eius nõ vagetur si cert' sit assistere ante oculos dñi Recogitȝ ergo homo se stare ꝓnũ se iacere ante cõspectũ dei ⁊ secũ loqui. et iuuabitur a vagatione mẽtis. Cetera vide supra Ita habem' octo que faciũt orationẽ nostrã exaudibilem B

¶ Sunt et alia plura que impediunt orationẽ nostrã et faciũt eam inexaudibileȝ Primũ est diffidentia exauditionis. vnde Jacobi. i. Qui em̃ hesitat nõ estimet ꝙ accipiet. Ecc̃. xviij. Ante orationẽ ꝑpara animã tuã. ⁊ noli esse quasi homo qui temptat deũ si velit audire. Scd̃m quia homo nociuuȝ sibi petit et saluti cõtrariũ. vt Paulus. Terciũ quia illud quod petit nõ petit debita intentione Unde Jacobi. iiij. Petitis vt in cõcupiscentijs insumatis ⁊c̃. Quartum quia petẽs ẽ in peccatis de quibus nõ conatur vitã in melius mutare. Unde Ysaie. i. Cum multiplicaueritis orationes non exaudiam. quia manus vestre sunt plene sanguine. i. oꝑa vestra plena sunt peccatis. Et Ysaie. lix. Peccata vestra abscõderũt faciem eius ne exaudiret. Quĩtũ est torpor orãdi. quia homo nõ feruẽter et deuote orat et attente. Unde Hieremie. xxix. Cũ orabitis nõ exaudiaȝ vos. sed cum quesieritis me in toto corde vestro. Sextũ cũ homo nõ perseuerãter orat Cũ em̃ deus hominẽ exaudire vult. tunc aliquando differt ad petentis maiorẽ vtilitateȝ vt scilicet homo ex dilatiõe ad ferventer petendũ et desiderandum prouocetur. ⁊ sic maius mereatur accipere. Aut differt vt acceptum cautius custodiatur quod difficilius impetratũ est. Unde Chrys. Deus adhuc beneficiũ suũ subtrahit vt nõ sit nobis vile qd̃ non donat. Aut differt vt homo humilietur cũ taȝ tarde exaudiatur. ¶ Cõsequẽter ostendit dñs aptitudinẽ ad petendũ cũ dicit [Usq3 modo nõ petistis quicq̃ȝ] vsq3 mõ. i. q̃ȝdiu corꝑaliter vobiscũ fui nõ petistis q̇cq̃ȝ [in noĩe meo] q2 vobis nihil defuit. Luc̃. xxij. Qñ misi vos sine sacculo ⁊c̃ nũq̇d aliq̇d defuit vob. At illi dixerunt. nihil. Cõueniens ergo erat vt xp̃o dño ascẽdẽte inciperẽt petere a deo patre. ꝓpter qd̃ subdit [Petite ⁊ accipietis] Chrys.

Dominica quinta post pasca

Nunq̃ oranti bn̄ficia denegat q̄ orantes vt nō desistant instigat. Et principaliter petite [vt gaudiū vestrū plenū sit] ¶ Ubi notandū q̄ triplex est gaudiū. Primū est mundanū qd̄ scz habet de rebus hui⁹ mūdi et de diuitijs delicijs et honoribus magnis. in luxuria. in ebrietatib⁹. in singul' corporis voluptatibus et ceteris hmōi Et hoc est gaudiū malū vanū instabile et impurū et multis amaritudinib⁹ ꝑmixtū. De hoc gaudio dicit Bonauē. in quodā tractatu. q̄ illud mundanū gaudiū nunq̃ ꝑfecte cognoscit nisi cū ꝑfecte ds̄picitur. Unde sicut a ꝑfectis mūdi ↄtēptorib⁹ tradit mūdanū gaudium propter pl'a habendū ē contēptibile. Primo ꝓpter hoc q2 habet vilitatē in obiecto. i. gaudiū h̄ est de vilib⁹ reb⁹. Si ei querit. q̄d est leticia scl'i aut gaudiū mūdanū. Rn̄det Aug. Impunita neq̄cia. luxuriari. inebriari. comesatōibus vacare. vanitatib⁹ intēdere. et pro his nihil in hac vita sustinere. Putant aūt mali securos se eē in delicijs cū nō corrigunt ꝓ suis nequicijs et ignorāt q̄ etiā Aug⁹. dic̄ Nil infelicius felicitate peccātiū q̄ penal' infirmitas incurrit ⁊ mala voluntas roborat. Scd̄o habz īpuritatē in subiecto. Aīa em̄ peccantis deformata est subiectū mūdani gaudij q̄ letat cū malefecerit ⁊ exultat in reb⁹ pessimis. Un̄ dicit Hiero. q̄ gaudere ⁊ ridere cuz scl'o nō est hoīs sensati sed frenetici. q2 mundū cor cū hoc scl'o nō est letū sed cū deo letū est ⁊ iocundū. Tercio habet hmōi gaudium mūdanū breuitatē in seipo. Unde Aug. sup iohem. Leticia seculi vanitas est q̄ cū magno desiderio optat vt veniat. et nō potest teneri cū venerit. Et Job. xxi. Gaudiū hypocrite ad instar pūcti. Et p⁹ ea dicit. Ducunt in bonis dies suos ⁊ in pūcto ad inferna descendūt. Et Lu. vj. Ue vobis q̄ nūc rideti̇s. q2 lugebitis. Et de breuitate ⁊ instabilitate huius gaudij ponit ꝑ modū dyalogi pl'a exempla Hugo de sctō victore in li. suo de vanitate rerū mundanarū. Cū em̄ discipul⁹ diceret se videre nauigātes in mari in magna trāq̄llitate ⁊ aeris serenitate hoīes ꝑ nauiz discūbentes ad epulas et canētes ī lyris ⁊ omni genere dulc̄ cantilene auditū pascere. Hugo dixit. Quid tibi videt. Rn̄dit discipul⁹. q̄d nisi magnū gaudiū magnaq3 iocūditas et possessiōe diuturna essz felicitas. Hugo. Mūd⁹ igit tibi placet. Discipul⁹. Cur mihi displicere debeat ignoro. Hugo. Fige paulisper oculū donec videas finem. Et p⁹ paululū. Quid inq̄t vides. Uideo vndiq3 nigrescere celū. nubes vent' agitari. mare cōturbari fluctus intumescere. nauē q̄si funditus vri. Hugo. Quid tibi videt Discipulus Heu q̄d laudaui. ecce leticia vr̄a q̄cito mutata est ⁊ vita vr̄a ad quā miseriā deuoluta est. Pri⁹ vobis exultātib⁹ pisces maris alluserūt. nūc vos naufragos ⁊ mirabilit submersos pisces maris vi accipiūt. Quid tibi videt et quale gaudiū. Discipul⁹. Uanitas vanitatū. Aliud exemplū de mercatorib⁹ ꝑgentib⁹ ꝑ viā cū multis ⁊ magnis mercib⁹ ac oī genere pciosarū rerū. quib⁹ ꝓspe et gaudio sci

cedentibꝫ superuenit cuneꝰ armato
rū q̇ oīa rapiūt. et viros q̇ effuge
re nō poterāt occiderūt. Que vi/
dens discipulꝰ exclamauit. O mi
serū gaudiū mundi. vanitas vani/
tatū. Silia exempla ponit multa
de varijs gaudijs q̄ omīa in fine
cū tristicia claudunt. In fine ergo
Hugo loquēs ad discipulū. Re/
spice hunc miserū mūdū et magis
miseros q̇ ducūt eū. Iste est quē
aliqn̄ putabamꝰ nobis amicū eē.
in quo nobis tp̄a longa pmisimꝰ
vitā q̇etam. trāquillā pacē. felicita
tem ppetuā. Iste est cuiꝰ pulcritu
dinē dileximus. cuius spēz lauda
uimus. cuiꝰ iocūditatē cōperimꝰ.
cuius gl'iam desideramꝰ. cuiꝰ gau
diū amplexi sumꝰ. certe video mō
ꝙ sunt vana oīa hec. et nunq̄ȝ sapi
entibꝫ et ꝟtutū amatoribꝫ appetē
da. Ubi enī sunt p̄res nostri. vbi
sunt illi diuites et potētes q̊s oliz
ī gloria huiꝰ mūdi elatos vidimꝰ
Ubi postremo omnes de q̊rū ami
cicia et familiaritate p̄sumebamꝰ
Ecce trāsierūt vniuersi nos āt so
li relicti sumꝰ. Quarto huiusmo
di gaudiū mundanū multꝭ ama
ritudinibꝫ est pmixtū. Unū Boe. ī
de ꝯso. phie. Si gaudiū tuū ponis
in voluptatibꝫ corpis harū appe/
titio plena ē amaritudībꝫ ꝛ anxie
tatibꝫ ꝛc̄. ꝛ satietas plena pnia mľ
tos quoqȝ dolores afferūt corpi/
bus. Si in diuitijs ponis q̄ntūcū
q̄ȝ congregamꝰ aurū et argētū nū
q̄ȝ auaricie sufficit. neqȝ sollicitu/
do conseruādi nec victꝰ amittendi
mordere desinit hic viuentē. neqȝ
p̄sequitur bn̄ficijs morientē. Si
ponis in honoribꝫ ꝛ dignitatibus
fallax gl'ia est et vana. ac mutatōe
tempoꝝ splēdore desinit. Ad hec
etiā multa dicta sunt circa terciaȝ
dominicā. Quinto hoc gaudium
magnū damnū cōfert homī in ef
fectu. q̄ꝛ priuat ip̄m ī hac vita spi/
rituali gaudio. quod tā purū est et
bonū de quo dicet̄ postea. Dicit eī
Bern̄. in sermōe d̄ ascēsiōe. Amāt
quidem ī carne sua solaciūcľas si/
ue in verbo siue in facto siue ī aliq̊
alio. et si hoc interrūpunt aliqn̄ n̄
tamē totalit̄ rūpunt. Inde ē ꝙ ra
ro affectōes dirigunt in deū. ꝛ eo
rū compunctio nō ꝯtinua sȝ ho/
raria est. ꝛ vt veriꝰ dicam momēta
nea. impleri aūt visitatōibꝫ diuīs
aīa que his subiacet nō pōt. Et q̄n
to magis illis euacuabit̄ tāto ma
gis istis implebit̄. si multū multū
si parū parū. imo nunq̄ȝ ille cū istꝭ
misceri possunt in eternū. Ubi eī
vasa vacua pp̄heta nō inuenit ole
um stare necesse ē Et pꝰ pauca di/
cit. Si apľi dn̄ice carni inherentes
que sola sancta et sola sctīsctōrum
erat caro sp̄ūsctō repleri nō pote/
rāt donec tolleretur ab eis quō tu
carni tue que sordidissima astrictꝰ
ꝛ cōglutinatꝰ. illū veracissimū spi
ritū te putas posse suscipe nisi care
as istis cōsolatōibus. et eis fundi
tus renūciare tēptauerꝭ. reuera cū
inceperꝭ tristicia implebit cor tuū.
cum aūt p̄seueraueris tristicia tua
vertet̄ in gaudiū. Sexto hoc gau
diū mūdanum non est veruȝ nec
bonū q̄ꝛ habet tristiciā in termīo
Semp enim hmōi mūdana gau
dia excluserūt hoīes a vita beata.
Propter quod vt dicit̄ Job. xxi. ꝙ
miseri hmōi in puncto ad inferna
descendunt. et extrema huiꝰ gau/
dij luctus occupat D. Secū

dum gaudiū est verū et bonū. ꝛ ē gaudiū iustoꝝ quod in p̄senti vi/ta habent de deo. presentia em̄ rei amate causat gaudiū in amāte. s3 iusti etiā nunc habent sibi deū ali q̄ mō p̄sentē ꝑ fidem et dilectōe3. Lognoscunt em̄ deū ꝑ fidem ꝛ iu giter memorant̄ sui ac opeꝝ suoꝝ ac diligunt eum atq3 cōplacent in eius bonitate et ꝑfectione. ꝛ illd̕ ī eis causat magnū gaudiū. ꝛ ꝯn̄t facit eis gaudiosū et delectabile omne quod ꝑtinet ad dei seruitium ꝛ honorē. Insuꝑ habent puras cō scientias in quibꝫ nihil sibi consciȷ̄ sunt. propter qd̕ et diuina mise/ricordia sperāt se ꝑuēturos ad ei⁹ p̄sentiā ꝑfectam ꝑ claram visiōe3 quod in eis magnū causat gaudium. Hoc tamē gaudium non est plenū quia nōdū habent dilectu3 ꝑfecte p̄sentē. s. ꝑ claram visione3. ꝛ beatificā fruitōem. nec sunt omīno securi de sua btītudīe. quare ratione dilatiōis glorie et aliaꝝ mi/seriaꝝ repugnantiū ꝑfecte ꝑticipa tioni diuini boni habent aliqua3 tristiciā ꝯmixtā. Et q̄uis huic gaudio nihil hūane iocūditatis sit cō parandū tn̄ respectu plenitudinis patrie est paꝝ. Unde Richardus in li. de. xiȷ̄. pt̄riarchis. O dulcedo tam magna. o dulcedo tā ꝑua. q̄ modo nō magna q̄ mūdanū omne excedit. quō nō parua que de illa plenitudine vix modicā stilla3 decerpit. Ista dulcedo si aliqn̄ ra/ptim ꝑcipiat̄ sic mentē inebriat vt totū hominē ex̄ se rapiat. Ad quā cū raptus esset paulus dicit. siue ī corꝑe siue extra corpus nescio de⁹ scit. Et Aug. x. confeſ. Aliqn̄ intro mittis me in affectū multū inusi/tatū huic. nescio rursus ad quam dulcedinē. que si ꝑficiatur ī me nescio q̇d erit scio ꝙ vita illa nō erit

¶ Terciū gaudiū verū et optimū est gaudiū sanctoꝝ in patria. et h̄ gaudiū est ꝑfecte plenū q2 ibi obtinebit vnusquisq3 non solū deum quem desiderabat ſm illud psalmiste. Qui replet in bonis desideriū tuum. Et erit illud gaudiū stabile et eternū. et nulla pōt tristicia ꝑmisceri. imo nō solū erit plenu3 sed etiā suꝑplenū. q2 plus obtinebunt sancti q̄3 desiderare sufficiāt Non em̄ in cor hoīs ascēdit q̄ p̄/parauit deus diligentibꝫ se. Hinc est quod dicit̄ Lu. vi. Mensuram bonā ꝛ suꝑefluētē dabūt in sinū vestꝝ. imo illud gaudiū erit tā suꝑ abundanter plenū ꝙ nō pōt totū capi ab hoīe nec intrare cor hominis totū. sed potius hō intrat ī ipsum. ſm illud Mat. xxv. Intra ī gaudiū dn̄i tui. Illud gaudiū docuit dn̄s apl̄os ꝯseqūnter petere cū dicit [Petite et accipietis vt gau/diū vestꝝ plenū sit. ꝛc.]

De ascensione domini Sermo xlviij

Recubentibus vndecim discipulis apparuit illis ih̄s ꝛ exprobrauit incredulitatē eorū ꝛc. Mar. vlti. Dn̄s noster resurgens ꝑ. xl. dies in terra moratus est ad ꝓbatōem sue resurrectionis. oꝑtuit em̄ discipulos testifi/cari toti mūdo de resurrectōe christi. quod etiā fecer̄t posteri⁹ ſm illud Actuū. j. Uos eritis mihi te/stes in hierusalē ꝛ in omī iudea et samaria. ꝛ vsq3 ad vltimū t̄re. ꝛ iō

ītātū necessariū fuit ipīs ꝑ aliqua
euidentia signa eā ꝓbari vt effica/
cius essꝫ testimoniū. vt dicere pos/
sent illud ꝑme Joh. j. Qđ audiui
mus ⁊ ocul' nr̄is vidimꝰ. ⁊ manꝰ
nr̄e contrectauerunt hoc testifica/
mur et annūciamus vobis. Mā/
sit ḡ post resurrectōem suā ꝑ. xl. di
es. et in istis ꝑbuit seipm̄ viuum ī
multis argumētis et signis. vt pꝫ
Actuū. j. Et ꝑ illa ꝓbauit eis suam
resurrectōeꝫ. Et ꝑmo ꝑ apparitōꝫ
⁊ testimoniū angeloꝝ q̇ mlieribꝫ
apparuerunt in xp̄i resurrectōne.
vt ptꝫ ꝑ oēs euāgelistas. Secūdo
ꝑ expositōes scripturaꝝ ⁊ testioni
orū q̄s ip̄e eis ꝓposuit ad ꝓbatōꝫ
sue resurrectōis. vt patꝫ Luc̄. vlti.
Tercio oñdit eis ꝟitatē sue resur/
rectōis ꝑ h̄ ꝙ ꝓbauit se habere ve
ram carnē hūanam ⁊ nō fantasti
cam. ⁊ hoc fecit cū corpus suū pal
pādū eis dedit. vt patet Lu. vlti.
⁊ qñ oñdit vulneꝝ suoꝝ cicatrices.
d. Videte manꝰ ⁊ pedes qꝛ ego ip
se sum. ⁊ qñ cū eis post resurrectio
nem suā māducauit et bibit. vt pꝫ
Luce vlti. ꝑ quod oñdit se habere
carnē viuā in q̄ oꝑa vite exerceret.
Et q̄uis dñs post resurrectōꝫ suā
ꝟe comederit. qꝛ cibū ore sūptū ī
vētrē traiecit. cibꝫ tñ ille aliūde cō
sūptus et resolutꝰ fuit. ⁊ nihil ip̄iꝰ
ꝯuersū fuit ī carnē glificatā ī qua
nulla fit resolutio. ⁊ ḡ nulla req̇rit̄
deꝑditi restauratio. Quarto ꝟi/
tatē sue resurrectōis eis ꝓbauit ꝑ
h̄ ꝙ ip̄is fidelibꝫ suis sepe apparu
it ⁊ eis effigiē suā verā oñdit quaꝫ
corꝑalibꝫ ocul' cernerēt. Nā ꝑ illos
xl. dies nō ꝯtinue moratꝰ ē cū eis
sꝫ infra istū nūeꝝ dieꝝ decies eis
apꝑuit vt euāgelica tradit hysto/
ria. Quia in die resurrectōis q̇nq̇
es vt dictū fuit Et sexto post dies
octo apꝑuit discipul' oībꝫ p̄sente
thoma. septimo septē discipul' ap/
paruit in piscatōe ad mare tyberi
adis. octauo ī mōte thabor qñ cō
uenerāt in galylea. Et ita añ dieꝫ
hodiernū apparuit octies. hac ve
ro die bis. Nam vt dic̄ magister ī
hystoria scholastica. Oēs tā apl'i
q̄ȝ aliȷ̄ discipuli et mlieres habita
bāt ī ista ꝑte hierl'm q̄ dicit̄ mello
scꝫ in monte syon. vbi dauid con/
struxerat sibi palaciū. ⁊ ibi erat ce
naculū illud ḡnde stratū in q̄ ꝑce/
pit sibi dñs ꝑare pasca. ⁊ in illo ce
naculo tūc habitabāt vndecī apl'i
ceteri aūt discipuli ⁊ mlieres habi
tabāt circūq̄ȝ ꝑ diuersa hospitia.
vt đr in ꝑncipio hodierni euāgeliȷ̄
[Recūbētibꝫ. xi. discipul'] Nā ip̄s
comedentibꝫ ī illo cenacl'o hodier
na die apꝑuit ill'ih̄s: ⁊ illa fuit no
na apparitio [et exprobrauit īcre/
dulitatē eoꝝ ⁊ duriciā cordis. qꝛ his
q̇ viderāt eū surrexisse ñ credide/
rūt.] Aug. đ ꝯsēsu euāgelistaꝝ. Do
minꝰ exprobrauit īcredulitatē a/
postoloꝝ. nō quā tūc habuerīt sꝫ q̄
añ fuit ī eis. s. qñ nō crediderīt his
q̇ viderāt eū surrexisse. vt patꝫ de
thoma q̇ ñ credidit aliȷ̄s discipul'
Joh. xxi. ⁊ silr̄ aliȷ̄ discipuli ñ credi
derīt marie magđ. ⁊ aliȷ̄s mlieribꝫ.
F Quare discipl'i sic fuerīt tardi
ad credēdū xp̄i r̄surrectōꝫ dāt̄ due
cause. Vna īfirmitas eoꝝ. ñ eñi sic
fuerīt ꝑfecti vt mirabilia oꝑa đi co
gnoscerēt. Scđa cā rō e nr̄e future
firmitatis. Vnde Leo papa. Non
ꝑmisisset deus tantum suos di/
scipulos dubitare de resurrectiōe
nisi eoꝝ dubitatio nr̄e fidei fuisset

cōseruatio. eoꝝ igit̄ dubitatio cer/
tis tollitur ne dubitet̄ a nob is ve
ritas resurrectōis Et Gre. dic̄. mi
mus em̄ mihi maria magdalene
p̄stitit. q̄ citi⁹ credidit q̄ȝ thomas
qui diu dubitauit. Ille em̄ dubi/
tās vulnerū cicatrices tetigit. ⁊ de
nostro pectore dubitationis vul/
nus āputauit. Et cōuenient̄ dn̄s
recedēs ab apostol' increpauit hāc
incredulitatē. ad designādū ꝙ gē
tes ad quas erant apostoli mittē
di essent merito increpande a deo
et cōdemnāde si nō crederēt apl'is
de his q̄ ipi viderūt a dn̄o. vt ha/
bet̄ Actuū. i. Dn̄s comedit cū eis
et cōuescēs p̄cepit eis ab hieroso/
limis ne discederēt. sed expectarēt
ꝓmissionē patris. i. aduentū spūs
sancti a patre ꝑ christuȝ ꝓmissuȝ.
Et ꝭm mg̃rȝ in historijs. Hoc di/
cto p̄cepit eis vt egrederent̄ de ci/
uitate ⁊ euanuit ab oculis eoꝝ. et
statim post comestioneȝ xp̄i disci
puli ⁊ alij et mulieres vnanimit̄
de ciuitate egressi fuerūt ad mon
tē oliueti. ⁊ ibi eis dn̄s iteꝝ appuit
Et illa fuit modo decima appitō
de quibus euāgeliste faciūt mēti
onē. Et dixi notāter. de quib⁹ euā
geliste faciūt mētionē. q2 creditur
ꝙ vltra hoc eis appuit. q2 dicitur
Actuū. i. Post resurrectionē suaȝ
appens ꝑ dies q̄dragita p̄buit se
eis viuū in multis argumētis ⁊ si
gnis. Et apostol⁹. ij. ad Chor̄. xv.
dic̄ ꝙ vis⁹ est pl⁹ q̄ȝ quigent̄ vir̄
simul. deinde visus est iacobo. de
q̇bus tn̄ appitōnib⁹ in euangelio
nō legit̄. ꝓpter qḋ ⁊ iohēs fatet̄ ꝙ
nō oia xp̄i facta i euāgelio scripta
sūt. Crebra ḡ erat cū eis ꝯuersatō
an̄ ascēsiōȝ tūc videt̄ ꝙ in hierusa

leȝ ipis latitātibus p̄ timore iude
orū semel vel bis ab eis visus sit
ad eoꝝ cōsolatiōeȝ. in galilea vero
nō clā nec semel aut bis tm̄. sȝ cuȝ
multa potestate ostēsionē sui fece
rit p̄bens se eis viuū in multis ar
gumēt̄. ⁊c̄ ¶ Sed q̄re nō cōtinue
cōuersatus est eis p⁹ r̄surrectōem
cū eis hoc fuerit ad magnā cōsola
tionē. Rn̄det. s. Tho. in. iij. ꝑte su̅
me. ꝙ dn̄s voluit discipulis suis
circa suā resurrectiōeȝ duo ostēde
re. Primū erat veritas resurrecō
nis ꝙ surrexit ad vitā impassibilē
⁊ imortalē. ⁊ ad hoc manifestādū
valuit vt nō cōtinue cū eis cōuer/
saret̄ sicut ṗus. al's forte in errorē
ducti fuissent vt crederēt eū resur
rexisse ad vitā quā ṗus habuit Cō
solatōeȝ aūt de cōtinua ipius pre
sentia eis in alia vita ꝓmisit. ꝭm il
lud Iohis. xvi. Iteꝝ videbo vos ⁊
gaudebit cor vestrū. ⁊ gaudiū ve/
strū nemo tollet a vobis. Et vt ait
mg̃r in historia H Hāc ꝓcessi
onē apostoloꝝ q2 vnanimit̄ de ci
uitate sūt egressi p̄cedēte crucifixo
rep̄sentat eccl'ia singulis diebus
dn̄ic̄ ꝓcessiōeȝ faciēs egrediendo
extra eccl'iaȝ p̄ferēdo crucē. Et ꝭm
autorē de fi. ⁊ le. Uniuersaliter q̇c
quid exteri⁹ corꝑaliter in sctā agit̄
eccl'ia figura est ⁊ q̄dā rep̄sentatō
spūaliū ꝑ quā indocti ⁊ simplices
velut ꝑ sensibilia signa īstrui pos/
sūt ad spūalia cognoscēda. vt agni
ta diligāt. ⁊ dilecta q̄rāt. ⁊ quesita
inueniāt. Et insuꝑ etiā doct̄ sūt il
la magnū icitamētū ad ꝓfectū ite
riorē. tot⁹ em̄ decor q̇ exti⁹ exhibet̄
significat spiritualē decoreȝ q̇ i no
bis hic esse debet nunc et qui in fu
turo ꝓmittit̄ ⁊ obtinendo sꝑatur

Cum igiꝭ hmõi sacra que ĩ dei cul
tu sensibiꝭꝫ exhibenꝭ videmꝰ ñ de
bemus in istis exterioꝛibꝫ sisti sed
aĩo ꝑ h̃ ad cogitandũ spũalia ra/
pi. vt ꝑ decoꝛem sacraꝝ vestiũ ⁊ ꝑ
varietatẽ coloꝝ cogitemus varie
tatẽ virtutũ et grãꝝ quibꝫ hic oꝛ/
nari debemus interiꝰ. et decoꝛem
glie quo in futura glĩa decoꝛãdi
sumus in aĩa et coꝛꝑe. et ꝑ crucem
que p̃ferꝭ intelligere dñm ⁊ salua
toꝛem nostꝝ iesum christũ q̇ nos
p̃cessit. et suis sctĩssimis exemplis
⁊ documentis nobis rectissimaꝫ
viã ad celũ oñdit. Et ꝙ crux p̃ferꝭ
et ꝓcedendo sequiꝭ. ⁊ oꝛdĩate vnꝰ
post aliũ ꝓcedit vsqꝫ ad eccl̃iaꝫ si/
gnat ꝙ om̃es xp̃iani vitã moꝛes
⁊ doctrinã christi dñi sꝑ p̃ oculis
habere debẽt et suã vitã illis con/
foꝛmare. ⁊ sic ꝓficere de v̇tute in
virtutẽ transeundo. donec intrent
eccl̃iam celestẽ et videant facie ad
faciẽ diuinã naturã. ſm illud pro
phete. Ibũt de virtute in v̇tuteꝫ
sic videbiꝭ deus deoꝝ ĩ syon. Pꝰ
hoc eis dñs officiũ p̃dicatõis cõ/
misit et dixit [Eũtes in mũdũ vni
uersum p̃dicate euãgeliũ om̃i cre
ature] .i. homini. Hõ em̃ cũ omni
creatura cõuenientiã habꝫ. iõ om
nis creature noĩe designaꝭ. vt vl̃t
Gre. Et ſm eundẽ põt om̃is cre/
ature noĩe natio gentiũ designari
Ante em̃ dictũ fuit. In viã gentiũ
ne abieritis. nũc aũt diciꝭ [p̃dica
te om̃i creature] vt. s. priꝰ a iudea
aplo͛ꝝ pulsa p̃dicatio. tũc nobis ĩ
adiutoꝛiũ fieret. cũ illa hãc dãna
tionis sue testimoniũ suꝑbe repu
lisset [Qui crediderit ⁊ baptizatꝰ
fuerit saluus erit.] Ubi diċ Gre.
Foꝛtassis vnusq̃sqꝫ apud seipsuꝫ
dicit. Credo et baptizatus sũ saluꝰ
ero. Rñdeꝭ. si fidem oꝑibꝫ tenet.
vera em̃ fides est que h̃ qđ verbis
dicit moꝛibꝫ nõ ꝯtradicit. Hinc đ
q̇busdã falsis fidelibus diciꝭ. Qui
confitenꝭ se nosse deũ factis autẽ
negant. Hinc Joh̃. ait. Qui dicit
se nosse deũ et mãdata eiꝰ nõ cu/
stodit mendax ẽ. Et dñs diċ. Non
om̃is q̇ dicit mihi dñe dñe intra
bit regnũ celoꝝ. sed q̇ fecerit volũ
tatem p̃ris mei q̇ in celis ẽ. ⁊ Ja/
cobus dicit. Fides sine operibus
moꝛtua ẽ H [Et nota ꝙ du
plex est fides. Prima est infoꝛmis
que scꝫ ẽ sine charitate. ⁊ de illa nõ
loquiꝭ dñs hic. Illa em̃ fides ĩfoꝛ
mis q̃. s. ẽ ĩ aĩa sine charitate ñ suf
ficit hoĩ ad salutẽ. Alia ẽ fides foꝛ
mata. que. s. est in aĩa vna cũ chari
tate infusa. ⁊ de illa loquiꝭ domi/
nus. Qui em̃ habꝫ fidẽ verã cha/
ritate foꝛmatã et q̃ ꝑ dilectioneꝫ
operaꝭ et in illa ꝑseuerat vsqꝫ ĩ fi
nem. hic haud dubiũ saluus erit
[Signa auteꝫ eos q̇ credunt hec
seq̃ntur. In noĩe meo demonia
eijcient. liguis loq̃ntur nouis. ser
pentes tollẽt. ⁊ si moꝛtifeꝝ q̇d bi/
berint nõ eos nocebit. suꝑ egros
manus imponẽt ⁊ bñ habebunt]
Quia toti mũdo reꝝ tꝑaliũ et trã
sitoꝛiaꝝ cupidinibꝫ irretito ⁊ mul
tis erroꝛibꝫ tenebrato p̃dicãda e/
rat xp̃iane religiõis fides q̃ docet
ꝑeuntia spernere et amare celestia
⁊ eterna. ⁊ tradit credẽda ea q̇ non
videmus. ĩmo rõem naturalẽ ex/
cedentia. vt mysteriũ trinitatꝭ. in/
carnatõis. passiõis ⁊ sacramẽtalꝭ
ꝯuersiõis et hmõi. q̃re in p̃mitiua
eccl̃ia necessariũ fuit vt fides gene
rareꝭ et genita nutrireꝭ ꝑ oꝑa mi/

raculosa omnē virtutē naturalem
excedentia .et soli deo possibilia.
Cū em̄ hoīes hanc fidei doctrinā
q̄zuis altissimā viderūt probari ꝑ
opa insensibilia ⁊ soli deo possibi
lia q̄ nō potest esse testis falsitatꝭ
certissime cognouerūt ipam veri/
tatem infallibilē cōtinere. et ita ī
primitiua eccl'ia dabat̄ gratia ope
rādi miracula nō solū discipul' et
apostolis christi sed et multꝭ aliȷ̄s
credentibꝫ.vt patz ꝑ decursū Act.
apostoloꝝ ⁊ legendaꝝ sctōꝝ. Nūc
vero cū ecclesia est in fide et verita
te cōfirmata talibꝫ nō indiget .Ex
emplū ponit Gre.in ome.dicens.
Nam dū arbusta plātamꝰ tādiu
eis aquā fundimꝰ q̄usq3 ea in ter
ra cōualuisse videmus.ac si sel' ra/
dicē fixerit irrigatio cessabit. Hic
Paulus dicit. lingue in signa sūt
nō fidelibus sed infidelibꝫ. ¶ Et d̄
istis signis que apl'i ⁊ aliȷ̄ fideles
in noīe iesu facturi erāt hic ponūt̄
quinq3. Primū est eiectio demo
num.de quo dicit. [In noīe meo
demonia eȷ̄ciēt.] Lu .xi. Dedit ill'
potestatē sup̄ oīa demonia. Secū
dum signū est locutio diuersaruz
linguaꝝ [linguis loquent̄ nouis]
quod in die penthe. ꝑmo factū ē.
cum apl'i replebantur spūsancto.
Terciū fugare serpētes. q2 [serpē
tes tollēt].i.auferent. De btō pau
lo legitur Actuū.xxviij. q̄ viperaz
que manū eius momordit excus/
sit. Quartū nō pati nocumētuz a
mortiferis potibꝫ. Sicut beatꝰ io
hānes euāgelista calicē veneni bi/
bit sine nocumēto. Itē de multis
legit̄ martyribꝫ q̄ plūbū bulliēs
⁊ pix soluta ī ora eoꝝ fusa sint. nec
tn̄ illis illa nocuerūt.] ¶ Est
hic notandū q̄ sicut priora verba
[Qui crediderit ⁊ bapti. ⁊c.] dant
secularibꝫ ⁊ mūdanis hoībꝫ occa
sionē nimis magnā sup̄flue fidu/
cie ⁊ vane spei de salute obtinēda
ex sola credulitate et baptismate
sine omībꝫ bonis. Sic hec verba
dn̄i.s. [Signa eos q̄ credūt hec se
quētur] possūt nōnullis ⁊ deuotꝭ
ꝑbere occasionē desꝑatōis. Cū eni
hic d̄r [Qui nō crediderit cōdēna
bit̄] Et cū sine fide sit impossibile
placere deo. vt ait apl's ad Heb.
xi. Et cū nemo nūc aut paucissimi
faciūt signa illa q̄ in presenti loco
scripta sūt ⁊ q̄ vident̄ esse signa ve
re credulitatis. posset ex hoc pius
animꝰ de sua desꝑare salute. imo
possz sibi videri q̄ nemo aut pau
ci saluarent̄ h' tp̄e. eo q̄ nemo aut
paucissimi nostro tp̄e hoꝝ signo/
ruz muneribus sūt decorati Sed
nō debēt hec verba quēq3 terrere.
q2 dn̄s nō loquit̄ hic de fidelibus
huius tp̄is. et de ꝑsenti statu eccle
sie. sed loquit̄ de statu nascētis ec/
clesie ⁊ de ꝑmitiuis fidelibus. tūc
em̄ necessaria fuit ad l'ram opatō
eoꝝ et similiū miraculoꝝ ꝓ ꝯuer/
tendis infidelibꝫ .et ꝓ ꝯfirmādis
nouiter cōuersis . vt dictū fuit. Di
at ergo dn̄s [Signa aūt eos ⁊c]
tanq3 diceret in ꝑncipio nascentis
eccl'ie. Fideles in me credituri faci
ent hec ⁊ alia sil'ia signa vbi ⁊ quā
do opus fuerit ꝓ fideliū ꝯuersiōe.
Nunc cū ecclesia est dilatata ad fi
nes terre ⁊ ī fide roborata nō op/
tet fideles ista signa facere sensibi
liter ad l'raz. sed sufficit q̄ faciūt ea
spūal'r. Et taliter.s. spūaliter ꝓ nūc
faciūt illa signa illi q̄ nūc habent
fidē formatā et ꝑ dilectōez opan/

tem. Et cũ illa signa spũal'r intel/lecta apparẽt in hoie ibi sũt idubitata argumẽta et signa vere fidei formate et p dilectõꝫ opantis. ꝛ sunt p consequẽs signa salutꝭ. vt vult btũs Gre. in omẽ. hodierna. ¶ Primũ igit signũ nũc vere ꝛ viue seu fidei formate est vt hoies a se eiiciant demonia. ꝛ h fit p vitaꝫ penitẽtialẽ. p quã rõe cõtritõis expellunt demonia si que ĩ eis sunt ratione pctĩ cõmissi. et lõge a se repellunt ne ingrediãt p peccata futura. et cum illa cavẽt p opa penitentialia. Secundũ signũ est loqui linguis novis. i. ydiomatibus vt si qs fuerit solitus alioꝝ famaꝫ rodere, aut secularia facta vana et inutilia etiã dicere ꝛ loq̃ iã talia fugiat et ea solũ loquat q̃ ad laudeꝫ ꝛ gliam dei ptinent ꝛ ad pximoꝝ edificatõem. Vñ Gre. in omẽ. Fideles qq̃ꝫ q̃ iam vite veteris seclaria verba derelinquũt sctã autem mysteria insonãt cõditoris sui laudem ꝛ potentiã q̃ntũ p̃valẽt narrant q̃d aliud faciũt nisi linguis loquũt novis. Terciũ signũ ẽ serpẽtes tollere. id ẽ omnẽ erroreꝫ et falsam doctrinã aut supstitiosam a cordib⁹ suis et alioꝝ auferre Quartũ signũ est pestiferas potiones bibere sine nocumẽto. i. suasiones malas audire. et tñ ad operationẽ pravã mĩime trahi aut malã dlectatõem. aut irã. aut aliã hmõi pravã inclinatõem ad pctm̃ sentire ꝛ ei nõ cõsentire. Quĩtũ ẽ supra egros manus ipõnere vt bñ habeãt. i. pximos q̃s in bono ope ĩfirmari ꝯspicit tota ṽtute succurrere et exemplo sue opatõis illoꝝ vitã roborare. Et subdit Greg. Et hec miracl'a tãto sunt maiora q̃nto p hec nõ corpa sed aĩe signa credulitatis inveniũt. Hec itaqꝫ sig fratres charissimi auctore do si vultis vos facietis. Ex his eteni exterioribꝫ signis obtineri vita ad hoc opantibꝫ nõ valeret. Nã corpalia illa miracl'a oñdũt aliqñ sctitatẽ sed nõ faciũt eam. Hec ṽo spiritualia que agunt in mẽte vitatẽ vite nõ ostendũt sed faciũt. ista aũt corpalia facere etiã mali pñt. Vñ q̃busdã veritas dicit. Multi dicẽt mihi in illo die. Dñe dñe nõne in noĩe tuo pphavim⁹ ꝛ demõia eicimus et ṽtutes mltas in nomĩe tuo fecim⁹. ꝛ tũc cõfitebor illis qꝛ nũq̃ꝫ novi vos. Discedite a me q̃ opamĩ iniq̃tatẽ Nolite g̃ amare signa q̃ pñt cũ reprobis boni habere cõmũia sed ea q̃ mõ diximꝰ charitatis atqꝫ pietatis miracl'a amate. que tãto securiora sunt q̃nto occultiora. De q̃bꝫ maior fit apd deum retributio q̃ apd hoies mior est glia. ℞ Itẽ btũs Ber. ĩ ſmõe quodã de ascẽsione exponit etiã spũaliter signa in h euãgelio enũerata put nũc sunt argumẽta vere fidei formate seu p dilectõem opantis. Dicit eñ in snĩa. Primũ opus fidei p dilectõem opantꝭ est cordis cõpunctio. i. vera ꝯtritio p quã deintꝰ eiiciunt demonia cum ab affcũ cordis eradicãt pctã. Secũdũ ẽ oris ꝯfessio ĩ q̃ q̃ ĩ xpm credũt fide formata liguis loquunt novis cũ se iã accusãt q̃ pꝰ se excusabãt ꝛ iustificabãt. ꝛ cũ de cetero non loquũt linguis pthoparentuꝫ vt declinẽt ĩ ṽba malicie ad excusandas excusatões ĩ pctis. Cũ aũt cõtritõe ꝛ oris confessiõe priora pctã

sunt deleta tūc ne recidiuū patiāẜ
ꝛ fiāt posteriora peiora prioribus
necessario serpētes tollūt.i.occasi
ones pctōꝝ de cetero fugiūt ꝛ ve
nenatas ꝑsuasiōes cogitatōes et
alias inclinatōnes ad pctā extin/
guūt ꝓ posse: nec in corde morari
ꝑmittūt ad momentū. Si aūt ra
dix aliqua peccati aut ꝯcupiā car/
nis. aut alia quecūqꝫ tēptatio tam
velociter extirpari neq̄at sed ani/
mū pulsat. et in ip̄o tn̄ renitēte ad
tꝑus morā fecerit iā hō mortiferꝝ
q̄d bibit. sed nō sibi nocebit dum
modo nō cōsentiat sed ꝓ posse re
luctetur. Et si hec lucta ꝑiculosa ꝛ
molesta ꝓueniat ex impꝑfectōe v/
tutū que est quasi infirmitas aīe.
imponet illi egritudi manus .id ē
freq̄nter oꝑa sua. tūc crescant vtu
tes quibus hec sua infirmitas cu
rabiẜ. ꝛ erit sibi facile suꝑare qđ si
bi prius difficile videbaẜ. Seq̄ẜ.
[Et dn̄s q̄dem iesus postq̄ꝫ locu/
tus est eis] hec.s.p̄dicta ꝛ pl'a alia
que ponūẜ Actuū.j. tūc vt scribiẜ
Lu.vl. [Eleuatis manibꝫ bn̄dixit
eis] scꝫ cōfirmans in eis potesta/
tē et virtutē quā pri⁹ ip̄is dederat
vt in eisdē ꝑsisterent ꝛ ꝓficerēt vs
qꝫ ad aduentū spūsscti. q̄ eos ꝑfe/
cit in sciētia ꝛ virtute ꝛ in oībꝫ bo/
nis. Et hoc loco ī cōsuetudinē du
xit eccl'ia. vt sicut dn̄s postq̄ꝫ oībꝫ
ꝑactis ascēdere voluit in celū bn̄
dixit fidelibꝫ suis q̄ sic ep̄i ꝛ cete/
ri p̄sbyteri cōseq̄nter ꝑacto diuio
officio volentes iā ab altari recede
re dant suꝑ populos bn̄dictōnez
signantes eos signo sctē crucis ꝛ ī
precantes eis bona in noīe sctē tri
nitatis. Post hoc vt legiẜ in p̄sen
ti euāgelio dn̄s ascendiẜ in celum.

L Ubi notandū q̄ in xp̄o du/
plex est natura. Diuina. s. in qua
ab eterno sꝑ est ꝛ fuit vnū cū p̄re
ꝛ spūsancto et ꝑ oīa coequalis. et
ẜm illā nō ascēdit nec ascēdere pōt
vt tradūt doctores suꝑ.iij. sn̄iaꝝ.
ꝛ san. Tho. in. iij. ꝑte sūme. q. lvij.
ꝛ est certū. qꝛ ascensio est mot⁹ lo
calis de vno situ inferiori ad aliū
suꝑiorem. christ⁹ autē īmobilis ē
ẜm diuinā naturā. ꝛ est in om̄i lo
co et situ. et nihil est eo alti⁹. Alia
est humana natura in xp̄o quam
in tꝑe assumpsit ex virginali vt̄o
intemerate virgīs. et ẜm hāc ascē/
dit qꝛ eam sibi vnitā in vnitatem
suppositi hodie de h̄ loco genera/
tōis ꝛ corruptōis duxit in sup̄mū
celū qđ est locus incorruptionis.
q̄ maxīe fuit ꝓportionat⁹ sue hūa
nitati ꝑfecte ꝑ resurrectōem īcor/
ruptibili et īmortali. ¶ Secūdo
notandū q̄ q̄uis vt diciẜ Act.j. do
minus ascēdens sūptus fuerit a
nube ab oculis eoꝝ. et q̄uis ange
li astiterūt. hoc tamē nō fuit vt ad
ascendendū eoꝝ indigeret aut vs⁹
fuerit adiutorio. sed q̄ ꝑ hoc ostē/
dereẜ q̄ oīs creatura ꝑata est ob/
sequi suo creatori. ad reuerentiam
ḡ illa affuerūt nō ad adiuuamen.
Et dicit sctūs Tho. q̄ nubes illa
nō prebuit amminiculū xp̄o ascē/
denti ꝑ modū vehiculi. sed appa/
ruit in signū diuitatis ẜm q̄ gl'ia
dei israel apparuit suꝑ taberna/
culū in nube. nā ꝓp̄a virtute ascen
dit tam rōne deitatis, que oīa pōt
q̄ꝫ rōe hūanitatis ẜm quā habuit
dotez agilitat[is]. rōe cui⁹ potuit mo
uere suū gl'ificatū corpus ad oēm
differētiā positōis. ad quācūqꝫ di
stantiā et q̄tūcunqꝫ velociter. ita

em̄ glorificatū corpus ꝑfecte sub
est imꝑio anime. ꝙ vbicūq; volue
rit spūs ibi ꝓtinus erit ⁊ corpus.
ſm ꝙ dictū fuit ꝙ ī generali rſur
rectiōe sancti ꝑ dotē agilitat; mo
uebūtur ꝓpria virtute a loc; resur
rectionū ad iudiciĳ locū ⁊ obuiā
xp̄o in aera. Et q̄uis deferenṫ bo
ni ab angelis ⁊ nubib; obuiā xp̄o
in aera. vt vult glo. i. ad thes. iiĳ.
illud tamē nō erit ex h̄ q̄d indige
ant. sed ad reuerētiā designandā
q̄ corꝑib; gloriosis et ab angelis
⁊ ab om̄ibus creaturis deferṫ. vt
dicit. s. tho. sup. iiĳ. sen. Et etiā per
hāc dotē post iudiciū ascēdet in ce
lū empyreū. Sic ergo vt ait euan
geliū [Postq̄ dn̄s locutus est eis
ascēdit in celum] et vt sequiṫ in p̄
senti euāgelio [sedz ad dextrā dei]

M Ubi notādū ꝙ ꝑ dexte
ram patris p̄mo intelligiṫ gloria
diuitatis. Un̄ Damas. in suo. iiĳ.
Nō localē dexterā patris dicim⁹.
q̄liter em̄ q̄ incircūscriptibilis est
localē adipisciereṫ dextrā. dextra
em̄ ⁊ sinistra eoꝝ q̄ circūscribūtur
sunt. Dexteram autem patris dici
mus gloriam ⁊ honorē diuitatis
Scd̄o mō diciṫ btitudo p̄ris ſm
Augustinū ī sermone de simbolo
Credite xp̄m sedere in dextera pa
tris. btūs em̄ est ⁊ ip̄ius btitudis
nomē est dextera p̄ris. Tercio mō
iudiciaria potestas. vn̄ Aug⁹. vbi
supra de simbolo. Ip̄am dexterā
intelligite potestatē quā accipit il
le hō susceptus a deo vt veniat iu
dicaturus q̄ p̄us venerat iudican
dus. Sed ꝑ sessionē intelligere de
bemus habitatōnē vel morā Un̄
Aug⁹. in sermone dicto. Sedere
bitare intelligite. sic solem⁹ dicere.

Talis sedz in tl'i ciuitate. i. habitat
vel manet. Sic g̊ xp̄s ſm diuinā
naturā sedet ad dexterā p̄ris. quia
ſm diuiā naturā manet eternali
ter ⁊ incōmutabiliter in btitudīe
p̄ris. ⁊ simul cū p̄re habet īmuta
biliter eandē gloriā diuitatis ac re
giā ⁊ iudiciariā potestatē. ac ab et̄
no habuit. ⁊ ineternū habebit. sed
ſm hūanā naturā sedet ad dexte
rā p̄ris. nō ſm equalitatē. s; ſm
quēdā accessū ad dexterā. xp̄s em̄
ſm ꝙ hō sup om̄es alias creatu
ras maxie ꝓpinquus est glorie di
uinitatis. ⁊ beatitudini eterne ei⁹
⁊ iudiciarie p̄tāti. eo ꝙ sup omnes
alias creaturas anima xp̄i abun
dantiorē recepit habitualē gratiā
et charitatē infusam. sapientiā. sci
entiā. ⁊ om̄ez virtutez ⁊ xp̄i hūai
tas sup om̄es alias creaturas re
giā et iudicialē p̄tātē h;. ⁊ sup oēs
alias honorata est in hoc ꝙ dei
tati vnita est in ꝑsona filĳ et assū
pta ī vnitatē suppositi. ⁊ hodie su
per oēm creaturā spūalē ⁊ corꝑeā
loco eleuatus est. Un̄ Grego. in
hodierna omel'. Qui facit omnia
sup om̄ia sua virtute ferebaṫ Sic
em̄ oīa alia excedit dignitate. me
ritis ⁊ btitudīe. sic in sup̄mo loco
celest; ciuitat; posit⁹ est. ⁊ vnusq̄sq;
q̄to maior erit merit; ⁊ xp̄o hic si
milior. tāto sibi erit in loco ꝓpinq̄
or iā ſm aiam ⁊ post resurrectiōē
corꝑe ⁊ aīa ſm localē sitū vt pa
tuit in sermone post octauā pasce
Cū aūt dn̄s iesus fuerit iā in celū
recept⁹ vt eū discipuli videre non
possent. ⁊ illi adhuc suspēsis vulti
bus ītuerenṫ in celū. ⁊ eū seq̄renṫ
oculis quē incessu sequi non pote
rāt. Tūc vt diciṫ Actuū. i. steterūt

iuxta eos duo angeli in virili spē. ꝛ albis vestibus. quasi diē festum agentib⁊ ꝑ dñi ascēsione. q̇ eos vt amici dulciter arguūt ne innanuȝ attollerēt oculos. ꝛ dixerūt. [viri galilei. quid statis aspicientes in celū. ꝛc̄.] Et dicūt notāter. [vidist͡ȝ eum] tāq̄ȝ. d. Nō est vectus curru igneo vt helias. nec tractus coma vt abacuc. nec aliq̇ āminiculo ad/utus. sed iuit ꝓpria virtute. [ascē/dentē] nō solū in aerē. vt abacuc q̇ ductus fuit tm̄ ꝑ aerē in babilonē. nec in trestrē ꝑadisū vt enoch ꝛ helias. sed [vidistis eū eūtē in ce/lū] Ascēdit eīm in celū empyreum in altissimis collocatuȝ q̇ nullus hoim aū ipȝ fuit ingressus. nec in/gressur⁹ fuissȝ nisi ipe pri⁹ iter illuc mortalib⁊ demōstrasset. Et tūc se cū duxit sctās aīas de lymbo edu/ctas. ꝛc̄. Hic xp̄s queadmodū vi/distis eū ita eūtē in celū sic veniet q2 in eadē substātia carnis et suꝑ eundē mōtē oliueti veniet clarus in maiestate sua et potestate ma/gna in fine mūdi ad iudicādū vi/uos ꝛ mortuos. Certū ꝰ habētes ꝙ dñs iesus in celū ascendit. nihil aliud vobis incūbit. q̄ȝ vt iuste pie ꝛ sobrie in eius absentia viuatis. in h̄ seculo semꝑ p̄ oculis habētes strictū iudiciuȝ ad qð finaliter re/uersur⁹ est de celo vt det vnicuiq̄ȝ iuxta oꝑa sua iustis celuȝ. iniustis īfernū. Hec cū apl'i ab āgel' audis/sent ī spū hūilitat͡ȝ ꝛ igne charita/t͡ȝ. ꝓni aīo īcliato corꝑe adorauerīt adoratōe latre xp̄m deū ꝛ dñȝ ma/iestat͡ȝ ꝛ glīe mgr̄m ꝛ redēptorē. ꝛ ꝓmētes ora vestigijs pedū vbi ste/terat ascēsur⁹ [r̄gressi sūt ī hier'lȝ] ad expectādū ꝓmissiōeȝ pr̄is iuxta mādatū dñi dicētis Luc. vlt. Se/dete ī ciuitate q̄ adusq̄ȝ induamī v̄/tute ab alto ¶ Et fert̄ q̄ q̄dā milite q̇ ī ꝑtib⁊ trāsmarinis oīa loca ī q̇b⁊ saluator fuerat solliate cū lachrymis visitauit Et cū oīa lo/ca sctā deuote ꝑq̇sissȝ. vltimo vēit ad locū ad monteȝ oliueti vbi in celū ascēdit. ꝛ ibi post longā orati/onē cū lachrymis dixit. Ecce dñe vbiq̄ȝ quesiui te. ꝛ cū modo vene/rim ad locū vbi ascēdisti in celum nescio vbi amplius requirā. Iube ergo spiritū meū suscipi vt ad de/xterā patris videā te residentē in gloria patris. Quibus dictis spi/ritū suū celo tradidit. Et dic̄ Sul/piti⁹ ep̄s hierosolimitan⁹ vt hr̄ ī glo. suꝑ act⁹ Cx dū facta fuissȝ ec/clesia ī mōte oliueti vn̄ xp̄s ī celū ascēdit loc⁹ ille vbi steterūt pedes ascēdēt͡ȝ nūq̄ȝ potat ꝯtinuari paui/mēto. sed marmora excutiebant̄ in ora apponētiū. ꝛ puluis adhuc retinet vestigia impressa pedū ei⁹ [Regressi aūt sunt cū gaudio ma/gno] vt dicit̄ ibidem. ¶ Gaudebāt ei sancti apostoli primo de hūane nature in xp̄o glorificatōe et exul/tatōne. Quis nāq̄ȝ diligēs xp̄ȝ nō gauderet de hoc ꝙ huāna natura ei⁹ ab ip̄o vnigenito dei assumpta post tot ꝛ tātos labores. post pas/sionē ꝛ mortē. nūc resurrexit ad vi/tā īmortalē. ascēditq̄ȝ in celū. ꝛ ibi ineternū quiescit in maximis diui/ne nature bonis Scđo gaudebāt de cōpleta hūani generis redēpti/one. Nā ꝓpter pctm̄ primoꝝ parē/tum fuit nobis clausuȝ supremuȝ celū. locus. s. oīm sanctorū vt nul/lus huc admitteretur q̄ȝtūcunq̄ȝ sanctus. Sed hodie dñs ꝑ suū in/gressū ad idē celū parauit nobis vi/am illuc ascēdendi. Iuxta illð Io

hānis.xiiij.Ego vado parꝫ vobis locū. Et ibidē. Ut vbi ego sū illic ⁊ vos sitis. Tercio gaudebant de restauratōe āgelice ruine.quā dñs hodie incepit cū animas electoꝝ suoꝝ de lymbo eductas ad celum trāsduxit. ⁊ in diuersis angeloꝝ choris locauit ꝓ diuersitate meritoꝝ suoꝝ.ita facturus de singulis electis vsqꝫ ad cōsūmatiōeꝫ seculi morituris. Quarto gaudebāt de spūssancti ꝓmissione quē eis dñs missurus erat nō post multos dies qui eos cōsolaret.⁊ eos regeret in aduersis huius vite. qui eos ornaret virtutibus ⁊ scientia et tam copiosam eis infunderꝫ charitatē vt om̄i timore mūdano postposito nō solū nō timerent.sed ⁊ gauderēt ꝓ nomīe iesu cōtumeliā pati. Quīto de certitudine future sue resurrectōis gaudebāt ⁊ in celū ascensionis.cū vidissent caput suū ad īmortalitatē resurrexisse ⁊ in celū ascēdisse. sed cū multis mēbris certā habebāt speꝫ se idē cōsecuturos.ꝓpter qd Johis.xiiij. sup illo verbo Si diligeretis me gauderetis vtiqꝫ.qꝛ ad prēꝫ vado.dicit Augus. Quis nō hic gaudeat qui sic diligit xp̄m.vt suā naturā iā īmortalē gratulet̄ in xp̄o.atqꝫ ad ipsuꝫ sperꝫ sibi futurū ꝓximū [Illi aūt p̄dicauerūt vbiqꝫ] nō statim post receptōꝫ spūssc̄ti sūt apostoli diuisi.sed p̄dicauerūt in iudea quasi ꝑ xij.annos vt ait Beda. Et deinde solēnis eoꝝ diuisio facta est ꝑ mūdū vniuersū [dño cooꝑante ⁊ confirmāte sequētibꝫ signis] .s. supradictis. Sic aūt tūc fuit apostoloꝝ p̄dicatio confirmata signis. ita et nūc qlibet p̄dicator dꝫ bone oꝑationis signis sermonē suū cōfirmare.vn̄ Theophi. Fiat dñe iesu xp̄e vt nr̄i sermones q̊s de virtute dicimus ꝑ oꝑa cōfirment̄ et actus vt tādē sim⁹ ꝑfecti te cooꝑante in oībus verbis ⁊ factis.qꝛ te decet sermonū et oꝑm gl'ia.cū sis virt⁹ ⁊ sapientia dei pr̄is Amen.

Dñica infra ascēsionis dñi Sermo.xlix.

Cum venerit paclitus quē mittā vobis a pr̄e spm̄ ṽitatis q a pr̄e ꝓcedit Jo.xv. O Saluator nr̄ volēs p̄dicere discipulis suis multa aduersa q passuri erāt in mūdo. ne ex hoc turbarent̄ ꝓmisit eis ꝙ mitteret eis aliū cōsolatorē .s. spm̄sctm̄ q eos diligeret ⁊ dirigeret in agēdis ⁊ cōsolaret̄ ī aduersis Dic ei [cū venerit paclit⁹] .i. cōsolator [quē ego mittā vob a pr̄e spiritū ṽitatis.] Hic due tāgūt̄ cōditōes spūssc̄ti. Pria est ꝙ dr̄ paclytus.i.cōsolator cōsolat̄ ei deuotos q̊s īhabitat m'lta bona in eis ⁊ cū gaudio oꝑando ex qb⁹ m'ltiplices sumūt̄ spūales ꝯsolatōes vt alibi dixi. Scd̄a ꝯditō est ꝙ dr̄ spūs veritatis.iō ꝭm Chryso. qꝛ fidedign⁹ est. m'lti ei vera sciētes veri nō sūt qꝛ spm̄ ṽitatis nō hn̄t. sꝫ ille spūs ṽitatis ṽa docꝫ ⁊ veraces efficit [ille testīoniū ꝑhibebit de me ⁊ vos testīoniū ꝑhibebitis] Aug⁹. Ille vobis īspirādo ⁊ vos exteri⁹ sanādo ⁊ ita spūssctūs testīoniuꝫ ꝑhibuit xp̄o in hoc ꝙ aplos t'les fec ꝙ sciuerūt ⁊ audebāt p̄dicare euāgeliū et fidem xp̄i corā om̄ibus ⁊ intrepide.ꝙ em̄ homīes prius illitterati et simplices de ꝓfunditate scrip-

turaꝝ subito loq̄bant̄ plane etiaȝ in omibus linguis fuit maximuȝ signū ad cōfirmandū fidē xp̄i [Et vos testioniū ꝑhibebitis] p̄dicando omnibꝫ populis [qꝛ ab initio mecū estis] fuistis Nō ab initio vite. sed ab initio p̄dicatōnis intelligēdū est. qñ dn̄s incepit docere et miracula facere. [Hec locut⁹ sū] vobis ad cōfortatōnē vestrā cōtra futuras tribulatōnes [vt nō scandalizemini] .i. ne occasiōe tribulatōnū cadatis p̄ ipatiētiaȝ in pctm̄ ⁋Post hoc enūerauit dn̄s in ꝑticulari tribulatōes q̄s passuri erāt. q̄ruȝ ⁋Pria est. [ꝙ absqꝫ synagogis faciēt vos.] iā eni cōspirauerūt. ꝙ si quis cōfessus esset xp̄ȝ extra synagogā fieret. Dic̄ hic Aug⁹. Quātū erat apostol' expelli i de synagogis iudaicꝭ cū tn̄ exituri forēt etiaȝ si nullus eos expelleret. subdit. sȝ dn̄s p̄ hoc demonstrare voluit ꝙ iudei xp̄m nō fuerāt recepturi a q̄ apostoli nō erant recessuri. ꝑpter qđ restabat vt iudei remanentes extra xp̄m extra synagogā facerēt eos qui nō reliq̄runt xp̄m. Scđa tribulatio. s. [Venit hora vt omnis q̄ interficit vos arbitret̄ se obsequiū p̄stare deo] Ois eni iude⁹ occidēs xp̄i predicatores putat se obsequiū p̄stare deo. credēs ꝙ deservert deū israhel q̄cūqꝫ converteretur ad xp̄m. Hinc ergo accēsi ⁊ zelum dei habētes. sed nō ꝯm cōscientiā obsequiū se p̄stare deo credētes occidebāt eos. ita fuerūt iudei excecati ⁊ ignorantes. sed illa ignorantia nō excusabat eos. qꝛ illa p̄cedebāt ex odio et inuidia ꝯ xp̄m et doctrinā eius Hētes etiā interficiētes xp̄i fideles credebāt se p̄stare obsequiū. nō q̄dem deo vero. sȝ deo opinato. vt Joui aut Saturno. ⁊c̄ [Et hec faciēt vobis. qꝛ non cognouerūt p̄rem neqꝫ me] Hoc dixit eis ad consolationē. q. d. ꝯm Chrys̄. Sufficit vobis i cōsolationem hec pati ꝑpter patrē ⁊ ꝑpter me ⁋ [Et nota licet iudei habuer̄t noticiā clarā de vnitate dei de pluralitate tn̄ triū ꝑsonaꝝ nō habuer̄t noticiā nisi sup̄iores scripturas intelligētes. vt dicit Nicola⁹ de ly. Et tn̄ illa noticia fuit obscura. qꝛ an̄ tp̄us xp̄i nō fuit trinitatis misterium ad plenum reuelatum. Et illa etiam noticia quaȝ habuerūt iudei de hoc fuit in eis obscurata ex odio qđ cōceperūt a doctrina xp̄i. ⁊ sic licȝ cognoscerēt deū inq̄ꝫtū pater est omniū p̄ creationē. nō tn̄ cognouerūt deū patrē inq̄ꝫtū misit filiū ad salutē credentiū ⁋ Posset aliquis querere. Cū de⁹ sit vbiqꝫ. ⁊ impossibile sit aliq̄d esse in q̄ nō sit. ⁊ cū etiā immobilis. quō sp̄ūsſctūs qui est deus dicitur hodie missus apostolis et quō tota trinitas q̄tidie venit ad pias mētes. q̄ eius mādata seruāt. dicēte dn̄o in hodierno euangelio de se et p̄re. [Ad eū. s. veniemus ⁊ māsiōeȝ apud eū faciem⁹] Et an̄ p̄ns euāgeliū dixit [Rogabo p̄reȝ ⁊ aliū ꝑaclitū dabit vobis vt ma. vo. in eternū] Pro illo notādū est ꝑut vult Aug⁹. in sermone de imagine. Sic aīa hūana est in toto corpore ⁊ in omi ꝑte eius viuificās. gubernās ⁊ mouēs Sic deus est vbiqꝫ in toto vniuerso et in q̄libet ipi⁹. oīa gubernās viuificās ⁊ mouens. Et vt ibidē dicit in ep̄la de origie aīe. Quāuis aīa p̄dē

ꝯo mõ ſit in omnibꝫ ꝑticulis cor/
poris tota ſimul tñ in alijs inten
ſiꝰ in alijs remiſſiꝰ opaṫ. ita ꝛ deuſ
cũ ſit in omĩbus rebus eſſentialiṫ
ꝛ totꝰ, in aliq̃bus tñ aliq̃ opaṫ bo
na q̃ in alijs nõ opaṫ. Aĩa eñ vi/
det in oculo ꝛ nõ in pede vidꝫ Sic
deꝰ opaṫ opa meritoria in amicis
ſuis ꝛ nõ ſic in alijs q̃uis in eis eſ
ſentialiter eſt. Sic ḡ aĩa diciṫ eſſe
in corde ſpecialiꝰ qꝛ ibi plura ꝛ pri
cipaliora opaṫ q̃ꝫ in alia ꝑte corꝑiſ
Sic deꝰ q̇ eſt vbiqꝫ ſpecialiṫ in bo
nis diciṫ eſſe eo ꝙ illos accẽdit ad
diligẽdũ deũ ꝛ ꝓxiꝫ vt diċ Augꝰ.
de tri. xi. Et mgr̃ di. xvij. ꝑmi. Tũc
nobis ſpũſſctũs mitti diciṫ. cũ ita
in nobis eſt. vt nos faciat deũ dili
gere ꝛ ꝓxim ꝑ qḋ manemꝰ in deo
ꝛ deꝰ in nobis. Et ita aduẽtus dei
in mẽtẽ piã nõ eſt ꝑ motũ localeꝫ
cũ ip̃e ĩmobilis. nec eſt ad rem in
qua ṗus nõ fuerat. cũ in omĩbꝫ ſꝑ
ſit. ſed eſt nouus illapſus et vnio
ip̃ius ad aĩam cũ cauſatõne noui
effectus ſctĩficatiõis in aĩa vtpote
charitatꝭ ꝛ dilectõis dei ſuꝑ omĩa

Q Scḋo eſt ṗncipaliter no/
tãdũ ꝙ qñ diuĩa natura vniṫ aĩe
ſctĩficatĩe tũc mĺta dona eidẽ ſimĺ
largiṫ ꝛ potiſſime ei infũdit chari/
tatẽ ſeu grãꝫ ḡtificãtẽ q̃ vt diċ Au
guſ. inṫ dona di creata non eſt ma
ius nec aliq̇d etiã ad creatũ donũ
eſt hoĩ ſalubriꝰ ac etiã magꝭ neceſ/
ſariũ. Prio qꝛ q̇cũqꝫ hꝫ charitateꝫ
infuſã ille ẽ a deo acceptꝰ ad vitaꝫ
eternã. Eſt ei q̇dã decor aĩe cõpla/
cẽs diuĩe volũtati ꝙ vt ip̃a aĩa tĺi
habitu decorata accepta ſit d̄o ad
vitã eternã. vñ apĺs ad ~~Thymo~~. ad Titu 3°.
Ut iuſtificati grã ip̃ius heredes ſi
mus ſm ſpẽ vite eterne. ꝛ ſine hac
grã nullꝰ eſt deo acceptus ad vitã
eṫnã dicẽte apĺo ad gaĺ. v. Et eua/
cuati a xp̃o eſtꝭ q̇ in lege iuſtifica/
mini a grã excidiſtꝭ i. ṗuati eſtꝭ grã
priꝰ habita. ꝛ ꝓ pṫ h̄ euacuati. i. nõ
ꝑtinetꝭ ad cõſortium mẽbroꝝ xp̃i
ꝛ filioꝝ Et Joh. iij. Qui nõ diligit
manet in morte. Et Auguſ. d. So
la charitas diuidit inter filios re/
gni ꝛ filios ꝑditõis. Et iteruꝫ dicit
idẽ Charitas ẽ fons ꝓpriꝰ bonoꝝ
cui nõ cõmũicat alienꝰ. oĩs ei q̇ eã
hꝫ eſt in ſtatu ſalutis ꝛ dignꝰ vita
eṫna. ꝛ q̇ carꝫ ea ẽ indignꝰ vita eṫna
ſm p̃ñtẽ iuſticiã. ꝓpṫ qḋ etiã ꝑuuli
baptizati q̇ nulla hñt ꝓpria meri
ta ſi decedũt añ vſũ rõnis rõne il
liꝰ grẽ q̇ eis infuſa ẽ in baptiſmo
ſaluãṫ. Scḋo q̇cũqꝫ hꝫ charitateꝫ
infuſaꝫ illiꝰ opa bona ex charitate
ꝓcedẽtia ſũt deo accepta ꝛ ꝑ ea ac
qḋlibꝫ ip̃oꝝ hõ mereṫ ṗmiũ eṫnũ
Et ſine charitate nullũ opꝰ eſt deo
acceptũ ad vitã. vñ Augꝰ. vbi cha
ritas eſt q̇d ẽ qḋ nõ ꝓdeſſe poſſit.
Et. i. Choṙ. xiij. dicit apĺs. Si di/
ſtribuero oẽs facultates ꝛ ſi tradi
dero corpꝰ meũ ita vt ardeã. i. of/
feraꝫ me volũtarie ad martiriuꝫ
ignis qḋ ẽ acerbiſſimũ. charitatẽ
aũt nõ habeã nihil ꝓdeſt mihi ad
cõſecutõeꝫ vite eṫne R Tertẽ no
tãdũ ꝙ nemo põt h̄ in via ꝑ certi/
tudĩeꝫ ſcire ſe eſſe ĩ charitate qꝛ d̄r
Ecc̄. ix. Neſcit hõ an odio vel amo
re dignꝰ ſit. Et etiã charitas nullo
mõ ſtat in aĩa cũ mortali pctõ. ne
mo aũt põt ſcire euidenṫ ſine pctõ
mortali ſe eſſe. Cũ paulus dicat. i.
ad Choṙ. iiij. Nihil mihi cõſciꝰ ſuꝫ
ſꝫ in h̄ nõ iuſtificatꝰ ſũ. Gloſa. i. in
nullo me remordet cõſcĩa mea. ſꝫ
nõ iḋ iuſtũ me puto qꝛ põt eſſe qḋ

ps 18.

nescio. delicta ei q̄s itelligit. q̄zuis aūt nō possit haberi certitudo vt ꝑdictū est. tñ vt dic̄ Berñ. in q̄daz ꝯmone. Nō sine testīonio cōsola/tōis reliq̄t electos suos deꝰ. Dedit eñ deꝰ aliq̄ signa in cōsolatōz suoꝝ ex quibꝫ spē sumēt ⁊ fortē cōiecturā de habitōe charitatis ⁊ de spāli assistētia spūssancti. ⁊ illoꝝ ꝑl'a enūerāt sancti ⁊ doctores. q̄ꝝ h̄ aliq̄ recitabo. Primū est vtil' auditō v̄bi dei. dic̄ eñ dñs Joh. viij. Qui ex deo est sp̄. ꝑ grām v̄ba dei audit. Et de h̄ ꝓmo signo loq̄ns Berñ. in q̄dā ꝯmone. d. Inter illa q̄ fiduciā ꝓstāt ⁊ maximā spei elatiōez. vnū est maxim illō v̄bū dñi Qui ex deo est v̄ba dei audit. ⁊ sb dit Nōnullos sic audiētes inꝰduz inuenies ac si nihil ad eos ꝑtineat ex his q̄ dicūꝰ. nec itrare coꝛ sinūt nec discutere mores nō cogitātes an forte qđ audiūt dictū sit diuia dispēsatiōe ꝓpꝰ eos vt se corrigāt si ꝯmo dei aduersꝰ ista vicia ꝓcessit quibꝫ sese illi senserit ⁊ ipi dissiꝰent auertētes ocl'os cordis. aut q̄libet īuētōe palliēt vicia seducētes miꝰi seipos. Nō video (dic̄ Berñ) in ill' salutꝭ signa. sꝫ magꝭ vereoꝛ ne forte ex q̄ nō audiūt v̄bū dei. s. attente ⁊ vtiliꝰ qꝛ ipi ex deo nō sūt. Scđm signū est detestatō pcōꝝ ꝑteritoꝝ seu ꝯmissoꝝ ⁊ firmū ꝓpositū cauēdi futura ꝓpter deū. Hec eñ sunt ꝓncipia in attritōe q̄ est dispositio de cōgruo ad infusionē ꝑ quā delēꝰ oīs mortal' culpa. sꝫ illō Prouer. x. Uniuersa d̄licta opit charitas. videlicꝫ sic opit vt nō videanꝰ a deo ad penā eꝰnaz īputādā. De hoc signo loq̄ns. b. berñ. sup. i. Johā. ij. Tres sūt q̄ testīoniū dāt in terra. spūs. sanguis ⁊ aqua dicit. Quis est qui habꝫ testīoniū effusi sanguis xp̄i ⁊ testīoniū certissimū redēptōis nōne q̄ ipius intuitu cōtinet a pctis. Habet ⁊ testimoniū ab aqua. qꝛ nō sufficit pctōri continentia a pctis si nō assit penitētia q̄ laboret in gemitu suo lauans ꝑ singulas noctes lachrymis stratū suū. Et nota ꝙ lꝫ illud sit signū ꝓbabile inexistētꝭ charitatis nō ē tñ omīquaqꝫ certū. qꝛ ad sufficientē cōtritōez ⁊ alia req̄runꝰ. s. discussio sufficiēs cōsciētie. ⁊ nō faciliter est hoī certū an tl'ez habuerit sufficiētez cōscientie exaīationē ad cognoscēdū oīa pctā mortalia ꝓus cognita. l' si forte aliq̄ ꝯmisit q̄ igr̄at esse pctā nō ex ignorātia facti sꝫ iuris. Itē req̄riꝰ ꝙ hō detesteꝰ pctā ꝓpter deū q̄ eis offendiꝰ ⁊ cōtemniꝰ. sed qꝛ sumus valde reflexi sup nos ⁊ sup cōmodū nostꝝ ita ꝙ est difficile hoī leuare se supra se. et deū recte diligere sine reflexōne super se diligentē. ⁊ ideo nōnūq̄ꝫ putat se hō aliq̄d velle aut nolle ꝓpꝰ deū cū forte vult aut nō vult ꝓpter seipm. s. ꝓpter cōmodū suū cōsequēdū aut incōmodū vitādum. Terciū signū est virtutes inexistentes aut freq̄ntes conatus ad operādū bona opa ex quibꝫ nascunꝰ virtutes ⁊ cōsūmanꝰ. Uñ Grego. in omel'. festi penth. dicit. Nunq̄ꝫ est amoꝛ dei ociosus. opaꝰ ei magna si est. si āt opari renuit amoꝛ nō est. Itē Apl'us. i. ad Choꝛ. xiij. multas enūerat virtutes que omnes sūt effectus charitatis. ⁊ ergo vbi apparēt ille virtutes et hmōi opa virtuosa signū est ꝙ charitas inexistat que talia efficit ⁊ opatur.

Dicit eñ apl'us q charitas patiēs est. benigna ē. zc Uerūtñ h signū nō causat omnino certitudinez sic nec pcedēs. qz staret q homo diu stetisset in charitate z ex frequentatis operibus bonis nō solū aucta fuisset charitas meritorie. sed etiā naturalit genite fuissent morales virtutes que pdita charitate p peccatū etiā occultum adhuc pmptificarēt hominē ad opa bona. Itē starz aliquē hominē habere charitatē. z tñ ipz nō conari frequēter ad opa bona. vt si haberet puā nouiter acqsitā z inessent adhuc habitus viciosi pus acquisiti: inclinātes ad cōtrariū opm pietatis. imo cōtingit q hō habz charitatē intensaz z q illa ad tps aliqd se nō mōstrat in pmptitudīe operum bonoz. Exemplū homo dormiēs habet in se totā curā z tñ vita est in eo p somnuz sic sopita q nō mōstrat se in opez exercitio. sic cōtingit charitatē sopitā esse ad tēpus aut pter aliquā corpis debilitatē. aut pter nimiā homīs ex priozibus opibz fatigatōnē. aut pter animi distractōez ex occupatione necessaria circa aliq exteriora. aut pter peccata venialia que obtūdunt z sopiūt charitatez donec homo eā exercitet p fortem conatū ad opa bōa. § Quartū signū est studiosa mādatoz dei obseruatio. pter qd dicit dñs in euāgelio Joh. xiiij. Si qs diligit me sermonē meū seruabit. Et statim añ hoc dixit. Qui audit mandata mea z seruat ea. hic est q me diligit. Sup q dic Aug'. Qui habet ea in memoria. et seruat in vita. qui audit faciendo z seruat pseuerando. hic est qui diligit me. Et Arestote. ix. ethi. inter amicabilia ponit cōformitatē volūtatis ipoz amātiū. Et Tulli' dicit q amicoz idē est velle z nolle. Uolūtas aūt dei est vt seruemus mandata ei' z ideo qui conat interi' quo ad volūtatē z exterius q ad operis exhibitionē exequi oēm dei ordinationē beneplacitā z mādatū signuz est q habeat charitatē p quā amicus dei constituitur que sic causat in eo cōformitatē voluntatis sue ad volūtatē diuinā. Item primū z principale mādatū est q deū super oīa diligam' z hoc facit homo qui diuīas pfectōes noscit in deo. vt q est omnipotēs eternus īmensus. infinitus. largus. bon'. misericors. zc. vult absolute deo inesse. et in eis cōplacet solū qz ipi deo insunt. z sunt eius perfectio z qui se z omnia alia in deū refert. et quecūqz opat z agit in dei gloriam z honorem ordinat vltimate. et qui taliter deum omnib' aliis rebus pponit q propter nullam creaturā. nec pter omnes simul volūtarie aliquid facit qd sit ptra dei voluntatē z pceptū. z qd i nullo casu plus velit carere deo q aliquo cōmodo. aut quocūqz creato sibi scilicet homini placito. sed qñdocunqz occurrit casus q oportz carere deo aut etiā illum offendere aut carere carnali dlectatōe aut tempali lucro et honore aliquo. aut sanitate aut propria vita. aut qcunqz creato. q tunc poti' careat creatura: imo omnibus simul q velit carere deo et contra eum facere. Qui ergo sic dei voluntatem i illo primo precepto implet

ꝙ.s.dicto modo cõplacet in deo ꝛ et in ei⁹ ꝑfectione.et oĩa in ordina tũ finẽ.et p̄dicto mõ oĩb ipm an teponit signũ ẽ ꝙ habeat charita/ tẽ infusam que talia in eo opetur. Videtis nãq ꝙ quicq̃d hõ habz sibi multũ chaꝝ illud tã p̄ciosum estimat ꝙ eo inuit⁹ caret.imo pro multo maiori vł meliori nollet a se illud alienari. ita vbi charitas ẽ ibi facit hõ deũ tã chaꝝ ꝛ ita placẽ tem ac p̄ciosum vt eũ oĩb antepo nat ꝛ ipo ꝑ nulla re carere vellet. eo ꝙ nulla res alia sibi aliquaten⁹ cõꝑabilis est.sed oĩb plus incom ꝑabiliter valet. Ipe em̃ ẽ illa p̄cio sa margarita de qua met ipe dicit Mat.xiij.quã cũ inuenit hõ pre gaudio vendit.i.cõtẽnit oĩa alia. q: oĩa alia nec estimatõem nec p̄/ ciũ habent ad illũ. Propter qđ di xit q̃dã. Oĩa mihi vilent ꝑpt̃ ipm solus ipe p̄ciosus ẽ. Videtꝭ etiaz q̃n hoĩes rem quã nõ habent cha rã nõ curãt.tũc eã tanq̃ vilem re/ putãt.nec ꝑ ea conquirẽda mł'tũ laborãt.et si eam possideãt facilit̃ a se alienãt.ꝛ eandẽ rẽ minoris va loris sepissime vendũt. Ita chari/ tas vbi nõ est ibi de⁹ tanq̃ vił hr̃ et ꝑ q̃cũq̃ vilitate deserit̃. Quid ei vili⁹ dic̃ ꝛ vilh̃.i ð ꝟtutib.mom̃ taneo lenocinio carnał voluptatꝭ. tñ vbi caritas nõ est ꝑ illo de⁹ de/ serit̃. Sic pomposi hoĩes atq̃ va nissimi etiã ꝑ vento modico ina/ nis gl'ie deũ deserunt. quo tñ vẽto nihil est vilius sicut deo nihil me lius aut p̄ciosius aut eque p̄ciosũ. ꝛ ita intelligit̃ de alijs. Quia g̃ oẽ aliud a deo incõꝑabiliter min⁹ va let incõꝑabiliter deũ vilẽ habent q̃ ꝑ quocũq̃ alio deũ dimittũt.si militer quãto min⁹ eo est illud ꝑ quo deserit̃ tãto maior ei cõtuma cia irrogat̃. quare totiens ꝑ q̃cũq̃ infinita ei cõtumacia irrogatur Et hoc fit vbi charitas nõ ĩexistit ibi em̃ cet̃a amãt̃ ꝛ de⁹ oĩno negli git̃ nec curat̃. Vbi aũt charitas ẽ ipe solus eligit̃ diligit̃ oĩbusq̃ pre ponit̃.et oĩa alia ꝑpter ipm dimit tunt̃.sicut exp̄sse legit̃ Canti.viij. Si dederit hõ omnẽ substãtiam dom⁹ sue ꝑ dilectiõe q̃si despiciet eã.s.substantiã. Sic aũt vt patz ex dictis charitas facit homĩ deũ cha rũ et suꝑ oĩa p̄ciosum.sic hominẽ habentẽ charitatẽ facit sibi charũ p̄ciosum et oĩno inuendibilẽ ꝑ q̃/ cunq̃ re. ¶ Vbi notandũ ꝙ totũ genus hũanũ ꝑ peccatũ icidit ma nus et ptãtem diaboli.a q̃ oĩp̄s deus nos liberauit.cũ nos de ty/ rannide diaboli emit.ꝑ h̃ ꝙ dei fi/ lius seip̄m ꝑ nobis in p̄ciũ dedit. ꝛ ꝑ totius mũdi pc̄tis satisfecit.ꝑ pter qđ apł's.i.Chor.vi. Empti estis p̄cio magno. Et btũs petrus j.Pe.ij. Non corruptibili auro et argẽto empti estꝭ de vana conuer satõe vestra p̃r̃ne traditõis. Diabo lus autẽ ꝑ tp̃alia et trãsitoria que nobis offert conat̃ nos reemere. ꝛ sue subijcere ptãti. Cũ g̃ diabo/ lus tẽptando offert cordi hoĩs vo luptatẽ.aut p̄cipit homĩ volupta tẽ aut pecuniã aut honorẽ aut ali quod tale.tũc q̇ charitatẽ habz et sibi ipe de⁹ vere charus ẽ et precio sus hm̃õi parua reputat ꝛ ꝯtẽnit quare diabolũ a se repellendo sibi r̃ndet. Nõ ꝟitatẽ vilesco vt me ꝑ tã vili p̄cio vendã. Sed ſm Aug. ꝯsiliũ opponẽdo me exhibeo p̄ciũ qđ ꝑ me datũ ẽ.ipe em̃ de⁹ qui me

creauit ille seipm̃ p me p̃ciū dedit Quare si q̇s min⁹ offerat q̃ȝ ipsuȝ deū q̇ dignat⁹ est eē p̃ciū meū sic̃ omne illud incōpabilr̃ min⁹ ē eo nō eū audiā. imo sicut ibidē Aug. dicit. Absit vt postq̃ȝ me scio eē emptū sanguie xp̃i me vlteri⁹ exhibeam venalē. In q̇bus aūt nō ē charitas isti in v̄itate se tā viles faciūt vt voluptatē honorē pecuniā aut aliud q̇d tale qð eis diabol⁹ p suggestionē offert magnū reputēt. et sibi ea p̄ferāt aut cōferāt ⁊ aīas suas p hmōi diabolo vēdāt cū ea ꝯ dei honorē p̄ceptū et ordiatōnem cōcupiscūt aut cōsequūť. ¶ Quintū signū est tristicia de spūali malo p̄ximi et leticia de eoꝝ spirituali p̄fectu. Charitas em̄ fac̃ p̄ximos nobis spūaliť charos ⁊ nō carnaliť. et facit gaudere de v̄tutibus ⁊ alijs aīe bonis. et de exťioribꝰ inq̃ȝtū sunt necessaria ⁊ p̄sunt ad aīe salutē. Et facit dolere ð peccatis p̄ximi imo de bonis corp̱is ⁊ alijs inq̃ȝtū nocent aīe ⁊ impediunt a bonis ⁊ p̄mouēt ad peccata. Cōtra qð vt dicit ⁊vilhel. multi faciūt q̇ cū p̄ximi corp̱alr̃ infirmanť aut aliŏ ſm corpus incōmodum patiunť pene incōsolabilr̃ lugēt ⁊ dolēt sup eos. cū aūt spūalr̃ dolēt vic̃ cū ardenti ira vel odio vel libidine q̇ ardores sūt oīmi ardore febrili p̱niciosiores non dolēt super hmōi vulnera. imo mortē aīaruȝ pene insensibili corde audiūt de p̄ximis. sed vulnera corpoꝝ mortē egritudies q̄scūq̃ȝ cū dolore et luctu miserabili audiūt plāgentes ⁊ lachrymātes. Sed si forte amicus asinā p̱diderit cōdolet vehemēter. si aūt aīaȝ nō curat euidenť. Sic̃ dicit btūs Berñ. Asina p̱diť et tot habȝ p̱q̇sitores. aīa p̱diť ⁊ vix ē q̇ recogitet. Si viderimus frēȝ infirmātē corp̱alr̃ ⁊ cibū corp̱alē sumere nō valētē mi̱ꝛabilr̃ dolem⁹ sup̱ eū ⁊ dicim⁹. Ecce iā duo vľ tres dies postq̃ȝ cibū nō accepit sūt. Et ð cibo spūali si p̱ annū nō sūpsit rarus est q̇ doleat. Et est siľe sicut cū q̇s equo vel asino cōpatiť. sessoreȝ aūt vel rectorē ip̄i⁹ oīno negligit. Quid ē em̄ corp⁹ hūanū nisi equ⁹ vel asin⁹ ip̄i⁹ spūs. et q̇d spūs nisi sessor aut rector corp̱is. Aut sic̃ cū q̇s valde curat ruinā aut fossurā domus ⁊ inhabitatorē negligit Corpus em̄ hūanū ē sic̃ dom⁹ militantis ī eo spūs. et mors seu vulnus est sicut ruina dom⁹ aut fossura ei⁹. Tales nō v̄e diligūt fratres sed mag̃ fratꝝ eq̇s asinos dom⁹ ⁊c̄. Vľ nō recto ordie diligūt. q꞉ p̄mo diligende sunt fratꝝ aīe. deīde corp̱a ⁊ tercio corp̱alia. ¶ Sextū signū est aīalis et mūdiaľ ꝯcupiscentie p̱seuerās ⁊ notabiľ diminutio. Vñ. i. Jo. ij. Si q̇s diligit mūdū nō ē charitas p̄ris ī eo. Si nā q̃ȝ charitas dei eēt ī hoīe ip̄e p̄ciosū et magnū h̄ret deū. et p̱ consequēs vilē ⁊ cōtēptibilē haberet mūdū ⁊ ecōuerso. Non em̄ cōpatiunť se ī eodē charitas dei et amor mūdi. Vñ Jaco. iiij. Quicūq̃ȝ voluerit amic⁹ eē secľi hui⁹: inimic⁹ dei ꝯstituiť. ¶ Septimū signū ē diuinaꝝ v̄itatū reuelatio. iuxta illŏ saluatoris Joh. xv. Jā nō dicā vos s̄uos ſȝ amicos. q꞉ oīa nota feci vobis q̄ audiui a p̄re meo. Et. i. Jo. ij dicit̃. Vnctio docebit vos de oībꝰ Sic̃ amor mūdan⁹ atq̃ȝ carnalis in oīmibꝰ excecat eos q̄s arripit ita

vt ipa q̄ amāt nō agnoscāt sed p̄/ciosa putāt q̄ vilia sunt ⁊ bona que mala. Sic charitas eos q̄s possidz in oībꝫ illuminat. facit em̄ affe/ctibꝫ mētis appropinq̄re ad deū. De quo dr in ps. Accedite ad eū ⁊ illuminamini. Et dicit btūs Aug. viij. de ciui. dei. Quāto flagrantiꝰ deū diligimꝰ tāto sereniꝰ ardētius q̄ȝ eum videmꝰ. Cuiꝰ p̄ma causa ē q̄ȝ charitas cōpescit ⁊ trāquillat īsolentē carnaliū ꝯsideriorū tumultū q̄ intellectualē oculuȝ obnubilat. Scd̓o q̄ȝ amor dei facit amātem seduliꝰ intimius ⁊ attentiꝰ inq̄rere statuȝ amati ⁊ placētia sibi. Item ꝑfectiꝰ ꝯgnoscit vinū gustādo et vidēdo sil' q̄ȝ solū vidēdo ⁊ n̄ gustādo. Modo amor ē q̄si q̄daȝ gustus exꝑimental' ipsius amati. ⁊ ꝑ cōseq̄ns facit ad pleniorē cognitionē eius q̄ amat. Itē sicut ferue/scēte calore tandem erūpet lux flāmea. ita in ardescēte amore surgit splēdor sapientie et ītelligētie quo candescit aīa tandē sicut ferrū ignitū. Item amor dei sinceriꝰ meret vt amans specialit ab amato diri/gat in cognitōe sui. et oīa in ordie ad ipm amatū. ¶ Octauū signū ꝑfecte charitatis est cuȝ hō nihil timet nisi deū. Dicit ei Joh. iiij. Perfecta charitas foris mit/tit timorē. Qd̓ exponēs Gilbertꝰ sup' Cañ. ſmōe. xiiij. dicit Charitas ꝑfecta est carere timore. Hec ei nihil penale habz. timor aūt penaȝ. Et subdit. Quid em̄ timebit charitas. veteres offensas. nō. q̄ȝ chari/tas operit multitudinē pctōrum. aut infirmitatē ꝓprie ꝯsciētie timebit ne decidat. non q̄ȝ fortis est vt mors dilectio. aut tꝑales timebit ꝓ xp̄o molestias. nō. tñ etiā ne si ee ne fuerint fatigari poterit dilectio ꝑfecta. nō. ideo amat charitas ne ꝑeat sed magis vult foris ineternuȝ ꝑire penaliter q̄ȝ intus vsu frustrari charitatis. ¶ Nonū est desideriū dissolutionis. vt vicȝ homo ex vehemētia diuini amoris cupiat dissolui et esse cū xp̄o. Nā spūssanctus animā quā replet sursū agit vt tendat ad locū suū. i. ad celū. et hoc ꝑ amorē et desideriuȝ. Quod pulchre ꝯclarat btūs Aug. xiij. cōfessionū dicēs. Pōderibꝫ suis agūtur corꝑa ⁊ petūt loca sua grauia deorsū ⁊ leuia sursū. Hec extra loca sua sunt inq̄eta. sed qd̓ est pōdꝰ in corꝑalibꝫ hoc amor in spūalibꝫ est. Vñ ait. Amor meꝰ pōdꝰ meū eo feror quocūq̄ȝ feror. Et subdit. Dono tuo dñe. i. spūsctō accendi/mur. et sursuȝ ferimur. Et dixi notanter vt hō cupiat dissolui ⁊ esse cū xp̄o. et h̓ ex vehemētia amoris. nō ex impatiētia viuēdi. nō ex pre/sumptōe de scītate vite. aut de ꝓpria salute. sic nōnulli stulti faciūt qui sic de se et de sua iusticia pre/sumūt ꝙ importune a dño añ tē/pus expetūt p̄miū sui laboris. nō considerāt tales qd̓ scribit Eccl'i. Hodie fenerat q̄s et cras expetit odibilis erit hō hmōi. Siq̄dē fe/neramur dño q̄cq̄d boni fecerimꝰ tempus aūt solutōis ipe deꝰ pre/fixit. s. diem mortis quē ipe nouit. Stultissimū ergo ē ⁊ ꝓcacissimū ante tꝑus illud p̄mium expetere. In exemplū accipiamꝰ apl'm. qui licet ad Phil'. j. cupiebat dissolui ⁊ esse cum christo. non tñ hoc ꝓter/ue petebat a dño. sȝ patiēt expectabat diuoluntatē. Vñ Aug. d. Qui

sicut Paulus desiderat dissolui et esse cū christo ille patiēter viuit et dilectabiliter morit̄. Et subdit. Vi de apl'm patienter viuentē.i. cum patiētia.nō amabat hic viuere sed patienter tolerabat. dissolui tn̄ et esse cū christo optimū dictabat. et ideo passioni appropinqns vehe mēter exultabat et glorificabat di cens. Bonū certamē certaui. cur/ sum consūmaui. fidem seruaui. in reliquo reposita ē mihi corona iu sticie quā reddet mihi dn̄s in illū diē iustus iudex. Decimū ē fre/ qns cōscientie discussio et examīa tio nō solū de peccatis mortalib) sed etiā venialib) que opponūt̄ fer uori charitatis X Undecimū signū est dilectio inimicoꝝ et bene ficētia ad eos habita. et hoc ꝓpter deū. et singulariter tūc est signuȝ ꝑfecte charitatis qn̄ hō ꝑfecta ac plena et forti volūtate diligit ini/ micū propter deū etiā actu iniuri/ antē et benefacit ei. sicut fecerīt xp̄s et stephanus. Propter qd dic̄ do min9 Mat. v. Diligite inimicos vr̄os et benefacite his q̄ vos ode/ runt ꝛc̄. Et postea subdit. Ut sitis ꝑfecti sicut et pr̄ vester celestis ꝑfe/ ctus est. Aliq̄ illoꝝ sunt signa cha ritatis pue et nouiter genite. Aliq̄ sunt signa charitatis aucte et robo/ rate. aliq̄ vero ꝑfecte charitatis et consūmate. Tres em̄ gradus di/ stingunt̄ charitatis. s. incipientiū. ꝑficientiū et ꝑfectoꝝ. Quos enūe rat Aug. sup. j. cano. Johis dicēs. Charitas cū fuerit nata nutritur. cū fuerit nutrita et roborata ꝑfici tur. Et ꝭm Tho. ij. ij. q. xxiiij. Illi tres gradus distinguūt̄ ꝭm diuer

sa studia ad que ꝑuenit hō ꝑ chari tatis augmētū. Nam cum in ho/ mine nascat̄ caritas tūc ei incum/ bit principale studiū ad recedēdū a peccato et ad resistendū concupi/ scentijs eius que adhuc in eo mili tāt et mouēt fortiter in cōtrarium charitatis. et hoc ꝑtinet ad incipiē tes vt ꝑficiant in charitate que in eis crescit ꝑ bona opa que opant̄. licet etiā ꝑficiant in virtutibus ꝑ opera virtuosa. Ipsis tamē prin/ cipalioꝛ cura et sollicitudo incum bit vt resistant peccatis quoꝝ ad huc inquietant̄ ipugnatione. Po9 q̄ȝ autē aliquantulū creuit chari/ tas et decreuerūt concupiscentie. vt iam nō sic fortiter et acriter im pugnent tunc succedit secūdū stu/ diū et cura. vt scȝ huiusmodi prin/ cipaliter intendāt ad hoc vt in bo no ꝑficiant et in virtutib) crescant et illud ꝑtinet ad ꝑficiētes. q̄ post q̄ȝ impugnatōem vicioꝝ min9 sen tiunt: iam quasi securius ad pro/ fectum tendūt. Ex vna tamē par/ te facientes opus. id est intenden/ tes profectui virtutum. et ex alte/ ra parte habentes manus ad gla/ dium. id ē resistentes impugnati/ oni viciorū. vt dicitur in Esdra in edificantibus hierusalē. Illi enim proficientes non solum intendūt profectui: sed etiam pugne contra vicia. q̄uis principalius bonoꝛuȝ operum profectui studeant et vir/ tutū. Postq̄ȝ charitas per augmē tum roborata est et creuerunt vir tutes quibus ligant̄ passiones et quietatur humanus animus. tūc succedit terciū studiū. s. sollicitudo et cura hoīs et ꝑncipalit̄ itēdit ad h̄

vt deo inhereat cognitōe et amore. et hoc ptinet ad pfectos q̇ totū studiū ad hoc deputāt vt alijs pretermissis vacēt deo ⁊ diuīs rebus q̄ꝫtū necessitas pñtꝭ vite patitᷣ ⁊ admittit. ¶ Hāc pfectōez ⁊ sapie ⁊ charitatis ⁊ oīm ṽtutū excellentissime habuit ṽgo maria q̄ pfecte fecit eā adherere deo. sic īdesinenᷣ ꝙ vt ipa inuit Cant. v. Cū ex naturali necessitate dormiuit corpeis sensib. itellectu et rōne vigilabat deo sp adherēs p altissimā diuiorū cōtēplatōz. p ardētissimā dilectōez. cū inestiabili mētꝭ dulcedīe spūali. De pfectōe sue sapīe loq̄nſ Bern. sup illō Apoc. xij. Signuz magnū appuit ī celo mlr amicta sole. sole aūt phibetᷣ amicta. qꝛ pfūdissimā diuie sapīe abissū vltra q̄ꝫ credi pt penetrauit. vt q̄ꝫtū sine psonali vnione creature ꝯditō patitᷣ. illi luci inaccessibili, creditᷣ īmersa. De eiꝰ ardētissimo amore dic̄ Hiero. in ſmone de assūptōe. Cogitis me. puto ꝙ q̇cq̇d cordis est. q̇cq̇d mētis. q̇cq̇d ṽtutis hūane. si totū adhibeas nō sufficit vt cogitare valeas q̄ꝫ indesinenᷣ cruciabatᷣ ardore ipius amoris. q̄ꝫtū mouebatᷣ spūscō repleta celestiū secretoꝝ incitamētis. qꝛ et si diligebat xp̄m ex toto corde nouis tn̄ q̄tidie inflāmabatᷣ ꝺsiderioꝝ affectib. tāto siq̇dē validiꝰ q̄ꝫto diuīs intꝰ illustrabatᷣ visitatōib. quā totā repleuerat spūscī gr̄a totā īcāduerat diuinꝰ amor ita vt in ea nihil esset qō mūdanos violarꝫ affectꝰ. sꝫ ardor cōtinuꝰ ⁊ ebrietas pfusi amorꝭ. Et q̇s estiare possꝫ iternū gaudiuz ⁊ spūalē dulcedinē quā itēsissime sensit purissimꝰ animꝰ in tā alta ⁊ clara cognitōe dei ⁊ diuioꝝ ac ardētissima charitate. sꝫ quā etiā sensit in filij sui cōtrectatōe cū eū ṽgo btā cōtieret brachijs oscularetᷣ labijs. pasceret vberib. sacroscīs et gaudētib inspiceret oculis in suo virgineo gremio illū q̇ in celis est cib angeloꝝ ⁊ scārū aiaꝝ. nō dubiuz q̇n intīa pfūderetᷣ suauitate quā nō licet hoī loq̇. atqꜫ tāta spūali dulcedīe vt nos in t̄ris t̄li dulcedīe pfruita est qō īnuit spūscūs cū in eius psona in Cant. dicit. Comedi fauū cū melle meo. bibi vinuz cū lacte meo. ¶ De pfectōe vero suaꝝ virtutū dicit Hiero. Si diligēter attēdas nihil est virtutis nihil splēdoris. nil gr̄e. nihil cādoris. qō nō resplēdeat in virgīe maria. cuiꝰ etem̄ mēs vnq̄ꝫ purior fuit. cuius cor mūdiꝰ. cuius animus deuotior. cuiꝰ vultus hūilior. cuiꝰ sermo moderatior. cuius vita sanctior. cuius responsio mansuetior. cuius cōuersatio honestior. q̄ virgo castior corpe ⁊ spiritu. Ipa em̄ fuit om̄is virtutis ⁊ bonitatis exemplū. Vn̄ ſm Ambro. sup Lucam. In virgiali vita marie velut in speculo refulget species castitatis ⁊ forma virtutꝭ. Et subdit. Hic sumatis exempla viuendi. vbi tā q̄ꝫ in exēplari magisterij signa expressa probitatis ostēdūtur quid fugere. quid tenere. ⁊ quid corrigere debeatis. Talis em̄ fuit maria vt eius vita sit omniū disciplina.

A ¶ Est consequenter questio. Utrum homo scire possit se esse electū. ⁊ ptinere ad ciuitatē di aut possit scire se esse reprobatū ⁊ ptinere finalitᷣ ad ciuitatē diaboli. Rn̄detᷣ prio ꝙ nemo pt h̄ de cōi

lege oīno certitudinalr̄ scire se eē pdestinatū ⁊ finalr̄ ad celestē ciui tatē puētur̄ū. Nam sup illō Ma thei. xxij. Multi sunt vocati ⁊c. dic Grego. in ome. scōe dn̄ice. Nōnul li bona nūc incipiūt. nōnulli vo ī bonis que inceperūt nō psistunt. alter em̄ pene totā vitā suā in pra uitate ducere conspicit̄. sȝ iuxta fi nem vite sue a prauitate sua ad di stricte penitētie lamenta reuocat̄. Alter videt̄ electā vitam ducere ⁊ tn̄ hūc cōtingit ad erroris neq̄ciā ppe finem vite declinare. Ali⁹ bo nū inchoat meli⁹ cōsūmat. Alius malis actibꝫ a primeua etate se se ducit et in eisdē opibꝫ sp deterior cō sūmat̄. tanto ergo se vnusq̄sq; in humilitate dep̄mat q̄nto si sit ele ctus ignorat. Et ppe finē ome. dic Quia nulli est certū de se electū se esse restat vt oēs trepident. oēs de sua actōe formident. oēs in diuina misericordia gaudeāt. null⁹ d̄ suis viribꝫ p̄sumat. Et Aug. in solilo quio loq̄ns ad dn̄m dicit. Nō gl̄i etur ante te oīs caro sȝ pauescat et cōtremiscat a facie tua cū ignoret hō an amore vel odio dignus sit. sed in futur̄ oīa reseruāt̄ incerta. Uidemus em̄ ml̄tos d̄ne et audi uimus a patribꝫ nr̄is. qd̄ vtiq; si ne timore magno non recolo. sine tremore magno non confiteor as cendisse prius vsq; ad celos ⁊ in ter sidera nidum suū collocasse. postmodū aūt cecidisse. et cetera q̄ ibi sequunt̄. Et iter̄ Augu. in fine disputationis cōtra pelagianos dicit. Hic nemo gl̄iet̄. nemo despe ret. sol⁹ em̄ deus scit q̄ sunt eius. inq̄stū autē possum⁹ oēs homīes ad bonū opus hortemur. nulli de speratōem inducam⁹. pinuicē ore m⁹. in cōspectu dei nos hūiliem⁹ dicētes. Fiat volūtas tua. ipi⁹ erit prātis iudiciū nobis debitū muta re damnatōis. et grām pdestinati onis indebitā nobis progare

B Scōo dicit̄ q̄ sunt aliq̄ siḡ ex q̄bus pōt pbabiliter cōiectura ri q̄s sit pdestinatus ⁊ q̄s p̄scitus quis ventur⁹ sit ad celū finalr̄ aut quis ad infernū. Un̄ Bern̄. in q̄ dam sermōe dicit. Si nullū oīno signū electōis meremur q̄ in hac vita exules ab indigenis. h̄ est celi ciues a ciuibꝫ babylonis instiūt. q̄ esse poterit cōsolatio inter spem ⁊ metū anxia sollicitudine fluctuāti bus. nō vtiq; penitus sine testio nio consolatōis electos suos de relinq̄t. Primū ergo signū re probatōis hōis et q̄ ptineat ad ci uitatē diaboli ē in hac vita n̄ sub iici penalitatibꝫ adam ⁊ toti poste ritati sue p prio pctō inflictis. nec flagellari tribulatōibus q̄bus se pe flagellat dn̄s p pctis ipor̄ pro priis. Sunt em̄ aliq̄ vt vult Aug. xxi. de ciui. dei. q̄ in hoc secl'o quasi nihil patiūt̄ aduersi. sed q̄si in hu iusmodi seculi rebꝫ oībus p̄spant̄ quia sunt sani potētes diuites. et viuūt in deliciis. Et h̄ est signū q̄ sicut elector̄ portio est aduersitas huius vite. sic reprobor̄ portio ē bona hui⁹ seculi. Unde Lu. xvi. d̄ diuite epulone dicit̄. Recepisti bo na in vita tua ⁊ lazarus silr̄ mala. nunc autē hic consolat̄ tu vo cru ciaris. Et pp̄heta de q̄libet taliū dicit in p̄s. In vita ipius bn̄dicet̄. benedicet̄ q̄dem multiplr̄ in diui tiis honoribꝫ deliciis et aliis hu iusmodi p̄sentibꝫ bonis ⁊ q̄ sensua

ps. 48.

lis appetit dū hic viuit. Et subdit. vsqꝫ ineternū nō videbit lumen. Quia vt dicit Aug. sup codē. Cū h esset in tenebris erat gaudēs falsis bonis ⁊ nō amās vera bona. ⁊ iō hinc ad tartara ibit. a tenebris som niorū excipient eū tenebre tormē/ torū. Et in Job scribit. xxi. Ducūt ī bonis dies suos ⁊ ī pūcto ad ifer/ nū descendūt. Legit ⁊ btm̄ Amb. vehementer ammiratus de quo/ dam hospite suo ditissimo qui ab ambrosio sup ei⁹ statu interroga/ tus rn̄dit se omnia sp ad votū ha buisse ⁊ nihil sibi de quo ꝯtristare tur euenisse. Quo audito ambrosi us p̄sentiēs illi iminere interitū fe stināter cū suis recessit ab eo. queꝫ statim terra absorbuit cū oib⁹ di/ uitijs. Et Gre. in om e. Mora ma nifestū pditōis indiciū est. cū affe/ ctantis iniqtatib⁹ subseqns finiet affectus. ⁊ nulla ꝯtrarietas ab eo impedit qd mens pversa ꝯcepit. Scōm signū est sub penalitati/ bus huius vite nō ingemiscere ad emēdatōem. sed sub eis magis per uerti et īdurari. queadmodū pha rao rex egypti q sub tot ⁊ tātis fla gellis dei se nō correxit obrut⁹ flu ctibus maris rubri in pctis suis i terijt. vt habet in hystorijs Exodi xiiij. Unde dicit mgr di. xv. quarti Qui iter flagella duriores interi⁹ fiunt p̄sentib⁹ eterna cōnectūt. vt tpale suppliciū sit eterne pene ini/ tiū. ⁊ vt videat h qd ī inferno seqt Un̄ Aug. Ignis succēsus est ⁊ ar/ debit vsqꝫ ad inferni nouissima. i. vindicta hic incipiet ardebitqꝫ ad extremā dānatōem. Ter/ ciū signū est psistere in aliq cōmūi peccato maxime circa seniū. vt ī v/ sura. in auaricia. fornicatōe. tyran nide aut mercatōis fraude. ⁊ sic d alijs pctis mortalib⁹. Signū ei ē q talis sic psistēs in aliq pctō ī eo vsqꝫ in finem pmaneat. et sic dāne tur. qꝫuis eni possit in fine vite ha bere contritōeꝫ de pctis ⁊ ve peni tere. hoc tn̄ difficile ē valde ⁊ timo rosum ppter grauē dolorē corpis. propter vehementē timorē mortis ⁊ etiā eterne dānatōis. propt for/ tem tristiciā quā habet de sepatōe vxoris et liberis qs inordiate dile xit et adhuc diligit. et etiā propter dimissionē mundi et omniū mū/ danorū a qbus iuitissime recedit. Et insup vt ait Aug. in qdā smōe Deus hac aīaduersiōe punit pec catores vt moriēs obliuiscat sui q viuens oblitus ē dei. Quartuꝫ signū est freqns recidiuatio ī ideꝫ peccatū mortale. Quia sicut recidi ue egritudies solent esse mortife/ re in corpibus. ita recidiue spūales sunt mortales aīabus. ppter qd d recidiuāte dicit dn̄s Lu. xi. Et erūt nouissima hoīs illius peiora prio ribus. Quītū signū est velle cō tentari in vita p̄senti ppetue sine morte et renūciatōne bonorū vite future. seu de ill' nō curare. dūmō de bonis vite p̄sentis copia habe ri ppetue possit. Unde iuenies nō nullos mortaliū vsqꝫ ad h desipi entes. et ita p̄sentis seculi delectati onib⁹ affectatos q optōe data po tius huius misere vite statū queꝫ quidā ducunt in honorib⁹ ptātib⁹ diuitijs et voluptatib⁹ ppetua cor pis valitudine eligerēt qꝫ statū in regno celesti pmissum. Tales par uipensores regni dei ⁊ gratie ei⁹ in grati nisi hanc mentē mutent. nec

Dan. 32.

sentis vite felicitatē retinebūt. nec
future vite felicitatē obtinebunt.
sed vtrāqꝫ ꝑdūt et iuste q꞉ statū re
gni celestis eis ignotū nō cupiunt
nec quia bonis p̄sentis seculi frui
eternaliter possunt. Vn̄ ẜ euiden
tius cōstare posset aliquos ad cele
stem hierusalē nō ꝑtinere q̄ꝫ ex h
ꝙ optōe data p̄eligerent ꝑpetue ī
babylone habitare q̄ꝫ in celesti hie
rusalē habitare. D Etiā aliq̄
sunt signa electōis hoīs et ꝙ fina
liter ꝑueniet ad celeste regnum.
Quoꝝ primū est oīa. s. penalitates
aduersitates. imo ⁊ pctā cōmissa
euenire ⁊ cooꝑari ad verū bonuꝫ.
qḋ est felicitas aut ad oꝑa ⁊ virtu/
tes quibꝫ meremur felicitatē. Qḋ
notat apl's Ro. viij. dicēs. Diligē
tibus deuꝫ oīa cooperāť in bonū
qui f̄m ꝓpositū vocati sunt sc̄ti. i.
p̄destinatis oīa cooꝑanť in bonū
vt dicit Aug. in li. soliloquiorum.
Cooꝑanť auteꝫ eis penalitates et
aduersitates in bonū qn̄ ꝑ eas hō
exerceť in virtutibꝫ et ꝓuocatur et
q̄si stimulať ꝑ eas vt ī oībꝫ ad deū
recurrat. ⁊ totā suā fiduciā ī eo po
nat sentiēs se aliū consolatorem ⁊
adiuuare potentē nō habere. De
talibꝫ salubriter afflictis dicit ꝓ/
pheta. Multiplicate sūt infirmita
tes eoꝝ postea accelerauerūt sup/
ple cōuerti ad dn̄m ꝯsolatorem et
medicū. Vnde Osee. vi. In tribu
latōe sua mane surgent ad me. Et
istū ꝓfectū aduersitatū sentiēs ꝓ/
pheta dixit. Bonū mihi q꞉ hūilia
sti me. Glo. i. diuersis tribulatōni
bus ⁊ temptatōibꝫ exercuisti vt di
scam facere iustificatōes tuas. id ē
oꝑa iustitie. Etiā ꝓpꝰa pctā coo/
ꝑanť electis in bonū. et h tunc

qn̄ hō ex casu et lapsu in aliqḋ pec
catū redditť in ceteris cautior ⁊ in
oculis suis vilior ⁊ hūilior. in pe/
nitēdo feruētior ⁊ efficacior. ī com
patiēdo fragilitati alioꝝ ꝓmptior
Propter qḋ dicit Aug. soliloq̄oꝝ
Predestinatis oīa cooꝑanť in bo
nū etiā peccata. Et subdit. Cum ce
ciderint nō collideť q꞉ tu dn̄e sup/
ponis manū tuā custodiēs oīa os
sa eoꝝ. vt nec vnū ex his contereť
mors autē peccatoꝝ pessima. Se
cundū signū ē viriliter resistere ho
stibus nr̄is. s. mūdo carni ⁊ dmo
ni qui nos ad ꝯsensū pctī trahere
conāť. Et h signū tāgit ꝓpha cū ait
In hoc cognoui quoniam volui/
sti me quando n̄ gaudebit inimicꝰ
meus sup me. Gaudet ei ⁊ exultat
diabolꝰ ḋ casu iusti. vt dicit glosa.
Et Aug. sup illḋ. Qui tribulāt me
exultabāt si motꝰ fuero. Itē apl's
dicit. Nemo coronabiť nisi q̄ legi/
time certauerit. Et Ioh. ij. Omne
qḋ natū est ex deo vincit mūdum.
Terciū signuꝫ est habere se in hac
vita nō vt hospes fixus ita vt nō
studeat bona p̄sentis seculi q̄ sunt
voluptates p̄sidentie honores et
diuitie cū tanta sollicitudine q̄re/
re ⁊ tā tenaciť retinere ac si sit sem
ꝑ sic māsurꝰ hic. sꝫ hr̄e se ꝑ modū
exulis ꝑegrini sollicite ī suā patriā
remeātis. et hoc fit cū hō rebꝫ pre
sentis seculi nō inheret ex amore
vt eis vtatur n̄ ad desideria explē
da sed tm̄ ad necessitates spernen
tis vite supplendas. et ita bona p̄
sentia habet in vsu et tanq̄ꝫ in trā
situ. eternas vero habet in desi/
derio et peruentione. quemadmo
dum peregrinus omnia in via oc
currentia pertrāsit nō inherendo

eis amore aut īsistēdo. sed solū a/
nimo desiderat et corꝑe festiat ad
patriā. sic cū ꝑsentia paruipendit.
ꝙ nihil habet nec habere cupit cū
pctō. Cum ad diuitias affluentes
nō apponit cor. de ipis rebꝫ posses
sis quotidie mercedes q̄rit eas to
ta sollicitudie ad laudem ⁊ bono
rē dei suāqꝫ et alioꝝ necessitatē or
dināndo ac dispēsando. ⁊ sic plꝰ gau
det d̄ bono oꝑe ad qd̄ sibi seruiūt
diuitie q̄ꝫ gaudeat de bona posses
siōe. Et vult Gre. in ome. xxxvi. su
ꝑ euangelia. Qui em̄ bonis huiꝰ
seculi sic vtunt̄ trāseūt. nec se in eis
arrestāt amore ⁊ desiderio. sed oīa
ī adeptōe celestiū bonoꝝ ordināt
magnū habēt signū ꝙ ad celestez
ꝑtineant ciuitatē ad quā ita festi/
nant. Propter hoc paulꝰ ex ꝑsōa
sua ⁊ alioꝝ dixit. Quādiu sumus
in h̄ mūdo ꝑegrinamur a dño. Et
iteꝝ ait. Non habemꝰ hic manen
tē ciuitatē sꝫ futurā inq̄rimꝰ. Pro
pter hoc etiā dñs ad discipulos su
os dixit eos nō esse de hoc mūdo.
Joh. xv.

Quartū signū ē
ꝯsciētiā ꝓpriā imo ⁊ totā vitam
freq̄nter et diligent̄ discutere exa/
mie ꝓprio et alioꝝ iudicio. ꝙ si hō
inueniat se reū alicuiꝰ mortal' sta/
tim illd̄ tollat ꝑ pnīe lamēta. aut
si inueniat se forte ad aliqd̄ pctm̄
inclinatū remediū adhibeat. q̇ em̄
ita agit magnū habet signū salutꝭ
sue. qꝛ in corꝑali egritudie cū mor
bus nascit̄ faciliꝰ remediū adhibet̄
cum igit̄ morbus inexistēs nō sen
tit̄ aut nō inesse credit̄. remediū n̄
q̄rit̄. et ita in eo vsqꝫ ad interitum
ꝑsistit̄. et ita ītelligit̄ de morbo spi
rituali in q̄ ignorāter morit̄ ꝓpter
negligentiā sufficiētis discussionis
ꝯsciē ꝓprie ac total' vite. Et qꝛ sola
charitas diuidit inter filios regni
⁊ ꝑditōis. qui em̄ sunt in charitate
⁊ in ea decedūt sunt filij regni ⁊ n̄
ꝑditōis. Et ideo signa priꝰ posita
de inexistentia charitatis etiā sūt
signa ex quibꝫ argui potest ⁊ ꝓba/
biliter cōiecturari ad vitam et̄naz
ꝑtiere. et sic erūt pl'a signa predesti
natōis. Et dicit Aug. Si non es ꝑ
destinatus fac vt ꝑ̄destineris. h̄ ē.
si nō apparent in te signa ꝑ̄destia
tionis fac vt in te appareāt. Quia
igit̄ nescis certitudinal'r an sis ele
ctus ad vitā. si ex hoc ergo anxiarꝭ
age oꝑa bona. conare ad ꝟtutes.
fac vt ꝑ̄dicta signa in te appareāt.
⁊ magnā ex hoc habebis consola/
tionē in hac anxietate tua. in h̄ ti/
more tuo. et magnā fiduciā ⁊ spez
bonam ꝙ filius dei sis et ad cele/
stem ꝑtineas ciuitatē. Vñ Ber. ī
quodā sermōe. Certitudinē veraz
vtiqꝫ n̄ habemꝰ sed spei fiducia cō
solat̄ nos. et ne dubitatōis anxie/
tate cruciemur sunt nobis data si
gna q̄dā q̄ sunt indicia manifesta
salutis. Et ita dñs q̇bꝫ certitudinē
negat cām sollicitudis ꝑ̄stat siml'
⁊ gr̄am consolatōis. Hec ille ī sen
tentia. Qui igit̄ dicta octo siḡ ha/
buerit ⁊ ī eis ī finē ꝑmāserit haud
dubiū est de nūero electoꝝ. et ꝑ er
ueniet ad btitudinem et̄nam. Ad
quā vniuersal'r tēdere ⁊ feliciter ꝑ/
uenire faciat omīps dñs q̇ in tri/
nitate viuit et regnat deꝰ. Amen.

In die sctō Pentheco.

Sermo l

Si quis di-
ligit me sermone meum

Sermo L

seruabit. Joh. xiiij. ¶ Notan-dū p̄mo q̄d est diligere deū. ꝛ q̄d diligere sup ōīa. ꝛ qui sic diligit deū ꝛ sermones eius seruat. Et ex hoc multi sequētur boni effectus q̄rū aliq̄s dn̄s enūerat ī euāgelio Notādū ꝙ null⁹ actus nr̄ bonus est deo placēs aut meritorius vite eterne nisi ip̄e sit dilectio dei super omīa aut actus liber bon⁹ depen dēs causaliter ex dei dilectiōe sup omīa. aut eius habitu. s. charitate infusa vt docet circa dis. i. p̄mi sen. Valde ḡ necessariū est vt deū sup oīa diligam⁹. ꝛ illa ei⁹ dilectōe mo ueamur ad oīa alia nr̄a opa faciē-da. ꝛ oīa alia volita referam⁹ fina liter in deū. Sit nobis exēpluz eo mō quo medicus volēs sanare ali quē ex illa volitōne sanitatis mo-uet ad studiū in libris ad vidēduz vrinā illius infirmi. ad cōficiēduz medicias ꝛ ad alia mlta opa sua. ꝛ illa opa ꝛ opata refert in sanita tem pp̄ter quā oīa illa opat. Sic pat volēs filijs suis bonū ex illa volitōne mouet ad volēdum the zaurizare eisdem filijs. ꝛ ex illa vo litōe mouet vlt⁹ ad eūdū ad vene tias ad emēdū ꝛ vēdēdū ꝛ multa alia faciēdū pp̄t h̄ ꝛ ad istū finē vt p̄uideat filijs ī tp̄alib⁹. Sic ī p̄po sito. ¶ Dicerz aliq̄s. Penes q̄d no sco ꝙ ego diligo deū. R̄n̄dit dn̄s statim an̄ hoc euāgeliū dās certū signū et infallibile argumētū per q̄ð vnusq̄sq̄ꝫ experiri pōt vtꝝ deū vere diligat remittēs nos ad opa cū dicit. [Qui habet mādata mea et seruat ea ille est q̄ diligit me.] Idē innuit dn̄s in p̄ncipio huius euangelij cū dicit. [Si q̄s diligit me sermonē meū seruat.] Et nota

ꝙ tripliciter seruantur sermones dn̄i. s. corde. ore. ꝛ ope In corde vt ea iugiter meditemur. Ore vt per ea p̄ximos edificemus. In ope p̄ impletiōez bonoꝝ operū. De q̄ꝝ p̄mo dr̄ Deutero. iiij. Caue ne ali-q̄n obliuiscaris eoꝝ q̄ p̄cepit tibi deus. Et Ecc. Que p̄cepit tibi de⁹ cogita sp̄. De scd̄o iteꝝ. Si intelle ctus est tibi respōde p̄xio tuo. s. p̄ doctrinā ꝛ edificatōnez. De tercio p̄s. Declina a malo ꝛ fac bonum Hec etiā tria inuit Grego. in ome lia hodierna. d. De dilectōe cōdito ris mens. lingua. ꝛ vita req̄ratur. Qui ergo sic seruat dei verba. ve-re deū diligit. p̄batō em̄ dilectōis exhibitō est opis. vt dic̄ h̄ Grego. et subdit. hīc in ep̄la sua btūs Jo hā. d. Quia q̄ dic̄ diligit deū ꝛ mā data eius nō custodit mendax est. Vere em̄ diligim⁹ si ad mandata eius a nr̄is nos voluptatib⁹ coar tam⁹. Nā q̄ adhuc p̄ illicita deflu it p̄fecto deū nō amat. q̄ꝛ ei in sua volūtate cōtradicit. Et notādū cū aliq̄s aliū vere diligit tūc p̄mo cō placet sibi. ꝛ gaudet de omī bono q̄ð noscit alteri p̄sentialiter inesse Scd̄o desiderat sibi bonū futurū quo adhuc caret. Tercō tristat de malo p̄senti q̄ð hic sibi iminet. et similit tristat de futuro malo q̄ð timet incurrere. ꝛ illð cauet Quar to conat ad cōformādū se volūta ti sue. ꝛ libēter cōuersat sibi corpe ꝛ aīo de ip̄o cogitando ꝛ loq̄ndo. Sic docēt doctores in. iij. sen. di. xxvij. Et Aresto. ix eth. Et pōt vn⁹ q̄sq̄ꝫ experiri in se alterius sibi veri dilecti. Cū ḡ sic sit inter hoīes. erit similit respectu dei. vt iste q̄ vere diligit deū gaudeat ꝛ cōplaceat si-

s

bi de omi bono intento dño deo
qd sibi noscit inesse. vt q eternus
omipotes rc. potes pctores puni
re. q oia noscit/et nō latent ei pctā
nostra. qui est districte iust⁹ et nul
lū dimittit impunitū. q est infinite
largus. et nullū bonū dimittit ir/
remuneratū. rc. Et gaudz et com
placet in omi honore q sibi extrin
sice exhibet. et desiderat q sibi ho
nor exhibeat debitus. et hoc pmo
uet p posse. timet in se et in alijs.
et conat volūtate interius et ope
exterius exeq oēm dei ordinatōez
et ome ei⁹ mādatū et h ppter deū
vltiate ad eius. s. laudē et honorez
Talia igit sūt signa dilectōis dñi
dei. z q̄zto sunt fortiora z maiora
tāto maiorē intēsionē z pfectiorez
significāt dilectōez B ¶ Cōse
quēter ponit effect⁹ dilectiōis dei
Prim⁹ est. Et pater meus diligz
eum et quē pater diliget eūdē z fi
lius z spūssctūs. q2 sicut ille tres
psone sūt vna deitas. ita z vna di/
lectō. Scōs effect⁹ dilectōis est di
uina visitatio. qui tāgit ibi. Et ad
eum veniemus nō solū pater z fi
lius ad animā diligentē. z se eius
mādatis obtpantē. sed z tota tri/
nitas z quelibet diuinarū psona/
rum. Nā de patre z filio habetur
hic cū dicitur. Et ad eū veniemus
Sed de spūsctō dicit Johis. xiiij.
statim añ psens euāgeliū. Ego ro
gabo prez z aliū paraclytū dabit
vobis. vt vobiscuz maneat ineter/
nuz. Et cū deus venit ad piā men
tem nō venit vacuus. sed ei mul/
ta bona affert. z principaliter cha
ritatē infūdit que homini multa
confert. q2 eū cōfortat z pmptifi
cat ad opa bona. et omia opa bo
na ex ea pcedentia facit deo accep
ta. ¶ Diceres qñ venit. Rñdet q
in baptismo pmo Et si hō labitur
in mortale tūc in cōtritōe reuertit
z q̄zdiu manet hō sine pctō mor/
tali. tam diu manet deus cū hoīe
Et qtienscunqz hō extra mortale
sumit aliqd sacrm digne. semper
augetur sibi charitas. Et qñcunqz
operatur opus bonū ex charitate
tūc meret nō solū vitā eternā. sed
et charitatē sibi augeri. Et ergo qñ
hō diu esset in charitate et diligēs
z sollicitus in opib9. posset tanto
augeri charitas z pfici. vt nō solū
moueret hoīez ad opa necessitatis
z precepti. sed etiā ad opa perfectō
nis que sūt potissime cōsilia. ¶ Di
ceres quādo recedit ab hoīe. Rñ/
det quādo homo peccat mortalit
z tūc etiā pdit charitatē totā. z qc/
quid in tali statu opat p illud nō
meret vitā eternā. Ex ist patz fm
b. Grego. Ex q dei dilectō tāta bo
na nobis cōfert. et deus tā diligē/
ter hoc a nobis requirit. et ex q taz
deificū est vt eū diligamus. q2 im
mensuz bonū et taz multa nobis
exhibuit. debem⁹ ad hoc maxime
conari. Sed dicit Aug⁹. Ex nihil
tā excitat. nutrit z augmētat dile/
ctionē dei in nobis. sicut beneficio
ruz eius frequēs cogitatio Cogite
mus igit quō omipotēs dñs gra
tuite nos pduxit in esse. z tā clemē
ter nos nutriuit ac gubernauit in
hodiernū diē. q̄z a mltis pctis nos
custodiuit in q cadere potuissem⁹
sicut in multa cecidim⁹. q̄z patien
ter nos sustinuit. et nos ñ pmisit
in pctis nrīs mori. z ppetue dam
nari. sed lōganimiter nrām expe/
ctauit ɔuersionē. q̄z benigne ad se

redeūtes suscepit et pctā indulsit. ⁊ cū p peccatis nostris satisfacere nō possemus. q̄ꝫ misericordit nobis dn̄s pater filiū suū dedit in p̄ciū qui ⁊ nobis inumerabilia bn̄ficia cōtulit. ⁊ vltra hec oīa vt mereamur vitā eternā tota diuitas se nobis dat q̄tidie cū ad pias mētes venit eius charitatē infundit et bona opa. vt p illis suis donis nos ppetue coronet. H ¶ Et nota q̄ q̄uis vt dictū est supi⁹ de aduētu. deus sit vbiqꝫ ⁊ in omībꝫ creaturis generalit. tn̄ q̄dā modo specialiori est in aīabus sctis que suā volūtatē faciūt. De q̄ loquēs Aug⁹. in epl'a ad Hieronimum de origine aīe dicit. Queadmodum aīa p omes pticulas corporis est sit nec minor est in minoribꝫ. nec maior in maioribꝫ. sed tn̄ in aliis intēsius opatur. cū in singulis pticulis corporis essentialiter sit. Ita ⁊ deus cū sit in omnibꝫ rebus essentialiter ac totus. in illis tn̄ plenius esse dicit q̄s inhabitat etiā in q̄bꝫ ita est vt faciat eos templū suum. Sicigit aīa dr̄ esse speciali⁹ in corde. quia intēsi⁹ ⁊ plura ⁊ p̄ncipaliora opat q̄ꝫ in alia pte corpis. ita de⁹ q̄ est vbiqꝫ ⁊ p̄ncipalius in bonis. eo q̄ illis spāliter se vnit. ⁊ eis īfūdit charitatē. ⁊ dilectōē dei et pximi in eis causat et cū eis vt dic Aug⁹. xv. de trinitate. Quotiens cū q̄ꝫ spūsscēs infundit aīe charitatē de nouo. aut p̄orē charitatē augmētat tūc dr̄ venire ad hoiē ⁊ sibi mitti. nō p motū localē. q̄z imo bilis est. s̄ꝫ p nouū effectū sanctificatōis quā causat in aīa ¶ Terci⁹ effectus dilectionis. [Et apud eū mācionē faciem⁹] fm. b. Grego. Deus ad aliq̄s venit. et apud eos

mācionē nō facit. sed cito recedit. vt sūt hi q̄bꝫ p̄ptritionē pctā mortalia dimittūtur et qui iterū recidiuant cito. vel deo venientē cor claudunt. d. illud Job. xxi. Recede a nobis sciētiā viarum tuaꝝ nolumus. Sup quo dic Grego. Hoc verbū dicere stulti minime presumūt. sed tamen puersi omes deo q̄tidie nō verbis sed factis et moribus dicūt. Quādo eñ illa agūt que dn̄s omnipotēs ꝓhibet quid aliud faciūt q̄ꝫ suū animū contra omipotētē claudūt. sicut eñ eius p̄cepta cogitare est eū ad se introducere. ita eius mādatis resistere est eū a cordis habitatiōe expellere. Dicuntigit dn̄o. Recede a nob quia ei ad se p̄bere aditū recusant. eūqꝫ actibꝫ prauis impugnāt etiā si verbis laudare videant. Residuum sup illo verbo apud eū manemus. vide i omel. Ad alios venit ⁊ apō eos mācionē fac. ⁊ sūt hi q̄ per baptismū aut pniāꝫ positi ad statū salut in eo pseuerāt. et q̄to diuti⁹ pseuerāt. tāto diuti⁹ spūssāctus cū eis manꝫ. et si vsqꝫ in finē hui⁹ vite pseuerāt sine pctō mortali tūc spūsscūs ppetue cū ipis manet. vn̄ Jo. xiiij. Si diligitis me mā da. m. ser. ⁊c. Qui n̄ diligit me ser. meos n̄ suat Sic ei obsuatō mādatoꝝ ē signū dilectōis vt dictū ē. sic n̄ suatio ē signū carētie dilectionis. Et sic dilectō ē cā obsuatiōis mādatoꝝ. sic carētia dilectōis ē cā nō obsuatōis. Deficiēte ei cā deficit effectus. et sic est etiā causa n̄ aduēt⁹ dei ad nos. Qz dic Hiero. in epl'a ad eustochiū ṽginē. Difficile ē aīaꝫ hūanā aliq̄d nō amare. q̄ q̄ nō amat deum amat carnem aut

mūdū. Si ergo carnē aut mūduꝫ aut q̄cūqꝫ terrena amat. tūc de istꝭ loquit̄. de istis cogitat. ⁊ ea exequit̄ ad q̄ t'lia trahūt ⁊ īclināt. q̄re ñ p̄t seruare verba dei que iubēt his cōtraria. s. celestē p̄riā ꝯsiderare. carnis desideria cōtēnere. mūdi gl'iā declinare. aliena nō rapere. ꝓpria largiri Qui igit̄ vult dei verba obseruare ⁊ in dilectōne dei ꝓficere. oꝑtet ꝙ studeat corpus suū ⁊ mūdū nō amare Vñ Hiero. vbi sup̄ Necesse est vt amor carnis amore spūs supet̄. desiderium desiderio extinguat̄. q̄cquid inde minuit̄ hic crescit. Et Aug⁹. dicit. Vbi ꝑfecta charitas ibi nulla cupiditas. [Et sermonē que audistis nō est meus sed eius q̄ misit me p̄ris]. q. d. s̄m Chrys̄. Nō solū nō amat me. sed nec p̄rē amat qui hūc sermonem nō seruat. qꝛ sermo quē loqꝛ non est a me sed a p̄re Subdit Chrys̄. Dicit aūt h̄ qꝛ nihil extra p̄rē loquit̄. neqꝫ p̄ter illud qđ illi videtur [Hec locutus suꝫ apud vos manēs.]carnali ⁊ visibili p̄sentia [Paclytus aūt spūssctūs] Hic dñs cōsolat̄ discipulos. ⁊ p̄mo ex illūinatione quā suscipiēt a spū sctō. [Paraclytus aūt spūssctūs quem mittet pater in nomine meo. ille vos docebit omīa]. i. faciet vos intelligere oīa q̄ dico vobis. Hec em̄ dixit dñs apostol' post cenā. Tūc aūt apostoli adhuc erant rudes ⁊ ī timore positi ex auditu passiōis xp̄i. ideo ad verba xp̄i male intendebāt. ⁊ ꝑ cōsequēs nō capiebant ea ad planū. ꝓpter qđ oꝑtuit gratiam spūsscti postea supplere istū defectū. [Et suggeret vobis oīa q̄cūqꝫ dixi vobis]. i. ad memoriam vobis adducet q̄cūqꝫ dico vobis. Vel spūsscūs docuit eos oīa que xp̄s nō dixerat eis nō valentibus portare. cōmēorauit q̄qꝫ quecūqꝫ dñs dixerat. ⁊ que cōmēdare memorie neq̄erūt]. ¶ Vbi notādū ꝙ sancti apl'i ad h̄ erant a dño electi vt euāgeliū qđ ip̄e dñs in ꝑuis hierosolimis ⁊ galilee locis p̄dicauerat. ip̄i omībus hoībus p̄dicaret. vt nō sit terra aut locus qui ñ audiat euāgelicas tubas. s̄m illud. In oēm terrā exiuit ⁊c̄. Et qꝛ apl'i adhuc timidi erāt ⁊ simplices ad loq̄ndū verbū dei. ⁊ ad āñūciāduꝫ euāgeliuꝫ xp̄i. Nō em̄ legit̄ ꝙ in quinquaginta dieb9 que a festo pasce vsqꝫ ad diē pēthecostes effluxerāt aliquē hoīeꝫ ad xp̄i fideꝫ conuertissent. Et ideo dñs ꝓmisit eis spm̄sctm̄. ⁊ iussit eos vt sederēt in ciuitate donec induerent̄ virtute ex alto. ⁊ hec ꝓmissio hodie impleta est. Vñ vt dꝛ Act. ij. Dū cōplerētur. ⁊c̄. vt habet̄ ex historia scholastica. Dū essent omēs discipuli simul in cenaculo. subito venit spiritussctūs. ⁊ repleuit viros ⁊ mulieres. ⁊ appuerūt suꝑ capita eoruꝫ radioli ignei ad modū linguaruꝫ.

¶ Et nota ꝙ iste lingue nō fuerūt spūssā. qꝛ creature. sꝫ fuerūt signa visibilia. qꝛ sigbāt inuisibilē missionē spūsscti. ⁊ ꝙ illos inhabitarꝫ ꝑ plenitudinē gr̄e. ⁊ ita cōmuniter fiebat in p̄mitiua eccl'ia potissime cū de lauacro ascēdebāt cōuersi vl' manus eis ꝑ apl'os īponebant̄. et h̄ fuit tūc necessariū ⁊ vtile eccl'ie ꝓ cōuersione infideliū. ⁊ corroboratione cōuersoꝝ. Nūc aūt similiter mittit̄ spūssctūs. sꝫ sine tali visibili signo. eo ꝙ mō eccl'ia est ī fide

⁊ veritate firmata. Et ideo hodierna die missus ē eis spūsſctūs qui eos impleuit singulis virtutibus ad p̄dicādū euāgeliū et ſctē ecclesie fūdatōez necessarijs. Nā absq̄z labore. ſʒ ⁊ simplici suo dono simul infūdit eis cognitōz oīm virtutū que in eoꝝ ⁊ ſctē ecclesie cedebant vtilitatē ⁊ eos subito tam sapientes ⁊ subtiles fecit in sapiētia ꝓfūdissima. ꝙ nullꝰ mortaliū eis valuit cōpari sicut eis ꝓmissū fuit a dn̄o. Luc. xxi. Ego dabo vobis os ⁊ sapiētiaʒ cui nō poterūt resistere oēs aduersarij vr̄i. Et. b. Hilarius. ij. de trinitate dicit. Querite et intelligite vtrū mirabilius fuerit mortuū suscitare. an impitis tātā scientiā intimasse. Et hiero. in epistola ad paulinū. Quicquid alijs exercitatō. ⁊ q̊tidiana in lege meditatio tribuere solet. hoc illis spūs sanctus suggerebat. Scd̄o absq̄z studio ⁊ preuio exercicio dedit eis hodie donū linguarū. vt. s. q̄libet illoꝝ absq̄z īpedimēto ⁊ q̄ꝫtum requirebat̄ ad fidei doctrinā sciʒ intelligere ⁊ loqui omniuʒ gētiū linguas. vt dicūt Leo papa et Maximinus in sermonibus huius festi Et Grego. in omel̄. hodierna. Et s. Tho. ij. secūde. q. clxxvi. Quia p̄ceptū fuit eis a dn̄o Math. vlt. ⁊ Mar̄. vlt. vt discurrētes ꝑ vniuersū mūdū docerēt oēs gentes. ⁊ ideo necessariuʒ fuit eis scire oīm gentiū linguas. vt ab eis intelligi possēt. ⁊ ip̄os loquētes possent intelligere. Tercio taʒ copiosam eis charitatē infudit vt ita animati et roborati ꝓ̄ore timorē deponerēt ⁊ veritatē fidei intrepide p̄dicarēt. ⁊ vt tormēta que prius metuebāt modo gaudenter ꝓ noīe iesu sustinerēt. vt vult. b. Grego. in omelia hodierna. Qui eīm ꝓ̄us ꝓ metu iudeoꝝ in vno conclaui residebāt. ⁊ de xp̄o in sue natiuitatis lingua loqui apte non p̄sumebāt. ita hodierna die spūsſcti aduētu roborati sūt vt ip̄m in aliena lingua libere loquerent̄. q̄ꝛ inflāmatū cor despexit tormēta que prius metuebat. et vim carnalis fortitudinis vicit amor cōditoris. ⁊ ideo etiā cōstituti añ cōciliū senioris populi denūciātibus eis ne amplīꝰ loquerent̄ in noīe iesu Rn̄dit petrus cū alijs aplīs. Opꝫtet deo magis obedire q̄ꝫ hoībus. Et iteꝝ. Si iustū est in cōspectu dei vos potius audire q̄ꝫ deū vos iudicare Nō eīm possumus q̄ vidimus ⁊ audiuimus nō loqui. ⁊ ſcti aplīi cesi dimitrebātur tūc ibāt gaudētes a cōspectu cōcilij. q̄m digni habiti sūt cōtumeliā pati. Actuū. iiij. ⁊. v. Ecce dicit Grego. Gaudet petrus in verberibꝫ q̄ añ timebat in verbis. ⁊ qui prius ancille voce requisitꝰ timuit. post aduētū spūsſcti vires p̄ncipū celꝰ ꝓ̄mit. Sequit̄ in euāgelio. [Pacē reliquo vobis. pacē meā do vob.] Hic dn̄s scd̄o cōsolat̄ suos discipulos. ⁊ hoc ex pacis collatōe Nā dn̄s hec dixit discipulis suis post cenā cū statim ire voluit ad passionē ⁊ mortē. ⁊ iā ſm̄ Bern̄. q̄si vltimo illis valefaciēs forte ruit in oscula eoꝝ ⁊ dixit. Pacē relinquo vobis. pacē meā do vobis. ¶ K Et est notādū ꝙ triplex est pax bona Pria est tp̄is ⁊ est q̄es hoīs cū exclusione tribulatōis ⁊ molestie ab extrinseco venientis. ⁊ illaʒ dn̄s nō reliquit hic apostol̄, sed ꝓ̄

nūciauit eos multa passuros. cū infra. xvi. ca. dixit Absq3 synagog̃ facient vos et venit hora vt oīs q̄ interficit vos &c. Scḋa est pax pectoris. et est debita subiectio mentis ad deū. viriū inferioꝝ ad supiores. et amor ꝓrioꝝ et cōsensus cū ipis in bono. et illā reliqt dn̄s suis in hoc seculo q̄uis adhuc impfectā. Vn̄ Aug⁹. hic dicit. Pacem nobis reliquit in hoc seclo in qua manētes hostē vincim⁹. et vt etiā hec intelligam⁹. Justi eṁ habēt volūtates suas cōformes diuie. et ei subiectas. et vires inferiores sb̄ijciūt supioribꝫ et nō tumultuant̄ passionibus. aut si exurgūt: eas repmūt. et q̄tum in eis est cū oībꝫ ꝓxis cōcordāt in bono et oēs diligūt in deo. et ita hn̄t illā scḋaz pacem. q̄uis adhuc iperfectā. q2 aliqn̄ dissentire possūt et sepe ab hoste ipugnātur sed vincūt et aduersa patiūtur. sed patiēter tolerant. Et ꝑm Aug⁹. Istā dn̄s n̄ dixit suā sua ei pax quā ipe in se habet est pfecta. eo q̄ sibi nihil omnino in se ipo repugnat cū mens ei⁹ pfectissima sit et semp fuerat cōformis deo vires 7 iferiores plēissime subdite supioribus sine omni defectu et pctō Sed pax quā nobis reliqt q̄uis ab eo sit n̄ra tn̄ magis dicenda est. i. a nobis habita q2 defectuosa 7 im pfecta. Tercia est pax eternitatis et est stabilis ac eterna trāquillitas beatoꝝ in dei clara visione 7 beata fruitōne cū exclusione oīs mali 7 positiōe omis boni. Et illā dn̄s dicit suā esse. q2 et eā habꝫ in se et nobis eā ꝓmittit se datuꝝ cū dicit. Pacē meā do vobis. et h̄ in futuro seclo. Vbi sine hoste vincimus et regnabimus et vbi nūq̄ dissentire possumus: et dabit eā illis q̄ hic habēt scḋam pacē. Vn̄ inde verbis dn̄i dicit Aug⁹. Nō poterit ad hereditatē dn̄i puenire q̄ testimoniū pacis noluit obseruare. nec pōt cōcordiā habere cū xpo qui discors voluit esse cū xpiano. [Nō quō mūdus dat ego do vobis] Mūdus ei. i. homies mūdū diligentes nō q̄rūt pacē internam et cordis sed tm̄ pacē externā et tēporis. et cū sibi dāt talia pacē non faciūt vt deo seruiāt q̄ete. sed ꝑm Aug⁹. vt q̄ete et sine molestia bonis hui⁹ mūdi fruant̄ quā pacē frequēter sequit̄ multiplicatio pctōꝝ Deut. xxxij. Incrassat⁹ dilatat⁹ est dilectus meus et recalcitrauit. Et Osee. vi. Hec fuit iniq̄tas sororis tue sodome. saturitas panis et abūdātia et ociū. Tercio dn̄s cōsolat̄ suos ex reuersionis ꝓmissione. dicēs. [Nō cōturbet̄ cor vestꝝ neq3 formidet creditis in deū 7 i me credite] q. d. Nō recedo sic a vobis q̄n adhuc veniā ad vos. Vado ei p mortē sed veniā p meā resurrectionē. Vado ascēdendo s3 reuertar iudicādo. imo vado ꝑm hūanitatem solā. ꝑm eṁ illā moriar 7 ascēdā. s3 maneo sp ꝑm diuinitatē 7 iō nō d̄betis turbari et formidare. Quia vt dicit Aug. Cur turbaret̄ 7 formidaret cor qn̄ sic deserebat oclos q̄ nō deserebat cor. ibat eṁ p illud q̄ hō erat et manebat p illud q̄ deus erat. [Si diligeretis me gauderetis vtiq3: q2 vado ad patrē. q2 pater maior me est.] Non debetis tristari de meo recessu [sed si diligeretis me] id ē quia diligitis me. tūc vtiq3 debet3 gau/

dere] quia vado ad patrē q̄ maior me est] Scd̄z Aug. est in hoc loco notandū q̄ in christo sunt due nature. Una est diuina ꝑm quā eq̄lis est patri et sp̄ūisancto. ꝛ ꝑm illam nō est mortuus neq̄z ascēdit. q̄z ꝑm illā immutabil' est. nec ꝑm illā iuit ad p̄rem. q̄z ꝑm eā est vbiq̄z totus par diuitate quā nullus cōtinet loc⁹. Alia est hūana natura in qua nō solū minor est p̄re et sp̄ūsancto, imo et minor seipso est. ꝛ ꝑm illā cōueniebat sibi ire ad patrē et ascēdere. Discipuli ergo qui diligebāt christū debebāt gaudere. et nos gaudere debem⁹ de hūane nature christi gl'ificatōe et exaltatōe. Quia dicit Aug. Cōgratulandū est hūane nature. eo q̄ sic assūpta est a verbo vnigenito. vt īmortalis cōstitueret̄ in celo. atq̄z ita fieret terra sublimis vt incorruptibilis puluis sederet ad dexterā patris. q̄s nō hinc gaudeat q̄ sic diligit christū. et vt suā naturā iā immortalē gratulet̄ ī christo atq̄z id ip̄m speret sibi ī futurū esse p̄ xp̄m. Ista etiā hūanitatis christi gl'ificatio et exultatio fuit vna causa propter quā statim post christi ascēsionē discipuli sunt reuersi a monte oliueti in hierusalē cū gaudio magno. vt dicit̄ Lu. vlti. Et q̄z dn̄s iā statim locutus fuit de sua hūanitate ꝑm quā minor est patre. ꝛ ꝑm quā itur⁹ fuit ad deū moriēdo resurgendo et ascendēdo. ne ex hoc putaret̄ solū homo ōndit eis quō merito crederēt ip̄m deū esse dicēs Et nunc dico vobis priusq̄z fiat. vt cū factū fuerit credatis] q̄ non solū sū hō sed q̄ etiā vocat̄ sū de⁹. q̄ certitudinaliter dixi vobis futura. quod solius dei est. Vn̄ Aug. Illud itaq̄z dicit [cū factū fuerit] q̄ eum post mortē visuri erāt viuentē. quo viso fuerāt credituri q̄ ip̄e esset christ⁹ dei fili⁹ q̄ hoc potuit facere et p̄dicere anteq̄z facerꝫ Credituri autē erant nō fide noua sed aucta. aut certe cū mortuus esset defectata cū resurrexisset refecta. s. fide.

De sancta Trinitate Sermo li.

Sicut accipi potest ex dict̄ doctorū in tercio sentētiarū di. xxv. Aliq̄ sunt articuli fidei quītā clare et palā in eccl'ia p̄ āni circulū manifestant̄ populo christiano p̄ doct̄nā. p̄ celebrtates festoꝝ. p̄ ecclesiasticū vsū ꝛ ritū. q̄ null⁹ sufficiēter cōpos rōis ꝛ n̄ carēs doctore p̄t ig̃rare eos nisi oīno negligat suā salutē ꝛ ɔtēnat diuinū cultū. n̄ visitādo statut̄ tp̄ib⁹ eccl'iam. aut diuinū seruitiū. aut nō attēdat ad ea q̄ in eccl'ia docet̄ ī āni festiuitatib⁹ ad illa q̄ agūt̄. Et hm̄oi articulos tenet̄ q̄lib xp̄ianus sufficienter cōpos rōis noscere ꝛ credere. q̄z si ig̃raret h̄ esset ex sua negligētia aut ɔtēptu. et p̄ ɔseq̄ns ex sua culpa q̄ hm̄oi ig̃rantiā n̄ excusat. Int̄ hos āt articl'os vn⁹ ē ille articul⁹ d̄ vnitate diuīe eēntie ꝛ trinitate p̄sonaꝝ quē fideles noscere p̄n̄t ex ip̄o actu significatōis sue. sign̄t em̄ se q̄tidie ī noīe p̄ris et filij ꝛ sp̄ūs scti. Et noscere eum p̄n̄t ex his q̄ in eccl'ia docent̄ et agunt̄ ꝛ etiā per celebritates festoꝝ et per eccl'iasticū vsum et ritū. Quod ex hoc patet. Nā eccl'ia p̄ totū dn̄i aduetū

cōmemorat quō deus pater misit
in mūdū xp̄z dn̄m p hoim salute
Scdo p p̄dicatōez p diuinū offi/
ciū ⁊ totū ecclesiasticū ritū tūc taʒ
clare ⁊ manifeste ondit ꝙ quilibʒ
vtens rōne pōt illō ex hmōi suffi
cienter discere ⁊ sic cognoscere esse
in diuis patris p̄sonā. Et in festo
natiuitat̄ cōmemorat quō filius
dei factus est hō ⁊ natus est ex vir
gine maria ⁊ hoc iterꝫ tā clare ostē
dit in p̄dicationib⁹ ⁊ factis et riti/
bus eccl'iasticis. ꝙ q̇libʒ rōe vtēs
⁊ ad hoc sufficiēter attēdēs pōt il
lud ex his scire. ⁊ sic p̄sonaʒ filij ag
scere. Idem pn̄t fideles noscere ex
his que agunt̄ in eccl'ia in festis re
surrectōis et ascēsiōis. In festo ve
ro penthe. eccl'ia cōmemorat quō
missus fuit spūssctūs in apl'os q̇
ip̄orꝫ corda inflāmauit charitatis
ardore. Et etiā hoc tūc sic clare on̄
dit eccl'ia p p̄dicatōem . p celebrita
tem. p diuinū officiū et cultū. vt q̇
libet adultus vtēs ratōe potest h̄
ex talib⁹ discere. et sic cognoscere p
sonā spūssancti. M D⁹ fe
sta hodie sctā mr̄ eccl'ia totius tri/
nitatis celebrem agit memoriā. et
hoc ideo vt fidelis popul⁹ q̇ p pri
ora distincta festa nouit p̄sonaruʒ
distinctōem. p illud hodiernū toti
us trinitatis festū agnoscat diuie
essentie vnitatē. et sic veraciter sciat
⁊ firmissima fide teneat ꝙ ē vna
simplicissima ac sūma deitas. que
est pater et fili⁹ et spūssctūs. et ꝙ
bi nō sunt tres dij sed vn⁹ de⁹. scʒ
vna simplicissima deitas. Hodie
ergo dicendū et p̄dicandū esset de
īmensa p̄fectōe diuine nature. ⁊ ex
tollēda essʒ supeminētia sctē trini
tatis ⁊ indiuidue vnitatis. et d̄cla
rand⁹ esset mod⁹ illi⁹ singularissi
me existētie diuie nature in trinita
te p̄sonarꝫ ⁊ in vnitate ⁊ simplici/
tate essentie. Sed obstat ꝙ vt dic̄
Aug. in de trini. ꝙ nullibi p̄iculosi
us errat̄ q̄ʒ in materia sūme et san
ctissime trinitatis. pp̄ter qō scribi
tur. Scrutator maiestatis opp̄meτ
tur a gl'a. Obstat etiā īmēsitas rei
pp̄ter quod et verba deficiūt q̇b⁹
de illo ineffabili sctē trinitat̄ my/
sterio hūana lingua digne valeat
loq̇. Iterꝫ dicit Aug. vij. de trinita
te. Supeminētia deitatis excedit
vsitati eloquij facultatē. ⁊ de⁹ veri
us cogitat̄ q̄ʒ dicit̄. et verius est q̄ʒ
cogitare possit. Et sup p̄s. lxxxv. di
cit. Deus est ineffabilis et iō facili
us dicim⁹ q̇d nō sit q̄ʒ q̇d sit. Sb
dit. Si terrā cogitas aut mare n̄
est hoc deus. si ea q̄ in terra sūt co
gitas hoies aialia ⁊ cetera hmōi.
aut etiā q̇cq̇d in ea lucet sol. luna
stelle nō est hoc de⁹. Si angelos
cogitas virtutes p̄tātes cherubin
⁊c̄. nō sunt hec de⁹. ip̄e em̄ etern⁹
est. hec oia sunt res t̄pales. ip̄e cre
ator. ille sunt creature ab ip̄o d̄ ni
hilo facte. Queris igit̄ q̇d est de⁹.
Rn̄det Aug⁹. Nec ocul⁹ vidit. nec
auris audiuit. nec in cor hois ascē
dit. quō ergo ascēdet ī hois liguā
quod in cor hois nō ascēdit. Et be
atus Gre. ij. mora. dicit. Eo ip̄o iā
indignū est q̊ potuit dici. nā cuius
laudi nō sufficit obstupescēs ꝯsciē
tia qn̄ sufficeret loq̄ns lingua. Er
go hec nobis obstāt. Et tn̄ ne d̄ tā
ta re hodie taceam⁹ oino. loqua/
mur de paucis et faciliorib⁹ et q̄ si
vulgarib⁹ ac exēplariter. et dicēda
ad nr̄am vtilitatē et moralē instru
ctionē vt potim⁹ applicem⁹. Ut

libro ... 25.

Augustinus p° d' trinitate ca° 3.
Ubi queritur unitas trinitatis patris et filii et s.s. nec periculosius alicubi erratur, nec laboriosius aliquid queritur, nec fructuosius aliquid invenitur.

aut dicenda salubrius proferant et vtilius intelligant et audiant indigemus spiritussancti gratia, pro qua nobis impetranda adeamus mariam virginem et eam deuote salutemus angelica salutatione. ¶ Duplex in nobis est homo. s. exterior qui est sensualitas nostra cum omnibus viribus suis et potentijs. et corpus cum omnibus organis et partibus suis. Secundum hunc exteriorem hominem comicamus cum brutis bestijs que habent sensum et corpus sicut nos imo alique bestie in bonorum pluribus nos excellunt. Bonitas autem hominis non consistit in his que sunt huic exteriori homini bona. sed in bestijs ita est quod dicuntur bone a robore virium suarum. a velocitate cursus. a viuacitate sensus. a sanitate et pulchritudine corporis. et a similibus corporis dispositionibus que inter ea que ipsis conueniunt conuenit optima. Alius est homo interior. et est ipsa ratio. quam inter omnes corporeas creaturas deus soli dedit homini. Et ille interior noster homo est in nobis pars melior et dignior valde. Primo ex hoc quia secundum eam homo est dei capax. et secundum eam deo et sanctis angelis assimilatur. sed secundum exteriorem hominem assimilatur homo brutis. Ideo dicit beatus Aug. super Joh. Vita hominum media est inter pecorum vitam et angelorum si viuit homo secundum carnem pecoribus assimilatur. si viuit secundum spiritum. i. interiorem hominem angelis sociatur. Secundo ex hoc interior noster homo melior est exteriore. quia secundum exteriorem hominem. id est sensum nostrum nihil cognoscimus aut amamus nisi sensibilia. sicut et bestie faciunt. secundum rationem vero noscere possumus spiritualia et celestia. imo et deum possumus per rationem noscere et amare eum laudare. et participes fieri sue beatitudinis eterne. Tercio ex hoc precellit homo interior exteriorem. quia in bonis corporis non consistit felicitas nostra. nec dicimur boni homines a bonis corporis sed a bonis anime seu hominis interioris dicimur boni. et in illorum habitione consistit felicitas humana. Sicut etiam Aristo. dicit quod primo et. x. ethico. desiniat optimum hominis bonum et finem vltimum desideriorum suorum consistere in contemplatione perfecta diuinissimarum rerum. conformiter ad illud quod dixit dominus Joha. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te deum verum et quem misisti iesum christum. Ex quibus docemur quod non est nobis cura habenda quomodo corpus vegetemus et carnem impinguemus sed summopere nobis curandum est vt corpus nostrum taliter disponamus qualiter optime est aptum spiritui seruire. ad hoc etenim datum est homini suum corpus vt spiritui subseruiat pro acquirendis virtutibus et pro exercendis operibus bonis. et sic de ceteris que sunt vera hominis bona. Et secundum que homo assimilatur deo et angelis sanctis. Ille ergo est finis imo et totius exterioris hominis nostri vt seruiat spiritui ad opera bona que spiritus in hac vita non potest sine corporis ministerio operari. Et quia ordinata ad finem aliquem tunc solum sunt bona cum sunt fini proportionata et tanto sunt meliora quanto sunt fini magis congrua. quia ipsum corpus nostrum tunc est bonum et bene se habens quando est sic dispositum in robore et valitudine quod est bene habile et dispositum ad promptesubseruiendum spiritui ad opera spiritualia et diuina. et tamen hoc quod homo potest congrue exercere etiam illa opera que sibi secundum suum statum incumbunt facienda ita vt corpus non ex superflua et nimia viuacitate lasciuiat. nec ex debilita

te nimia sub onere deficiat. Finis ergo interioris hoīs .s. rōnalis spūs nr̄i ē vt assimilet̄ d̄o suo. cui et de facto et de sui natura ī aliq̄bus assimilat̄. et adhuc in pluribus aliīs assimilari pōt. Ad quod nobis sūme conādū est. q2 quāto plus et in pluribꝫ hō assimilat̄ d̄o suo. tāto melior est dignior ꝛ acceptior creatori. Prima itaqꝫ sil'itudo rōnalis spūs ad deū ꝭm Augu. in sermōe de imagine ē. ꝙ sicut deus est vbiqꝫ in toto vniuerso et in q̄libet ꝑte illius ꝛ oīa viuificās mouēs et gubnās. ꝭm illud Act. xvii. In eo sumꝰ viuimus et mouemur. Sic aīa rōnalis est ī toto suo corpore et in qualibꝫ eius ꝑte ipm̄ totū et singulas eiꝰ ꝑtes viuificans gubernās et mouēs. Secūda similitudo rōnalis spūs ad deū ꝭm Aug. vbi ṗus est ꝭm tres potentias aīe nobiles. q̄ sūt mēoria intellectus ꝛ volūtas. In illis em̄ aīa gerit imaginē et magnā similitudinē sctē trinitatis increate. q2 sicut in diuīa natura est vnitas essentie ꝛ trinitas ꝑsonaꝝ. ita etiā in vna ꝛ simplici ac īdiuiduali essentia rōnalis anime sūt tres potētie. s. memoria intellectꝰ ꝛ volūtas cū habitudine actuū suoꝝ ad inuicē in ꝓductōe. sic est originatio ꝑsonaꝝ in diuīs. Sicut em̄ a mēoria fecūda spēbꝫ v̄bū mētale etiā ab illo et memoria ꝓducit̄ in nob amor. ita ī diuīa nat̄a filiꝰ par v̄bo ꝓcedit a paterna mēoria. et ab vtroqꝫ. s. p̄re et filio ꝓducit̄ spūsctus q̄ est amor et nexus vtriusqꝫ. scꝫ p̄ris et filiī amorosus. Et licꝫ anima rōnal' nō sit adequate ꝛ omnimode sil'is benedicte trinitati. sic nec aliq̄ creatura ei pōt oīmode et ꝑ oīa assil'ari. in nulla tn̄ alia creatura repit̄ ꝓpinq̄or et sil'ior d̄i imago q̄ꝫ in aīa rōnali. Hec est maḡ dignitas hoīs ꝙ ꝭm ꝑtē suā nobiliorē factus est tā excellent̄ ad imaginē creatoris. et nō solū ad imaginē patris aut solū filiī aut solū spūsscti. sed ad imaginē totiꝰ sctē ac indiuidue trinitat̄. Et q2 valde cauemꝰ ne imagines lapideas aut ligneas sctōꝝ viliter vestiamꝰ sed ornamꝰ auro et rebus p̄cios̄. q̄ꝫto magis cauere d̄bemꝰ ne viuā imaginem oīpotentis dei sancte ꝛ indiuidue trinitatis difformemꝰ ꝑ pctā et vicia. deo in illa sua imagīe valde displicibilia. sꝫ magis ornare debemꝰ decore bonoꝝ opeꝝ ꝛ virtutum. Tercio in bn̄dicta trinitate tres diuine ꝑsone inter se ꝑfecte et plenissime sunt ɔcordes. ita ꝙ nihil velit vna q̄d non velit alia. nec vna ītelligit aliq̄d q̄d nō intelligit alia. nec vna aliq̄d extra opat̄ q̄d nō alia opat̄. Et ī hac etiā ei ꝓ posse assimilari debemꝰ ꝭm creatam nr̄am imaginē. vt. s. etiā voluntas nr̄a nihil velit nec opandū ad extra impet nisi q̄d intrīsecꝰ coḡscit ꝛ iudicat volendū esse ꝛ opanduꝫ ad extra ꝭm veꝝ dictamē ratiōis. nec extrinsecꝰ iudicet aliq̄d volendū aut opandū nisi q̄d mēoria ex diuīs legibus et eruditōnibꝫ ei offert et sibi offerendū reseruat. deo aūt taliter facti sil'es sunt boni. et q̄nto meliores tāto sil'iores. Sed mali nō sic sunt deo sil'es. q2 volūtas in eis multa vult mala et opatur q̄ nō recta rō sed ꝑuersa aut sēsus dictat et iudicat faciēdū q̄ sibi nō offert memoria cōformit̄ diui

nis legibus et regul'. Quarto deus in toto mūdo pfectū habz dominiū. ita vt de oībꝫ disponat ad bn̄ placitū suū. et nihil possit resistere sue volūtati. oīa ei q̄cunqꝫ voluit dn̄s fecit. Sic hō conaẗ ad h̄ opari vt sup corpus suū et sup omes inferiores aīe vires et in toto anime sue regno sup oēs motꝰ operationes et passiones ipa rō sua sp p̄ncipatū obtineat. ita vt nihil ī toto illo regno aīe fiat contra rōnis recte iudiciū et imperiū volūtat;. ꝛ si vnq̄ꝫ aduersus rōem aliq̄s inordinatus exurgat motꝰ. statī ipa ratio ei occurrat ꝛ ipm rep̄mat. ei resistat aut totaliẗ excludat. et neq̄ q̄ꝫ eū in suo regno morari aut inualescere pmittat. al's ei ad culpam et nō sensui aut corpi imputaẗ. Ad hoc enī rō data est ꝛ ad hoc est in aīe regno sup̄me posita. vt omes inferiores aīe vires ꝛ potētias q̄si vulgus qͦdā sibi subiectū a mal' coerceat. et in suos debitos fines regat et dirigat. qͦ ꝛ facere potest q̄re cū hō facere negligit ei ad peccatū merito imputaẗ. Vt aūt hō in hoc deo assimileẗ et ratio ceter; que in hoīe sunt potēter dn̄eẗ necessariū est vt hō corpꝰ suū maceret et affligat p aliq̄s rōnabiles castigationes. vt p ieiunia. vigilias. labores. aspitates vestiū. simplicitatem et pauptatē victus ꝛ cetera hmōi p que caro domaẗ ne cōtra spiritū seuiat. sicut equus frenaẗ. ꝛ freneticus ligaẗ. ipa etem̄ carne sic rōnabiliter domita et frenata maximus stimulꝰ pūgendi nos diabolo est ablatus. Hac ꝟo disciplina carnis deficiēte qua nō solū insurgit cōtra spiritū sed et ipm ad se trahit. nec possunt diabolꝰ aut mūdus efficacꝰ declinare rōnalez appetitū q̄ꝫ mediāte effrenitate et lasciuia sensualitatis. Quīto fm Aug. in p̄dicto fmone de imagine Deus ē charitatiuꝰ. bonꝰ. patiens mitis. mificors. liberal'. fortis. et ita de aliis dignitatibꝫ ꝛ ꝟtutū decoribus. Unde vt dicit ps. Dominus decorē indutꝰ ē. Idē sanctus Aug. Omi splēdore ꝟtutū ꝛ totiꝰ virtuose bonitatis decore ornatꝰ est. Debet igiẗ hō ad hoc conari vt creatori suo in his p sue exiguitat; modulo sileẗ Nā deꝰ ad h̄ creauit hoīem vt eisdē virtutibꝫ et silibus pfectōnibꝫ plimis insignireẗ et ornareẗ et quasi dignitatis vestimēt; eisdez vestireẗ q̄bus suus creator indutus est. vt. s. aīa hoīs vestireẗ habitu charitatis sapīe iusticie fortitudinis liberalitatis tpantie patiētie prudētie ꝛc. Et subiūgit Augu. Aliq̄s virtutes q̄ꝫtū q̄sqꝫ plus in se hꝫ tāto ppior est deo ꝛ maiorē sui creatoris gerit silitudinē. qꝛ ad ipm succediẗ nō locoꝝ interuallis sed virtutū silitudīe. Et Hugo in dydascolicō dic̄. In h̄ mūdo hō deo silis ē. eo ꝙ sapiēs ē ꝙ iustꝰ est ceterisqꝫ virtutibꝫ adornatꝰ Quāto aūt plꝰ sapimꝰ ꝛ iusti sumꝰ tanto plꝰ dō ꝯformamur. ꝛ q̄ꝫto plꝰ deo ꝯformamur tāto plꝰ sapimꝰ ꝛ iusti sumꝰ Uez ꝙ sapīa iusticia ꝛ oīs virtꝰ ī deo īmēsa ē ī nobis āt puū q̄d et tenue q̄d. ꝛ iō ipa virtꝰ ē sua natura ꝛ ꝑpa eēntia. ī nobis autez accidēs qͦdā et supaddita forma. et ī nobis īcipit relucere ex tpe qͦ ī eo sp fuit. ꝛ qͦ ī nob̄ trāsit apd̄ illū īcōmutabile existit. Sexto deꝰ semp seipm cognoscit ꝛ amat im-

mense.pfecte. z sine intermissione
z tota salus homis z meritũ eius
hic z tãdẽ tota sal⁹ et felicitas sua
pcipue cõsistit in h vt.s.in his deo
assimilet̃ fm tres nobiles poten/
tias aie fm quas est ymago crea/
toris. vt sũt memoria intellect⁹ z
volũtas Debet em̃ hõ in hac vita
fm exigẽtiã sui status diligentissi/
me conari z laborare Primo vt p
intellectũ suũ deũ cognoscat z ipi⁹
excellẽtissimã dignitatẽ z imẽsam
pfectõez z ea q̃ fm eius volũtatez
sũt agẽda. vitãda. credẽda. sperñ
da. z timẽda ac magnalia mira et
stupẽda. q̃ ipe deus ab initio mũ/
di fecit z vsqz ad cõsũmatõz seculi
facturus est z deinceps opabit̃ in
eternũ. Ad hec aũt intelligenda z
cognoscẽda. valde vtilis est nobis
diligẽs auditio verbi dei. attẽta le
ctio z frequẽs meditatio verboꝝ
sacre scripture. vñ ppheta Decla/
ratio sermonũ tuoꝝ illuminat. z
intellectũ dat puulis. Et iteꝝ. Lu
cerna pedibus meis verbũ tuum
Scđo debet hõ conari vt volũta
tẽ dei sup omĩa diligat. nõ p mo/
dũ vtilis diligẽti sed sub rõne sũ/
me boni imẽse pfecti pter se tm̃
amabilis z desiderabilis. z mediã
te isto dei amore debet hõ moueri
ad faciendũ opa sua libera amo/
res vel odia respectu q̃rũcũqz crea
turaꝝ. Nullus em̃ actus alicuius
volũtatis nostre est vere virtuos⁹
et eterne vite meritori⁹ nisi aliquo
mõ depẽdeat a pdicto dei amore
vel habitu eiusdẽ vt dictũ fuit in q̃
dã alio sermone. Quicũqz autem
virtut act⁹ mediãte illo dei amo/
re libere elicit̃ a volũtate informa
t⁹ charitate ille deo est acceptus z
eterne vite meritorius. etiã si ex ra
tionabili ipedimẽto nullus seque
ret̃ exterior act⁹. Ita em̃ pijssim⁹
deus in interioribꝫ actibus pfecti
onẽ volũtat z nr̃m meritũ posu/
it: eo q illa in oĩm potestate equa
liter existũt. oẽs em̃ equalit̃ ama/
re possumus. oẽs equaliter bonũ
velle z malũ odire. diuites z pau/
pes. fortes z debiles etiã si pecũiã
eq̃liter dare nõ possum⁹ aut opus
aliqđ extrĩsicũ opari. Tertiõ debz
hõ ad h conari vt hõ in memoria
ipius dñi dei sui iugit̃ recordet̃. et
ipm freq̃nti⁹ cogitet cũ inũerabi/
libꝫ bñficijs eius q̃ ipe nobis exhi
buit creãdo redimẽdo et q̃tidie ex
hibet gubernãdo et exhibiturus ẽ
ppetue glificãdo. De hac assimila
tõne hoĩs loq̃ns Aug⁹. in sermõe
de ymagie. d. His tribus aie excel
lẽtibꝫ dignitatibus et potẽtijs in
uenit̃ in deũ verti Uide vt q̃tũ a
nobis intelligit̃. tantũ diligat̃. nec
duo illa sufficiũt. nisi memoria ad
dat̃. vt de⁹ sp in mẽte itelligẽt ma
neat. et pñs habeat̃. Et Hugo in
de domo cõsciẽ edificanda. d. Sic
nõ est momẽtũ in q̃ nõ vtamur di
pietate et mĩscordia. Sic dignissi
mũ ẽ vt ñ trãseat momẽtũ qn eũ
q̃tuz nature fragilitas pmittit in
nostra memoria cuz suis benefi/
cijs hẽam⁹. vt etiaz occasiõe illoꝝ
eũ a q̃ tãta bõa suscepim⁹ toto cor
de z totis visceribꝫ diligam⁹ ¶

Ad hoc autez vt homo sic deo ad
hereat. et ei illo mõ fm has tres
potẽtias assilet̃ valde necessaria ẽ
sibi prio custodia exteriorum sen/
suũ. cuz em̃ sensibilia obiecta per
ostia corpor. hoc est per carnales
sens⁹ in interiora animi penetrãt

tūſ ipſm a creatore auerſū et ad ex
teriora eductum p varia deſideria
ſpargūt et varijs deſiderijs in di/
uerſa rapiūt et diffundūt. Secū/
do neceſſaria eſt ſibi fuga a cōcu/
piſcētijs ſuis. nō tm̄ corpe et loco
ſed ampli⁹ fugere opz corde et af
fectu. Dicit em̄ Aug. xiij. ↄfeſ. cor
pus pondere ſuo moueri ad locū
ſuū. ſubdit. Pond⁹ meum amor
meus. eo feror quocūqz feror. Vult
q ſicut corpa mouent̄ ad illa loca
ad que trahūt ea ſue q̄litates mo/
tiue grauitas ⁊ leuitas. ita anim⁹
hoīs p amorē ſuū fert̄ in ipz ama
tū ei cōtinue adherēdo. ↄ̄ ipo ſedu
le cogitādo. et ſic amor ſeculi ⁊ ter
renoꝝ mentē hoīs a deo vertit. et
nihil debile qd de ſupnis cogita/
re pmittit. ſed totā mentis atten/
tionē ad illa terrena q̄ diligit ↄfle
ctit. Tercio neceſſaria eſt mūdifi
catio cordis ab oībꝫ illicitꝫ affectō
nibꝫ et vl̄r ab immūdicia malaꝝ
vanaꝝ fatuarū cogitationū. in q̄
bus ſcz aduerſus pximū cogitant̄
amara. aut hui⁹ mente ptractant̄
immūda. aut qbus concipiunt̄ in
utilia. ea ſcz que nec ad ſalutē aut
vtilitatē ſuā aut pximoꝝ ptinent
aut q̄ cū corde q̄ntūcunqz delibe/
rata fuerint cū nequnt p nos effe
ctui mancipari. Nam ſine tali mū
dificatōe nō pōt mens de occultis
⁊ diuīs illuſtrari. ſz mūdis cordi
bus hoc pmittit̄ Mat. v. cū dicit̄.
Beati mūdo corde qm̄ ⁊c. Et ali/
bi dicit̄. Spūs ſ. diſcipline fugiet
fictū et aufert ſe a cogitatōibꝫ que
ſunt ſine intellectu. Purificemus
g̊ corda nr̄a ab hmōi immūdis il
licitis inutilibꝫ et vanis. et porte/
mus deū in mente nr̄a p iugem
meditatōem oīpotentiſſime maie
ſtatis ſue. vt ſic hūiliemur ſibi. ⁊ ei
in oībus obediam⁹ p iugē memo
riā ſue infinite ſapiētie. qz lucide in
tuetur oīa vt ex h̄ pudore conce
pto caueam⁹ mala agere. et ī cla/
ro diuino aſpectu et in ſue pſentia
maieſtatis p iugem ↄtēplatōnem
immēſe bonitatꝫ ſue vt ex h̄ moue
amur ad ipm ſedule ſup oīa dili
gēdū. p iugē meditatōz ſue rigoro
ſe iuſticie vt ex hoc deteſtemur pec
cata pterita et caueam⁹ futura. p
iugem cōſideratōem infinite largi
tatis ſue et miſcdīe ad erectionem
ſpei nr̄e de grā et beatitudie obti/
nenda. p iugē meditatōem ineffa/
bilis bn̄ficentie ſue erga nos vt ex
hoc moueamur ad ſibi reddendū
p his grāꝝ poſſibiles actiōes. ad
plenū etem̄ nemo ſibi retribuere
pōt. imo q̄nto plus hō deo tribu
it tāto ei cōtinue ampli⁹ obligat̄.
qz nō retribuim⁹ ei niſi opa bona
ad eius honorē faciēdo. ſed et illa
ſunt dei dona. et creſcentibꝫ donis
creſcunt et rōes donoꝝ ſm Greg.
His itaqz et alijs cōſilibꝫ porte/
mus deū hic in memoria nr̄a. ī in
telligentia nr̄a. in nr̄a affectōe. ⁊ ī
firmā nr̄am voluntatē et totā vi/
tā nr̄am ſic cōformem⁹ aliq̄lr̄ ſue
ſanctiſſime et rectiſſime volūtati.
vt mereamur illuc puenire vbi iā
non p ſpeculū et in enigmate ſz re
uelata facie cōtemplabimur glori
am dn̄i. et claro intuitu videbim⁹
ineffabilē illaꝝ diuinaꝝ pſonaruꝫ
pluralitatē. et diuine eſſentie ſim/
pliciſſimā vnitatē. quo nos toto
corde tendere ⁊ felicit̄ puenire fa/
ciat ipa ſumma trinitas et indiui
ſa vnitas Amen

Dñica prima post trinitatis
Sermo lij.

Homo quidam erat diues et induebatur purpura et bysso etc. Lu. xvi. R Circa hanc primam euāgelij ptē cōsiderādū ē q diues ille nō memorat res illas iniuste acqsiuisse aut possedisse. Ex q patz fm Gre. in ome. quāta pena mulctand sit q aliena rapit cū inferni dānatōe pcutiat hic diues q ppria nō largit. propter qd nemo se securū estimet dicēdo apud se. Aliena nō recipio sz pcessis licent vtor quia diues ille nō ideo punit est qz aliena abstulit. sed qz is accepts rebus malus vsus fuit. Et h tripliciter vt hic tangit. Prio ad vestiū exteriorē ostentationē et interiorez mollicie. primū ostendit et innuit p [purpurā] et mollicies p [bissū] q fm Bed. est genus lini cādidissimi. Scdo ad gulositatē et sūptuosam cibarioz pparatōem. qm nō raro et ex rōnabilib causis. vt propt honestatē hospitū vel amicoz. sed [qtidie epulabat splēdide] Tercō abusus ē diuitijs in male eas retinēdo. qz sic nō subuenit lazaro vt subdit. sic nec alijs indigentib. ex q oīno inexcusabil est. cū ipi indigētia ipm latere nō potuit. qz [iacebat ante ianuā eius] et exiens et intrās eū viderat. vt ad cōpatiendū eū moueret nō solū pauptas: sed et ipius magna infirmitas. ¶ Diceret aliqs. ex dictis seqtur q pciositas et ornatus vestiū sit pctm. Rñdz Gre. sic. Si cultus subtiliū pciosarūqz vestiū peccatū nō esset. nequaqz sermo dei tā vigilāter exprimeret q diues q torquebatur apud inferos bisso et purpura induebat. Nemo em vestimēta pciosa. i. statū ppriū excedētia fm san. Tho. nisi ad inanē gl'iam qrit: vt honoratior esse videat. Nēo etiaz vult illis pciosis vestib induivbi ab alijs nō possit videri. Vide sā. Tho. ij. ij. q. clxix. de modestia circa exteriorē ornatū. Seqt in lra. [Et erat qdam mendic noie lazarus] In illo paupe tria sunt notāda. Primū grauis ifirmitas qz nō sedit nec stetit sz [iacebat ad ianuā diuitis vlcerib plenus] Secundū est cruciat famis et magna egestas. qz [cupiebat saturari d micis que cadebāt de mēsa diuitis. et nemo illi dabat] Terciū est patiētia in sufferēdo. p quā illa aduersa sibi vtilia fecit. et vite etne meritoria. dicēte Chrys. ideo [angeli āministrātes tulerūt et locauerūt euz in sinū abrahe] Quia licz despect iaceret nō dspauit nec blasphemauit dicēs. Hic diues in neqcia viuens gaudet et tribulatōez nō patitur. ego vero nec obtinere valeo necessariā escā. sz patiēter sustinuit Beda. Audiam qd vterqz passi sūt in terra. audiamus qd vterqz patiatur apud inferos. tēpale pterijt. quod eternū est seqt. vterqz mortuus est. sed illū angeli susceperūt istū pro pene. Dicit em in euāgelio [Factū est vt morerēt lazar mendicus et portaret ab angelis in sinū abrahe.] Sed de diuite dicit. [Mortu est autē diues et sepultus est i inferno] Ecce vterqz mortuus est. sed illū angeli susceperūt et illū magnitudo ifernaliū penarum. S Et notandū q euan

gelii non vitupat omnē diuitem sed illū qui diuitijs abutit mō p/dicto. nec laudat etiā oēm paupe/rem sed iustū z patientē. qlis erat lazarus. Unde Ambro. Non oīs pauptas sancta. nec oēs diuitie cri/minose. sed vt luxuria infamat di/uitias. sic pauptatē cōmēdat san/ctitas. [Sepult9 ē i inferno] Au. i de pcor. euā. Sepultura i iferno est pfunditas penaꝝ que supbos z imisericordes post hāc vitam vo/rat. Qū ergo infirmitatis z egesta/tis magnitudo nos pmit hūc la/zarum cogitem9 et patienter susti/neamus. imo et letanter accipia/mus mala i vita illa. vt sicut laza/rus ita et nos cōsolari mereamur in vita eterna. Sequit in lra. [Ele/uans autē diues ocl'os. s. cū essz in tormentis vidit abrahā a longe z lazarū i sinu ei9. z ipe clamās dixit Pr abrahā miserere mei z mitte la/zarū vt intigat extremū digiti sui in aqua vt refrigeret linguā meā. qz crucior in hac flāma.] Notāter dicitur eleuasse ocl'os. qz erat in p/fundo inferni. vbi in tormētis exi/stens leuauit oculos ad pauperez ad quē ipos leuare noluit cū esset in delicijs. Hic primo cōsideran/da est seueritas diuie iustitie in re/tribuendo sm Gre. quia diues il/le q vulnerato paupi mēse sue mi/nima dare noluit. in inferno posit9 vsqz ad minima petenda venit. Nā guttā aque a lazaro petijt q eidez in hac vita micas panis negauit. ¶ Secundo notādū est q in infer/no existentes aut in celo sunt solū spūs nō habētes digitos linguas aut alia membra corpea. et quod hic dicit de digitis lazari et ligua diuitis est metaphorice dictū. Nā p digitū lazari dēm9 itelligere ope/ra sua bona qbus meruit vitam eternā. Et p extremū digiti intelli/gunt minima opa ipius bona. Et p guttā aque ipius refrigerātē intel/ligit misericordia alleuiās miseriā Et p linguā diuitis intelligūt pec/cata que p linguā cōmisit. et sic di/ues in tormētis petijt vt ex operi/bus bonis lazari etiā minima sibi opa misericordie darent. vt propte/rea sibi mitigaret pena sua quam patiebat p peccatis q hic cōmisit. z spēaliter p linguā ¶ Sz diceres quare diues in igne positus mags linguā refrigerari petijt cū ipum nō loquacitati vacantē dns dixe/rit sed cū elatōe et tenacia z p eda/citatē peccasse. Rndet q ideo am/pli9 cruciabat in lingua. qz ipa am/pli9 peccauit. s. loqcitate z edacita/te. vn Petr9 rauēnas. Ligua ma/gis vrit q paupi isultauit z micas negauit. hec gustat tormēta q pci/osos cibos et odorata pocula de/gustauit. sm illud Sap. xi. Per q quis peccat per hec et torquet. Et Gre. in omel. In cōuiuijs abūda/re loquacitas solet. quare is q hic male conuiuat9 dicit apud infer/num grauius in lingua torqri p/hibetur. pterea nanqz male conui/uantib9 culpa famulat loquacitas loqcitatēqz ludendi leuitas. Scri/bit ei. Sedit popul9 māducare et bibere z surrexerūt ludere. z prius qz ad ludendū moueat corpus ad iocos et vba inania mouet ligua Propt h sm san. Tho. ij. ij. q. cxl/viij. multiloquiū et scurrilitas po/nūt filie gule. Conseqnter ostēdit quō abraham clamorē diuitis nō

exaudiuit. Quia scribit̃ ꝓuer .xxi.
Qui obturat aures suas ad clamo
rē paupis clamabit ip̄e et nō exau
diet̃. Unde seq̄t̃. [Et dixit illi abra
am. Fili recordare q2 r̃cepisti bona
in vita tua ꝛ lazarꝰ silr̃ mala. nūc
aūt hic consolat̃ tu v̄o cruciaris.]
Chriso. Recepisti ꝛc̄. q. d. Si q̇d
boni fecisti in vita tua. vn̄ tibi pre
miū deberet̃ totū recepisti in hoc
mūdo. epulās ditatꝰ. oblectatus
successibꝫ ꝓsꝑis. Hic aūt si q̇d ma
li cōmisit ignis aduersitatū purga
uit cū pauꝑtate fame ꝛ extrēis op
p̄ssus miserijs fuit, ꝛ vterq3 vestꝝ
huc nudꝰ accessit. hic q̇dem a pec/
catis ꝓpter hmōi consolatōez sor/
tit̃ eternā ꝓ modica tribulatiōe ꝓ/
pter meritū patiētie. tu v̄o a iusti/
cia ꝓpter hmōi immitigabilē per/
fers penā ꝓ modica delectatōne.
Momētaneū em̄ est qd̄ delectat
s̃m Gre. et eternū qd̄ cruciat. Et
nota hic conseq̄nt̃ Gre. in omelia.
T [Et in his oībꝫ inter nos et
vos chaos magnū firmatū est.]
Theop̄. Chaos magnū significat
distantiā iustoꝝ a pctōribꝫ. Nā si
cut affectus eoꝝ varij erant. ita et
māsiōes nō modicū differūt. Ul̃
s̃m glo. Chaos magnū ē magna
distantia meritoꝝ q̄ firmata est ri
gore diuīe iusticie [vt hi q̇ volunt
hic trāsmeare ad vos nō pos. ꝛc̄]
Chryſ̄. q. d. Uidere possumꝰ non
aūt trāsire. et nos videmꝰ q̇d fugi
erimus. ꝛ vos videtis q̇d ꝑdideri
tis. ꝛ nr̃a gaudia cumulāt vr̃a tor
menta. Un̄ sctūs tho. di. vlti. q̄rti
libri. q. ij. ar. ij. sub argu. iij. dicit.
ꝙ dānati an̄ diē iudicij videbunt
beatos in gl̃ia. nō hoc mō ꝙ vide/
ant q̄lis sit eoꝝ gl̃ia. sed solūmo/
do cognoscēt eos in gl̃ia q̄dā īesti
mabili. et ex hoc turbabūt̃. tū pro
pter inuidiā dolētes de felicitate
btōꝝ. in dānatꝫ nāq3 marie viget
inuidia propter defectū charitatꝫ
ꝛ ꝓpt̃ amorē sui. tū etiā ꝓpter h̄ ꝙ
ip̄i talē gl̃iam amiserūt. Un̄ Sa/
piētie. ij. de impijs dr̄. Uidentes
turbabunt̃ terrore horribili. Et h̄
vult Chryso. in auc̄te sua. et qd̄ se
quit̃ in auc̄te. et vr̃a tormenta cu/
mulant nr̃a gaudia. de h̄ vide gre
goriū in ome. circa seq̄ntē textum.
Seq̇tur [Rogo ḡ te pater vt mit
tas eū in domuꝫ p̄ris mei. habeo
em̄ q̇nq3 fr̄es vt testet̃ illis ne ꝛ ip
si veniāt in locū hūc tormētorum
Gre. Hic cōsidera q̄nta ardenti di
uiti ad suppliciū cumulātur. nā ad
penā suā ei cognitio seruat̃ ꝛ mēo
ria. cognoscit em̄ lazaꝝ quē despe/
xit. fratrūq3 suoꝝ meminit q̇s reli
quit. Et nota ꝙ Exo. ij. dicit̃. Ego
sū deus fortis zelotes visitās ini
q̇tates patrū in filios vsq3 in terci
am vel q̄rtā generatōnez. Quod
Hiero. in ezechiel̃. et Aug. suꝑ p̄s
Deꝰ laudē m. ꝛc̄. de filijs pctā pa/
trū imitantibꝫ accipiēdū censent. ꝛ
ideo pena illoꝝ ꝓpinquoꝝ quorū
imitatōe alij peccāt ꝛ dānant̃ meri
to auget̃ ex imitatoribꝫ eoꝝ dāna
tis. sicut Aug. dic̄. Ex pena arrij ad
huc crescit dū aliq̇s damnat̃ q̇ ꝑ
suam prauā doctrinā corruptꝰ est
Unde et forte diues ille sciēs fra/
tres suos imitatōe sui corruptos.
timuit plus puniri si ꝛ ip̄i sic ꝑse/
uerant. et exēplo ip̄iꝰ bona sua ī co
mesatōibꝫ ꝛ veste splendida expo/
nerent nulla de eis opa misicor/
die faciēdo. Petenti autem diuiti
abraā ꝓtinus rn̄dit di. [Habent

moysen ꝛ ꝓphetas audiāt illos.] Cryſ. Uocat hic Moyſen ꝛ ꝓphetas ſcripta moſaica ꝛ prophetica. Grego. Sꝫ diues q̄ dei verba deſpexerat hec audire nō poſſe ſuos ſequaces exiſtiat. Uñ rñdit diues [Nō pr̄. ſꝫ ſi q̄ſ ex mortuis ierit ad eos penitētiā agēt.] Cui mox vera ei ſentētia rñdet [Si moyſen ꝛ ꝓphetas nō audiūt. neqꝫ ſi quis ex mortuis reſurrexerit credent ei.]

V Chryſ. Ex aūt veꝝ ſit ꝙ q̄ nō auſcultant ſcripturas nec mortuis rediuiuis auſcultāt. oñderūt iudei q̄ nūc q̄dē voluerūt occidere lazaꝝ. nūc vero inuadebāt apl'os. cū tñ a mortuiſ nōnulli reſurrexiſſent hora crucifixionis Sed ꝛ illō cōſidera ꝙ q̄libet mortuus ſeruꝰ eſt. q̄cūqꝫ vo dicūt ſcripture dic dñs Uñ ꝛ ſi reſurgat mortuꝰ ꝛ ſi celitꝰ deſcēdat angelꝰ oībꝫ ſunt magis digna fide ſcripture. Nā angeloꝝ dñs atqꝫ viuoꝝ et mortuoꝝ eas īſtituit. Si āt ſciret hoc deꝰ ꝙ mortui reſurgētes ꝓdeſſent viuētibꝫ ñ h̄ obmiſiſſet q̄ ꝓ vtilitate nr̄a q̄qꝫ ſingula tractat. ſed ꝛ ſi crebro r̄ſurgerēt mortui hō iteꝝ cōtēneret. ſꝫ ꝛ diabolꝰ facile induceret ꝑuerſa dogmata illō quoqꝫ ꝑ organa ſua fingēs nō q̄dem ſuſcitās ve defūctos ſed q̄buſdā fallacijs ſpectantiū fruſtrās ītuitū vel ingeminās q̄ſdā mortē ſīl'are Itē Symon de caſſia ī de doctrina xp̄iana. Multi dū viuūt optāt quēpiā ex mortuis reſurgere vt annūciet ſibi q̄d boni q̄d mali poſt hāc vitā erit. et q̄d aſſerūt ſe ad meliora cōuerti. ſi ex mortuis iā notis audierint va eſſe. q̄ ꝑ fidē ſctā eccleſia dogmatizauit. ſꝫ ī reprobū ſenſū hmōi optantes dati ſūt vt magis velīt in meliora mutari ex vno reſurgenti ex mortuis in fine ſeculi q̄ꝫ ex fide vniuerſalis eccleſie q̄ credit oēs ex mortuis ī fine ſecl'i reſurrecturos Quis aūt ex mortuis veniēs nouit diſſuadere peccata et hoīeſ ad meliora cōuertere q̄ꝫ moſayca lex q̄ꝫ ſcriptura ſcripturaꝝ. q̄ꝫ ip̄a veritas q̄ hūanis mentibꝫ interlucꝫ. Quis ex mortuis aptior alteriꝰ ſeculi bona vl' mala p̄dicere ad penitētiā imitat̄ cautior q̄ꝫ chriſtꝰ q̄ vere infernū nouit ꝛ celū. ꝑ quem facta ſunt oīa et ſecl'a. Habebant illa tp̄a moyſen ꝛ ꝓph̄as. habent illa tp̄a xp̄iana hos et xp̄m ꝛ apoſtolos. ſi iſtis ꝑuerſi nō credūt q̄mō credēt hoī ex mortis venienti Si ergo q̄ reſurrexit ꝛ q̄ ml'tos ſuſcitauit. et apl'is q̄ in eiꝰ virtute defūctos a tumul' reuocarūt nō credūt. neqꝫ ſi reſurgēt cētū milia Nā ſi angeli oēs euāgelizarēt ī mūdo in linguis hūanis vera p̄dicerēt. ſi oēs mortui reuocarent̄ ad vitā cū ſcia. cū ꝑtāte loq̄ndi. ſi oñderēt̄ oculis hūanis bona ſuꝑna et inferni tormenta. ſuꝑ hec oīa plꝰ ē xp̄s cui p̄ oībus adhibēda eſt fides

X Nota circa illa ꝙ inueniunt̄ mali et carnales hoīes q̄ amāt ſuam ꝑuerſā vitā nec volūt ab ea ꝑ ſcripture āmonitōez cōuerti. ꝛ ī excuſatōez friuolā ſue ꝑuerſitatis dicūt. Neſcimꝰ an ita ſit vt ſcribitur. ſed ſi q̄s ex mortuis reſurrexerit ꝛ nobis annūciet d̄ ſtatu futuro pꝰ mortē an ita ſit vt ſcriptura loq̄t̄. tūc ꝛ nos cōuerti vellemꝰ. Sꝫ q̄ꝫ falſa et friuola ſit illa excuſatio. et q̄ꝫ in reprobū ſenſū dati ſunt q̄ ita dicūt aut cogitāt, facile ptꝫ ex dictꝭ

auctoritatib⁹ .ex q̄b⁹ et p̄cipue ex auctoritate Chryſ. et aliis facile p pendit q̃ multipliciter tales pec/cāt et errāt. Peccāt nāq3 p̄mo in h q d fide dubitāt. ſ. an ſit vita p⁹ hāc vitā in q̃ boni p̄mient et ma/li punient. qd eſt articulus fidei. ꝛ explicite ponit i euāgelio Math. xxv. de ſentētia iudicis Uenite bn̄dicti ꝛc. Et ite maledicti. imo de h tota ſcriptura eſt plena. et ſic vo/lunt reputari xp̄iani . et nec habēt fidē in actu nec op̄a bōa. Secūdo peccāt ex h q deo magnū cōtem/ptū faciūt. q2 vnū mortuū i credēdo ſibi p̄ferūt. cui vt dicūt credere vellēt de ſtatu alteri⁹ mūdi. ꝛ deo credere nolūt q̃ nobis i ſcripturis locutus ē p legē et p̄phetas . ꝛ tandē p̄ p̄o ore nobis p̄palauit euāgelicā veritatē. p̄pt qd ſcripture omnib⁹ ſunt certiores. Uñ Chryſoſ. Quecūq3 dicūt ſcripture dic̄ dn̄s ꝛc. vt. ſ. Tercio ſi tales aliq̃d boni faciūt nō eis p̄ficit ad vitā etnā. q2 nō ex dei amore ſed timore pene aut cupiditate p̄prij cōmodi talia faciūt. Nā q2 mō nō cauēt peccata et agūt bona et tūc h vellent vt dicunt. q2 niſi certificati cauere vellēt penā . et cōcupiſcēdo gl'iam in ſuū propriū bonū illud referē/do. Et ita hodie faciūt idubie ſi a/liq̃d boni de genere agūt q̃re non eſt eis meritoriū ſed eſt pctm̄. ꝛ ē fruitio creature. Quarto t'les mētiunt et ſeipos decipiūt cū cogitāt aut dicūt ſe velle ꝯuerti a ſua ma/la vita ad informatioem alicuius ex mortuis reſurgētis. qd bn̄ probat euāgeliū cū dicit. Si moyſē et p̄phetas nō au. neq3 ꝛc. Qd et p̄bat Chryſ. p ſil'e. q2 lazar⁹ domini ptāte a mortuis reſurrexit. ꝛ tn̄ iudei ipi nō crediderūt. nec malaꝝ vitā correxerūt. ſed et xp̄m reſuſcātantē et lazaꝝ reſuſcitatū occidere voluerūt. Sil'r m'lti xp̄o reſurgēte reſurrexerūt. et multis apparuerūt. et tn̄ iudei poſt h nō crediderūt ſ3 etiā ap'los inuaſert. Quinto nō eſſ3 vtile fidelib⁹ q mortui crebro reſurgerēt et viuis apparerēt. q̃re ſtulti talia ſtulte optāt. Nam vt vult Chryſ. Si eſſ3 fidelib⁹ ſa/lutare haud dubiū dn̄s ita ordiaſſet. q̃ p vtilitate nr̄a ſingula q̃q3 fecit et facit. imo eſſet g̃uiter nocuū ꝛ in multaꝝ deceptōem ꝛ p̄iculuꝫ aiaꝝ. q2 diabol⁹ illi rei ſe imiſcerꝫ ꝛ in ſpecie alicui⁹ defuncti noti vt p̄ris ꝛc. ſe facil'r hoib⁹ oñderet. ſic ſe oñdit ſaul in ſpecie ſamuel. ꝛ ei falſa de ſtatu futuri ſecl'i imo erronea ꝛ mala in morib⁹ p̄ſuaderet. qd eſſet oim̄ tēptationū g̃uiſſima tēptatio. q2 hoies p̄pter affectum quē habēt ad ſuos charos et p̄pt ſpem de fidelitate charoꝝ in q̃rū pſonis diabol⁹ ſe oñderet facile crederēt falſa q̃ diceret. et facerent mala q̃ ſuaderet. et ſic fides in eis ſubuerteret et boni mores. Et iſup ſi ve aliq̃ mortui reſurgerēt nō facile eis credendū foret. Quis ei certificaret hoies illos de ſaluac̄ eſſe q ſi ex dānatis eēnt. ita nos vt diabol⁹ p̄pter eoꝝ inuidiā et obſtinatōem in malo decip̄e conaret.

Dn̄ica ſcd̄a poſt Trinitatis Sermo liiij

Homo quidā fecit cenā magnaꝫ Luc. xiiij. A Cū

dñs inuitatus fuiss3 p quēdā pn/
cipē phariseoꝝ ⁊ sanass3 ydropicū
atq3 docuiss3 nō diuites s3 paupes
inuitādos eē ad mēsam. qdā ex di
scūbētib9 dixit. Btūs q̄ māducat ī
regno dei. Cui dñs pabolizādo re
spōdet ꝙ i reḡ suo māducare pa/
nē ⁊ eternā vitā suscipe nemī vo/
lenti accedere negabiẗ. cū ad istius
regni annonā ex pte psidentꝭ esset
vocatio generalꝭ si solum dignare
mur accedere inuitati. Et illud pſē
tis euāgelij pabola manifestat cū
dr. [Hō qdā fecit cenā mag. ⁊c.]
Hō ille ẜm Cyrillū de9 pr̄ est ẜm
ꝙ imagines ad silitudinē ṽitatis
figurāẗ. Quia vt ait Gre. Quotiēs
de9 pmitiuā suā virtutē vult ostē
dere . vrsus pard9 leo nūcupatur.
qñ ṽo miſicordiam suā exp̄mere
vult dr hō. Hic ergo cōditor oīm
[fecit cenā] ẜm Gre. pparauit nob
satietatē dulcedis eterne. et refecti
onē future glīe. Hoc aūt cōuiuiū
cena appellaẗ et nō prādiū ẜm eū
in ome. q2 post prādiū cena restat
post cenā aliud conuiuiū nullū re
stat. Et q2 dei cōuiuiū nobis ī ex/
tremo ppabiẗ rectū fuit vt nō pn
diū s3 cena noiareẗ. Sic ḡ ipe dñs
fecit nobis cenā ī die suo ī q nō ē
successio postere comestiōis. ī die
inquā etno q noctē nō habet. q2 il
lius diei sol xp̄s est q nūq3 occidꝫ.
pp̄ter qd de illo die dicit pp̄heta.
Ordinatiōe tua pseuerat dies. Et
sicut post cenā restat reqes. sic bti
tūc imppetuū reqescent a labori/
bus suis. ¶ Et hec ē magna cena.
Primo ex magno factore seu pr̄e
familias. q2 magnus dñs et ma/
gna virt9 ei9. Et itez. Magn9 do
min9 et laudabilꝭ nimis. Etiā est
mag ex appositōe magnoꝝ. s. eter
noꝝ ⁊ ieffabiliū bonoꝝ vt nēo illo
rū apphēderit pond9 nūc ⁊ men
surā. Vñ Ber. Fercula celestꝭ con
uiuij tā mag sūt ꝙ mēsurari ñ pos
sunt. tā mlta sꝫ ꝙ nūerari ñ pos/
sunt. tā copiosa sunt ꝙ finiri ñ pos
sunt. Et nō sunt illa intelligēda de
epulꝭ mālibꝫ ⁊ carnalib9 qb9 hec
nr̄a indigentia sustētaẗ et suppleẗ.
s3 intelligēda sūt de dulcissima aīe
refectōe q ē ex his q integrāt tota
lē ⁊ pfectā aīe felicitatē. vt sūt cla/
ra visio īfinite pulcritudīs. diuīe
maiestatis ī trinitate psonaꝝ ⁊ v/
nitate essentie. pfecta dilectio seu
fruitio imēse bonitatis dei. securi/
tas ꝯ illoꝝ ppetua tētiōe. gaudiū
inestiabile ꝯseqns pdictos actus.
sc3 visiōem fruitōez et securitatez.
Et etiā gaudiū qd habebit qlibet
de omnium sctōꝝ glīa . ⁊ clara vi/
sio xp̄i ẜm hūanitatē ⁊ ṽgīs marie
⁊ oīs pulcritudīs ꝯcorꝭ ⁊ honorꝭ
illoꝝ. ⁊ clara ⁊ distīcta visio oīꝫ sā
ctoꝝ ⁊ oīm bonoꝝ q eis īsūt. Itē
ibi erit plēa ⁊ pfecta pax ⁊ mutu9
amor oīm celi ciuiū adīuicē. Vnꝺ
ẜ3 Anſ. Sic oēs īsilꝭ pfecte diligūt
vt nō aliẗ gaudeat vnusqsq3 p sin
gulꝭ alijs q3 p seipō. ⁊ sic ī illa pfe/
cta caritate inūerabiliū sctōꝝ āge
loꝝ et hoīm erit tāta mātia ⁊ gau
dēdi occasio vt pt̄er pdictū eēntia
le gaudiū tātū vnusqsq3 gaudꝫ q3
tū pt mēs sua cape ꝯ accidētalib9
gaudijs p bonis singloꝝ sctōꝝ.
Et vt ad vnū dicā. ibi vicꝫ ī etna fe
licitate ē amotio oīs mali ⁊ colla/
tio oīs boni. q2 ẜm Anſ. ī ꝯ ꝯcor/
dia. Felicitas ẜm oēz ꝯsēsū ē suffi/
ciētia cōpetētiū cōmodoꝝ sine om
ni indigentia. Et ẜm Boetiuz est

stat⁹ omniũ bonoꝝ aggregatōe p
fectus q̄ vir bonus mallet habere
q̄ȝ non habere. Et Aug⁹. de ciuita
te dei ca. vltimo. Quanta erit illa
felicitas vbi nullũ erit malũ nul/
lũ latebit bonuȝ. vacabũt dei lau
dibus qui erit omnia in omnib⁹.
ipe em̄ oipotēs de⁹ qui sine fine vi
debit᷑ sine fastidio amabit᷑ sine fa/
tigatiōe laudabit᷑ erit finis deside
rioꝝ nr̄oꝝ ī se q̇etās rōnalē crea
turā ꝛ ei⁹ satiās appetitũ. qđ non
pōt facere aliq̄ creatura nec oēs si
mul. dicēte Augustino in libro cō
fessionũ. Dñe fecisti nos ad te ꝛ in
quietũ est coꝛ nostꝝ donec q̇escat
in te. Et ꝓpha. satiabor cũ appue
rit glia tua. Hec itaq̄ȝ dixi de ma/
gnitudine illi⁹ cene atq̄ȝ celestis cō
uiuij vt ipm arti⁹ desiderem⁹. dili
gēti⁹ ad ipȝ adipiscēdũ tendam⁹ ꝛ
vt cauti⁹ caueam⁹ singła q̄ nos ab
h̄ cōuiuio valēt excludere. Qꝛ vt
dicit Aug⁹. sup Johā. Tanta est
pulchritudo diuine iusticie tanta
est iocũditas lucis eterne atq̄ȝ in
cōmutabilis veritat̄ sapiētie ꝛ bo
nitatis diuine vt si etiā nō liceret ī
illa gloria ampli⁹ manere q̄ȝ pro
vni⁹ diei mora ꝓpter hoc inume
rabiles anni hui⁹ vite plene diui/
tiarũ et delitijs et circũfluētia bo
noꝝ tpaliũ recte meritoq̄ȝ cōtem/
nerent᷑. omnē nanq̄ȝ sermonē atq̄ȝ
oēm hũane mentis sensuȝ excedit
decus pulcritudo glia et maiestas
celestis regis. cui⁹ ꝯspectũ ibi adi
piscēt᷑ oēs q̄ hic se ei⁹ volũtati ob/
tēperant. B. Ad hanc cenam
prfamilias vocauit multos qꝛ
pri⁹ in populo dei facta ē īuitatio
ad illā cenā p prīarchas et ꝓphas
ꝛ nũc in nouissimis diebꝫ facta est
p christũ et apl'os vbiq̄ȝ et ad om
nes. Et vt dicit Gre. Multi sr̄ vo
cati sed pauci veniunt. qꝛ nōnunq̄ȝ
ipi q̄ p fidem subiecti sũt erño ei⁹
cōuiuio male viuēdo ꝯtradicunt.
Et misit seruũ suũ hora cene dice
re inuitatis vt venirēt qꝛ pata sũt
oīa. Per seruũ ad inuitādũ missũ
ꝺm Gre. intelligere debem⁹ queli
bet p̄dicatorē q̄ tũc hoīes ad cenā
dñi vocat qñ aliq̇d ad eoꝝ edifica
tōem loquit᷑. qñ eos ad cōtēptum
secłi āmonet. et ad amorē celestiuȝ
erigit. qñ eos ad pniam pctōꝝ in/
ducit. Hora cene ꝺm Greg. est fi
nis mũdi vel vltima ei⁹ etas in q̄
nos sum⁹ In p̄oribꝫ etatibꝫ hoīes
inuitabant᷑. qꝛ oēs q̄ntũcũq̄ȝ iusti
cũ moriebant᷑ ad limbũ mittebāt᷑
nũc aũt ē hora cene ī q̄ inuitamur
ꝛ recipimur ad cenaȝ. eo ꝙ oīa ad
ipam necessaria sũt pata. De⁹ nā/
q̄ȝ pater pauit nobis in xp̄o pctō/
rũ amotōem. grē collatōem. sacra
mentoꝝ efficaciā. sctōꝝ pticipatō
nē. regni celestis aptōeȝ. Et vniuer
saliter bona mũdo pillũ collata.
Declara singula mēbra quō tota
creatura nō posset deo satisfacere
p mortali culpa. sed xp̄s p nobis
satisfecit. Declara quō merita xp̄i
applicāt᷑ nobis talibꝫ bonis. Qia
ergo decentia hāc cenā pata sr̄. vt
nō sit aliq̇d nisi inuitatos ad hāc
cenā festinare. Sed de⁹ iuenit ho
mines ad illā impatos. propt᷑ qđ
subdit᷑ Et cepert se oēs excusare
Plus ei hoīes terrena diligũt q̄ȝ
spũalia. pl⁹ amāt tpalia q̄ȝ eterna
pl⁹ p̄sentia q̄ȝ futura. ꝛ sic ad cenā
celestē venire recusant. cũ ī istis īfi
mis rebus delectati p sua mala o/
pera se retrahũt a futura glia. Et

dicit Greg. Offert de⁹ qđ rogari debuit ꝛc. vide i ome. Prim⁹ ait villã emi ꝛ necesse habeo exire ꝛ videre ꝛc. Scđꝫ Aug. in de ṽbis domini. ꝑ emptõeꝫ ville supbia designat̃ ꝑpt̃ appetitõem dñandi sup illos q̃ habitãt in villa. Tal' appetitus dñandi ex supbia ꝓcedit. dicẽte Aug. xix. de ciui. dei. Loc⁹ supioꝛ sine q̃ popul⁹ regi nõ p̃t et si ãministret̃ vt decet tñ indecẽter appetit̃. qꝛ p̃sũptio est appetere p̃sidẽtiã rõe celsitudis gdus et rõne honoris et reuerentiaꝝ. Et nota ꝙ btũs Gre. xxiij. moꝛa. assigt q̃ttuoꝛ species supbie. Prima ẽ cũ aliq̃s bonũ qđ sibi iest a seipo habere se estimat. Scđa si illđ bonũ credit sibi đsup datũ ꝑ suis tamẽ merit; recepisse se putat. Tercia cũ iactat se habere bonũ qđ nõ habꝫ. Quartũ cũ despectis ceter; singulariter haberi vl' videri vult quod habꝫ. Nã vt dicit san. Tho. ij. ij. q. clxij. supbia ĩpoꝛtat ĩmoderatum appetitũ excellẽtie. s. q̃ nõ ẽ ꝯm rectã rõem q̃ hõ amat ꝛ đsiderat excellentiã ꝑpam sup suũ moduꝫ et ꝯtra dei oꝛdinatõeꝫ. Cũ igit̃ q̃s attribuit sibi mai⁹ bonũ q̃ꝫ habeat. vel attribuit bonũ qđ nõ hꝫ ꝯñs est ꝙ ei⁹ appetit⁹ tẽdit ĩ excellẽtiã ꝑpriã vltra modũ sibi cõpetenteꝫ ꝛ sic est tercia spẽs supbie. ꝛ etiã est spẽs mẽdacij q̃ ad exterioꝛẽ actũ. sed q̃ ad interioꝛẽ coꝛdis arrogãtiã est supbie spẽs. Ad illã terciã spẽꝫ reducit̃ ꝙ aliq̃s excusat se de peccato qđ habꝫ. Quia vt dic̃ Aug. xiiij. de ciui. dei. hoc ꝑtinet ad supbiã. ꝑ eã eñ hõ sibi attribuit bonũ innocẽtie qđ nõ habꝫ. Itẽ excellenti⁹ ẽ ꝙ aliq̃d bonuꝫ insit alicui a seipo q̃ꝫ qđ insit ei ab alio. et iđ cũ aliq̃s estimat bonũ qđ habꝫ ab alio ac si haberet a seipo fert̃ ꝑ ꝯseq̃ns appetitus eius in ꝑpam excellentiã supra suũ modũ. Et qꝛ dupliciter aliq̃s est cã sui boni aut efficienter aut meritoꝛie Et sup h̃ sumũt̃ due prime spẽs supbie. s. cũ q̃s a semetipo habere estimat qđ a deo habꝫ vel cũ ꝑprijs meritis sibi datũ desup estimat. q̃ etiã ad ingr̃titudinẽ ꝑtinent. cũ nõ recognoscat tale bñficiũ sibi impensũ. Itẽ cũ aliq̃s aliqđ bonũ excellenti⁹ possidet ceteris. et ex h̃ alijs despectis se p̃fert in coꝛde ꝛ p̃ferri desiderat. ꝛ q̃si solus videri. inde sumit̃ q̃rta species supbie. Et ad illã q̃rtã spẽm reducit̃ ꝙ aliq̃s p̃sũptuose tẽdit ad cõseq̃ndũ illud qđ sup seipm ẽ et supra suã dignitatẽ. qꝛ ex h̃ vult alijs p̃ferri. Oĩs aũt supbia volũtaria ꝛ cui volũtate cõsentit̃ ẽ peccatuꝫ moꝛtale. vt dic̃ sctũs Tho. vbi s. ꝛ sctũs Gre. vbi. s. dicit ꝙ euidentissimũ reproboꝝ signũ ẽ supbia. q̃re oẽs isti sepabũt̃ a celesti cena ꝛc. D Alter dixit. Iuga boum q̃nq; emi. Per hũc intelligũt̃ auari. Auar⁹ eñ nihil aliđ intelligit appetendũ nisi possessiões ꝛ tales exterioꝛes diuitias q̃s sentit ꝑ q̃nq; sensus q̃ ꝑ quinq; iuga boum intelligunt̃ vel signãt̃. Qꝛ sicut duo boues ĩ vno iugo combinant̃. ita duo instrumẽta ad quelibet sensum cõiũgunt̃. ad gustãduꝫ linguã et palatũ habem⁹. tact⁹ ꝑ totũ coꝛpus diffundit̃. vl' due manus sũt tãq; p̃ncipalia oꝛgana ei⁹ In alijs trib; sensib; manifestũ ẽ. Et sicut boues terrã ṽtunt sic auari in terrenis laboꝛant vt diuites

fiăt. Et nota ꝙ ſm Tho. scđa scđe q. cxviij. Auaricia est q̄dā imoderā
tia affectionū circa diuitias. vt cuȝ
q̇s nimis amat aut desiderat diui
tias. aut nimis delectat̃ in habēdo
ꝛ ꝑossidēdo. ꝛ si amor ille tātū cre
scat ꝙ p̄ferat̃ charitati. vt si q̇s ꝓ/
pter amorē diuitiaꝝ nō timeat fa
cere cōtra amorē dei ꝛ ꝓximi sic a/
uaricia est pctm̄ mortale. Si autē
īordiatō amorꝭ infra h̄ ꝯsistat. vt
.s. hō q̄zuis sup̱flue diuitias amat
nō tn̄ p̄fert eaꝝ amorē amori diui
no vt. s. ꝓpter diuitias nō velit ali
q̇d facere ꝯ̄ deū ꝛ ꝓxiȝ. sic auaricia
est pctm̄ veniale ¶ Nota etiā ꝙ ꝑ
q̇nqȝ iuga boū ſm Grego. intelli/
gunt̃ q̇nqȝ sensus corꝑis ꝑ q̊s sen
sus intelligunt̃ curiositas vt dicit.
qꝛ sicut sensus interna cōprehēde/
re nesciūt. sed sola exteriora cogno
scūt. sic curiosus conat̃ alienā vitā
vel alienā oꝑationē discutere cum
suā ꝓpriā ignoret. Et subdit Gra/
ue curiositatis est viciū. qꝛ sic men
tē hoīs ad exteriora ducat vt aliēa
oꝑa faciat ꝛ se nesciat. animusqȝ cu
riosi q̄zto ꝑit⁹ fuerit alieni meriti.
tāto fiat ignar⁹ sui. Et h̄ est p̄muȝ
malū qđ seq̇tur ex vicio curiosita
tis. s. ꝙ hō ig̊rat ꝓprios suos defe
ctus. ꝛ ꝑ cōseq̄ns nō curat emēda
re eos. Scđo cū hō intēdit ad alie
nā vitā. tūc cōtigit eū aliqn̄ experi
ri aliq̊s defect⁹ alterius ꝛ ex h̄ aliū
cōtēnere ꝛ se sibi ī corde p̄ferre qđ
est scđm malū. Aut tercō cōtingit
ip̄m mala que in alio cognoscit et
q̄ occulta erāt aliꝭs publicare in de
trimētū honorꝭ ꝛ fame alterius ꝛ
hoc est terciū malū. Quarto cōtin
git ip̄m bona que in alterius vita
cognoscit aut ea q̄ p̄nt bn̄ fieri iudi
care friuole ꝛ īterp̄tari in ꝑtē peiō
reȝ credendo apud se ꝙ sint mala
q̄ sūt bona aut dubia. aut credēdo
ea esse facta mala intētione q̄ fiūt
bona. vbi intētio latȝ nec ex signis
sufficient̃ haberi pōt Et tl'e iudiciū
est q̄rtū malū qđ ex curiositate p̄/
dicta fit. ꝛ sic mlt'a alia ex ea mala
seq̇ p̄nt q̄re diligent̃ cauenda est.
E ¶ Est tn̄ cōsiderādum ſm
Tho. scđa scđe. q. clxvij. Exꝑquire
re actus ꝛ facta alioꝝ bono animo
vel ad vtilitatē ꝓpriā vt. s. hō ex bo
nis oꝑib⁹ ꝓximi ꝓuocet̃ ad melius
vl' etiā ad vtilitatē illius. s. vt corri
gat̃ si q̇d ab eo agit̃ viciose ſm re/
gulā charitatꝭ ꝛ debitū officij lau
dabile est. ſm illud ad Heb. x. Cō
siderate vos inuicē in ꝓuocationē
charitatis ꝛ bonoꝝ oꝑm. Et de q̊li
bet p̄lato dꝛ illud Hiere. Cōstitui
te in populo meo ꝓcuratorē robu
stū ꝛ sciēs ꝓbabiles vias eoꝝ. Sȝ
ꝙ aliq̇s intēdit ad vicia ꝓrioꝝ ad
despiciēdū vel detrahēdū vl' saltē
inq̇rēdū inutilit̃ est viciosū [Alius
dixit Uxorē duxi ꝛ iō nō possū ve
nire] Per hūc signātur luxuriosi.
Uxor em̄ est carnal' voluptas vel
cōcupiscētia. Et talis dicat. nō pos/
sū venire. ꝑ h̄ significās difficulta
tē veniēdi ꝛ nō īpossibilitatē. qꝛ vo
luptas fortissime ligat animū ho
mis ꝛ dep̄mit ad īferiora nec sinit
ip̄m leuari ad sup̱na ꝛ sp̄ūalia per
q̄ disponi deberet ad ꝑcipiendū ce
nā istā. Sequit̃ in euāgelio. [Et re
uers⁹ seru⁹ nūciauit hec dn̄o suo]
Ambro. Inuitat paupes debiles
et cecos vt oñdat̃ ꝙ nullū debili/
tas corꝑis excludat a regno. rari/
usqȝ delinq̄t cui desit illecebra pec
cādi. vel ꝙ infirmitas pctōꝛuȝ per

misericordiã dei remittat. ¶ Nota deus pmo vocauit populũ dei p patriarchas & pphetas & postea per xpm &c. Et qz tũc pricipib9 iudeorum sacerdotib9 pariter & maiorib9 illi9 populi dimissis supple in peccatis eoz paupes simplices & publicani illius populi sũt ad fidẽ recepti. ita sepe fit inter fideles q diuites. potẽtes &c cũ eis arriserit prospera fortũa tũc p delectatõnez in pñtib9 rebus tenẽt in pctis suis in quib9 ipediunt ab adeptõe huius cene. Paupes vero & despecti aut infirmi & aduersam hñtes fortunã sepe citius audiũt vocẽ dñi & reuersi ad cor cõuertunt ad dñz. vñ Grego. vt sup. [Et ait seruus. &c. Adhuc locus est &c.] Nõ soluz de iudeis. sz etiã de gentib9 multi sũt vocati. pauci vero electi. s. ad fidẽ & gloriã [Exi in vicos et plateas &c] .i. extra iudeã ad gẽtilẽ populũ sic fecerũt apostoli discurrẽtes p vniuersas orbis ptes. Nota fm Grego. q in hac tercia inuitatõne aliq vocant & venire cõtẽnũt. & sunt q donũ intellect9 receperũt. & eũdẽ intellectũ opib9 nõ sequũt. Alij vocant & veniunt q receptã intellect9 grãm opando pficiũt. Tercij sic vocãt vt etiã cõpellãt. vt q bõa faciẽda intelligũt sed hec faciẽdo desistũt. Vidẽt q agere debẽt sz h ex desiderio nõ sequunt. hos dñs sepe p aduersitates qbus ipos flagellat itrare cõpellit. Sepe eñ vt iterz ait Gre. nõnulli ad tpalẽ grãz pficere volẽtes aut lõga egritudie tabescũt aut afflicti iniurijs cõcidũt. aut pcussi grauib9 dãnis affligunt. et i mũdi dolore vidẽt quia nihil cõfidere de ei9 voluptate debuerũt. seqz ipos in suis desiderijs reprehẽdentes ad deũ corda cõuertũt Gre. Hos itaqz eligit dñs qs despicit mũdus. qz plerũqz ipa despectio reuocat ad semetipm. & tãto celeri9 vocẽ dei aliq audiũt qnto in h mũdo nõ habent vbi delectent. Propter qd scriptũ ẽ in ps. Imple facies eoz igminia et qrẽt nomẽ tuũ dñe. Et iterz. Multiplicate sunt ifirmitates eoz: postea accelerauerũt. Gre. Iste q prez reliqt & pris substantiã pdige expẽdit postqz esurire cepit i se reuers9 dixit. Quãti mercẽnarij in domo pris mei abũdãt panib9. hic si nõ esurisset i seipm mime redijssz. qz postqz terrenis reb9 indiguit tũc cogitare cepit qd de spiritalibus amisit. Amb. Bene mittit ad plateas vt de latiorib9 vicijs ad angustã veniãt viã q ducit ad vitã. Via eñ viciox lata ẽ & ducit ad pditionẽ. et via vtutũ ãgusta ẽ q ducit ad vitã. fz qd dic saluator Mat. vij

De eadem dñica Sermo lv.

Homo quidã fecit cenã magnam. Lu. xiiij. ¶ Hõ ille de9 est. Et cena magna ẽ refectio vite eterne Lu. xxij. Ego dispono vobis sic disposuit mihi pr me9 reg. vt edatis & bibatis sup mẽsaz meã i regño meo. Nec illa refectio itelligẽda ẽ corpal'r. corp9 eñi tũc ñ idigebit cibo. sz itelligẽda ẽ spũal'r. qz erit clara visio dei & pfecta fruitio. [Et vocauit multos. & misit suũ suum] .i. xpm q naturaliter pri eqlis existẽs exinaniuit seipz formã serui accipiẽs. cui9 missio ẽ icarnatõ

Uel [misit seruũ suũ] .i. p̄dicatorũ multitudinẽ [hora cene] .i. tẽpe grē [dicere inuitatis vt venirẽt: qꝛ ꝑata sunt oĩa] Ante xp̄i aduentũ nullus recipiebat̃ ad cenã illã. nullus em̄ ꝑmittebat̃ ad celũ. qꝛ nondũ erãt oĩa ꝑata sed ꝑ xp̄m om̄ia ꝑata sunt. qꝛ dimissio pctõꝝ. aꝑtõ regni celestis ⁊c̄. Sicut aũt christꝰ missus fuit a patre vt venire faceret vocatos ad cenã. ita ip̄e ꝑuos suos apl'os misit. ⁊ mittit p̄dicatores ⁊c̄. [At illi ceperũt oẽs se sil' excusare] Dicit Gre. Cũ potẽs pauꝑem aliquẽ ad mẽsam vocat pauper vestẽ mutat et venire festinat. ⁊ nos ad dei inuitamur cõuiuiũ et nos excusamꝰ. Sed fortassis corda nr̃a occultis sibi cogitatõibus dicunt. Nolumꝰ nos excusare ad illud em̄ supne refectõis cõuiuiũ ac vocari et ꝑuenire gratulamur. Et subdit Gre. Loq̄ntes t'lia mentes vestre veꝝ dicũt si nõ plꝰ terrena q̃ꝫ celestia diligũt. si nõ amplꝰ rebꝫ carnalibꝫ q̃ꝫ sp̄ũalibꝫ occupãtur. Uñ hec quoqꝫ ip̄a excusatiua causa subiũgit̃ cum subĩfert [Primus ait sic. [Uillam emi et necesse habeo exire ⁊ videre illã. Rogo te ha. me excu.] Aug. In illa villa empta dñatio sigt̃. Qui em̄ habꝫ villã regioni et incolis dñat̃. [⁊ necesse habeo] ex necessitate assũpta nõ coacta [exire] Per istã dñatõnẽ sepe exit hõ a seip̄o. et relicto ꝓprio regimĩe et dñatõne suĳ p̄ius ambit alioꝝ regimẽ [Rogo te habe me excu.] Rogatio videt̃ eẽ signũ hũilitatis. Sciũt em̄ supbi ꝙ nũq̃ꝫ exaltat̃ nisi hũilitas. Qꝛ dicit̃ Ecci. x. Odibil' est corã deo ⁊ hominibꝫ supbia. Hũilitatem ergo quã corde nõ habẽt ostendũt verbis et gestis. de q̇bus dꝛ Eccli. xix. Est q̇ neq̇ter se hũiliat et interiora eiꝰ plena sunt dolo. [Et alter] scꝫ auarus [dixit. Iuga boũ q̇nqꝫ emi] Bos sensum hũanũ et affectũ signat. Bos em̄ nõ portat sed trahit. pigꝝ etiã aĩal ẽ. ⁊ recalcitrat stimulo. Ita sensus piger ẽ ad bonũ. et cũ ad bonũ stimulat̃ recalcitrat. sensus em̄ nr̃i versant̃ circa terrena sicut boues circa terrã quã versant. Dicũt̃ aũt q̇nqꝫ esse iuga boum. Iugũ em̄ est ex duobꝫ bobus. sic q̇libet sensus vtit̃ duobus organis. Istos sensus dꝛ auarus emere. qꝛ bona istis sensibꝫ ꝑcepta cũ ip̄ius nõ sunt ea cũ desiderio sibi vẽdicat aut emit. qꝛ magnis ꝑiculis et laboribꝫ duris acq̇rit hec tꝑalia ⁊ cũ dãno regni celestis. [Et eo ꝓbare illa] Tũc auarꝰ ꝓbat iuga boum qñ expit̃ q̇d possint temporalia q̄ sensu desiderãt̃ Probat aũt vsurariꝰ q̇d possit pecunia in lucro. ꝓbat cupidꝰ q̇d possint possessiones in fructu ¶ [Alius dixit] .s. luxuriosus [vxore duxi] Ista vt dicit Aug. est voluptas carnis q̄ multos ĩpedit. Quã voluptatẽ honorabiliori noĩe vocat cõiugiũ. Uñ Gre. Licet cõiugiũ bonũ sit. et ad ꝓpagandũ sobolẽ ĩ diuina ꝓuidentia ĩstitutũ. nõnll'i tñ nõ ꝑ h̄ ꝓcreatõem ꝓlis sed desideriũ expetũt voluptatis [et iõ non possum venire.] Ecce vinculũ huiꝰ vicĳ qð tenꝫ ligatã aĩaꝫ ꝙ ad deũ nõ p̄ot accedere. qꝛ vt dicit Basilius. Intellectꝰ hũanꝰ vergens ad immũdiciã et illecebras ẽ debilis ad agẽda diuina. Et Aug. viĳ. ꝯfes. Ex volũtate ꝑuersa facta ẽ libido.

⁊ dū libidini seruit facta est ꝯsue/
tudo. et si cōsuetudi nō resistit fa/
cta est necessitas. Et ille nō rogat
febre excusatū. qꝛ hoīes talit di/
spositi freqnter erubescūt etiā ro/
gare deū. Vel q̄si cōtēpsit irā iui/
tantis. Impiꝰ em̄ cū in ꝓfundū
venerit viciorꝫ cōtēnit. [Et reuer/
sus seruus nūciauit hec dn̄o suo]
Predicatores dicūt reuerti qn̄ ꝑ
exteriores circa verbū dei occupati/
ōnes in aliq̄bꝫ ꝓficiūt. ⁊ de h̄ deo
grāꝫ actōes reddūt. vł cū obstacu
lū inueniūt et deo renūciāt. qꝛ eius
auxiliū et consiliū implorādo re/
deūt etiā ad seipos de seipis cogi
tādo. [Tūc iratus p̄rfamilias] .s.
deus cuiꝰ familia sunt oēs ange/
li ⁊ fideles electi. Iuste aūt domi/
nus irascit de negligētijs hoim.
q̄ ꝑatā eis vite eterne cenā puipē
dunt. ⁊ vilibꝫ abis. s. rebꝫ et dele/
ctatōnibꝫ p̄sentis secli mentē im/
plēt [Dixit seruo suo. Exi cito in
plateas et vicos ciui.] Dicūt p̄di/
catores exire ab intimis ꝯtēplati
onis ad exteriorē verbi dei nūcia/
tōem. Ciuitas ad quā exeūt mūdꝰ
est. cuiꝰ platea est via lata ⁊ spacio
sa ducēs ad mortē. Per quaꝫ viā
fm Aug. vagant oēs q̄ putāt lici/
tū q̄dq̄d est libitū [Paupes] qui
habēt defectū substātie [debiles]
q̄ habēt v̄tutis ⁊ vigoris defectū
[cecos] qui nulliꝰ ingenij lumen
habent [introduc huc] De plateis
em̄. i. de mūdi ꝓspitate oēs isti in/
troducunt ꝑ pniam. Per [vicos]
em̄ aduersitas mūdi intelligit q̄si
arta via. De his vicis introducūt
bona tpalia ꝓpter deū respuētes.
⁊ debiles statū dignitatis ⁊ potē/
tię nō habētes. i. ad Chor. i. Infir
ma mūdi eligit deꝰ. [Ceci vero. et
claudi] sunt q̄ scādalizante oculū
vel pedē a se abijciūt. intētōeꝫ vicꝫ
vel affectū mūdi. [Et ait fuꝰ dn̄o.
Factū ē vt impasti.] Vere ita fit
vt dn̄s impauit. qꝛ in regnū eter/
ne btitudis ꝑ magna pteītrodu
cūt q̄ aut carēt tpalibꝫ. aut hn̄tes
ea cōtemnūt. [Exi ī vias ⁊ sepes]
In vijs habitāt q̄ multa aduersi
tate cōpellūt nō figere animum ī
mūdo sꝫ eo q̄si via ꝑegrinationis
vti [In sepibꝫ] habitāt q̄s mūdꝰ
despiciēs extra se abijcit. [Et com
pelle ītrare] Cōpellūt nos ad ce/
nā ītrare timor inferni ⁊ aduersi/
tas tpaliū. Gre. Quos deꝰ elegit
hos mūdus d̄spicit qꝛ plerūqꝫ de
spectio reuocat hoīem ad seipm. ⁊
tāto celeriꝰ aliq̄ vocē audiunt dei
q̄to ī h̄ mūdo nō habēt vn̄ dele/
ctent. Et Gre. alibi dicit. Mala q̄
nos h̄ p̄mūt ad deū citiꝰ ire com
pellūt [vt impleat domꝰ mea. Di
co aūt vob q̄ nēo virorꝫ illorꝫ qui
vocati sūt] ⁊ neglexert venire [gu
stabunt cenā meā]

Dn̄ica tercia post trini.
Sermo lv

Erāt appro
pinqntes ad iesū publica
ni ⁊c. Luc. xv. [Et
vt dic Gre. nō solū ad colloqndū
sꝫ etiā ad ꝯuescēdū admissi et rece
pti sunt. ⁊ h̄ fecit benignitas ⁊ mā
suetudo saluatoris nr̄i. Et iō dicit
Ber. sup cañ. Propt mā suetudi/
nē q̄ ī te ē dn̄e iesu currimꝰ pꝰ te.
audiētes q̄ nō spreuisti pctōres. n̄
horruisti cōfitentē latronē. nō la/
chrymātē peccatricē. nō chananeā
supplicātē. nō dephēsā ī adulterio

nõ supplicantẽ publicanũ .ñ negã
tẽ discipulũ. nõ psecutorẽ discipu/
lũ. nõ ipos crucifixores ꝛc. Tales
ei pponũt sibi in aĩo plerũqȝ ipos
q̃s corrigũt. ꝛ meliores se estimãt
eis q̃s iudicãt. ꝙ vicȝ agentes ꝓ di
sciplinã subditos vel alios q̃s cor
rigunt. ꝛ ꝓ hũilitatẽ custodiunt se
metipos. ¶ Occasiõe festiuitatis
bti Johis baptiste quã hodierna
die agim⁹ q̃rit hic. q̃re dñs ꝯuersa
tus fuit cũ hoĩbꝫ ĩ ciuitatibꝫ ꝛ vil
lis. et comederit et biberit ac vesti
tus fuerit sicut alij hoĩes cõit. cuȝ
tñ ei⁹ p̃cursor b. iohes morat⁹ fu
it in deserto. et ibi durissimaȝ du/
xerat vitã. cum tñ xp̃s sublimioꝝ
vite esse debuit q̄ȝ su⁹ p̃cursor. No
tandũ ꝙ b. iohes bap. fuit ĩ vtero
sctificatus. vñ Lu. j. dr̃ d̃ eo. Spũ
sctõ replebit adhuc ex vt̃o matris
sue. sic ei ceterꝫ ſm legẽ cõeȝ ĩ ba/
ptismo. sic sibi ex spẽali p̃uilegio ĩ
vtero mr̃is dimissuȝ fuit origiale
ꝛ infusa fuit sibi charitas ꝛ copio
sior q̄ȝ ceterꝫ. qꝛ tãta ꝙ ea median
te ꝛ dei adiutorio spẽalr̃ agẽte sem
ꝑ vixit sine mortali culpa. nulluȝ
eñ ꝑ vitã suã vnq̄ȝ mortale cõmi
sit. vt dicit san. tho. in. iij. pte sũme
ꝛ Bonauẽ. ĩ. iij. sen. di. iij. imo etiã
vitauit freq̄ntiam venialium pec
catoꝝ. qđ vt meli⁹ facere possꝫ ip
se in puerilib⁹ ãnis fugit freq̄ntiã
hoĩm. exiuit domũ ꝑentũ. ꝛ ĩtra/
uit desertũ. ꝓpt qđ de eo canit eccle
sia in hymno. Antra deserti teneris
sub annis ꝛc. Et manẽs in deserto
sꝑ duxit austerã vitã. vt pȝ Mat.
iij. Vestis eñ ei⁹ fuit ex pil' came/
loꝝ. ex q̇bꝫ fit vestimẽtũ aspeꝝ et
duꝝ. Cingul⁹ ei⁹ fuit d̃ pelle mor
tui aĩalis cruda ꝛ pilosa. Esca eius
fuit locusta et mel siluestre. Locu/
ste sunt aĩalia ꝑua mũda ꝛ volan
tia ꝑ modũ saltus et repiebant in
deserto iudee. et frixa cũ oleo sunt
cibꝫ paupeꝝ. Illa iohes mãduca
bat ĩ heremo cõstitut⁹. Mel silue
stre illud ibidẽ repit in trũcis arbo
rũ folia lata ꝛ tenera q̃ manibꝫ cõ
trita habẽt saporẽ q̄si mellis. Po
tus ei⁹ fuit aq̃. Hoc totũ cõphen
dit eccl'ia in illo v̄su hymni. Pre/
buit hirtũ tegimẽ camel'. Vñ q̃q̃
rit q̃re dñs nõ morat⁹ fuit ĩ deser
to. Rñdẽdo dr̃ p̃mo ꝙ dñs q̊ ad
interiorẽ cultũ fuit inestimabilr̃ alti
oris ꝛ ꝑfectioris vite q̄ȝ p̃cursor su
us. qꝛ dñs inestiabilr̃ habuit etiã
plures ac ꝑfectiores v̄tutes q̄ȝ iohã
nes. sibi enim dat⁹ fuit spũs non
ad mẽsurã. Joh. iij. Et dñs cuȝ h
ꝯuersabat fuit ſm aĩaȝ ꝑfect⁹ cõ/
p̃hẽsor. sic nũc ẽ in celo. Johes ve
ro fuit pur⁹ viator. ꝛ iõ interior cul/
tus q̊ aĩa xp̃i coluit diuitatẽ ꝑ cla
rã dei visiõeȝ ꝛ ꝑfectã. imo btificã
fruitõeȝ iestimabilr̃ melior et ꝑfe/
ctior fuit cultu ĩteriori q̊ iohes co
luit deũ fide ꝛ charitate. Scđo dr̃
ꝙ dñs q̊ ad exteriora laxioꝫ vite fu
it. et iohes strictioris. qꝛ dñs fuit
cõi mõ mãducãs et bibẽs ꝛ cũ ho
mibꝫ morãs. iohes v̄o nõ prout
iã dictũ ẽ Et vtrũqȝ illoꝝ rõnabili
ter factũ fuit ꝛ ad salutẽ ac profe/
ctũ hoĩm. Q ei iohes fuit tã excel
lẽtis ꝛ austere vite exterioꝫ factuȝ
est iõ. qꝛ btũs iohes ad h missus
fuit vt ꝑ suã p̃dicatõeȝ ppl'm ꝯgre
garet. et ppl'o cõgregato xp̃i aduẽ
tũ ĩ carnẽ. et quõ se cito manifesta
tur⁹ essꝫ denũciaret ac ip̃m popu/
lo suo digito d̃mõstraret. qđ totũ
fecit vt patet Mat. iij. et Johã. j.

Et etiã ante christũ ritũ baptizan/
di incepit. et p̱ h̄ hoĩes ad xp̄i ba/
ptismũ assuefecit. Et illa oĩa fuer̃t
noua fortia ꝛ magna valde. ꝛ ideo
necessariũ fuit vt ee͂t hoĩbꝫ vehe/
menter credibilis ꝛ magne aucto
ritatis apud oẽs. et h̄ fiebat p̱ hoc
ꝙ fuit excellẽtissime vite ꝛ singula
ris in qua excessit oẽs q̇ ante eum
fuerũt. De nullo eĩ sctõ veteris te/
stamẽti legit̃ ꝙ tali mõ vixerit ĩ ci
bo vestitu ꝛ loco. Helyas eĩ vsus
est carnibꝫ pane ꝛ oleo. et ĩ domi/
bus habitabat. vt habet̃. iiij. Reg.
in diuers̃ loc̃. Sil'r filij ꝓphaꝝ q̇
durã duxerãt vitã pulmẽto vsi sũt.
ꝛ ita ĩductiue de oĩbꝫ. Tãta igitur
p̱fectio exterioris vite excedẽs vi/
tas oĩm antiq̊ꝝ patꝝ fecit eũ autẽ
ticũ ꝙ mlt̃i ꝯfluebãt ad eũ ĩ deser
tũ ꝛ crediderũt v̄bis suis ꝛ p̄dica
tõibꝫ. ꝛ sic p̱auit viam dño. Ex au
tẽ dñs fuit larioris vite exterioris
qꝛ morãs cum hoĩbꝫ ꝛ cõi mõ mã
ducãs et bibẽs q̄uis sobrie ꝛ tp̱a
tissime in oĩbus fuãs punctuale
mediũ virtut̃ hoc ip̄e dñs sicut ꝛ
oĩa alia fecit ad cõem hoĩm salu/
tem ex pl'ib⁹ caus̃. Primo vt suo
exẽplo doceret fideles ꝙ eis licitũ
esset talibus vti dũmõ h̄ faciunt
tp̱ate ꝛ cũ grãꝝ actõe ꝛ debit̃ tp̱i/
bus ꝛ loc̃. et sic de aliꝭs circũstan/
tijs. Sciuit eñi dñs ꝙ vẽturi erãt
in mũdũ q̇ false ꝛ erronee dicerẽt
ꝙ fideles solũ victu tenuissimo. s.
panis et aq̃ vti deberẽt. ꝛ ꝙ pecca
rẽt lautius aut largius se reficien
tes. ꝛ errorẽ illũ dominus suo ex/
emplo cõfutauit. cum ip̄e talibus
vsus fuit. Et omnis eius actio est
nostra instructio. Jmmo domi/
nus sic cõi mõ vixit in cibis et po
tibꝫ: ꝙ pharisei vocabãt eũ vora/
torẽ ꝛ potatorẽ vini. Jtẽ domin⁹
iussit ap̄l'os talibus vti cũ predica
tum irẽt. qꝛ Luc. x. dixit eis. Come
dite que apud eos sunt. volens vt
comederẽt que eis apponerentur
Scdo ne aliq̇ volentes xp̄m seq̇ ĩ
hoc se destruerẽt p̱ paucitatẽ ꝛ sim
plicitatẽ victus. aut ne alij nõ po/
tentes eũ in hoc sequi forte despe/
rarent. Si eñi dñs tam durã vitã
exteriorẽ duxisset sicut iohẽs mul
ti volentes eũ in hoc seq̇. et se sue
vite cõformare possent se cito de/
struere ꝛ inutiles facere. Et alij nõ
potentes tam durã et asperã vitã
tolerare possent desp̱are de vita
eterna cũ viderẽt christũ ĩ tã asp̱a
vita eos p̄cessisse in q̃ eũ seq̇ ñ pos
sent. Dñs g̊ q̇ venit vt oẽs ad se al
liceret. lariorẽ duxit exteriorẽ vitã
ꝛ cõmunẽ ceter̃ hoĩbꝫ cõformẽ vt
oñderet fidelibus etiã istã ad salu/
tẽ ꝓficere ꝛ deo placere dũmõ fue
rit debite p̱acta. et in his que lici/
ta sunt atqꝫ p̱missa. et vt ostende/
ret ꝙ vsus taliũ licitoꝝ nõ repu/
gnat p̱fectõni. vt aliq̇ putare pos/
sent. imo ꝙ aliq̇bus melior est et
plus conferens ad p̱fectionẽ vir/
tutum q̄ꝫ abstinentia a talibus. et
nimis dura dat̃ vita dũmõ talibꝫ
vtentur sobrie et tp̱ate et non pro
voluptate sed pro necessitate na/
ture sue. Propter quod dicit be
atus Bernard⁹. Damnamus ci/
bos saginatos quasi non melius
sit exiguo sagimine sobrie ad vsũ
vesci: q̄ꝫ ventoso legumine vsqꝫ
ad ructum saturari. Esau enim ñ
de carne: sed de lente reprehen/
sus est. Et ionathas de gustu mel
lis non carnis morti adiudicatus

est. Et adam de comestiōe pomi nō vituli saginati condemnatus est. Subdit. Melior videt variis pellib9 inuoluta hūilitas q̄z vilit tunicata supbia. ꝛ nihil est penit9 replere faba ventrē ꝛ murmurare mēte. Silr dicit btūs Aug. sup illo Ro. xiiij. Noli ppt escā dstruere opus dei. oīa q̄dē mūda sunt. R ¶ Tercio ppt hoc dñs duxit cōem vitā exteriorē sed excellētissimā intiorē. vt p h doceret fideles vt nō starēt solū in exteriorib9. sed vt eis essz magis cura de animi v̄tutib9 et interiorib9 actib9 bōis q̄z de exteriorib9 cerimoniis ꝛ corpalib9 exercitiis. Nā in v̄tutib9 et in interiorib9 actib9 bonis ɔsistit p̄ncipalr meritū nostꝝ ꝛ sal9. cerimonie v̄o exteriores ꝛ corpales exercitatōes in ieiuniis et vigiliis ꝛ ceteris hmōi sunt tm̄ ad obtinēdas ꝛ ɔs̄uādas v̄tutes ordiate. ꝛ ñ sunt bone nisi inq̄ntū ɔferūt ad eas obtinēdas. aut inq̄ntū ꝑcedūt ꝛ impant ab actib9 interiorib9 bonis. Debem9 igit p̄ncipalr itēdere ad opa interiora bona ꝛ ad v̄tutes. ꝛ nō stare solū in exteriorib9 cerimoniis ꝛ exercitiis corpalib9. Cui9 cōtrariū mlti faciūt q̄ putāt se sctōs cū corp9 affligūt ieiuniis vigiliis ꝛc. et insistūt extiorib9 solū. et non purgāt cor a viciis. nec mentez ornāt v̄tutib9. sed sunt iracūdi. inuidi supbi detractores. vaniloq̄. iniusti. ꝛ ceteris viciis irretiti. ꝛ sic sūt similes scribis ꝛ phariseis q̄ extiorib9 obs̄uātiis fuerūt culti. sz interius vacui v̄tute. sicut testa sine nucleo Et h bñ ōndit euāgeliū cū ɔseq̄nter dicit ¶ Et murmurabāt scribe ꝛ pharisei dicētes. Quia hic pctōres recipit et mādūcat cū illis ¶ Supbi nāq̄z pharisei putātes se iustos ɔdēnabāt alios ꝛ dñm iudicabāt notātes eū de mala vita eo q̄ peccatorib9 amabilem se p̄bebat. Ex quo habet s̄m Greg. q̄ vera iusticia cōpassionē habet. falsa v̄o dedignatōem. Et q̄uis iusti solēt peccatorib9 aliq̄ñ iuste indignari. hoc tñ faciūt zelo discipline. ꝛ cū foris increpātes p disciplinā exaggerāt int9 dulcedinē p charitatē s̄uant. Ecōtra aliq̄ñ hi q̄ de falsa iusticia supbire solēt ceteros q̄sq̄z despiciunt. nulla infirmātib9 misicordia ɔdescēdūt. ꝛ q̄ se pctōres eē nō credūt eo deteriores fiūt. De q̄ꝝ nūero fuerūt pharisei q̄ pctōres cōtēpserūt. et iudicabāt dñm eo q̄ peccatores suscepit et se eis amicabilē exhibuit. ꝛ quia egri erāt ꝛ se egros fore ignorabāt. dñs eis p duas parabolas rñdet. quibus eis ostēdit se pro peccatorib9 de celo descēdisse. et ideo eos penitētes debere recipe. ꝑpter quos decreuit se hūiliare et aliorū ꝑfectib9 congaudere. Dixit em̄ primo. ¶ Quis ex vobis homo qui habet centū oues ꝛc. ¶ Sic dñs et saluator noster centū oues habuit cum ab initio rationalem creaturā angelos et hoīes creauit. sed vna ouis periit quando totū humanū genus per peccatum primi parētis statū innocentie perdidit. Ad hanc ouem iuit et eam inuentam humeris suis iposuit quādo carne assumpta inter homīes conuersat9 ē et p omniū peccatis satisfecit. Et inuenta oue. id ē reparato homine ad domum rediit. cum in die ascensionis in celum ascendit. et cōuocās

amicos et vicinos. i. ãgelos q̇ sũt eius amici. eo ꝙ volũtatẽ ei⁹ semꝑ faciũt. et sunt ei⁹ vicini. q2 continue eius visiõe fruũt̃. Illos cõuocauit cũ eos sibi ascẽdenti occurrere fecit. et sctis angel' occurrẽtibus dixit Congratulamĩ mihi q2 ĩueni ouẽ q̄ ꝑierat. Dico aũt vobis ꝙ ita gaudiũ est in celo suꝑ vno peccatore pniã3 agẽte q̄3 suꝑ nonagĩtanouẽ iustis q̇ ñ ĩdigẽt pnĩa. Qr autẽ angeli magis gaudeãt de pctõribus ꝯuersis q̄3 iustis stãtibus nõ est ꝓpter pctm̃ cõmissum. sed ex hoc q2 ex pctis cõmissis sepe hũiliores efficiũt̃ ꝛ sanctiores. ꝛ in bono feruẽtiores. Nota ꝙ caritas mouet habentẽ eã ad diligẽdũ om̃e qd̕ potest cũ eo cõmũicare in btĩtudine. ꝛ q2 angeli sũt in ḡtia ꝯfirmati et nos possum⁹ ꝑticipare vitã et̃nã. igit̃ diligũt nos ad eã et volũt nobis oĩa q̄ disponũt nos et iuuãt ad eã ꝑcipiendũ. Et q2 pnĩa est hm̃õi. et q2 ꝑ eã remouent̃ pctã q̄ excludũt a regno. igit̃ cũ vident hoĩes penitere gaudent Itẽ etiã gaudent de iust}. S3 diceret aliq̇s. q̄re magis de pctõribus penitẽtib⁹ q̄3 de iustis stantib⁹. Respondet̃ ꝙ nõ sꝑ magis gaudent de pnĩa pctõris q̄3 de iusticia iusti sed sepe ita fit. Vñ notandũ ꝙ q̄nto maius ĩ bonis ẽ bonũ ṽtut} et oꝑationũ sctãꝝ q̇b⁹ disponũt̃ ad vitã. tãto magis h̄ diligunt ꝛ d̕ eo gaudent. s3 pctis maiorib⁹ obnoxij post cõuersiõem ꝑ pnĩam hũiliores fiũt ꝛ ĩ bono feruẽtiores. ḡ ꝛc̄. Scd̕o notãdũ ꝙ Gre. ĩ omel'. triplices distinguit hoĩes. q̇dã ꝛc̄. De q̇b⁹ loq̇t̃ cũ dic̄. Plerũq3 tales sũt q̇ magna pctã. et de istis loq̇t̃ vt dicit. ecõtra nõnũq̄3 ꝛc̄. ꝛ tal' penitens fuit maria magdalẽa q̄ tã3 intẽsam displicẽtiã habuit de peccatis suis et tã feruẽter amauit. et tã freq̄ns fuit. et tã cõtinua posterius ĩ magnis ꝛ arduis bonis oꝑib⁹ ꝙ ipã ĩ vita sua plus ꝓfecit ĩ ṽtutib⁹ et meritis q̄3 ml'ti iusti q̇ ducũt cõem vitã. et iõ angeli pl⁹ gaudebãt de ea. Tercij sunt iusti et penitẽtes ꝛc̄. de q̇b⁹ loq̇t̃ Gre. cõseq̄nter. et tal' fuit iohes q̇ tã sctũs fuit ꝙ nũq̄3 peccauit mortal'r. ꝛ tñ tã asperã duxit vitã q̄lẽ null⁹ ali⁹ penitẽs vt p̄missum fuit ꝛ cũ h̄ tñ ꝑfect⁹ fuit in ṽtutib⁹ ꝙ dñs sibi testimoniũ ꝑhibuit dicẽs. Int̃ natos mulieꝝ nõ surrexit maior iohãne baptista. Vñ Gre. in omelia Plerũq3 hi q̇ nullis se opp̄ssos pctõꝝ molib⁹ sciũt stãt q̇dẽ in via iusticie. nll'a illicita ꝑpetrãt sed tñ ad celestẽ patriã anxie nõ anhelãt tãtoq3 sibi in reb⁹ licitis vsũ p̄bẽt q̄nto se ꝑpetrasse illicita nll'a meminerũt. ꝛ plerũq3 pigri remanẽt ad exercẽdũ bõa p̄cipua. q2 valde sibi securi sunt ꝙ nulla ꝯmiserunt mala ḡuiora. Ecõtra nõnũq̄3 hi q̇ se aliq̄ illicita egisse meminerũt ex ipo suo dolore cõpũcti inardescũt ad amorẽ dei. seseq3 ĩ magnis ṽtutib⁹ exercẽt. oĩa mũdi d̕relinquũt. honores fugiũt. acceptis ꝯtũelijs letant̃. flagrãt desiderio. ad celestẽ patriã anhelãt. ꝛ q2 se errasse a d̕o ꝯsiderãt. dãna p̄cedẽtia lucr} seq̄ntib⁹ recõpẽsant. Mag} ḡ d̕ tali peccatore cõuerso q̄3 d̕ stãte iusto gaudiũ fit ĩ celo. et q2 dux ĩ p̄lio plus eũ militẽ diligit qui post fugã r̃uersus hostem fortiter p̄mit q̄3 illum q̇ nunq̄3 terga p̄buit ꝛ nũq̄3 aliq̇d

fortiter fecit. Sic et agricola illaz ampli⁹ terrã amat q̄ post spinas vberes fruges ꝓfert q̄z eã q̄ nūq̄z spinas habuit et nūq̄z fertilē messem ꝓducit. M Sz nota q̄ q̄dã sunt iusti de q̄ꝝ vita tãtū gaudiū est in celo vt eis nulla pctōꝝ penitētia ꝑponi pōt. Nã ml'ti nulloꝝ maloꝝ sibi sunt cōscij. et tñ se affligūt ac si pctis oībꝫ angustenť. cuncta etiã licita despiciūt. ad despectū mūdi sublimiť accedūt. bona sibi amputãt etiã cōcessa cōtemnūt. ꝑ visibilia inuisibilibꝫ accēdūtur. lamētis gaudēt. ī cūctis semet ipos hūiliãt. ⁊ sicut nōnulli peccata opeꝝ. sic ipi pctã cogitationū deplorãt. Quid illos nisi ⁊ iustos dixerim ⁊ penitentes. q̇ se in pnīa ⁊ de pctō cogitatōis hūiliãt. et recti in opeꝛ sꝑ ꝑseuerant. Quãtū ḡ gaudiū in celo facit qñ hūiliť iust⁹ plãgit si facit in celo gaudiū qñ h̄ qđ male gessit ꝑ pnīaz dãnat iniust⁹. Seq̄ť scđa ꝑabola. ꝑ quã idē qđ ꝑ ꝑcedentē signať. Vñ sicut pri⁹ ꝑ pastorē sic nunc ꝑ ml'ierē sigť christus dei filī⁹. q̇ ē sapiētia pr̄is. qui [decē dragmas] habuit. i. totã creaturã in nouē choros angeloꝝ ⁊ ī hūanū genus distinctū. quã a ꝑncipio sui capacē fecit. ⁊ ad sui imaginē et sil'itudinē creauit. et mō ꝑ dragmã sic ꝯgrue significãť. Quia vt dicit glo. interlinear. Dragma est num⁹ certe q̄ntitatis reg̃ imagine insignitus. Vnã aūt dragmã ꝑdidit cuz hūanū genus ꝑ lapsuz primoꝝ ꝑentū a stat⁹ sui integritate corruit. et ml'ier lucernã accendit qñ dei filius hūanã naturã assumpsit. Lucerna eñi ignis est in testa. et lumen in testa est diuitas in carne. Hec lucerna luxit quando xp̄s inter hoīes ꝑfecta ꝯuersatione ⁊ doctrina et societate angelica q̄ cōgaudēt de pctōrib' ad deum cōuersis vt dictū fuit prius. ⁊ miracl'oꝝ opatōe claruit. ⁊ totam domū euertit qñ cōsciās hominū de reatu peccatoꝝ purgauit. Et cū inuenerit cōuocat amicos ⁊ vicinos. i. angelicas societates q̄ congaudēt de pctōrib' ad deū ꝯuerť vt dictū fuit ꝑus. ⁊ q̇ de ꝓxio deū cōtemplãť di. Cōgratulamī mihi oēs q͛ inueni dragmam quã ꝑdi. Ita dico vobis gaudiū ⁊c. vt ꝑus. Et dicit notanter pnīam agēte. et nō dicit cogitãte solū aut dicente. aut solū ońdente vt hypocrite. sz agente. ⁊ ad h̄ req̄riť abiectio voluptatū. Vñ Chryſ. in de cōpūctōe cordis. Sicut īpossibile est ignem accēdi in aq̄. ita īpossibile ē pnīam agere ī delicijs. ꝯtraria eñi sibi īnuicē sunt et ꝑemptoria

Dñica q̄rta post trinitatis
Sermo lvi.

Estote mise

ricordes sic̄ et pr̄ vr̄ misericors ē. Lu. vi. M De illa ꝑma ꝑticula mō nihil. sed subdiťi euãgelio. [Nolite iudicare] Pro illo notãdū q̄ iudiciū vno mō est act⁹ iusticie q̄ ꝑtinet ad iudicē eccl'iasticū vel secl'arē. Nã de illoꝝ officio ē ⁊ esse debz iudicare ⁊ inq̄rere ex factis gestibꝫ et act] exteriorib' subditoꝝ q̄les sint ad finē vt malos puniãt et bonos ad meliora ꝓuocēt. Hoc aūt iudiciuz dñs nō ꝓhibz h̄. imo illud alibi fieri mãdauit. Quia Deuteroñ. xvi.

dicit. Judices et magistrat⁹ consti
tues in oībꝫ portis tuis vt iudicēt
populū iusto iudicio. Ualde etiā
illud iudiciū necessariū ē et vtile ī
politica cōitate. qñ saltē iuste exer/
cet. Unñ Tulli⁹ ī pⁿcipio veteris
rhetorice. Ut int̄ hoīes īprobitas
maloꝝ rēpublicā nō ꝯturbaret. et
vt simplices et māsueti viuere pa
cifice possent. ꝛ suis rebꝫ libere ꝛ li
cite vti et gaudere. publica iudicia
rōnabilissime inter hoīes eē cepe/
rūt ꝛ cōstituta sunt in politijs ꝛ ci
uitatibꝫ. finis em̄ introductoꝝ ta/
liū iudicioꝝ est trāqllitas et pax ī
cōmūitate ciuili ciuitatis vl' regni
Alio mō causat̄ iudiciū ad ꝓposi/
tū ꝑ actu ītellect⁹ q̄ q̄s credit ma
lū de ꝓximo. sic ei ōꝫ iudicare ō ꝓ/
ximo q̄ ex signis actibꝫ ꝛ habitudi
nibꝫ exterioribꝫ credit malū de ꝓ/
ximo. Et h̄ pōt multiplicit̄ fieri vt
colligit̄ ex dictis mgr̄i Nico. ō lyra
Math. vij. Et san. Tho. ij. ij. q. lx.
Primo mō ex facti euidētia vt cū
q̄s aliū iudicat homicidā. q̄ꝛ vidit
ip̄m interficere hoīē sine auc̄te le
gitime p̄stātis. Uel tu obligar̄ mi
hi et sciēter iuras q̄ nihil tibi mu/
tuauerim. vl' ego audio te blasphe
mare deū. et h̄ ñ ē peccatū. imo te
nemur sic iudicare de manifestis.
Quia sup̱ illo Ysa. Ue q̄ dicit̄ ma
lū bonū et bonū malū. ponentes
lucē tenebras ꝛ tenebras lucē dic̄
Hiero. Eiusdē criminis ē bonū lu/
cemq̄ꝫ cōtrarijs noīari noībꝫ. cui⁹
est malū ꝛ tenebras vocabulis ap
pellare virtutū. Scd̄o mō ex sig/
nis euidētibꝫ. vt si q̄s iudicat aliū
fornicariū. q̄ꝛ vidit eū nudū cū nu
da. solū cum sola. multotiēs ma/
nifesta sūt op̱a carnis. i. pcti. Exē/
plū etiā hui⁹. iij. Reg. iij. de mere/
tricibꝫ duabꝫ cōtēdentibꝫ corā sa
lomōe rege ꝑ p̱uulo viuo. Et hoc
silr̄ nullū est pctm̄ q̄ꝫtū ad iudica/
re p̄cise. Et illa duplicia iudicia nō
ꝓhibuit dñs. Tercio mō de occul
tis cordis vel alijs dubijs fit iu/
diciū nō ex euidētia facti. nec ex e/
uidentibꝫ signis sꝫ ex ꝯiectur̄ leui
bus signis ꝛ indicijs oīno insuffi
ciētibꝫ. ꝛ illud vocat̄ iudiciū suspiti
osū vel temerariū. qð iudiciū do
min⁹ ꝓhibuit h̄ vt vult Aug. ī de
s̄mōe dñi ī mōte. Et etiā ñ ꝓhibu
it iudiciū qð fit ex beniuolētia sed
ex animi amaritudīe vel aliq̄ ma/
la affectōe. vt vult Chrys. sup̱ illō
Mat. vij. Nolite iudicare. vbi di
cit. Dñs h̄ mādato ñ ꝓhibet xp̄i
anos ex beniuolētia alios corripe
sꝫ ne p̱ iactantiā iusticie sue xp̄iani
xp̄ianos ōspiciāt. et sol' plerūq̄ꝫ su
spitōibꝫ odiētes ceť̄os ꝛ dānātes.
Jlla ḡ duo iudicia dñs ꝓhibuit h̄
potissime q̄ ad vltimos duos ḡd⁹
de q̄bꝫ dicet̄. Et p̄mū iudiciū pro/
hibuit q̄ ad occulta et dubia. ꝛ se/
cūdum. s. q̄ ad oīa occulta ꝛ mani
festa. sp̱ em̄ peccatū ē. Et nō soluꝫ
ꝯ doctrinā xp̄i sꝫ etiā ꝯ legē natu/
re. Quia videm⁹ etiam int̄ bruta
aīalia eiusdē spēi sic eē. q̄ si p̱cipiāt
vnū īdiuiduū ex eis male h̄re do/
lēt. nō exultāt. imo nitūt̄ illud ad
iuuare ꝛ libare. vt manifeste ptꝫ ō
porcꝫ. Et ḡ aīal rōnale ꝯspiciēs ma
lū in alio sibi sil'i iniq̄ssime agit ꝓ/
ximo suo miseriā dilatādo ꝛ ō ea
exultando. cuius potius compa/
ti deberet et charitatiue consulere
et inquantum posset excusare. di/
cēte beato Bernardo sermone q̄r
to sup̱ cātica. Caue serue dei aliene

conuersatõis esse aut curiosus ex
plorator aut temerariꝰ iudex. etiã
si ꝓperã actũ cõprehẽdas. nec sic iu
dices ꝓximũ. magis aũt excusa in
tentõem si opꝰ nõ poteris. puta ig
norantiã. puta surreptõez. puta casũ
ꝙ si oĩno excusare ñ potes suade
nihilominꝰ tibĳpi et dicito apud
te. vehemẽs nimis fuit ista tẽpta
tio q̇d de me illa fecissꝫ si accepissꝫ
in me sibi ptãtẽ. ¶ Ex illis eli
ce scd̃m notabile. s. ꝙ qd̃libꝫ pre/
dictoꝝ triũ iudicioꝝ põt dupliciter
fieri. Prio beniuole et cõpassiue.
Scd̃o mõ maliciose ꝛ rigide. Hoc
iudiciũ temeritatis et suspitõis ita
est cõmũe ꝙ vt dicit Chrysostomus. nec fa
cile repies quẽq̃ꝫ nec p̃rem famili
as. neqꝫ claustralẽ exꝑtẽ huiꝰ erro
ris. Sũt aũt he diabolice tẽptati
onis insidie. Naꝫ q̇ seuere discutit
aliena nũq̃ꝫ ꝓprioꝝ reatuũ mere
bitur veniã. Et dicit Cyrillꝰ. Sedat
hic dñs pessimã passionẽ ꝯsciaruꝫ
nostraꝝ. q̃uis em̃ deceat aliq̇s se
circũspicere et s̃m deũ ꝯuersari. h̾
nõ faciũt sed examinãt aliena. Et
si videãt aliq̇s infirmari tãq̃ꝫ pro
priaꝝ passionũ obliti faciũt h̾ de/
tractõis materiã. ¶ Tercio notan
dũ est principaliter vt vult sanctꝰ
Tho. vt. s̃. ar. iĳ. ꝙ ꝓdictũ iudiciũ
suspitõis aut temerarium siue cor
dis siue exterioris excusatõis diffa
matõis ꝛc̃. vt plurimũ ĩ nobis fit
ex altero duoꝝ. Primo ex hoc qꝛ
aliq̇s in se malꝰ ẽ. Ex h̾ em̃ ꝙ q̇s
ꝯsciꝰ ẽ sue malicie faciliter de alĳs
malũ opinatur. s̃m illud Eccl. x. In
via stultus ambulãs cũ ipe sit in/
sipiẽs oẽs stultos estĩat. Alio mõ
ꝓuenit ex hoc ꝙ aliq̇s male afficitur
ad aliũ. cũ enĩ aliq̇s aliũ cõtẽnit ꝛ
ꝓuũ reputat faciliter de eo mala
credit et aliqñ dicit. vt eũ sic ꝓuipẽ
dat apud se et apud alios. vt se sic
magnificet et extollat. Etiã cũ ali/
q̇s aliquẽ odit aut ei irascitur aut in
uidet iteꝝ faciliter mala de eo cre
dit ꝛ dicit. et sepe ipiꝰ mala inq̇rit
ꝛ veraciter nõ vt eũ emẽdet. sꝫ vt
infamet ꝛ mordeat. Vñ Aug. Cer
tũ ẽ ꝙ de malo incerto neminem
iudicarẽ quẽ tanq̃ꝫ meip̃m dilige/
rẽ sed ꝯ̇fenderẽ sed excusarẽ q̃ꝫdiu
in publicũ nõ ꝓdirẽt. sed qꝛ carita
tẽ ꝑdidimꝰ faciliter alterutꝝ iudi/
camꝰ. ¶ Tercio specialiter iudiciũ
maliuolẽtie et seueritatis sepe ꝓue
nit ex hoc ꝙ hõ nõ cõsiderat mala
ꝛ defectus alioꝝ. Vñ Gre. iĳ. mo
raliũ. c. xvĳ. dic. Sũt nõnulli qui
nihil q̇dem virtutis agere studẽt.
sed tñ cũ alios peccare cõspiciũt iu
stos se in eoꝝ cõꝑatõe suspicãtur. ne
qꝫ em̃ corda oĩm vna culpa trans
figit. hũc nãqꝫ suꝑbia illaq̇at. illũ
ira supplãtat. hũc auaricia cruciat
illũ luxuria iñflãmat. et plerũqꝫ cõ
tingit vt is quẽ suꝑbia deꝑmit il/
lũ respiciat quẽ ira inflãmat. ꝛ ex
hoc se iã iracũdo apud semetip̃m
iustiorẽ deputat. et q̃si ꝯ̇ iusticia ex
tollitur. qꝛ pensare negligit viciuꝫ
q̇ g̃uius ipe tenetur. Plerũqꝫ cõtin/
git vt is quẽ auaricia cruciat aliuꝫ
in luxurie ignauia inspiciat. ꝛ qꝛ se
a pollutõe carnali alienũ respicit.
q̇bꝫ ipe sordibꝫ spũalis vicĳ intri/
secus polluatur non attẽdit. dũqꝫ in
alio pensat malũ qd̃ ipe nõ hꝫ in
se negligit cõsiderare qd̃ habet. sic
qꝫ fit vt dũ aliẽa disiudicãdo mẽs
ducitur ꝓprĳ iudicĳ lumĩe priuetur. ꝛ
eo durius cõtra aliena suꝑbiat q̇
sua negligẽtia ignorat. Ideo dicitur

Prouer.xviij. Justus ꝓmū accu/
sator est sui. Ubi Beda. Om̄is q̇
vere iustus est. vbi peccātiū errata
cōspicit. ꝓmū ad seip̄m oculū cōsi/
deratōis reflectit. dūqꝫ suā fragili
tatē sollicit⁹ accusauerit. se demuꝫ
ad corrigēdū alios linguam beni/
gnus exercet Quarto ꝓuenit iudi
ciū ex h̄ ꝙ hō libēter inquirit et ri
mat̄ dicta et facta alioꝝ. ⁊ signāter
defect⁹ et pctā nō ex necessitate vel
vtilitate. sed ex q̇dā desiderio scien
di aliena. qn̄ hō libent̄ loquit̄. vel
audit alios freq̄nt̄ loq̇ de absētib᷒
et fact꜡ eoꝝ. q̄ nihil ad se ꝑtinent.
vel q̄ in nullo pōt im̄itari. tl'es em̄
facilit̄ incurrūt suspiciosū iudiciū
sic vnusquisqꝫ pōt experiri quō se
pe ex leuib᷒ credidit mala de ꝓximo
q̄ ip̄emet postea cognouit falsa fu
isse. Jtē sepe retulit alijs silia Qui
ḡ vitare vult iudiciū temerariū ca
ueat p̄dicta qd̄ tn̄ pauci faciūt. q̄si
em̄ oīm hoīm pessimus mos est.
cū cōueniūt ꝙ solū de absentibus
loquūt̄ et ip̄os et eoꝝ opa vnā fa
ciūt materiā detractōis ⁊ temera
rij iudicij. ⁊ nō volūt noscere hm̄oi
pctā esse nec curāt de eis ꝯteri. ⁊ sic
pereūt in ip̄is sepissime. ¶ P
Quarto notādū ꝙ circa ista q̄tu/
or sūt cōsiderāda q̄ sūt tāqꝫ grad⁹
q̇dā. Primū est timor mali vt qn̄
nō suspicamur malū de aliq̄ time
mus tn̄ ꝙ malū qd̄ nō duꝫ euenit
possit euenire nisi diligent̄ p̄caue/
am⁹. et sic obfirmant̄ ser꜡ mona/
steria. et viuētes ꝓhibent̄ ab incau
tis familiarib᷒. nō q2 malū iam p̄
sumēt facere sꝫ timet̄ mali occasio
si nō p̄caueat̄. sic etiā claudim⁹ do
mus nr̄as ac cameras ⁊ cistas nō
q2 de aliq̄ singulari hoīe presuma
mus malū qd̄ factur⁹ esseꝫ circa res
nr̄as sꝫ timem⁹ malū qd̄ fieri pos
set si nō p̄caueret̄. q2 locus et tps
facit furē Et sic timere nō est pctm̄
nec malū imo rōnabile et bonuꝫ
q2 nō sūt dande hoībus occasiōes
malefaciēdi ¶ Scd̄m est suspitio
aut opinio mali de ꝓximo. aut dubi
tatō de ei⁹ bonitate. vt qn̄ hō ex le
uib᷒ signis ⁊ nō sufficiētib᷒ ad h̄ in
cipit dubitare de bonitate ꝓximi.
aut opinari malū de eo. ⁊ h̄ est ve
niale. q2 ꝓcedit ex hūana infirmi/
tate ⁊ fragilitate vt dicit Nicolaus
de ly. Et s. Tho. dicit ꝙ sit venia/
le ⁊ leue pctm̄. ꝑtinet em̄ ad tēpta
tionē hūanā sine q̄ ista vita nō du
cit̄. Ut habet̄ in glosa sup illud. i.
ad Chor. iiij. Nolite an̄ tps iudica
re. Et sup illd̄ ad Rom̄. xiiij. Qui
nō mādacat mādacātē nō iudicet
dicit glosa. Dubia in meliorē ꝑteꝫ
sūt interp̄tāda. et h̄ nō facit ille q̄
ex leuib᷒ signis dubitat de bonita
te alterius vel opis sui Jdē Beda
dic̄ in omel. hodierna. Qn̄ ḡ nihil
mali scio certitudinaliter. nec sunt
aliq̄ signa sufficiētia ad suspicāduꝫ
de eo malū. tunc teneor credere ꝙ
sit bonus. ⁊ si contrariū facio. s. ꝙ
dubito de bonitate sua ex leuibus
signis solū ⁊ ad h̄ nō sufficientib᷒
vel mere ex malicia cordis. tūc pec
co ad minus venialit̄ Proporcio
nabilit̄ intelligit̄ de ope ꝓximi qd̄
pōt bona intētiōe aut mala fieri.
Exemplū Si hac nocte essent tibi
subtracte. c. libre ⁊ nō scires q̇s fe
cerit. nec ex euidētia facti. vl' ex eui
dētib᷒ signis. nec aliūde haberes
magna signa q̄ merito causarēt ti
bi aliquē graduꝫ suspitōis de me.
tūc teneris credere ꝙ ego nō fece/

rim ꝛ si solū dubitas tūc peccas ve nialiter. Idē. Si vides colloquen tē virū ꝛ mlierē. ꝛc̄. teneris crede/ re. ꝛc̄ Et dico notāter. ꝛ nō habes aliunde notabilia signa q̄ merito causarēt suspitōnez. pono em̄ gra dus in suspitionib⁹ et etiā in signis ex q̄bus suspitōnes et coniecture oriunt̄. Ad ꝓpositū pn̄t applicari exempla q̄ btūs Aug⁹. ponit in q̄ dam omel. Ubi dicit Apta mala argui ꝛ iudicari debēt. Illa vero an bono an malo animo fiant qd̄ scire nō possumus. iudicare peni/ tus nō debem⁹. verbi grā. Uides hoīez freq̄ntius ieiunare cōgaude noli nimis laudare. qꝛ potest hoc ꝓ hūana gloria fieri. sed noli vitu pare. qꝛ pōt ꝛ ꝓ deo. ꝛ ꝓ anime sue remedio ieiunare. Uidisti aliū in dicto ieiūio publico velle prādere cū dilectōe admone. si dixerit se ꝑ stomachi lassitudīe ieiūar̄ n̄ posse Crede ꝛ noli iudicare. qꝛ vtrunqꝫ pōt fieri vt ꝓ gula vel luxuria prā dere velit ꝛ ꝙ ꝑ infirmitate ieiuna re nō possit. Uidisti alterū subdi/ tis suis cū seueritate disciplinā im ponere. et indulgētiā tardius da/ re. noli iudicare crudelem. qꝛ forsi tan nō fiebat morbo iracūdie. sed zelo discipline et amore iusticie. ꝓ pter illō qd̄ scriptū Zelus dom⁹ tue comedit me. ꝛc̄ In istis igitur ꝛ his similib⁹ q̄ vt ꝛ bono aut ma lo. aīo fiāt scire nō possumus me/ lius est vt ad ꝑtē dexterā animuz nr̄m declinemus. qꝛ tolerabilius est nos in h̄ ꝑueniri. vt eos q̄ ma/ li sūt bonos esse credamus q̄ꝫ vt cōsuetudine iudicādi etiā de bonis ꝙ malū est suspicemur. de istꝭ igit̄ rebus q̄ sūt deo note ꝛ nobis inco

gnite piculo se nos ꝓxios iudica/ mus De ipis em̄ dn̄s dixit Noli te iudicare vt nō iudicemini. De il lis vero q̄ apta sūt et publica ma la ꝛ arguere ꝛ iudicare cū charita te debēt ꝛ amore ꝛ possumus ꝛ de bemus. odio hn̄tes nō hoīem sed pctm̄. nō viciosū sed viciuz detestā tes morbū potius q̄ꝫ egrotū. Nā publicus adulter. raptor assidue ebriosus. ꝓditor supbus ꝛc̄. si iudi cati ꝛ castigati nō fuerūt implebit̄ in eis illud qd̄ btūs martyr Cypri anus de talibus dixit. Qui peccā tes verbis adulātibus palpat pec cādi fomitē subministrat. et ꝓprie illud nō vocat̄ iudiciū. sed leuis su spitio Q ¶ Terciū est iudiciū et firma sentētia de malo ꝓximi. vt qñ quis ex talibus leuib⁹ signis firmiter tenet in animo ꝙ ꝓxim⁹ sit mal⁹ ꝛ hoc ꝓprie est iudiciū sen tētiatiuū qd̄ imptat estiatōnez fir mā ꝛ sanā. Et h̄ est pctm̄ mortale si malū qd̄ iudicat de frē sit de ge/ nere mortaliū. Pctm̄ em̄ morta/ le est qd̄ cōtrariat̄ charitati. iudica re āt aliquē dicto mō est ꝯtra cha/ ritatē. Ita dicit Nico. de ly. Sꝫ. s. Tho. d. ꝙ si tale iudiciū est de ali quo graui tūc est pctm̄ mortale in q̄tū nō est sine cōtemptu ꝓximi. Uñ Glosa vbi s̄ subdit. Si ḡ su/ spitōes vitare nō possum⁹. qꝛ ho mines sumus. iudicia tn̄ t̄ diffini/ tiuas sentētias firmasqꝫ cōtinere debemus. ¶ Quartū est ꝓgressio in extrīsecū opus. vt qñ q̄s nō so/ lū ꝑdicto mō iudicat. sꝫ vltra hoc ꝓcedit ad exteriorē punitōez vt ad iniquā suspitōez accusatōez. diffa/ matōez. vl' aliā aliquā ꝓximi puni tionē. Et h̄ est grauius ꝑdictis. qꝛ

nõ solũ est ꝯ charitatẽ. sȝ ẽ etiã cõ/
tra iusticie eq̃tatẽ ¶ Diceret aliq̃s
q̃ sunt illa leuia signa ex q̃bus pri
mus nõ debȝ iudicare malos .ꝛc.
Vide s. Mat. in p̃ncipio. vij. ca.
Predicto q̃ mõ dñs itelligi voluit
cũ dixit [Nolite iudicare] et sequit̃
[Et nõ iudicabimini] Hoc nõ est
sic accipiẽdũ ꝙ qui nõ iudicat non
iudicabit̃ a dño. stat em̃ ꝙ ab aliq̃
pctõ sibi caueat ꝛ adhuc p alia me
reat̃ mortalia iudicari ꝛ cõdẽnari.
Sȝ vt dictũ ẽ alibi. Oĩs q̃ gladio
pcusserit. gladio peribit. intelligit̃
nõ ꝙ oĩs q̃ gladio pcutit. gladio
mortali moriat̃. sȝ illo pctõ qđ cõ
mittũt cũ alios iniuste gladio oc/
cidũt. seipos spũaliter interimũt
Pro q̃ pctõ ꝛ ipsi gladio animad
uersionis diuine sentẽtie pibũt. ni
si se corrigãt ꝛ emẽdẽt eo mõ vult
dñs. Si iudicabitꝭ alios ꝛ temere
et seuere peccabitꝭ mortalit̃ p quo
meremini iudicari ꝛ cõdẽnari. nisi
emẽdetis. ꝛ si nõ iudicabitis teme
re tũc p h̃ nõ incurretis pctm̃ mor
tale. quõ sitis indigni in iudicõ dei
cõdẽnari. Vel sic [Et nõ iudicabi
mini] .i. si nõ iudicabitꝭ temerarie
et maliciose de aliĩs. tũc dñs non
iudicabit districte ꝛ seuere đ pctis
vr̃is. ꝛ hec est magna gr̃a. Nullus
em̃ tã magne sctitatis est si p seue
ritatẽ diuie iusticie deberȝ iudica
ri qđ sibi videt̃ iusticia ĩiusticia ap/
peret. ppt̃ qđ dixit p̃s. Nõ intres
in iudiciũ cũ s̃uo tuo .i. s̃m glosaȝ
Nõ districte mecũ agas in futuro
iudicõ. qꝛ nõ iustificabit̃ ĩ ꝯspectu
tuo oĩs viuẽs. Nemo em̃ p seȝ p
dei gr̃aȝ põt libari. Grego. Sepe
iusticia nr̃a ad examẽ diuie iusticie
deducta. ĩiusticia ẽ. ꝛ sordȝ ĩ distri/
ctõe iudicis qđ in ocul' fulgȝ opan
tis [Nolite cõdẽnare] .i. nolite iu
dicare aliquẽ ꝯdẽnãdũ eẽ. qꝛ aliq̃s
est hodie pessim⁹ ꝛ forte erit bon⁹
vt in m̃ltis patuit [ꝛ nõ cõdẽnabi
mini] supple a đo p temerario vr̃o
iudicõ. Seq̃t̃ [dimittite ꝛ dimitte
tur vob] dimittite pxĩs pctã ĩ vob
ꝯmissa. ꝛ dimittet̃ vob. a đo pctm̃
vr̃ȝ quẽ sepe offendistis R Est
tñ notãdũ ꝙ t'lis dimissio dupl'r
p̃t itelligi Vno mõ q̃ztũ ad offen
saȝ. ꝛ h̃ nõ videt̃ aliud q̃ȝ remittere
odiũ. irã. ĩdignatõeȝ. ꝛc. ad illũ q̃
nob odio malũ ĩtulit. ꝛ h̃ est neces
sitatis ꝛ p̃cepti. qꝛ oẽm hoĩeȝ tene
mur diligere ex charitate Alio mõ
q̃ ad ĩiuriã ꝛ h̃ nõ est sp necta ꝭ. lȝ
sit supererogatõis. sicut ablatã sibi
pecũiã nõ tenet̃ q̃s dimittere aufe
rẽti. sȝ repetere p̃t. sic etiã p ĩiuria
sibi illata p̃t p emẽdã repetere r̃cõ
pẽsatõeȝ. s̃ȝ ordĩeȝ tñ iusticie. ꝛ ad
sic dimittẽdũ offẽsas dñt nos mul
ta mouere. Prĩo ꝯsideratõ diuĩe
offense. qꝛ deũ ĩcõpabilit̃ plus of/
fendim⁹ pctis q̃ pat⁹ est nobis di
mittere si dimiserim⁹ aliĩs. Scđȝ
est. qꝛ ñ dimittẽs sȝ vĩdictã q̃rens
p̃uat deũ illo qđ sibi res̃uauit. vñ
Deut̃. xxxij. Mihi vindictã ꝛ ego
retr̃buã. Terciũ ẽ mag̃ vtilitas quã
affert ĩiuriã cũ patient̃ sustient vl'
sufferũt. vt p̃us dictũ fuit in .i. ser.
Quartũ est qꝛ dimissio offẽse ma
xie sil'es nos effic̃ đo dicẽte Chry.
Nihil ita deo sil'eȝ efficit sic iniuriã
tibi faciẽti dimittere. In h̃ em̃ vt
ait Au. Nos añ oĩa mis̃icordes eẽ
voluit sic ꝛ ip̃e mis̃icors ẽ. Et circa
h̃ nota q̃ dicta s̃t circa illđ. Mat. v
Ego ãt dico vob ñ resistere malo.
seq̃t̃ [Date ꝛ dabit̃ vob] Beđ. Iu
bet nos dimittere ĩiurias et dare

bñficia. vt ⁊ nobis pctā dimittant
⁊ vita detꝛ eterna. Cyrillus. Ex aūt
ampliori manu accipiemus recō/
pēsatiōez a deo q̄ largiflue donat
diligētibꝫ eū ostēdit subdēs [Mē
surā bonā ⁊ cōfertā coagitatā ⁊ su
ꝑeffluētē dabūt i sinū vr̄z.] Theo
phil⁹. q. d. Sic farinā si sine ꝑcta/
te mēsurare velles cōferres eaz et
coagitares ⁊ suꝑeffunderes abun
de. Sic dñs mēsurā magnā ⁊ suꝑ
effluētē dabit in sinū vr̄m. Et h̄ to
tū nō signat aliud q̄ꝫ magnitudi/
nē celestis p̄mij q̄ deus remūera/
turus est suos citra cōdignū. q2 ꝓ
oꝑe bono. ⁊ elemosina dare vult
sui clarā visionē ⁊ bñdictā fruitōz
⁊ securitatē ⁊ inestīabile gaudiū q̄
incōꝑabiliꝛ meliora sūt q̄ꝫ volun
tas dādi sit bona etiā ꝓ tali voli/
tōne ⁊ tꝑali ⁊ breui vult dare bea
titudinē ꝑpetue duraturā. [Eadez
quippe mensura q̄ mensi fueritis
remetietꝛ vobis] Basili⁹. Qua em̄
mēsura vnusquisqꝫ nostrū mensu
rat in bñ oꝑando. aut peccādo ea
dez vel p̄mia vl' penas ferz. Theo
phil⁹. Et nō dixit in tāta mensura
remetietꝛ ei. sed in eadē. qui em̄ bñ
fecit bñ fiet ei qḋ est remetiri eadē
mesura. sed ꝑ suꝑeffluētē mēsuraz
dicit. Quia millies bñ fiet ei

Dñica quinta post trinitatis
Sermo. lvij.

Cum turbe irruerēt in iesuz vt audi
rent verbū dei. Luce. v.

S Irruere in aliquē est in eū
cadere ⁊ ipigere. Tātū aūt fuerat
turbarū desideriū ad audiendum
xp̄m vt eū cōꝑmerēt. Unde dicit
Chrys. Erāt ei cōnexi eū diligētes
⁊ mirātes ⁊ tenere cupiētes. Quis
em̄ discessissꝫ ab eo miracula faciē
te. Quis noluisset faciē ei⁹ glorio
sam videre. ⁊ amare os diuina lo
quens. nec em̄ fuit solū āmirabil'
in agēdo miracula. sed ⁊ visus ei⁹
abundabat plurima gratia. Uñ
⁊ loq̄ntē eū audiūt in silētio seriez
locutionis nō interrūpētes. dicitꝛ
em̄ [vt audirēt verbuz dei.] trahe/
bat em̄ ad se turbas cū impetu de
siderij sicut adamas ferrū vt audi
rēt verbū dei. Mittebat ei in eos
famez ꝟbi dei sic ꝓmiserat Amos
viij. Mittā inq̄t famē in terrā. nō
famē panis. sed desideriū audien
di verbū dei Fames illa q̄ est appe
titus cibi sp̄ūalis est donum salua
toris ⁊ signū salutꝭ. sic appetitus
cibi corꝑalis est signū sanitatꝭ cor
poralis. ⁊ fastidiū hui⁹ cibi signuz
est languoris sp̄ūalis. Uñ in p̄s.
Omē escā abominata est aīa eoꝝ
idest tediū habent de verbo dei q̄
ip̄a aīa viuit ⁊ subditꝛ. Et appropi
quauerūt vsqꝫ ad portas mortis
idest vsqꝫ ad defectū aīe. [Et ipse
stabat sec⁹ stagnū genezareth] .i.
mare galilee. Et dicitur stagnum
eo q̄ aque sine fluxu stant. [Et vi/
dit duas naues stantes secus sta/
gnū. Una erat petri ⁊ andree. alia
zebedei ⁊ filioꝝ eius] .s. Johānis
⁊ Jacobi. [Piscatores aūt descen
derūt vt lauarēt retia] tota ei no/
cte occupati oꝑe piscatōnis nihil
ꝑ̄ceperūt. Uñ fatigati lauabāt
retia vt ea cōplicarēt. [Ascendens
aūt in vnā nauim q̄ erat symonis
rogauit eū a t̄ra reducere pusillū.]
Sic em̄ cōprimebāt eū vt cōpelle
retꝛ nauiz cōscēdere. Dicit Theop.

Uide xpi mansuetudinē quō ro/
gat petrū ⁊ petri obediētiā. quō in
om̄ib⁹ fuit obediens. et in h̄ dedit
formā p̄latis vt libenti⁹ moneāt
q̄z p̄cipiant. et magis amari q̄z ti/
meri [Et sedens] tanq̄z doctor au
ctoritate vtēs [docebat de nauicu
la turbas] Post doctrine mani/
festatiōez congrue sequit̄ miraculi
operatio. vt veritati doctorū fidē p̄
stet miraculū. Unde subdit̄. [Ut
autē cessauit loqui dixit ad symo/
nem. Duc in altū ⁊ laxate retia ve
stra in capturā] ¶ Ubi innu
unt̄ aliqua p̄dicatori expedientia
Primū est sublimis conuersatio.
et p̄fecta vita in operibus bonis. et
hoc tangit̄ cū dicit̄ [Duc in altū]
Unde ysaie. iiij. Supra montez
excelsum ascēde tu q̄ euāgelizas sy
on. Secundū est veritatis p̄dica
tio q̄ tangit̄ cum dicit̄. [Laxate re
tia] Illa eīn duo debent esse ꝯiun
cta in p̄dicatore exēplo saluatoris
q̄ cepit facere et docere. Actu. j. Et
dicit Gre. Cui⁹ vita despicit̄ restat
vt eius p̄dicatio contēnat̄. Et deb3
p̄dicatio veritatis esse explicita et
doctrinalis. qd̄ innuit̄ cū dicitur.
[Laxate] .i. explicate et exponite
sacrā scripturā. Terciū est recta in
tentio que innuitur cum dicitur
[In capturā pisciū] nō p̄pter va/
nam gl̄iam. non p̄pter adulatōez.
nō propter lucrū ⁊ questū sed pro
pter hominū edificatōem [Et rn̄/
dens symon illi. Preceptor p̄ to/
tā noctē laborātes nihil cepimus.
in noīe aūt tuo laxabim⁹ rete. Et
cū h̄ fecissent cōcluserūt pis. multi
tudinē copiosam] Nisi eīn in ver/
bo dn̄i p̄dicatores sniāz fidei ꝓnū
ciarēt nūq̄z m̄ltitudinē copiosam
credentiū ꝯcluderēt. Quia vt dicit
Ambro. Non est hūane facundie
sed opus sup̄ni numīs. Et d. Gre
gori⁹. Frustra exteri⁹ laborat do/
ctoris lingua vbi sp̄ūsctūs interi⁹
nō adest. Nota q2 d nauicl'a petri
turbas docuerat. ideo vt dic̄ Chry
so. duplicē remuneratōez ei tribu
it. Quia p̄mo dedit ei multitudi/
nē pisciū copiosam. deīde fecit eū
discipulū [Rūpebat āt rete eoꝝ]
ex q̄uitate pisciū [Et annuerūt so/
cijs q̄ erāt in alia naui] p̄ nutum
quia dicit Chrys. Ex stupore mi
raculi loq̄ nō poterāt [vt venirēt
⁊ adiuuarēt eos ⁊ venerūt ⁊ ipleue
rūt ambas nauiculas ita vt pene
mergerent̄] Et hoc fuit miraculuz
q̄ intra vnū rete tāta cōcluderet̄
pisciū multitudo [Qd̄ cū vidisset
symon petr⁹ p̄cidit ad genua iesu
dicēs. Exi a me q2 hō pctōr sū do
mīe] Ecce petri hūilitas. Nā vt di
cit Cyrillus. Petr⁹ rediēs ad ꝯsci
entiā delicta tremuit. ⁊ velut imū
dus mūdū nō credit posse suscipe
Est eīn sil'e qd̄ cēturio dixit Dn̄e n̄
sū dign⁹ ⁊c̄. Mat. viij. ⁊ sic hūiliā
do se nō expellebat dn̄m s3 magis
attrahebat [stupor eīn circūdede
rat eū. et oēs q̄ cū illo erāt ī cap. pi
sciū q̄s cepant. Sil'r aūt ⁊ iacobū
⁊ iohez filios zebedei q̄ erāt socij
symōis. Et ait ad symonē ih̄s. no
li timere] Amb. Dic ⁊ tu exi a me
dn̄e. q2 hō pctōr sum vt rn̄deat ti/
bi deus. Noli timere indulgenti
dn̄o pctm̄ fateri. bon⁹ ē eīn dn̄s
⁊ benign⁹. [Et h̄ iā hoīes eris ca/
piēs] id ē ex h̄ qd̄ factū ē siḡt q̄ ho
mines capies. Beda. Dn̄s expōit
eis qd̄ hec captura pisciū siḡt. s. q̄
ip̄e sic nūc p̄ retia pisces. sic aliq̄n

p̱ v̾ba sit captur⁹ hoĩes. vel ex h̄
ꝙ sic te hũiliasti habebis officium
capiẽdi hoĩes. Beda. Nondũ ĩ di
scipulũ eligit̾ sed p̄dicat̾ ꝙ aliqñ sit
eligend⁹ [Et subductis ad terram
nauibꝫ: relictis oĩbꝫ secuti sunt eũ]
ad tp̱s. qꝛ ƒm glo. adhuc habebãt
voluntatẽ redeũdi ad ꝑpria. Ubi
ƒm Chryso. ꝯsiderãda est eoꝝ obe
diẽtia. hñtes em̃ op⁹ p̄ manibꝫ ap
petibile piscatõis mandatũ tñ do
mini nõ distulerũt sed relictis om
nibꝫ seq̃bant̾. talẽ em̃ obedientiaꝫ
req̇rit a nobis xp̄s vt eã nõ p̄ter-
mittam⁹. etiã si aliđ valde necessa
riũ vrgeat ¶ Et nota ꝙ ter le
gunt̾ apl̾i a dño vocati. Pria vo
catio fuit imediate post xp̄i bap-
tismũ qñ iohẽs videns xp̄m dixit
Ecce agnus dei. ⁊ tũc secuti sũt euꝫ
duo discipuli iohis. andreas ⁊ ali⁹
cui⁹ nomẽ tacet̾ Joh .i. Et ãdreas
vocauit petꝝ. et crastino de mane
cũ xp̄s exire voluit in galyleã vo-
cauit philippũ q̇ duxit secũ natha
nael. vt dicit̾ Joh. j. Et hec vocatõ
fuit solũ in quandã noticiã. Secũ
da fuit in captura pisciũ. de q̄ h̄ dꝛ
⁊ illa fuit in q̄ndã familiaritatem.
Tercia fuit đ q̄ dꝛ Math. iiij. qñ
relictis oĩbus secuti sunt dñm nõ
reuersi ampli⁹ ad piscationẽ. ſ; in-
tendentes doctrine xp̄i. Et illa vo
catio fuit ad apostolatũ. Alij vero
dicũt ꝙ illa vocatio de q̄ loquit̾ h̄
Lucas est eadẽ cũ illa de q̄ loquit̾
Mat. iiij. ⁊ Mar. j. q̄ vocati sũt sim
plicit̾ ad societatẽ xp̄i. et hoc videt̾
veri⁹. qꝛ hic dꝛ [Relictis oĩbꝫ secu
ti sunt eũ.] q̇ modus loq̄ndi ꝑp̄e
nõ cõueĩt nisi adherentibꝫ xp̄o to
taliter. Etiã qꝛ hic dꝛ petro a xp̄o.
de cetero vacabis p̄dicatõni. ¶ Et
nota ꝙ domin⁹ magis elegit pi-
scatores in officiũ p̄dicatõis euan
gelice q̄ꝫ ceteros artifices ꝑpter h̄
vt dicit Chrysos. qꝛ ars piscatoria
magnã silitudinẽ hꝫ cũ arte p̄dica
toria. Nã sic q̇ retia iactat ĩ aquaꝫ
nescit q̄s pisces cõprehensur⁹ est.
sed illi intrãt q̄s de⁹ trãsmittit ei:
sic et doctor q̇ diuini ƒmõis iactat
retia sup̱ populũ nescit q̇ sũt acces
suri ad eũ nisi q̄s de⁹ excitauerit.
vt adhereãt doctrine ei⁹. Et dicit
Amb. li. iiij. sup̱ Lu. Retia aploꝝ
sunt v̾boꝝ cõplexiões et q̄si q̇daꝫ
orõis sin⁹ q̇ eos q̄s accep̱it nõ a-
mittit. captos nõ ĩterimit. ſ; reser
uat ⁊ in lucẽ de ꝑfũdo extrahit flu
ctuãtes ⁊ de ĩfernis ad sup̱na trãs
ducit in limo ꝑfundi latẽtes ¶
Ulteri⁹ notãdũ ꝙ dñs a p̄ncipio
p̄ncipales euãgelij p̄dicatores vo
cauit et ꝯstituit hoĩes rudes ⁊ illit
teratos ⁊ maxime piscatores Pri
mo ꝑpt̾ h̄ vt xp̄i diuĩa ptãs ex hoc
oñderet̾. q̇ subito inhabilissimos
facere potuit tã sublimes ⁊ sapien
tes in sciã sicut postea fuerũt facti
ꝙ null⁹ mortaliũ eis valuit ꝯpa-
ri. Unñ rep̱to ꝙ Petr⁹ ⁊ iohẽs fu
issent hoĩes sine lr̃is et idiote tur-
be valde ãmirabant̾. vt dꝛ Act. iiij.
Itẽ Hilari⁹. ij. de trini. dic̃. Queri
te et intelligite an mirabilius fuit
mortuũ excitasse. an imp̱ito tãtaꝫ
sciam doct̾ne ĩtimasse. Scđo ꝑpt̾
hoc vt hũana sup̱bia de suis fact̾
cõfunderet̾: vidẽs tã imp̱itos taꝫ
sũmos effectos ĩ sciã ꝑfũdissima
absq; labore. ſ; simp̱lici dei dono.
ad quã phi neq̄q̄ꝫ p̱tigere potuerũt
Silr̾ ne aliq̇s (q̇ forte sibi sciolus
videret̾) ad eccl̾iam veniẽs estima
re posset ꝙ xp̄s h⁹ sciã op⁹ habe-

ret ꝑ eccl'ia sua fundāda. ꝛ ꝗ simpli
ces et idiotas subito sublimes in
sciētia fecit ꝙ oēs viderēt ꝙ hūa/
na scia nō indigeret q̇ q̄ntūlibȝ in
eptos sine labore sūmos docto/
res facere posset. Tercio vt fidei
ꝟitas omino insuspecta manerꝫ
eo ꝙ nullo mō est verisil'e ꝙ aliq̇s
magꝰ vel nigromāticꝰ cōuocaret
ad se hoīes rudissimos ꝛ incapa/
cissimos doctrine q̄s informaret ī
arte magica q̄ magne ē subtilitatꝭ
ꝛ longo studio ab hoībꝫ subtilissi
mis ꝛ lr̄atissimis vix acq̇rit̃. et per
ꝯseq̄ns nō poterāt esse suspecti de
arte magica ꝛ nigromātia. ꝛ maxi
me cū essent paupes et infimi ho/
mines nō inueniebant̃ cupidi ho
noris diuitiaꝝ. deliciaꝝ. nec pro se
nec ꝑ eoꝝ amicis. ꝛ subierūt mor/
tē ꝑ doctrina quā affirmabāt. igit̃
nullo mō poterāt eē suspecti ꝺ fal
sa doctrina. Quarto vt ꝓphetie ꝺ
p̄dicatoribꝫ euāgelij implerēt̃. vñ
Hiere. xvj. ita ꝓphetatū est ꝺ eis.
Ecce ego mitto piscatores multos
dicit dñs et piscabūt eos. ꝛ Ezech.
xlvij. Et stabūt sup illa piscatores
ab engaddi vsqȝ ad engallū sicca/
tio sagenaꝝ. Ubi dicit Hiero. Ex
isti sunt piscatores de q̇bꝫ ꝺꝛ ī euā
gelio. Uenite post me faciā vos pi
scatores hominū ꝛc̄.

Dñica sexta post trinitatis
Sermo lviij.

AMen dico
vobis nisi abūdauerit
iusticia vr̄a plꝰ q̄ȝ scri/
baꝝ ꝛc̄. Math. v. A Augꝰ. x.
de ciui. dei dicit. [Nisi abūdauerit
iusticia vestra plꝰ q̄ȝ scri.] ꝛc̄. i. sup
illos q̇ soluūt et docēt qꝛ ꝺ his ali
bi dictū est Mat. xxiij. Dicūt ꝛ nō
faciunt. ac si dicat dominꝰ Nisi ita
abūdauerit iusticia vr̄a vt vos nō
soluatis sȝ potiꝰ faciatꝭ qꝺ docetꝭ
nō intrabitꝭ in regnū celoꝝ. Sūt
nāqȝ m'lti q̇ male viuūt sȝ bñ do/
cent. de q̇bꝫ ꝺꝛ Mat. xxiij. Sede/
būt sup̄ cathedrā moysi. q. d. fa. s.
o. aūt e. nō s. Dicūt em̄ ꝛ nō faciūt
Et qꝛ hoc nō sufficit ad salutē. ꝛ iō
dñs discipul' suis et alijs p̄latꝭ ec
clesie dicit. [Nisi abūda. iu. vr̄a.]
scȝ vt faciatis qꝺ docetis [plꝰ q̄ȝ
scribaꝝ et phariseoꝝ] q̇ dicūt ꝛ nō
faciūt [nō intrabitꝭ regnū celoꝝ]
Uel etiā iusticia eoꝝ fuit ī exterio
ri opatōe tm̄ ꝛ nō ī recta intentōe
Uñ Mat. xxv. Oīa opa faciūt vt
videant̃ ab hoībus ꝛ illa iusticia n̄
sufficit ad vitā eternā. sȝ opȝ ꝙ vt
dicit apl'us. j. ad Cho. x. oīa ad glo
riā dei facere. Et iō ꝺic̄ dñs [Nisi
abūdauerit iu. vr̄a Et p̄mū referri
pōt ad scribas. scꝺm ad phariseos
[Audistꝭ qꝛ dictū ē antiq̇s] Notā
dū ꝙ dñs ī ſmōe suo in mōte nō
edidit noua p̄cepta moralia. sȝ vt
p̄ceptoꝝ decalogi veꝝ ītellectū de
clararet et errores circa ea exclude
ret aliq̄ ipoꝝ replicauit. Et p̄mo il
lud [Nō occides] De q̄ ī p̄nti euā
gelio legit̃. ꝓpt̃ qꝺ ꝺꝛ [Audistꝭ qꝛ
dictū ē antiq̇s] nō ꝙ ī mōte synai
fuerūt illi q̇bꝫ xp̄s p̄dicauit. sȝ ꝙ a
pentibꝫ suis audiuerūt antiq̇s q̄
fuer̄t circa montē synai tp̄e moysi
dictū fuisse [Nō occides. Qui aūt
occiderit reꝰ erit iudicio] mortꝭ cor
pal'. iux̄ illꝺ Geñ. ix. Quicūqȝ effu
derit hūanū sāguinē fūdet̃ sāguis
eiꝰ. ꝛ Exo. xxi. Quicūqȝ pcusserit
hominem volens occidere morte

moriat. Et iō dic. iudicio. i. si i iudicio māifestū erit ipз ꝑpetrasse homicidiū. Si occultū tūc ꝑtinet ad forū iudiciale dei ₇ nō hois. B ¶ Notādū q̄ vt vult Joseph⁹. xij antiq̄tatū. Volūtas sola non est pctm̄ nisi exeat in exteriorem actū et ita ſm eū interiori actu solo nisi comitet exterior act⁹ malus nō peccat. Sed h̄ est valde irrōnale ₇ etiā cōtra gētiles morales phos Arestotilē Senecā ₇ alios. Tota em̄ rō et radix pcti sumit ab actu liberrimo qualis est iterior electō volūtatis nec est pctm̄ nisi liberū ₇ ꝓpt hoc in amētib₉ ₇ puer͛ n̄ ponit pctm̄. Jn hūc aūt errorē cōmunit iudei ꝓlapsi erāt ꝓpter ruditatē eoꝝ ₇ grossiciē. Et iō hoc p̄ceptū non occides tm̄ de manifesto homicidio qđ exteriori actu fit intelligūt credētes h̄ solū isto p̄cepto ꝓhibitū. Quem errorez dn̄s tollere voluit ₇ verū intellectū eis aperire. Vn̄ Aug⁹. cōtra faustū. Judei nō intelligebāt homicidiuз. nisi ꝑ ꝑemptionē corꝑis hūani q̄b₉ aꝑuit dn̄s oēз iniquuз motū ad nocēdū fratri in homicidij genere deputari. Et ita ꝑ h̄ p̄ceptū [Nō occides] ꝓhibētur om̄es modi homicidij volūtarij et sine auctoritate legitime potestatis siue homicidiū tale sit facto exteriori vel verbo. vl' mēte cōsentiēdo in mortē alteri⁹. vel eā cupiendo. aut negligentia. qn̄ a morte nō liberamus quem possumus. iuxta illđ Ambro. Pasce fame. ₇c̄. Similiter occisiōз ex negligētia in custodiēdo ꝓpriaз vitā. et occisionē q̄ fit ꝑ inordiatā potus aut cibi sūptōeз. Similiter q̄ fit ꝑ indiscretā abstinētiā et sic de alijs modis. Similit ꝓhibet oīe nocumētū et omnis lesio hois in naturalib₉ suis etiā citra mortē. vt sꝫ mutilatō verberatō ₇c̄. Jmmo ꝓhibet om̄is inordinat⁹ motus et spēs ire. iuidie ₇ odiū taliū interiorū motuū ex q̄b⁹ solēt homicidia ₇ talia exteriora nocumēta oriri. ₇ h̄ vult saluator cū dicit. [Ego aūt dico vobis]. q. d. Ego autē qui veni nō soluere legeз ſꝫ adiplere [Dico] nō solū ꝓhibēdo factū. sed animi motū qꝛ [quicūqꝫ irascit fratri suo re⁹ ē iudicō [.i. dign⁹ erit accusatōe apud iudicē. [Qui āt dixerit fratri suo racha reus erit cōcilio.] Racha ſm Aug⁹. Chry. ₇ Hieronimū diuersimode exponit. et tn̄ idē volūt in snīa. s. q̄ sit q̄daз vox ꝓrūpēs ex ira significās ꝑuipēsiōз leui pēsionē vel vilipēsionē. vel est vox interiectiua q̄ orit ex indignatōne vel cōmotione cōtra aliqueз queādmodū ach ₇ cōsilēs signant dolorē [reus erit cōcilio] .i. cōsensu iudicū de snīa dāda cōtra eū et dictāda sibi pena. qꝛ pctm̄ eius venit in noticiā hominū ꝑ exteri⁹ signū ₇ sic cōciliū. i. pene infligēde determinatō peior ē q̄ꝫ iudiciū. i. sola accusatō vbi adhuc dat locus defensioni. Jta ira scđa q̄ ꝓrumpit in signū ꝯtumeliosū ceter͛ ꝑib₉ peior est q̄ꝫ p̄ma que retinet in corde. qꝛ q̄ ad irā ₇ motū interiorē si sunt similes tūc sūt eq̄lis culpe ₇ in eruptōne est vltra. s. cōtemptus ₇ ablatio hois ꝓximi ꝑ verbū cōtumeliosū. ₇ etiā ꝑ verbū vel factū cōtumeliosū irascēs turbat et ꝓuocat ad irā illū cui irascit. Seq̄t [Qui dixerit fratri suo fatue re⁹ erit gebēne ignis] .i. q̄ ex ira ꝓcesserit ad

Concilium peius quam Judicium

vicia et verba determīate cōtume lie. De istis vide plenius in lctūra sup Mat. ¶ Diceres. tamen xp̄s dixit discipulis suis. Luc. xxiiij. O stulti et tardi. etc. vide ibidē de ira. ¶ Nota q̄ pter mala q̄ infert corpi ira mala est anime et recitet opinio senece q̄ mala inducat ira. q̄ excecat rōez in q̄ totū anime bonū existit et ipellit ad iniurias. etc. Et postea Arest. et homeri. ex quo patet q̄ rephēsibilis fuit. Scti vero doctores Aug⁹. Hiero. Chryſ. et Grego. v. moraliū. Et. s. Tho. ij. scdē. q. clviij. ꝯsiderātes hūanā vitā et adiuti p sacrā scp̄turā dicūt q̄ aliqn̄ irascedū sit et sine pctō. immo casus occurrit in q̄ si hō nō irasceret ipe peccaret vt ptēbit Scdo notādū q̄ duplex est ira. qdā rōnē pueniēs. et est naturalis motus q̄ nō est i ptāte nr̄a. illa nō est pctm̄ si ei nō sentiat. vt vult Aug⁹. et etiā Cassiodor⁹ sup illo p̄s. Irascimini et nolite peccare. imo est materia exercende virtutis si ei statim resistat aut refrenet et cōtemnetur fm rectā rationē. Alia est ira quā q̄s assūpsit deliberate aut cui non resistit ꝫ volūtarie cōtinuat. Tercio notādū. Ira nō est nisi ipetuosus et feruēs appetitus vindicte. et talis potest esse bona et mala. et pmo dicā qn̄ sit mala seu pctm̄. et hoc fit mltipliciter fm. s. Thomā secūda scdē. q. clviij. ex multiplici difformitate ad rectā rōnez et defectu circūstātiaꝝ. et potissime fit mala ex quatuor. Primo si quis appetat punire illū qui non meruit. Scdo si vltra q̄z meruit. Tercio si nō seruat legitimū ordinē iusticie. Et q̄rto si nō bona intētione et propter debitū finē vt si quis appetat vindictā solā sic vl' vt ipse dicat bonus iustiarius. vel pter lucrū vel pp̄ satiare appetitū i vindicādo. et pter h̄ fit mala et pctm̄ si fit indebito tpe. indebito loco. et ex q̄titate sua. vt qn̄ immoderate feruescit fit mala etiā si iniusta vindicta appetat et sic illa ira mala vocat ira p viciū. ¶ Quarto notādū qn̄ ira sit mortale vel veniale. De hoc vide scda scde. q. clviij. de iracūdia. Sed ira volūtaria si sit moderata et debito tpe fiat et loco et ex rōnabili causa et appetat iusta vindicta et pter debitū finē q̄ est fm san. tho. ij. ij. q. clviij. emēdatō peccantis vel cohibitio ei⁹ et q̄es aliorꝫ vel iusticie cōsuatio aut dei honor. tūc ē bōa et licita. et vocat ira p zelū. et in multis casib; valde necessaria. Vn̄ Chryſ. Et nota exemplū de cyrurgico etc. ¶ Notandū q̄ ira p zelū pōt dupliciter fieri. Primo q̄ pueniat rōem ita tn̄ q̄ qn̄ hō sentit eā adhuc voluntarie nō cōtinuat sed moderat eā vt nō fiat nimis intēsa. et stat etiā in aliis licitis. tn̄ adhuc est valde cauenda. q: mltū piculosa. q: de natura ire est impedire rōem vel minuere. Et ḡ cū puenit rōnem difficulter poterit rō recte iudicare durante passiōe. sed faciliter impellit hō p irā ad iniustam vindictā appetendū vel exercendū. ergo doctrina est vt homo tali ire stati vt papit eam resistat ipam excludēdo totaliter ne aliquā penaꝫ infligat donec deferueat ira exēplo pytagore. Secūdo potest cōtingere ira p zelum. sic q̄ hō primo cognoscat peccatū alteri⁹. et p rationem

quiete deliberet de recta vindicta et iusta pena illi vtiliter infligēda. et sicinuenit se in exequendo illud tediosuz. aut timētez aut negligentem. expedit q volūtarie ꝛ deliberate assumat tātā irā q̄ꝫta sibi valz ad rōnabilit͛ exequēdū illud ꝑ rōnem deliberatā ꝛc̄. Et adhuc illa ira nō expedit vti nisi ꝑfectis ꝓpt͛ difficultatē boni vsus ire. ꝛ hoc declarat glosa ꝑ exemplū de ꝑiculosa medicina q̄ nō cōcedit͛ vti nisi ꝑfectis medicis ꝛc̄

De eadē dñica.
Sermo. lix.

Amen dico vobis ꝛc̄. E Ubi notādū q iusticia aliqñ capit͛ stricte ꝓut est q̄dā spālis virtus dicta iusticia ꝑticularis regulās homiez ad bñ habendū se ad alterū. vnicuiqꝫ ius suuz tribuens. Sed in pñti loco accipit͛ generaliter ꝓ omni virtute aut etiā bono ope. et iusticia illo mō accepta tūc iusticia scribarū et phariseoꝛuz fuit insufficiēs ꝛ diminuta tripliciter. Prio qꝛ fuit in locutione et nō in ope. docent em̄ bona sꝫ operant͛ mala Et ideo dic̄ dñs Mat. xxiij. Sedebūt sup̄ cathedrā moysi. ꝛc̄. dicunt em̄ et nō faciunt. ꝛ qꝛ nō sufficit ad salutem bona dicere nisi etiā ope impleant͛. Et iō dñs apostol' dixit ꝛ cōseq̄nter om̄ibus ꝑlatis q̄bus ex officio incūbit alios docere legem dei. [Nisi iusticia vr̄a abun. ꝛc̄] .s. vt doceatis bona et ope ea impleatis [plusqꝫ scribaruz et phariseoꝛū] q̄ dicūt soluz et nō faciūt. [Nō intrabit] in regnū celoꝛuz] De talibꝫ dixit Ysidorus de summo bono. Qui bñ docet ꝛ male viuit tanqꝫ es ꝛ cymbalū sonū facit alijs. ipe tñ manet sibi insensibilis. Et iterū Qui bene docz ꝛ male viuit. videt͛ vt cereus alijs (dū bonū exponit) lucem ꝑstare se vero in malis suis cōsumere. Et sicut nō sufficit bona ꝑdicare ꝛ ope nō implere. ita nō sufficit ad salutem bona audire solū aure coꝛꝑis sed oꝑtet intelligere et veritatē cognoscere. Propt͛ h̄ dñs Joh. viij. dixit iudeis. Qui ex deo est verba dei audit. et iudei in sermone dñi ꝑsentes erāt. ꝛ ideo aure coꝛpoꝛis verba eius audierūt sed tñ nō apposuerūt coꝛ vt ītelligerēt. Et ideo dixit eis. ꝓpterea nō auditis qꝛ ex deo non estis. hmōi em̄ veritatis ignoꝛātia q̄bus fuit inueniendi facultas nō excusat. d. Chrys. super Mat. F Nō pt eē excusatō cōdemnatiōis ignoꝛātia veritatis q̄bus fuit inueniendi facultas. si af fuisset q̄rēdi volūtas. Modū aūt q̄ querere debem' cognitiōez veritatis subdit. d. Si velles scripturaruz ingredi veritatē. nūc peteres oꝛōibꝫ. nūc q̄reres ī scriptur͛. nūc pulsares bonis oꝑibꝫ. nūc interrogares sacerdotes. nūc illos. nunc istos. sꝫ illa nō fiūt. qꝛ vbū dei nō credit͛. nec ꝓmissio btitudis ei' desiderat͛. nec ꝯdēnatōis iudiciū foꝛmidat͛. Et Grego. in moꝛal'. Qui ea q̄ dei sūt sapiūt a dño sapiunt͛. et q̄ ea q̄ dei sūt nesciūt a deo nesciunt͛. Paulo attestāte. Si q̄s ignorat ignoꝛabit͛. Timeo q aliq̄ vr̄m putēt q nō oꝑteat tā debite noscere pctā et de eis scire q̄ de ipis dixi. ꝛ postea dicturus sū. ꝛ q ideo sint

minus atteti ad discedu et memoriter retinedu. et ppterea dixi illa q nuc audistis. vt sciretis qsta diligetia scti volunt nos adhibere ad cognoscedu veritatez. vt sciamus cauere mala et facere bona. et vt sciretis q ignorantia crassa no excusat a pcto. et vt sic diligetiores essetis in discedis eis q de pctis audistis et audituri estis h vel alibi Oia em mortalia optz nos cauere si saluari volum. vel si aliqd incidimus optet de illo conteri et penitere. et quo pt ho hmoi cauere nisi ea noscat. aut quo pot de eis coteri et confiteri. Valde g vtile. imo multuz necessariu est nobis hmoi noscere et qsto citi tato melius. ne ex crassa ignorantia in eis sine cotritione maneamus et finaliter pereamus Nec etia ad salute sufficit dei vbu audire corpis aure et corde intelligere pposse. sed optz etia opeimplere. et vita fm diuias reglas moderari. Vn Hugo in didascolico. Sut qs audire dei verba delectat no qz salutifera. sz quia mirabilia tales multa scire volut. et nil operari. qs quid aliud facere dica qz pconia diuina in fabulas comutare. Sic em theatralib ludis. sic poeticis carminibus. intedere solem vt. s. auditu pascamus. no animuz edificem. quoz intentio danabil est. et ab omnibus fugienda B

Scdo fuit iusticia scribaz et phariseoz diminuta. qz fuit in ostatioe exterioris opis et no in rectitudine intetois. Oia em ppter vana gloria fecerut. ppter qd dns dicit eis Mat. xxiij. Oia ei opa sua faciut vt videant ab hoibus. Et iusticia illa no sufficit ad vita eternaz. sed optet (vt apls dicit. i. Chor. x.) oia ad gloria dei facere. Et ideo oib fidelib dixit dns. Nisi abundauerit iusticia vra. s. vt faciatis opa bona et bona intetione. s. ad salute vestra et primoru. et pncipalit ad gloria dei plusqz scribaru et phariseoru qui solu opant bona exterius. sed no recta intetione. sed faciut ppter inane gloria aut ppter tpale lucru. aut ppter voluptates no intrabitis celu Quia vt vult btus Aug. in de natura et gra. Inanis et vanis gloria in seipsa magnu est pctm. Et insup valde insidiat bonis opib et se eis citissime imiscet. et sic ea mala facit et indigt remuneratoe. ppter qd Mat. vi. dic dns Attedite. i. diligeter conside rate. ne iusticia vestra fa. co. ho. vt vi. ab eis. gliam. s. et laude huanaz p talib qredo. alioqn mercede n habebitis a pre q i cel e. Vn dic sa. Tho. ij. ij. q. cxxxij. null peccando meret. sz oe op qstucunqz als bonu si fit ppt iane gliaz e pctm. qz male circustationatu q ad h. et ido oe op qstucuqz als eet bonu amittit tn vim meredi si fiat ppt i ane gliaz. etia si illa ianis glia esset solu venial culpa. et qsuis ita sit peccatu et euacuet meritu. e tn sic cois hoib vt etia dicat Crys. sup mat. q cu cetra vicia locu habeat in seruis diaboli ianis glia etia locu hz in suis xpi. Et itez dic. Illi q se a mudo resiliuisse existimat iani glia freqnt egtat. et loge piculosi alijs qz alij vsqz ad pecunias. ppt hac dana patiut. his vo vsqz ad aiaz est piculu. Et ide dic. Multa dat vtute hoi. i. conatu ad laborandu cocupiscentia vane glorie. Et subdit.

cum ĩdulgẽtia possũ dicere. maio
rẽ dat virtutẽ homini ypocrite ad
laborãdũ cõcupiscentia vane glie
ꝙ̃ fidelibꝫ spes regni celestis. aut
repromissio ꝑennis patrie Et suꝑ
illo. i. ad Thes. ij. deo q̇ ꝓbat cor/
da nostra dicit glo. Aug. Quas vi
res nocendi habeat hũane glie a/
mor nõ sentit nisi q̇ ei bellũ indi/
xerit. q̃ si vnicuiqꝫ facile ẽ laudem
nõ cuꝑe dũ negat̃ difficile tñ est ea
nõ dlectari cũ offertur ip̃a

Tercio fuit iusticia scribaꝝ ⁊ pha/
riseoꝝ diminuta in hoc q̃ fuit in
oꝑe exteriori. Nam solũ cauebant
sibi a malis oꝑibus exterioribꝫ et
nõ a malis volũtatibꝫ. putãtes in
dei p̃ceptis ꝓhibita eẽ solũ mala
oꝑa exteriora quibꝫ vnꝰ alteri no/
cet ⁊ nõ interiora. ⁊ ideo dñs ãmo
net ⁊ incãtat suos disci. [Nisi iu/
sticia vr̃a ꝛc.] ita vt caueat̃ vobis
nõ solũ ab oꝑibus exterioribꝫ ma
lis [nõ intrabitis ĩ regnũ celoꝝ]
Et ꝙ teneamur cauere nõ solũ ex/
teriora sed interiora oꝑa mala do
cet nos dñs ꝯseq̃nter in euãgelio
cũ dicit [Audistis q̃ dictum ẽ ꝛc.
Ego aũt dico vobis ꝛc.] Ubi no
tandũ ꝙ cum populꝰ israel exiuit
egyptũ et vẽit ad montẽ synai tũc
ipi data erãt p̃cepta a dño. circa q̇
iudei tꝑe christi multũ errabãt. et
ideo dñs in glioso sermone suo ĩ
monte aliq̃ illoꝝ resũpsit vt ipoꝝ
verũ intellectũ daret. ⁊ errores cir
ca ea excluderet. Et primũ ex illis
fuit. Non occides. de q̇ in pñti e/
uãgelio agitur. Dixit ergo discipu
lis suis [Audistis] scꝫ a patribꝫ ve
stris antiq̇s q̇ fuerũt tꝑe moysi [di
ctum ẽ] etiã p̃ceptũ [Nõ occides]
quia qui occidit sine auctoritate le
gitime ptãtis [reus erit] mortis
corꝑalis [iudicio] id ẽ si in iudicõ
manifestũ erit ip̃m homicidiũ ꝑ/
petrasse. Conseqũnter notãduꝫ ꝙ
scribe ⁊ pharisei ⁊ alij iudei tꝑe xpi
ꝓpter eoꝝ carnalitatẽ et grossicieꝫ
multũ errabãt circa dictũ mãda/
tum Nõ occides. putantes ꝑ ip̃m
solũ ꝓhibitos esse actꝰ exteriores
quibus vnꝰ alteri nocet in corꝑe.
⁊ nõ esse ꝓhibitos interiores ran/
cores. inimicicias. odia. malas vo/
lũtates. ⁊ desideria nocẽdi ꝛc. imo
vt p꜡ ex Josepho. xiij. antiq̇tatũ
in hunc errorẽ ꝓlapsi erãt ꝙ puta
bant solũ exteriora nocumẽta esse
peccata et nõ interiores volitões
nocẽdi. Et ꝙ q̃ntũcũqꝫ hõ in cor/
de gereret cõtra ꝓximũ ĩimicicias
odia rãcores q̃ntũcunqꝫ sibi opta
ret ⁊ desideraret malũ aut vellꝫ no
cere si posset. dũmõ oꝑe exteriori
nõ impleret nõ peccaret. ⁊ ille fuit
grossus error q̇ fuit ⁊ est nõ soluꝫ
contra scripturã sacrã sed etiã con
tra scripturã aristotel' senece ⁊ ali
orũ philosophoꝝ gẽtiliũ q̇ in plu
ribus locis libroꝝ suorũ docent ⁊
ꝓbant peccatũ plꝰ cõsistere in inte
riori volitõe ꝙ̃ in exteriori oꝑatõe
Jmmo exterior oꝑatio nõ est cul
pa nisi inq̃tum ꝓcedit ex interiori
mala libera volitõe. Qđ etiam de
clarat̃ in scđo sniaꝝ ꝓpe finẽ. Actꝰ
eñ exterior nihil addit bonitatis
vel malicie suꝑ actũ interioreꝫ ꝛc.
Jta ergo circa hoc mandatũ erra
uerunt iudei. non eñ vt ipi credi
derunt prohibent̃ solum exteriora
nocumẽta. sed illo mandato pro/
hibent̃ oĩes modi homicidij vo
luntarij ꝛc. vt ĩ primo sermõe di
ctum est.

De eadem dñica Ser. lx.

Si offers mu

nus tuũ ante altare ꝛc.

In illa pꝛte euãgelĳ
agit̃ de recõciliatõe fratris offen/
si. Ubi notãdũ ꝑ ↄtinuatõne te/
xtus ad p̃cedẽtia dicit Remigius
Jlle medic⁹ celestis de celis ad tras
descẽdens repit hũanũ gen⁹ egro
tũ. ideo illi salutaria tribuit moni
ta et p̃cepta q̇bꝫ sanaret̃. docẽs in
p̃cedentibꝫ nõ irascendũ. nõ racha
nõ fatue fratri dicẽdũ Et qꝛ homi
nes adeo ꝓcliuos ꝛ ĩfirmos cog̊/
uit ad pctm̃ ipi⁹ ire. ita vt sꝑ hoc
p̃ceptũ s̃uare nõ possint. idcirco si
q̇s trãsgrederet̃ ex infirmitate vel
aliũ de dedit remediãdi ↄsiliũ quo
subleuaret̃ dicẽs Si offers mu/
nus tuũ ad altare ꝛc. Ubi ꝑ mu
nus offerẽdũ ad altare intelligit̃
om̃e opus piũ deo offerendũ siue
sit interi⁹ siue exteri⁹. vt sunt cõtẽ/
platio. deuotio. ↄtribulatio spũs.
afflictio ad deũ et ad ꝓximũ. p̃di/
catio. coꝛrectio. oꝛõ. ieiuniũ. elẽosy
na. Et nullũ illoꝝ est deo acceptũ
nec ꝓficit offerẽti nisi ip̃e sit ĩ chari
tate. charitatẽ aũt nõ habꝫ nisi ꝓ/
ximo suo ĩiuste leso satisfaciat aut
satisfacere velit loco ꝛ tꝑe optũo.
Dicit ergo. Si offers mun⁹ tuuꝫ
ad altare. i. si qd̃cũqꝫ op⁹ bonuꝫ
facere vis etiam ad honoꝛẽ dei ꝛ
ibi recoꝛdat⁹ fueris qꝛ frater tuus
habet aliq̇d aduersũ te relinq̃ ibi
mun⁹ tuũ ante altare. Ubi no/
tandũ ꝙ dñs notãter dic̃ Relin
q̃ ante altare et nõ dicit repoꝛta
ad domũ. ad desig̃ndum ꝙ cũ hõ
habꝫ ꝓpositũ boni opis et recoꝛ/
dat⁹ fuerit qꝛ frater eius habet ali
q̇d aduersus eũ nõ debꝫ total'r di
mittere ꝓpositũ bonũ. imo illd̃ ꝓ
positũ dꝫ retinere et op⁹ illud ad
tꝑs differre donec ꝑgat ad recõci
liatõem fratris nõ statim dimittẽ/
do. Un̄ glo. Nõ ait refer. qd̃ enim
recte offert̃ mutari nõ licꝫ. sed ait.
relinq̃ scꝫ donec placabili⁹ offe
ras. Nõ ei mun⁹ repellit sꝫ chari
tatẽ ꝓximi q̄rit. sine q̃ nẽo ad cha/
ritatẽ dei ꝑuenit. iuxta illd̃. j. Joh.
iiĳ. Qui nõ diligit frem̃ suũ queꝫ
videt deũ quõ p̃t diligere quẽ ñ vi
det. Pri⁹ igit̃ charitatem ꝓxĩo sol
uat q̃ munus suũ deo placere op/
tat R Et vade p̃us recõcili
ari fratri tuo Qd̃ põt fieri dupli/
citer s̃m Nico. de lyra. Uno mo/
do pedibꝫ coꝛꝑis. ꝛ sic debꝫ fieri si
põt haberi bñ p̃sentia offensi fr̃is
Si aũt nõ p̃t haberi cõmode ipi⁹
p̃sentia tũc sufficit ire ad eũ pedi/
bus mentis. qd̃ fit qñ hꝫ ꝓpositũ
satisfaciẽdi leso loco ꝛ tꝑe cõpetẽti
bus. Et h̃ mõ vtit̃ eccl'ia romana
q̃ reũ cõfitẽtẽ absoluit ꝛ satisfactõ
nem leso faciẽdã sibi imponit. Et
hoc est qd̃ dicit Aug. ĩ de s̃mõe do
mini ĩ mõte. Cũ aliq̇d tale oblatu
ri sum⁹ in interioꝛi tẽplo ꝑgendũ
est ad recõciliatõꝫ cũ fratre dimit
tẽdo tale mun⁹ spũale. ꝑgendũ ãt
nõ est pedibꝫ nr̃i coꝛꝑis sed moti/
bus animi. hũil'r te affectu ꝓster/
nas fratri quẽ ĩ ara cogitationum
cõcurras ĩ cõspectu ei⁹ cui munus
oblatur⁹ es. sꝫ si frater p̃sens ẽ: po
tes ad eũ ire et nõ sil'ato aĩo lenire
atqꝫ ĩ grãꝫ reuocare veniã postulã
do. Si p̃us coꝛã deo feceris ꝑgẽs
ad eũ nõ pigro motu coꝛꝑis sꝫ ce
lerrimo dilectiõis affectu atqꝫ ĩde
veniẽs. i. intentõneꝫ reuocãs ad id

qđ agere cepas offers munꝰ tuū
Hoc ē remediū ꝯtra pctm̄ ire qđ
suꝑbi amplecti nō valēt ꝙ frēs su
os despiciūt. ⁊ eos lesos ad cōcor/
die pacisqꝫ bonū reuocare nolūt.
Vñ Aug. in de s̄mōe dñi in mōte
Quisqꝫ h̄ vnū remediū vt simpli
ci animo veniā depcet̄ nō acceptat
magis etiā iactantie spū inflat̄. hu
milis aūt corde recōciliatōeꝫ a frē
q̄rens hac medicina a pctō curat̄.
¶ Notanduꝫ est circa dicta ꝙ
frēm h̄re aliqđ ꝯtra nos cōtingit
tripl'r. Primo si habeat irā vl' o/
dium ꝯtra nos q̄uis nos ei nullā
iniuriā fecerimꝰ nec fuerimꝰ cau/
sa illiꝰ sed aliȷ̄ forte susurrōes vt
sepe ꝯtingit. Scđo si habeat irā et
indignationē ī nos qꝛ iniuriā ei fe
cimus. vl' qꝛ iniuste cā illiꝰ odiȷ̄ fui
mꝰ. Tercio si odiū nō habuerit ī
nos licꝫ ei iniuriā fecerimꝰ siue ipo
scienti siue nō ꝙ iniuriā fecerimꝰ.
In p̄mo casu fratrꝫ offensi recōci
liatōꝫ ꝓcurare est cōsiliȷ̄ ⁊ magne
ꝑfectōis in hoīe ⁊ meriti. Vñ dic̄
hic Chrys̄. Ne dicas mihi nocuit
nō ego illi. si ꝓ glīa salutis tue iu/
bet te dñs amiciciā facere tu offen
sus debes p̄uenire offendenteꝫ vt
duplicē glīam cōseq̄ris. Vnā quia
offensus es. ⁊ aliā qꝛ prior ad ami
ciciā moues. Et nota ꝙ ī illo casu
nō tenemur lesi veniā petere quia
nō peccauimꝰ. sed debemꝰ nos ex
cusare et frī ōndere ꝙ ī eū n̄ pecca/
uimus. et ꝙ ip̄e sine cā irascit̄ con/
tra nos. nisi forte timemꝰ ⁊ similí/
liter ꝙ huiusmodi nostra humili/
tio vergat in detrimentum fra/
tris. quia forte ex hoc superbiret
aut audacior fieret ad nocendū. ⁊
tunc cautius huiusmodi reconcili

tio tēpret̄ ꝑ aliq̄s ꝑsōas interme
dias offendentē frēm cū obiurga/
tōe reducētes ad p̄us rogandum.
Vñ Aug. in de sermōe dñi ī mōte
Tūc frater habꝫ aduersus nos cū
nos eū in aliq̄ lesimꝰ. nos aūt ad/
uersus eū habemꝰ si ip̄e nos lesit.
vbi nō est opꝰ ꝑgere ad recōciliati
onē. Nō eñ veniā postulabis ab
eo ꝙ tibi fecit iniuriā. sed tm̄ dimit
te sicut tibi a dño cupis dimitti qđ
ip̄e cōmiseris. Et in q̄dā s̄mōe de
cōcordia fratꝝ ꝙ incipit. Sic dies
isti dicit Aug. Si dicit aliq̄s ille in
me ⁊ ī ius peccauit ⁊ nō vult veniā
postulare q̄d sū facturꝰ. Rn̄dꝫ au
gust. Nolo mētiaris. nolo dicas.
da mihi veniā. qꝛ te nosti n̄ peccas
se in frēm tuū. tu scis qꝛ ille pecca
uit in te. nō tu in illuꝫ. noli venire
ad frēm tuū ꝙ ī te peccauit. ⁊ vltro
ab eo petere veniā. Debēt eñ īter
eos esse aliȷ̄ pacifici ꝙ illū obiurgēt
vt a te prius petat veniā. tu aūt ꝑa
tus esto ignoscere. ꝓrsus ex corde
dimittere ꝑatus. si patꝰ es dimit
tere iā dimisisti. habes adhuc quid
facies. ora ꝓ illo vt petat a te veni
am. qꝛ scis ei nocere si nō petat. dic
dño in orōe tua. Dñe scis me non
peccasse ī illū frēm meū. sꝫ potius
illū peccasse ī me. si veniā nō petat
a me ego bono aīo peto vt ei ig̊/
scas. Et cōclusit sic Aug. Si in ali/
quē peccauimꝰ vero corde postule
mus. si aliq̄s ī nos peccauit veniā
dare ꝑati simus ⁊ ꝓ inimicꝫ nostrꝫ
oremus. Hec Aug. ¶ Si
vero secundo modo q̄s habuerit
aliquid aduersus nos tunc est de
precepto ⁊ ex debito iusticie vt no
bis ipsum reconciliemus si volu/
mus vt opera nostra bona sint no

bis meritoria ⁊ deo accepta tunc
oportet ꝙ obmissis omnibus a/
lijs actibꝫ nostris eũ nobis recõ/
ciliemus actu vl' volũtate ſm mo
dum prius dictũ. Vñ Chryſ. hic
loquens in ꝑsona dei dicit. Uade
primũ recõciliari fratri tuo. ego li
benter contẽnor. libenter honoris
mei patior damnũ. ⁊ libẽter expe/
cto dñs seruos. tm̃modo vos in
amiciciã veritatis veniatis. Uade
ergo vt scias qꝛ plus diligo cõcor
diam filioꝝ meoꝝ vel fideliũ me/
orum q̃ꝫ munera. qꝛ munera ho/
minũ nullũ faciũt deo lucrũ. Cha
ritas ante illoꝝ dei gl'iam operatur
Et iteꝝ dicit. Ecce a discordantibꝫ
accipere nõ vult sacrificiũ. Hinc ꝑ
pendite q̃ꝫtum sit malũ discordie.
quia ꝑ hoc illud abijcit̃ ꝑ qđ cl'pa
relaxat̃. Et subdit. q̃ꝫdiu hoies fi/
deles aliquã dissensiõem habue/
rint munus eoꝝ nõ suscipit̃. oratõ
non exaudit̃. nec deus vult ẽe ami/
cus fideliũ q̃ꝫdiu inter se fuerĩt ini
mici. Et cõseq̃nter dicit. Qual' au/
tem ꝓcessit offensio talis debꝫ seq̇
recõciliatio. Si cogitatu offẽdisti:
cogitatu reconciliare. Si verƀ of/
fendisti reconciliare verbis. si opi
bus offendisti opibꝫ recõciliare. oẽ
em̃ pctm̃ quõ cõmittit̃ eodẽ mo/
do de ipo pnia agat̃. Si autẽ ter/
cio modo habuerit frater aliquid
aduersus nos. tũc quia ꝑ iniuriaꝫ
verborũ aut factoꝝ auferẽt̃ ꝓximo
quod suũ est. s. honor vel aliquod
aliud bonũ. igitur hõ tenet̃ satisfa
ciendo ei hoc restituere. iuxta illud
Ro. xiij. Reddite om̃ibus debita.
Et Aug. in epistola ad macedoniũ
Sceleris penã sibi cupiunt hoies

relaxari et illud ꝓpter quod scelꝰ
cõmissum est possidere pessimum
genus hoim̃ cõmemoras. Si em̃
res aliena propter quã peccatũ est
cum reddi possit non redditur nõ
agitur penitentia sed fingitur. Si
autẽ veraciter agit̃ nõ dimittitur
peccatũ nisi restituat̃ ablatũ. ¶ Si
Diceret aliq̇s. q̇d faciã si peto pro
ximũ ⁊ nõ vult dimittere offensã.
Rñdet Augꝰ. in ſmone dicẽs. Si
dixisti ex corde tuo fratri offenso ꝟ
ba humilitate et caritate nõ ficta:
dimitte mihi ⁊ ille noluerit tibi di
mittere. noli esse sollicitꝰ. serui estꝫ
ambo. habetis dñm. cõseruo tuo
ꝺbes. eũ rogasti. noluit tibi dimit
tere. interpella dominũ amboruꝫ
⁊ qđ dimisit dñs si põt exigat ser/
uus. Est dubiũ an ſupior ratõne
illius ꝓcepti a subdito quem iniu
ste aut indebite lesit veniaꝫ petere
debeat. Respondet Aug. in priori
sermone dicẽs Si sunt ꝑsone hu/
miles ꝑ ordinẽ seculi huius a q̇bꝫ
petamus veniã extollunt̃ in super
biam. Et subdit. Durum videt̃ vt
iubeam ꝙ si dominꝰ peccat in ser
uum suũ iniuste litigando. iniuste
cedẽdo ⁊c̃. ꝙ dicat ille illi. ignosce
mihi. veniam peto. quia non debꝫ
facere ne ille ĩcipiat ſupbire. Quid
igitur faciet dominꝰ. ante oculos
dei petat veniam. ⁊ si non decet qꝛ
non oportet dominũ dicere seruo
suo da mihi veniã. blande tamen
illum alloquatur. blanda em̃ ap/
pellatio venie est postulatio. Et in
regula dic̃. ꝙ necitas disciplie du
ra ꝟba dicere ꝯpellit. si etiã vos ipi
excessisse sentitꝭ ñ a vobꝭ exigit̃ vt a
subditis veniã postuleris ne apđ

eos q̄s oportet eē subiectos dum
nimiū seruat̄ hūilitas regēdi fran
gat̄ auctoritas. Ex q̄bus patʒ quō
supior recōciliare sibi dʒ subditū.
ꝛ quō nō oportet.

Dñica septima post trini. Sermo lxj

C Om turba
multa esset cū iesu nec
haberēt qđ mādacarēt
Mar. viij. Q Hec turba seq̄
bat̄ dñm ꝑpt̄ verboꝝ suoꝝ dulce
dinē. ꝛ ꝑpter infirmoꝝ suoꝝ sana
tionē. Quia vt Math. ait. Post/
q̄ʒ dñs sanauit filiā chananee tūc
venit iuxta mare galilee; ꝛ ascen/
dens in mōtē sedebat ibi. Quē cū
turbe scirēt adesse accesserūt ad eū
habētes secū mlt̄os claudos. cecos
debiles ꝛc̄. Et ꝓiecerūt eos ad pe/
des eius. q̄s dñs curauit ita vt mi
rarēt̄ turbe. nec habebāt qđ mādu
carēt. de longinq̄s ei loc̄ venerāt
ad ip̄m ꝛ trib̄ dieb̄ apud eū mā/
serūt. ꝛ ideo q̄ secū detulerāt iā cō/
sūpta erāt. Nā vt dicit Chryſ. Nō
est credēduʒ ꝙ turba sine viatico
ad dñm ī solitudīe venerit. sed ꝑ
ma die ꝛ scđa oīa ꝯsūpserant. ꝛ iō
xp̄s tercia die miraculū fecit [Cō
uocatis discipul̄ ait ill̄] Voluit āt
dñs pri⁹ loq̄ discipul̄ suis nō pro
sua informatōe sed ꝑ nr̄a instru/
ctōe. Quia vt dicit Hiero. Per h̄
tribuit exemplū magnis vt n̄ sper
nerēt cū mīorib̄ cōsiliari. qđ mul
ti nō faciūt sed sꝑnūt et putāt se si
bi sufficere nec eoꝝ ꝯsiliīs īdigere
Ber. Oia illi desūt q̄ nihil sibi de
esse putat. Aug. Ubi dixisti suffi/
cit ibi defecisti. ꝛ vbi tibi placuisti
ibi peristi. Et etiā iō dñs voluit cō
sulere discipulos q̄ten⁹ ex collocu
tōe ītelligerēt signi magnificētiaʒ
[Di. Misereor suꝑ turbā q̄ꝛ ecce iā
triduo sustinēt me nec habent qđ
māducēt] Turbe dicūt̄ sustīere do
minū qñ doctrīne ꝛ miracul̄ ei⁹ in
tenti ꝓpria nō attendebāt. ꝛ sic fu
it duplex causa miserie. s. q̄ꝛ patien
ter sustinebāt eū loq̄ntē. ꝛ q̄ꝛ victū
nō habebāt. Et notādū ꝙ ad hoc
turba sustinuit dñʒ vt īfirmos sa
naret. Si ḡ īfirmitates tuas spū
ales vis sanari tunc exēplo turbe
sustine dñm triduo. vt ꝑma dies
sit dolor cōtritōis. scđa pudor cō/
fessiōis. tercia labor satisfactōnis
Hoc ē triduū q̄ itur ad dex̄tuʒ vt
dño gratū bñficiū offerat̄. Exod.
viij. Uel ꝙ turba sustinuit eū pro
pter doctrinā ꝑ triduū p̄t dici ꝙ
ꝑma dies ē cognitio veri. secunda
detestatio mali. tercia amor boni.
Uel s̄m Ber. Triū dieꝝ iter ne/
cesse est vt eas ī dex̄tū si ḡtū offer
re volueris deo tuo sacrificiū ꝛ tri
duo sustineas saluatorē si miracu
li pāib̄ desideras satiari. Pria di
es ē timoris horrēdū gehēne sup
pliciū demōstrās. Scđa ē pietatꝭ
q̄ respiram⁹ in luce mis̄ationū di.
Tercia ē dies creatōis ī q̄ veritas ī/
notescit vt tanq̄ʒ ex debito q̄dam
nature sine alia cōsideratōe creatu
ra subiecta sit creatori s̄uus serui/
at redēptori. P Et si dimi/
sero eos ieiunos ī domū suā defi
cient ī via. q̄dā eñ ex eis de longe
venerūt. Et rñderūt ei discipl̄i sui.
Uñ istos poterit q̄s saturare ī so
litudine] q̄si d. Locus est desert⁹.
ꝛ ville multū distāt. iō n̄ possum⁹
habere panes ad satiādā tantam

multitudinē et tā famelicā Et dic̄
Theophil⁹. Discipuli autē adhuc
nō intelligebāt nec ei⁹ virtuti ꝓpt̄
ꝑora miracula crediderunt. Dn̄s
aūt discipl'os non vitupat ex h̄ in
struēs nos ꝙ nō debem⁹ ignorā
tib⁹ ⁊ nō itelligētib⁹ ꝗuit irasci. sed
coꝝ ignorātie cōpati. [Et interro/
gauit eos. Quot panes habetis.
Qui dixerūt septē] Remigi⁹. Nō
interrogat dn̄s. q. nesciens q̇d ha
berēt. sed ad h̄ vt cū respōderunt
septē q̄ pauciores dicerent panes
eo magis miraculū diffamaretur
et notius fieret. Et dic̄ Chryſ. Ad/
mirare discipl'oꝝ sapientiā qualit̄
ventrē supabāt nō multū mense
curā faciētes in heremo existētes.
⁊ ꝑ tres dies manētes solū septē
panes habebāt. [Et p̄cepit turbe
discūbere sup terrā] glo. in refectio
ne quiqꝫ panū turbe sup fenū dis/
cubuerūt. q̄ aūt septē panib⁹ refici
ende erāt sup terrā discūbere p̄cipi
unt̄. q̄ꝛ ꝑ legē veterē q̄ ꝑ quinqꝫ pa
nes intelligit̄ carnis desideria cal
care iubemur que fenū est. Ois
em̄ caro fenū. in nouo āt testamē
to ip̄az q̄qꝫ terrā. i. facultates tpa/
les relinq̄re iubemur. Vn̄ Mat̄.
xix. Si vis ꝑfectus esse. ⁊c̄ [Et acci
piēs septē pāes g̃ras agēs fregit]
fm glo. In h̄ q̄d dr̄ gratias agēs
ōn̄dit q̄ꝫtū gaudeat de salute nr̄a.
⁊ docet nos g̃ras agere de corꝑali
⁊ sp̄ūali refectiōe. Vn̄ Remigius
sup Mat̄. In eo ꝙ g̃ras egit no/
bis reliq̇t exēplū vt de oīb⁹ do/
nis nobis celitus collatis illi gra
tias referamus. [Et dabat disci
pulis suis.] Beda. Q' dn̄s panes
fregit designat opatōez sacramen/
toꝝ. ꝙ panes discipul' dedit vt tur

be apponerēt significat ꝙ sp̄ūal'
sciētie dona tribuit ap̄lis et ꝑ eoꝝ
ministeriū voluit eccl'ie sue cibaria
distribui [Et apposuerunt turbe.
Et habebāt pisciculos paucos q̊s
similiter benedixit sicut ⁊ panes ⁊
iussit apponi] Ubi notādū ꝙ dn̄s
dedit eis panes. q̄ꝛ panis est cib⁹
q̊ sustentat̄ vita ⁊ significat verbū
dei. dedit eis et pisces in cōdimen
tū cibi ꝑ quos sign̄t exempla. ⁊ ita
designauit ꝙ pani verbi dei addē
dū est ꝯdimētū boni exempli. ma
gis em̄ suadent opa q̄ꝫ verba dic̄
Amb. Et Seneca dic̄. Longū iter
ꝑ p̄cepta breue ac efficax ꝑ exēpla.
[Et māducauerūt et saturati sunt
de panib⁹ ⁊ piscibus ⁊ sustulerunt
q̄d supauerat de fragmētis septē
sportas] fm Bedā. turbis satura
tis q̄d supat apostoli tollūt ad de
notādum ꝙ altiora ꝑfectiōis pre
cepta q̄ multitudo nequit attinge
re ad illos ꝑtinēt q̇ generalem po
puli dei cōuersatōez trāscendūt. ⁊
tn̄ turba esse saturata memorat̄.
q̄ꝛ ⁊ si sua relinquere nequeunt ne
qꝫ explere que de virginibus dicit
apostol⁹. tn̄ audiēdo mādata diui
ne legis ad vitā ꝑficiūt sempiter/
nam [Erāt aūt qui māducauerūt
quasi q̄tuor milia] .s. viri exceptis
puulis ⁊ mulieribus qui ī lege nō
nūerātur [Et dimisit illos] ⁊c̄.

Dn̄ica. viij. post trinitatis
Sermo. lxij.

Attēdite a

falsis pphetis qui veni
unt ad vos in vestimē/
tis ouium intrin. aūt sūt lupi ra/
paces. ⁊c̄. Mat̄. vij. ¶ In h̄

euangelio docet dominus fideles suos sibi diligenter cauere a falsis ꝓphetis.i.a falsis et ꝑuersis xpianis q̄ verbo cōfitētur deū et factis eū negāt. Et hoc ideo ne tales corrupta sua vita et malis moribus fideles alliciāt ad mala. Et singulariter āmonet eos cauere sibi ab ypocritis.[qui veniūt in vestimētis ouiū].i.sub simulatione exterioris sctitatis[et intrinsecus sūt lupi rapaces]q2 interius sunt pleni malo simulātes exteriorē sctitatez ꝓpter malū finē. aut ꝓpter inanē gloriā et mūdanā laudē. aut vt indignus existēs adipiscat᷑ magnuz officiū vel eccl'ie dignitatē. aut aliud vtile. vt tpalia aliq̄ cū aliorum damno. vel forte ideo vt familiaris fiat alicui mulieri vt eam p h̄ decipiat/Et potissime āmonet hic dñs fideles cauere sibi ab occultis hereticis ne ab eis seducant᷑ aut fallant᷑. qui q̄dē heretici vt freq̄nt᷑ sūt etiaz ypocrite simulātes exterius sctitatē ꝓpter hoc vt falsaz doctrinā quā in corde tenēt inter fideles facilius habita optūitate dissemināt in q̄ eis nō tā cito crederent᷑ nisi scti ꝛ iusti reputarent᷑. ¶Et est notandū ꝙ hic oues ꝺm Chrys᷑. itelligūtur veri xpiani. sed p vestē ouinaz itelligunt᷑ exteriora opa de genere bona q̄ ad xpianos ptinēt dūmodo fiant intentione bona. vt orare. ieiūare. dare elemosinā. ire ad ecclesiā. ꝛc̄ hmōi/p rapacitatez vero luporū īntrīsecā intelligit᷑ error quē heretici in corde tenēt. ꝛ intētio ꝑuersa corrūpēdi simpliciuz fidē. Cū ḡ dñs a pricipio euāgelij dicit.[Attēdite a falsis ꝓphetis.] q.d. Attēte ꝛ diligēter cauete a falsis ꝓphetis potissime ab hereticis[q̄ veniūt ad vos in vestimentis ouiū intrīsecus aūt sūt lu.ra.]i.q̄ falsam suā doctrinā et venenosaz et ꝑuersaz volūtatē decipiēdi vos et corrūpendi fidē vestrā more luporū insidijs se abscōdūt et cōtegere nitūtur sub q̄busdā simulationibus et apparētijs exterioribus vt plus et facilius nocere possint. Et dic᷑ notanter dñs[Attēdite.i. diligent᷑ obseruate. ꝛ cautius cauete[a ꝓphetis falsis] ℞ Per qd̄ significat q̄ndā difficultatē in deprehēdēdo eoꝝ astutias fraudulētas quas sub triplici simulatōe boni nitunt᷑ abscōdere. Pria est religiositas xpiana quā simulāt. eo ꝙ sacramēta nobiscū sumūt et se xpianos nomināt. et sic sub xpianitatis nomīe et sacramētoꝝ ꝑticipatōne amicos se veritatis et fidei simulāt cū sint vere iimici. ex hoc sūt fidelibus magis piculosi q̄z gētiles aut aliarū sectaꝝ infideles. q̄ sūt fidei manifeste hostes. ꝓpter qd̄ facili9 est fidelibꝫ ab eoꝝ deceptōnibꝫ sibi pcauere. Scd̄a est ꝙ ad firmamētū sui erroris verbis et auctoritatib9 sacre scripture q̄buis male intellectis et expositis vtūt᷑. et ex eis cōtra catholicā veritatē suā hereticā nitunt᷑ fundare. ꝛ q̄nq3 tam apparent᷑ ꝙ nō solū simplices. s3 etiā aliq̄l᷑ doctos nisi diligentissime attēdāt decipe possent. De istis duabꝫ simulatōibus loq̄tur btūs Aug9. xviij. de ciuit. dei. di. Heretici cū cogitant᷑ habere nomē. et sacramenta xpiana. et scpturas. et pfectōnez. magnū dolorez faciūt in cordibꝫ pioꝝ. q2 multi cū volētes esse xpiani. ꝓpt᷑ eoꝝ coloratas as/

sertiones hesitare cogunt etiā magni Et aliq̄ztulū.s.dic. q̄ videt diabolus tēpla demonū deseri et in noīe mediatoris et liberatoris curari genus hūanū. hereticos mouit q̄ sub xp̄iano vocabulo doctrine resisterēt xp̄iane. qd̄ futurū esse sciēs dn̄s notāter hic dixit Attendite a falsis ꝓphetis heretićis .s. fictis xp̄ianis. q̄ veniētes ad vos in vestimēt ouiū. h̄ est in spē z figura religiositatis xp̄iane sꝫ intrīsecus sūt lupi rapaces qꝛ sūt a veritate fidei vacui. et sūt xp̄ianorū latētes ꝑsecutores. Tercia eoꝝ simulatō est extrinseca simplicitat. īnocētie z abstinentie. et vniuerse sctitatis apparētia. z falsitates eorū ꝑ hmōi exteri⁹ tecte efficacius surripiūt. z simpliciū mētes interius īsidiositate lupina ad se rapiūt et ideo vt dicit dn̄s intrinsec⁹ sūt lupi rapaces q̄ rapacitatē celant in ꝓfūdo cordis vsq̄ꝫ quo nocēdi optunitatē inueniāt. et tūc eā aperiūt ī ope exteriori. Sequit̄ a fructibus eoꝝ cognoscetis eos q.d. dn̄s Quāuis heretići vt suaꝫ maliciā cōtegāt ne a catholicis facilit̄ cognosci possint vestes ouinas .i. simplicitatis. īnocētie z sanctitatis exteriores appentias faciliter assumāt. sic̄ lup⁹ ex naturali sua industria facit totū suū posse vt nō cognoscat̄ anq̄ꝫ ad oues ꝯphēdēdas veniat. tn̄ a fructib⁹ eoꝝ coḡscet eos .i. ex eoꝝ exteriorib⁹ opibus q̄ sūt idicia interior dispositōnis q̄uis ei suā maliciā in corde abscōdāt et exteri⁹ ꝑ simulatā sctitatem aut aliā ypocrisim abscōdant. diu tn̄ latere nō pōt q̄n erūpat in aliq̄ signo ꝑ qd̄ se ꝓdāt. Qm̄ sic̄ vix vl̄ nunq̄ꝫ pōt ignis sic abscōdi q̄ fumū nō emittat. sic silatoꝛ vix diu latere pōt q̄n vbo ope vl̄ signo vl̄ ex aliq̄ taliū circūstātia vl̄ aliq̄bus circūstātijs silatorē se ōndat Sic oīs arboꝛ q̄ nō facit fructū bonū excidet̄ z mittet̄ ī ignē Dic dominus ōndit q̄ si ypocrite heretići et alij ficti xp̄iani nō punient̄ ī h̄ mundo nō tn̄ ꝓpter hoc erūt imunes a pena Quia oīs arboꝛ q̄ nō facit fructū bonū excidet̄ z mittet̄ ī ignē. et ꝑ hoc dn̄s simpliciores cōsolat̄. vt ait Chryſ. q̄ de hoc solēt ꝯtra deū murmurare q̄ impios z malignos hoīes alioꝝ corruptores nō punit q̄ꝫtū exteri⁹ apparet in vita p̄senti. sed eos sepe ꝑmittit etiā magna mala facere. vn̄ Abacuc .j. conquerit̄ ꝓpheta de dn̄o dicens. Quare nō respicis sup iniq̄ agētes et taces deuorāte impio iustiorem se. Et in psal. Zelaui super iniquos pacē peccatoꝝ vidēs. Fideles ergo bōi cōsiderātes aut audientes malos aut tribulātes nequaq̄ꝫ impune euasuros cōstātius persecutiones eoꝝ ferant. sic̄ scriptum est. Letabitur iustus cū viderit vindictam. id est cū viatoꝛ iustus ꝯsiderauerit horrendā imminere maloꝝ punitōnem. tunc ipse ab immūdicijs scelerum continebit. et letabitur de hoc q̄ continet a peccatis. et ita contemplatōne sanguinis. id ē peccati vel pene illoꝝ ab omni iniquitate lauabit manus. ¶ In istis verbis domini sunt notanda aliqua Primum est q̄ arboꝛ que non affert fructū bonū excidetur et in ignem mittet̄. id est homo qui non

facit opa bona morieť ⁊ dãnabiť.
Si aũt ille qui boni opis fructuz
afferre noluit diciť excidẽdus ⁊ in
ignẽ mittẽdus. q̇d em̄ merebitur
ille penarũ qui vel pūerse agendo
vel alios pūertendo pessimũ fru/
ctũ attulit. Scd̃o notãdũ ꝙ in p̄
dictis verbis in eo ꝙ dicit exciden
dos eos p̱ mortẽ. ⁊ nõ dicit quan
do excidenť. ⁊ hoc ideo vt homĩes
sp̱ sint pati vt quacũqꝫ hora dñs
repetit animã de corpe secur⁹ red
dat eã in manus dñi. ꝑpter em̄ cer
titudinẽ mortis et incertitudinem
hore mortis deberẽt hoĩes cõuer
ti fm̃ illud cõsiliũ sapiẽtis Ecc. v.
Nõ tardes cõuerti ad dñz ⁊ ne dif
feras de die in diez. subito em̄ ve/
niet hora illius et in tpe vindicte
disp̱dꝫ te. Tercõ notãdũ ꝙ notã
ter in p̄dicto textu duo in istoꝝ pe
na tãgũtur. Una est p̄uari eterna
liter regno beatitudis. qd̃ notať p̱
excidi. Alia est ꝑpetua sens⁹ pena
in igne infernali. qd̃ notať cũ diciť
[Et in igne mitteť] Un̄ Chry. Si
quis aũt diligẽter iuestigabit due
pene sũt excidi. et in ignẽ mitti. qui
em̄ cõburẽdus in ignẽ mittiť etiaꝫ
a regno excidiť omnino q̄ excisio
difficilior pena est. multi aũt ignez
gehẽne solũ abhorrent. Ego (dicit
Chryſ.) asũ illi⁹ glie multo ama/
riorẽ penã gehẽna esse dico Et sub
dit Chryſ. Intolerabilis q̇dez pe
na est ignis gehẽne sed si quis mil
le ponat gehẽnas nihil tale dicit q̄
le ẽ a btã illa glia diuie p̄ñtie fina
liter excidi ⁊ odio haberi a xp̄o dõ
Ul. Sequiť. [Igiť ex fructibus
eoꝝ cognoscetis eos] referendo h̄
ad textũ ĩmediate p̄cedentem. s. ꝙ
Omis arbor q̄ nõ facit fructũ bo
nuꝫ excideť ⁊ in ignẽ mitteť. Jtũc ẽ
sensus ꝙ licet cõtingere posset ꝙ
in hoc seculo ex opib⁹ suis nõ ple
ne heretici et ypocryte et pseudo
xp̄iani tñ pacto p̄ñti seculo ex fru
ctu. i. ex mercede opm̄ suoꝝ mãife
ste cognoscenť quales fuerint et h̄
tũc qñ cõmedẽt fructus vie sue su
isqꝫ cõsilijs saturabũť Prouer. i.
Ubi Beda Quia vias sapientie
ingredi noluerũt vt viuerẽt recepe/
rũt mercedẽ viaꝝ suaꝝ vt p̱eant.
Ergo qr ypocrite ⁊ heretici dignã
mercedẽ suis malis opibus paten
ter in cõspectu iustoruꝫ recepturi
sunt. Jdcirco xp̄s recte dixit ad cõ
solatõez iustoꝝ. ꝙ et si in presenti
eos latuerũt. tñ in vita futura a
fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. i. ex
finalibus eoꝝ p̄mijs ⁊ in retribu
tionib⁹ q̄ fm̃ lr̃az ĩmediate p̄cedẽ
tem sũt eoꝝ velut inutiliũ ĩmo vi
liũ arborũ exciso in ignez trãsmis/
sio infernalẽ. q. d. xp̄s. cũ sic videbi
tis p̱ire pctõres exultabitis ⁊ gau
debit cor vestrũ. Un̄ Cassiodor⁹
sup̱ illd̃ p̄s. Cũ perierint pctõres
videbis dicit. duplici rõne iustorũ
gaudia cumulanť. Primo cũ sen
serint in q̄ꝫtis sint iocũditatibus
collocati Deinde cũ viderint pec/
catorũ penas exultabũt amplius
ab eťno se supplicio liberatos. fit
em̄ gratior q̄litas attributi mune
ris qñ cõspecta fuit aduersitas pe
nalis. ideo q̄ꝫtũ hãc quã nũc credis
penalitatẽ tũc oculo videbis plus
letaberis illis digne p̱eũtibus. te
sũma in beatitudine p̱ gratiã dñi
collocatũ. et ecõtra in ip̄m in hac
vita exaltatũ ⁊ sup̱ cedros libani
eleuatũ vsqꝫ ad ꝓfũdũ inferni de/
p̄ssuꝫ et detractũ. Ecce finis impij

gloriosi z teimpiū floruisse z exaltatū fuisse. nō ad honorē sȝ ad eius ruinā maiorē. et ꝙ ei⁹ glīa ꝓfect⁹ z mira ꝓspitas hic eleuari ꝑmittit vt ipius irrepabilis ruina finalit demōstret qn̄ tanq̄ arbor q̄ nō fecit fructū bonū excidet a terra viuentiū z in ignē mittet. z sic a fructib⁹ eoꝝ cog. ꝛc. Et q2 dn̄s supius dixerat ꝙ ex fructib⁹ hoīs cognoscit hic bon⁹. possȝ aliqs credere ꝙ talia opa bona ex q̄b⁹ nosceretur hō bonus essent dicere Dn̄e dn̄e ꝛc. hoc tollit xp̄s cū subdit. ⌊Non oīs q̄ dicit mihi dn̄e dn̄e ītrabit in regnū celoꝝ⌋ Vn̄ Aug. in de sermone dn̄i in mōte. Nō ḡ putem⁹ ad illos fructus de q̄bus sup̄ dixerat ꝑtinere si qs dicat dn̄o nostro Dn̄e dn̄e. et ex eo nob arbor bona videat. sȝ illi sunt fruct⁹ facere voluntatē p̄ris mei q̄ in cel' ē. Vn̄ sequtur ⌊Sed q̄ facit volūtatē patris mei q̄ in cel' est ip̄e intrabit ī regnū celoꝝ⌋ Vn̄ Hilari⁹. Celestis ei regni iter obediētia volūtatis dei n̄ nūcupatio aptura est. Et dicit hic Chrys. Que aūt sit volūtas di ipse dn̄s docet Joh. cū dicit. Hec est volūtas ei⁹ q̄ misit me p̄ris vt oīs q̄ videt filiū z credit in eum. h. v. e. Credulitatis aūt vbū et ad ꝯfessionē respicit z ad actū. Qui ḡ nō cōfitet aut nō ꝯuersat ẜm vbūȝ christi nō introibit in regnū celorum Vel dn̄s in illo textu ⌊Nō oīs q̄ dicit mihi domine dn̄e ꝛc.⌋ ostēdit ꝙ sola fides sine opibus mortua est. vt ait Jacobus. dicit ergo. ⌊Nō oīs q̄ dicit mihi dn̄e dn̄e ꝛc.⌋ id ē nō oīs q̄ habȝ verā fidē in corde z cū h̄ ꝯfitet eā ore intrabit regnū celoꝝ. Fides ei nō sufficit nisi assint etiā opa ad fidem ꝑtinentia. ꝓpt̄ hoc subdit. ⌊Sed q̄ fecerit volūtatē p̄ris mei q̄ in celis ē ipse intrabit in reg. ce.⌋ Iste eni q̄ habet verā fidē xp̄i in corde z eā cōfitet ore. z cū h̄ opat opa ad fidē xp̄i ꝑtinentia. et maxime q̄ fuat mandata dei ille intrabit ī regnū celoꝝ Quia Mat. xix. dicit dn̄s. Si vis ad vitā ingredi serua mādata

Dn̄ica nona post trinitatis Sermo lxiij.

Homo quidam erat diues q̄ habebat villicū. ꝛc̄ dissa. ꝛc. Luc. xvi. b

A Notandū ꝙ illa pabola ẜm Nico. de lyra ad hoc inducit vt ꝑ eā intelligat ꝙ sic dispēsator faciēs curialitatē debitorib⁹ dn̄i sui receptus ē in domib⁹ illoꝝ quib⁹ fecit curialitatē. sic homines huius mūdi si de bonis a deo sibi traditis ad dispensanduȝ dant paupib⁹ recipient in domib⁹ eoꝝ q̄ sunt celū. ẜm illud Mat. v. Beati paupes spū qm̄ ip̄oꝝ est regnū ce. Dicit igit ⌊Hō q̄daȝ erat diues⌋ Per hoīeȝ istū intelligere debem⁹ deū q̄ diues est signt quia ip̄i⁹ sunt celū et terra z plenitudo ei⁹. orbis terraꝝ z q̄ habitant ī eo Qui habȝ villicū ẜm Bedā. villicus est gubernator ville. s. cui dn̄s villā ad gubernādum cōmisit. yconomus aūt tā pecunie q̄ȝ frugū et oīm q̄ dn̄s habȝ dispēsator ē. Sȝ hic villic⁹ ꝓ yconomo accipit seu dispēsatore. z sic q̄libet hō ē villic⁹ dei. eo ꝙ dn̄s cuilibȝ hoī ꝯmittit gubernādas z ad volūtatē dn̄i sui dispēsandas triplices diuitias. scȝ

fortune corpis et aīe. Et ex h̄ vt di
cit Amb. discim⁹ nos nō eē dños
sed poti⁹ seruos alienaꝝ faculta/
tū. ⁊ cōtra illos q̄ dicūt Ego sū do
min⁹ meaꝝ facultatū. dic̄ Chryso.
Opinio q̄qꝫ errōea mortalibus
auget crīa et minuit bona ea ve
ra est opinio estiare ꝙ ea q̄ posside
m⁹ in vsū vite possideam⁹ vt dñi
et ideo etiā optūe ea apphēdim⁹
tāqꝫ bona p̄cipua. sed cōtrariū est.
nō eñ nos vt domini ī vita p̄sen
ti collocati sumus in ꝓpria domo
sꝫ tāqꝫ hospites et aduene q̊ nolu
mus ducimur ⁊ q̊ tp̄e nō putam⁹
deÿcimur. Qui nūc locuples est in
breui fit mēdicus. Ergo q̇cūqꝫ es
nouerꝭ te esse dispēsatorez aliēarū
rerū et trāsitoriÿ vsus. et breuia ti
bi iura cōcessa sūt. ab isto ḡ domi
nÿ fastu sumas hūilitatē ⁊ mode
stiā villicꝰ [Et h̄ diffamat⁹ est apd̄
illū q̄si dissipasset bona ip̄ius.] q̄r
freq̄nt̄ ꝯtigit ꝙ hoīes male vtūt̄
his que eis a domīo cōmissa sūt.
siue sint bona fortūe. siue nature.
dissipāt eī bona fortūe vsurpādo
sibi aliena ꝑ furtū. ꝑ rapinā vsurā.
aut etiā ꝓpria male exponēdo. in
luxuria. in crapula ⁊c̄. Sepe nāqꝫ
cōtigit ꝙ hoīes mūdi et maxime
ministri q̇bus sūt tradite diuitiie
ad expēdendū in pÿs opibus fre
q̄nt̄ cōsumūt eas ī illicitꝭ ⁊ supflu
is ꝯtra volūtatē dñi tradētes tl'ia
eoꝝ dispēsatori. Dissipāt bōa cor/
pis eis male vtēdo robore. sanita
te pulcritudīe ⁊c̄ ⁊ etiā d̄ bonis aīe
B [Et vocauit illū ⁊ ait illi] Uo
cat dñs quēlibet hoīez inspiratio
nibꝫ interi⁹. p̄dicatōnibꝫ exterius
beneficÿs ⁊ flagellis et incutiēdo
timorē et̄ne dānatōis [Et ait illi]
cū dicit dñs illi hoī valde t̄ribilia
q̄ si crebro auribus nr̄is insonarēt
nullo modo peccaremus Primū
est ꝟbū rigide rep̄hēsiōis. [Quid
hoc audio de te] tā terribilia scele
ra tāta dissipasti tp̄alia inquinasti
corpus et aīam pc̄tis. Scd̄m ver
bū est anxÿ timoris [Redde ratō
nē villicatōis tue] qd̄ erit in mor
te ⁊ in iudicio ꝑticulari aut vniuer
sali. Tūc eñ opt̄et reddere rōnez
de omī verbo ocioso. Math'. xÿ.
Et q̄zto magis de verbo nociuo ⁊
marie de ope malo et de omībus
sibi creditis vsqꝫ ad vltimū q̄drā/
tem. Terciū verbū est amari do/
loris [iā non poteris villicare] in
morte eñ villic⁹ deponet̄ ab offi/
cio suo. omīa eñ tūc auferent̄ ab
eo. ita vt etiā amplius n̄ possit me
reri. Et ideo vt dicit Eccl'i. ix. Quic
q̇d pōt manus tua facere instāter
opare. q̄r nec op⁹ nec rō nec scien/
tia nec sapiētia erūt apd̄ inferos q̊
tu ꝓperas. Nā post mortē erit tm̄
tp̄us recipiēdi mercedē et nō plus
merēdi vel penitēdi. [Ait aūt villi
c⁹ intra se. q̇d faciā] Sic pctōr in
tra se debꝫ cogitare [q̇d faciā] vt
eternā damnatiōez euadā. Et f̄m
glo. interliniarē. nō dixit q̇d dicaz
sed [q̇d faciā] q̄r apud districtū iu
dicē nō excusant ꝟba suasoria sed
facta sua meritoria. Juxta illd̄. j.
ad Choꝝ. iiÿ. Nō in f̄mōe eē regnū
dei sed in ꝟtute. [Dñs me⁹ aufert
a me villicatōez] .i. dispēsatōz tp̄a
liū et omīa opa meritoria. ⁊ h̄ erit
in morte. tūc eñ nō erit amplius
tp̄s merēdi vel penitēdi. [Fodere
nō valeo mēdicare erubesco] Con
siderandū ꝙ in alia vita nec aīa
p̄t bona opari q̇b⁹ ad gl'iaz iuuet̄

z qbus mereak. nec pōt mēdicare. id ē orādo obtinere tūc veniā peccatoꝝ aut augmētū glie. opari q̄dē nō pōt. qꝛ tps vite p̄sentꝫ cōparak estati. alia vero vita futura similis ē hyemi i q̄ q̄libet accipit qđ hic acq̄siuit. ꝑpter qđ salomō hortak hoiem Prouerb. vi. Uade ad formicā o piger z disce sapiaꝫ que cū nō habeat ducē nec p̄ceptorem parat i estate sibi cibū. Et Chryso. dicit. Uita p̄sens habꝫ exercitium mandatoꝝ. futura ꝟo solaciū. si nihil opat᷒ es frustra in futuro speras. Itē nihil pōt aīa in futuro orādo mēdicare qꝛ non dabik ei nisi qđ hic meruit. Hui᷒ signū sunt fatue virgīes q̄ petētes oleū a prudentibꝫ repulse sunt. et petētes vt ingrederenk ianuas celestes repulse sunt dicēte eis dn̄o. Amē amen dico vobis nescio vos. Et diuite epulone negata fuit gutta aq̄. [scio q̄d faciā] qꝛ sp. an̄qꝫ tollar ab hac vita ꝑ mortē distribuā de facultatibꝫ dn̄i mei debitoribꝫ suis debita relaxādo [vt cū amot᷒ fuero a villicatōe] .i. cū ꝑ mortē subtract᷒ fuero a p̄nti vita i q̄ sola p̄t homo mereri et demereri [recipiāt me in domos suas] .i. vt ꝑ eoꝝ merita z suffragia recipiar i mās̄iōes celestes q̄ paupeꝝ sunt. Dicit em̄ glo. Celoꝝ regnū dom᷒ paupeꝝ ē. Et dicit domos ꝑpk diuersitatē p̄miorū. vn̄ Joh. xiiij. In domo patrꝭ mei mās̄iōes multe sūt. Ita dꝫ q̄libꝫ hō in p̄senti vita cogitare quō in futura nō poterit mereri opando nec obtinere aliq̄ bona ea petēdo et orando. et ideo debet sibi in p̄senti vita que est tpus merendi ꝑuidere vt tunc recipiat s̄m ꝑp̄a que gessit in corpe p̄miū et mercedem. ¶ Exponēdo etiā de p̄senti vita est nōtādū ꝙ cuilibꝫ homini tres ville sunt cōmisse. s. mūdus q̄ ad tp̄alia. corp᷒ et aīa q̄ruꝫ fructus dꝫ dispensari ad honoreꝫ dei. Corpus nanqꝫ suū dꝫ rōnabiliter exercere vigiliijs ieiunijs et ceteris laboribꝫ ꝓ deo assumptꝭ. Et tūc sanitas fortitudo pulcritudo zc̄ bona coꝝ sunt optime dispensata. Si vero hō corporis labores sustinere nō vellꝫ aut nō possꝫ quēadmodū hic villic᷒ q̄ dixit [Fodere nō valeo] tūc bona aīe saltē sicut itellectū volūtatē z memoriā exerceat diligenk meditādo in lege dei. deum curando. et om̄es proximos amicos z inimicos et deuote orando vt orationibꝫ mendicādo impetret apud deum quod laboribus efficere nō potuit. vt si q̄s mendicare erubescat vt hic villic᷒. quia forte non scit deuote orare. nec scit meditari in lege dei. et sic đ alijs spiritualibꝫ tunc ꝑuideat se đ bonis et fructib᷒ ville domini sui scilicꝫ largiēdo elemosynas de bonis tēporalibus. Opera enim misericordie valde conferūt ad salutem et introitū regni. siue sint corporalia opera misericordie siue spiritualia. Propter quod salomon in ingressu ad sancta sanctoꝝ fecit duo hostiola de lignis oliuaꝝ. iij. Regū. vj. Oleum eniꝫ significat misericordiā. ¶ Uel sic s̄m Nico. đ lyra. [Ait villicus intra se. Quid faciam] Aliquādo em̄ diuites huius mūdi male cōsumentes bona sibi credita timore mortꝭ qn̄qꝫ ducunk in penitentiā ad cogitandū đ vita futura. [Fodere nō valeo] .i.

ꝓprio labore ꝛ pnīa nō possint satisfacere ꝓ pctīs et venire ad vitā eternā [mendicare erubesco] qꝛ verecūdū debet esse huiꝰ mūdi diuitibus petere a paupibus ꝛ religiosis suffragia et nō repēdere eis in bonis tpalibꝰ. [Scio qd faciā.] qꝛ bona tpalia eis distribuā. [vt cū amotus fuero a villicatōne.] ꝑ mortē [recipiant me in domos suas]. i. ꝑeorū merita et suffragia recipiāt in vitā eternā. Cōseqnter ibi. [singulꝫ debi. dñi]. qꝛ paupes qꝫtūcūqꝫ iusti sunt debitores dei. [Cōuocatis itaqꝫ singulis debitoribꝫ dñi sui dicebat pmo Quātū debes dño meo. At ille ait. cētū cados olei] ꝯm Bedā. Cados grece est amphora latine cōtinens tres vrnas [dixitqꝫ illi Accipe cautiōē tuā] Cautio est instrumētū qd fit ad cautelā de cōtractu debiti ꝓpa manu scriptū qd alio noīe cyrographū dꝛ [Et sede cito] Dixit [cito] qꝛ opa misericordie celeriter impēdēda sunt. Augꝰ. Et rem ꝑdit ꝛ meritū q paupere molesta mora suspēdit [Et scribe qnquaginta] ꝛ sic dimidiā ptē annualiū reddituū ei dimisit [Deinde alio dixit Tu vero qꝫtū debes Qui ait Cētum choros tritici.] Chorꝰ dꝛ a chora qd ē mons. qꝛ mēsura chorꝛ qsi mons videtꝛ. Et cōtinet. xxx. modios ꝯm ysidorū. xvi. ethi. [Et ait illi. Accipe lrās tuas et scribe octuagita. et sic qntā ptē dbiti rmisit ei [Et laudauit dñs villicū iniqtatis] D

Hic videtꝛ inculcari duo repugnātia. s. q dꝛ villicus iniqtatis. ꝛ q dñs eū laudauit. Sꝫ dicēdū q dñs eū laudauit. nō simpliciꝛ sed ꝯm qd. qꝛ vt dicit glo. Nō laudauit eū de fraude. sed de ꝓuidētia q sibi ꝓuidit in posterū. vñ licet in se habuit aliq vituꝑabilia ꝓpꝛ qd villicꝰ iniqtatis ē dictꝰ. ꝓuidētie tñ modus pōt in exemplū bonorū trahi. Et dicit Augꝰ. Villicus quē dñs de villicatu eiecit illum laudauit dñs eo q in futurū sibi ꝓspexit. nō tñ oīa debemꝰ sumere ad imitādū nō ei est i aliq dñis faciēda fraus vt de ipa fraude elẏnas faciamꝰ. ꝛ subdit. Dicuntꝛ etiā ille silitudies vt intelligamus si laudari potuit ille a dño q fraudē faciebat. qꝫto ampliꝰ placeāt deo q ꝯm eius pcepta opa illa faciūt [qꝛ prudēter fecisset] Sꝫ quō prudentꝛ cū prudentia sit virtus. ille aūt nō virtuose. sed astute egit. Rñdet Chry. Et licet prudentia sit ꝯm phos virtus. in sacra tñ scriptura nō sp accipitꝛ in bono. sed aliqñ in malo. ꝛ sic accipitꝛ hic prudēter ꝓ astute vel callide. vel dꝛ q laudatꝛ hic factū villici nō in se sed in suo significato. et sic prudēter factū fuit. qcquid em̄ habemus dñi est. vñ si de bonis nobis a deo collatis ꝓuidebimꝰ nob faciēdo elemosinas laudabimur ab ipo Vel dicitꝛ q laudauit dñs villicū. nō absolute sed in cōpatio ad ꝓuidētiā sanctorū. qꝛ prudentior ipse fuit ad fraudē qꝫ iusti ad iusticiā. Et ideo subdit. [qꝛ filij huiꝰ seculi]. i. amatores mūdi. [prudētiores filijs lucis]. i. iusti q sūt in luīe gr̄e] in generatōne sua sūt]. i. in his q sunt ad carnalia et ptinēt ad mūdana facta ac lucra tpalia. Videmus em̄ q multa excogitāt et adinueniūt ingenia ad ꝯquirendas diuicias et qꝫ solliciti sunt ad imitādū carnē. ꝛc. Et raro sūt iusti

ita sollicit[i] ad acq̄rēda celestia. Itē seculares hoīes sepe sūt valde fortiores ad resistēdū hostib⁹ eoꝝ bona diripere volētibus q̄ȝ etiā iusti sint fortes et etiā circumspecti ad resistēdū tpalibus et expugnāduȝ demonē. et q̄ȝto attentiores sunt mlti ad ornādū se vt placeāt mūdo q̄ȝ iusti vt placeāt deo ¶ Si q̄rit̄ q̄ sit ratō ꝙ filij seculi magis sūt astuti ⁊ feruidi in tpalib⁹ ⁊ carnalib⁹ factis q̄ȝ filij lucis in spūalibus. Rn̄det̄ ꝙ ratio pōt esse vna ꝑpter corruptionē hūane nature ꝑ quā hō ꝓnior est factus ad mala q̄ȝ ad bona. Alia causa est. q̄r bona terrena sūt sensibilia ⁊ ideo forti⁹ mouēt animū. q̄r bonū nō mouet nisi cognitū. Quia vt dicit Augustin⁹ Inuisa diligere possumus incognita nequaq̄ȝ. sensibilia aūt bona magis sunt cognita nobis q̄r pn̄tia sensui. spūalia v̄o nō sic. In fine dn̄s pabolā istā ad nr̄am salutē et eruditionē adaptat. Intētio em̄ dn̄i fuit nos exemplo illi⁹ villici inducere ad opa pietat[is] suadēs vt nos faciam⁹ vt ip̄e fecit q̄ p̄sentiēs se amoueri ab officio fec̄ grām debitorib⁹ dn̄i sui vt eos postea haberet gratiosos. ita et nos sentiētes ꝙ mors nō tardat. debemus de bonis nobis ꝯmendatis a dn̄o nr̄o elemosinas facere paupibus. vt post mortē eorū merit[is] recipiamur in gl'iaȝ btōꝝ. Dicit g̃ [Et ego dico vobis] q. d. Que p̄dicta sūt pabolice dicta sūt. ȝ nūc expresse [Dico vobis. facite vobis] i. ad vestrā vtilitatē [amicos de māmona iniquitatis] i. de diuitijs iniquitatis. ¶ Et nota ꝙ ꝭm Aug⁹. nō solū dicunt̄ diuicie iniquitatis q̄ iniuste acquisite sūt. de illis em̄ nō iubet dn̄s elemosinā fieri si saltē scit̄ ad quē ꝑtinent. Dicit̄ em̄ Ecc. xxxiiij. Qui offert sacrificiū de substātia paup̄is quasi qui victimat filiū in cōspectu patris. sed ꝭm eūdē Māmona iniq̄tatis dicūtur diuitie vndicūq̄ȝ habeant̄ que si male et iniuste sūt acquisite faciēda est de eis amicicia eas restituendo. Si vero diuicie non sunt male acquisite nihilominus⁹ dicunt̄ māmona iniquitatis. Primo ꝭm Augustinū. q̄r nō sūt vere sed false diuicie ⁊ plene paupertate. non em̄ saciāt hominē et securū faciūt. vt ibideȝ dicit. ex eo ꝙ iniusti cōstituūt in eis speȝ. Vn̄ ps. Cōfidūt in virtute sua ⁊ in multitudine diuiciarū suarū gloriant̄. Scd̄o q̄r ꝭm Amb. temptant animas nostras cupiditate vt velimus seruire auaricie qd̄ est ydolorū seruitus Tercō ꝭm Basiliū ex hoc. q̄r frequenter acquirunt̄ inique. aut a p̄decessoribus inique acquisite sunt Quarto ꝭm Theophilū. quia vt plurimū iniq̄ retinent̄. Magna em̄ iniq̄tas est retinere vn̄ debent viuere paupes. Quīto ꝭm Theo. q̄r freq̄nt̄ male expēdunt̄ in ꝯmessationib⁹. in luxurijs et alijs superfluijs ¶ Sexto quia per diuicias multa cōmittūtur iniq̄ua. Seuissima em̄ iusticia habēs arma. i. politicorū. Septio dicunt̄ māmona iniquitatis. i. inequalitatis. q̄r inequaliter possident̄. [vt cū defeceritis] p mortē [recipiāt vos in eterna tabernacula] i. ꝑ sua merita et suffragia impetrēt vobis apd̄ deū finaliter recipi in vita beata. Vn̄ Grego. in omelia Si nos paupm

amicicia eťna tabernacula acquiri
mus. dãtes pẽsare debemus. quia
patronis poti⁹ munera offerim⁹
q̄ȝ egenis dona largimur.

Dñica decima post. trinitatis
Sermo lxiiij.

Cum appro
pinquaret iesus hierusalẽ
vidẽs ciuitatẽ fleuit super
eã dicẽs Quia si ꝛc̄. Luc̄. xix. ¶ F
Pioꝝ cordiũ est miserias ꝓrioꝝ
affectu cõpassionis deflere et ꝯtra
miseriarũ occasiões zelo districte
vltionis cõmoueri. Et de vtroqȝ
illoꝝ nobis exemplũ dedit in pre
senti euãgelio. in cuius pria pte de
scribiť affectus cõpassionis sup ru
itura ciuitate. Vñ dť [Cũ appro
pinquasset iesus hierusalẽ vidẽs ci
uitatẽ]. s. in qua diu viguit cultus
diuinus q̄ fuit famosa laudibus
potẽtissima ciuibus. afflués diui
cijs. abũdãs delicijs pulcerrima
edificijs. [fleuit sup illã.] tũ ꝓpter
mala culpe q̄ ibi multiplicate fue
rũt. tũ etiã ꝓpter mala pene q̄ fu
tura iminebãt. [Si cognouisses]
mala iã dicta. s. multitudinẽ pctõ
ruȝ tuoꝝ et magnitudineȝ penaꝝ
tibi iminẽtiũ [et tu] supple fleres
mecũ [Et q̄dẽ in hac die tua q̄ ad
pacẽ tibi] ꝛ i hac mũdana ꝓsperi
tate ad modicũ tps duratura faci
ens volũtatẽ tuã et ideo gaudes.
qꝛ ñ vides iminẽtia mala qḋ inuiť
cũ subdiť [Nũc aũt abscõdita sũt
ab oculis tuis]. s. vẽtura mala pre
sens nãqȝ ꝓsperitas facit ne cõside
reť aut p̄caueať futura aduersitas
Et sicut ciuitas hierusalẽ si cogno
uisset mala sua fleuisset vtiqȝ poti
us q̄ȝ gauisa fuisset. Sic peccatrix
aĩa si cõsideraret statũ culpe sue et
insecuritatẽ vite ꝛ futurũ statũ pe
narũ inferni ip̄a merito plãgeret
semetip̄am. sed p̄sens ꝓsperitas ꝛ
amor mũdi ac delectatio pcti. ꝛc̄
similia tollũt mortis repẽtine cõ
sideratõeȝ. tollũt timorẽ stricti iu
dicij diuini. tollũt etiã cõsideratõȝ
acerbitatis penarũ inferni [Quia
veniẽt dies in te et circũdabũt te
inimici tui] Prenũciat dñs destru
ctionẽ hierusalẽ q̄ a tito et vespasi
ano romanis p̀ncipibus facta est
¶ Et in illa destructione pria
aduersitas fuit obsessio ciuitatis
quã inuit dñs cũ dicit. [Et circun
dabũt te vallo] Valluȝ est cathe
natio facta de lignis que etiã dici
solet pala eo q̄ de palis fiat Ro
mani igiť obsidẽtes hierusalẽ tres
aggeres circa eã fecerunt vallis. vt
nullus ingredi aut egredi posset.
Scḋa aduersitas ciuitatis fuit q̄
inimici eius sua p̄ñtia eã circũdede
rũt qḋ subdiť cũ diciť [Et circũda
bũt te] nouẽ ei ãnis obsiderũt eaȝ
nullũ hñtẽ auxiliũ. Tercia aduer
sitas fuit coangustatõ ip̄ius ciui
tatis. [Et coãgustabũt te vndiqȝ]
Coãgustati valde fuerũt iudei. qꝛ
nulla erat euasiõis via. exeũtes ciui
tatẽ iciderũt i gladiũ. manẽtes in
ea fame perierũt. Tãta ei erat an
gustia ciuitatꝭ vt dic̄ Josep̄. q̄ co
medebãt carnes filioꝝ. Quarta
aduersitas fuit destructõ ciuitatis
ꝛ euersio [Et ad terrã ꝓsternẽt te]
Cũcta nãqȝ edificia deiecerunt ad
terrã. Quĩta aduersitas fuit iudeo
rum occisio [et filios tuos iudeos
qui in te sũt] geniti supple proster
nent ad terrã occidẽdo sine miseri

cordia Sexta aduersitas fuit om
nimoda desolatõ [et nõ relinquẽt
in te lapidẽ sup lapidẽ] Tũc poni
tur causa generalis aduersitatis ꝛ
destructõis illius [eo ꝙ nõ cogno
ueris tps visitatõis tue] q̃ oĩz cre
ator p incarnatõis misteriũ ꝛ per
p̄dicatõis officiũ te visitare digna
tus est quẽ nõ recepisti sed vsqꝫ ad
mortẽ psequeris. Et illã iudeoꝝ ce
citatẽ dñs cõquerit̃ Hiere. viij. d.
Milu⁹ in celo cognouit tps suũ
et turtur et yrũdo et ciconia. popu
lus aũt dñi nõ ꝯgnouit iudicium
dñi [Et ingressus in templũ. ꝛc̃]

H Scd̃a ps in q̃ ponit̃ zel⁹
correptõis. cũ dicit̃ [Jngressus in
templũ incepit eijcere emẽtes in
illo et vẽdẽtes] sup illo Mat. xxi.
Et intrauit dicit glosa. Jngressus
dñs vrbẽ p̄mo templũ adijt dãs
exemplũ et formã religiosis vt q̃/
cũqꝫ imus p̄mo domuꝫ orõnis si
est ibi adeamus. ꝛ p orõez ꝯmẽda
ti sic ad agẽduꝫ negocia secedam⁹
Alia vice dñs etiã fec̃ sil'e. s. post mi
raculũ cõuersionis aque in vinuꝫ
De q̃ solus Joh. loquit̃ ca. ij. De
hac em̃ eiectõne q̃ facta fuit infra
mispalmaꝝ legit̃ Mat. xxi. Mar
ci. xi. Et Luce. xix. Notãdũ ꝙ sacer
dotes sue cupiditati ꝯsulẽtes ordi
nauerũt in atrio tẽpli de familia
sua vẽditores aĩaliũ vt a longinq̃
veniẽtes q̇ secũ hostias deferre nõ
poterãt haberẽt in pmpto ad emẽ
dũ oblatiões ne p h̃ se possent ab
offerẽdo excusare. Sil'r aliq̇ veni
ebãt ad tẽplũ qui nõ habebãt pe/
cuniã vñ possent emere aĩalia of
ferẽda. ideo sacerdotes illi numu/
larios statuerũt q̇ sub certa cauti
one pecuniã tradiderũt. Et licꝫ p
accomodatõe nõ acciperẽt pecuni
am vltra sortẽ tñ aliq̃ mũera aut
sperabãt se recepturos. vẽdebant̃
etiã ibi colũbe pro sacrificio pau/
peꝝ. Et sic patet ꝙ peccabãt ratõe
auaricie sue et etiã rõne negociatõ
nis que fiebat in tẽplo. ꝛ etiã ratio
ne vsure ibi cõmisse in recipiendo
aut sperando dona pro mutuo.
Et dicit Gregori⁹ in omel'. Per h̃
ꝙ dominus narrauit mala ventu
ra ciuitati et ptinus intrauit tem/
plũ vt de illo ementes et venden/
tes eijceret per hoc ostẽdit ꝙ rui/
na populi maxime ex culpa sacer
dotũ fuit. euersionẽ q̇ppe descri/
bens sed ementes et vendẽtes de
templo feriẽs in ip̄o effectu sui o/
peris ostẽdit vnde radix pdijt pdi
tionis di. illis [Scriptũ est] Ysa.
lvi. [Quia domus mea dom⁹ ora
tionis vocabit̃] nõ domus negoci
ationis. non vane locutõis. nõ spe
ctaculoꝝ. Et ideo ait Aug. in regu/
la. Jn oratorio nemo aliud agat
nisi ad quod factũ est. [Uos autẽ
fecistis illam speluncã latronuꝫ]
quia ip̄i nõ curabant de cultu dei
sed magis de excoriatiõe populi p
astutias acq̇sitas vt visum est sup̄
Spelunca latronũ dicitur esse lo
cus vbi spolia que rapiunt̃ cõgre/
gantur. et hoc fecerunt sacerdotes
de templo vt dictũ est. Et dic̃ gre
gorius in ome. Quia redemptor
noster p̄dicatõnis verba nec indi
gnis nec ingratis subtrahit post/
q̃ꝫ discipline rigorẽ eijciendo puer
sos domuit donũ mox grẽ osten/
dit. nam subdit̃ [Et erat quotidie
docens in templo]

Dñica vndecima post trini.
Sermo lxv

Dixit iesus ad quosdã q̄ i se cõfide bant tãq̃ iusti ⁊ aspna bant ceteros pabo. ⁊c̄. Lu. xviij

Notandũ ꝙ Gre. xxiij. mora. ponit q̄ttuor species supbie. Que re dñica scda. quas spẽs vt tangit euãgelista habuerũt in seisti ad q̄s dñs p̄sentẽ pabolã loq̄bat̄. Nã p hoc ꝙ dicit [cõfidebãt in se] dat̄ i telligi ꝙ aliq̄ bona q̄ habebãt nõ recognoscebãt se a deo habere sed cõfidebãt in seipis. cõtra illõ p̄me ad Choꝝ. iiij. Quid habes qd̄ nõ accepisti. supple a deo. vbi dic̄ glo. ⁊ etiã Augu. Sciẽdũ neminẽ posse discerni ab illa pditiõis massa nisi q̄ hic bonum qd̄ habꝫ credat ꝙ q̄c q̄d boni habet a gr̄a saluatoris ac cepit. Per hoc aũt ꝙ dicit [tanq̃ iusti] innuit̄ ꝙ si aliq̄ cognouerũt se a deo habere hoc tñ meritꝭ suis ascribebãt ⁊ tanq̃ debita sibi esti- mabãt ꝓ opibꝫ suis. cũ tñ magis debuissent attribuisse bonitati di- uine. iuxta illud apl̄i ad Titũ. iij. Nõ ex opibꝫ iusticie q̄ fecim⁹ nos sed ẜm suã mĩscordiã saluos nos fec̄ de⁹ Per h̄ autẽ ꝙ d̄r [aspnabã tur ceteros] innuit̄ ꝙ ꝓp̄t bonum in quo alios excedebãt ipi alios d̄ spiciebãt ⁊ alijs p̄ferebãt se in cor de et ab alijs p̄ferri desiderabant ⁊ q̄si soli videri. Per hoc aũt ꝙ si bi ip̄is apd̄ se attribuebãt ⁊ appro priabant iusticiã quã tñ nõ habe- bãt innuit̄ q̄rta spẽs supbie. Vide cõpleti⁹ in scda dñica et i materia de supbia posterius. Ad illoꝝ igit̄ correctõem et nr̄am ãmonitõez et cautelã dixit dñs p̄sentẽ pabolam Per quã ẜm Theophilũ ostẽdit q̄uis opa iusta ⁊ de genere bono rũ hominẽ approximent deo si tñ assumãt supbiã ad infimũ deijci- unt hoĩem. Vnde Chry. sup mat. dic̄ Nihilita a dei clemẽtia alic̄os nos facit ⁊ gehẽne tradit igni vt su pbie tyrãnus. Hac em̄ in nob exi stente om̄is vita nr̄a immũda est Et si sobrietatẽ et si largitatẽ. si ie- iuniũ. si orões ⁊ si elemosynã et si qd̄cũq̃ aliud pfecerimus indign⁹ est apud deũ oĩs alt⁹ corde. Et ita factũ fuit circa illũ phariseũ. q̄r li cet m̄lta bõa opa fecerit vt q̄r ieiu nauit bis in sabbato. i. i hebdoma da. et dedit decimas. ⁊ cauebat se a rapina ⁊ pluribꝫ alijs pctis. sed q̄r de illis supbiebat ⁊ iõ nihil sibi ꝓ- ficiebat ad dimissionẽ pctõꝝ. ⁊ ad meritũ vite eterne. sed descẽdit de tẽplo manẽs in pctis suis

K Vbi notandũ ꝙ vt dicunt docto res circa secundũ sn̄iaꝝ de casu an gelorũ. Q lucifer mox vt creatus reflectebatur supra se attentissime considerãdo excessum sue excellẽ- tie super alias creaturas. et nõ cõ siderauit simul vnde venisset quia ex nihilo. nec quo tendere deberet q̄r in ens primũ infinite excellẽti⁹ se: cui subesse debuit. et se respectu ei⁹ nihil estimare. nec aduertit q̄n tum laudis et gratiarũ actõis de- beret ipsi d̄o. qui mere gratuitu ip sum de nihilo produxit. Et pro- pter tales et cõsimiles considera- tiões ex vna parte. et propter cõsi deratões absolutas ꝓp̄e excellẽtie pte ex alt̄a orta ẽ i ip̄o fortꝭ elatio qua supbire cepit appetendo deo

simılari. Et ex ꝯsili causa hic pha/
riseus incidit in supbiā. vt colligit̃
ex textu euāgeliȷ̃. qꝛ ꝯsiderabat bo
na q̃ ip̄e habebat ⁊ nō ꝯsiderabat
bona alioꝝ sed tm̄ mala. ⁊ iō pub
licanū spnebat ⁊ se corde ei p̄fere
bat. ꝓpter qđ dicebat [Nō suȝ sic̃
ceteri] Et illa est vna sp̄es supbie.
vt patuit prius. Ex q̇bus ptȝ ꝙ q̄ꝫ
uis fortis et piculosa tēptatio est
absoluta cōsideratio ꝓprie excellē/
tie ⁊ pfectionū inexistētiū hoī sine
cōsideratōne puitatis ꝓp̄e et defe/
ctuū ꝓprioꝝ. patȝ qꝛ tal' ꝯsideratō
deiecit pfectissimū spiritū .s. lucife
rū ⁊ alios sibi consentientes q̇ ta
mē tam pfecti erant in natura et
valde excellētes in ꝟtute et cogni/
tōe. et q̇ nullū ab extrinseco habe
bant impulsiuū ad peccatū q̄nto
magis deiȷ̃ceret hoīem q̄ntūcun/
qꝫ pfectū. Cū ḡ hoī ingerit se talis
tēptatio. s. ꝯsideratio alicuꝰ sui bo
ni ⁊ excellentie ꝓprie tūc cogitatō/
nem talē excludat aut sil' cogitet ī/
pfectōem ꝓpriā et puitatem respe
ctu alioꝝ. et potissime respectu di
a q̄ habet q̇cq̇d boni est in eo. ⁊ cui
tenet̃ ad grãꝝ actōes ꝓ illo ⁊ aliȷ̃s
bonis. Scđo cōsideret ꝟtutes et
merita sanctoꝝ ⁊ alioꝝ pfectorū.
⁊ inueniet ꝙ si sua adessent adhuc
pua essent in cōsideratōe ⁊ cōpati/
one alioꝝ. et ex h̄ hūiliet̃ vt nō di/
cat cū pharisco [Dn̄e nō suȝ sicut
ceteri hoīm raptores iniusti ⁊c̄.] sȝ
dicat. dn̄e nō sum vt serui tui ca/
sti sobriȷ̃ sapiētes ⁊c̄. Tercio consi
deret hō ꝓprios defectꝰ suos. qꝛ
illa cōsideratio valde humiliat ho
minē. Quō em̄ hō audebit se alte
ri p̄ponere si ad cor suū redeat et
secreta sua cōsideret. q̄ꝫ ml'ta cogi/
tauit optauit aut fec̄ q̄ etiaȝ fateri
pudet. Unde Sene. in de officiȷ̃s.
Deniqꝫ si q̇sqꝫ consulat ⁊ in secre/
ta pectoris sui redeat. ⁊ īspiciat q̇d
tacitus optauerit. q̄ꝫ multa sūt vo
ta. i. ꝺsideria q̄ etiā fateri pudet. q̄ꝫ
pauca q̄ facere corā teste possimꝰ
vel audemꝰ. Unusq̇sqꝫ igit̃ mag̃
scit mala sua q̄ꝫ alteriꝰ. ⁊ ergo viri
sancti ⁊ iusti alioꝝ etiā pua mirāt̃.
sua ꝟo licȝ magna despiciūt ⁊ pui/
pendūt. propter qđ dicit Cassianꝰ
in li. de aīa. Uir innocuꝰ oēs lau/
dat se sp accusat. ⁊ cū placeat vni/
uersis sibi soli displicet indignū se
om̄ib3 iudicat. etiā cū dignꝰ cūctis
viuat. Et q̄rto ad fugiēdū supbiā
⁊ custodiendū hūilitatē oīno ca/
ueamus ne ita cōfidamꝰ ī opibus
nostris vt ꝓ certo teneamꝰ ꝙ sint
bona ⁊ deo placabilia. quēadmo/
dū fecit hic supb3 phariseꝰ q̇ se de
eis iactabat tāqꝫ de iustis fact̃ et
totalit̃ bn̄factis. Un̄ Gre. v. mo/
ral'. Sepe iusticia nr̄a ad examen
diuīe iusticie deducta iniusticia est
Et sordet ī cōspectu districti iudic̃
qđ in ocul' fulget opantis. ⁊ Isa.
lxiiȷ̃. Quasi pānus mēstruate iusti
cie nostre. Et scīs iob: cui teste do
mino nō fuit silis ī t̄ra dixit Job
ix. c. Uerebar oīa opa mea. Sup
quo dicit btūs Gre. ix. mora. Hec
fuerūt opa huiꝰ scti viri. ip̄e q̇ppe
holocaustis multiplicib3 deo pla
cere studuit. affectū cōpassiōis ex/
ercuit. misteriū pietat̃ impēdit. ca
stitatis mundiciā in corde custodi
uit. hūilitatis culmen medullitus
tenuit. elēosynas largas fecit. ini/
micos dilexit. et multas alias ꝟtu
tes habuit. Hec oīa sacre huiꝰ hy
storie textus on̄dit. q̄re hic sanctus

vir verebat̃ illa opa ex q̇b⁹ de⁹ pla
cari solet erga iniq̇tates. quid est h̄
ꝙ mira opa faciēs ⁊ ip̄a etiā veret̃
pauēs cū dicit Verebar oīa opera
mea nisi ꝙ in scti viri actibꝫ v̄bis/
qȝ colligim⁹. vt si placere deo vera
citer cupim⁹ postq̄ꝫ ꝑuersa egim⁹
ip̄a etiaȝ in nobis bñ gesta timea/
mus. Et causa est. qꝛ posset in oꝑe
qd̄ bonū putam⁹ aliq̇d esse displi
cēs diuīe sapiētie qd̄ nos lateret.
ꝓpter qd̄ apl's dic̃. i. ad Chor̃. iiij.
Nihil mihi cōscius sū. sed in h̄ nō
iustificat⁹ sū. i. in nullo me remor
det cōsciētia mea. sed in hoc nō iu
stificat⁹ suȝ. i. nō ideo me iustū pu
to. qꝛ posset esse qd̄ nescio. delicta
em̄ quis intelligit. Et Aug⁹. dic̃ in
libro de ouib⁹. Et allegat Hugo
de. s. victore in libro de domo con
sciētie edificāda. in fine p̄me part̄
Stulto homī placet q̇ sibiip̄i pla
cet. et est notabile verbū et multū
pregnās ¶ Audito ergo de su/
ꝑbo phariseo audiam⁹ modo de
penitente publicano. Pro q̊ notā
dū ꝙ ad cōpletā ⁊ ꝑfectā dimissio
nē pctōꝝ tā q̊ ad culpā q̄ꝫ q̊ ad pe
nā tria requirunt̃. s. vera cōtritio.
pura cōfessio ⁊ digna satisfactō. Et
hec tria publican⁹ habuit vt euan
geliū innuit. et ideo iustificat⁹ d̄ tē
plo descēdit. Nā in h̄ qd̄ d̄r [Stās
a longe nolebat ocl'os ad celū le/
uare] exēplo manasses innuit̃ con
tritio quā habuit. tātam ei displi/
centiā habuit de pctis suis. ⁊ tātū
de eis verecūdabat̃ in ꝯspectu di/
uīe maiestat̄ ꝙ nec accedere ad al
tare p̄sumpsit aut ocl'os ad celum
eleuare exēplo manasses q̊ndā pe
nitentis et dicētis. Peccaui super
numeꝝ arene maris. ⁊ m'tiplica/
ta sunt pctā mea. et nō sū dignus
videre altitudineȝ celi p̄ multitu/
dine iniq̇tatis mee. ij. Paralippo.
vlti. Sed in h̄ qd̄ d̄r [De⁹ propi
cius esto mihi pctōri] innuit̃ pura
cōfessio quā habuit. Et in hoc qd̄
dicit̃ [ꝑcutiebat pect⁹ suū] innuit̃
satisfactio oꝑis q̄si se puniēdo et
affligēdo ꝓ pctis cōmissis. Per il
la igit̃ tria cōsecutus fuit dimissio/
nem pctōꝝ. ꝓpter qd̄ seq̇t̃ i euāge
lio. [Amē]. i. fideliter [dico vobis
descēdit hic iustificat⁹] qꝛ templū
erat situ in mōte [ab illo]. i. p̄ illo
remanente in fecibꝫ suis. Cui⁹ cau
sa subdit̃. [qꝛ oīs q̇ se exaltat hūili
abit̃] ꝑ penā [et q̇ se hūiliat] ꝑ ve
rā pctōꝝ cōfessioneȝ [exaltabit̃ in
gl'ia ꝑ remuneratōeȝ M ¶ Et
notāter dicit [q̇ se exaltat] Quidā
v̄o nō exaltāt se ſȝ exaltāt̃ ab aliis
cū eoꝝ facta recitant̃. aut ad digni
tatis g̃dū alioꝝ instātia ꝓmouēt̃.
Isti hūiliari debēt nō ab aliis per
penā sed a seip̄is hūiliari debēt e/
stimādo se ad talia indignos. Vñ
Aug. in li. de v̄gitate. Hūilitat̄ se
cratores et conꝯuatores esse maxie
ꝯuenit q̇ magno aliq̊ bono ceteris
eminēt. q̄nto em̄ maiores tāto te
hūilia in oībus. Quidā aūt seip/
sos exaltāt. et illi ecōtra ab alio de
iiciunt̃. Exaltauit se supbꝫ angel⁹ ⁊
effectus est diabol⁹ Exaltauit se p̄
mus hō et factus est mortalis et
tam plenus defectibꝫ. ſm illō p̄s.
Homo cū in honore esset ⁊c. Ex/
altauit se pharao et submersus ē
in mari rubro. Exaltauerūt se Da
than ⁊ abyron in seditōe et p̄cipi/
tati sūt i infernū. Exaltauit se saul
⁊ demoniac⁹ factus est. Exaltauit
se absalon et crinibꝫ suspensus est

Exaltauit se nabuchodonosor z i
bestiã cõuersus est. Exaltauit se su
pbus antiochus z a vermibꝫ cõsũ
ptus est. Contra supbie viciũ dicit
Aug⁹. tota militat xpiana doctrina
Et dicit iterũ. O doctrinã salutarẽ
o magistrũ dñmqꝫ mortaliũ q̃ nõ
dixit. Discite a me mundũ fabri/
care aut mortuos suscitare. sed qꝫ
mitis sum et humilis corde.

Dñica duodecima post trini.
Sermo lxvj.

E Xiens iesus
de finibꝫ terre tyri vẽit p
sydonẽ ad mare galylee.
Mar. vij. N Notandũ pri/
mo ꝙ hic hõ adductus ad iesũ nõ
fuit mutus vl' surd⁹ a natiuitate.
sꝫ a demone ipm obsidente z eius
auditũ et loq̃lã impediẽte. quia de
mon ex diuia pmissiõe põt homi
nis quẽ possidet mẽbra possidere
z mouere ad nutũ suũ. z sic cõptũ
est obsessos aliquãdo locutos fuis
se idiomata incõsueta. Et sicut po/
test taliũ mẽbra ad placitũ moue
re. sic etiã põt ea ligare et impedi/
re ab officijs suis. z ita in hoie illo
abstulit officiũ auriũ et ligue mẽ/
broꝝ. s. ad salutem maxime vtili/
um. ne auribꝫ verbũ dei audiret. z
ne lingua de his q̃ salutis sũt cõsi
liũ z auxiliũ imploraret. ¶ Secũ
do notandũ ꝙ adducẽtes hũc sur
dum z mutũ dupliciꝫ reddũtꝫ cõ/
mendandi. Primo ex misericordia
z cõpassiõe quã habuerũt sup mi
seriam ipius. cui cum subuenire
vellent z nõ possent ꝓprijs viribꝫ
adducũt eũ ad iesũ nature repato
rem vt auditũ ei restitueret z loq̃/
lam. Scdo reddunꝫ cõmẽdabiles
ex fide. qꝫ pcanꝫ dñm vt ei iponat
manus credẽtes in mẽbris chri/
sti esse diuinã virtutẽ oim ẽfectuũ
sanatiuã. Seqꝫ. Et apphendens
eum de turba seorsum &c. Per h
ꝙ hũc hoiẽs seorsũ ducit z sanat
dat nobis exemplũ ꝙ opa nr̃a nõ
debem⁹ facere in publico. qꝫ talia
corã hoibꝫ facta freq̃nter ingerũt
homini elationẽ cordis. appetitũ
hũane laudis z vane glie. Propt
quod dicit Chrys. Seorsũ a tur
ba oblatũ surdũ et mutũ apphen
dit vt diuia miracula non faceret
manifeste instruẽs nos vanã glo/
riã eijcere et timere tumorẽ. Nihil
em ẽ ex q̃ aliqs sic miracl'a opeꝫ si
cut si hũilitatẽ celat z modestiã se
quaꝫ. O Diceres. q̃re dñs h
nob significare voluit ꝙ opa nr̃a
bona occulte sunt faciẽda. cũ tñ di
cat Mat. v. Sic luceat lux vr̃a co
rã hoibꝫ vt videãt opa vr̃a bõa z
glificẽt prem vestrũ q̃ in cel' ẽ. Pro
illo notãdũ ꝙ opa bona de gene/
re pñt fieri i mãifesto duplici intẽ/
tõe. Prio vt ipa opa ab hoibꝫ vi/
deanꝫ. z vt ipi vidẽtes ex h laudẽt
z honorẽt sic opantes. et h ꝓhibu
it dñs Mat. vj. dicẽs. Attẽdite ne
iusticiã vr̃am &c. qꝫ z ipe appetit⁹
inanis glie i se ẽ pctm̃ vt dic Aug.
in de natura z grã. z ẽ fact⁹ propt
inanẽ gliã sic mal⁹ ꝓpter idebitũ
finẽ in quẽ referꝫ. z fit nociu⁹ me/
rito. Scdo fiũt tl'ia opa i publico
ad dei gliam z ꝓximoꝝ edificatõẽ
z hoc est bonũ laudabile z merito
riũ. ¶ Vlteri⁹ notandũ ꝙ qꝫ ina/
nis gloria valde insidiaꝫ opibꝫ bo
nis et eis se immiscet. Ita ꝙ dicit
Augustinus in de natura z gratia

ſpis etiā ſanctis pede celeriori ſup
ueniat et ſurrepat . et potiſſime q̄
corā hoib⁊ fiunt. ꝑpter qḋ impfe/
ctis viris et q̇ adhuc ſepe titillant
⁊ temptant̄ p ſupbiā cōſulit̄ vt ſpi
ritualia opa ſua bona occulte faci
ant: ne forte cū cōſiderāt alios fa/
cere opa eoꝝ de genere bona inci/
piant in cordib⁊ extolli p ſupbiaꝫ
⁊ in appetitū vane gl'ie ⁊ ſic peccēt
⁊ cū hoc amittāt pmiū opis bōi.
⁊ hoc ſignificauit dñs hic. Perfe/
ctis aūt viris q̇ nō de facili efferū
tur in vanam gl'iaꝫ dr̄. Sic luce/
at lux veſtra . i . facite opa vr̄a bōa
corā hoib⁊ ad laudē dei et edifica
tionē ꝓximi. Et hoc maxime ptinꝫ
ad p̄latos q̇ ſibi ſubiectis ꝓficere
debēt nō ſolū verbo doctrine. ſed
exemplo bone vite. Seq̇t̄. [Mi/
ſit digitos in auricl'as eius] Chry.
Miſit in auricl'as ei⁹ digitos po/
tens verbo ſanare vt oñderꝫ ꝙ di
uina virtute dotatū erat corp⁹ di/
uinitati vnitū. et opatio ei⁹ [⁊ ſpu
to tetigit linguā] in ſignū ꝙ om̄e
qḋ fuit in xp̄o fuit ſanctuꝫ. Unde
Theop̄. Expuens tetigit linguā vt
oſtēderet ꝙ om̄ia mēbra ſacri cor
pis diuina exiſtūt et ſctā. ſic̄ ⁊ ſpu/
tum quod vincl'a lingue ſoluit. ete
nim om̄e ſputū ſupfluitas ē . ſed i
dño om̄ia diuia fuerūt et ſancta q̄
cunq꜄ circa corpus ſuū fuerūt. ſiue
veſtimenta ei⁹ . ſiue digiti ſiue ſpu/
tū. Ideo aliqñ curabat p tactū ve
ſtimentoꝝ. aliqñ p digitū. aliqñ p
ſputū [Et ſuſpiciens in celū] Be/
da. Suſpexit in celū vt inde mu
tis loquelā. inde ſurdis auditum.
inde cūctis infirmitatib⁊ medelā
doceret eſſe q̄rendā [ingemuit et
ait. Effeta qḋ eſt adapire] P

Ubi notandū ꝙ ſaluator īgemu
it ꝑpter tria. Primum vt doceret
nos gemere ꝓ nr̄is et ꝓximoꝝ no
ſtroꝝ pctis. Uñ Beda hic dic̄. In
gemuit autē nō ꝙ ipi opus eſſꝫ cū
gemitu aliq̇d petere a pr̄e q̇ cūcta
petētib⁊ donat . ſed vt gemēdo da
ret nobis exemplū vel ꝓ nr̄is vel
ꝓ noſtroꝝ ꝓximoꝝ erratib⁊ ſupne
pietatis p̄ſidia poſtulare. Scḋo ī
gemuit dñs ꝑpter cōpaſſionem.
Cū em̄ de⁹ creauerit hoieꝫ īmorta
lem ſanū et integrū viribus ⁊ aīa
⁊ in tātā miſeriā d̄merito pcti de/
uenerit genus hūanū vt aliqñ pri
uet̄ homo vſu ſenſuū vel ratōnis.
dñs illā miſeriā in illo cernens in
gemuit. Sic etiā ſm Aug. ɔ̄ Juli
anū. Dñs mortuo lazaro plora/
uit. q꜄ quē deus creauerat īmorta
lem demeritū peccati fecerat mor
talē. Et h̄ vult Chryſ. hic dicens.
Ingemuit nature hūane miſert⁹
vidēs miſeriā quā genus hūanū
inciderat. Tercio ingemuit propt̄
veritatis hūane argum̄tū. q꜄ p h̄
oñdit ſe veꝝ hominēꝫ. ſed ꝙ vno
verbo impando ſanat oñdit ſe ve
rū deū. Uñ Beda. Utraq꜄ natu/
ra ei⁹ et eiuſdē xp̄i diſticta ē mani
feſte. Suſpiciēs em̄ in celū q̄ſi hō
dep̄catur⁹ ingemuit. ſꝫ mox vno
ſmone quaſi potēs diuīa maieſta
te curauit. propter h̄ ſeq̇t̄ in textu.
[Et ſtatim apte ſunt aures ei⁹. et
ſolutū eſt vinculū lingue eius. ⁊ lo
quebat̄ recte. et p̄cepit adducto et
adducentib⁊ ne cui dicerēt] Per q̄
docemur in magnis q̄ agim⁹ non
propriā gl'iam ſed dei laudē ⁊ pro
ximoꝝ vtilitatē nos debere q̄rere
⁊ q̄ꝫtū in nobis eſt iactantiā decli
nare [Et q̄nto magis p̄cipiebat.]

fcꝫ vt nõ dicerẽt [tãto magis plus p̃dicabãt] docemur ex hoc ₰m the ophilũ cũ alicui bñficia elargimur mĩme applausus ⁊ laudes petere. cũ ṽo bñficia accipim⁹ benefacto res laudare ⁊ p̃dicare q̃zuis nolit queadmodũ hic memoraꝫ̃ fecisse a xp̃o sanati. Vñ dicit glo. Ex p̃di catõe sanatoꝝ a xp̃o crescebat am miratio turbaꝝ ⁊ ꝯfessio benefici orũ. ꝓpter quod seq̃ꝫ. [Et eo am pli⁹ ammirabãꝫ dicẽtes. Bñ oĩa fecit. surdos fecit audire ⁊ mutos loqui] Et dicit pluraliter [surdos ⁊ mutos] qꝛ licꝫ hic dicaꝫ vn⁹ sur dus et mut⁹ tm̃ curat⁹. tamẽ plu res fuerũt q̇ alio tp̃e et loco fuer̃t curati. sed inter illos fuit ille vnus c⁹ cura fuit mirabilior. qꝛ in eo tria miracula cõcurrũt ₰m ꝙ dic̃ Hie ro. Unde audit⁹ fuit ei restitut⁹ ⁊ affatus ⁊ a demone fuit libat⁹

Q. Diceres. er q̃ dñs cõscius fu it cordiũ ⁊ notas habuit ⁊ p̃sentes ⁊ futãs hominũ volũtates. q̃re p̃cipiebat istis vt nõ dicerẽt alicui ea q̇ sciebat ip̃os tãto magis p̃di caturos. Et iteꝝ qꝛ ip̃e dñs ad h̃ in mũdũ venit vt miracula facien do se deũ ⁊ dominũ creature ostẽ deret. cur g̊ illud miraculũ occulta ri p̃cepit. Ad p̄mũ respõdet Aug. d̃ cõsensu euãgelistaꝝ ꝙ ideo h̊ fecit vt pigr͛ laudatoribꝫ ostẽderet q̃n to gaudiosi⁹ quãto feruẽtius euꝫ p̃dicare debeãt q̇bꝫ iubeꝫ vt predi cent quãdo illi q̇ ꝓhibẽꝫ tacere nõ valent. Ad secundũ dicĩꝫ ꝙ hoc fe cit vt nobis exemplũ ostẽderet vt etiã in bonis opibus inanem glo/ riã ⁊ iactantiã caueamus. q̇ vt di/ ctũ fuit ip̃a ĩ se peccatũ est. ⁊ vltra h̃ ex ea multa oriunꝫ mala q̇ sunt filie eius. Inter q̃s vna et p̄ncipal̾ est inuidia ₰m Gre. xxxi. moraliũ. vbi dicit. Prima sup̲bie soboles ĩ anis ẽ gl̾ia q̇ dũ opp̃ssam necnon obsessam mentẽ corrũpit mox in/ uidiã gignit. qꝛ dum vani noĩs fa mã appetit ne q̇s alius hãc adipi/ sci valeat tabescit ¶ De hac g̊ filia inanis gl̾ie nũc dicendũ est. Pro quo notãdũ p̄mo ꝙ ₰m Damas. xij. lib. Inuidia est tristicia in alie/ nis bonis potissime dũ estimanꝫ ꝓpriũ malũ. inq̃ntũ. s. sunt dimi/ nutiua proprie glorie et excellẽtie. Et ideo de illis bonis p̃cipue ho/ mines inuidẽt in q̇bꝫ est gl̾ia. ⁊ in q̇bus hoĩes habẽt honorari et in opiniõe esse. vt dicit Aristo. ij. rhe/ toric. ¶ Scd̃o notandũ ꝙ ₰m s. Tho. ij. ij. q. xxxvi. hm̃õi tristicia d̃ alienis bonis põt cõtingere qua/ tuor modis. Primo qñ aliq̇s do let de bonis alicui⁹ ex hoc qꝛ imi/ net sibi ex illo nocumentũ. vl̾ etiã aliјs bonis. et tũc tristicia talis ñ est inuidia. sicut cũ q̇s tristaꝫ d̃ ex/ altatõe inimici sui timẽs ne eũ le/ dat. ⁊ talis tristicia nõ est inuidia. sed magis timoris effect⁹. vt dicit Aristo. ij. rhetorice. ⁊ p̃t eẽ sine pec cato. Unde Gre. xxij. mora. Eueni re plerũq3 solet vt nõ amissa cha/ ritate ⁊ inimici nos ruina letificet ⁊ rursum ei⁹ gloria sine inuidie cul pa cõtristet cũ ruente eo q̊sdã be/ ne erigi credim⁹ ⁊ ꝓficiẽte illo ple/ rosq3 iniuste opprimi formidam⁹ ¶ Diceres. põt ne hõ velle morteꝫ alterius aut dãnificatõeꝫ in bonis tp̲alibus. Uide sup̲ Mat. v. c. cir ca illũ textũ. dictũ est antiq̇s non occides. Secũdo mõ ꝯtigit trista ri de bono alteri⁹ nõ ex eo ꝙ alter

habet bonũ. sed ex eo ꝙ nobis de est illud bonũ qd ipe habet et hoc est zelus vt dicit phus. ij. rethorice Et si zelus sit circa spũalia laudabilis est. ꝭm illud. i. ad Chorin. xiiij. Emulamĩ. i. desiderate spũalia. Et ita Hiero. cũ ad allethã de instructõne filie scribẽs dicat Habeat socias cũ qbus discat quibus inuideat. quarũ laudibꝫ mordeať. vbi capit inuidiã ꝓ tali zelo q̃ quis incitari debet ad ꝓficiẽdũ cũ melioribus. Si aũt talis zel⁹ sit de bonis tp̃alibꝫ põt esse cũ pctõ et sine peccato. Tercõ aliqs tristať de bono alterius inq̃ʒtuʒ ille cui accidit bonuʒ est illo indignus. q̃ quidẽ tristicia nõ põt oriri ex bonis ⁊ honestis ex quibus aliquis iustus efficiť. sed vt vult Aresto. ij. retho. est de diuitijs et talibꝫ q̃ possũt ꝓuenire dignis et indignis. Et illa tristicia ꝓhibeť in sacra scp̃tura. ꝭm illud psal. Noli emulari in malignãtibus. i. noli indignari in cõsideratõne malignantiũ q̃s vides florere in h̃ mũdo. ꝓpter qd scribitur Ecc. ix. Nõ zelas gloriã et opes pctõris. nõ em̃ scis que futura sit illi subuersio. Et iteꝝ ps. Pene effusi sũt gressus mei. qꝛ zelaui sup iniquos pacẽ pctõꝝũ vidẽs. Quarto aliqs tristať de bonis ꝓximi inq̃ʒtũ ipe excedit eũ in bonis. et h̃ est ꝓprie inuidia et est semꝑ pctm̃. qꝛ talis dolet de q̃ gaudendũ esset. s. de bono ꝓximi. Et vt dicit. s. Tho. vbi sup̃ Inuidia ex genere suo est pctm̃ mortale. genus em̃ pcti ex obiecto cõsiderať. inuidia aũt ꝭm rõnem sui obiecti cõtrariať fraťne charitati. qm̃ charitatis ⁊ inuidie obiectũ est bonũ ꝓximi sed ꝭm cõtrariũ motũ. Nã charitas gaudet de bono ꝓximi. inuidia aũt d eodẽ tristať. et ergo inuidia ex suo genere est mortale. tñ sicut in genere q̃libet pcti etiã mortalis iueniunť aliqui motus imꝑfecti ex surreptione aliq̃ et indeliberati qui sũt pctã venialia. sicut in genere adulterij ꝑmus motus cõcupiscẽtie. ⁊ in genere homicidij primus motus ire Sic in genere inuidie aliq̃ inueniunť ꝑmi mot⁹ esse. ⁊ etiã aliqñ tales iueniunť in viris ꝑfectis et sũt venialia vł forte nõ sũt pctã. quia nõ sũt in ꝑtãte nr̃a quibus visis tãgamur. oĩe aũt pctm̃ est volũtariũ adeo qd si nõ esseʒ volũtariũ nõ esset pctm̃ ꝭm eũdẽ. Tercõ notandũ ꝙ ꝑter h̃ ꝙ inuidia tã mala est in se ⁊ ꝑter mala que infligit corpi inuidẽtis etiã multa magna pctã ex ea oriũtur. Vñ plures filias eius ponit Grego. xxxi. moralꝫ. q̃ sť odiũ. detractio. susurratio. exultatõ in aduersis. et afflictõ in ꝓsperis. Quarũ sufficiẽtia sic sumiť vbi sup̃. qꝛ ĩ conatu inuidie ẽ aliq̃d tãq̃ʒ ꝑncipiũ et aliq̃d tãq̃ʒ mediuʒ et aliq̃d tanq̃ʒ termin⁹. Pricipiũ est vt aliquis minuat gloriã alterius et si in occulto est tũc est susuratõ. si in mãifesto sic est detractio Mediũ aũt est. qꝛ aliqs intẽdẽs minuere gloriaʒ alterius. aut põt et sic exultatõ in aduersis. si nõ potest tũc est afflictõ in ꝓsperis. et h̃ inq̃ʒtũ ꝓspera ꝓueniũt cõtra conatuʒ inuidentis qui nitiť impedire. sic em̃ afflictõ in ꝓsperꝭ est filia inuidie. sed qñ quis tristatur in ꝓsperis ꝓximi inq̃ʒtũ habet quandam gloriã et talis afflictio est ipamet inuidia Termin⁹ aũt in conatu in

uidie est ipm odiũ. qz sicut bonuz delectãs causat amorẽ sic tristicia causat odiũ. De iuidia et vna filia eius scilicz detractõne vide infra vbi agit de vicijs.

Dñica. xiij. post trinitatis Sermo lxvij.

Beati oculi

b qui vidẽt q̃ vos videtis ꝛc. Luc. x. R Que rit q̃re dñs oculos se videtiũ btifi cet. Nũquid oculi cayphe. iude pi/ lati. et alioꝝ q̇ eũ viderũt beati erãt Rñdet ꝙ dñs btõs dixit oculos apostoloꝝ et alioꝝ discipuloꝝ. nõ tm̃ corpales et exteriores qui vi/ derũt xpi hũanitatẽ pñtez et opa eius miraculosa. sed etiã spũales et interiores q̇ ex xpi doctrina ꝛ ex eius miris opibus p fidẽ viderũt eius diuitatẽ. Vñ Hiero. in ome lia Illoꝝ oculos btõs oñdit q̇ ho micz videtes deũ crediderũt. Sic em̃ scti apl'i a dño req̇siti quẽ eũ eẽ dicerẽt vni⁹ voce rñderũt. d. Tu es xp̃s filius dei viui. [Dico em̃ vob ꝙ multi pphe ꝛ reges voluerũt vi dere q̃ vos videtis et nõ viderũt et audire q̃ auditis et nõ audierunt] Multi em̃ reges et pphe xp̃z dñz in hũana carne vẽturuꝝ in mũdũ p spm̃ puiderũt. sed et secũ eũ con uersantẽ. colloquẽtẽ ꝛc. videre desi derauerũt quẽadmodũ apl'i sibi eũ pñtẽ in hũana spẽ habuerunt. sed talit minie reges ipi ꝛ pphete xp̃z viderũt. et iõ de pñtia corpali dic dñs [Et m'lti re. ꝛc] Nã q̃zto desi/ derio antiq̇ scti dñz in carne vide/ re voluerũt ĩdicat pr̃iarcha iacob q̇ moriturus bñdicẽs filiũ suũ ait Expectabo salutare tuum dñe. Et ysa. h' desiderio ardebat cum dice bat. Utinã disrũperes celos ꝛ de scẽderes. Et dauid Dñe inclina ce los tuos et descẽde. Et iterũ Dñ/ de faciẽ tuã et salui erim⁹. Et qm̃ nõ solũ pñtia eius vtilis erat. ve/ rũ etiã ꝛ doctrina ipius. ideo volu erũt audire q̃ apostoli sed nõ audi erũt [Et ecce q̇dã legisperitus sur rexit tẽptans illũ dicẽs Magister q̇d faciẽdo vitã eternã possidebo] Et ꝺm Bedã ille legisperitus occa sionẽ temptandi ex dñi verbis sũ psit quibus supius dixit Gaude/ te qm̃ nomia vestra scripta sũt in celis. quasi desideriũ haberz veniẽ di ad hoc vt etiaz nomẽ suũ scribe ret ĩ cel'. Sz ꝙ illd ñ recta intẽtõe interrogauit euãgelista oñdit cũ di/ xit [surrexit tẽ. eũ] si forte xp̃s ad vitã eťnã possidẽdã nouã viã ĩstitu eret sic nouã videbat p̃dicare do/ ctrinã. ac p hoc legisperit⁹ calũnia ri possz xp̃m ꝙ in his q̃ ad salutẽ ptinẽt doceret cõtraria moysi. Sz dñs quez occulta cordis nõ fallũt ꝛ quem nulla latet cogitatio ita su am tẽperat rñsionẽ vt ad interro/ gatõem scribe rñdeat. et a tẽptato re rep̄hendi nõ possit. remittit enĩ eum ad legẽ. vt ex suis verbis et ex lege ip̄e colligat qualiter vitã eter nam possideat et q̇d eum exclu/ dat. Propter qd sequit [At ille] scz christus [dixit ad euz. In lege q̇d scriptũ est. quõ legis] Ubi di/ cit glosa. Christus euz interrogat quid scriptum sit in lege. vt ip̄e ex suis rñsis iustificetur vel damnet Nã in lege dei scp̄ta st p̄mo gesta xp̄i ad credẽdũ. scdo bñficia di ad

laudādū. Tercō p̄cepta diuia ad obfuādū. Quarto pctā hoīm ad puniēdū. Quito scōꝝ exempla ad imitādū. Sexto documenta scripture ad discēdū. Septimo merita sctōꝝ ad p̄miādū. Octauo laudes dñi ad decātādū. Nono pene inferni ad fugiēdū. Decimo p̄mia celestia ad appetēdū. Tūc subdit̄ respōsio legisperiti cuꝫ dr. [At ille dixit. Diliges dñm deū tuū ex to. cor. t. ⁊ ex to. aīa t. et ex om. vi. t. et ex. t. men. t. Et pxi. t. sicͭ teipm.] Et hec verba q̄ ad dilectōez dei sūpsit Deut. vi. sed q̄ ad dilectiōꝫ pximi Leuit. xix. Deꝰ diligēdus est. quia noster creator. Vñ Damascenus li. i. ca. xv. Principalius deꝰ noster est pater q̄ nos de nō entibus ad esse pduxit. q̄ꝫ illi q̄ genuerūt euꝫ ex ipso esse et generare susceperunt. Multū euꝫ diligeres q̄ amissum oculū aut vitā restitueret. iō ama q̄ tibi nō habēti hec oīa dedit. et nō solū hec tibi dedit. sed etiaꝫ int̄ cetera te nobilitauit. Vñ Bern. in sermone Parum ne tibi videtur hic cogita q̄lē te fecit s̄m corpꝰ egregiā creaturā. s̄m aīam magis pulcrā hn̄tē ymaginē creatoris insignē. rōnis pticipē. btitudinis capacē. [Scdo diligendus est. qꝛ noster gubernator. diligimus eñ p̄rem familias q̄ dat nobis necessaria vite. deus ei puidit ad nostrā vtilitatē oēꝫ creaturā. Itēꝫ diligimꝰ p̄ncipē si rēpublicā regit pacifice. deus vero totā mūdi machinā sine pturbatione gubernat. Tercō diligēdꝰ est. qꝛ noster redēptor. Si qs ei esset in captiuitate positꝰ. aut morti adiudicatꝰ. multuꝫ diligeret eū q̄ p eo intercederet magis diligeret eū q̄ pro sua liberatione lr̄as aliqs mitteret. ⁊ maxime diligeret eū q̄ per seip̄m accederet. sicut fecit xp̄s. Quarto diligēdus est deus. qꝛ remunerator. q̄libꝫ eñ diligit vitā ppriā p qua etiā totū mūdū daret hō. Diligit et sanitatē. pulchritudinē et diuitias. qꝛ hec sūt bona hoīs. Ille igit̄ amplius est diligendus a q̄ oīa nr̄a bona sūt p̄ntia et fut̄a. Adde etiā his q̄ in die pasce de septē misericordijs dicta fuerūt q̄ sūt septē magna dona et bñficia dei q̄ maxime excitāt in corde hoīs dei dilectionē. Et cū dicit̄ q̄ deꝰ ppter talia diligēdus sit. ly ppter nō dicat causam finalē. sed potius causā motiuaꝫ et occasionalē vt dicet̄ posteꝰ. Et qꝛ dñs rn̄siōꝫ legisperiti recommēdauit. ī euāgelio ei subdit̄. [Et dixit illi Recte respōdisti. Sic fac et viues] p qd̄ īnuit obseruationē illoꝝ duoꝝ mādatoꝝ sufficere ad vitā. Et ideo de istis volo dicere posterius. Sequit̄ in textu. [Ille aūt volēs se iustificare dixit ad iesū Et quis est meus pximꝰ. hoc dupliciter ītelligit̄ s̄m Nico. de ly. Vno mō q̄ voluerit se iustificare s̄ꝫ apparētiā Alio modo s̄m veritatē q̄rens a xp̄o itellectū p̄cepti vt ope impleret. Et causa huius duplex est. qꝛ ille videt̄ ad xp̄ꝫ venisse mala intētione. vt īnuit̄ Mat. xxij. et tūc pcedit p̄ma expositio. sed postea xp̄i verbis cōuictus fuit. Et ei xp̄s dixit Nō lōge es a regno dei. vt habet̄ Mat. xij. et s̄m hoc procedit scda expositō. Et nō apparet clare ex textu vtrū q̄stionēꝫ fecerit de primo an cōpūctionē vel post [Suspiciēs aūt iesus] i. sursuꝫ re

ſpiciens. qꝛ de rebus magnis locu turus erat. [dixit. Hō q̄dā deſcen debat de hierl'm in hiericho ꝛ inci dit ī latrōes] ꝛc. ꝭm aliq̄s eſt pa/ bola ꝭm alios res geſta. qꝛ inter hieruſalē et hiericho ad lr̄am erat q̄dam ſolitudo. vbi ſp hoīes tran ſeūtes ſpoliabāt̄ a latrōibꝫ. ꝛ occi/ debant̄. in q̄ etiā captus fuit ſede/ chias rex fugiēs ab exercitu nabu/ chodonoſoꝛ vt habet̄ Hiere. vlti.

¶ Moraliter tn̄ exponit̄ ꝺ pec catoꝛe deſcēdente a ſtatu iuſticie ī peccatū moꝛtale. vel etiā ꝺ toto ge nere hūano qꝺ deſcēdebat ab adā peccante [a ihrl'm] i. celeſtis beati tudinis pace ꝛ viſiōe [in hiericho] id eſt in defectū hui⁹ vite. [et īcidit in latrones] id ē in poteſtatē de/ monū [qui etiā ꝺſpoliauerūt eū] veſtem innocentie auferēdo [ꝛ pla gis pctōꝝ impoſit̄] quibꝫ hūane nature integritas violat̄ [abiert̄] nō ab īſidijs ceſſando ſꝫ eas occul tando [ſemiuiuo relicto] qꝛ et ſi ī/ moꝛtalitas auferri potuit oculus tn̄ ratōis homini remāſit quo de⁹ cognoſci pōt. [Accidit aūt vt ſacer dos vel leuita trāſirēt] qꝛ ſacerdo tiū legis ꝛ miſteriū eius pctā non curauerūt ſed ſolū oſtēderūt [Sa maritan⁹] qui aīas cuſtodit [iter faciens] p nobis eēm fact⁹ eſt hō ī mūdo [venit ſec⁹ eū] ſcꝫ vulnera/ tū. qꝛ in ſilitudinē hoīm factus et habitu inuētus vt hō [vidit eum] oculo clemētie [miſicoꝛdia mot⁹ eſt] ex ꝯpaſſiōe [et appropinq̄ns] miſeratōe [alligauit vulnera ei⁹] qꝛ redarguens pctā cohibuit [in/ fundens oleū] ſpem venie peteti/ bus tribuēdo [et vinū] terroꝛē in cutiēdo [et poſuit illū in ſuū iume tum] Iumentū dicit̄ hic caro xp̄i in q̄ peccata poꝛtauit ip̄e. ꝛ huic iu mēto ſauciato impoſuit fidē incar natōis inſpirādo [duxit in ſtabu/ lū] id eſt in p̄ſentē eccl'iam. Gloſa Non domū ſed ſtabulū vocat. q̄ noīe miſerias ꝛ fetoꝛes hui⁹ vite ſi gnat. ne homo in h̄ exilio tanq̄ in patria gaudeat. [et curā eius egit] quia circa egrotū ſolliciт⁹ fuit. [Et altera die] ſcꝫ poſt reſurrectōꝫ qn̄ ſplēdoꝛ lucis eterne effulſit ꝓtulit duos denarios] glo. duo teſtamē ta. que et nomē ꝛ imaginē reg[is] cō tinēt eterni [Et dedit ſtabulario] qꝛ apl'is ſenſū apuit vt ītelligerēt ſcripturas [curā illius habe. ꝛ qꝺ cūqꝫ ſuperogaueris ego cū redie/ ro reddā tibi] et ſuperogat q̄ p̄dī/ cat ſi ab eis quibꝫ p̄dicat ſumpt⁹ nō accipiat. vel ſuperogat q̄ nō ſo lū p̄cepta ſed etiam cōſilia implet. [Cū rediero] ad iudiciū [reddam tibi] Mat. xxv. Quia ī pauca fu/ iſti fidelis ſup̄ multa te cōſtituam [Quis hoꝝ videt̄ tibi ꝓxim⁹ fuiſ ſe illi q̄ incidit in latrones. At ille dixit. q̄ fecit miſicoꝛdiā in illum] Ambro. Cognitio nō facit ꝓximū ſed miſericoꝛdia q̄ eſt ꝭm naturaꝫ amare ꝯſoꝛtē [Ait illi ieſus. Va/ de et tu fac ſil'r] ꝓximi neceſſitati/ bus ſubueniēdo. vti ꝓximū dilige re ſicut teip̄m manifeſtas.

Dn̄ica. xiiij. poſt trini.
Sermo lxviij

Cum iret ie ſus in hierl'm trāſibat p mediā ſamariā ꝛ galyle am. Lu. xvij. ¶ Leproſi ꝭꝫ leges erāt ab hoībus ſepati. ꝛ ideo

occurrētes xp̄o steterūt a lōge.ꝓ/
p̄ter reuerentiā xp̄i .et ne appropi
quarēt sanis ne eos inficerēt [ma
gna voce clamauerūt d. ad dñm.
Jesu p̄ceptor miserere nr̄i] tanq̄
dicerēt. Solo p̄cepto tuo et sim/
plici v̄bo potes nos curare [Quos
vt vidit dixit. Jte oñdite vos sacer
dotibꝫ] Hoc fecit ꝓpt̄ impletōem
legis que Leui. xiiij. p̄cepit vt emū
dati a lepra se sacerdotibꝫ offerrēt
duplici de causa. Una q̄ sacerdo
tes habebāt iudicare vtꝝ tal' esset
vere mundatus. Scd̄a quia ꝓ sua
mūdatōe habebāt offerre sacrifi/
ciū in lege determinatū. Et tercio
ꝓpter cōmendatōem clauiū ī ip̄is
sacerdotibus. quoꝝ est dignos ad
mittere ⁊ indignos excludere. Et
q̄rto ad oñdendū ꝙ post ꝯtritōez
ꝑ quam pctā dimittūt̄ adhuc ne/
cessaria est cōfessio oris facta sacer
doti in ꝑticulari de oībus peccatꝭ
[Et factū est dū irent] diuia virtu
te [mūdati sūt [ꝓpter fidē et obe
dientiā ad xp̄m. Et ꝑ hoc significa
tur ꝙ hō sp̄ūal'r sanat̄ a pctīs ꝑ cō
tritōem aut solo ꝓposito cōfiten/
di ante actualē oris cōfessionez. vt
etiā vult p̄s. Dixi cōfitebor aduer
sum me iniusticiā meā dño ⁊ tu re
misisti īpietatē peccati mei [Unꝰ
autē ex illis vt vidit q̄ mundatus
est regressus ē cū magna voce ma
gnificās deū et cecidit in faciē an
te pedes eius gr̄as agens] tāq̄ ḡ/
tus de beneficio sanatōis sue [Et
hic erat samaritanꝰ.] Ubi innuit̄
ꝙ alij nouē erāt iudei q̇ nō st̄ r̄uer
si ad gr̄as agendū. q̄ decepti a sa/
cerdotibꝫ q̇ bꝫ se oñdert̄ q̇ doctrīe
xp̄i ⁊ miracul' detrahebāt ꝭm eoꝝ
informatōez attribuebāt suā sana
tionē obƀuātie legꝭ et nō v̄tuti xp̄i
[Rñdens aūt iesus dixit. Nonne
decē mūdati sunt ⁊ nouē vbi sūt.
nō est inuētꝰ q̇ rediret ⁊ daret glo
riā d̄o nisi hic alienigena.] Jn q̄ fi
guratū fuit ꝙ gētiles futuri erant
deuoti ad fidē iudeis ꝑmanētibꝫ ī
errore suo [Surge vade q̄ fides
tua saluū te fecit] Beda. Si fides
saluū fecit illū q̇ se ad agendū ḡti/
as incliauit. ḡ ꝑfidia ꝑdidit eos q̇
de acceptis bñficijs dare deo glo/
riā neglexerūt.

Dñica. xv. post trinitatis Sermo lxix

Nemo pōt duobꝫ dñis seruire ⁊c. Mat. vi. X Sta
tim ante hoc euāgeliū dñs oñdit
ꝙ sup̄flua et inordiata thesauriza
tio ⁊ indebitꝰ amor diuitiaꝝ plu
ra mala infert hoī. q̄ facit eū inse/
curū a furibꝫ ⁊ latrōibꝫ ⁊ tyrānis
⁊c. ⁊ excecat eiꝰ intellectū ⁊ deordi
nat affectū. ⁊ totū eius aīm trahit
ad illa inferiora cogitāda ⁊ aman
da. q̄ vbi thesaurꝰ tuus ibi cor tuū
.i. vbi illud qđ diligꝭ ibi est animꝰ
tuus. q̄ de illo cogitas. de illo loq̄
ris et illō tractas. Qui igit̄ diligit
thesauros terrenos de istꝭ cogitat
de istis loq̄t̄. et sic cor suū ad illa t̄
rena deflectit̄ ⁊ impedit̄ a celestibꝫ
Propter qđ dicit Aug. xiij. ꝯfeƀ.
Corpus pōdere suo nitit̄ ad locuz
suū. pondꝰ meū amor meꝰ. eo fe/
ror quocūq̄ feror ⁊c. Jn h̄ euāge
lio dñs vult oñdere ꝙ p̄ter dicta
mala q̄ inordinatio thesaurizatio
nis īfert hoī etiā excludit eū a dei
seruitio ad qđ tamē hō maxie ob
ligat̄ ex bñficio creatōis ⁊ alijs bñ

ficijs. Et ad hoc ꝓbandū ꝑmittit ꝙ [nemo pōt duob⁊ dn̄is seruire] sp. ꝯtrarijs. q2 ad ſuitutē ꝑtinz vt volūtatē suā cōformet voluntati dn̄i cui seruit. sed nēo ꝯformare ꝑt volūtatē suā volūtatib⁊ duoꝝ do minoꝝ in se ꝯtrarioꝝ. igit̄ ⁊c̄. sed si cōformet se volūtati vni⁹ displicz volūtati alteri⁹. ꝓpt̄ qd̄ seq̄t̄ [Aut ei vnū odio habebit ⁊ alteꝝ diligz aut vnū sustinebit et alteꝝ cōtem net] ex q̄ eis cōtraria placēt. istum odire et cōtēnere d̄r cui⁹ mādatis nō paret ⁊ cui⁹ beneplacita nō fac̄ Sed istū diligit cui⁹ volūtati se cō format et cui⁹ beneplacita exeq̄t̄ ⁊ mādata. Ex istis infert dn̄s cōclu sionē suā [Nō potestis deo ſuire ⁊ mām one] ❡ Ubi notādū ꝙ aliud est māmon aliđ māmo- na. Quia ſʒ glo. māmon ē nomē demōis q̄ p̄est diuitijs. q2 vtit̄ eis ad decipiendū aīas et irretiēdū la queis diuitiaꝝ. Sʒ māmona ē ip semet diuitie. Et de vtroqʒ ē verū Nō potestis d̄o seruire ⁊ māmone. Primo ḡ videam⁹ de p̄mo Pro q̄ vlteri⁹ notādū ꝙ ſuire vno mō idem est qđ bn̄placitū iussum aut volūtatē alteri⁹ exeq̄. Iuxta illud ad Ro. vi. Cui vos exhibetis ſuos ad obediendū. ſui estis ei⁹ cui obe distis siue pcti ad mortē siue obe- ditōis ad iusticiā. Ubi ḡ h̄ denū- ciat nos ſuos eē vnius cuius nos voluntatē explem⁹ oꝑibus. Et il- lo mō oīs bene oꝑans ſuit d̄o. et oīs peccās seruit diabolo. q2 de⁹ bona oꝑa p̄cipit. mō celestē patriā desiderare. iubet carnis desideria cōteri. p̄cipit mūdi gl'iam decliare aliena nō cuꝑe. ꝓp̄a elargiri. et ita de oīb⁊ alijs virtutib⁊ ⁊ oꝑib⁊ bo-

nis. Sʒ diabol⁹ ꝑ oppositū oēm iniusticiā fieri imꝑat ⁊ ad faciēdum oē viciū īstigat. Ex q̄b⁊ ptʒ p̄mo ꝙ de⁹ ⁊ diabol⁹ sīt duo dn̄i. de⁹ q̄dez rōe creatiōis ꝑ naturā ē dn̄s oīm vniuersalr̄ ⁊ bonoꝝ sibi obediētiū spālit̄. Sʒ diabol⁹ ē dn̄s tm̄ malo rū q̄ se ꝑ suas malas volūtates si bi subdūt ei ſuiēdo ⁊ ei⁹ mādata īplēdo. Et sūt cōtrarij eo ꝙ eis cō- traria placēt. cōtraria iubēt. vt pa tuit igit̄ ⁊c̄. Ex q̄b⁊ iteꝝ ptʒ ꝙ nēo p̄t deo ſuire et diabolo eo ꝙ eis ꝯ ria placēt. Ex q̄ vlti⁹ ptʒ ꝙ nēo pōt ſuire d̄o et māmone. ⁊ cā ē q2 de us ⁊ māmō sūt ꝯtrarij dn̄i. q2 de⁹ ꝓhibet auariciā ⁊ iubʒ ꝯtēnere tꝑa lia. vt i eis n̄ q̄rat̄ nisi nec̄itas. sʒ de mō ꝑ oppositū suadet auariciā et incliat hoīez ad iordiatū amorez diuitiaꝝ ⁊ mediāte illo ꝯn̄t ad ni- miā sollicitudinē apponēdā ad tē ꝑalia. ad furtū ad rapinā ⁊c̄. ❡ Ex q̄b⁹ pʒ p̄ncipale ꝓpositū. s. ꝙ a- uaricia ⁊ iordiat⁹ amor tꝑaliū ex cludit d̄i ſuitiū. q2 īmoderate a- mās tal' ſuit diabolo illi q̄ ad tl'ia īcliat. ḡ n̄ p̄t d̄o seruire ex dictis. q2 māmō ē diabol⁹ q̄ diuitijs sube p̄ est ſm glo. h̄. nō ꝙ ī ei⁹ ditōe sint sʒ ꝙ eis vtit̄ ad decipiēdū ⁊ irretiē dū hoīes laq̄is diuitiaꝝ. vn̄ Aug. Qui ſuit māmone illi seruit vtiqʒ q̄ reb⁊ istis t̄renis merito sue ꝑuersi tatis p̄posit⁹ p̄nceps h⁹ secl'i a dn̄o d̄r. Et q̄uis dn̄s h' solū faciat mē tōʒ d̄ demōe q̄ diuitijs p̄ncipat̄. q2 ī ꝑte pn̄ti h⁹ euāge. loq̄bat̄ cōtra ī ordiate thezaurizātes ī t̄ra. Sin- gul' tn̄ pctis vt dicūt cōit̄ doctores p̄sunt demones q̄ ex vicio cui pre sunt nominātur. Unde Osee. iiij. dicit̄. Spiritus fornicationū de

cepit eos ⁊ fornicati sũt a deo suo ⁊ ita sicut seruiens cupiditati diuitiarũ seruit mãmoni .i. demoni q̇ tali cupiditati p̃est. q² facit q̇cquid suadet ⁊ ad qđ illa cupiditas inclinat. Ita etiã seruiens alĳs mũdi cupiditatibꝫ ꝯ̃uiũt demõibus q̇ talibus p̃sũt. Alio mõ ꝯuire alicui est solũ ipi⁹ amore oĩa opa sua facere aut sic vel sic se habere ⁊ totã suã sollicitudinẽ circa acq̇sitõnẽ. augmẽtatõez. et cõseruatiõez et bonã dispositiõez talis rei habere et sic tot manerierũ rerũ hõ est seruus in quot maneriebus reb⁹ hoĩes cõsueuerũt finẽ suũ ponere vt vnus seruit honori alter sensuali voluptati alter diuicĳs. alr̃ sanctis. Et p̃dicte seruitutes cõparant̃ adinuicẽ. sic ꝙ q̃zto res hoi dñans est vilior et inferior. tãto detestabilius est illã homĩ p̃domiãri et homiez illi ꝯuilit̃ subĳci. et ab ea vinci et ꝯm hoc vilissima seruit⁹ videt̃ esse cũ rõnalis spũs hoĩs brutalibus voluptatibus subĳcit̃ ⁊ ab eis vicit̃. Et est magna deordinatõ ꝙ hõ qui ꝯm rõnez est similis deo ⁊ angelis et ꝯm illã debet soli deo seruire et oĩbus alĳs dñari corpibus. et ip̃e vilit̃ subĳcit se infimis rebus et sic seruit eis. Ex quibꝫ iterũ patz ꝙ [nemo põt seruire dõ et mãmone] .i. diuitĳs. Quia ꝯm glosaz. Deus trahit sibi seruiẽtes ad supiora. et diuitie ĩmo et singula terrena trahũt hoĩez ad inferiora. Etiã nõ põt hõ sil' facere opa sua ex amore dei finalit̃. ⁊ ex amore diuitiaꝝ vel alterius creature. igit̃ nõ põt deo seruire ⁊ mãmone Audiat ergo vt inq̇t Chryso. auarus qui ẽset̃ vocabulo xp̃iano se nõ posse simul diuitĳs xp̃oq̧ seruire. Et iõ dixit. [nõ potestis deo seruire et diuitĳs] q² ille eis seruit cuius cura. labor. tota sollicitudo est vt eas acquirat. accumulet. custodiat. a furib⁹ ⁊ latronibus defendat finem in eis positur⁹. Sz diuitie illi seruiũt qui tota sollicitudine eas ad dei gloriaz. suãq̧ et alioꝝ necessitatẽ ordinat et dispẽsat. Vñ Beda Qui ĩ vs⁹ pietatis diuitias expẽdit nõ seruit diuitĳs sed diuitie seruiũt sibi. q² vtit̃ eis vt ministris ad opa virtutũ. Et q̃zuis hõ põt habere diuitias et deo ꝯuire. nõ tñ tã cõiter perfecte põt ei seruire. sic̃ si paup esset omnino et sub regula viuens et alteri⁹ sollicitudine vt claustrales. aut soluz necessaria haberet in seculo. quia ex h̊ ꝙ hõ res mũdanas possidet allicit̃ animus ad eas et amorem earũ. vt vult Aug⁹. in ep'la ad paulinũ et cherasiã Et Chryso. super Mat̃. Et q̃zto crescit cupiditas tãto minuit̃ charitas. et ecõuerso vt vult Aug⁹. ad deũ loq̇ns dic̃. Minus te amat q̇ tecũ aliquid amat qđ nõ ꝓpter te amat. Et iterũ diuitie magnã ingerũt hoĩ sollicitudinez et curã ĩ acq̇rẽdo et dispẽsãdo eas p quã sollicitudinẽ animus distrahit̃ et ad exteriora dispgit̃. vt min⁹ sit recollect⁹ ad ea q̄ dei sunt Vt dic̃ Grego. xv. moral'. Et ideo p̃mũ fũdamẽtũ pfectõis spũalis vite est pauptas vt hõ absq̧ proprio viuat. d. dño Math. xix. Si vis pfectus esse vade vẽde oĩa ⁊c̃. Per qđ scti p̃res religionũ institutores ordiauerũt vt multi in comuni sub alterius regimine viuerẽt sine curis seculi et sine tpalibꝫ

bonis ꝓprijs. vt sic lectōni. orōni. cōtēplatoni. psalmodie ⁊ alijs spiritualibus diligētius possint insistere et amplius ꝓficere in virtutibus. et ad hoc tenenť vt dic̄ Prosper. in de vita cōtēplatiua [Ideo dico vobis ne solliciti sitis aīe vr̄e q̄d mãducetis. neq̧ corpi vr̄o q̄d induamini] B ¶Ubi notãdũ ꝙ deus et natura nō ꝓuiderũt hoī de tegumēto et armis sed alijs aīalibus. Nã auibus dedit plumas ad opiendũ. vngues ⁊ rostra ad defensionẽ. similiť brutis aīalibus pelles et pilos ꝑ indumẽto. cornua et dẽtes ꝑ armis. qꝛ in istis aīalibꝫ nō est ratō nec ptãs qua possẽt sibi illa sua industria ꝓcurare. Hō aũt cũ sit nature rōnalis loco hoꝝ habet intellectũ et rōnē quibus habꝫ cogitare diuersas artes et modos sibi faciēdi vestes et arma et habet manꝰ aptas ad opandũ talia Et ideo de naturali cōditōne et institutōne hoīs est vt ꝑ talibus sibi ꝓcurãdis laboret et sollicitet decẽter tñ ⁊ ꝼm moderamen recte rōnis Sc̄do notãdũ ꝙ vt dicit. s. Tho. secũda secũde. q. lv Sollicitudo īportat studiũ q̄ddã adhibitũ ad aliq̄d conseq̄ndũ. Et alibi scribiť ꝙ studiũ est vehemẽs applicatō animi ad aliq̄d. et sic sollicitudo ad tꝑalia est vehemẽs applicatō animi ad acq̄rẽdũ. possidẽdũ vel custodiẽdũ tꝑalia. Et q̄uis om̄is sollicitudo aliq̄ mō īpediat hoīẽ in dei ꝼuitio. qꝛ cũ hō ponit attẽte animũ suũ sup tꝑale aliq̄d aut ad laborẽ suũ aut aliud tale tũc nō pōt animũ suũ erigere ad cogitãdũ actualiter de deo. nec ad diligẽdũ eũ actualiter ꝑ. q̄ tñ ꝓnci-

paliter seruiť deo. nō tñ dñs oēm sollicitudinē ꝓhibuit. qꝛ tenemur nobis ꝓuidere de necessarijs. et illud nō pōt fieri sine sollicitudine. Illa ergo sollicitudo q̄ necessaria est nobis et sine qua nō possumꝰ nobis cōuenienter ꝓuidere illa est rōnalis cũ sit decẽter et ꝼm dictamen recte rōnis. et talē rectã sollicitudinē nō excludit hic dñs cũ sit ps prudẽtie. imo si secus fieret hō tẽptaret deũ. vt si expectarꝫ ab eo cōsequi oīa necessaria obmittẽdo ea q̄ debẽt fieri et possunt via bũana fieri. Sed sollicitudo q̄ hic prohibeť est inordinata ⁊ sup̄flua per quã impediunť et postponunť bona sp̄ũalia. qꝛ labor exercẽdus est ꝫ sollicitudo sup̄flua tollenda est q̄ mentē ꝑturbat dũ nimis timet ne possessa dispeant aut elaborata nō cōtingãt. nihil em̄ nisi q̄d deus decreuit possumus de diuitijs acquirere vel retinere vt dicit glo. C ¶Tercō notãdũ ꝙ hec sollicitudo fit illicita ex pte eius de q̄ sollicitamur. s. si tꝑalia tãq̧ finē q̄ramus. Vñ et Augꝰ. de opibus monachoꝝ cũ dicit [Nolite sollicite esse. ⁊c̄] Hoc dicit vt nō ita intueanť ⁊ nō ꝓpter ista faciãt q̄cq̄d in euãgelij ꝑdicatōe facere iubenť. et etiã qꝛ vt in priori sermone dictũ ē oīa ꝓpť deũ finaliter faciẽda sũt. Sc̄do fit illicita q̄ñ est inutilis vt q̄ñ mercator manens in domo mitteret merces ad forũ et ipe cōtinue sollicitať ꝑ absentibꝫ mente cogitãdo. anxiãdo ne forte pereãt ne rapianť. ⁊c̄. Illa est inutilis. qꝛ nihil ꝓficit. nō em̄ ex ħ magis custodiunť merces et tñ sollicitudo affligit animuꝫ hoīs. et īpedit ab

vtili et bona cogitatõne de deo et aliis. vel cũ hõ seminauit agrum aut coluit vineaꝫ et cõtinue die ac nocte aĩo turbaꝛ. cogitat. et sollicitaꝛ ne grãdine ꝑeant fructus. aut alio nocumẽto illa est omĩno suꝑflua et inutilis sollicitudo. eo ꝙ talis nihil valeat in effectũ nec defendit fructũ aut facit eũ aliq̃ mõ meliorẽ. Aut qñ hõ multũ cogitat. cõsiliaꝛ et sollicitaꝛ de necessariis vite aut abũdãtia rerũ et circa talia cõtinue musitat et nihil vel modicũ exequiꝛ ope suo in quib⁹ est vehemẽs sollicitudo et null⁹ vł paucus labor executorius. vt in pigris quibꝫ dr̃ Prouer. xxi. Noluerunt man⁹ eius q̃cq̃ꝫ laborare tota die concupiscit et desiderat. et hec est stulta sollicitudo q̃ quis sine exteriori ope vult attigere metã. Tercio ꝑ timorẽ suꝑfluũ fit illicita qñ .s. aliq̃s timet ne faciẽdo qđ debꝫ adhuc necessaria sibi deficiãt. ⁊ hec ꝓuenit ex diffidẽtia diuine ꝓuidẽtie et largitatis. ⁊ hãc terciã sollicitudinẽ dñs ꝓhibuit ħ cũ dic. [Jõ dico vobis ne solliciti sitis ⁊c̃.] Et dissuadet eã multis rõnibꝫ. Prio ꝓpter maiora bñficia hoĩ prestita diuinitus ꝑter suã sollicitudinẽ. s. corp⁹ et aĩam Et ħ tangit ibi [Nõne aĩa plus est q̃ꝫ esca et corp⁹ plus q̃ꝫ vestimẽtũ]. q. d. sic arguẽdo. corpus et aĩaꝫ q̃ maiora bñficia dñs dat vob sine sollicitudĩe vr̃a. videtur igiꝛ a fortiori et illa minora. s. cibũ ⁊ vestimẽtũ dabit vobis cuꝫ debita sollicitudine et moderata atq̃ꝫ hũano labore ad ħ fm vni⁹ cuiusq̃ꝫ statuꝫ req̃sitis. qñ em̃ hõ corpali labore panẽ acq̃rit sine q̃ labor nõ põt fieri vtiliꝛ. tũc labor ille aliquã animi applicatõeꝫ acq̃rit. et talis sollicitudo necessaria ẽ. sed q̃ vltra adhibeꝛ esset suꝑflua. Sic ergo labor exercẽdus est ita et sollicitudo talis adhibẽda Et ħ vult Hiero. d. Labor exercẽd⁹ est vt p̃us dictũ est. Tũc ibi. [Respicite volatilia celi que nõ serũt neq̃ꝫ metũt neq̃ꝫ cõgregant in horrea ⁊ paꝛ vester celestis pascet illa Nõne vos magis pluris estis illis.]

D Ponit scd̃aꝫ rõneꝫ ꝑ quaꝫ dissuadet sollicitudinẽ et spãliter de cibo Et arguit sic Si deus ꝓuidet de cibo auibus q̃ nõ sũt tante nobilitatis nec sic dilecte sic̃ hoĩes vtiq̃ꝫ magis ꝓuidebit de nutrimẽto hoĩbus lõge melioribꝫ et magis dilectis. Aues em̃ fecit deus ꝓpter hoĩes vt ip̃e dicit Gen̄. ix. Et Aristotiles dic ꝙ nos sum⁹ finis q̃dãmodo oĩm. Si g̃ deus ꝓuidet auibus q̃s fecit ꝓpter hoĩes et ꝓpter vitã hoĩs sustẽtandã. magis vtiq̃ꝫ ꝓuidebit de nutrimẽto necessario hoĩbus q̃s nõ fecit ꝓpter aliq̃d nisi ꝓpter seip̃m ad laudẽ et gloriaꝫ nõis sui. Et ħ est ꝙ dñs vult dicere [Respicite volatilia celi ⁊c̃. Nõne. v. ma. p. e. ist.]. Hũana natura est maioris põderis et appciatõis corã deo cũctis aĩalibꝫ. Et cõsiderãdũ est prio in p̃dicto exẽplo saluatoris ꝙ licet aues volẽt et dilgẽter q̃rãt cibũ suũ tñ dñs nõ dic ꝙ pascãt se ſꝫ dicit ꝙ [Pr̃ celestis pascit eas] p qđ ĩnuit nob dñs ꝙ nemo estiare debet sua industria ⁊ absq̃ꝫ dei spãli ꝓpiciatiõe talia sibi sufficienꝛ posse acq̃rere Qđ Aug⁹. declarat exẽplo. d. Agricola vineã colit aut arat putet et adhibeat cetera. pluere aũt vinee siue nõ põt. ꝙ

ſi forte rigare pōt. de cuiꝰ fōte pōt. ipe q̇ dē duc̄ riuū ſꝫ deus iplet fon tē. Et iō de illis q̇ ex opibꝫ manuū ſuarū cōfidebāt ſibi ſufficiēter ꝓui dere poſſe diuīe ꝓuidētie ſuorum opꝫ ꝓſperitatē nō cōmittētes di/ xit Aggeꝰ .i.ca. Semiaſtis multuꝫ et parū ītuliſtis. vide Hiero. ſuꝑ eodē. Scđo cōſiderādū eſt ꝙ deꝰ ꝓuidēdo auibꝫ ꝛc. d̄ cibo nō ponit cibū in ore vel in nido auiū. ſꝫ de/ dit eis ſenſus alas et inſtictꝰ vari os q̇bus ſe moueāt ꝛ laborēt ad q̄ rēdū et acq̇rēdo neceſſiatē victus ſui ꝛ pulloꝝ ſuoꝝ. Et ſic hoī dedit rōnez ꝛ manꝰ. ꝛc̄. vt s̄ E Cōſe q̄nt dn̄s ponit aliā rōez. d. Quiſ vr̄m cogitās ſua ſollicitudīe. i. ſa gaciter ꝑt adijcere ad ſtaturā ſuā cubitū vnū q. d. nullus. ſꝫ h̄ ſolꝰ deus facit q̇ abſqꝫ tua cogitatiōe ip̄m ad debitā q̄ꝫtitatē deduc̄. igit̄ et a fortiori etiā tibi de neceſſario nutrimēto ꝓuidebit. adhibita ſo/ lū rōnabili diligētia. Vn̄ Chryſo. Deꝰ te ex nihilo formauit ī vtero. ꝛ de periculo naſcēte de vr̄o mr̄is eripuit te. n̄ ſolū nō cogitātē ſꝫ ne qꝫ ſciētē. deꝰ ꝑ ſingulos dies incre mēta corꝑis tui ſua ſapīa fac̄ te n̄ ītelligēte. Si ḡ in te ipo q̇tidie eius ꝓuidētia abſqꝫ tua cogitatōe opat̄ q̄uo ī ncarijs tuiſ ceſſabit ſi tu an xiā ꝛ ſuꝑfluā cogitatōez ꝛ ſollicitu diez de hmōi nō habueris. Et de veſtimēto q̇d ſolliciti eſtis Cōſide rate lilia agri quō creſcant ꝛ nō la borāt neqꝫ nent. Dico āt vob̄ q̄m nec ſalomō in om̄i gl̄ia ſua cooꝑ/ tus eſt ſic̄ vnū ex iſtis Diſſuadet in ſpāli ſollicitudīez de veſtimēto Et ponit exēplū de ornatu floruꝫ q. d. Ex q̇ videt̄ lilia agri abſqꝫ eo

rum ſollicitudīe et labore ꝛ hoīm cultura ex abūdātia bonitatis di/ uie ꝓuidētie ſm̄ coꝝ ſpēꝫ et q̄ꝫtita tē gl̄ioſe veſtiri imo gl̄ioſius q̄ꝫ ſa lomō in om̄i gl̄ia ſua fuerit veſtitꝰ Quare ḡ cū lilijs meliores ſitis ꝛ deo de vobis ſpālioꝛ cura ſit tam ſolliciti eſtis de veſtitu de diuia ꝓ/ uidētia minꝰ cōfidētes q̄ꝫ deberis. cū tn̄ flores et lilia ꝑ coꝝ veſtitu neqꝫ laborēt neqꝫ nent ꝛ tn̄ gl̄ioſe induūtur. Et ſm̄ Chryſ. et glo. nō debet intelligi xp̄m hic velle ꝙ vi/ ri nō laborēt et ml̄ieres nō neant vt ſibi veſtes ſtatui ſuo cōdecētes faciāt. ſed h̄ dixit etiā excludendo nimiā curam et ſollicitudinē circa hmōi q̄ eſt indiciū cuiuſdā diffidē/ tie deliberatiue diuīe ꝓuidentie et ne eſtiant ſua induſtria abſqꝫ dei ꝓpiciatōne ſpāli talia ſibi ſufficien ter poſſe acq̇rere F Si aūt fe nū agri q̇d hodie eſt et cras ī cliba nū mittit̄ deꝰ ſic veſtit. q̄ꝫto mag̃ vos modice fidei. ꝛc̄. Oñdit hic imꝑfectōez et vilitatē lilioꝝ in gra du nature et ornatus coꝝ labilita tem ex hoc cōcludēs ꝙ ſi deus fe/ nuꝫ agri ſubſtātie vilis et inutilis tāto decore veſtit non ꝓpt̄ illo/ rum vtilitatē. nihil em̄ cōfert igni pulcritudo lilij ſꝫ ſolū propter ſu am munificentiā et ſue liberalita tis redundantiā oſtendendā. quā to magis hominibus qui honora/ biliores ſunt inter ceteras creatu/ ras corꝑeas prouidebit abſqꝫ an/ xia ſollicitudine de conuenienti/ bus et oportunis veſtibus et ali/ mentis. Unde ſuper hoc Chryſo ſtomus dicit. Si deus floribus ſic occurrit qui nati ſunt tantum modo vt videantur et pereant.

hoies negliget q̄s sic creauit vt n̄ solū p tpe videaīr sȝ vt imppetuū sint. Et si p nudis necessarijs n̄ oportet sollicitos esse qr vtiqȝ digni essent venia q̄ p p̄ciosis solliciti sūt et p supfluis. Et nota q̄ p h̄ q̄ rē tā pulcrā exteri⁹ postq̄ȝ emarcuit ei⁹ pulchritudo sic paꝝ estimaīr q̄ pedibus cōculcaīr et in ignē mittiīr saluator hic insinuat q̄ hō paꝝ estiare dȝ oīa decora hui⁹ mūdi et etiaȝ corpis sui. qr cū p mortē hō emarcuit et eū deserūt. et carnal' eius decor in putredinē vertiīr et in v̄miuȝ escā nihil solaminis p̄stantes spūi corpus exeūti. sȝ magis calamitatis pond⁹ augentes Et circa illud [modice fidei] glo. oīs fidētia in deo habēda ē. q̄ si nec d̄ his minimis fidentes sum⁹ quō inuisibilia speram⁹. p modica fides est q̄ nec de minimis fidens et certa. In h̄ etiā verbo notādū q̄ exēplo saluatoris in correctōe et rephēsiōe aliorū tpantia et māsuetudo adhibenda est. Vñ Chris. Postq̄ȝ dñs demōstrauit multā et redūdātē dei p uidentiā in oīb rebꝫ clarescētē cuȝ oporteret increpare vtiqȝ māsuetudine vsus ē. nō infidelitatis sed pue fidelitatis eos accusans dixit [Si fenū agri] &c. eos tpate arguebat. correctio em̄ dura freq̄n' fac̄ q̄ corept⁹ a corripiēte resiliat. cuius cōtrariū facit correptio mollis nisi sit ptern⁹ et obstinat⁹ ī malo. tunc em̄ aliq̄liter opus ē correctōnis asp̄itas. [Nolite ergo solliciti esse dicētes. q̄d mādu. aut q̄d bib. aut quo opiemur. Hec em̄ oīa gētes inq̄rūt. Scit em̄ pr̄ vr̄ q̄m̄ oībus his indigetis] Hic dñs ↄcludit ↄclusiōēȝ suā ex dictis ac si argueret. De⁹ ē pr̄ vr̄ q̄ scit singl'arit' et determiate q̄ et quō idiget' omībꝫ his. et ē diues in oībꝫ his ac potens dare vobis. Quia dñi ē tra et plenitudo ei⁹. et vult fidelibꝫ suis debitū facientib⁹. de hmōi copiose et abūdanter absq̄ȝ eoꝝ anxia et supflua sollicitudine qua in spūalibus impediunī. puidere. q. d. Si pater vester celestis nō nosceret q̄bus indiget' aut non essȝ diues et potens ad dandū vobis. aut n̄ esset largissimus &c. Tūc forte cām haberetis anxie sollicitudīs ad pcurādū talia &c. sed qr ip̄e est sapiētissimus. Unde Chryso. Qual' esset pater q̄ sustineret neqȝ necessaria tribueret puer'. etem̄ conditor nature de⁹ est et sic necessitatē eius cū certitudine nouit. quō ḡ qui te sic fecit q̄ sine his viuere n̄ posses tibi vt esse ↄfues de talibꝫ nō puidebit. Vñ Aug⁹. dicit. Infelix hō cur diffides. qr si deus vt esses creauit. quō vt bn̄ viuas et eē ↄfues n̄ curabit. Nōne sc̄ptū ē. Quō miseretur pater filiorū misertus est &c. Nolite ergo timere pusillus grex [et solliciti esse dicētes. Quid mācucabimus aut q̄d bib.] &c. ¶ H [Hanc etiā conclusionē m'tipliciter persuasit saluator vt audistis Hec enim oīa gentes inq̄runt] Quasi di. gentibus que spem non habent alterius boni post hāc vitam quodāmodo cōpetit tal' sollicitudo. Diuitie enim delicie et pōpe huius seculi pars infideliū est. et bonuȝ totū quod se sperant obtenturos. ideo nimirū si anxie et extreme sollicitenī et laborēt pro huiusmodi acquirēdis. Non autē sic est pars vestra qui estis fideles:

et in deū creditis q̄ de omnibus a se cōditꝭ ꝓuidētiā habet et curaꝫ. ⁊ in ip̄m credētibus nō solū tp̄alia sed et vitā eternā pollicit᷒ est. Nolite ḡ anxie solliciti esse pro hm̄oi sed magis sitis solliciti ꝓ eternis bonis q̄ creditis et sp̄atꝭ. ¶ Post q̄ꝫ dn̄s in duabus p̄cedentibus ꝑtibus ostēdit qꝫ nō debemus auari esse ⁊ multū amare tp̄alia qꝛ impediūt a seruitio dei. et qꝫ nō debemus esse solliciti etiā ꝓ necessarijs et minus ꝓ superfluis. Diceret aliqͥs cū q̄ debet ḡ hō occupari. cū animus eius nō velit esse ocios᷒. Respondet dn̄s. d. [Primū q̄rite regnū dei ⁊ iusticiā eius. ⁊ hec oīa adijcient᷑ vobis] q. d. Aīm vı̄ꝫ occupate cū eternis et sp̄ūalibꝫ q̄ ad salutē ꝑtinēt aīe q̄ ꝑpetua est. Et nota qꝫ dn̄s ī illo textu tāgit triplicia bōa q̄ oīa a nob̄ q̄rēda sͭ ſꝫ ordn̄ter. Primū est eterna btitudo et gaudia celestia. illa debemus q̄rere p̄mū et maxīe et p̄ncipalius et diligētius quā alia duplicia. Et h̄ fit qn̄ freq̄nti᷒ ⁊ diligētius cogitam᷒ de d̄o et gaudijs celi q̄ꝫ de alijs rebus et feruētius et diligētius diligimus illa q̄ꝫ quecūqꝫ alia et sollicitius opamur ꝓ istis habēdis q̄ꝫ ꝓ alijs q̄buscunqꝫ. Alia sunt bona media vt virtutes. opa bōa. et p̄cipue fides spes charitas ⁊ silia. q̄bus ꝑuenit᷑ ad p̄mia. et illa post prima debem᷒ p̄cipue q̄rere. ⁊ hoc facim᷒ cū de talibus freq̄nti᷒ cogitamus q̄ꝫ de vltimis bonis. Vltima bona sunt q̄cūqꝫ tp̄alia que ⁊ q̄rere debem᷒ rōnabili diligētia sollicitudīe et ꝓuisiōe. vt p̄missuꝫ fuit. Et si ita nos habuerim᷒ ī istis triplicib᷒ bonis tūc deus vltima vult addere ſm vtilitatē nostram

D [Primū q̄rite regnū dei et iusticiā eius] Hic ostēdit d̄ quo p̄cipue hō sollicitari debeat imponēs nobis sollicitudinē de rebꝫ ꝑtinentibꝫ ad vitā eternaꝫ. vt sic in melioribus occupati vilia nō queramus. Regnū em̄ dei eternū est. dicente psal. Regnū tuū regnum oīm seculoꝝ. Et ideo ꝓpter ipsum omne bonū caducū derelinq̄ndū est. et ip̄m primū et p̄ omnibꝫ q̄rendū. Dicit᷑ autē hō hoc regnū p̄mo et p̄ omnibꝫ q̄rere. qn̄ vt freqūntius pōt et ordinatis tp̄ibꝫ cogitat de illo ⁊ gl̄ia ip̄ius et assidue bona opatur quibus disponit᷑ vt dignus sit recipi in gl̄iaꝫ illā. Regnū em̄ dei nō solū orōibus et laboribus q̄rendū est. sed magꝭ bonoꝝ opeꝝ iugibꝫ exercitijs. Nō ei oīs q̄ dicit mihi dn̄e domie ⁊c̄. ſꝫ q̄ facit voluntatē p̄ris ⁊c̄. Postq̄ꝫ autē domin᷒ p̄posuit terminuꝫ ⁊ finē ad quē tēdere debem᷒ statim subiūgit semitā ꝑ quā veniendū ē ad terminū cū dicit [Et iusticiam ei᷒] Justiciā aūt regni dei dic̄ Remigius hic maximas v̄tutes. vt sͨ fides spes et charitas. et morales virtutes inq̄ꝫtū p̄dictis tribꝫ informant᷑. Et Raban᷒ dicit. Regnuꝫ dei q̄rim᷒ sectādo iusticiā. Justicia vero regni est oīa q̄ christ᷒ docuit obseruare. Et si hoc mō fecerimus oīa tp̄alia ad saluteꝫ necessaria adijcient᷑ nobis. Ex dictꝭ ptꝫ bona gl̄ie et gr̄e esse bona substātiua tēporalia aut adiectiua. ſꝫ ī omi foro qd̄ post emptiōꝫ adijcit᷑ modicum ponderat᷑. Sic tp̄alia respectu eternoꝝ nō sunt multū ponderanda. Vnde Chrys᷑. nō dixit dabunt᷑ sed

adijcient͛ vt discas .qꝫ p̄ntia nihil sunt ad magnitudinē futuroꝝ.

I Sz di. si illa essent v̄a tūc magis q̄rentibꝫ regnū dei ⁊ iusticiam eius magis adijci deberēt tp̄alia cuius oppositū videm⁹ .qꝫ mali ꝓsp̄antur et gl'ianꝶ in seculo. sꝫ boni paup̄tatibꝫ ⁊ miserijs subijciūꝶ ⁊c̄. Item apl's paulus multis alijs diligētius q̄siuit regnū dei. ⁊ tn̄ fuit in fame et siti et frigore ⁊ alijs vt dicit .ij. Choꝛ.xi. Rn̄det Aug. in .ij. li. de sermōe dn̄i i monte ⁊ stat solutio in hoc. Prudens ⁊ fidelis medic⁹ cui se infirm⁹ cōmisit non sp̄ donat infirmo q̄ desiderat. sed aliq̄d sibi cōcedit. et postea ꝓhibet ⁊ sibi addit ⁊ detrahit sicut nouit sibi optime cōuenire p̄ salute recuꝑanda. Sic omp̄s de⁹ q̄ est sapiētissimus medic⁹ noster optime noscens infirmitatē aīaꝝ nostrarū. ⁊ causas infirmitatū cui semel nos totos cōmisim⁹ et a q̄ nos hēmus ꝑmissionē vite p̄sent̄ ⁊ future nouit. et qn̄ apponat et qn̄ detrahit tp̄alia. Et hoc etiā facit sic̄ iudicat expedire eis quos et cōsolādos et exercēdos in hac vita. et post hanc vitā in ꝑpetua reqe stabiliēdos atqꝫ firmandos gubernat et dirigit. Sic et hō plerūqꝫ q̄ iumēto suo cibaria sua subtrahit nō deserit propter hoc illa sua cura īmo poti⁹ curādo iumētū h̄ facit. Sic deus et si qn̄qꝫ ꝑmittat et diligenti⁹ q̄rētibus regnū dei ⁊ iusticiā ei⁹ hec tp̄alia desint facit ad bonū eoꝝ vt per diuersas tribulatōes eos exercens patientiā eoꝝ ꝓbet et ꝓbatā et̄naliter coronet. Item electis oīa cooꝑanꝶ in bonū. quia de⁹ p̄sentia bona corꝑis et tp̄alia et oīa in h̄ mūdo facit disponit et accidere ꝑmittit siue bona siue mala. f̄m q̄ eis magis expedire nouit ad salutem eternā. Itē deus qn̄qꝫ iustis tp̄alia subtrahit vt occasiones peccādi eis auferat. ne abūdātia aut sanitate corporis et hmōi nescientes bene vti in pctā ruāt. Item qn̄qꝫ propter hoc vt eos ad se ꝓuocet vt suam totā fiduciā in eo ponāt. ⁊ ad euꝫ in oībꝫ recurrāt sentiētes se aliū consolatorē nō habere. De talibꝫ eīn̄ q̄ in tribulatōnibꝫ sic ad eum recurrūt et totam speꝫ suam in eo ponūt dixit. Cū ip̄o sum in tribulatōe eripiā eum ⁊ glorificabo eum ⁊c̄.

Dn̄ica .xvj. post trini. Sermo lxx.

Ibat iesus in ciuitatē q̄ vocat̄ Naym ⁊ ibāt discipuli ei⁹ cū illo. Lu. vij. Notandū i p̄ncipio hui⁹ euāgelij dicit Greg. Resurrectōis experimentū nō ita v̄bis sed opibus a saluatore didicimus q̄ ab inferioribꝫ incipiēs op⁹ mirabile fidē n̄ram assuefacit ad maiora. Primo q̄dē in egritudīe desperata serui centuriōis resurrectōis incepit p̄tātem. Post h̄ altiori p̄tāte ducit hoīes ad fidē resurrectōis dū suscitauit filiū vidue q̄ ferebaꝶ ad monumentū. De q̄ suscitatōe loquiꝶ hoc euāgeliū qd̄ incipit [Ibat iesus] Hec ciuitas f̄m Bedā est in galylea iuxta monteꝫ thaboꝛ ad duo miliaria Et vt op⁹ fiendū possꝫ manifestū fieri mediantibꝫ his q̄ viderāt [ibāt cū eo discipuli ei⁹ et turba copiosa] ⁊ vt sic multi essent tāti miraculi testes di

cit Beda. Propter hoc em̄ dominus p̄dicare voluit cū choruscatōne miraculorū vt ex scripturis de messia possit ab effectu ꝯgnosci q̄ ipe iesus esset christus p̄missus in lege et p̄phetis. Quia Isaie.xxxv. prophetatū est de operib⁹ messie. Deus ipe veniet ⁊ saluabit nos. ⁊ apient̄ oculi cecorū et aures surdorū patebūt. Tunc saliet sicut ceru⁹ claudus. et apta erit lingua mutorū. Et de alijs multis p̄phetijs d̄ miraculis fiendis per christū. Et etiā proptea vt talem doctrinam sufficiēter p̄baret esse a deo. opera em̄ sua miraculosa q̄ solius dei sꝫ sufficiēter oñderūt q̄ doctrīa sua erat a deo. et totū negociū suum esset dispositio dei q̄ statuit mortales reducere ad celestia. vt videntes miraculū crederēt et absentes instruerēt. diuulgādo miraculum crederēt. Propter easdē etiā causas suscitauit lazarū p̄sentib⁹ discipulis et multitudīe iudeoꝝ. Sequitur. Cum aūt appropinq̄ret porte ciuitatis ecce defunct⁹ efferebat̄ vnic⁹ filius matris. et hec vidua erat. ⁊ turba ciuitat̄ multa cū illa Grego. nizenus. Erūnas mulieris breuibus verbis euāgelista explicat. mat̄ vidua erat q̄ nō sperabat filios p̄creare. nō habebat ī quē aspectum dirigeret vice defuncti. hūc solū lactauerat. sol⁹ aderat cā alacritatis in domo. q̄cquid matri dulce erat ac p̄ciosum hic solus extiterat. Et q̄ m̄lta turba iuit cū illa ei cōpatiēdo innuit q̄ erat mulier famosa in ciuitate. Quā cum vidisset dn̄s misericordia mot⁹ dixit illi. Noli flere. Et accessit ⁊ tetigit loculū. hi aūt q̄ portabāt steterunt. Et ait. Adolescens tibi dico surge. Nota p̄ h̄ q̄ dn̄s dixit mulieri v̄bū cōsolatōis. scꝫ Noli flere monet ip̄e nos vt nō nimis turbemur de morte charoꝝ nostrorū ⁊ hoc p̄pter spem resurrectōis. Iuxta illud apl'i. j. ad Thes. iiij. Nolumus vos ignorare de dormientibus vt nō cōtristemini sicut ⁊ ceteri q̄ spem nō habēt. Propt̄ q̄d dicit Chris. Iubens aūt cessare a lachrymis q̄ consolat̄ mestos monet nos pentibus defunctis cōsolatōem recipe resurrectōē sperantes. Scd̄o notandū q̄ mediator dei et hoīm iesus christ⁹ p̄ nobis factus ita sua op̄a tēpauit vt freq̄nter in vno eodemq̄ꝫ miraculo se verū deum et verꝫ hominē declararet. q̄d in huius lectōis serie apte demōstrat. cū prius misericordia mot⁹ d̄r. ac deīde iuuenē suscitasse narrat̄. q̄ em̄ ad fletū vidue misīcordia mouet̄ hō ver⁹ est q̄ aūt sola iussiōe iuuenē a mortuis suscitauit p̄culdubio ver⁹ de⁹ ē. Etiā dn̄s p̄us misīcordia motus postea filiū vidue suscitasse describit̄ s̄m Bed. vt ī vno illoꝝ. s. ī misīcordia nob̄ exēplū imitādū pietat̄ oñderet. ⁊ ī alt̄o fidē mirāde ptāt̄ oñderet. Tercō notādū q̄ꝫ dissilis ē xp̄s ī opib⁹ q̄ sup̄ naturā sꝫ alijs viris iust̄ ⁊ sctis. Helyas d̄ flet sup̄ filiū sarepte dicēs. iij. Regū. xvij. Dn̄e de⁹ me⁹ reuertat̄ oro aīa pueri hui⁹ ī viscera ei⁹. Helize⁹ vt suscitaret̄ fili⁹ sunamitis corp⁹ suū applicuit corpori defuncti. iiij Regū. iiij. Petr⁹ orauit pro tabita vt reuocaretur ad vitā. Actuū ix. Saluator autem vt mortuos ad vitam reuocet imperans dicit Puella tibi dico surge. Marci. v Iohannis. xj. Lazare veni foras.

Et hic dicit [Adolescens tibi dico
surge] Sed ip̄e q̇ ea q̄ nō sunt vo
cat sicut ea q̄ sunt/etiā mortuos vt
viuos alloq̇ pōt di. [Adolescēs ti
bi dico surge et resedit et cepit loq̇
qui erat mortuus ⁊ dedit illū ma/
tri sue] Sequit̄ [Et accepit oēs ti
mor] q2 inconsuetū erat ꝙ ad ver
bū hois imꝑantis/aliq̇s mortuus
subito rediret ad vitā/ex h̄ ꝙ rese/
dit qui mortu⁹ fuerat. dicēte chri/
sto surge. tantus fuit in astantibꝫ
timor āmirationis. nā ſm Dam̄.
ij. sniaꝝ. timoris sex sunt spēs. int̄
quas āmiratio est vna. ⁊ ita timor
āmirationis tātus fuit in eis pro
pter excellentiā ⁊ magnitudinē v
tutis quā etiā excellentissimā cū g̃
tiarū actione cōfessi sunt qñ [ma/
gnificabāt dñm] id ē magna d̄ eo
p̄dicabant mag̃ credētes [⁊ dicen
tes. q2 ꝓpheta magn⁹ surrexit in
nobis. ⁊ q2 deus visitauit plebem
suā] M [Scdm̄ sensū mysti
cū est notandū ꝙ ſm Bedā ⁊ glo
sas [Naym] interp̄tat̄ fluctus vl̄
cōmotio. et sig̃t genus hūanū in h̄
seculo in fluctu tēptationū ⁊ in cō
motione aīoꝝ positū. ad qd̄ [ap/
propinquit iesus] quādo ꝑ myste
riū incarnatōis in assumpta hūa
nitate visibiliter inter hoīes cōuer
satus est. et tūc repperit hoīez per
crimīalia peccata. priuatū vita gr̄e
et sic mortuūz. q2 sicut corp⁹ viuit
vita nature ꝑ vnionē aīe ad ipsum
sic aīa viuit vita spūali ꝑ vnionez
gratie ⁊ iusticie ad ip̄am. Et sicut ꝑ
seꝑatōem aīe corp⁹ remanet mor
tuum. sic ꝑ amissionē gr̄e qd̄ fit ꝑ
mortale pctm̄ morit̄ aīa vt ip̄a n̄
sit acceptāda nec oꝑa ei⁹ meritoria
vite et̄ne. [Et efferebat̄ ex̄ portā ci

uitatis] q2 pctā sua nō erāt tm̄ cor
de ꝑ cōsensū cōmissa/sed etiā ꝑ sin
gulos corꝑis sensus exteriori oꝑe
adimpleta. Nūc autē defectū plo
rat mater vidua. i. sancta eccl̄ia. q̄
ideo vidua d̄r. q2 a p̄sentia dñi sui
viduata ip̄ius reditū ad iudicium
expectat. Cui⁹ vidue fili⁹ vnusq̇sq3
fideliū est quē plorat. q2 q̊tidie do
minū interpellat ꝓ peccatoribꝫ vt
eos dñs misericorditer ad gratiaz
reuocet. Attende modū suscitatō/
nis. Dicit̄ em̄ in euāgelio [Et acces
sit et tetigit loculū. At illi q̇ porta
bant steterūt. Et imꝑans mortuo
dixit. Adolescēs tibi dico surge. et
resedit q̇ fuerat mortuus [Locu/
lus in q̊ portabat̄ mortuus signi/
ficat pctōris male assuetā consciē
tiā in q̄ quasi in lectulo q̇escit cum
securus absq3 timore peccat. quaz
dñs tangit cū cor pctōris emollit
ꝑ pniam ip̄m intrinsec⁹ ⁊ extrin/
sec⁹ modis varijs ammonendo.
Ammonet em̄ dñs pctōres aliq̄n
do ꝑ tribulatōnes ⁊ fortunas ad
uersas quibꝫ pungūt̄. ſm illd̄ p̄s.
Quātas ostēdisti mihi tribulatō/
nes multas et malas. Et iterum.
Ostendisti pp̄lo tuo dura. potasti
nos vino cōpunctōis. Ammonet
etiā ꝑ cōminatōes q̇bꝫ terrent̄ ſm
illud. Dedisti metuētib⁹ te signifi
catōem vt fugiāt a facie arc⁹. Am
monet etiā per p̄dicatōnes ⁊ sacre
scripture lectōnes. ſm illud p̄s. A
mandatis tuis intellexi ꝓpt̄ea odi
ui oēm viā iniquitatis. Ammonz
etiā deus quādoq3 ꝑ interiora cor
diū monita ⁊ cōsilia multa q̄ ple/
runq3 facit dormienti in pctis mi
sericorditer pctis occurrēs ad hoc
vt inde excitetur ⁊ reuersus ad cor

incipiat ad deū cōuerti. Et cū dñs ita loculum tangit tūc portitores stant. i. mali mores et male affectiones ꝛ blādimēta adulantiū qui hoīem q̄si ipoȓtādo ad mala opa inducūt tūc cessare incipiūt. ꝛ mēs diuie vocatōi obediēs residet q̄escēdo et in seipaȝ reuersa icipit loq̄ cū hō cōtrito et hūiliato corde oīa pctā sua deo confitet̄ interi⁹ ꝛ sacerdoti vicario suo exteri⁹. ꝛ tunc pctōr p̄ contritōem et sacerdotale misteriū reddit̄ matri sue eccl'ie. de q̄ tc̄ erit merito cū pri⁹ solū fuerit nūero. Hoc aūt opus reuocatiōis pctōris ad gr̄am āmiratōem et timorem reuerētie causat in aliȷs q̄ vident hoīem sic cōuersum. vt q̄ prius fuit supbus subito fact⁹ est humilis.

Dñica. xvij. post trini.
Sermo lxxj.

Cum intraret iesus in domū cuiusdā p̄ncipis phariseoruȝ sabbato Luc. xiiij.

Nota q̄uis dñs habuerit phariseos sibi valde aduersos. qꝛ vt dic̄ Ber. habuit in fact̄ eos obſuatores ꝛ i dictis ꝯtradictores. ꝛ in tormentis illusores. ꝛ tn̄ cū eis aliq̄n conuersabat̄. et cibū sumebat cū eis vt p̄ pseuerātē doctrinā ꝛ miracl'a eos traheret ad noticiā veritatis. Et ꝙ dicit̄ in euāgelio illo [Cū intraret iesus ꝛc.] Ubi panis nomie oīa q̄ ad victū ptinēt euāgelista significare voluit. qꝛ vsus scripture ē hic. Sic eñ dixit dauid ad myboseth ij. Regū. xiiij. Tu comedes panē i mēsa mea. Et sic in Gen̄. scribitur ꝙ ioseph dixit ꝯ fratrib⁹ suis. Isti hodie mecū comesturi sunt paneȝ ꝛ tn̄ cū eo inebriati lēgunt̄. Et sic i oratōe dñica p̄ paneȝ quē petim⁹ intelligunt̄ oīa necessaria [Et ipi] supple pharisei [obſuabant eū] ij forte vt dicit Cyrillus reuerētiā legis contēneret et aliq̄d ꝓhibitorum faceret in die sabbati. vt si hominem curaret aut aliud op⁹ faceret. aut sermonē ꝓtulisset in q̄ euȝ merito rep̄hendere potuissent [Et ecce hō hydropicus erat an̄ illuȝ] ſm glo. Hydropisis est morb⁹ de vesice vicio natus cū inflatōne turgenti et anhelitu fetido. quem qui habet q̄nto plus bibit tāto pl⁹ sitit. Et ſm Bedam significat hominē auaꝝ. quia q̄to magis auarus diuitias q̄s cōcupiscit acq̄rit. tanto magis in acq̄rendo ei⁹ cupiditas exardescit. nō eñ spem i habitis sed in habēdis ponit. Significat etiā hydropic⁹ quēlib̄ luxuriosum. qꝛ hydropicus q̄ plus bibit eo ampli⁹ sitit. Ita luxuriosus q̄nto amplius ad petulantiā carnis deditus fuerit tanto amplius ad petulantiam libidīs exardescit [Tunc rn̄dēs iesus] obſuatorib⁹ insidiosis. Rn̄dit aūt non verbis oris sed cordis ostendēs p̄ hoc se verū deū esse qui solus nouit corda hominū [Dixit ad legispitos et phariseos Licet sabbato curare hominē] et hoc interrogabat ab eis nō qꝛ ignorabat sed vt cordis eorum cecitatē ex datis responsis aptius cōuinceret [At illi tacuer̄t] qꝛ ſm Bedā merito tacēt q̄ cōtra se dictū q̄cq̄d dixerit vidēt. Si nā qꝛ dño q̄rēti [si liceȝ sabbato curare] dicerēt. licet. rep̄hēsibiles essent q̄ dñm obſuarent ne hoīeȝ sabba

to curaret. Si vo diceret. nõ licet argueret quare ipi sabbato asinuz vel boue soluerẽt a p̄sepio ducerẽt adaq̄re [Ipe vo appẽhẽsũ sanauit ꝛ dimisit illũ] D Cyrill⁹. Neglectis phariseoꝝ isidijs dñs liberat hydropicuz a morbo q̇ metu phariseoꝝ remedia nõ postulabat ꝓpt̃ sabbatuz ſ; solũ stabat vt ex aspectu misert⁹ ei⁹ sanaret eũ. dũ cognitio ad cordis desideriũ attẽdẽs ꝯtulit ei bñficiũ sanitatis. Illud aũt viciũ qδ hic hõ patiebat̃ i corꝑe pharisei patiebãt̃ i mẽte. Et iõ añ ipos stetit curãd⁹ vt corꝑali exẽplo discerẽt. Vñ dic̃ Gre. i moral'. Recte hydropic⁹ añ faciẽ phariseoꝝ curat̃. q꞉ ꝑ alteri⁹ egritudinẽ corꝑis i alt̃o exp̄mit̃ egritudo mẽtis. Et q꞉ adhuc ꝯtra ipm dñz murmurabãt ipe dñs rñdẽs non ad vocẽ oris ſ; cordis ad illos dixit [Cui⁹ vestruz bos vel asin⁹ in puteũ cadit et nõ cõtinuo extrahit illũ die sabbati. et nõ poterant ad hec rñdere] q.d. ꝑ vos aial i puteum cadẽs cũ tãta festinatõe extrahere curat̃. nõ ꝓpt̃ aialis salutem sed ꝓpt̃ vestꝝ cõmodũ. Mlto magis ego hoiez q̄ melior ẽ pecore q꞉ ad imaginẽ dei fact⁹, δbeo i sabbato ab ifirmitate liberare. min⁹ em̃ violat sabbatũ hoiem solo verbo curare qδ et op⁹ ẽ pietatis. q̃ȝ pec⁹ ex puteo trahere qδ i vobis ẽ op⁹ cupiditat̃. S; q꞉ legisꝑiti et pharisei cũ dño ad cõuiuiũ iuitari satagebãt obtinere loca p̄ma ꝛ sup̄ma vt digniores viderẽt̃. ꝛ h̄ dñs redarguit p̄ponẽs exẽplũ hũilitat̃ [Cũ dicebat ad iuitatos ꝑabolã] Nã ſm sensũ lr̃alẽ dñs ꝓhibet h̄ Arrogantiã et elatiõez inter ꝯuiuã

tes vt dicit Cirill⁹ ꝓsilire ꝓmpte ad honores q̇ nobis nõ cõueniũt iudicat nos temerarios eẽ ꝛ nr̃a facta vituꝑio replet. ¶ Et circa h̄ qδ dicit dñs [Recũbe i nouissimo loco] dicit Ber. Occupare ꝗ̄ locũ infimũ i cõuiuijs iuxta mandatũ dñicũ ꝯueniẽs ẽ. ſ; rursus in illũ irruere ꝯtẽtiose reprobũ tãq̃ȝ iteremptorẽ ordis ꝛ causatiuũ tumultus. ꝛ de eo mota cõtẽtio eq̄parabit nos litigãtibꝫ de p̄matu. Q̄ꝓpt̃ vt dicit domin⁹ expedit cõuiuiũ faciẽti cõmittere accubitibꝫ ordinẽ. sic em̃ in patiẽtia nos mutuo sustinebim⁹. Sm sensũ spũalẽ ꝓhibet̃ elatio cordis. ꝛ suꝑbia inf̃ fideles. s. ne q̇s in corde suo reputet se meliorẽ ceterꝫ. Sm h̄ ꝑ nuptias intelligere debem⁹ ꝯiũctionez xp̄i et eccl'ie [Cũ iuitat⁹ fueris] .i. a xp̄o ꝑ inspiratõz aut p̄dicatõem vnitati eccl'ie sociat⁹ fueris [nõ discũbe] .i. nõ reputes te ceterꝫ meliorẽ nec te extollas de scia vl' δ meritis. põt ei cõtigere ꝙ honoratior te .i. deo inuitãti ĝtior. et si alijs sit occult⁹ iuitatus .i. ad fidẽ vocatus ab illo .i. a deo q̇ oẽs vocat ꝑ ispiratõez. ꝑ p̄dicatõz. ꝑ flagelloꝝ visitatõnẽ. ꝑ bñficioꝝ exhibitõem [ne is q̇ te ꝛ illũ iuitauit] .i. dñs q̇ corda ꝛ merita oim discutit. et i talib⁹ dicat tibi iteri⁹ occulte vl' exteri⁹ manifeste [Da illi locũ] glo. i. itellige te minorẽ ꝛ alios maiores [ꝛ incipies cũ rubore vltimũ locũ tenere] .i. tũc ꝯfũderis. q꞉ alijs te p̄tulisti [ſ; cũ inuitat⁹ fuerꝫ] ad fidẽ vel ad cõuiuiũ et̃ne electõis [recũbe i nouissimo loco] te miorez oibus reputãdo [vt cũ venerit] i mortẽ vel ad iudiciuz [dicat tibi.

ascēde supius] in pñti ad mai⁹ meritū in futuro ad mai⁹ pmiū [tūc erit tibi glia corā sil' discūbētib⁹] id ē in eadem fide manētib⁹ vl' in eadē btitudie qescētibus. q₂ omnes cū āmiratōne glificabūt te. Itē vt dicit Nico. de lyra. p pmū locū h pōt intelligi q̄lib₃ electio vl' postulatio seu pmotio ad aliquā dignitatē. dicit em̄ pabola. et ita ē alterius rei significatio. Ad dignitatē aūt null⁹ d₃ se ingerere. s₃ alios meliores se pponere q̄ztū est in se. alioquin inuitator pncipalis. s. de⁹ a quo est oīs ptās deījciet eū a sua dignitate saltē spūaliter snīa dam natōis. aliqñ deījciet eū pena tpalis punitōis. Si aūt hūiliter charitate suscepit. et ea bene vsus fuerit celestem gliam obtinebit. Unde subdit [Oīs q̄ se exaltat rc̄.] Et in fine ɔcludit. [Oīs q̄ se exaltat hūiliabitur. ₇ q̄ se hūiliat exaltabit] Quia fm Greg. Non ptās sed elatio in crimīe est. Et fm Cyrillū illud dictū christi accipiēdū ē fm diuinū iudiciū et nō fm hūanam consuetudinē fm quā plures concupiscētes honores sequuntur eos. Alij vo hūiliantes se sine gloria remanent. Intēdit ḡ dñs in illa pabola phibere supbiā imoderate appetēdo ppam excellentiā [hūiliabitur] Quia supbia vt dictum est: est peccatū mortale p q̄ homo deījcit ad infernū. [Et qui se hic humiliat exaltabit] in futura gloria.

Dñica. xviij. post trinitatis
Sermo lxxij

Accesserunt pharisei ad iesū et interrogauit eum vnus ex eis legis rc̄ Mat. xxij. Nota fm Chry. Conuenerūt in vnū pharisei vt multitudine vincerēt quem rōe nō poterāt. a veritate se nudos pfessi sunt q̄ se multitudine armauerūt. ordinauerūt autē dolose q̄ lic₃ essent multi. tñ vnus q̄stionē xpo pponeret. dicebāt em̄ fm Chry. Un⁹ loquat p oībus. ₇ oēs loq̄mur p vnum. vt si q̄dem vincit oēs videamur vicisse. si autē victus fuerit vt solus videat cōfusus Et fm Hiero. Ille legislator īnterrogauit christū nō scire desiderās sed temptās an interrogatus nesciat qd̄ interrogabat. Unde fm Aug. in cōsensu euāgelistarū. Primo temptās accessit. sed dñi respōsiōe correct⁹ malignitatē mutauit in benignitatē. ppt qd̄ dñi responsiōe₃ magnificat di. Mar. xij. [Bñ magister ī vitate respōdisti. q₂ vn⁹ deus et nō ē alius pter eū. et vt diligat ex toto corde] rc̄. Et dñs eum cōmēdauit di. [Nō lōge es a reg. dei. Interrogauit ergo eū ille legisdoctor. Mgr̄ quod est mandatū magnū in lege] fm Bedā sup Math. xij. c. ex hoc ostendit inter phariseos et scribas grauē questionem diu versatā esse qd̄ ess₃ primū et maximū mandatū in lege. Alij enim hostias et sacrificia laudabant. Alij sabbati obseruatōe₃ Alij fidei et dilectōis opera pferebant. subdit rñsio christi cū dicit. [Ait illi iesus. Diliges dñm deū₃ tuū rc̄] Chry. Uides. nō dixit. cognosce dñ₃ deū t. [s₃ diliges] q₂ ɔgnoscere ve₂ deū pene ppriū ē hūane nature. diligere autem eum religiosi cordis et recti. Nota fm Chry.

sup Math. ꝙ tūc diligis dñz deū tuū cū nō est inclinatū ad alicuius rei dilectōez amplius q̄z dei. si aūt in aliq̄ alio amor cordis tui fuerit occupatus. iam nō ex toto corde amas deū. ꝑ q̄zta em̄ ꝑte cor tuuz fuerit ad aliquā rem. ꝑ tanta ꝑte minus est ad deū. ꝑ quāta em̄ ꝑte vxor aliq̄d laudauerit magis in altero viro q̄z in suo tāto dilectō eiꝰ minor est ad virū suū. Similiter et oīs aīa xp̄iana q̄ spōsa ē xp̄i debet diligere deū vt nihil sit in mūdo qd̄ amplius amet q̄z deuz. Si nāqz cor diuisū fuerit ꝑ amores vt si deū diligat et tn̄ aliq̄d amat qd̄ ad dilectōez dei nō referat nec ordinet. nō ex toto corde diligit eū. Et ideo dic̄ Basiliꝰ ꝙ cū dr̄ [Ex toto corde] nō recipit sectiōez. Nā q̄ztū cūqz in infimis expēdes hoc tibi necessario a toto deficit sicut in vase aliq̄ liquore impleto q̄ztuz emanat foras tantū plenitudini derogat. Sic ꝛ in aīa inquātū emanat ab ipius dilectōe ad illicita intantū minui necessariū est amorē ad deū [Ex tota aīa] Aīa deuz diligere ē aīm habere firmū ī fide ꝛ certissimū in ꝟtute. Et subdit Chry. Qui ĝ putat incantatores aliq̄d posse aut auguria aliq̄d intelligere aut diuinationes aliq̄d nūciare ille nō in tota aīa diligit deū. Esto vt omēs sensus tui deo vacēt cuiꝰ enim intellectus deo ministrat: cuius sapiētia circa deuz est. cuius cogitatio in ea q̄ dei sunt tractat. cuiꝰ memoria q̄ bōa sūt recordat̄ tota mēte diligit deū. Sed Augꝰ. in de doctrina xp̄iana. cor refert ad cogitatōes. q2 cor est p̄ncipiuz cogitationuz. Vn̄ Math. xv. De corde em̄ exeūt cogitatōnes ꝛc̄. Et aīam refert ad vitā. ꝛ mentē ad intellectū. p̄cipit̄ ergo tibi ꝭm eū vt om̄es cogitatōes tuas omnē vitā tuā. et om̄ez intellectū tuū in illuz referas a quo habes ea q̄ confers hoc est dicere nullā ꝑtē vite nostre relinquat q̄ vacare debeat. sed q̄cquid venit̄ in animū illic rapiatur q̄ dilectōnis impetus currit. Et q2 Luc̄. x. addit̄ [Ex om̄ibus viribus tuis.] Et Marci xij. [Ex tota virtute tua] Et Deut̄. vi. [Ex tota fortitudīe tua] Per illa tria idē significat̄. s. vehemēs conatꝰ ad dei dilectionē adhibendū. vt. s. ꝑ diuinuz amorē omnē virtutē aīe deo subijciamꝰ viriliter et nō remisse. Beatus Tho. scd̄a scd̄e. q. xliiij. aliter exponit. vide eū ibi et glo. aliter exponit sed nō multū dr̄nt omnes expositiōes in sentētia. R. Sz querit̄ an illud p̄ceptū de dilectōe dei posset in via impleri. Pro illiꝰ solutōe est notandū ꝙ ꝭm. s. Thomā vbi sup̄. dupliciт̄ aliqd̄ p̄ceptū pōt impleri. Vno mō ꝑfecte. alio modo imꝑfecte. Perfecte implet̄ p̄ceptū qn̄ ꝑuenit̄ ad finē quē p̄cipiēs intēdit. Implet̄ etiā sed imꝑfecte qn̄ ꝛ si nō ꝑtingit̄ ad finē quē intēdit p̄cipiēs. nō tn̄ receditur ab ordīe debito ad finē. dat ipe exemplū et si dux exercitus p̄cipiat militibꝰ vt pugnēt ille ꝑfecte implet p̄ceptū q̄ pugnādo hostē vicit qd̄ dux intēdit Ille aūt implz sed imꝑfecte cuius pugna ad victoriā nō ꝑtingit. nō tn̄ cōtra disciplinā militarē agit. ¶ Scd̄o notādū ꝙ ꝑ h̄ p̄ceptū itēdit dn̄s vt hō d̄o totalit̄ vniat̄ in patria vbi deus erit oīa in omnibus, vt d̄r. i. ad Chor̄. iij.

Qđ ipe omps dñs erit beatis vn de satiabimur. et qcqd ab hoibus honeste desideratur. vita. sal9. copia. gl'ia. honor. pax ⁊ oia bona. ⁊ iō p̄ceptū hoc pfecte implebitur in pr̄ia ⁊ iam i oib9 btis pfecte impletur. qꝛ in aīa que est pars hois p̄ncipalit' sunt tres potētie. s. intellect9 volūtas et mēoria. q̄ fm glo. itelligunt' p illa tria in p̄cepto posita. scꝫ p cor intellect9. p aīam voluntas. et p mentē memoria. In singulis autē beatis oēs he aīe vires sunt deo pfecte vnite et totalit' dei formes intrīsecus p clarā visiōem diuīe nature diuinarum ceterarūqꝫ rerum. Volūtas p pfectā fruitōem bonitatis imēse ⁊ p oīmodā ꝯformitatem ad dei voluntatē ⁊ legē sine discrepātia aliq̄ vel obliq̄tōe. Et mēoria p securā tētōꝫ vltimi finis adepti et possessi nil r̄miscēs q̄ min9 de eo sentiat. Et isup ibi etiā impletur q̄rtū qđ in p̄cepto addit' scꝫ [ex oib9 virib9 tuis vl' tota fortitudie tua] qꝛ q̄libet illarum trium potētiarū aīe in beatꝭ erit ⁊ est ī vltima ⁊ pfectissima actuatōe sua et cōtinua sine act9 interruptōe. propter qđ dicit Aug. xxij. de ciui. dei. c. xxx. Quāta erit illa felicitas vbi nullū erit malū nullū latebit bonū. vacabit' dei laudib9 q̄ erit oia ī omnib9. nā q̄d aliđ aget' vbi nulla desidia cessabit'. nulla indigētia laborabit'. vbi vera pax erit. vbi nihil aduersi nec a seipo nec ab alio q̄sq̄ꝫ patietur. sed ibi omps dñs sine fine videbit'. sine fastidio amabit'. et sine fatigatōe laudabit'. In hac aūt via nō pōt hoc p̄ceptū taꝫ pfecte impleri. cognoscim9 eñ deū hic impfecte. qꝛ p speculū et ī enigmate ⁊ impfecte diligim9. nec status hui9 vie patit' cōtinuatōem in actib9. qꝛ corpus qđ corrūpit' aggrauat aīam. et terrena habitatio deprimit sensū multa cogitantē. nō ēm pōt hō diu esse q̄n cogitet de terrenis. ⁊ q̄n moueat' sepe p̄mis motibus vel in aliū incidat defectum dei dilectōem remittētē aut totaliter interrūpētē. Pōt tñ impfecte impleri in via. ⁊ implet' ab eo qui deū diligit aliq̄n pp̄ter se actualit' ⁊ alia opa sua dirigit ⁊ ordiat ī deum actualiter vl' habitualit' aut virtualiter. et nihil agit qđ diuīe dilectioni contrariū sit. sicut sūt pctā mortalia. ⁊ cū tali ipletōe mādati stat int'ruptio act9 diligēdi ⁊ amor rerum aliarum a deo etiā sine actuali relatione ī ipm ⁊ stant etiā pctā veinialia. ¶ Diceres si h' mādatuꝫ nō pōt impleri in via (q̄uis impfecte vt p̄missum est) fm modū vero impletōis patrie datū ē nobis illud mandatū ⁊ ppositū fm Augu. in de pfectōe gr̄e tanq̄ꝫ meta et signū in qđ tēdere debem9. nō eñ recte currit si q̄ currēdū ē nesciatur tāto etiā magꝭ hō implet illđ mādatū et tanto pfectius q̄nto magis in obseruatōe appropinq̄t ad patrie pfectionē. Et q̄uis hoc preceptū nō possit pfecte in hac via implerі. nō tñ ex hoc etiā vtiliter nobis ppositū est. vt videns hō q' in p̄senti vita tātū ab ipi9 impletōne deficit desideret esse ī illo felici statu in q̄ ipm sine intermissiōe possit impleri. Sequit' in lr̄a. [Hoc ē p̄mū et maximū mandatū] Primū et maximū dignitate pp' caritatē ꝺ q̄ est que dignior est aliis virtutibus. Unde. j. Chor. xiij. dr.

fides spes charitas ꝫa hec maior ē
charitas. Sciēdū āt ꝙ ħ [diliges
proxim. t. sic teipm sile est prio [ppr
duo. q2 sicut pmū est de dilectōne
maiorꝫ boni ita z ħ est de dilectiōe
minoris boni. Scdo sile est pmo
q2 pmū est de diligēdo deo. Scdz
aūt de diligēdo proxio ad silitudinē
et imaginē dei facto. Vñ Chryso.
Qui hoīez amat simile sic q deuz
amat. q2 imago dei est hō in q de9
diligit sicut rex in imagie honorat
Quō aūt primus sit diligēdus p
us expositū est. Deinde māifestat
pdictoꝝ mādatoꝝ pfectōez cū dic
[In his duobus mādatis vniuer
sa lex pēdet et pphe] q2 qcqd cōti
net vel moraliter vel figuralit in
lege qcqd mōitorie ꝯminatorie p
dicit. vel reprobatiue in pphis to
tū ad ħ tēdit vt introducat chari
tas. vt deus diligat z proximus [vl
lex et pphe] vide ꝙ oīa pcepta im
plent implerione illoꝝ duoꝝ mā
datoꝝ de dilectōe et oīa pmissa z
cōmiatōes habeāt reduci in illa z
ītuitu illoꝝ sint facta zc [vl lex z p
phete] pēdēt ex mādatis charita
tis. q2 ipa charitas finis illoꝝ est
pēdēt ḡ ex ipis sicut media pēdent
ex fine ꝫm cuius exigentiā ipa me
dia fiūt et ordinant. ¶ Cū igit
ita sit ꝙ qcqd dñs hoī pmisit q
quid pcepit aut phibuit totū ad ħ
fecit vt deū diligeret sup oīa et p
xim sicut seipz. quare si nō valeas
pagias sacras scrutari oīa voluia
sermonū reuoluere. oīa scriptura
ruz secreta penetrare. tene charita
tez vbi pēdēt oīa. Ille em̄ tenet et
qd latet et qd patz in diuis sermo
nibus q charitatē tenet in omib9
ꝫm Aug. in de laudib9 charitatis
Ipa em̄ ꝫm Aug9. in de doctrina
xpiana. sola est q vincit oīa et sine
q nihil valet oīa. et q vbicūqz fue
rit ad se trahit oīa Et qdā glo. dic
Vbi caritas ē qd ē qd deesse possit
vbi aūt nō est qd ē qd possit pdes
se. hec em̄ totam latitudinez diui
noꝝ eloquioꝝ abbreuiate possidz
Itez Aug9. in de doctrina xpiana
ca. i. dic. Verbū aptū et abbreuia
tū fecit dñs sup terrā. ideo breue
ne vacaret legere. ideo aptū ne qs
dicat mihi nō licuit intelligere the
saurus est magn9 diuiaꝝ scriptu
rarū habēs in se mirabilia pcepta
et multa tāqz multas gēmas z p
ciosa monilia z vasa argētea z ma
gni metalli si piger eras ad pscrutā
dū thesauꝝ nō sis piger vnā mar
garitaz ferre sub lingua et q vis se
curus ambulas. z hec est charitas
siue dilectō vt ibidē intendit. Cōse
qnt xps phariseis qstiōz ppōit in
q oñdit esse veꝝ deuz. Vñ sequit
[Cōgregatis aūt phariseis interro
gauit eos iesus dicēs. Quid vobis
videt de xpo cui9 filius est] Cypria
nus. Interrogat de illo quē crede
bāt esse venturū. q2 pñtē nolebāt
credere. Tunc subdit repheñsio in
deoꝝ phariseoꝝ. cū [dicūt ei da
uid ¶ Vbi notādū ꝙ in xpo
sūt due nate vna diuia ꝫm quā ē
filius pris cuz q et spūscto vn9 est
deus. Alia est hūana natura quaz
ex tpe sūpsit ex intemerate virgis
vtero et ꝫm illam est filius virgis
marie q pcessit de pgenie dauid. z
sic etiā ꝫm illā est filius dauid. z sic
licet veꝝ dixerint ꝙ christ9 est fili9
dauid. tñ in hoc errauerūt ꝙ cre
derent eū esse purū hoiem z non
dei filiū. Vnde glo. dicit. Non re

ꝑhenduntꝫ ꝙ xp̄m filiū dauid di/
cūt sed ex hoc ꝙ dei filiū nō credūt
Et ꝓpter hoc christ⁹ rep̄hendens
illā responsionē inducit ꝓphetam
dicēs. [Quō ergo dauid in spū vo
cat eū dn̄m dicēs. Dixit dn̄s d. m.
ꝛc̄.] q. d. Si xp̄s est pur⁹ hō de se/
mine dauid sicut vos credit̄ꝭ. quō
dauid in spū ꝓphetico ꝛ inspirati/
one diuia vocat eū dn̄m suū dicēs
Dixit dn̄s dn̄o m. ꝛc̄. q. d. Non ē
de cōsuetudie hoīm ꝙ pr̄es filios
suos sibi pares vocent dn̄os. sed
poti⁹ ecōuerso. Cū igitꝫ xp̄s sit do/
minus dauid vt ip̄e in p̄s. dicit. n̄
erit ip̄e dn̄s eius ꝼm hūanā natu/
rā ꝼm quā est filius eius. igitꝫ op̄/
tet ꝙ in eo sit alia natura ꝼm quā
est dn̄s eius. ꝛ illa est tm̄ diuia. ꝛ
ꝑ conseqn̄s ip̄e est ver⁹ de⁹. Item
qn̄ dauid illō dixit tūc messias nō
dum erat hō. quō ḡ dn̄s ei⁹ fuissꝫ
qui nōdū erat. igitꝫ oportet ꝼm in/
tētōem ꝓphete in xp̄o ponere aliā
naturā. s. diuinā ꝼm quā erat dn̄s
eius. ¶ Nota de expositōne illius
[Dixit dn̄s dn̄o meo] ꝛc̄. [Domi
nus] scꝫ pr̄ [dixit] filio suo. s. xp̄o
[dn̄o meo] nō ꝼm naturā ꝺ semi
ne meo sumptā. sed ꝼm ꝙ patris
est sempitern⁹ fili⁹ [sede a dextris
meis] id ē in eq̄litate diuitat̄ꝭ. ꝼm
ꝙ deus. in potioribꝫ bonis inq̄n/
tū homo p̄ oībus creaturis. [do/
nec ponā inimicos tuos scabelluꝫ
pedū tuoꝝ] i. donec oēs rebelles
tibi subiugauero volūtaria subie/
ctione. s. vt credant te verū deuꝫ ꝛ
hominē. vel coacta subiectōe vt in
die iudicij puniti saltē credāt in te
Et dicit Remigi⁹ ꝙ ly [donec] pro
infinito capitꝫ. vt sit sensus. inimici
tui ineternū subijcientꝫ pedibꝫ tuis
Ex p̄missis infert christ⁹. [Si er/
go dauid vocat eum dn̄m quō fili
us eius est.] q. d. Oportet ꝼm aliā
naturā christū eē filiū. et ꝼm aliā
dn̄m eius. Subdit euāgelista con
futatōes phariseoꝝ dicens. [Et ne
mo poterat ei respondere verbū]
Chryso. Cum dn̄s faciebat mira/
cula calūniabantꝫ dicētes. In beel/
zebub demone principe demonio
rū facit. Cum autē aliqd de ꝓphe/
tis assumit sicut hic illi⁹ veritati n̄
poterāt r̄sistere nͨ rn̄dere [neqꝫ au
sus fuit quisqꝫ ex illo die eū ap̄li⁹
interrogare] Siluerūt ergo n̄ sp̄ō
te sed quia nō habuerūt quod di/
cerent. Ex quo patet ꝙ interroga
tio eoꝝ fuit ex intentione mala et
nō ex desiderio discēdi. quod si fu
isset nō timuissent eū post illā que
stionē silēm amplius interrogare.
Quō christus ꝼm diuinitatem et
humanitatē sedeat a dextris pr̄is.
Uide in tercia p̄te sūme scti tho.
q. lviij. Et vide in ꝼmone de ascen
sione dn̄i.

De eadem dn̄ica
Sermo lxxiij

Diliges do
minū deum tuū ꝛc̄
x ¶ Notandum ꝙ hu
ius p̄cepti doctores et sancti mul/
tas dant expositōnes tamē in sen
tentia nō multū distantes. Ex il/
lis sanctus Tho. secūda secūde. q.
xliiij. vnam elicit satis rationabilē
Unde notandū ꝙ per illa tria q̄
hic posita sūt ī p̄cepto et ꝑ quartū
alibi additū dn̄s innuit oēs anie
vires et oīa q̄ in hoīe sunt ꝛ oēs
op̄ationes eius exꝉiores ꝛ inꝉiores

et totã hoīs vitã quã et totã vult in se ꝑ dilectiõez ordinari. Et ideo dicit sanct⁹ Tho. ꝑ cor debet intelligi voluntas. Quia sicut cor est ṗncipiũ oīm motuũ corꝑaliũ ita volũtas est ṗncipiũ oīm motuũ spũaliũ. Tria aũt sũt pricipia actuũ nr̃oꝝ q̃ mouent̄ a volũtate scꝫ intellect⁹ qui intelligit̄ ꝑ mentez. vis appetitiua interior q̃ significat̄ ꝑ aiaz. et vis executiua exterior q̃ significat̄ ꝑ fortitudinē. sicut addit̄ Deut̄. vi. seu ꝑ v̄tutez prout addit̄ Mar̄. xij. siue ꝑ vires sic̄ addit̄ Luc̄. x. Sic g̊ ſm eũ nobis p̄cipit̄ vt tota nr̃a intētio feratur in deũ qđ est [ex toto corde] et ꝙ intellect⁹ nr̄ subdat̄ deo qđ [ex tota mēte] ⁊ ꝙ appetitus nr̄ reguletur ſm deũ qđ est [ex tota aīa] et ꝙ exterior actus nr̄ obediat deo quod est [ex tota fortitudīe vel virtute. vel omnib⁹ virib⁹ diligere deũ.] Uel sic p̄cipit̄ nobis Prio ꝙ deũ ex volũtate nr̃a sic diligamus suꝑ om̄ia ꝙ nihil aliud plus deo. nec aliq̄d equaliter sibi diligam⁹ et vt om̄ia alia q̄ diligimus ꝓpter deũ diligamus. ⁊ hoc est diligere ex toto corde. eo ꝙ dixi ꝑ cor debꝫ ītelligi volũtas. sic g̊ hõ diligit deũ ex toto corde cũ volũtate sua. ⁊c̄. vt p̄dictuꝫ est. Scđo p̄cipit̄ nobis ꝙ dilectõ in nobis oꝑet̄ et efficiat vt ratio nr̃a deo obediat ⁊ subdatur ꝑ verã ⁊ firmã fidē in om̄ibus credēdis sine dubitatõe et sine errore et sine suꝑstitõnibus vt dic̄ Chry. ꝑ purã cognitõez et ꝑ meditatõez dei. ꝑfectõnũ suarũ. opeꝝ suoꝝ. bñficioꝝ ei⁹. et ceteroꝝ ꝑtinentiũ ad suã laudē et nr̃aꝫ salutē. et hoc est ip̄m diligere ex tota mēte, eo ꝙ vt dixi ꝑ mentē debet intelligi ratio Ita igit̄ hõ diligit deũ ex tota mēte. qñ dilectõ dei h̄ in hoīe causat vt rõ ei⁹ ⁊c̄. vt p̄dix itercõ. ⁊ quarto precipit̄ nobis vt sic diligamus deũ vt ip̄a dilectõ dei oꝑet̄ hoc in nobis ꝙ tot⁹ appetitus nr̄ sensitiuus ⁊c̄.

Scđo notãduꝫ ꝙ dictũ mãdatũ pōt tripliciť impleri. Uno mõ imꝑfecte ita ꝙ talis totalitas excludat om̄ez cõtrariũ affectũ. q̄uis nõ om̄ez extraneuꝫ. vt qñ dilectõ sic possidet hoīez ꝙ in eius intellectu. in eius volũtate in eius appetitu sensitiuo ⁊ in exterioribꝫ oꝑibus nihil est contrariũ dilectõi dei et p̄ceptis eius. quēadmodũ sũt mortalia. q̄uis multa sint ī illis extranea ad dilectõez. vt carnales affectõnes. inutiles cogitatõees ⁊c̄ pctã venialia. ⁊ h̄ fit cuꝫ hõ aliqñ de deo cogitat et de diuinis rebus. et eũ diligit ꝓpter se et sic supra omnia vt nihil aliud sibi plus aut eq̄liter et nihil vult qđ sit diuine dilectõi cõtrariũ. Et illa impletio p̄cepti om̄ibus mãdata est. quilibet em̄ vtēs rõne tenet̄ aliqñ et adminus diebus festiuis q̇bus tenemur vacare diuinis et potissime dñicis et ṗncipalib⁹ ſm scotuꝫ et adã de deo cogitare ⁊ eũ p̄dicto mõ suꝑ oīa diligere et tenetur agere nũq̄ꝫ aliq̄d dilectõni cõtrariũ. et ita impleꝫ p̄dictũ mãdatũ. etiã incipiētes et iꝑfecti īmo om̄es iusti etiã q̄ cõez ducũt iustã vitã. sicut q̇ viuũt ſm p̄cepta licꝫ nõ seruēt cõsilia vt qui viuũt in seculo in curis huius mũdi solliciti ꝓ diuitijs acquirēdis. custodiēdis ⁊ expēdēdis et cũ delectatõe vtunt̄ rebus pñtibus ꝑmissis ⁊ non ꝓhibitis, vt in

delicijs in cibis ꝛ potibus. in mol libus stratis. in p̄ciosis vestibus. ꝛ viuūt in necessario. ¶ Scd̄o mō implet̄ ꝑfectius vt cū hō totā vitā suā ad h̄ ōputat ꝛ totū suū studiū et conatū ad h̄ ponit vt deo placeat et sibi totalit̄ vniat̄. ita vt nō solū aliqñ etiā freq̄nter et q̄ntū pñs vita patitur intellect⁹ suus eleuat̄ pura fidem dei cōtēplatōz ꝛ diuiorū ꝑfectōez mādatoꝝ dei ac innūerabiliū bñficioꝝ ei⁹ q̄ nobis exhibuit creādo et redimēdo ꝛ q̄ nobis exhibz gubernādo. ac exhibiturus est glorificādo. ꝛ meditet̄ et̄ne gaudia vite. iocūditatē celestis patrie ꝛ oīm celi ciuiuz felicitatē. Et vt volūtas ñ solū aliqñ. sz vt freq̄nt̄ ꝛ q̄ztū stat⁹ pñtis vite admittit i se eliciat intēsū actū dilectōnis sup̱ oīa et q̄cq̄d hō vult aut diligit totū in deū referat vltiate. ꝛ vt oēs affectiones hoīs et desideria ac oēs exteriores op̱atōnes sūt regulate f̄m dei volūtatē et eius p̄cepta. Et illo mō pōt etiā in pñti vita impleri et impletur non ab oīibus iustis sz a ꝑfectis q̄ nō solū viuūt f̄m mādata sed etiam seruāt cōsilia eo q̄ ꝓpter deū cauēt sibi nō solū ab illicitis et ꝓhibitis. sed etiā volūtarie abstinēt ab aliquibꝫ licitis ꝛ p̱missis q̄ occupādo animū impediunt actualē motū eius in deū. vt sunt sollicitudīes circa diuitias. cure secularas. delicie in delicatis cibis et potibus et venereis actibus. et q̄zuis nō teneat̄ hō sub pena peccati mortalis ad h̄ q̄ sic freq̄nter ꝛ feruēter intellectu et volūtate eleuet̄ in deū. tñ q̄zto hoc frequēti⁹ ꝛ feruētius facit. tāto p̄dictū p̄ceptū ꝑfectius ꝛ totalius implet f̄m intētionē dei p̄cipientis que est vt hō deo totalit̄ vniat̄ f̄m oīes vires aīe ꝛ corp̱is ꝛ totā vitā suā. Et dixi notanter q̄ztū status pñtis vite patit̄. q2 corpus qd̄ corrūpit̄ aggrauat animā ꝛ terrena habitatō dep̄mit hoiez multa cogitātem ꝛ ideo nō p̄t hō in hac vita cōtinue eleuari in deū actualiter p̱ cognitōnez ꝛ amorē. q2m nō pōt hō diu esse qui cogitet de terrenis et q̄n aliqñ moueat̄ p̄mis motibus vel in aliq̄lez necessitatē corp̱alē vl̄ aliū defectū īcidat dei dilectōz et ꝯgnitōz remittētē aut ad tp̱s totalit̄ īterrūpētē. ¶ Tercō modo īplet̄ ꝑfectissime. ita vt totalitas excludat ab hoīe omnē affectū cōtrariū dilectōni ꝛ etiā oīez extraneū actū interrūpētem. et taliter pōt solū impleri in patria. ibi eīm intellect⁹ cognoscit deū p̱ clarā et intuitiuā visionez diuīe nature cōtinuā et sine intermissione. nec aliud cognoscat nisi deuz et ea eodē mō q̄ rite et rōnabiliter in deū referent̄ et volūtas f̄m totū suū posse et semp̱ sine intermissiōe actualiter deū diligit sup̱ omnia et est ꝑfecte cōformis diuīe volūtati et legi sine discrepātia et obliquatōne ab illa et erit ita de omnibus alijs viribus. ꝛc̄.

Dñica. xix. post trinitatis Sermo lxxiiij.

Ascendens

iesus in nauiculā trāsfretauit ꝛ venit in ciuitatē suā Math. ix. Notādū dñs ascēdēs in naui vt scz p̱ nauigiū de terra genesarenoꝝ rediret in galileā vñ illuc ierat veniēs i ciuitatē

suã].i.i capharnaũ.ibi em̃ factũ ẽ hoc miraculũ.vt dr Math.ij. Dicitur aũt capharnaũ ciuitas dñi. nõ qr fuerat ibi natus. aut cõceptus. vel nutritus. sz vt dic̃ Nicolaus de lyra. Capharnaũ fuit pncipalis ciuitas galilee. Nazareth vero vbi xp̃s fuit cõceptus et nutritus est. aut q̃ddã opidũ vel vicus respectu illius ciuitatis. Et ideo dr Capharnaũ ciuitas xp̃i sicut ciuitates pprie dicũtur illorum q̃ in ppinquis villis cõmorant̃. vl' sm alios dr ciuitas dñi. qr tũc qñ fuit in pncipio pdicatõis sue dñs multũ ibi morabatur ꝛ multa miracula ibi fecit [Et ecce offerebãt ei paliticũ iacẽtẽ in lecto] Et Marci. ij. Portitores cuz p̃ turba ñ possent intrare ad xp̃i p̃sentiaz de tecto domus submiserũt eũ in loco añ xp̃z. qd̃ fuit magnũ signum fidei eorum. propter qd̃ sequit̃ [Uidẽs aũt iesus fidẽ illorum] scz palitici ꝛ offerẽtiũ [ait palitico. cõfide fili remittũt̃ tibi pctã tua.] licz em̃ puulis dimittãtur pctã in fide aliena vt offerẽtiũ. nõ tñ adultis dimittũtur nisi in fide ppria ꝛ actuali. Et dñs curaturus corpus prius curauit aĩam vt Beda dicit ꝛ in h' facit dñs ad modũ periti medici q̃ pmo aufert causaz egritudĩs et postea intẽdit curatõni. infirmitas aũt hec inflicta fuit paralitico ppter pctã sua. Et ideo xp̃s pmo remouit causaz infirmitatis .s. dimittẽdo pctã et postea curauit euz et ita infirmi añ corpalẽ medicinã ãmonẽdi sũt de penitẽtia et emendatõe vite. et amoto pctõ qd̃ sepe est causa morbi cõseq̃nter amoueatur effectus. ꝛ ne manẽte pctõ nõ psit corpalis medicina sicut cũ ferrũ manet ĩ vulnere. B Et nota q sm Nicolaũ de lyra infirmitas corpalis aut alius talis defectus infligit̃ alicui a deo multis de causis. Propt̃ pctĩ punitõez prio sed nõ ppter ipius purgatõez. ꝛ talis infirmitas est q̃ddã pambulũ pene gehẽne. ꝛ sic inflicta est herodi. Uñ Actuũ. xij. dicit̃ Percussit euz angelus dñi eo q nõ dedisset honorẽ deo et cõsũptus vermibus expirauit. Et eodẽ mõ fuit de pharaone q̃ p flagella induratus est. Scd̃o mõ infligit̃ ad pctĩ cõmissi purgatõez sicut nabuchodonosor amẽtia septẽ ãnorum Dañ. iiij. Et similit̃ Marie magdalene vexatio demonuz. Et maria sorore moysi lepra ppter murmuratiõez cõtra moysen Num̃. xij. Tercõ mõ non ppter pctm̃ cõmissũ. sz ad gloriaz dei manifestandũ sicut de ceco nato dr̃ Joh. ix. Quarto mõ ppter hũiliatõez ipius ne in supbia eleuet̃. sicut Paulus dicit de seipso. ij. ad Chor̃. xij. Ne magnitudo reuelatõnũ. ꝛc̃ Quĩto mõ ppt̃ alicuius pbatõez et patiẽtie declaratiõez. vt patz de Job. versus. Job pbat. inclinat paulũ. sese mãifestat In ceco. purgat mariã ꝛ punit herodẽ. [Et ecce q̃dã de scribis] .i. in lege peritis [dixerũt intra se] cogitãdo [hic blasphemat.] blasphemare nãqz est deo aliq̃d attribuere qd̃ soli nõ cõuenit. aut ab eo remouere qd̃ sibi cõuenit. aut attribuere creature qd̃ deo ppriũ est. Ipi aũt iudei putabãt xp̃m esse purũ hoiez. et ideo cũ dixit [Remittũt̃ tibi pctã tua] putabãt eũ blasphemare. Christus aũt redarguit eos pbãdo duplicit̃ q sit deus. et q ideo nõ blasphe-

marer. Et p̄mo ꝓbat h̄ ex illo quia nō scit cogitatōes eoꝝ ⁊ secreta cordiū q̄s cognoscere ꝑ certitudinē soli deo ꝓpriū est. ꝓpter qđ dic̄ euāgelista. [Et cum vidisset iesus cogitatōes eoꝝ dixit vt q̄d cogitat̄ʒ mala in cordib⁹ v̄ris. s. false imputando mihi blasphemiā. q. d. implicite. eadē potētia q̄ cogitatōes v̄ras intueor possū et hoīb⁹ pctā dimittere. Scđo hoc idē ōndit sanādo paliticū. et ꝑ impꝛiū tāq̄ꝫ ꝓpria virtute qđ est eiusdē potestatis et solius dei ⁊ pctā dimittere. Licꝫ em̄ palisis virtute nature possit curari aliq̄n. nō tn̄ subito vt hic factū est nec ita ꝑfecte vt hō iā sūme infirmus sanet̄ vt statim possit portare lectū in q̄ iacebat. Dicit igit̄ [q̄d est facili⁹ dimittunt̄ tibi pctā tua. [an dicere]et dicēdo facere [surge et ambula]. q. d. Equalis potestatis est vtrūq̄ꝫ. q2 vtrūq̄ꝫ diuine virtutis. Cōseq̄nter cōcludit virtutē sue diuinitatis ꝑfecte. d. [Ut aūt sciat̄ʒ q2 filius hoīs habet ꝑtātē in terra dimittēdi pctā]vt de⁹. et nō vt hō pur⁹ [tūc ait palitico. surge tolle lectū tuū et vade in domum tuā. Et surrexit et abijt in domuꝫ suā. Uidētes aūt turbe]ex insolito visu [glorificabāt deū q̄ dedit potestatē talē hoīb⁹] Ex q̄ s̄m glosaꝫ patet q̄ nec de xp̄o plenā cogitatinē habuerūt q2 purū hoīeꝫ credebāt se sup alios hoīes esse et posse et hāc ꝑtātem a deo accepisse. Uel s̄m Nicolaū de lyra [vidētes turbe timuerūt] imponere sibi blasphemiā [et glorificauerūt deuꝫ q̄ dedit talē potestatē]. s. xp̄ꝫ q̄ est virtus dei patr̄ʒ [hominib⁹] idest ad salutem hominum.

Dn̄ica. xx. post trinitatis
Sermo lxxv.

Simile factū est reg. ce. hoī regi qui fecit nuptias filio suo Math. xxij. ¶ Nota q̄ in regno celoꝝ de q̄ euāgeliū loquit̄ erāt boni et mali. et ideo non vita eterna ꝑ ip̄m intelligit̄. sed eccl'ia p̄n̄t̄ʒ seculi. Et ideo ꝑ p̄mā p̄tē euāgelij dn̄s dat intelligere p̄mitiuuꝫ statū eccl'ie. et in scđa p̄te statū ipi⁹ in fine mūdi. et est sensus q̄ eccl'ia militās q̄ ad p̄ncipale negociū factū in eccl'ia. s. q̄ ad incarnatiōꝫ filij dei. et etiā ad hunc statū p̄mitiuū et similit̄ finalē similis est negocio illi de quo pabola in euāgelio loq̄tur que posset fieri ꝑ hominē regem. ⁊ ita ꝑ regnū celoꝝ h̄ p̄n̄s ecclesia sicut in alijs loc̄ʒ scripture designat̄. dicēte Greg. i ome. Sepe ī sacro eloq̄o regnū celoꝝ p̄n̄t̄ʒ tp̄is ecclesia d̄r. Un̄ ī alio loco d̄r Mittet fili⁹ hoīs āgelos suos ⁊ d̄ reḡ ei⁹ colligēt oīa scādala. Et q2 ī b̄titudīe et̄na nō sūt scādala q̄re ꝑ regnū p̄n̄s eccl'ia ītelligit̄ [Rex]aūt ille est de⁹ p̄r [q̄ fecit nuptias filio suo]q̄n̄ ꝑ īcarnatōis mysteriū ī ipsi⁹ filij ꝑsona diuinā naturā ⁊ humanā copulauit ī v̄gīali v̄ro tāq̄ꝫ nuptiaꝝ illaꝝ ꝑcioso ⁊ mōdissimo thalamo. Uel q̄n̄ ei ꝑ īcarnatōis mysteriū sc̄tām eccl'iaꝫ fide et charitate sociauit ¶ Nota q̄ he nuptie fuerūt solēnissime Prio rōe nūcij. s. angeli annūciāt̄ʒ Scđo rōe dn̄i p̄parant̄ʒ. s. toti⁹ trinitat̄ʒ. Tercio rōe sp̄osi. s. filij d̄i. Quarto rōe sp̄ōse q̄ fuit natura hūana assūpta Quito rōe thalami ī q̄ celebrabant̄ q̄ fuit

vterus virginis [Et misit ꝟuos su
os vocare inuitatos ad nuptias]
Inuitati ad nuptias fuerũt iudei.
q̇bus data fuit lex in q̃ facta est ꝓ
missio de incarnatõe christi. vt Ge
neſ. xlix. Et Deutero. xviij. Serui
aũt q̇ missi erãt fuerũt ꝓphete qui
clari⁹ denũciauerũt ea q̃ de chri/
sto obscuri⁹ in lege posita sũt aut
q̇ hortabãt iudeos expectare chri
stũ et intẽdere in eũ fide et opib⁹
bonis. sed [nolebãt venire]. i. no
luerũt ꝟbis prophetaꝝ obedire. vt
patz in libris Reg. et palip. Sic g̊
ꝑ seruos missos intelligunt pro/
phete q̇ p̄dixerũt incarnatõis my
steriũ. vt cũ veniret xp̃s cõformit
prophetijs ip̄i iudei ad ip̄m et ad
has nuptias ei⁹ ꝑ fidem venirent
Sed vt subdit. Ad hanc vocatõez
prophetaꝝ [noluerũt venire]. i. ĩ
christũ noluerũt credere. dicit int
linearis glo. D [Notandum
ꝙ longe ante xp̄i aduentũ de⁹ ꝑ ꝓ
phetas ⁊ scripturas nunciauit tẽ/
pus in q̊ christus nascitur⁹ esset.
vt patet Geneſ. xlix. vbi patriar/
cha iacob moritur⁹ dixit int cete/
ra filijs suis. Nõ auferet sceptrũ
de iuda ⁊ dux de femore ei⁹ donec
veniat q̇ mittẽd⁹ ẽ ⁊ ip̄e erit expe/
ctatio gẽtiuz. Qđ impletũ est tp̱e
herodis ascalonite sub q̊ dñs na/
tus est. Et Dañ. ix. determĩat nũe
rus annoꝝ q̇ adhuc restabat vsq;
ad xp̄i aduentũ. Et licz dicãt iudei
xp̄m nõ esse nec fuisse messiã tñ ꝓ
pter illa ⁊ alia silr̃ia testimonia scri
pture cogunt mlti eoꝝ. vt dic Ni/
colaus de lyra. Et ego a plrib⁹ eoꝝ
audiui ꝙ messias tũc nat⁹ sit q̃n/
do templũ iacob et hierlm destru
ebantur ꝑ romanos. Sed dicunt

ꝙ nondũ sit mũdo reuelatus. Et
cũ vbi sit q̃rit. Dicũt aliq̇ ꝙ sit vi/
uens cũ angelis sicut vixit moyses
cum deo. xl. dieb⁹ in monte synai.
⁊ expectat ibi voluntatẽ dei đ ostẽ
dendo se mundo. Alij dicunt ꝙ sit
vltra montes caspios expectãs p̄
ceptũ dñi đ liberatõe populi. Alij
dicunt ꝙ vadit ꝑ mundũ tãq; le/
prosus ſm illđ Ysa. liij. Et nos re
putauim⁹ eũ q̃si leprosũ ⁊c. Quo
usq; ex p̄cepto dñi appareat in ꝟ/
tute ad liberãdũ pplm ex ꝟuitute ĩ
qua est. ⁊ sic đ alijs figmẽtis hmõi
friuolis et volũtarijs. Silr de⁹ ꝑ
sacrã scripturã ⁊ ꝓphetas p̄nũcia/
uit locũ in q̊ nasceret christus. vt
Michee. v. vt ꝙ victur⁹ essz man
suete et ĩ paupꝑtate. vñ Zachar. ix.
Ecce rex tuus venit tibi mãsuetus
⁊ ip̄e paupꝑ. p̄nũciauit quoq; mira
cula q̃ opatur⁹ erat. vñ Ysa. xxxv.
Deus ip̄e veniet et saluabit nos ⁊
tũc apient oculi cecoꝝ et aures sur
doꝝ patebũt. tũc saliet claudus si
cut ceru⁹. Et Ysa. xlij. Dedi te ĩ fe/
dus populi in lucẽ gentiũ. vt ape
rias oclos cecoꝝ ⁊ educas de con/
clusiõe vinctos de domo carceris
sedentes in tenebris. Postrẽo p̄/
nunciauit modũ moriendi xp̄i. scz
quõ moritur⁹ esset. vt qz in hũili/
tate et patientia ex ꝑte christi. et in
maxima crudelitate ex ꝑte iudeoꝝ
occidentiũ. vñ Ysaie. liij. Sic ouis
ad occisiõem ductus est. ⁊c multa
q̃ ibi ponunt. hec eñi oĩa st ma/
nifeste impleta in christo dño. ⁊ ĩ
ip̄o solo. quare ip̄i manifestũ per
hibent testimoniuz ꝙ ip̄e est vere
messias. Et omnia predicta et a/
lia similia ad hoc de domino deo
prenunciata erant in scripturis vt

cognoscerēt ⁊ eum recipent fide ⁊ amore ⁊ salui fierēt E. Sed dic̄ euāgeliū. Ipi aūt venire ad nuptias et in xp̄m dn̄m credere noluerūt. ꝓpter qđ [Iterū misit alios seruos] .s. qui de ꝓpinꝙ nūciauerunt aduētū xp̄i vt iohānē baptistaꝫ et etiā discipuli xp̄i erant a xp̄o missi in oēm terrā. ciuitatē et locū q̄ ipe venturus erat Luc. x. d. [Dicite inuita.] .s. iudeis [Ecce prādiū meū paui] .i. doctrinā iusticie et mēsaꝫ scripturaꝝ ex oībus ꝓphetis ordinaui vel vitā eternā in xp̄o omībꝫ p̄paraui et aperui q̄ in eū credunt et opera bona q̄ ad fidem ꝑtinent vsqꝫ in finē [Et ecce thauri mei] .i. patres noui testamēti crediderunt et tā firmiter ꝙ ꝓ illo multa passi sunt et aliqui mortui ⁊ bona oꝑa ꝓ vino harū nuptiarū adipiscēdo vsqꝫ in finē oꝑati sūt illos cōstitui illoꝝ exempla sequimini. [Thauri mei et altilia mea occisi sunt] ꝑ thauros intelligūtur p̄res veteris testamēti. vn̄ Grego. in omel. Luꝫ ex ꝑmissione legis acceperunt q̄tenus aduersarios suos odij retributione ꝑcuterēt. vt ita dicam q̄d erāt nisi thauri q̄ inimicos suos virtutis corporee cornu feriebāt. per altilia q̄ sūt aues domi alite et impinguate significant p̄res noui testamēti q̄ per gratie pinguedinē a terrenis desiderijs ad sublimia cōtemplatōnis sue penis subleuant Sicut aūt talia ad l̄raꝫ in cōuiuijs occidi solēt vt corā inuitatis ad mēsam ponant vt inde reficiant Ita sancti p̄res tā noui q̄ꝫ veteris testamēti q̄ missi ad p̄dicādū dn̄ice incarnatōnis sacramētū multiplicē ꝑsecutionē ꝑtulerunt mores et doctrinā seq̄mur. Vn̄ Gregorius in omel. [Thauri mei et al. m. occisi sūt] ac si dicat. patrū p̄cedētiuꝫ mores aspicite et remediū vite vr̄e cogitate et opeꝝ vestroꝝ. q2 si aliq̄d vobis ad scte vite exempla deficit. videt in p̄oꝝ patrū vtriusqꝫ testamēti gestis reꝑiri posse. nō em̄ aliq̄d ad sctām vitā ꝑagendā vel fidē saluādā nobis impossibile credamus cū tale in aliq̄ ip̄oꝝ inuenimus p̄fuisse Et h̄ est qđ dicit. b. Grego. Thauri et altilia mactati memorat. q2 omnipotēs deus cū verba audire nolumus adiūgit vt oē qđ impossibile credimus tāto nobis ad sperandū fiat facilius q̄ꝫto per hoc trāsisse et alios vidimus [Venite ad nuptias] s̄m Chrys. Non pedibus. sꝫ fide et moribus. s. credēdo diligēdo ⁊ oꝑādo. [Illi aūt neglexerūt et abierūt alius ad villā. alius ad negociationē. reliq̄ vero tenuerūt seruos eius. et cōtūelia affectos occiderūt] Grego. In villā ire. est labori terreno imoderate icūbere. In negociationē vero ire. est actionū seculariū lucris inhiare. qn̄ igit alius intētus labori terreno ali⁹ mūdanis curis hui⁹ deditus misteriū incarnatōnis pēsare et s̄m illud viuere dissimulat. q. ad villā vel negociū ꝑgēs venire ad nuptias regias accusat [reliq̄ aūt tenuerūt seruos et cō. af.] et ad l̄raꝫ verū est de p̄ncipibus ⁊ maioribꝫ populi israel q̄ tā antiq̄s ꝓphetas q̄ꝫ modernos apl'os q̄ p̄dicabāt icarnatiōis misteriū cōtumelijs multis affecerūt. et nōnullos occiderūt sic dn̄s eis iproperat Mat. xxiij. di. Ecce ego mitto ad vos ꝓph̄as et sapientes. ⁊c. F

¶ Et nota q̄ inter iudeos q̄ xp̄m in carne veniētē nō receperunt triplex genus distingui potest. Primi sūt populares q̄s terrenarū reruꝫ occupatō sepat a xp̄o et intelliguntᷓ p illos q̄ dicūtur missi in villam. Scd̄i sunt sacerdotes q̄ sola auaricia ducti ip̄ꝫ recipe noluerūt et intelligitᷓ p illū q̄ ad negotiatōꝫ accessit. Tercij vero sūt q̄ odio vel inuidia in mortē xp̄i et discipuloꝝ malignati sūt. et intelligitᷓ p illos de q̄bus dr̄. [Reliq̄ vero te. s. ꝛc̄.] Et illð est qð dic̄ Chry. sup Mat. Per occupatōēꝫ ville populares iudeoꝝ significantᷓ q̄s mūdi dilectio sepat a xp̄o. p negociatōꝫ aūt sacerdotes ceterosq꜄ tēpli mistros significat q̄s lucri obtētu veniētes ad ministratōꝫ legis ꝛ templi auaricia sepat a fide de q̄bus nō dixit q̄ malignati sūt sed neglexerunt. qui aūt odio aut inuidia xp̄ꝫ crucifixerūt illi malignati sūt. Seq̄tur in lr̄a. [Rex aūt cū audisset iratus ē. Vn̄ Hiero. Qn̄ iuitauit ad nuptias ꝛ agebat opa clemētie hoīs nomē appositū est. qn̄ aūt ad vltionē venitᷓ hō siletᷓ et rex tm̄ dicitur [Cū audisset] p euidētiā facti suos nūcios cōtemni et p sanguis effusionē pphetarū ap̄loꝝ et martirū eo mō q̄ ad cayn dictū est Vox sāguis fr̄is abel clamat ad me de terra. [Iratus est] Chryᷓ. Ira in dō nō ppꝛie ꜩ transsūptiue dr̄. tūc em̄ irascitᷓ qn̄ vlciscitᷓ [Et missis exercitibus suis pdidit homicidas illos et ciuitatē illoꝝ succēdit] ꝭm Hiero. et Chry. Ad lr̄am p exercitus missos intelligim⁹ romanos sub duce vespasiano et tyto q̄ occisis popul' iudeoꝝ p̄uaricatricē succēderūt ciuitatē. ꝭm vero Grego. p exercit⁹ intelligūtᷓ angeloꝝ agmina. dicit em̄ sic Angeloꝝ agmina sᷓ exercitus reg̃ nr̄i [missis ḡ exercitibꝫ] extinxisse homicidas dr̄. q꜄ in om̄ibꝫ eis iudiciū p āgelos exercetᷓ [homicidas ḡ pdidit.] q꜄ pseqūntes etiā īᷓemit [ꝛ citatē eoꝝ succēdit] q꜄ eoꝝ nō solū aīe. ꜩ et caro in q̄ habitauerᷓt eterne gehēne flāma cruciatᷓ. Et q꜄ vt ait Gregori⁹: Rex q̄ se iuitātē cōtemni cōspicit filij sui nuptias vacuas nō habebit. ppᷓ qð sequitᷓ. [Tūc ait seruis suis] .s. ap̄l'is et eorū seq̄cibꝫ [Nuptie q̄dē pate sūt] .i. omne sacrm̄ incarnatōis est pactū. vtpute xp̄i natiuitas. passio. resurrectō ꝛc̄. Sꝫ iudei [q̄ sūt inuitati] p̄mit⁹ et etiā vocati p xp̄m et ap̄l'os [Nō fuerᷓt digni] .i. nō credebāt se dignos. idcirco [ite ad exit⁹ viarū.] Ubi ꝭm Hiero. et Remigiū p exitus viaꝝ intelliguntᷓ diuerse secte gētiliuꝫ q̄ nō erāt in via mādatorū dei. ad illas em̄ gentes iuerūt ap̄li iudeis nolētibꝫ xp̄i fidē recipe. sicut habetur Actuū. xij. dicentibꝫ paulo et barnaba ad iudeos. vobis optebat p̄mū loq̄ verbū dei. sed q̄m repulistis illud et indignos vos iudicastis eterne vite. ecce ꝯuertimur ad gētes [et q̄tq̄t iueneritꜭ vocate ad nuptias] ad fidē sine psonarū acceptōe [et egressi serui ei⁹] de iudea [in vias] .i. ad om̄es hoīes cuiuscūq꜄ status. cōditōis aut modi viuēdi extiterit. [cōgregauerᷓt oēs q̄s inuenerunt bonos et malos]

Si Diceres Inter hos qui foris sūt etiā boni inuēti sūt. Rn̄detᷓ q̄ hec dr̄na bonoꝝ et maloꝝ pōt p̄mo intelligi sic. q̄ anq꜄ p ap̄l'os

vocarenť ad fidē fuerūt boni sicut
de cornelio legiť Actuū.x. Uel ꝑ
bonos intelliguntť illi q̄ añ vocati
onē viuebāt fm rectitudīez iudicij
naturalis de q̄bus loquiť apl'us
ad Rom.i. Cū em̄ gētes q̄ legem
nō hñt naturaliter ea q̄ legis sunt
faciūt ipi sibi sūt lex. ꝑ malos aūt
illi intelligūtur q̄ añ vocatōnez vi
uebāt cōtra rectū dictamē natura
lis rōnis. Uel fm Grego. intelli/
gunť ꝙ post vocatiōz ⁊ fidei susce
ptionē sūt in eccl'ia boni et mali ꝓ
miscue Et ita ipa q̄litate ꝯuiuātiū
oñdiť ꝙ ꝑ has regis nuptias pñs
eccl'ia designať in q̄ cū bonis ⁊ ma
li cōuiuūt. Boni etiā nusq̄ʒ sūt so
li nisi in celo et mali soli nusq̄ʒ nisi
in inferno. Hec aūt vita q̄ inter ce
lū et infernū posita est sicut in me
dio subsistit ita vtrarūq̄ʒ ꝑtium ci
ues cōiter recipit [Et implete sunt
nuptie discūbētiū] glo. interlineaľ
qꝛ crediderūt q̄tq̄t ꝓordiati erant
ad vitā eternā. Sequiť scđa ps in
q̄ ad modū ꝓphetaꝝ loquiť de fu
turo tanq̄ʒ sit ꝑteritū.d. [Et intra
uit rex vt videret discūbētes] h̄ ad
scđm aduētū ei⁹ de die iudicij ad
discernēdū merita singuloꝝ [et vi
dit hoīez] ꝑ vnū hoīez intelligunť
oēs q̄ in malicia sūt sociati. siue to
tus cetus maloꝝ [nō vestitū veste
nuptiali] .i. charitate fm Grego.
Uñ dic ipe in omel. Intrat ei ad
nuptias. sed cū nuptiali veste nō
intrat q̄ in scā eccl'ia exñs fidē ha
bet sed charitatē nō habet. recte ei
charitas vestis nuptialis vocatur
qꝛ hāc i se cōditor nr̄ habuit cū ad
eccl'ie sibi sacrāde nuptias venit. so
la q̄ppe dilectōe dī actū ē vt ei⁹ vni
genit⁹ mētes sibi electorū hoīm
vniret Uñ ipe i euāgelio Joh. iij.
loquiť. Sic deus dilexit mūdū vt
vnigenitū. s. ⁊c. Et subdit Nos su/
mus frēs q̄ in nuptijs verbi dei
discūbim⁹. qui iā in eccl'ia habita/
mus. qꝛ scripture sacre epuľ pasci/
mur qui ꝯiūctā deo eē eccl'iaʒ gau
dem⁹. Sʒ ecce rex ad nuptias in/
grediť in die. s. iudicij et cordis nr̄i
habitū cōtēplať et ad eum quē tūc
charitate vestitū nō inuenerit dic
[Amice] ꝑ fidē. sʒ nō amice ꝑ opa
tōʒ [quō huc intrasti nō hñs vestē
nuptialē] .s. charitatez. [at ille ob
mutuit] Hiero. In tpe em̄ illo n̄
erit loc⁹ exclusiōis. excusatōis nec ne
gādi facultas. cū oēs angeli ⁊ mū
d⁹ ipe testes sint pctōꝝ Grego. qđ
dici sine gemitu nō pōt. in illa di/
strictōe vltie icrepatōis om̄e argu
mētū cessat excusatōis. q̄ppe qꝛ il
le foris increpat q̄ test⁊ cōscie intus
aīm accusat [Tūc dixit rex mistr⁊.
Ligat⁊ manib⁹ et pedib⁹] pedes sc̄
affect⁹. manus opa. ⁊ hec ligabunť
in morte i iudicio ꝑticulari. vel in
fine seculi in iudicio vniuersali. qꝛ
tūc nō erit ap̄li⁹ facultas bñuolē/
di vel opandi. ꝓpť qđ dic Grego.
Hic liganť man⁹ ⁊ pedes ꝑ discre
tiōz snīe q̄ mō a ꝓuis opib⁹ ligari
noluerūt ꝑ melioratiōez vite. Uel
fm Origenem. Tunc ligat pena
quos modo a bonis operib⁹ ligat
culpa. Pedes em̄ qui iam negli/
gunt egruʒ visitare. Manus que
nihil indigētibus tribuūt ab om/
ni opere iam ex voluntate ligan/
tur ex vicio tunc inuite ligabun/
tur in supplicio. [Mittite eum ī
tenebras exteriores.] Unde bea/
tus Gregorius. Interiores q̄ppe
tenebras dicimus cecitatez cordis

exteriores ꝓ tenebras eternã noctem damnatõis. Tũc igiꝶ dãnatꝰ ꝗꝫ nõ interiores sed in exteriores tenebras mittiꝶ. qꝛ illic inuitꝰ ꝓijciꝶ in mortẽ damnatõnis q̃ hic sponte cecidit in cecitatẽ cordis. ibi erit fletus et stridor dentiũ. Et merito ẜm Gre. vt illic dentes strideant q̃ de edacitate gaudebant. illic ocli defleãt q̃ illic ꝑ illicitas concupiscẽtias versabanꝶ. q̃tinus singula q̃qꝫ mẽbra suppliciis subiaceãt q̃ hic singulꝰ viciis subiecta ꝶuiebãt [Multi sunt vocati] ad fidẽ [sed pauci electi ad vitã] Et lꝫ mlti sint electi sed isti omẽs pauci dicunꝶ ꝑ cõꝑatõeꝫ ad istam magnã multitudinẽ dãnãdoꝝ. Sicut em̃ ꝛ in ecclesia multitudo bonoꝝ ꝑua ẽ per compatõem ad multitudinẽ maloꝝ. Propter h̃ Aug. sup ps. xxv. cõparauit ecclĩam auene in q̃ grana ꝑmixta cũ paleis valde paucio ra sunt q̃ꝫ palee. imo sic latitãt sub paleis vt quasi nulla videanꝶ vsqꝫ auena ventilabiꝶ.

Dñica. xxi. post trinitatis. Sermo lxxvi.

Erat quidã regulus cuiꝰ filiꝰ ĩfirmabaꝶ capharnaũ. Joh. iiii Nota ẜm Chryso. Dicꝰ est regulꝰ qꝛ fuit de familia regis herodis vel cesaris. habẽs tũc in iudea aliquã ꝑtãtẽ. qꝛ deputatus ad custodiã galilee manẽs ĩ capharnauꝫ q̃ fuit metropolꝰ eiꝰ [Hic cũ audisset qꝛ iesus venit a iudea ĩ galyleã abiit ad eũ et rogabat euꝫ vt descẽderet ꝛ sanaret filiũ eiꝰ. incipiebat em̃ mori] ẜm Theophilũ h̃ aliq̃ntulũ credidit in xp̃m ꝓpꝶ miraculũ in chana factũ de q̃ audiuerat q̃uis nõ ꝑfecte cognouerit eiꝰ diuitatẽ. potuit eniꝫ esse ꝙ crederꝫ christũ esse puꝝ hoĩem sed tñ prophetã et dei amicũ. et iõ licꝫ crederet ꝙ posset sanare filiũ suũ sicꝫ potuit cõuertere aquã in vinũ. ꝛ sicut ꝓphete mlta miracl̃a fecerũt. ex q̃ eius diuitatẽ nõ nouit credidit ꝙ h̃ nõ possꝫ facere nisi corpalꝛ presens esset. sicut et helizeꝰ nõ potuit suscitare filiũ sunamitis ĩ absẽtia quem tñ suscitauit in pñtia. ꝛ ideo petiit vt descẽderet capharnaum. Et imꝑfectõem fidei et tarditateꝫ ad credẽdũ dñs redarguit. iõ seqꝶ [Dixit ꝰ iesus ad eũ. Nisi signa et ꝓdigia videritis nõ creditis] cũ tñ ille crederet. q̃ em̃ salutẽ filio suo q̃rebat ꝓcul dubio credebat. Notãdum ꝙ in xp̃o sunt due nature. s. diuiã q̃ ip̃e semꝑ est. sꝑ fuit ꝛ erit. ĩmo necessario nõ mutaꝶ. Alia est hũana quã ex tꝑe assumpsit ꝛ sibi vniuit in casto vtero intemerate virginis [I] Scd̃o notãdũ ꝙ diuina natura ẽ vbiqꝫ ꝛ in om̃i creatura ꝑ essentiã ꝑsentiã et potentiã dicente dño Hiere. xxiii. Ego celũ ꝛ terrã impleo. sicut h̃ dclarat magister ẜmo sniaꝝ di. xxxvii. ꝑ multas scripturas. ꝛ sic xp̃s dñs ẜm diuinam naturã est vbiqꝫ et ĩ om̃i re. sed ẜm humanã naturã tũc nõ erat nisi ĩ vno loco in q̃ ip̃m regulus etiã vidit. et mõ ẜm hũanã naturã nõ nisi ĩ celo ꝛ sub sacro. põt poni exemplũ ẜm phos. Aĩa ẽ indiuisibilis ꝛ tota in q̃libꝫ ꝑte hũani corpis etiã ẜm sctõs. Silr Augu. in epl̃a ad Hiero. de origine anie. ꝛ allegat mgr̃ vbi supra. dicit, sic.

Et allegat mgr̃ vbi s̃. dic̃ sic. Aia ꝑ oēs ꝑticulas corꝑis tota adest simul nec mior in miorib⁹ nec maior in maioribus. Et etiā diuia natura est tota in omi re ꝛc̃. Itez aia licet eadez sit in pede vel manu. vt pute visione ꝛc̃. Itē Auerrois posuit vnū intellectū in omib⁹ et ita ille intelligit aliq̇d in me qđ nō in te. Sic intelligamus ꝑporcō nabilit̃ de xp̄o dn̄o ꝙ vbiqȝ est. ſȝ hūana natura nō vbiqȝ est. sic visio n̄ est in pede. et sic etiā hūana natura nō est xp̄o vbiqȝ vnita ſȝ tm̄ in certis locis. Ex istis patȝ rn̄sio ad q̄stionē Grego. ad quā etiā ip̄e rn̄det Querit mgr̃ vbi. s̃. Quō xp̄s insit omibus. ꝛ ꝙ tn̄ corꝑaliū reꝝ inq̇natōibus nō cōtamiat̃ Rn̄det ꝙ illō friuolū est q̄rere nec rn̄siōe dignū. cū etiā spūs creatus sordibus corꝑis etiā leprosi vel quōcūqȝ polluti inq̇nari nō pōt Sol q̊ȝ radios suos sine sui pollutōe effūdit suꝑ loca et corꝑa nō solū mūda sed etiā imūda ꝛ sordibus fetētia. s. q̊ꝝ cōtactu hoies ac q̄dā alie res inficiunt̃. solis vero radij ipolluti et icōtamiati ea cōtingētes existūt. Nō est g̊ mirandū si essentia diuia oīno simplex icōmutabilis oīa replet et oibus creaturis essentialiter inest. nec tn̄ cuiusqȝ sordibus cōtaminat̃. Et post pauca Si ergo visibilia mūda inuisibilibus imūdis cōtingi pn̄t et nō cōtaminari. q̄ȝto magis inuisibilis ꝛ incōtaminabilis veritas. Et hec est sententia Aug. in de agone xp̄iano q̇ rn̄det. d. Mementote q̇d petijt et apte cognoscetis qꝛ in fide dubitauit. poposcit nāqȝ vt descēderet et filiū suū sanaret. carnalē g̊ pn̄tiaȝ dn̄i q̄rebat q̇ ꝑ spm̄ nusq̄ȝ deerat. min⁹ g̊ de illo credidit quē nō putabat posse salutē dare nisi pn̄s essȝ et corꝑe. Si ei ꝑfecte credidisset ꝑculdubio sciret qꝛ nō esset loc⁹ vbi nō esset de⁹. salutē g̊ filio petijt et tn̄ in fide dubitauit. qꝛ eū ad quez venerat potentē ad curādū credidit et tn̄ morieti filio absentez esse putauit Seq̇tur [Dixit ad eū regulus Dn̄e descēde ꝑusq̄ȝ moriat̃ filius meus] Chryſ. Audi q̄liter adhuc xp̄m trabit q̄si nō posset eum post mortē suscitare Et vt Grego. dicat Dn̄s q̇ rogat̃ vt vadat ꝙ nō desit vbi iuitatur indicat in hoc ꝙ solo iussu salutē reddidit qui solo nutu omia creauit. ꝑpt̃ qđ sequit̃. [Dicit ei iesus Vade filius tu⁹ viuit] .i. ꝑfecte sanitati restitutus est

R[esolutio]. Ex dictis triplicit̃ ei⁹ dep̄hendit̃ ifidelitas Prio in h̄ ꝙ in xp̄o supposuit defectū pn̄tie in omi loco. qꝛ rogauit eū descēdere ac si nō esset vbiqȝ Scđo defectū potētie dicēs [ꝑusq̄ȝ moriat̃] ac si nō possȝ eū suscitare. Tercō defectū scie. qꝛ credidit xp̄ȝ ignorare infirmitatez pueri. Ex h̄ āt ꝙ xp̄s n̄ descēdēdo ſȝ iubēdo sanitatē filij sui predicit remouet a regulo imꝑfectiōȝ fidei q̄ nō credebat xp̄m corꝑe absentez posse filio ꝯferre salutē. ꝛ ideo subdit euāgelista [Credidit hō s̄mo/ni quē dixit illi iesus] s̄m glo. Credidit xp̄m ꝟbo sanasse filiū cū dic̃ [Vade filius tu⁹ viuit Et abijt.] Cryſ. dic̃ Credidit sed nō integre siue sane Nota ꝙ dn̄s aliq̄n ad sanādos morbos aut suscitādo mortuos corꝑalit̃ accessit vt Math. xiij. ad filiā ꝑncipis Et Joh. xi. ad lazaꝝ. et h̄ ideo vt corp⁹ suū tanq̄ȝ

diuinitatis organū et deo plenum virtuosū donarz. Aliqñ aūt in absentia sanauit. vt seruū cēturionis Math. viij. Et filiam chananee Math. xv. et hic filiū reguli vt ostēderet se deuz esse qui omnibus pñs est ⁊ cui oīa ad nutū obediūt ꝛc. Querit hic cur dñs nō inuitatus vt iret ad fuū cēturionis promisit se iturū. d. Ego veniā et curabo eū vt habet Math. viij. Et inuitatus a regulo ad ꝓpriū eius filiū descēdere recusauit. Rñdetur fm Chry. ꝙ ideo qꝛ cēturio firmiorē et pfectorē habuit fidē de xpo vt patet ex xpi testionio q̄ de eo dixit. Amen dico vob non inueni tātā fidē in israel. Et ideo eius fides fuit roborāda et nutrienda qđ fiebat p hoc ꝙ dñs benigne respondit se iturū et sanaturū eius seruū et etiā manifestāda fuit ad alioꝝ informatiōz sicut et manifestabat p hoc ꝙ dño. d. Ego veniā et curabo eū cēturio rñdit Dñe nō sū dignus ꝛc. Sed regulus imꝑfectaz habuit fidez. nesciebat eñ ꝙ dñs absens corpe possz sanare. vt ergo dñi virtutē effectu cognosceret nō descēdit. sed corpe absens eius filiū sanauit. fm Grego. in omelia rñdet ꝙ dñs attēdens in regulo tpalē potētiā et diuitias ne videretur talia honorare ad eiꝰ filiū ire recusauit. attendēs vero in cēturionis seruo naturā ne ipm despicere videret ꝓpter pauptatē. ppt conditionē seruilē dixit se iturū ad eū informans ex hoc hoīes ne ꝓpter diuitias honorarēt psonā. ꝓpter pauptatē aut fuitutē despiciāt naturā ad dei imaginē factā in q̄ nulla supbia retūdit et imprudentia. qꝛ multotiens ꝓpter tpalia honoramus indignos. et ꝓpter inopiaz despicimus innocētes. vide de h Grego. in omel. L ¶ Circa h notādū ꝙ vt dicit. s. Tho. secūda scđe. q. lxiij. Honor ē q̄dā testionū virtutis. ꝓpter qđ dicit. i. ethi. Honor est exhibitio reuerentie in testioniū virtutis. Et vt dicit sctūs Tho. scđa scđe. q. ciij. Hmōi testifica tō corā homibus q̄ nō vident cor sed solū fieri p aliqua exteriora et sensibilia signa vtpute sicut cū aliquis ore pnūciat excellētiā alterius vel factis et gestib. vt sunt inclinatō vel genuflexio. ꝛc. vel exterioribꝫ rebꝫ vt sūt exenioꝝ ⁊ munerū oblatō vel bñficioꝝ collatio. ¶ Scđo notandū vt vult. s. Tho. vbi sup ꝙ duplex est virtꝰ. s. ꝓpria et aliena. Ex p̄dictis patet p̄mo sicut etiā infert. s. Tho. q. lxiij. ꝙ sola virtꝰ est debita causa honoris. nec ꝓpter aliqđ aliud pōt licite alicui honor exhiberi. ꝓpter qđ Aresto. dic. i. Eth. ꝙ honor est ꝓpriū p̄miū virtutis q̄si exhibetur honor in q̄ nō est virtus vel excellentia ꝓpria vl aliena tūc est falsū testimoniū et exhibet honor ei cui nō debet honor. Scđo pꝫ ꝙ lꝫ rōe ꝓpe virtutis p̄ncipaliter hō sit dignus vt vult Aresto. iiij. ethi. cū dic Soli boni sūt honorādi. tñ vt dicit. s. Tho. etiā rōne aliene virtutis hoīes honorādi sunt si sūt mali inq̄ntū gerūt psonā dei et cōitatꝭ cui pficiunt et in ipis honorāda est sicut in imagine honorat rex. ꝛc. sic deus in his q̄ eius psonā gerūt. eadē etiā rōne pentes et dñi nři sunt a nobis honorādi. ꝓpter h ꝙ pticipāt diuinā dignitatē qui est oim

pater et dñs. vñ Exodi. ij. dr. Ho
nora prem tuũ et mrem tuã. &c. et
p me ad Thi. v. Quicũqz sũt sub
iugo serui dños suos honore di
gnos arbitrent. diuites aũt hono
rãdi pp̃ter hoc q maiorez locũ in
cõitatibꝫ obtinet. ad hoc obligati
vt diuitijs et potẽtijs suis subue
niãt. et rẽpublicã dirigãt Et aliqui
diuites spãliter honorãdi sunt ha
bito respectu ad prudẽtiã et indu
striã qua iusta et recta intẽtõne la
borãtes bona sua acq̃siuerũt de q̃
bus tota regio. vel ciuil' cõitas me
li9 valere p̃t Si ãt aliqs honorarz
diuitẽ solũ intuitu diuitiarꝫ tanqꝫ
diuitie faciãt ip̃m honore dignuz
Aut si qs diuites z potẽtes hono
raret vt ab eis pmoueat. aut vt di
ues fiat. sicut faciũt ip̃i adulatores
et cupidi pctm̃ acceptionis psona
ruz cõmittit. qz ex indebita causa
honorat. pp̃ter qd Jacobi. ij. dicit
Si introierit in cõspectũ vr̃m vir
habens anulũ aureũ in cãdida ve
ste. introierit z paup in habitu sor
dido. et si intẽdatis in eũ q̃ indut9
est veste p̃clara et dixeritis ei Tu
sede hic bene. Pauperi aũt dicat
Tu sta illic aut sede sb scabello pe
dũ meorꝫ. Nõne iudicatis apd vos
metip̃os et facti estis iudices cogi
tatõnũ iniquarꝫ. Dicit glo. Quicũ
qz diuitẽ pp̃ter diuitias honorat.
Sequit in lr̃a [Jam aũt eo descẽ
dente serui occurrerũt ei et nũcia
uerũt dicẽtes. qz filius ei9 viuerz.]
Chry. Serui obuiauerũt. non vt
ãnũciarẽt solũ. sꝫ quasi estiantes
de reliquo supfluã esse christi pre
sentiã quẽ credebãt accedere. [In
terrogabat aũt horã ab eis in qua
melius habuerat. Et dixerũt ei. qz
heri hora septĩa reliq̃t eũ febris.]
Chry. Uide q̃liter miraculuz ma
nifestũ est. nõ eñi simpliciter. neqꝫ
vti alijs cõtingit a periculo erutus
est. sed repente et simul vt appeat
nõ esse ex nature cõsequẽtia qd fie
bat. sed ex xp̃i actõne [Cognouit g
pat qz illa hora erat in qua dixit
iesus Uade filius tuus viuit. &c.]
Et sic certe cognouit q ad p̃ceptũ
xp̃i puer sanatus erat. et non casu.
nec virtute nature [Et credidit ip̃e
et dom9 ei9 tota] .i. oĩs familia ei9

Dñica. xxij. post trinitatis
Sermo. lxxvij.

Simile est re

gnũ celorꝫ hoĩ regi q̃ volu
it ratõnẽ ponere cũ seruis
suis. Math. xviij. Nota
fm Remigiũ Regnũ celorꝫ est ec
clesia militãs in q̃ dñs opat h qd
pñs pabola loquit. Sꝫ [hõ rex]
xp̃s dñs. [Serui] aũt sũt hoĩes
[Sil'e factũ est regnũ celorꝫ] quia
xp̃s dñs opat in ecc'ia sua militã
te. Sil'r ei negociuz de q̃ pabola
illa loq̃t qd factũ ẽ vel fieri potuit
p hoĩez regẽ. qz ip̃e dñs fm Orig.
icipit rõnez ponere cũ hoĩe spũal'r
qñ anĩa exit d corpe z pñtat ꝯspe
ctui ip̃i9. z cũ oĩbꝫ general'r i extre
mo iudicio. tũc ei vnũquẽqꝫ optet
reddere rões de cogitatõibꝫ locutõ
nibꝫ et opibꝫ dicẽte aplo Ro. xiiij
Unusq̃sqꝫ p se reddet rõez coram
do. Per fuũ q̃ debat. x. milia tale
ta fm Aug. i d vbis dñi interptat
pctõr q̃ ꝯ oĩa p̃cepta offẽdit. et mł
totiẽs ꝯtra qõlibꝫ. Uel fm Remi
giũ. x. milia talẽta debuit q̃ d inũe
rabilibꝫ pctis re9 fuit. [Cum autẽ
nõ haberet vñ redderet] qz null9

possit ꝓ pctō satisfacere deo saltē
ad equalētiā. Vide ḡ de hoc scotū
et alios sup̄.iiij.dis.xv.[Iussit eū
dñs suꝰ venūdari ⁊ vxorē eiꝰ ⁊ fili
os et oīa q̄ habuit et reddi.i. ꝑpe/
tue dānari corꝑe ⁊ aīa vt fuus sit
malignoꝝ spirituū et illoꝝ duro
subiaceat dñio. Quia dīc Augꝰ.in
de q̄stionibꝫ euāgelij. Exp̄ciū vēdi
ti est suppliciū dānati ⁊ h̄ erit in re
oībus q̄ in rōne fiēda in extremo
iudicō debitores iuenient. nūc aūt
in hac vita vt dīc Chry. dñs pctōri
taꝫ dure cōmiatꝰ est vt tritꝰ ꝑ has
minas supplicet deo et sic hāc pe/
naꝫ euadat. Et h̄ facit sicut scribit
[Pcidit aūt seruus ille rogabat eū
d.patiētiā habe in me ⁊ oīa reddā
tibi.] illud significat pniam pctōr̄
qui detestatur oīa pctā sua cū emē
dādi ꝓposito et satisfactōe f̄m dei
ordiatōꝫ. sequit[Misertus auteꝫ
dñs serui illius dimisit eū et debi
tū dimisit ei.] Chry. Vide diuini a/
moris supabūdātiā petit seruꝰ soli
us tpis dilatōeꝫ. ip̄e maius eo qd̄
petit dedit. s. dimissionē et cōcessio
nem totius mutui. Et ita deus cō
trito nō solū dimittit pctā. sed etiā
infūdit grāꝫ. ⁊ si ꝑseuerat vult ad/
dere vitā eternā.[Egressus aūt ser
uus ille inuenit vnū de cōseruis su
is q̄ debebat ei cētū denarios et te
nēs suffocabat eū dicēs. redde qd̄
debes. Et ꝓcidēs cōseruus eius ro
gabat eū. d. patiētiā habe in me et
oīa reddā tibi. ille auteꝫ noluit. sed
abijt et misit eū in carcereꝫ donec
redderꝫ vniuersū d̄bitū.] Nota
ta ꝙ f̄ꝫ Chry. int̄ pctā q̄ ꝯmittunt
in deū sic blasphemia et hmōi. et
pctā q̄ ꝯmittūtur i hoīeꝫ vt furtū
⁊c. tāta est differētia in ḡuitate q̄ꝫ/
ta est differētia decē milia talētoꝝ
ad cētū. imo maior. vt patet ex dif
ferētia ꝑsonaꝝ. peccans em̄ in re/
gē grauius delinq̇t q̄ꝫ peccās in co
mitē. ⁊ peccās in comiteꝫ ḡuius q̄ꝫ
peccās i simplicē ꝑsonā ceťis ꝑibꝫ
Deꝰ aūt in infinitū excedit q̄ꝫlibet
creaturā. igit̄ et pctm̄ in deū valde
excedit peccatū cōmissū in ꝓxim ce
teris ꝑibus. Nota ꝙ sicut sūt tres
virtutes theologice q̄ habēt deū ꝓ
obiecto sic sūt tria vicia eis oppo/
sita q̇bus peccamus in deū. q2 fi/
dei opponit̄ infidelitas q̄ est q̄daꝫ
repugnantia et cōtēptus credēdi.
vt cū q̇s non vult xp̄o assentire sic
iudei et pagani. aut si xp̄o assentit
nō tn̄ eligit ea q̄ sūt vere a xp̄o tra
dita sed ea q̄ sibi ꝓpria mens sug/
gerit. sed spei opponit̄ despatō vt
quādo false estiat ꝙ deꝰ pctōri pe/
nitēti veniā deneget tūc isti cōfor/
mis est despatio de bonitate diui
na et largitate. Charitati opponit̄
odiū dei. ⁊c. Alia sūt peccata q̇bus
peccat̄ in ꝓximū. Itē peccās cōtra
eū cui hō magis tenet̄ et a q̄ plura
beneficia recepit ḡuius delinq̇t et
ex maiori ingr̄titudīe q̄ꝫ peccans in
illū a q̄ miora beneficia recepit et
pauciora. sꝫ a deo plīma beneficia
suscipimus et maxia. ⁊c. ꝓpter qd̄
iteꝝ dicit Chry. Grauiora appent
peccata ī deū ex beneficio q̄ sumꝰ
potiti ab ip̄o. fecit em̄ nos esse et
oīa ꝓpter nos opatus est. ⁊ aīam
rōnalē nobis inspirauit. filiū suuꝫ
misit. celū nobis aperuit. et nos fi
lios suos fecit. Nūq̇d ḡ si vnaq̄q̄ꝫ
die moreremur ꝓ illo retribuere/
mus ei aliq̇d ꝯdignū. neq̄q̄ꝫ sed et
h̄ rursū ad vtilitatē nr̄am ꝑtinerꝫ
Per p̄mū igit̄ seruū ille vt dictuꝫ

funta pncipio. q̄ cōtra singula pce
pta peccat et ita cōtra deū et pri/
mū ratōne tamē grauiorū pecca/
torū que ɔtra deū admisit dicitur
debitor .x. miliū talētoꝝ. Per con
seruū vero debitorē centū denari/
orū intelligit hō q̄ tm̄ cōtra ꝓxim
peccat sibi irascēdo ꝛ nocēdo in cor
pore. ſm Remigiū vero p seruū
debitorē decē miliū talētoꝝ signi
ficat ille qui quecūq₃ grauiora pec
cata cōmisit. Et p debitorē cētū de
narioꝝ designat q̄ leuiora crimia
cōmisit. Hiero. Sicut si q̄s cōmi
sit homicidiū adulteriū sacrilegiū
Qꝛ igit seruꝰ ille noluit misereri cō
serui sui pro minoribꝫ debitis de/
precanti. sed tenēs suffocabat eum
idest acriter instabat vt debitū exi
geret. significat peccatorē cui dn̄s
dimisit maiora pctā q̄ in deuꝫ vel
in proximū cōmisit. vel q̄ deside
rat vt dn̄s ei illa dimittat et q̄ nō
vult fratri suo dimittere minores
offensaꝫ cōtra se cōmissaꝝ. sed cō
tra eū irā ꝛ rancorē tenet. et cū pōt
vindictā in eū cū austeritate exer/
cet. ¶ Sequit Videntes aūt
conserui eius q̄ fiebant contristati
sunt valde et venerūt et narraue/
rūt domīo suo omīa q̄ pacta fue/
rant] Remigius Serui sūt sancti
āgeli vel pdicatores ecclie. vel etiā
quilibet fidelis q̄ vidētes aliqueꝫ
fratrem remissionē peccatoꝛuꝫ ad
eptum vel de adipiscendo certū si
cut quilibet certus est qui facit qd
debet. Vident quoq₃ eū nolle mi
sereri conseruo suo .i. proximo ex
fraterna charitate contristant de
eius malo et pditione et narrant
domīo nō corpore sed corde Con
sequenter ponitur condigna pena

serui maligni cū dicitur] Tūc vo/
cauit eū dominꝰ suus et ait illi. ser
ue nequaꝫ omne debitū dimisi ti
bi quoniaꝫ rogasti me. Nonne er/
go oportuit ꝛ te misereri conserui
tui sicut et ego misertus sum tui.]
quasi diceret. Si ego dominus q̄
in nullo obligor vobis tibi pcan/
ti dimisi tam magnū q̄to magis
tu debebas ɔseruo tuo dimittere
paruū cui obligaris ratione natu
re et ratione conditionis et rōne
precepti diuini de mutua dilectōe
Et qꝛ ille seruus vt ait Chry. Ex be
neficio nō est factus melior igit di
gnū fuit vt pena corrigeret que pe
ne acerbitas ostēdit cū dicit. [Ira
tus dominus eius tradidit eū tor
toribus quoadusq₃ redderet vniuer
suꝫ debitū] Tradet eū tortoribus
idest demonibus. qꝛ ſm remigiuꝫ
semp ad hoc parati sunt vt pditas
animas suscipiāt ꝛ in pena eterne
damnationis torqueāt [quoadus
redderet vniuersū debitū] Chry.
Quoadusq₃ ponit pro eternaliter
Semp eīn soluet et nūq₃ psoluet
quia culpa est causa pene. sed cul/
pa eternaliter durabit. igit et pena
¶ Notādū q̄ ex hac pticula
euangelij in qua tangit quō domi
nus a seruo igrato ꝓpt ingratitu
dinē exigit omne debitū sibi dimis
suꝫ dixerūt aliqui q̄ in quolibꝫ re
cidiuante in pctm̄ mortale redirēt
omnia peccata priꝰ dimissa. ita q̄
recidiuans sit debitor eiusdē pene
cuius prius fuit debitor anq₃ pctā
fuerunt dimissa et cum hoc ma/
ioris propter istam nouam cul/
pam per quam recidiuat. Sed
hoc est falsū et cōtra. b. Augꝰ. in li
bro de responsionibꝫ prosperi vbi

dicit Qui recedit a xp̃o et alienat⁹
a gr̃a viuit hãc vitã.q̇d nisi in ꝑdi/
tõnez vadit sed non in illud quod
admissũ ẽredit neq̃z origiali pctõ
damnabiť Et suꝑ illo p̃s. Beati q̊
ruz remisse sũt iniq̇tates et q̊rũ te
cta sũt pctã.dic̃ Aug⁹. ꝙ tecta sunt
pctã penitẽtis.q2 deus nõ vult ea
amplius videre ad vindictã. Idez
vult Hiero. suꝑ illo Naũ.j. Nõ iu
dicabit deus bis in idip̃m. Et p̃di
cta opinio est ꝯtra.s.Tho.in scp̃to
suꝑ.iiij.sen.dis.xxij. et cõtra scotuz
et doctores cõiter. Dicẽdũ igiť pri
mo ꝙ in recidiuante pctã dimissa
nec q̊ ad culpã nec q̊ ad penaz seu
reatũ redeũt. Secũdo dicendũ ꝙ
pctã dimissa redeũt tãq̃z circũstan
tia aggñuans pctm̃ in qd̊ recidiuat
pctõr. H̊ est dicere ꝙ pctm̃ in qd̊
hõ de nouo cadit g̃ui⁹ ẽ ꝓpť bñfi
ciũ dimissionis prioꝝ pctõrũ q̃z si
pctã nõ fuissent dimissa et h̊ ꝓpter
duo. Prio q̃zto aliq̇s plura ꝛ ma
iora bñficia ab aliq̊ g̃tuite suscipit
tãto plus obligať sibi ex lege g̃titu
dinis ad gratiaꝝ actõnes ẜm suuz
modũ. sed dimissio p̃oꝝ pctõꝝ est
magnũ bñficiũ a deo g̃tuite colla
tũ pctõri. igiť pro illo sp̃aliter sibi
obligať. et ꝑ cõseq̃ns cõtra eũ ali/
quid faciẽs ex h̊ amplius peccat ꝑ
ingratitudinẽ. Scd̊o q̃zto aliq̇s te
neť ad aliq̇d pluribꝫ obligatõnibꝫ
tãto grauius peccat si transgrediť
sed penitẽs q̊uenscũq̃z penitet ob
ligat se volũtarie ad non peccãdũ
in posteꝝ. et p̃ter h̊ est astrictus le
ge diuia ad nõ peccãdũ tã sicut añ
dimissionẽ pctõꝝ. igiť si transgre/
ditur peccat cõtra duplicẽ legẽ ob
ligantẽ ad nõ transgrediendũ. Ex
ergo in ꝑabola diciť [dedit eũ tor
toribus donec redderet vniuersuz
debitũ] intelligiť ꝙ recidiuãs ad/
iudicabiť eterne dãnatõi ꝓpter re/
cidiuã quã etiã habuissꝫ ꝓpter pec
cata pri⁹ dimissa. et habebit equa
lem penã q̃ztũ ad duratõez ꝑ reci/
diua sicut pro p̃cipalibus pecca/
tis habuissꝫ. sed nõ equalẽ quo ad
intẽsionẽ. Et ita auctoritates sctõ/
rũ sonantes ꝙ redeãt pctã om̃ia.
que q̇dẽ fũdate sũt in illa ꝑabola
quaruz multas ponit mgr̃ in.iiij.
dis.xxij. om̃es ita intelliguntꝛ ꝙ ob
ligatõ ad dãnatõnez redit. ꝛ ꝓpter
peccata prius dimissa grauior pro
illa culpa ꝑ quã recidiuat q̃z si p̃or
dimissio nõ fuerit. Et in fine euan
gelij dñs ꝑabolã applicat ad nos
dicẽs [Sic et pr̃ meus celestis fa/
ciet vobis si nõ remiseritis vnus/
quisq̃z fratri suo de cordib⁹ vr̃is.]
Hiero. Formidulosa est sentẽtia
si ꝑua fratri nõ dimittimus. ma/
gna nobis a deo nõ dimittentur.
Et notanter dicit [de cordibꝫ ve/
stris] significans ꝙ nõ fictã sed ve
raz pacẽ cũ proxio habere debea/
mus peccatũ eius d̊ corde totali/
ter dimittẽdo. q̃zuis ore possum⁹
eũ suꝑ pctõ corripere vl' etiã oꝑe si
videbiť expedire. Vñ Aug. in epi/
stola ad marcellinũ tractãs illud
Math.v. Ego aũt dico vobis nõ
resistere malo dicit. teneať in secre
to animi patiẽtia cũ beniuolẽtia.
in manifesto aũt illud fiat qd̊ eis
videť prodesse posse. sunt em̃ p̃ce/
pta patiẽtie semꝑ in cordis p̃para
tione tenenda. ipsaq̃z beniuolen/
tia ne reddatur maluz pro malo.
agẽda sunt etiã multa cuz inuitis
quadã austeritate plectendis quo
ruz potius vtilitati cõsulendũ est
q̃z volũtati. Et idẽ Augustin⁹ suꝑ
vltima ꝑticula p̃sentis euangelij

dicit. Per charitatez si imponitis disciplinaz lenitas de corde nõ recedat. Dat exẽplũ. Quid ei tã piũ q̃ꝫ ꝙ medic⁹ ferẽs ferramẽtũ seuit in vulnus vt hõ sanetur ꝙ si non vuln⁹ palpat solũmodo blãde tractans ꝑditur hõ. Sit ergo remissio offense in corde. etiaz si aliquãdo nõ ad vindictaz tui sed ad correctionem proximi sit asperitas in voce Q. Nota ꝙ supius dñica quinta sup illud Math. v. Si offers munus tuũ ad altare. dixi q̃uo et quãdo tenemur fratrez ꝑ nos offensuz recõciliare petẽdo ꝛc. Nũc aũt dicẽdũ quõ in remittẽdo nos habere debeamus ad fratrez qui nos offendit vel offenderunt vel offendere conant. Pro quo notandũ sicuc dixi dñica. iiij. ꝙ in peccati dimissione tali sunt duo. Primũ est iniuria nobis illata in corpore. in rebus. vel honore. Et de illo ẽm Nicolaũ de lyra sup illo nõ reddere malũ. Math. v. dicẽdum est primo ꝙ q̃nq̃ sustinere iniuriantes et dimittere iniuriã. vt non exigatur ꝑ ea iusta emenda et ẽm ordinẽ iusticie esset cõtra profectũ proximoꝝ vt ipius iniuriãtis vel alioꝝ. q2 forte ꝑ hoc daret audacia ipi iniurianti. vel ipis alijs malis hominib9 simplices opprimẽdi. Et q̃n posset malicie eoꝝ sine periculo ꝛ alio maiori malo resisti ꝛ occurri tũc dimittere emẽdã esset malũ. et ꝑ oppositũ exigere eã extriori ope esset laudabile et bonuz dũmodo tamẽ hõ habeat ꝑparatuz animũ ꝙ vellet libenter totũ dimittere si honor dei et profect⁹ proximoꝝ per h̃ procuraret. Secũdo dicẽdũ ꝙ ꝑ penã vel emẽdã ꝑ iniuria vel dãno illato exigẽdaz ab aliq̃ estiaret verisilit nullũ bonuz euenire vt correctõz delinq̃ntis vel alioꝝ et magis timeret de scãdalo vl' de maiori malo suscitãdo tũc tenet hõ dimittere iniuriã ꝛ nullã exigere penã vel vĩdictã. ꝛ h̃ est ꝑcepti ꝛ necessitat. Tercõ notãdũ ꝙ citra illos cas⁹. vt. s. q̃n sperat de bono nec timet de maiori malo suscitãdo dimittere iniuriaz ipi ledẽti vl' q̃ lesit ꝓpt deũ est supcrogatõis ꝛ ꝯsilij. Illa etiã trahunt ex btõ Aug⁹. in ep'la ad vicẽtiũ donastitã. Et in ep'la ad marcellinuz. et fuit supi⁹ allegatũ. Et patẽt finaliter scd'a scd'e. q. cvij. Scd'm dimittẽdũ ipi ledẽti est ira rancor odiũ vl' idignatõ. Et illd' tenet hõ dimittere si cõcepit cõtra eũ q̃ iniuriatus est. vel q̃ actu iniuriat. siue petat siue nõ petat. q2 tenet ex ꝑcepto diligere quẽlibet. igit nullum odio habere. Scd'o dico dimittere signa rãcoris nõ tenet hõ antequã petat. sed si facit est ꝑfectõis. Itez cũ petit aduersarius hũiliter tũc tenet hõ dimittere signa rãcoris. Ita dicit Bonauen. in. iiij. dis. iij. sup tex. Et Richar. sup eodẽ loco. Et vult Aug. in enchiridion.

Dñica. xxiij. Ser. lxxviij

Abeuntes

pharisei cõciliũ iierũt vt capent iesũ i ẽmõe. Mat. xxij. R. In h̃ euãge. loq̃t dñs phariseis ꝛ seniorib9 ppl'i per pabolã d' nuptijs ꝛ d' indumento sue vest. nuptial. ꝛ oñdit ꝙ essent secludẽdi a regno dei ꝛ ꝓijciẽdi in infernũ. ꝓpter quod irati. phari sei conciliũ inierũt vt capent ...suz in sermõe. i. si. s. possẽt aliq̃d audire

ab eo ex q̄ argueret̄ ignarus vel ex
q̄ redderet̄ hoibꝰ odiosus. [⁊ mit
tūt ei discipulos suos cū herodia
nis] dic̄ mgr̄ in historijs ꝙ tūc ve
nerat ad diez festū herodes tetrar
cha et adduxit secū milites gētiles
vl̄ de antiq̄s militibꝫ herodis asca
lonite. adhuc aliqui superant ⁊ isti
dicunt̄ hic herodiani. Illos ḡ cuz
discipul̄ suis miserūt pharisei ad
xp̄m. Et vt dic̄ Chry. Qui vult auē
capere tegit rethe et q̄ vult thaurū
mactare cū nō pōt eū cuz viribus
subiugare feriat manibꝫ suis eius
ceruicē. Ita et illi mellicis sermo-
nibus dn̄z iesū maliciose alloq̄bā
tur ⁊ vt deciperent adulatorie dice-
bāt ad eū [mgr̄ scimꝰ q꞉ verax es
et viā dei in veritate doces ⁊ nō est
tibi cura de aliq̄. nō em̄ respicis ꝑ-
sonā hominū. Dic ḡ nobis q̄d ti-
bi videt̄. Licet cēsū dare cesari. an
nō] Dic̄ Chry. Mgr̄m eū vocāt
vt quasi honoratꝰ ⁊ laudatꝰ ab eis
misteriū cordis sui simpliciter eis
aperiat tāq̄ꝫ volēs eos habere di-
scipulos. Nota ꝙ vt dic̄ Mgr̄ in
historijs. In tp̄e isto dubitatō erat
de tributo soluēdo romanis qui-
busdā asserētibꝫ pplm̄ dei q̄ primi
cias et decimas deo soluebat nō
debere soluere tributa hoibus. esti
mabāt em̄ fm̄ Chry. ꝙ nō esset iu
stū ⁋ Scd̄o notandum
ꝙ vt sepe dixi pctm̄ quod charita
ti contrariat̄ est mortale. Sed vt
dicit sctūs Thomas vbi sup̄ ꝙ a-
dulatō quādoq̄ꝫ cōtrariat̄ charita
ti. Prio ratione materie vt cū q̄s
laudat alicuius peccatuz. Hec em̄
cōtrariatur dilectioni dei contra
cuius iusticiā homo loquit̄ et con
trariatur dilectōni proximi quē in
peccato fouet. vnde est peccatum
mortale. fm̄ illud Ysa. ij. Ve vob
qui dicitis malū bonuz. Alio mo-
do cōtrariat̄ dilectōni ratōne intē
tionis. vt aliq̄s adulat̄ alicui vt ei
fraudulent̄ noceat vel corꝑalit̄ vel
spiritualiter. vt h̄ fecerūt pharisei.
Et h̄ etiā est pctm̄ mortale. et de h̄
habet̄ Prouer̄. xxvij. Meliora sūt
vulnera diligētis q̄ꝫ fraudulēta o-
scula odientis. Tercio rōne occasi
onis. Si em̄ laus adulatoris sit
alteri occasio peccādi etiā p̄ter adu
latoris intētionē. et in h̄ cōsidera-
re oportet vtrū sit occasio data vl̄
accepta et q̄lis ruina subseq̄tur. et
est simile sic̄ de scādalo. Si aūt ali
q̄s ex sola auiditate delectandi ali
os. vel ad euitādū malū aut ad a-
liud in necessitate cōseq̄ndū alicui
verbis aut factis adulatꝰ fuerit n̄
est cōtra charitatē. ⁊ ideo nō pctm̄
mortale sꝫ veniale. et rō est. q꞉ Au
gu. in sermone de igne purgatorij
int̄ minuta pctā nūerat si q̄s cuiq̄ꝫ
maiori ꝑsone aut ex volūtate. aut
necessitate adulari voluerit. ⁊ si hō
adulādo alicui eū icitat ad auferē-
dū alicui sua dicēdo h̄ signū stren
nuitatis esse vel aliq̄d hmōi dicen
do. si ꝓbabiliter credit ꝙ adulatō
sua fuit causa ablatōnis rerū ꝓxi-
mi ⁊ dānificatōis eius tūc nō solū
peccat. sed etiā ad restitutōnē tene
tur illi ⁊c̄. [At illi obtulerūt ei de-
narium. Et ait illis Cuius est ima
go hec ⁊ superscriptio] Glosa. Nō
ex ignorantia interrogat sed vt cō
seq̄nter ad eoꝝ verba cōpetenter
respōdeat. Et sequit̄ [Dicūt ei Ce
saris. [Tunc ait illis. Reddite
que sunt cesaris cesari. et que sunt
dei deo. [Cesari] scilicet tributa

et census q̄ sūt tāq̄ stipendia p̄n
cipū p q̄bus defendere debēt ter/
ras. Et hoc etiā docet apl's Rom.
dicēs [Et q̄ sunt dei]reddite[deo]
scz decimas et oblatōes ꝛ p̄mitias
et alia in lege cōstituta. seq̄tur [Et
au. mi.]qui ſm Hiero. credere de
buerūt eo ꝙ eoꝝ calliditas in tem
ptādo n̄ habuit locū [Et relicto eo
abierūt] Interli. Infidelitatē pa
riter et admiratōem reportantes.

Dn̄ica. xxiiij. post trini.
Sermo lxxix

Loquēte ie
su ad turbas ecce prin/
ceps vn⁹ accessit et ado
rauit eū dicens. Dn̄e filia mea ꝛc.
Mat. ix. ¶ Nota ex h ſm
Chriso. Hostes xp̄i nō solū ex ver
bis eius sed etiā ex opib⁹ deberent
cōfundi cū viderēt gentis sue p̄nci
pē potentē ꝛ litteratū accedere ad
xp̄m tā hūiliter ip̄m adorādo. et
magnū miraculū cōfident᷑ petere
Sed ꝯtra d. Mar. v. ꝙ filia illa
laborabat in extremis. Et Lu. viij
ꝙ moriebat᷑. igit᷑ hic male dr ꝙ de
functa sit. Respōdet᷑ ꝙ oīa sūt ve
ra p diuersis tp̄ib⁹. qn̄ em̄ itur⁹ a
domo recessit filia ei⁹ laborabat i
extremis. sed cū venit ad iesū esti
mabat eā mortuā. Vel ſm Chry.
ꝙ p̄nceps dicit de morte puelle ē
augentis calamitatē. est em̄ cōsue
tudo rogantib⁹ extollere sermonē
ꝓpter mala. ꝛ ampli⁹ aliq̄d eo q̄d
est dicere. vt mag̃ attrahāt eos q̄
bus supplicāt. Et ꝙ dicit [veni] si
gnat ꝙ nō pfecte credidit. qꝛ non
credidit h nisi corꝑaliter eēt p̄sens
vt sup̄ sił'e dictū est. sequit᷑. [Et sur

gēs iesus seq̄bat᷑ eū. et discipli ei⁹]
Ubi dicit Remigi⁹. Mirāda aūt
est pariter et imitāda dn̄i hūilitas
ꝛ māsuetudo. nā mox vt rogatus
est rogantē cepit sequi. In q̄ subdi
tos pariter et p̄latos istruxit. sub
ditis exemplū obediētie reliq̄t. p̄/
latis ꝟo instantiā et sollicitudinē
demōstrauit. vt quotiēscūq̄ȝ au/
dierint aliquē mortuū in aīa ades
se festinēt. Tūc interponit᷑ mlier̃
sanatio cū dicit᷑ [Et ecce mlier que
sanguis fluxum patiebat᷑. xij. ānis
accessit retro et tetigit fimbriā ve
stimenti eius. Dicebat em̄ itra se.
si tetigero tm̄ vestimētū ei⁹ salua
ero] Remigi⁹. Laudāda est huius
mulieris hūilitas. qꝛ nō ad facieȝ
accesserat sed a retro. et indignam
se estimabat pedes ei⁹ tangere. nec
plenitudinē vestimēti tetigit sȝ tm̄
fimbriā tetigit. Magna etiā erat
fides mlieris que credidit tantam
vim esse in vestiment̃ xp̄i ꝙ ad ta
ctū eoꝝ sanaret᷑ q̄ sanari nō pote
rat p medicos. q̄bus tantū impen
dit ꝙ depaupata fuerit vt dr Lu.
viij. Fides tamē nōdū fuit pfecta
ꝛ cōsūmata. al's nō dubitassȝ q̄n
sciuisset ꝙ ip̄m tetigisset et ꝙ cu/
rata ab ip̄o fuissȝ. de quibus tamē
videt᷑ dubitasse. cū tamē miracu/
lum in se factū occultauit quous/
q̄ȝ a dn̄o coacta fuit manifestare.
vt dr Lu. viij. Ad cōfirmatōem igi
tur fidei sequit᷑. At iesus cōuersus
vidēs eā dixit. Confide filia. fides
tua saluaȝ te fecit. ꝛ salua facta est
mulier ex illa hora. ¶ Q̄ue
rit Chry᷑. quare dn̄s manifestaue
rit mulierē illā latere volētē. ꝛ ad
hoc plures causas adducit. P̄ria
est ne mulier haberet remorsū ꝙ

contra legis pceptuz sanguinaria
tetigerit. ¶ Scda vt ipam corri/
geret. qz putabat ipm latere. Ter
cio vt fidē ei⁹ cūctis videntibus in
exēplū ondēret. Quarto vt mani/
festaret se oim cognitorē. Quinta
vt archisynagog⁹ solidet ob quaz
causam eā sanauit priusqz ad filiā
ei⁹ veniret. Et vt idē dicit fidelior
fuit hec mlier qz archisynagogus.
ille em̄ medicū ducebat. huic vero
sufficiebat tact⁹ fimbrie. Allegori
ce oīa q̄ de hac mlīere dicunt si/
gnificant fm Rabanū et Hiero.
ecclīam rōe morbi quē habuit. ra
tione modi q̄ cōualuit. z rōe tpis
q̄ accessit. morbus fuit sanguis flu
xus q̄ causat in mlīere sterilitatē.
ideo vocat ecclīaz ex gentib9 adu/
natā q̄ sterilis erat anteqz essz per
xpi grām fecūdata. Isa. xliiij. Le/
tare sterilis q̄ nō paris. Mod⁹ au
tem q̄ cōualuit fuit quodāmodo
casual. qz vadēs de⁹ sanare synago
gā que sigt p filiā pncipis hui⁹. vn̄
Mat. xv. Nō sū missus nisi ad o/
ues q̄ pierūt dom⁹ isrl. collegit p
mo ecclesiā ex gentib9. et postea sy/
nagogā adducet in fine. sicut pmo
sanauit emorroissam. et postea fili
am archisynagogi. Et h̄ inuit apo
stolus ad Ro. xj. dicēs. Illoꝝ deli
ctū salus est gentib9. qd̄ est dicere.
ex delicto iudeoꝝ secuta est sal⁹ gē
tiū. sicut mors puelle fuit occasio
sanatōis huius mlīeris. Vn̄ Act.
xiij. Quia indignos vos fecistꝭ vi
ta eterna ecce cōuertimur ad gētes
Tēpus q̄ ecclīa ex gentib9 collecta
elāguit fuit tps natiuitatis z exor
dij synagoge. qz p ydolatriā dep/
uato mūdo. qd̄ est lāguor ecclesie.
fuit abrahā de vr chaldeoꝝ voca/
tus qui fuit initiū synagoge. ita q
idem fuit tps puaricatōis gētiliū
z institutōis synagoge. Et patet in
hac emorroyssa q̄ tot annos habu
it infirmitatis q̄t filia pncipis eta
tis. vt ptz Mar. v. ¶ Nota q fm
Ambro. in fmōe hec fuit martha
narrās eā beatificā xpi circa genus
hūanum. post aliq̄ pmissa subdit.
Dū languidū sanguis fluxū siccat
in martha. dū demones expellit
de maria. dū corpus rediuiui spūs
calore ꝯstrinxit in lazaro. ¶ X
Et nota q mgr in hystorijs circa
hanc hystoriā dicit. Sic legit i hy/
storia ecclesiastica q in eodē loco i
q̄ dn̄s sanauit emorroyssaz facta
est statua enea habens fimbrias i
feri⁹ insculptas. sicut dn̄s legitur
habuisse ad silītudinē iudeoꝝ z her
bam quandā sub imagine crescen
tē. que cū sui sūmitate attigit fim/
brias statue oēs curat languores.
Vn̄ sicut circa hūc locū allegat sā
ctus Tho. in glo. cōtinua Eusebi⁹
ita dicit. Dicūt aūt hanc mulierez
maria pānea de q̄ est cesarea phi/
lippi vnde orta fuit statuisse triū/
phos insignes collati sibi bn̄ficij
a saluatore. stabat nāqz sup altam
basim ad limina domus ei⁹. erēit
simulachrū mlīeris flexis genib9
manibusqz cōiunctis q̄si pcaretur
Ex cui⁹ opposito aliud etiā simula
chrū adinstar viri eiusdez materie
amictū diploide z manū v sus mu
lierē extendēs an̄ cuius pedes sup
ipaz basim aliena spēs p lāte orta
q̄ vsqz ad enee diploidis orā ptin/
gens medicina oim passionū esse
ferebat. [Et cū venisset iesus i do
mū principis sa. et vi. ti. z tur. tu.
d. [Recedite] p hoc qd̄ dixit [no

lite flere] vt habet Luce. viij. docet nos ꝙ mortuos nr̃os nõ debemꝰ excessiue flere ꝑsertim cũ fuerit boni hoĩes. q2 licꝫ moriant̃ mũdo tñ viuũt deo. ip̃os em̃ nõ amittimus sed p̃mittimꝰ. vt dicit Aug. In veteri em̃ testamẽto triste fuit mori ⁊ terribile. q2 tũc oẽs ad infernum descẽderũt. Vñ sctũs Job dic̃. Infernus domꝰ mea ẽ ⁊ i tenebr ⁊c̃. Et infra. iij. Ibi cõstituta ẽ domus oĩm viuẽtiũ. Nõ aũt dicit Aug. i libro de visitatõe infirmoꝝ. audacter ꝓnũcia ꝙ initiũ vite hoĩs principiũ doloris est. o mors desiderabilis pñtiũ doloꝝ ⁊ maloꝝ finis. o mors oĩs laboris clausula q̃ etiã p̃ncipiũ. q̇s cogitare q̃at tuaꝝ beatitudinũ vtilitates. Nã male mori xp̃ianoꝝ ñ ẽ. bñ ãt mori cũ xp̃o viuere est. et q̇s eius bñficia sufficiẽter enucleat que xp̃o hoĩem cõglutinat. que est finis oĩm maloꝝ. Valeas mors dilectissima. cõfiteor ꝙ si possem libẽter te cõplecterer. libẽt̃ te gustarẽ. vltro subirem. Mors itaqꝫ iustis nõ est timenda. sicut nec sancti timuerunt vt ptꝫ ex auctoritate Augu. iã allegata. y

De sctõ Amb. legit̃ cũ infirmaret misit comes ytalie ad eũ viros q̇ p̃carent̃ q̃tinus sibi ip̃i spaciũ viuendi a dñõ ĩpetraret Sed btũs ambro. rñdens d. Nõ ita int̃ vos vixi vt me pudeat. nec mori timeo cũ bonũ dñm habeamus. Et de btõ martino canitur. Qui nec mori timuit nec viuere recusauit. imo mors ẽ iustis appetẽda. iuxta exemplũ Pauli dicentis ad Phil. j. Cupio dissolui ⁊ esse cũ xp̃o. Et gentil' ille phs Tullius in lib. d̃ senectute extulit seniũ propt̃ vicinitatẽ vsqꝫ ad mortẽ quã de ꝓpinq̊ adduxit ⁊ gaudebat cito mori spe melioꝝ vite. Dicit eĩ ĩ fine li. de senectute. Efferrer eq̇dẽ studio p̃res nr̃os q̊s colui et dilexi. vidẽdo nõ solũ q̊s ip̃e ꝯgnoui sed illos etiã de q̇bus audiui et legi. ⁊ ad q̊s q̇dẽ ꝓficiscẽtẽ nemo sane retrahere poterit. Quinĩmo si q̇s deꝰ mihi largiat̃ vt ex hac etate r̃puerescã ⁊ in cunis vagiam valde recusabo nec velim velut decurso spacio ad carceres a calce reuocari. Et subdit Quid hec vita habet cõmodi. q̇d nõ potiꝰ laboris. Et paucis interpositis dic̃. Nec me vixisse penitet qm̃ ita vixi vt nõ frustra me natũ existimẽ. et ex vita sic discedo tanq̃ꝫ ex hospitõ. nõ tãqꝫ ex domo. cõmorãdi em̃ natura diuersoꝝ non habitãdi h̊ dedit palaciũ. O p̃clarũ diẽ cũ in illud aĩaꝝ cõsortiũ cetũqꝫ ꝓficiscar aĩaꝝ illustriũ viroꝝ añ me mortuoꝝ. cũqꝫ ex hac turba ⁊ colluuiõe discedã. ꝓficiscar autẽ nõ solũ ad eos viros de quibꝰ añ dixi. veꝝ etiã ad Catonẽ meum quia nemo vir melior natꝰ ẽ. Videte q̃nte ille gentil' ductu naturalis rõis spreuit p̃sentia vt iã moriturus nõ vellet repuescere ⁊ ad p̃stinã reuocari. ⁊ hoc ꝓpter spẽꝫ melioris vite. et ꝓpter spem videndi charos suos et veniẽdi ad felicem cõsocietatẽ eoꝝ q̊s fama ꝓbitatis extulerat. Et quãto magis xp̃iani potissime q̇ in se senserũt signa prius dicta de electõe ⁊ de inexistẽtia charitatis nõ solũ timere sꝫ et appetere debent mori amore future vite. in qua non solum videbunt quos hic caros habuerunt. sed etiam innumerã multitudinẽ sctõꝝ.

omniũ ãgelorum et hominũ pfectis
simorũ in omni bono virtutis grã
tie et felicitatis ppetue. z insup vi
debũt immẽsũ bonũ omĩpotẽtez
deũ qui satiabit om̃e desideriũ eo
rũ. Mors itaqz pctõribꝫ est metu
enda. Unde in ps. Mors pctõ
rũ pessima. qz illã mortẽ p̃mã que
est fm corpus sequit mors secũda
que est fm aiam. et eterna oibꝫ ẽ
recẽsenda. Unde Ecci. vij. Recor
dare nouissima z in eternũ ñ pec
cabis. Et Hiero. in epl'a ad pauli
nũ. c. vl. Facile contẽnit oĩa q̃ sem
p cogitat se moriturum.

De vltima dñica iam nihil. qz
eiꝰ euãgeliũ exponit i q̃dragesima

De penis inferni et dãnatorum
Dominica. xx. Sermo lxxx

Simile est re
gnũ celorum homi regi etc.

A Notandũ q fm sã
ctos principia sunt sex ex quorum q̃
libet z meliꝰ ex oibꝫ simul cõstrui
põt fideli. s. aie secura q̃dã muni
tio. et tanq̃ murꝰ siue maria q̃ de
fendit et seq̃strat ab omi mũdana
dilectione. z ab incursibꝫ malaruz
cogitationũ et tẽptatõnũ. ¶ Pri
mũ est discreta cognitio z cõside
ratio infernaliũ cruciatuũ. Scdz
iugis memoria celestiũ gaudiorum.
Terciũ est intuitus z mẽoria ope
rũ xpi et eius sctissime passionis.
Quartũ freq̃ns cõsideratio mor
tis et incertitudis huiꝰ vite p̃sent
z q̃z terribilis sit p mortẽ caro no
stra quã nũc tante amamꝰ p cuius
cõmodis tã mltas habemꝰ curas
Et addat q bõ diligere z cogitare
debet statũ aie sue statim pꝰ mor
tẽ et exitũ eiꝰ de corpe. Nam inter
multa q̃ legunt de statu aniarum pꝰ
sepatõem a corpe et ante iudiciuz
pticulare videt q inter instãs pri
mũ cõplete sepatõis aie a corpo
re z inter iudiciũ pticulare eiusdez
aie est internallũ aliq̃nti tpis. sicut
patet ex hystoria ordis carthusiẽ.
in q̃ aie illorum saltẽ q̃ p peccatis nõ
satisfecerũt in q̃dam ambiguo et
pẽdulo fluctuãtes multiplicẽ hñt
causam tristicie et doloris ac timo
ris Primo ex remiscẽtia pctõrum cõ
missorum dũ ãministrarẽt corpa de
q̃bus sciũt se non cõtritas in via.
aut dubitãt an cõtritio fuerit suffi
ciẽs aut sciũt se nõ satisfecisse p pe
nis etc. Ex istis valde turbabũt sci
entes q mõ trãsiuit tpus grẽ z pe
nitẽdi z aduenit tpus iusticie z so
lũ recipiẽdi p his q̃ in corpe gesse
rũt etc. Scdo ex hoc q sciũt aĩa se
ad iudiciũ deducẽdã cito vbi indi
cãda est finaliter ad infernũ vl' ad
celũ. quod iudiciũ i magna pple
xitate et anxietate expectat nesciẽs
q̃d de ea finalit fiat. Quitũ clau
stralis custodia et monasterial di
sciplina. Sextũ est terribile iudi
ciũ vniuersale in fine mũdi aut p
ticulare in vniuscuiusqz morte vẽ
turum. Et de horum quolibz aliq̃d di
cendũ est tpe suo. Et qz p̃sens euã
geliũ in fine mentõem facit de p̃
mo. s. de cruciatibus infernalibꝫ. z
ideo de illis est dicendũ. B
Pro q̃ notanduz q vt colligit ex
dictis sctõrum doctorum. s. scti tho. sco
ti et aliorum i. iiij. sniarum. Multe sũt
damnatorum pene q̃s mõ habẽt in
aiabꝫ et ampliꝰ hẽbũt post resurre
ctõem in aiabꝰ z corpibꝫ. Prima

est pena damni q̄ est inuolūtaria carentia maximi boni sui. s. eterne btitudis. q̄ licet in se nō sit dolor aut tristicia. ipam tñ apphensaz p modū tāti ex omissione pp̄ria aut cōmissione volūtatis maxia sequitur afflictō mētalis ⁊ vehemētissima tristicia et grauior q̄z aliq̄ alia infernalis pena. pp̄ter qd̄ dic̄ Augustinꝰ. Alienari a regno dei et carere magna multitudine dulcedinis dei taz magna pena est ⁊ grandis vt nulla ei possint tormenta q̄ nouimus compari. Et Chry. sup Math. Ponamus an̄ oculos q̄ti doloris sit excludi ⁊ proijci a regno celoꝝ. qr vt mihi videt̄ grauior est pena gehenna Multi gehēnaz horrēt. ego vero carētiā istius glorie multo maiorē aio. ⁊c̄. Si decē mille gehēnas ponat quis vl' tale dicit quale est a gloria excludi ⁊ odio haberi a xp̄o. Scd̄o anime dānate corp̄ib' exute sciūt nūc infallibiliter q̄ resūptis corp̄ib' ab igne infernali cruciabunt̄ ppetue vero et sensibili dolore. ex hac cōsideratione ignis infernalis p modū eis nociui certissime future cruciant̄ nūc mētaliter maximo timore et horrore. Et hec est scd̄a eoꝝ pena. ¶ Tercō q̄libet dānatus maxime diligit se affectōe cōmodi. valde ei vult sibi bonū cōmodi. et ex hoc intēse appetit vti libertate potētie sue motiue vt possit se pro libito mouere et p̄ñtē facere cuicūq̄z corpi. et qr scit se ꝯtra hāc suā affectōz esse ppetue a diuina volūtate alligatū igne infernali tanq̄z molestissimo carceri. ⁊ illi horribili societati demonū et hoim dānatoꝝ. ex q̄ in eo iteꝝ sequit̄ vehemēs tristicia Et hec ē tercia pena. ¶ Quarto ex eadē affectiōe cōmodi et amore sui ip̄e dānatus maxime desiderat p sua volūtate cōsiderare nūc h̄ aut illō vt sibi delectabile fuerit ⁊ placitū. et maxime desiderat quietaz cognitōez sui. intātū etiā q̄ vt dic̄ scotꝰ in vlti. q. xli. Si dānatꝰ possz stare in quieta cognitiōe sui ppetua et nō determinaret̄ ab alio ad hoc vel illud. ip̄e reputaret se btm̄ beatitudīe naturali. et ita maxime in sup̄pius q̄esceret cognitiōe. Cuz ergo cōtra illud intēsuz desideriuz ab illo impedit̄ et scit se sic ppetue impediēdū. sequit̄ in eo maxia tristicia q̄ est nūc quarta pena. impedit̄ aūt ab hoc desiderato p hoc q̄ a diuīa volūtate determīat̄ ad ppetue intense cōsiderandū teterrimū infernū. acerbissimū ignē. carentiā eterne btitudinis. et carētiā taz excellentis boni qd̄ adipisci poterat et sua culpa amisit pp̄ter vilia bona huius seculi. et pp̄ter momentaneas delectatōes ¶ Quito q̄zuis dānati nō videant intuitiue gloriā btoꝝ ita vt distincte cognoscant qualis sit gl'ia eoꝝ. tñ ad augmētū miserie eoꝝ sciūt btōs esse in q̄dā inestiābili gl'ia. de q̄ iteruz valde turbant̄ propter h̄ q̄ ipi illaz amiserūt. ⁊ etiā ex inuidia dolēt de gloria bonoꝝ. et qr ita in eis viget odiū et liuor inuidie q̄re vellēt nullos esse btōs sed esse oēs miseros. et cū sciāt se nūq̄z ad btitudines posse ptingere. nec aliq̄s a btitne posse amoueri. ex hoc sequit̄ iterū in eis magna tristicia et nimia tristicia ⁊ animi amaritudo propt̄ quā dētib' suis fremūt ⁊ in seipis tabescūt vehemēter et cōfundunt̄

miserabiliter ⁊ hec est quinta coꝝ
pena. ¶ Sexto damnatus
aptissime noscit peccata sua in q̇/
bus finalr̄ decessit ⁊ scit se ꝓ illis
ꝑpetue puniēdum ex q̇bꝫ sequitur
in eo remorsus cōsciētie ⁊ inten/
tissima displicētia de istꝭ nō q꜡ ībo
nesta ⁊ ꝯtra deū facta. sꝫ q꜡ īpediti
ua ꝓpꝛij cōmodi ⁊ causa tā intole
rabil' mali. ⁊ illa ē sexta eoꝛū pena
q̄ dicit̄ vermis cōsciē. eo ꝙ mirabi
liter ꝑpetue punit ⁊ rodit cōsciam
sic̄ materialis vermis rodere solꝫ
carnē. ⁊c̄. Et vltra h̄ aliq̇ putabāt
dānatos habituros in coꝛꝑibꝫ su
is materiales vermes q̇ eos ꝑpe/
tue affligerēt coꝝ carnes rodendo
sic̄ ignis affligit vrēdo ſm ꝙ scri/
ptū est Judith. Dabis ignē et ver
mē in carnes coꝝ. Et Eccl'. Vindi/
cta carnis ipꝭ ignis et ꝟmis. imo
dic̄ doctoꝛ ꝙ in īferno n̄ solū erūt
īmūdicie ex elementꝭ de q̇bꝫ poste
rius dicet̄. sꝫ etiā diuerse spēs ver/
miū hoꝛribiliū vt serpētū. ranarū
bufonū. ⁊ ceteroꝝ aīaliū terre. aq̄
⁊ aeris atrociū ꝓ varietate penaꝝ
ibi diuersis ꝓ disparitate culpe in
fligēdoꝝ. ꝓpt̄ qđ vt dic̄ q̇dā. Alie
mixtoꝝ spēs ibi esse poterūt in pe
nā eternaliter sic̄ metalloꝝ arden
tes fluuij vel fōtes vt auari bibāt
ibi aurū liq̇dū ꝓpter qđ iniuste si
bi vsurpādū meruerūt infernū. et
ita de alijs. ¶ Septīa coꝝ pena ē
tenebre īteriores q̄ tenebre interio
res ſm Grego. sūt cecitas intelle
ctus q̄ aīe ſm doctores n̄ omino
ceci erūt ſm intellectū. sed aliqua
cognoscēt. illa tn̄ sola q̄ faciunt ad
augmētū dānatōis et cumulū pe
ne. ⁊ ita ista cognitio nō erit eis ad
cōsolatōeꝫ sed ad oīmodā desola/
tionē. et spāliter post iudiciū ita cō
ꝑhensi erūt ⁊ absoꝛpti tristicia ⁊ ni
mio doloꝛe vt nō liceat eis aliqđ
delectabile cogitare ¶ Octaua coꝝ
pena est illud grāde malū. s. volū/
tas coꝝ a deo deserta ⁊ in malicia
obstinata. et a suo fine vltīo tota
auersa vt n̄ possint bene velle ⁊ cō
tinue male velit. ꝑuati em̄ sunt oī
no affectōne iusticie. ⁊ derelicti sūt
ardētissime affectōi cōmodi sine ꝓ
pꝛij bn̄esse. et ideo intētissimā hn̄t
displicētiā de vehemēti cruciatu in
fernal' pene q̄ tā extreme cōtraria
est ipōꝝ ardēti affectiōi. ⁊ q꜡ despa
uerūt de termīo ipius toꝛmēti. iđ
agitati spū impatiētie surgūt in cō
tinuū murmur. odium ⁊ blasphe
miā om̄ipotētis dei sic eos puniē
tis. ⁊ nūc est in eis blasphemia coꝛ
dis. sed post coꝛꝑm resūptōeꝫ erit
in eis ꝑpetua blasphemia coꝛdis
⁊ oꝛis. ꝓpt̄ qđ dꝛ Apoc̄. xvi. Estua/
uert̄ hoīes estu magno et blasphe
mauerūt verbo dn̄i hn̄tis ptātem
suꝑ has plagas. vbi dic̄ glo. Jn in
ferno positi q̄zuis sciāt se ꝓ meritꝭ
puniri dolēt tn̄ ꝙ deꝰ tātā potētiā
habet vt eis plagas inferat ¶ D
Nona coꝝ pena est tenebre exteri/
oꝛes de quibꝫ in pn̄ti euāgelio dr̄.
vt sūt tenebre exterioꝛes coꝛꝑales
causate ex defectu lumīis in loco
inferni. Vbi notādū ꝙ. s. Tho. in
fine. iiij. dic̄ Jn inferno sūt lux ⁊ te
nebre tāte ⁊ tali mō ꝓut maxime
spectāt mi̇ſie dānatoꝝ. est em̄ ibi
ignis feculētus. turbidꝰ. et q̄si fu/
mosus vt nihil possit ibi clare et ꝑ
spicue sed solū sub q̄dā vmbrosita
te videri. ⁊ habet talis ignis aliq̇d
lumīs vt aliq̄ ibi videant̄ sed solū
illa q̄ doloꝛē ac tristiciā coꝛdi inge/

rere possūt et aīam torq̄re. Ideo dicit Ysido. de sum. bo. Ignē gehē ne ad aliud lumē habere dicimus ad aliō nō habere. Lucebit em̄ mi seris ad augmētū penaꝝ vt vide/ ant vñ doleāt. ⁊ nō lucebit ad con solatōnē ne videāt vnde gaudeāt Quidā etiā causaꝫ tenebraꝝ infer ni dicūt esse cōmassatiōeꝫ et cōp̄ssi onē corpm dānatoꝝ q̄ ꝓpter mul titudinē ita replebūt locuꝫ inferni vt quasi nihil ibi maneat transpa rens et lumīe ꝑuiū. ¶ Decia pena erit post resurrectōeꝫ totius cōpo/ siti ex aīa et corꝑe cruciat⁹ ac sem/ piternū suppliciū in feruētissimo igne in q̄ ꝑpetue torq̄buntꝰ sine de trimento et corruptōne corpm et eternaliter dolebūt sine interitu ⁊ amissione vite et sic sꝑ erunt vt sꝑ puniantꝰ ⁊ ꝑpetue viuent vt sint in ꝑpetua morte. De h̄ loquitꝰ cesari/ us. d. Quō trepid⁹ et male cōsciꝰ sermo poterit explicare cū cepit in expiabilis caro et infecta pctīs me dulla seuis gehēne estib⁹ penetra/ ri et more feruentiū ac decoq̄ntiū metalloꝝ inextinguibili ardore to ta hoīs substātia int⁹ infūdi et de pascentib⁹ flāmis corꝑa atq̧ aīas ex ꝑte cōsumi. ⁊ ex ꝑte nutriri vt in ter medios igniū globos natura dānata det pabulū et accipiat in/ cremētū. Et q̄ꝫ acerbū et intolera/ bilē dolorē illud causet in dānato pōt nūc q̄libet faciliter ꝑpēdere. si em̄ aliq̄s nostrū deberꝫ nūc solū digitū et ad modicū tp̄s tenere in igne cogitet quantus esset sibi ex hoc dolor ⁊c̄. Et quia tunc erit in igne incompabilitꝰ calidiori ⁊ non solū ad tempus sed in ꝑpetuū. et nō solum cū digito. sed cum toto corpore. et nō solū affligetur et ar debit exterius in corpore. sed ignis penetrabit omnia mēbra eius im mo et viscera et etiā medullas os/ sium suorum et quecunq̧ totius corporis quātumcūq̧ occulta. et nō solū erit in inferno ignis vehe mētissime calidus. sed etiā erit ibi aqua vehemētissime frigida. vt sic idem damnatus patiatur a sūme contrarijs. Iuxta illud Job. Trā sibunt ab aquis niuiuꝫ ad caloreꝫ nimiū. Et ¶ Hec in inferno erūt tm̄ ignis et aqua. Sed vt vult. b. Basilius. In vltima mundi pur/ gatione fiet quedam separatio in elementis. vt quicquid est purum et nobile remaneat superius ad gloriam beatoruꝫ. quicquid vero est feculentum ignobile imūduꝫ et spurtum ex omnibus sterquili/ nijs et feditatibus post finale iu/ dicium inuoluat reprobos et cum eis descendat in infernum ad ipo rum perpetuā penam. et hoc ideo vt homines qui in hac vita opti/ mis et electissimis effectib⁹ et fru/ ctibus elementoruꝫ abusi fuerūt vilissimis eorū fecibus et sterqui/ linijs que ex elementis fieri solēt in inferno crucientur. Et quis de/ scribere posset omnia mala miser rimi status damnatorum cum ni hil sit ī ipsis nec erit qd̄ nō sit eis materia tristicie. Quis etiam cogi tare poterit horrorem et abomi/ nationem regionis istius et carce ris infernalis quam regioneꝫ om nibus elementis sorbibus reple/ tam sulphurea flamma incendēs fetorem facit spirare intolerabilē

Multi stulti hoïes et excecati hec paruipēdūt et ꝓ nihilo ducūt. Et de talibus q̇ illa tā amare in posterū lugēda nūc ridēda reputāt. ⁊ q̇bus ꝑus expienda erūt q̄ȝ credenda. Et quāuis inūerabilia sint mala illius eterne miserie. ⁊ sint inestiabiliter grauia. hec tñ pauca ex eis sic dixi. Primo propter hoc vt nemo ꝑuipēdat istā rē. nec aliquis nūc rideat de illo malo posterius taȝ amare deflēdo. sed vt destincte sciamus et noscam⁹ ꝙ inestiabile est malū illius eterne miserie. ⁊ vt cognoscentes diligēter caueamus ne propť pñtes momētaneas delectatōnes incidamus in illud intolerabile malū ❡ Scd̄o ꝓpter h̄ vt timor quē nobis incuteret debita memoria ⁊ cognitō illius miserie sit nobis munitio et quoddā iuuamē ad totalius resistēdū om̄i temptatōni. Cū em̄ hō tēptať aut sentit se inclinari ad aliquā irā vel vindictā. luxuriā. gulā. inuidiā. auariciā aut aliā iniusticiā. si tūc distincte cogitarȝ ꝑdicta mala dānatōis eterne quō posset esse quin incuteret sibi tātū timoreȝ sui q̇ citissime in eo oēm tēptatiōȝ extigueret ⁊c̄. Sūt ğ hmōi nūc sciēda. nūc sūt sedule an̄ mētis ocl'os statuenda. q² vt a ꝑncipio dixi ƒm scrōs inť ea q̄ hoïeȝ alliciunt ad bonū et retrahunt a malo. vnū est interminabilis cruciatus dānatōis et̄ne ⁊ oïm maloꝝ q̄ includit mors illa ꝑpetua tā corpis q̄ȝ aïe. cū ei hō talia distincte noscit. et attēte ac freq̄nť meditať. necessario incutiūt sibi timorē sui ❡ Ubi notādū ꝙ duplex est timor peneȝ damnatōnis eterne. Primus nō est bonus nec laudabiľ aut meritori⁹ vite eterne vt cū hō timet penā illā ex h̄ ꝙ sibi mala sūt nociua et penales et si hō ꝓpter talē tiorē solū seruit deo vt q² cauet pctā et ƒuat mādata. ieiunat. orat. ⁊ fac̄ cetā hmōi bona opa solū ꝓpť h̄ vt euadat illa supplicia eterna q̄ timet. q̄ȝuis sic mādata ƒuare. deo seruire. ⁊ pctā vitare solū ex tali tiore disponit hoïeȝ aliq̄ mō ad bonū iq̄ȝtū hūiliat eū ad opa de genere bona. ⁊ tollit sibi ꝯsuetudinē peccādi. tñ q̇ sic deo ƒuit ex solo timore nullū mereť ꝑmiū vite eterne. Cui⁹ exēplū ponit zvilhel. in li. de cōditōnibꝫ ꝟtutuȝ.

❡ Primū de latronibꝫ q̇ videntes thesauroꝝ custodes pl'es ⁊ fortiores se et ꝑatos in mortē et captiōȝ eoꝝ si thesauros iuaserit. nulla gr̄a debeť si nō furenť. nec aliqd̄ meritū est eis a furto hmōi abstinere.

❡ Scd̄m exēplū Si nauigantes ⁊ naufragiū sibi iminere vidētes ꝓ eo ꝙ nauis eoꝝ nimis onerata est si nauiȝ exonerare volētes ꝑciosa in mare ꝓijciūt reputat nemo eis ad ꝟtutē largitatꝭ vl' aliter ad meritū ❡ Terciū exēplū. Si latrones isectari se vidētes a satellitibꝫ. iāq̄ȝ se ꝯꝑhēsos vel ꝯꝑhēdēdos ab ipis ⁊ ꝓpter hmōi metū solū sarcinas furtiuas abijciūt. nō ex h̄ eis aliq̄ gratia detur. nec aliquis dicet eos propter hoc aliquid meruisse. ❡ Quartū exemplū de paruulis q̇ propter solū metuȝ flagellatōnis dimittunt facere aliqua mala et faciūt bōa nēo eis regratiať. ȝ vt vulgo dř ꝟge et ferule. sic ꝑdicto mō dō solū ƒuiētibꝫ regr̄ari ñ dȝ. ȝ mag' supplicio infernali ꝓpť qd̄ solū mala dimittūt ⁊ bōa faciūt.

¶ Alius timor gehēne ē bon⁹ laudabil' et meritori⁹: vt cū hō timet damnatiōez. nō solū q2 sibi mala sed plus ꝓpter h̄ ꝙ ꝑ eam hō sepatur a deo. qđ caritas maxime refugit. et ꝓpter hoc quia ipa includit pctā. s. odiū dei et alia ꝑ q̄ de⁹ offēditur qđ itez caritas r̄fugit q̄ omino nollet offendere dilectū. et etiā ipa cōtrariat̄ multis bonis ꝑ que hō recte ordinaret̄ in deū. De morte ⁊ q̄busdā morte cōcernētib⁹ applicari p̄t hec maṫia ꝯueniēter ad dn̄icā. xxiiij. p̄dicādo de vno ex sex p̄dictis ex q̄bus fideli aīe ⁊c̄. s3 de cruciatu gehēne dictū est in dn̄ica xx. vt supius contineť. De scđo. s. de gaudijs celi et bonis eterne beatitudinis dictū est in die omniu3 sanctorū. De terribili christi aduētu ad vniuersale iudiciū dictū ē in secūda dn̄ica aduentus. B

Nunc dicēdū ē de quarto. s. đ morte ꝓpria. de incertitudine vite. ⁊ đ horrore corpis ꝓprij post mortē. ⁊ de ceteris ad hoc ptinentib⁹. q̄ꝛ meditatio vtilis est hoī vt timore correptus hic mala caueat vt bōa mereat̄ expiri. ¶ Pro q̄ notādū ꝙ p̄dictoꝝ meditatio valde val3 homini ad cauendū pctā ⁊ resistēdu3 temptatōibus. Nam auariciā reprimit. voluptates extīguit. honores cōtēnere facit. et īfrigidat totā carnis ꝓpagē. Vn̄ dr̄ Ecci. vij. In oībus opibus tuis memorare nouissima tua ⁊ ineternū nō peccabis. Et Hiero. ī eplā ad Paulinū in fine. Facile cōtemnit oīa q̄ sp̄ se cogitat eē moriturū. Et ergo ad custodiā hoīs cōtra pctā ⁊ ad incitatōez etiam hoīs ad maiorē feruorem operum bonoꝝ expedit sibi vt sepe apud se meditet̄ Oīs caro fenū. et oīs gl'ia eius tanq̄ꝫ flos agri q̄ hodie floret et cras in clibanū mittit̄. Et cogitet quō nihil est certius morte. et nihil incerti⁹ hora mortis. ita vt nec homo horā sibi certitudinal'r ꝑmittere possit vt in exemplū capiat hō iuniores se. fortiores. saniores. doctiores. sanctiores. quos oēs abstulit dn̄s. et aliqn̄ mō īproposito et īprouiso. ⁊ quare. nisi vt int̄ causas ceťas vna dicat̄ in terrorē nobis ⁊ exemplū. vt iuxta āmonitōem saluatoris simus sp̄ ⁊ vbiq3 pati mori. et semꝑ viuamus tanq̄ꝫ cras morituri sim⁹. ¶ Scđo cogitet hō. mors aufert vitā p̄sentē in q̄ solū hō pōt satisfacere ꝓ peccatis et mereri vitā eternā. ⁊ ergo cogitet q̄ꝫ necessariū sit sibi vt sit freq̄ns in opib⁹ bonis ne forte cito moritur⁹ vita p̄uetur eterna aut ꝑfectōe meriti ¶ Tercō expedit homī ad custodiā sui ⁊c̄. vt sepe cogitet statū cadaueris sui p⁹ mortē. et dicat apud se fm doctnā beati Augu. in meditatōnib⁹ suis Ecce statim ⁊ qs scit vtrū hodie v'l cras claudunt̄ oculi mei ad interiora capitis reflexi. quoꝝ sepe vanis et pniciosis vagatōib⁹ delectabar. iacebūt tenebris horrēdis obducti q̄ mō ꝑ luce gaudent vanitates haurire. patebūt aures replende vermib⁹ q̄ mō detractōis voces ⁊ secl'ares rumores dānabili iocūditate suscipiūt. Stringent̄ dētes miserabilit̄ obserati quos sepe dissoluit edacitas. putrescēt nares q̄ nūc varijs odorib⁹ delectant̄. squalorē fetida labia horrebūt q̄ stulte cachinno freq̄nter dissoluta gaudebāt. Ligabit̄ ligua tabida saniē

Meditatio b. Augl.

q̄ sepe ĩanes fabulas ꝓferebat. Ar
tabit̃ guttur ⁊ venter scaturiet v̄/
mibus q̇ varijs escis crebro distē
tus fuit. tota illa cõplexio siue cor
ꝑis dispositio. cuius sanitati. cuius
cõmoditati. cuius voluptati om̄is
pene cura inuigilat in putredinē
⁊ vermē. et postremo in abiectissi
mũ puluerē dissoluet̃. ⁊ vbi tũc e/
rit suꝑbia mea. aut q̇d ꝓderit mi/
hi. Ubi ceruix erecta. vbi iactãtia
verboꝝ. vbi ornatus vestiũ. varie
tas deliciaꝝ. vbi pulcritudo corpo
ris. vbi viuacitas sensuũ. vbi diui/
tie multe. vbi honores seculi ⁊ p̄si
dentie. certe mors totũ aufert ⁊ ve
lut sõniũ euanescũt ⁊ suũ amato/
rē miserrimũ reliquũt. ⁊ nihil me
seq̄tur nisi oꝑa mea s̃m quoꝝ q̄/
litatē recipiã ꝓ mercede bona aut
mala. Cur ergo his nũc inuigilo.
cur circa ista sollicitor. cur nõ spũa
libus insisto eternaliter duratur̃.
D Diceret aliq̇s ē ne licitũ de
liberatē timere mortē et desidera
rare lõgã vitã. Et dico notãter de
liberate. q̄r naturale ē timere mor
tē et amare vitã. et talis naturalis
horror non est bonus aut malus
moraliter sicut nec ceteri p̄mi mo
tus. Et ꝓculdubio vidēdũ p̄mo ꝙ
mors p̄uat hominē bonis nature
vt sunt pulchritudo. fortitudo mē
broꝝ. agilitas. sanitas. sensuũ viua
citas. Itē priuat oĩbꝫ oblectamen
tis q̄ hõ s̃m q̇nq̄ sensus in hac vi
ta cõsueuit habere. Spoliat etiam
oĩbus bonis mũdi. q̇ sunt diuitie
honores. gl̃ie. p̄sidentie. Nihil em̄
hõ hinc trãsiens secũ portat. Un̄
p̄s. Non ei cũ morietur accipiet oĩa.
neq̄ descēdet cũ eo gl̃ia domꝰ eiꝰ.
Si ergo q̇s timet mortē et deside/
rat longã vitã solũ ꝓpter hoc quia
mors spoliat eũ bonis p̄dictis in
q̇bus delectari vellet: erit timor
eius malus ⁊ inordinatꝰ. q̄r proce
dēs ex ĩordiato amore quo nimis
adheret p̄sentis vite bonis in q̇bꝫ
indebite delectatꝰ est ⁊ vlteriꝰ dele
ctari vellet. et ideo ea timet amitte
re. Et de talibꝫ sic delectabilibꝫ p̄/
sentis secl̄i affectatis verisimilit̃ p̄
sumit̃ ꝙ nõ curaret de bonis futu
re vite si de p̄sentis vite bonis co/
piã cũ valitudĩe corꝑis ꝑpetue ha/
bere posset. nunq̄ em̄ sibi poneret
terminũ vite. sed sicut nũc ꝓpt̃ a/
morē et delectatõnem p̄sentiũ vel
lent viuere sic pꝰ annum post. x. et
sꝑ. Sic autē velle ꝯtētari p̄ñt̃ vite
bonis et nõ curare bonũ patrie et̃
ne nisi inq̄ntũ p̄sentia nõ p̄ñt sem
ꝑ et eternaliter haberi est vnū de
signis eterne reprobatõis q̄ solent
cõiter enũerari. ¶ Scd̄o notãdū
ꝙ mors etiã p̄uat hoĩem vita pre
senti in q̄ datũ est hominibus ꝑ bõa
oꝑa mereri vitã ĩmortalē. dolere
pctã. et satisfacere de penis ꝑ dolo
res pn̄iales. quoꝝ neutꝝ erit in vi
ta aĩe post mortē corꝑalē. q̄r pꝰ p̄
sentē statũ meritoriũ agēdi et fru
ctuose penitēdi ponet̃ hõ ad statū
rigorose iusticie. ⁊ ad statũ recipiē/
dũ solũ mala aut bona q̄ meruit.
Ex q̇bꝫ p̄mo p̄ꝫ p̄ciositas huiꝰ vi/
te in q̄ hoĩes sic p̄ñt penitere d̄ pec
catis et mereri vitã eternã. ꝓpt̃ q̄d
aĩa ĩfernũ aut purgatoriũ exꝑta si
ad hꝰ vite statũ ꝑ diē regredi pos/
set haud dubiũ ꝓ oĩbꝫ regnis aut
bonis delectabilibꝫ mũdi huiꝰ re
ciꝑet illd̄ ꝑuũ tꝑus ĩ q̄ de facili re
gnũ celeste mereri possꝫ. ⁊ oēꝫ pe/
nã ꝓ pctĩs exoluere. ¶ Scd̄o patꝫ

q̄ꝫ digne rep̄hēdēda sit stulticia eo
rū q̄ tā ꝓ modico ducūt ꝙ eis tp̄s
hui⁹ vite inutilꝫ trāsit. in q̄ possent
tāta bona merēdo obtinere ꝛ peni
tēdo tāta mala futura euadere. s.
pēas inferni et purgatorij. ¶ Ter-
cio ptꝫ ꝙ cuilibꝫ xp̄iano cauēdū ē
ne sua culpa moriat̄ immaturus. ꝛ si
bi notabilꝫ p̄n̄tē vitā breuiet īor-
diate viuēdo sup̄fluis cibis aut po
tibus aut alijs īdebitis delectabi-
lib⁹ vl' indiscretis ꝛ excessiuis exina
nitōib⁹. Quia dicit Hiero. Nō dif
fert vtrū p̄uo vel magno tp̄e te in
terimas. tal' etiā se ꝑuat cōplemē-
to ꝑfectōis cū sibi abbreuiat tp̄s ī
q̄ ꝓficere posset ꝛ mereri. et ꝑuat ꝓ
ximos ꝓfectu quē ex eo ꝯseq̄ pos-
set ¶ Quarto ptꝫ ex dict̄ ꝙ bonū
ꝛ laudabile ē mortē refugere ꝛ lō-
giorē vitaꝫ appetere. si hō h̄ faciat
solū ex dictis causis. vtpote ꝑmo
qꝛ timet se nōdū sufficiēter ꝓ pctīs
pn̄iaꝫ egisse. Scd̄o qꝛ diuti⁹ viuē-
do ꝑt ampli⁹ mereri ꝛ maiorē glo
riā ī celo vt clari⁹ videat deū. intē-
si⁹ deū amet. et ꝑfecti⁹ eū eternalꝫ
laudet. ꝛ neglecta recōpēsare. Ter-
cio vt dona gr̄e ꝛ nature sibi ꝯces
sa adhuc exercēdo alijs ꝓficiat ad
salutē. q̄lit̄ fecit btūs martin⁹ qui
moritur⁹ dixit. Dn̄e si adhuc sum
ppl'o tuo necessari⁹ nō recuso labo
rē. Sic etiā apl's dixit ad Phil'. j.
Coartor ex duob⁹. i. moueor ad ap
petendū q̄ nō p̄n̄t sil' h̄ri. desideriū
habēs dissolui ꝑ mortē corꝑalē et
esse cū xp̄o. Multo mag̃ meli⁹ il
lud videt̄ ꝓ me. ꝑmanere aūt ī car
ne. i. diuti⁹ viuere necessariū ē pro
pter vos. Et h̄ sit scd̄m dictū ꝓ rn̄
siōe ad dubiū J ¶ Tercio dico
ꝙ q̄uis hō licite desideret imo co-
net̄ ad ꝓlōgatōeꝫ vite ꝑ bonū regi
men et ꝑ alia ꝯgrua media ꝓpter
causas dūtaxat ꝑdictas. dꝫ tn̄ ī h̄
sic ī oīb⁹ alijs volūtatē suā diuine
subdere volūtati. ꝛ totū dimittere
diuīe dispositōi ꝛ dicere Dn̄e sicut
tu vis fiat. ꝛ qn̄ tu vis ī iuuētute vl'
ī senectute ꝛ sic in tua ꝓuidētia no
sti bonū ad tuā laudē et meā salu
tē. Sic facere docuit nos dn̄s cuꝫ
in mōte oliueti orauit dicēs. Pa-
ter trāseat a me calix iste. Et statiꝫ
subiūxit. verūtn̄ nō sicut ego volo
sꝫ sicut tu vis. Et hō dū cog̃scit mor
tis tp̄s adesse dꝫ eā spōte subire et
neq̄q̄ꝫ volūtate reniti ꝑtinacit̄ ptꝫ
qꝛ dꝫ hō velle aut nō reniti volū-
tarie diuīe volūtati cognite vt de-
termināt doctores circa finē ꝑmi
sniaꝝ. Nō si nēo morit̄ nisi d̄o vo
lēte ip̄m mori dꝫ hō cogitare ꝛ sci
re qꝛ oīa q̄ fiūt de⁹ vult fieri ꝑter
pctm̄. Itē ad incitādū se ad ita vo
lēdū mori dꝫ hō cogitare ꝙ mors
est sibi via q̄dā de vita p̄n̄ti ꝛ mor-
tali ad vitā futurā ꝛ īmortalē mł
to meliorem. nec vnq̄ꝫ ꝑueniet nisi
morte media. Etiā cogitare dꝫ ꝙ
vt dicit Aug. ī de visitatōe īfirmo
rū ꝙ initiū vite ꝑsentis principiū
est doloris. et ꝙ mors oīm malo
rū est termin⁹ et finis. Et August.
subdit. male mori nō est xp̄ianoꝝ.
bn̄ autē mori cum xp̄o viuere facit
Item legit̄ de btō Aug. ꝙ multuꝫ
laudabat homines quib⁹ predicto
modo inerat voluntas moriendi.
Et super hoc trium episcoporū ex
pla sepi⁹ recitabat. Btūs Ambro
sius enim cum in extremis esset.
et rogaretur vt prolongationem
vite sue sibi ꝑcibus obtineret. Re
spondit. Nō sic vixi vt me pudeat

viuere inter vos. nec mori timeo. qm̄ bonū habemus dn̄m. Addebat quoqꝫ de alio ep̄o. cui cū dicerent eū eccl'ie multū necessariū fore ꝙ ideo oraret vt eū dn̄s adhuc cō seruaret. Rn̄dit. si nunqꝫ bn̄ si ali qn̄ quare nō modo. De alio quoqꝫ ep̄o aiebat Cyprianū referre ꝙ cū infirmitate graui laboraret ad huc sanitatē sibi restitui exorabat Cui iuuenis speciosus apparēs cū indignatōe infremuit ⁊ ait. Pater timetis. exire nō vultis. q̇d faciaꝫ vobis. Et Scotus in. iiij. dist. xxj. putat cōcessibile fore ꝙ mors etiā natural' volūtarie suscepta sit sufficiēs ꝓ pena cuiuscūqꝫ venialis et forte ꝓ magna ꝑte debite pene ꝓ mortalibꝫ. Nec obstat ꝙ ipa mors est pena necessaria. q₂ aliqs p̄t necessariū volūtarie assumere. et de necessitate facere virtutē. ¶ R

Secundū dubiū vtꝝ liceat homi ni ante tp̄s mortis appetere mortē ⁊ deum ꝓ ea orare. Rn̄det mgr̄ Henric⁹ de hassia in lectura super Gene. ꝙ null⁹ debꝫ absolute appetere mortē ꝓpter senectutē suaꝫ aut ꝓpter penalitates aut aduersitates. q₂ in om̄i etate p̄ōt hō aliq̄ facere bona et sibi p̄mij eterni me reri augmentū. vel etiā ip̄am vitā mereri de q̄ nō est certus ꝙ meruerit prius. et sic delere pctā potest de q̇bus nō est certus ꝙ pri⁹ deleuerit. Sic et sufferētia penalitatū et tribulationū debite patiēti ē meritoria et satisfactoria ꝓ peccatis et penis q̇bus oēm hoiem in purgatorio satisfacere incōꝑabilit̄ grauius q̄ꝫ in p̄senti secl'o. Sic etiā legimus illos q̇ vexati qn̄qꝫ rogabant dn̄m vt morerent̄ nō exauditos sed magis comp̄hēsos. sicut legit̄. iij. Reg. xix. de helya. cui petenti vt moreret̄ dictū est ab angelo. Surge et comede grandis em̄ restat tibi via. Et Jone ꝓphete dicēti. Tolle dn̄e aīam meā q₂ melior est mihi mors q̄ꝫ vita dixit deus. Putas bn̄ irascaris tu. Jone. iiij. ¶ Scd̄o s̄m ꝛvilh. in de ꝟtutibus ꝙ null⁹ dꝫ ab solute appetere morteꝫ aut ꝓ ea orare ꝓpter hoc vt statim veniat ad vitā eternā quā desiderat ⁊ quā cōsequi nō potest nisi morte media. esset em̄ hec p̄sumptio q̄dam hoīs de meritis suis. ⁊ ꝙ dignus esset vita ⁊c̄. et esset quedā p̄sumptio q̄ hō estimaret se certū esse ꝙ sua vita esset tā bona: tā sancta et oꝑa sua tā iusta ꝙ sibi deberet̄ vita eterna ꝓ illis. Iteꝫ Job cui de⁹ ꝑhibuit testimoniū de sanctitate sua postq̄ꝫ m'lta mag̃ opera bona enūerauit statim subiunxit. Verebar oīa oꝑa mea tāqꝫ diceret. Nescio an ī me vel ī operibꝫ meis sit aliq̇d qđ nescio ⁊ qđ deus scit. ꝓpter qđ ip̄a oꝑa nō sibi sunt accepta ⁊c̄. Quāta ergo p̄sumptio ꝙ nos ꝑuuli p̄sumim⁹ de oꝑibus nostris ꝙ sint iusta. et p̄sumimus đ sc̄titate vite intātū ꝙ estimam⁹ nos securos esse. Itē Eccl̄i. xx. scribitur. Hodie fenerat̄ q̇s ⁊ cras expetit. Et subdit Odibil' erit hō hm̄oi sp̄. ex h̄. q₂ p̄uenit et accelerat tp̄us solutōis debitū. et sic facit q̇ absolute desiderat mortē ꝓpter conseq̇ vitā eternā. Feneramur nāqꝫ dn̄o q̇cq̇d boni facim⁹. Tp̄s aūt solutionis ip̄e dn̄s cōstituit ⁊ scit. Stulticia ḡ ē ⁊ ꝓcacia nos exigere p̄miū ab ip̄o an̄ tp̄s ab eo cōstitutū qđ ip̄e nouit. Iteꝫ Job. vij. d₂. Sicut

mercēnarij sic dies hois sup trā. Sicut ergo mercēnariū optz expectare mercedē donec op⁹ cōsūmauerit, ꝓ quo merces dāda erit. imo sibi imputaret si prius iportūe exigeret. sic iputabile est hoi si ꝓpt retributōem vite eterne absolute desideraret mortē añq̃ȝ consūmasset opa q̇bus p̄miū habȝ mereri sibi p̄ordinatū. Quāuis ergo bonum sit hoiem amare celeste regnuȝ et feruēter desiderare ac totis virib⁊ conari vt ad illud ꝑueniat. tñ patienter expectare debȝ dei volūtatē ī hoc. ip̄e eīn scit tēpus qđ ip̄e constituit. ip̄e scit qñ hō cōsūmauit op⁹ q̊ mereri habȝ p̄miū p̄ordinatuȝ. Propter qđ scribit Jaco. v. Patientes estote vsq̃ȝ ad aduentū dñi. agricola ei expectat p̄ciosū fructū terre. q. d. Quāuis agricola ꝓ mercede laboꝝ suoꝝ dsideret recipe p̄ciosum fructū agri sui. tñ expectat vsq̃ȝ ad debitū tp̄s patiēter ferens laborē agriculture sue donec accipiat tēporaneū et serotinū. Jtē sic vua nō seip̄am vindemiat sed viti sic fortiter adheret ꝙ etiam abrumpere volenti resistit ⁊ expectat vindemiatorem qui scit tempus vindemie ⁊ q̄ndo vua matura sit ⁊ colligenda in cellaria. ⁊ similit̃ d messe. Sic hō nescit tp̄us verū q̄re expectare debet dñm suū q̇ scit qñ maturus sit ⁊ colligend⁹ ī horrea celestis patrie. Jp̄e scit qñ hō cursū suū cōsūmauerit. qñ totum certamē bonū certauerit. ⁊ vltra ñ differt sibi coronā. ¶ Tercia questio q̄re deus voluit homini ignotū esse terminū vite sue. nū q̇d meli⁹ fuisset ꝙ eū hō p̄sciuissȝ. tūc potuisset se ad mortē penitentia disposuisse. Rñdet̃ ꝙ de⁹ ita ordinauit q² indubie vtili' fuit ꝙ esset mors incerta ad vitandū vicia. ad adipiscēdū virtutes q̇b⁊ meremur vitā eternā. Nam ex h̊ ꝙ hō scit se moriturū tūc nō scit an hodie vel cras. imo nec horā aut minutā p̄t sibi certitudinalit̃ ꝓmittere de vita efficit̃ prudens et sollicitus de frequentia bonoꝝ opeꝝ. et sp̄ est ꝑatus et semꝑ sic viuit. ac si sit statim moriturus. Jtē cū sic scit se moritu꞉. et nescit diē aut horaȝ mortis. et scit ꝙ si moreret̃ in mortali dānaret̃ ꝑpetue. sp̄ vigilat suꝑ seip̄o. et diligenter sibi cauet a peccatis. et si hō aliqñ ex fragilitate cadit cito conat̃ totis virib⁊ ꝑ cōtritionē resurgere ne forte mors ip̄m ī statu mortal' pctī arripiat subito ⁊ improuise in somno vel al's. Jtē cū desides serui sciūt dñm in certo tp̄e nō venturū dormiūt. et negligūt op⁹ eis cōmissum. sed cū sciūt dñm venturū ⁊ nesciūt an hora p̄ma scđa vel tercia sp̄ vigilāt ⁊ attente laborāt. vt si dñs forte repēte veniat inueniat eos vigilantes. Nos ergo sumus illi desides serui tardissimi ad oīa bona. et q̃ȝuis sciam⁹ nos morituros et nesciamus qñ. imo nec vna hora securi sum⁹ tñ valde audacter peccam⁹. occupādo nos cū multis secularibus et sup̄fluis curis et nimis delectari q̄rimus in p̄sentibus reb⁹. auide congregamus diuitias sepe modicū intendim⁹ illis que ad salutē ꝑtinent et ad dei laudeȝ. Quō cū ita se habeat. q̇d putatis ꝙ fieret si certi essemus de hora. forte oēs q̃ȝdiu restaret notabilis ꝑs vite nostre vel facere curaremus. sȝ

sine timore peccaremus et omnibus vicijs nos replerem⁹ a principio vite ppe vsqz finē. Et accedente termino cū nos vellemus cōuertere ad deū nō possem⁹. qr nō meruissemus nobis hoc a deo dari. sz magis meruissem⁹ obstinari in pctis eo q p totā vitā sine timore et tā multis peccatis deo displicuissemus. Itē ipa cōsuetudo peccandi tā longo tpe firmata in nobis nō pmitteret bona agere sed sp retraheret a bonis ad peccata consueta et ad pñtiū morem istoꝝ. in qbus tam longo tpe tam feruenter et sine freno delectati essem⁹. Item si homo ppe finem vite aliq bona d genere faceret. ista nō faceret ex amore dei nec pure ppt deū i ipm vltimate referēdo. sed faceret magis ex timore mortꝭ quā sciret imminere de ppinquo. et faceret ad euitandū damnatōem eternā quā timeret sibi similit futurā propter nimia peccata et pessimā vitā quā duxit tpe floride iuuentutis sue. et posterius sp vsqz ad etatem senilē et grauescentē et ineptā ad scientias et virtutes. nisi fulcita sit studijs iuuentutis. Uel etiā hmōi opera d genere bona faceret solū ex amore sui pprij cōmodi. scz vt puenire mereret ad celū vt sibi bene ibi esset etc. et oia talia nō sunt meritoria sz peccata. qr opa malo fine circūstantionata. et sic damnaret p quibus se saluari putaret etc.

Item nota q gra et pctā mortalia ita repugnāt q nequaqz possunt simul stare in eadē aīa. qr per pctm̄ mortale fit hō dign⁹ morte eterna. fm illud ad Rom. vi. Stipendia peccati mors. Sed qlibet habens caritatē habet meritū vite eterne fm pdicta. nullus autez pōt simul dignus esse vita eterna et morte eterna. et ergo cum in cōtritione infundit gratia tūc dimittunt oia peccata mortalia i eodez instanti. Et similiter cū in baptismo infundit gratia tūc dimittitur peccatū originale. et ecōuerso quādo hō cadit in pctm̄ mortale tunc non minuit gratia sed tota sil' perditur. quia si aliquid gratie staret cum mortali culpa tūc talis esset ex pdictis simul dign⁹ morte eterna et vita eterna. qd est impossibile. Sed venialia peccata bn̄ stant cum caritate. qr ei nō repugnant. nec eā de p se auferunt. qūis disponāt ad mortale p quod ipsa auferi. Nec etiā venialia minuūt essentiā charitatis sed feruorē. i. propter freqntatōnem venialiū caritas hebetat in actiōe sua sicut calor p hūiditatē. et sic hebetata minus frequenter et minus intensos eliciat actus meritorios. et hoc ē eā remitti p venialia quo ad feruorē. Hec sunt cōmuniter determinata p doctores sup pmo sentētiaruz. di. xvij. Et sup scdo di. xxvi. Et sup tercio. dist. xxvij.

Opus postillaꝝ euāgeliorum dominicaliū p circulum anni vulgatissimi doctoris Nicolai de dynckelspuel: quē dñs Anthoninus i sua tercia pte p autētico allegat atqz i cōstātiensi ɔcilio noīatissimū. qd testat se fecisse Anno. M.ccccxx. nō minus diligenter reuisū atqz impssum q̄z vtile in insigni ciuitate Argētiñ. anno. M.cccc.xcvj

Ad omnes sacerdotes vnice ad
Curatos de sacramento altaris
mundo et transformato Et de
cruoribus atqz votis



Prologus

Vicia sepe specie͂ virtutum preferu͂t. et sub specie pietatis sepenu͂ero impietas et ydolatria irrepit. 3. moraliu͂ ca. lxxx. et. xxxiij. moraliuʒ ca. xcvij. et in epistola senece. xxiij. Ideo per cristu͂ nobis dr̄ Mathei. x. Estote prudētes. Prudens a porro et videre dr̄. id est longe videns. preterita. presencia. et futura. Boeciꝰ. Nō qd̄ an͂ oculos situ͂ est sufficiat intueri. na͂ reru͂ exitus prudēcia metit̄. Prudencia eni͂ scd̄m macrobiu͂ li. j. cōplectit̄ et sub se bʒ ratione͂ que inter bonu͂ et malu͂ discernit. soluꝗʒ bonu͂ eligit. Scd̄o itellectu͂ qui inuisibilia percipit. Tercio circu͂spectione͂ que est ꝯriorꝰ͂ viciorꝰ͂ cautela. ne de v̄tute in viciu͂ cadatur. Quarto prouidēcia͂ que est nocio futurorum Quito docilitate͂. s. suiipsius hoīs et proximi. Jacobi. iij. Que au͂t de sursum est sapia. primu͂ pudica est deinde pacifica. modesta. suadibilis bo. cō. etc̄. Sexto cautionem vt sibi quisꝗʒ caueat de vicijs. que sub specie boni animu͂ titillāt. Na͂ in tēptacōnibꝰ discretio proficit. qꝛ vt v̄tutes a vicijs subtilius distinguat agnoscit. scd̄o moraliu͂ c. xcv. In signu͂ cuiꝰ iob legit̄ vestimēta sua scidisse Job. j. Vestimēta nostra scindimus. cu͂ discernēdo opera nostra retractamus. id est iteru͂ et iteru͂ discutimus et tractamus. Discretio eni͂ dr̄ a discernēdo. id est discuciēdo et diuersa cernēdo. ut sciat̄ in que͂ fine͂ res pre manibus tendat. Vn͂ Oibꝰ in rebus. res est discretio su͂ma. Na͂ dyaboli

efficacius machinamentum est. vt homo in via dei incaute.id est sine ratione ambulet. cum sit discretio omnium morum doctrix.et affectuum moderatio et regula.sine qua nonnūq̄ꝫ fit reatus criminis.qđ putabatur causa virtutis. dum enī v̄tutes discretionis moderamē excedunt.virtutis nomen amittunt. Sic timor nimius cadit in desperationē.spes īmoderata in presumptionē.amor superfluus in adulationē.leticia superflua in dissolutionē.ira intēperata in furorē iusticia in tirannidē.cōpassio in molliciē et pusillanimitatē et sic de alijs. Ideo dicit Aristotiles in sexto ethicorū. Impossibile est prudentē esse.non existentē bonū. Est nanqꝫ prudentia falsa.sic đr bonus latro: scđo īperfecta.sic đr bonus negociator. bonus nauta. licet finē non querat cōis vite humane|considerādo verum eternū et perfectū bonū oīm.sed querit tēporale bonum. Tercio est prudentia vera et perfecta que ad bonū finē|totius vite recte cōsiliatur indicat et precipit.et hec in peccatoribus esse non pōt.scđm tho.scđa scđe. q.xlvij.ar.xiij. Sed que credimus et agimus in sacramento eucharistie|sepe nec ratio.nec sensus capere potest scđm tho. super quarto sentenciarum. ideo ibi magna prudentia atqꝫ discretio est adhibenda.quia sacramentum sua in virtute secretissimū|circa qđ multi contingunt errores|tā apud spirituales simplices.q̄ꝫ agrestes seculares.

Capitulum primū.

¶ Vñ notādū scd̓m erfordensem dn̄m athletam ꝙ quidā digitū ori nō superponētes. nec sacrosāctū corpus xpi verū ut cōdecet venerātes ⁊ adorātes. ad loca peregrina pueriliter ⁊ fatue se deuouent. vbi in ṽitate corpus xpi ⁊ eius sanguiēȝ verū|aut miraculosum nō hn̄t. ⁊ tn̄ de re eis penit⁹ incognita mire garriūt. ⁊ miracula eis ⁊ alijs impēsa proclamāt. qui tn̄ penitus veri miraculi quidditatē ignorāt. Qui si nō aberrarēt digitū ori superponerēt. job. xxj. Digitus quippe ori superponit̄. cū per discretionē lingua refrenat̄. ne per hoc qd̓ loquimur. i stulticie culpā dilabamur Vñ primū est sciendū. ꝙ in his venerandi pontifices. principes illustres. ⁊ eximij prelati iuxta ezechielē ca. xiij. exurgere dn̄t ⁊ ex aduerso ascendere et i prelio stare. ut opponāt murū pro domo israhel ne a dn̄o canes muti censeant̄. ysa. lvj. Horū enī omniū basis est dn̄s. qui solus est stabilis cūctis dans moueri scd̓m boeciū. Ipsi ṽo bases sunt toci⁹ populi. iō tantorū quippe pondus vnusquisqȝ eorū sustinere cōpellit̄. quātis in hoc mūdo principat̄. vñ greco eloquio basilei vocāt̄. id est bases populi. laos nanqȝ populum significat. Et qꝛ sunt officiales dn̄i. sint ergo stabiles. exēplo Jo. baptiste. ābrosij. kyliani. thome martiris in anglia. ⁊ ceterorū ⁊ omniū prophetarū Quia tales vices tenēt apostolorū ⁊ xpi. lxxij. discipulorū. qtūs fixa morū suorū grauitate omne pondus ecclie sustentent. ⁊ honorē dei|oīb⁹ rebus preponāt hui⁹ mūdi. xxviij. moraliū ca. xx. Tȝ interlucet ꝙ

incurrit odiũ proculdubio.qui arguit criminosos. sit igit̃ semper eorũ basis in oculis eorũ. Facile nãqʒ deuiat a iusticia.qui in causis nõ deũ.sed hoĩes formidat scd̃m Jheronimũ. Met⁹ dispersionis tẽporaliũ|sepe disperdit celeste cõuiuiũ.dispar labor.dispar honor. Ars arciũ ẽ.regimẽ aĩarũ de elec. Licet canon li.vj. Sint ergo et circumspecti oẽs curati ne nomẽ pastoris perdãt.ꝛ a dño mercenarij vocitẽtur Jo.decio. Sit ꝛ prouidũ|argũ|ꝛ argutũ ipsum vulgus promiscuum| vrbani et villani. diuites ꝛ paupe res.serui ꝛ liberi. dñe ꝛ ancille.matrone ꝛ iuuẽcule. ne stulta vota emittant ad huiusmodi loca.de quorũ reliquijs.ꝛ secretis sacramentis|siue grece misterijs certã scienciã nõ hñt. Deutronomij.xxxij. Interroga patrẽ tuũ.id est curatũ ꝛ sacerdotem.ꝛ annũciabit tibi nudã ṽitatẽ. Quia labia sacerdotis custodiunt scienciã Malachie.ij.ꝛ.xj.q.j. Sacerdotibus.ꝛ dis. xliij. Sit rector.añ mediũ Et de hereticis. Cũ ex iniuncto.paragro.ij. Et infra. Et legem ex ore eius requirẽt.qꝛ angelus dñi exercituũ est.hʒ enĩ officiũ angelicũ.s.colere deũ ꝛ dirigere populũ dei.non oues nõ boues pꝛĩcipalit̃. Sʒ quidã indurati villani|proprie nesciẽcie ĩpaciẽtes dicũt|sacerdotes ĩ his misterijs nõ esse illũĩnatos.qꝛ excecante eos auaricia.formidãt extenuacõnẽ oblationũ suarũ.assumẽtes in sue vesanie defensionẽ.illđ Jo.ix. In iudiciũ veni ĩ hũc mũdũ.ut nõ vidẽtes videãt.ꝛ qui vidẽt ceci fiant.textũ illũ mĩme intelligẽtes. Ubi Johẽs crisostim⁹ dĩt

q̄ xp̄us venit in maius suppliciū ipis incredulis et perfidis.qꝛ qui ipsum cōdēnauerūt in mortē crucis iam eterna dānatione dānati sunt/gentibus legē dei quōdam nō hn̄tibus.iā ad fidē vocatis.israel ambu lat a deo sua perfidia in remotis.

Capitulum scd̄m.

¶ Votū semper de bono siue propter bonū finē fieri dꝫ.ꝛ tūc de⁹ adiuuat. Psal.vij. Justū adiutoriū meū a dn̄o.qꝛ de⁹ optim⁹ est.iō non acceptat aliquid cōtra se.s.malū. Quidā etiā vouēt propt̄ bonū tēpo rale.qd̄ si assequerent̄.eēt eis in laqueū ꝛ in dānatio nē.ut si maliuolus ꝛ tirānus voto cōsequeret̄ digni tatē.aut rerū abūdātiā.in aīmū proteruū ꝛ in violētiā pauperū caderet. Jdeo in oī voto deo placita.ꝛ hoī salubria desiderari dn̄t.scd̄i paralip.ij. Cum ignora mus quid agere debeam⁹.hoc solū habem⁹ residui/ ut ad te oculos dirigamus. Vn̄ dr̄.v.dyalogorū.ꝛ xxiij.q.iiij. Obtineri. Ad salutē aīe nequaq̄ꝫ pn̄t ob/ tineri.que predestinata nō fuerit Jdeo nec prece.nec voto.nec lacrimis poterit obtineri.qd̄ deus nō pre/ destinauit Malachie.iij. Ego dn̄s ꝛ non mutor ꝛc̄. Quedā etiā deus predestinauit.ut nō nisi profunda hūilitate multis precibus et lacrimis/perseuerantia nō modica ab eo obtineāt̄ scd̄m Aug⁹ vbi supra.vt patet in ʒara Gen̄.xix. ꝛ infra in thobia/eiusdē c.iij. in ioachim ꝛ anna ꝛ sic de singulis. Sꝫ hoī sepe pre destinata ē infirmitas ī penā sui peccati.ut patet Jo. v.in egroto ad ān̄os.xxxviij. Quia maxīa nostre in/

firmitatis causa est peccatū.de peni z remis. Cum in firmitas. Infirmitas enī maxie prodest hoī dispensa tione diuina scdm Aug' super ps.xv. Multiplicate sunt infirmitates eorū.postea accelerauerūt.s. cōuer- ti ad dn̄m.psal.lxxxvij. Cū occideret eos reuertebāt et psal.lxxxij. Imple facies eorū ignomia.et querēt nomē tuū dn̄e. Simile ptz actuū.ix.in paulo.z Ma thei.xv.in chananea. z eius filia. Et nō solū prodest pctōribus z iniustis.sz z iustis z electis. Quia sctō rū vtus i ifirmitate perficit.ij.ad Corin.xij. Si ergo iusti dispēsacōe z mia dina paciūt .ifirmitates.aduer sitates.tribulacōes.flagella. detractionē.ut i iusticia cōseruēt z merita adaugeāt. vt iob qui fuit cōtēpera neus moysi z gētilis. Jo.baptista qui toto anno fuit incarceratus. Paulus aplūs.ij.ad Chorin.xij.qui passus fuit stimulū carnis ne reuelationū diuinarū magnitudo eū extolleret Quid iusto dei iudicio.me rito pacient pctōres z iniqui.ut a scoria purgēt pcti Fatuissimi ergo sunt pctōres infirmati diuina prede stinatione pro suis pctis.qui mox ut infirmant vota vouēt qn̄qz valde stulta z indiscreta.z ad loca quorū reliquie z misteria eis mime sunt cōgnita et adōran- do fundūt ibi latriā.vbi vix ypardulia aut dulia lo- cū hz.sepe etiā ydolatriā cōmittūt.ut infra dicet Nō attēdētes illd prima petri primo Modicum nunc si oportet contristari.s.tēporaliter et breuiter.in varijs tēptationibus corporis aut persecucōnibus aut vio lencijs. tanq̄z filijs carissimis deus hoc permittit.ut

probatio vestre fidei, in tali fornace tribulacõis. inue niatᷣ. id est cedat vobis in laudē ꝛ gloriā sempiternā Qui ergo pro pctīs suis pati rēnuit | clarū est ꝙ nō est filius dī adoptiuus nec coheres xpī. qꝛ ad hebre os. xij. dꝛ. Flagellat oēm filiū quē diligit. qui etiā na turalē filiū nō pretermisit Primitiua ecclīa vehemē ter patiebaᷣ. sꝫ iā refriguit caritas multorū tempore pacis

Capitulū terciū

Si ergo tā durissimū iudiciū dei incepit a do mo dei. id est ab amicissimis xpī. Quis finis eorū qui nō credūt euāgelio xpī. qꝛ incorporabiliter durī orꝛ. ꝛ si iustus vix saluabiᷣ per multas tribulationes. impius. id est incredulus. ꝛ pctōꝛ abijciēs flagellum dñī vbi parebunt: q. d. nusꝗꝫ. qꝛ in profundo inferni abscondenᷣ. j. petri. iiij. ꝛ actuū. xiiij. Quē ergo dñs purgat. et purgari ñ vult. purgatoriū futurū mauult aut infernū. qꝛ ꝯ mentē dei vult. Et si qñꝗꝫ talē deus audit. fit pro mera dei miscdia. aut in perniciē taliteꝛ vouētis. sicut israhel post largicōem mānatis. ipor tune petijt coturnices. id est ortigias de braekuogel in deserto. ꝛ accepit sibi in mortē Numeri. xj. ꝛ psal. lxxvij. ꝛ. c iiij. Quia adhuc esce erāt in ore ipsorum et ira dei ꝛc. Sic peruersus israel ꝯ dei mētē petijt re gē. et dñs dedit eis cū insinuacōe pene in mala hora j. regū. viij. Quidā etiā infirmanᷣ a mala cōplexiōe a parentibus cōtracta. sicut leprosi. ꝛ podagrici. ceci | artetici ꝛc. de cōse. dis. v. Legimus quosdā. Quidā ab enormitate vite, qꝛ bibili | luxuriosi exhausti. sal-

tatores.gladiatores sicarij et ceteri. z statim vouent, ac si dicāt| dn̄e volumus a te signū videre Math.xij et Luce xj. Et si cōsequūtur bn̄ficia dei.sua cōtinuāt maleficia z forefacta vt prius. Si quid tn̄ gratie cōsequūtur.etiā in quocūq3 loco.laudē et gloriā retribuant sctē trinitati| que dicit Deutro.xxxij. Ego occidā.et ego viuere faciam.percutiam.et ego sanabo zc̄ Quia oē miraculū pricipaliter est a deo scd̄m tho.ī prima parte.q.cxiiij. Duo etiā hoim genera petūt et vouēt.et tn̄ nō accipiūt. Primi sunt quos deus tali passu infirmitatis aut tribulacōnis vult saluari. quibus dicit| Potestis bibere calicē meū Math.xx.et illd̄.ij.Cori.xij. Sufficit tibi grā mea.s.preueniēs z cooperās| Scd̄i sunt.qui si acciperēt optatū|eēt eis ī laqueū.jaco.iiij. Petitis et nō accipietis.eo q̄ male petatis.vt ī ↄcupiscētijs vr̄is īsumatis.id est male expēdatis. Sic quedā mulier lasciua et cecuciens.vouens|sepius visitauit sepulcrū scti thōe cāthuariēsis. petijtq3 vt visum reciperet.et q̄nto magis frequentauit.tāto visum perdidit.q2 si restituta fuisset.veneri z assecle fumi seruiuisset. Agāt igit̄ ambo predicti gratias deo.cui semper cura ē de nobis.j.petri.v.b. Et q2 iustus dn̄s iusticias dilexit.psal.x.iō nō pōt eē iniustū.qd̄ iusto placet. Qui etiam nos nō exaudit ad nostrū velle.s3 ad vtilitatē et ad eternā felicitatē vt d̄t Augusti.super psal.xxxiij. Clamauerūt iusti.et dn̄s exaudiuit eos.s.ad salutē.sicut pia mater lauans filiū sauciū et scabie infectū.nō vult audire fletum eius|et

cor anxium. sed eius sanitatis reditum. et salutis profectum: Capitulum. iiij.

¶ Modice fidei hoīes. corda hn̄tes nutancia. audiāt illd̄ Grego. xij. moraliū ca. ij. super v̄bo job ca. xiiij. Cōstituisti termīos eius. qui preteriri nō poterūt. Nulla que in hoc mūdo hoībus fiunt. absqꝫ oīpotētis dei occulto cōsilio veniūt. Nā cūcta deus se cutura presciēs. an̄ secula decreuit. qualiter per secula disponant̄ Statutū quippe iā hoī est. s. ab eterno. vel quātū hūc mūdi prosperitas sequat̄. vel quātum aduersitas feriat. ne electos eius. aut īmoderata prosperitas eleuet. ant nimia aduersitas grauet. statutū quoqꝫ est quātū in ipsa vita mortali tēporalit̄ viuat. nā et si ānos xv. ezechie regi ad vitā addidit oīpotēs deus. tn̄ cū eū mori permisit. tūc eū presciuit moriturū. ysa. xxxviij. ⁊. iiij. regū. xx. Hec ille. Peccās eni mortaliter mortē meret̄. quē tn̄ deus sepe prolōgat. sepe suo dīno cōsilio abbreuiat in quo nihil variat̄. licet huiusmodi hoī sit abscōditū. vn̄ etiā d̄r job. xxij Sublati sunt an̄ tp̄us suū. vbi idē Grego. xvj. moraliū. c. xv. d̄t Eo tēpore ex hac vita quisqꝫ subtrahitur quo ex dīna potēcia an̄ tempora prescit̄. s. subtrahendus. deus creans hoīes. iuxta singulorū merita. disponit et terminū. vt vel inde malus ille breuit̄ viuat ne multis bn̄ agētibus noceat. vel bonus iste diucius ī hac vita subsistat. vt multis operibus bonis melior existat. s. per diuturnū meritum. Vel iō diucius malus viuit. vt sua mala augeat iustos puniendo et

persequēdo.bonus vo qn̄q̄ꝫ citius morit̄ |ne diu vi-
uendo.sua innocētia.aliorū malicia corrumpat̄.sicut
enoch fuit trāslatus in paradisū.ne malicia imutaret
aīmū eius Geñ.v.z Sapie.iiij. Ex benignitate igit̄
dei lragit̄ pctōribus spaciū pn̄ie. quo q2 sepe abutū
tur ad iniquitates.iō mīam et vitā perdunt iuxta dei
presciētiā que nō patit̄ hoīem alio in tēpore mori.q̄ꝫ
presciuit.licet hō longiora sibi viuēdi tēpora prefixit
iō bn̄ dt iob. q̄ iniqui sublati sunt an̄ tpūs suū.s. ex
mera grā.ne nimiū peccarēt.et multoplus punirent̄
in vita futura. Capitulū.v.

Ex premissis collegit dn̄s anthonius de senis
epūs fulginateñ. cū approbacōe multorū doctorū tē
pore sixti pape quarti presentibus cardinalibus. q̄
ds nō solū presciuit terminū vniuscuiusq̄ꝫ. verū.etiā
statuit et prefixit.in omī loco et tēpore Scdo ex quo
ds oīa ista presciuit in quē nulla penitus cadit igno-
rātia.iō nec anticipari nec differri mors poterit ho-
minis cuiuscūq̄ꝫ.ex quo ds oīa causauit et statuit. iō
et terminū eorūdē statuit.cū sit sua volūtas causa vni
uersalis oīm rerū.impossibile quoq̄ꝫ est q̄ dīna vo-
lūtas effectū suū nō consequat̄.vt clare deducit sctūs
tho.in prima parte.q.ix.ar.vj.z ifra. De9 enī cogno
scit oēs res propria cognicōe. scdm q̄ ab alijs disti
uit. Tercio q̄ fugiētes pestilenciā siue pestē. nō sub
terfugiēt quin morient̄ tēpore prescito statuto et pre-
fixo a deo.siue intus siue extra. q2 ds omia presciuit
creauit fecit et statuit ad voluntatē suā.cōsequētem et

nō ad cōminatoriā.sicut cōminat⁹ fuit ezechie Et po
nit idē dn̄s Anthonius tria tēpora vite hoīs. Pri-
mū quo naturaliter et regulariter vixisset. scd̄m vo-
lūtatē ipsius dei.si mortaliter non peccasset.vt ptz in
Maria v̄gine.job.Jo.baptista ꝛc̄.ꝛ illō tpūs stat in
diuina volūtate bn̄placita.sic rapuit enoch Aliō est
quo mori mereť hō pctōr statim post peccatū morta
le peractū.ꝛ illud tpūs d̄s qn̄qꝫ prolōgat.sicut in eze
chia.niniuitis.nabugodonosor.achab ꝛc̄.propter vi
te emēdationē. Aliqn̄ abbreuiat.ne hoīes nimiū pec
cent.psal.liiij. Viri sanguinū et dolosi.non dimi.di.
su. Periodus enī hoīs. naturalis raro expleť tum
propter gulā.luxuriā ꝛc̄.et qualitatū primarū repūg
nantiā. Terciū est tpūs quo oīno oportet hoīez mo
ri.scd̄m volūtatē dei cōsequētē siue bn̄placitā que est
recta cui oīs hō dꝫ cōformari.et efficax.qꝛ impediri
nō pōt nec quicꝙ̄ sine illa fieri pōt. atqꝫ irreprehensi
bilis.qꝛ oīa iuste agit et cōsulit. Ista est que dat sani
tates.infirmitates.penas.premia.retribucōnes.mo-
dis infinitis.nūc per se.nūc per angelos. nūc per de
mones.nunc per homīes.aut bestias. modis infini-
tis in hoc mūdo inferiori.qꝛ non solū circa cardines
celi ambulat cū sit ipse solus pn̄cipiū oīm. xxiij.q.v.
Quid ergo.ꝛ est Jero.super naum.ca.j. Fatui ergo
sunt qui in suis infirmitatibus.pauperieb⁹.aduersi-
tatibus ꝛc̄.vota sua ꝯtra dei volūtatē bn̄placitā emit
tūt.cū infirmitas sit hoī vtilior sanitate.sicut in vitas
patrū quidaꝫ petijt a terciana vt liberareť. Cui Jo.

heremita rn̄dit. Rem tibi necessariā cupis a te abij-
cere. Quia eccli.xxxj. Infirmitas grauis.sobriā fa-
cit aīam.q2 in infirmitate appetitus auferṫ.z post cō
ualitudinē.oportz valde sobrie viuere.ne recidiuū in
curraṫ. Sic est de aīa. Dn̄s qui flagellat nos/pater
noster est. optimus suauissimus et benignissimus.
q̄uo poterit nos odire.qui tn̄ oīa diligit que fecit. et
nihil borū odit que fecit. Sapie.xj.c. Ach q̄uo ergo
diligit hoīem sub māu eius hūiliatū in flagellis.quē
proprio sāguīe refecit.j.petri.j.et.j.petri.ca.v. Un̄.v.
moraliū.ca.cvj.d̉t grego. Qui in penis murmurat i
iusticiā dei ferientis accusat. Apoca.iij. Ego quos
amo.arguo z castigo/ Prouer.iij. Quē eni d̉s dili
git.corripit.z quasi pater ī filio ꝯplacet sibi. Propṫ
talē respectum grōsum ad deū d̉t ābro.in hymno de
martiribus tormētatis. Non murmur resonat. nec
querimonia. Dic michi/que/ aut q̄ta vota emiserūt
apostoli et martires in vinculis et carceribus detēti
Arguimur igitur de modica fide.quia non plene in
nostris displicentijs in deo confidimus. qui tn̄ post
lacrimationē et fletum/exultationē certissime infun-
dit. Tobie.iij.d. Pia mater plus sollicitatur circa
vnū filiū infirmū.q̄ȝ circa sex sanos. Que pena:mo-
dicum humiliari.et eternaliter exaltari: Humiliami
ergo sub potenti manu dei vt exaltet vos in tempore
visitationis.j.petri.v. Uota tn̄ rationabilia et debite
circūstantionata.per dicta iā non execrantur nec pro
hibentur. licet obligent et grauent conscientiaȝ. nisi

firmiter reddãtur et soluantur. Ecclesiastes. v. ⁊ scđa scđe. q. lxxxviij. ar. iij. in corde.

Capitulum. vj.

¶ Sacramentum eucharistie differenter reperitur. videlicet mundum et transformatum. De mundo due ponuntur propositiones. Prima. Sacramẽtum eucharistie eo ꝙ mõ singulari seu incõsueto repertum est / statu / a populo / dignius et efficacius ꝙ̃ si sic nõ esset repertum colendum / error. Historia. Refertur de quadam hostia consecrata. cum in campo per quẽdam esset posita / erat reinuenta / que conseruabatur et maiori deuotione a populo ibidem concurrente / et ecclesiam edificante venerabatur quasi in miraculis ⁊ virtutibus pre alijs hostijs esset efficacior. Probatio. Sicut infinito nõ potest fieri additio / sic non est existimandum / ꝙ sacramentum habens rationem infiniti boni honorabilis / ita ꝙ homo de facto ad summũ honorez ei exhibendum / ꝙ̃tum potest videlicet latrie obligatur / possit habere rationem / cuiuscũqꝫ repertionis maiorem dignitatem vel efficaciam / quare specialius vota vouerẽtur et micula sperarentur. quod de per se patet. Similiter si sanguis domini de calice per negligentiã funderetur ad corporale ipsum corporale propter talem sanguinẽ non ẽ populo exhibẽdũ quasi maioris efficacie / ꝙ̃ sãguis xpi in calice altaris. Scđa. Propt̃ mirabilẽ seu singularẽ repertionez hostie munde / ipsam hostiam ita

q̄ vetustate pereat cōseruari|error. Historia. Refer tur q̄ hostia vt prefert̄ inuenta sit posita in pixide|et tandē ea pereunte| aliā cōsecratā ipsi questionarij su-pra posuerūt| vt populus consuetus offerre|cernere ad pixidē|et offerre|nō videret|inuente hostie corrup tionē. Probatio. Nā sacramentū eucharistie| scd̄m xpi institucōem alitus d̄r siue esca viua ad vnuz ten-dens.s.ad spūalē cibacōem.iō vnū sacramētum est et vnū corpus verū z organicū.licet sit in diuersis alta ribus scd̄m pe.de taresia super.iiij.dis.x.q.ij.z tho. ibidē d̄.viij.q.j.ar.j.in rn̄sione ad questiūculā scd̄az| et ita vniuersalis ecclesia|ipsius vsum per oblationē| et manducacōem|acceptauit et actu seruat. Iō docto res ɔcludūt| q̄ nō debeat ad corrupcōez seruari|sed reuerēter ɔsumi. Ne ɔ̄ xpi institucōez|et vniuersalis ecclesie ritū|per auaricie abusum| tā magna fiat irre-uerētia per spērū deficiētiā si ad multos annos reser-uet̄. Et si in tali loco mira fierent. nō tñ eent̄ vera mi racula.nisi ad vnguem examinētur. Quia miracula vt miracula.non d̄nt publicari.nisi verificent̄ z vere probent̄.etiā per iuramēta. nec questuarijs credēdū est in hac materia. Iō pessime agunt predicātes.qui huiusmodi populo pronūciant precipitāter.sine exa-minacōe z probacōe sufficiēti. Licz d̄s sit per oīa po tēs facere miracula.vbi.qñ.et quibus.illi placet. Ez heudolor iā oēs a maxio vsq̄z ad mimū studēt auari-cie.a propheta vsq̄z ad sacerdotē cūcti faciūt mēdaciū Ieremie viij. Multos perdidit aurū z argētū. Ecci

ca.viij.a.nec regibus et principibus parcit illud ma lū vt dr ibidē.qr quotidiane lauticie et expēse eorum auariciā faciunt crescere in infinitū.sic et de alijs qui busdā iudicibus īferioribus qui tali cōcupiscētia cō uertunt de iusticia in iniusticiā.sic q sepe innocētes dānant corpore et ere scdm lirā ibidē. Quia canes palatini biantia hnt ora.j.de consolatu prosa quarta.

Capitulum.vij.

¶ De sacramēto eucharistie trāsformato conside randū est. q transformatio pōt fieri dupliciter. Uno modo per mutationē specierū panis. Alio mō per aliqd extrinsece specieb' panis cōiūctū. Primū po test fieri adhuc dupliciter. Uno mō spēs panis ex toto mutatur in aliā formā ita q nichil de speb' panis amplius apparet. Alio mō si partes mutarentur vt cū colore tātū.scdm hoc ponunt propositiōes. Pri ma sacramētū eucharistie sic transformatū vt nichil specierū panis vel vini appareat venerari vt mūdū error. Historia Legit hostiā consecratā propter in credulitatē cuiusdā femine in presentia sci gregorij.s. magni esse mutatā miraculose in cruentā carnē etiā tēpore incendij cuiusdā ecclesie mutatā in carbonem Probatio Nā sicut consecrās requirit debitā ma teriam huius sacramenti videlicet panis et vini iux ta xpi institutionē imo alias nō consecrat vt vult ma gister in quarto sentētiarū. Sic cōsequēs ē eo q nō cōuenit consecrari sub alijs speciebus. sic nec esse sa cramentaliter sub alijs specieb' ipsum corpus et san

guinē xpi/q̄ʒ panis et vini/ Alias hostia putrescente/ si vmes tēporis interuallo generarētur ex ea/ pro cor pore xpi deberēt adorari/ qđ absurdū est ī fide catho lica. Idē tho. ibidē d. xj. q. ij. ar. ij. questiūcula iij. in corpore Sacerdos ergo cōsecrās panē discōtinuatū siue vicinū corruptioni grauiter peccat. sʒ graui⁹ qui hostiā consecratā diucius reseruat. cōmittēs eā peri culo corruptionis. muco. et scaturicōi tinearū et ver miculorū. iō venit grauiter puniēdus a prelato/ et cō fessore. duplici foro. s. iurisdictionis et consciētie. Sʒ si mutatio hostie nō esset specierū/ que substantiā pa nis magis indicāt/ vt sapor/ odor/ vt si approximaret ei muscus vel ambra. sʒ tantū in colore/ qui multipli citer variari pōt/ alijs accidētibus manētibus/ Isto modo creditur/ eucharistie esse sacramētū/ et vt supra tactū/ oībus modis cōsumēdum esse. Nec valet dici crediq̄ʒ simpliciter/ propter certa mira ibi facta. Ec ce ds facit ibi multa miracula. q2 ds potens est face re miracula vbiq̄ʒ t rarū. si et iq̄stū hoīʒ deuocō hoc meret̄. aut etiaʒ eorū malicia. perfidia/ aut superstitio demeretur. vt dictū est. Miracula q̄nq̄ʒ dyabolus facit. laxato vocabulo. scd̄m tho. in prima parte. q. c xiiij. ar. iiij. q2 de his ignorato fundamēto homines mirāt̄. q2 dyabolus vtit̄ ibi q̄nq̄ʒ veris rebus. vt pa tet in ranis Exodi. viij. et in igne qui cecidit de celo Job. j. Uide etiā ī vita btī martini thuronēsis epī. de latrone. Facta etiā sunt mira a dyabolo in quodā lo co. vbi sepultus canis habebat̄. in partib⁹ hispanie.

Scd'a. Sacramentũ eucharistie per aliq̃d / extrinse ce cõiunctũ / trãsformatũ / tanq̃ maioris honoris et efficacie q̃ mũdũ / cõstitui / a populo colẽdũ / error. Historia refert q̃ sepevicibus quibusdã iudeis pupugentibus hostiã cõsecratã / gutte sanguinis videbantur emanare / et ita hostia manẽs trãsformata / ob trãsformationẽ a populo credebat maioris efficacie / in miraculis et virtutibus / q̃ mũda. Probatio. Nam qualiscũq̃ additio sub alia specie q̃ sub specie sacramentali facta fuerit / illd' additũ credit pura creatura / Unde nõ põt sacramento superaddere maiorẽ rationez veneracõis / vt ex probacõe prime probacõis de sacramẽto mundo / clare elici potest

Capitulũ. viij.

¶ De cruoribus varijs ponũt sequẽtes propositiones. Prima Si sanguis xp̃i naturalis scd'm propriã suã spẽm reperit / siue sit nutrimẽtalis siue substãtificus / et coleret latria vt sanguis xp̃i / in sacramẽto altaris / error. Historia. Refert in q̃pluribus ecclesijs esse sanguinẽ xp̃i naturalem qui fluxerat de latere eius quẽ populus adorat adoracõne latrie / eo q̃ petit exaudiri in remissionẽ culpe / et grẽ donationem / imo credũt huiusmodi sanguinẽ / miraculose languẽtibus subuenire. Unñ vota vonẽt / offerũt / et sacrificãt Probatio. Nã talis sanguis si sic esset derelict' essz exanimis et deitati nõ vnitus / Jdeo pura creatura irrationalis / cui vt supra tactũ est nõ debet adoratio latrie / nec dulie / eo q̃ seruitus ista que ad adorationez

pertinet/famulatus cōplacētie dr/ Sz ei debetur honor venerationis tātū/per respectū ad cristū/de cui' corpore fluxit/ Sz an talis sanguis a xpō sic sit derelictus vel nō/varie de hoc reperiūtur opiniones/iō nichil tangā in proposito.non volo inniti capiti meo vide infra. Scda. Sanguinē miraculosum constitui populo ad adorandū/et inuocandū per ista vba misere re/adiuua/exaudi/pro salute corporali et spirituali/ error. Historia. In qꝫpluribus ecclesijs dr esse sanguis miraculosus/cui solemnisat ecclesia/etiam per festa/pluribus accensis candelis/quē populus reuelata mente sicut deū vel sanctum in patria/actu principaliter interiori alloquitur/adorando/vt exaudiat pro corporali/et aīe salute credēs huiusmodi sanguinē habere ptātē faciendi miracula. Jōqꝫ ei vota vouet/offert/et sacrificat.sicut clare videt in figuris cereis/et ferramentis oblatis. Probatio. Nā iste honor vt prefertur est scdm se spēs latrie/pure creature exhibitus/qui soli deo debet Jōqꝫ nō oportet dubitari de ydolatria Si quis in hoc dubitauerit/interroget a peregrinis qua fide et spe huiusmodi cruores peregrinādo accedūt/et attendūt ad eorū cantica/ hauriet quotidianū premissorū experimētū. Tercia Sanguinolentū colorē dolose ī hostia cōsecrata procuratū/cōstitui populo.tāqꝫ sanguinē miraculosum/ vt in proxia proposicōe tactū est colēdū/error Historia. Refert de quodā plebano vano qui ī aliquo de sūmis festis/proprio cruore ī altari hostiā cōsecratā

tingebat/et ingemiscens quasi hoc propter incredu-
litaté cuiusdã persone miraculose esset factũ. Adiura
uit circũstantes in testimoniũ/ad qué cruoré magn⁹
factus erat concursus populi/mõ supratacto/ vt post
aliqd tpũs/procurãtibus quibusdã timoratis et do-
ctis examinatus est plebanus/et tandé cõfessus est et
pũit⁹ pro dolo. Probatio. Nã fundamétũ é dolosa
inuentio/vñ minimus cultus exhibendus est tali cruo
ri et nullus sicut nec miraculoso q̃uis populus cre-
debat ipsuz sanguiné multa facere miracula. Ideoq̃
etiam de ambone pronũciabant̃/ et figure certe obla
te ostédebant̃ populo et sacramétũ in testimoniũ mi
raculorũ apponebat̃. Ecce sic nos xpiani illudimur
a xpianissimo a proprijs curatoribus O q̃ta hoĩm
deméntia. Quarta. Monstranciã seu capsam in qua
nichil cruoris est/oñdi hoĩbus quasi cruoré xpi na-
turalé/vel sanguiné miraculosum cõtinété/pro preta
cta cultura populi/error. Historia. Refert̃ de quo-
dã mõasterio monialiũ/pro quo quidam religiosus
tãq̃ visitator/et reformator cõstitutus vidit ibidé mõ
stranciã sub berillo/cõtinété cedulã scriptã cũ rubro/
Hic est sanguis dñi nostri ihũ xpi. Et ex hoc popu
li cõcursum cũ adoracõibus/oblacõnibus/et votis/
vt premissum est augerũt. Ait religiosus. Nõ visita
bo vos nisi oñderitis michi quid cõtineatur in hac
mõstrãcia. Hic inde collacõibus cõuenerũt superio
res/cũ epõ/et aperiétes ĩuenerũt duas alias cedulas
ita cõtinétes in scripto/de sanguine dñi nostri ihesu

xpi/ et nichil sanguis ibidē erat repertū. Insuper re/
fertur ꝙ in quodaȝ opido seu villa prignicensi tres
hostie/ sanguinolētis tribus guttis vt dr miraculose
tincte/ que hostie/ nunc vetustate adeo cōsumpte sunt/
vt presertim nihil sanguinis ibidē reperiat̄. Nichi/
lominus eadē mōstrācia cū sacramēto corrupto/ po/
pulo oñditur/ qui non aliud ꝗ̄ sanguinē vt ab inicio
querit/ adorat/ sacrificat/ et vouet/ eo mō quo supra ta
ctū est. Probatio. Nā si non licet creature exhiberi
honorē soli deo debitū/ minus sic licet honorare qd̄
non est in rerū natura. ꝛ vt supra tactū est ꝛ scd̄m bea
tū augustinū perniciosissimū est/ in tali cultu/ menda/
ciū/ Nam sub specie religionis infinitos ducit ad er
rorem ꝛc̄.

Capitulum. ix.

Circa predicta est notandū scd̄m sanctum tho.
quotlibe. v. ar. j. ꝛ i t̄cia parte eiusdē. q. liiij. ꝙ xpūs
resurrexit in integritate corporis sui habens spiritū.
carnē. sanguinē ꝛ ossa ꝛc̄. Luce vltio. qꝛ corpus chri
sti in resurrectione fuit eiusdē nature sicut prius per
omnia. sed alterius glorie. scd̄m grego. omelia. xxvj
qꝛ etiā capillus de capite electorū ñ perit. Luce. xxj.
minus ergo quicꝗ̄ de corpore xpi resurgentis. qd̄
autē dicitur. ij. Chorin. xv. Caro et sanguis regnum
dei non possidebunt. intelligitur non de natura. sed
de culpa. scd̄m Grego. xiiij. moraliū. ca. cj. contra eu
ticium constantinopolitane vrbis episcopum. qui er
ranter dixit. corpus resurgentiū ad gloriam/ esse im/
palpabile. et vento aereꝗ̄ subtilius/ Christus ergo

postq̄ corpus suū p⁹ resurrectionē discipulis palpa-
bile prebuit. nūq̄ idē corp⁹ postea imutauit. nec sub-
tilius fecit. Sicut ergo xp̄us in sua ɔcepcōe accepit
corpus mortale. ꝛ nō celeste ꝛ ipassibile. sic etiā i sua
resurrectiōe idē corpus eiusdē nature resūpsit ad vitā
imortalē alterius glorie. Totūq̄ sanguiem resūpsit.
quē in passiōe pro redēpcōne generis hūani effudit.
scd̄m tho. in quotlibeto vbi supra ꝛ hoc triplici rōe.
tū quia xp̄us in perfectissima etate passus fuit. i qua
maxie ea que in hoie inueniūt̄. ad ṽitatē hūane natu-
re pertiere videt̄. tāq̄ ad maxiaȝ perfectōeȝ adducta.
tū q₂ partes sctōrū in quibus passiōeȝ pro xp̄ō susti-
nuerūt. q̄dā priuilegiatū fulgorē in resurrectione ha
bebūt scd̄m Aug⁹ xxj. de ciuitate. Multomagis ergo
sanguis xp̄i. quē in passiōe pro nobis effudit. ad glo
riosam resurrectōeȝ reparatus ē. tum q₂ iste sanguis
xp̄i in passiōe effusus hūanū genus sctificauit. ad he
bre. vltīo. q₂ hūanitas xp̄i. salutiferā ṽtutē habuit ex
ṽtute ṽbi sibi vniti. scd̄m damasce. li. iij. iō necessariū
fuit. q⁹ ille saluber sanguis sic effusus. in resurrectio-
ne iūgeret̄ alijs partibus hūanitatis xp̄i. q₂ non fuit
separatus a diuinitate. sicut probauit multiplicit̄ Jo.
de turricremata corā papa pio et dn̄is cardinalibus
tūc etiaȝ papa vt papa ꝛ nō vt doctor det̄minauit istō
dubiū. ꝛ silēciū de eo āpli⁹ disputandi oīb⁹ ꝛ singulis
iposuit. quare garruli de cet̄o taceāt. q₂ xp̄us dixit i
cena. Hoc ē corpus meū. qd̄ pro vo. tra. ꝛ hic ē san.
me. qui pro vo. effun. Ex quib⁹ ṽbis xp̄i videt̄ eadē

esse vnitas inter sanguinē effusum|et sanguinē viuū. que fuit inter corpus xpi viuū.et corp⁹ mortuū. Sz corp⁹ mortuū et viuū xpi|fuit vnū et idē.vnitate suppositi.ergo et sanguis vnitate suppositi.tā effusus q̄z viuus. Huic cōcordat Jo.de poliaco.quarto quotlibeto suo.qui etiā dt.q̄ tēpore passiōis xpi nō erat ī xpō aliquis sanguis superfluus. ꝛ sic totus sanguis eius ad perfectionē humane nature pertinebat.scd̄m q̄ etiā prima ratio thōe iā dicta tenet.ꝛ per ꝯsequēs totus sanguis qui tūc effusus fuit.in resurrectiōe fuit reassumptus. Ideo tñ nō sequit̄ scd̄m tho. vbi supra.q̄ tot⁹ sanguis nutrimētalis. id est qui ex cibis generat̄.pertineat in xpō ad v̄itatez hūane nature.qꝛ cū añ passionē xpūs comederit et biberit. nichil prohibet ī eo fuisse aliquē sanguinē nutrimētalē. qui ad v̄itatē hūane nature nō pertineret.et quē non oporteret.ad corpus eius in resurrectiōe redire. Secus fuit de sanguine eius|ad perfectionē hūane nature pertinēte.qui fuit preciū sufficiēs nostre redēpcōis.j.ad Corin.vj. Empti enī estis precio magno.qꝛ iste sanguis fuit dei eterni nūq̄z corrūpendus que incorruptio nō inerat ei ex naturali v̄tute. sed ex v̄tute diuinitatis sibi vnite.j.petri.j. Nō corruptibilib⁹ꝛc.sequit̄| sz precioso sanguīe quasi agni īma.et incōtami ihesu christi. Iste est sanguis qui traditur nobis in sacramēto per oīa vnitus diuinitati. De isto sanguīe nichil mansit in terris.qꝛ si remāsisset. querit̄. quid erit de eo in fine seculi: nō est dicendū q̄ corrūpat̄; quia sic

deus corrũperetur in vltima ↄflagracõne. nec ꝙ tūc reassumatur a xpõ. quia resurrectio xpi non iterabitur/et xpūs iam summã perfectionẽ habet igitur ꝛc. Si autẽ habeatur aliquis sanguis in quibusdã ecclesijs. de quibus dt franciscus maronis. et post eum magister rupertus in suo quadragesimali. in sermõe diei pasce. iste effluxit miraculose de quadaꝫ ymagine xpi percussa. vel de hostia consecrata iudeis tradita. et per eos pūcta vt cõtigit parisius in vico iudeorum. scđm tho. vbi supra. ꝛ Jo. de poliaco vbi supra ad cõfutandã perfidorũ iudeorũ cordis duriciã. quibus datur signũ in eternam vltionẽ. nisi fuerint conuersi ad veram fidem. nec talis sanguis debet adorari adoratione latrie propter se. sed propter cristũ passum cuius passionẽ representat. sicut etiã xpi ymago. siue ymago crucifixi. vbi mens adorantis nõ termiatur in re ista sic visa. sꝫ in cristo pro nobis passo scđꝫ tho. et ceteros doc. super. iij. sententiarũ dis. ix. In ecclesia etiaꝫ barchinonensi partiũ aragonie ꝛ cathalonie qñqꝫ publice predicabatur. ꝙ in sanguine cristi asperso et effuso in parasceue. non remansit deitas. quo cõperto magister Nico. roselli ordinis predicatorum/heretice prauitatis inquisitor scripsit clementi pape sexto. qui habito desuper solemni cõsilio cardinaliũ ꝛ doc. rescripsit eidem. mandans per patentes litteras dicto inquisitori. qtũs dictuꝫ articulum vt hereticalem et erroneum condemnaret/qđ ꝛ in ecclesia predicta publice et solẽniter fecit. ꝙ aũt rupert⁹

dicatur quod certe littere date sunt a sede apostolica. pro certo loco vbi dicitur esse de sanguine christi naturali. vt in ecclesia monasterij beate marie in diocesi xanctonensi. Et in capella regis francie est spina cum sanguine, et in prouincia prouincie ad sanctum maximinum in conuentu fratrum predicatorum. Et apud esculum. Item Racaneti. et Mantue. et in nurenbergi vbi lancea christi est. vbi tamen cruor non apparet. Ad hoc potest dici quod quando papa pius huiusmodi dedit litteras abbati in diocesi xanctonensi. quod materia illa nondum plene fuit discussa Aut surrepticie obtinuit per dolosos interpositores. Sicut et dominicus cum quodam canonico ecclesie sancti petri in vrbe falsificauit litteras pape innocencij octaui. homo magne opinionis in curia. filius medici eiusdem pape. qui magistraliter dictauit metrice supplicans ipi pape. sed iusticiam passus fuit. et quidam de ordine predicatorum non iuxta sua vota acceperunt. De eadem materia sanguis christi videatur Jo. gerson in sermone de circumcisione domini alphabeto vj. a. vbi sentit cum sancto tho. et Jo. de poliaco. et Jo. de turricremata. quasi per omnia.

Capitulum. x.

¶ Sanctus Augustinus in libro de mendacio. et habetur. xxij. q. ij. cap. j. dicit quod mendacium maximum est quando quis mentitur in doctrina religionis xpiane in his que sunt fidei. et bonorum morum. quia in istis duobus tota consistit summa religionis. quod men-

daciũ non solũ fit verbo. sed et falso scripto et simula
tis operib⁹.xxij.q.ij.cauete. Qui ergo superstitiose
colunt et adorant ꝛ colentes defensant.mortalit̃ pec-
cant.totiens quotiens.talis falsus cultus peragitur.
Quia actus eliciti virtutum moralium.regulari de
bent actu imperato virtutum theologicarum. qua-
rum fides fundamentum est.quia deus colitur fide.
spe et caritate scd̃m Aug⁹ in enchiridion. Religio
enim non est fides.sed fidei protestacõ per cultum̃ ex
teriorẽ.secunda secunde.q.xciij.ar.primo. Sic et su-
perstitio est infidelitatis protestatio. per exteriorem
cultum. Qui ergo credit cruorem aliquem miracu-
losum.habere virtutem cognoscendi hominum desi
deria.et exaudiendi vota.per miraculorum operatio
nem.et peccatorum remissionem ꝛc̃. quã virtutẽ ha-
bere creaturam irrationabilẽ et inanimatam ꝛ homi
nibus dare est impossibile. quia soli deo hoc conue
nit.ideo sapit heresim et superstitionem.et est contra
primũ fidei articulum Credo in vnum deum patreꝫ
omnipotentẽ.dicit notanter in vnum. quia talis gra
tia soli vni fontaliter et principaliter conuenit.nãqꝫ
sola diuina virtus vera miracula facit. scd̃m thomã
in prima parte.q.cxiiij.ar.iiij. Secundo tales peccãt
in spe. quia tanta ducuntur superstitione et vana spe
miraculorum fiendorũ a talibus cruoribus ꝙ nolũt
informari et ab errore reuocari allegãtes frequentiã
miraculorũ. Nõ potest esse spes ordinata.vbi deficit
fides catholica. qui ẽ sbã.id ẽ basis ꝛ fũdamẽtũ toti⁹

edificij spūalis.rerū sperādarū.argumētū.id est certa probatio.nondum apparenciuʒ.s. rerum futurarum ad Hebre.xj.Et claret ꝙ sine fide.s.recta. nemo potest placere deo.patet ergo ꝙ fides manifestat sperāda. Ideoqʒ assumens speranda a fide non manifestata.deordinat spem.Tercio tales peccant in dei caritatem.allegantes diuini cultus augmentuʒ in tali loco. Quia omnis superstitio quantū contrariatur religioni tantum contrariatur caritati. Quia religio est virtus pertinens ad debituʒ iusticie.quo deo obligamur in testimonium vniuersalis dominij. vnde deum tenemur super omnia diligere tota anima tota mente.Mathei.xxij.et scd̄m thomā secunda secūde vbi supra.Claret autem lucidissime.ꝙ maxime ledit diuinam caritatem qui honorem ei debitum nō exhibet. vel alteri exhibet cui non debetur. vel aliter q̄ʒ honor exhibendus est exhibet. Quia superstitio dicitur a superstes.vana et superflua religio siue obseruatio.siue ydolorum cultura. quia tales errant et delirant sicut superstites. id est senes sensu deficientes. quia illum quem fide confitentur. non vt deum vnum et verum colunt et recognoscunt. vt dicitur ad Romanos primo.Et sic cultus superstitiosus sapit errorem in fide. spe. et caritate. Latria latrie est seruitus que soli deo debet exhiberi.ꝛ est virtus cardinalis. que reducit̄ ad iusticiā. que reddit vnicuiqʒ qđ suuʒ ē.ꝛ nō alteri.vt in insti.titu.primo.Verū tn̄ est ꝙ caro siue hūanitas xp̄i dupliciť pōt cōsiderari

vel vt ē ꝯiūcta v̄bo. ꝛ sic nō debet̄ ei latria. ſꝫ yperdu lia, vel vt ē vnita v̄bo in vna ypostasi siue in vna per sona ꝛ sic debet̄ ei latria Uide Aug⁹ super illo v̄bo jo. xiiij. Nō turbet̄ coꝛ vestrū. ymagini etiā xp̄i vt ē res quedā. sic nō debet̄ ei aliquis honoꝛ. ſꝫ vt ē yma go. sic debet̄ ei latria qꝛ motus adoꝛātis dirigit̄ ad ymaginē ꝛ ad ymaginatū finaliter. Dulia aūt est ho noꝛ siue seruitus que debetur homi. siue sanctis dei. Et ꝯponit̄ cū yper qᵈ est supꝛa. ꝛ dꝛ yperdulia lie. ꝛ ꝯuenit hūanitati xp̄i vt dictū est certa ꝯsideracōe. bea tissime virgini. ligno vitali. clauis xp̄i lanceeq̄ꝫ eius Quia huiusmodi vnice ꝛ singularit̄ iuuerūt et auxe runt salutē nostrā. Uersus. Moꝛtalis duliā. latriam dic oīpotētis. Recte et pꝛopꝛie honoꝛ siue dulia nō debet̄ nisi diuinis. et existētibus in grā ꝛ v̄tute. Ob stinatis v̄o in malicijs et demonibus nō debetur. qꝛ oꝛdo ad virtutem ligatus est in illis Jō dīt grego. v. moꝛaliū. c. cxiij. super v̄bo job. iiij. Nullus intelligit ineternū peribūt qꝛ a mane vsq̄ꝫ ad vesperā succidun tur. s. iniquitatis perpetracōe. ab exoꝛdio vite eoꝛum vsq̄ꝫ ad terminū. qꝛ spernunt verū honoꝛē dei et gau dia electis pꝛomissa. et tātū ad tēpoꝛalia anhelant. ob cecati ꝛ fascinati in conscientijs et rationibus eoꝛum Que sit afflictionis retributio nō cognoscunt. actio nis sue pedē in pꝛofundū poꝛrigūt. qꝛ a luce intelligē tie sponte sua oculos claudūt, voluptatibus diuersis decepti. tēpoꝛalia que vident tātū diligūt. sic a seipis alienati. nō vidēt vbi ineternū ruūt. Hec grego. Et

q2 nō dimidiāt dies suos per penitentiā.iō sepe occi
dunt a dyabolo.z ab hominibus.aut male moriūtur.
et periodū suā naturalē nō attingūt scd'm cassiodorū
super psal.liiij.in fine super vsu.Uiri sanguinū z do
losi non dimidia. dies suos.bella.lites guerras sine
causa instruūt occisiones permittunt dolosqꝫ sine nu
mero.presertim in superstitione predicta connectunt
ideo si ad penitentiā non redierint.in ictu oculi ad in
fernū descendēt|Unū quidā religiosus defendens ex
positionē et exhibitionē cruoris in wylsnaco. ꝯ vene
randū et eximiū viruꝫ doctorē taken in magdeburg.
qui effecit potenter qtūs hostia ꝯsecrata locaretur in
eadē mōstrācia super cruorē istū|ne ydolatria cōmit
teret. Penitētia vera|vt sperat ductus. postea iens
cū indulgētijs ꝯ bohemos. reuocauit errorē de am
bonibus. dicēs vtinā in profunda turri inneruatus
sedissem.qm huiusmodi cruori in willsnaco defensam
prestiti. Iste cruor iam cū multis alijs diuersis in lo
cis perijt.qui infinitas ydolatrias ꝯflauerūt Liquet
ergo q familiares taliū ecclesiarū.vt rectores.capel
lani.vicarij. iurati siue ecclesie prouisores. qui indi
es iniusta lucra exspectāt.iō dissimulāt. et falsitati fa
uent.in periculosissimo statu ambulāt. z sine vera pe
nitentia ꝯfitētur et celebrant.iō totiens mortalit pec
cant.q2 in aīa mortui sunt.et tñ celebrādo cibū eterne
vite sumunt a quo ipsi nō incorporātur.scd'm thomā
in scripto quarti dis.ix.q.j.ar.iij.in corde questionis

Capitulum.xj.

¶ Qui vo allegant q populus ɔfluēs ad huiuſ-
modi loca. perfundit̄ multa deuocōe. errāt. q2 deuo-
tio d2 a deuouendo. ⁊ est virtus inclinans voluntatē
hoīs. ad prompte faciendū. qđ ad dei seruiciū perti-
net. q2 deuocōis actus ſeſt exterior actus latrie. scđa
scđe. q. lxxxij. ar. j. que soli deo conuenit. Et qñ deuo
tio ad sctōs dirigit̄. nō ibi terminat̄. ſʒ trāsit in deū.
quē in ministris suis veneramur. deuocō ergo vt sit
vera. presupponit verā fidē. spem ⁊ caritatē dei que ī
illis deficit. Et quicquid viciat diuinū cultuʒ. viciat
etiā et deuocōeʒ. scđm tho. vbi supra ar. ij. ad vltimū
argumētū. Quia deuotio ē pronitas voluntatis fa-
mulandi deo ſvere ſet nō superſticōſe. Jō et si popul9
magna munera offert locis in talibus cuiuscūqꝫ ge-
neris superſticōſum est. q2 scđm tho. vbi supra que-
stionibus. lxxxv. ⁊. lxxxvj. sacrificare et offerre nume
rant̄ inter actus exteriores ipsius latrie. qui soli deo
debent̄. Et inter oīa offerenda. aīa qua deo cōiungi-
mur et beatificamur principalis est oblatio. illi ergo
soli offerre debemus principaliter visibile sacrificiū.
cuius in corde nostro inuisibile sacrificiū nosipsi esse
debemus scđm Aug9. x. de ciuitate. Sʒ oīa que habe-
mus a deo accepimus. j. Paralip. vltimo. Que de
manu tua ac. dedim9 tibi. ergo execrabiliter et super
stitiose offert̄ ydolo cui nos cōmittimus sub spe salu
tis corporis et aīe suscipiēde. ⁊ nō deo. qđ a solo deo
gratiose accepim9 Nullus ergo cruoribus istis. aut
ymaginibus vota sua faciat pro aīa aut corpore quia

superstitiosum est. vna enī ymago nō plus diuinitatis hꝫ q̄꧒ alia. ideo vota soli deo principaliter sunt vouenda et soluēda. ysa. xix. Colent eū. s. solū deū principaliter in hostijs ꝛ muneribus. qꝛ aūt aliquid in veteri lege ministris dabaẗ de oblacōnibus. aut qꝛ iā sanctis dei offertur. hoc est minus pꝛīcipaliter. quia a deo sunt oīa bona pꝛīcipaliter Jacobi. j. iō electos dei. et mīstros ecclesie honoꝛamus vt mediatoꝛes. sꝫ finē in deū dirigere debemus Pꝛopꝛie votū debeẗ deo. pꝛomissio sanctis. et homībus in quibus ē virtus et gratia. deo nosmetipsos et nostra offerre debemus. sanctis vō nostra in finē ad deū. nō tn̄ ymaginibus aliquid diuinitatis attribuere debemus. nec fidē nec spem in eis locare. sꝫ in sanctis sub deo quos honoꝛamus tāq̄꧒ dei ministros. Vn̄ si quis talibus ymaginibꝰ superstitiose expositis aliquid suasu stultoꝛū sacerdotū. vel cuiuscūq꧒ pꝛomiserit. nō soluat. sꝫ in cultū diuinū ī penitētia stulti voti eroget ꝛ soluat. O q̄꧒ sepe ipsi agrestes rei inanimate et irrationabili dant latriā. cui nō debeẗ dulia qđ tn̄ eoꝛū curati pꝛocurāt. ꝛ excusant. qui merito dicere deberēt illđ psal. cxl. Nō declines coꝛ meū in v̄ba malicie ad excusandas excu. in pct̄is. Seneca. Omitte excusationē꧒. nemo inuitus peccat. fatua ē pctōꝛū excusatio. vbi multoꝛū fit accusatio. Jeronimꝰ in quadā epistola. Multitudo socioꝛū. nō est alleuiatio peccatoꝛu꧒. iō nullus questionarius siue questuarius in his se legitiē excusare pōt. qꝛ ptꝫ qꝛ ipi vna cū confluētibus peccant in

fide.spe.et caritate.et v̄tutibus moralibus que ad la-
triā pertinēt que est summa spēs virtutuz.et quidam
peccant in virtutibus moralibus.que ad iusticiā per
tinent exteriorē.vt patuit. sed heu nemo cōsiderat.qr
mathathias obliuioni datus est.j.machabe.iij. De
ymaginibus etiā notādū. qꝫ tripliciter cōtingit yma
ginē mutari.s.miraculose.naturaliter z artificialiter.
Primo vt si emanaret sanguis ex ymagine percus-
sa. in testimoniū cōtumelie illi sancto cuius est yma-
go illate.non ergo sequitur qꝫ huiusmodi ymago ex
ponatur populo.pro languoribus curandis aut pro
cōsimilibus.qr propter huiusmodi nō est illi ymagi
ni aliquid diuinitatis collatū.nam si in aliqua re.aut
pro aliqua re. aut per aliquā rem fit miraculū. nō iō
eidem rei cōfertur vlterior vis miraculorū. sicut fuit
de serpente eneo in deserto Numeri.xxj. cuius vir-
tus sanandi fuit tātū ad certū tpūs.cessante aūt causa.
cessauit et eius effectus/iō ezechias eū in puluerē re-
degit.alias eum iudei honore ydolatrie adorassent.si
cut et vitulū fecerūt.vide.lxiij.dis.c.Quia sancta ro
mana ecclesia textū cū glosa Itē si naturaliter ymago
fuerit humectata ex aere vaporoso.in ipsa cōdensato
ita vt sudare videret̄ aliquo tēpore anni.nō ergo de-
bet venerari amplius q̄ȝ prius.Tercio si artificialit̄
oleū mitteret̄ in ymaginē cōcauā que emitteret gut-
tas tanq̄ȝ sudans.nō ideo debet venerari/ qr talis fal
lacia ē pernicōsissima que ad religionē pertinet scd̄ȝ
Aug⁹ vt supra Scd̄o modo principaliter fit error ex

effectibus quibusdã extra ymaginẽ contingẽtibus. Quia ab insultis dicũtur quedã ymagines ambulare. et hoĩes in eorũ infirmitatibꝰ visitare sicut in soltwedel ꝯtigit ymagini saluatoris. iõ obtulerũt eidem nouos calceos. ymagines nõ propꝫ ambulare ecclesia romana admisit. ſꝫ propter simpliciũ ruditatẽ qꝛ sunt libri laicorũ. propter affectuũ tarditatem qꝛ nisi ymagines essent misteriũ xpi incarnacõnis et passionis. sanctorũqꝫ eius laici feruẽter nõ caperẽt ꝛ cum deuocõe et gẽitu tractarẽt. Tercio propter memorie labilitatẽ. de con. dis. iij. perlatũ. qꝛ propter huiusmodi apostoli vsum ymaginũ introduxerunt. sicut et lucas certas ymagines xpi et btẽ marie depinxit. quarũ quedã adhuc sunt rome. Sꝫ postea dyabolus loquebatur deceptorie ex ymaginibus scđm Ysidorũ viij. ethimo. cap. xj. et fecit se coli. Ad idẽ vide bonauentu. super. iij. sniarũ dis. ix. q. ij. qꝫ aũt legiꝫ. qꝫ ymago saluatoris cuidã psallenti calceum aureũ dedit de suo pede. potest asscribi deuocõi psallẽtis. vel illusioni diabolice propter supersticões. qꝛ nõ valet ꝯsequẽtia a posse ad esse. xpũs non legiꝫ calceatus fuisse aureis calceis. Nec pñt ymagines hoĩbus salutis consilia dare. Nec est eis ṽtus miraculorũ ꝯtinua ꝛ permanẽs attribuẽda. iõ pre ceteris nõ dꝫ dici gratiosa vt patuit de serpẽte in heremo. ꝛ de helisei cadauere ad cuius tactũ. mortuus surrexit. qđ tñ semel tãtũ factum est. iiij. Regũ. xiij. Et si miraculuꝫ contingeret verũ apđ ymaginẽ. nõ ymagini. ſꝫ soli deo ẽ assignã-

dum. qui mederi quecumque voluerit quocumque in loco sibi in salutem aut in damnum vt dictum est. quia ymago nichil diuinitatis per hoc accipit. Quia ymagines non sunt vtende ad alium vsum aut efficaciam. quam vniuersalis ecclesia eas acceptauit. nec ad cultum trahende. nisi cum relacione ad prothotipum secundum damasce. li. iiij. et basilium Offerre etiam et pendere ymagines argenteas aut cereas ante eucharistiam. in signum sperati vel accepti beneficij recta intencione. licitum est| quia ipse solus mortificat et viuificat| Sic etiam in ecclesia conseruantur in memoriam beneficiorum sicut capisterium benedicti. Sic et in veteri testamento. Siluester etiam constantino ondit ymagines petri et pauli. quas diu conseruauit cum reuerencia effigiatorum. Et si fieret ymago crucifixi de ligno vitali. plus alijs ymaginibus posset venerari.

Capitulum. xij.

¶ Incautissime ambulant qui istis diebus miracula diligunt et de his gloriantur secundum grego. omelia dominicali. xxvj. Ideo iudei insultantes xpianis dicunt. Fides vestra si non est alijs fundata nisi miraculis. debilis est. Miraculorum quedam sunt ficta que non sunt sanctitatis signa quantum ad operantem. quia miraculum est fidei testimonium. Quedam vero sunt vera. et illorum quedam fiunt in fidei testimonium. que etiam fieri possunt per malos Mathei. vij. Domine nonne in nomine tuo prophetauimus. demonia eiecimus. virtutes multas fecimus. vbi sequitur. Discedite a me qui operamini iniquitatem.

Quedā vo in oñsione persone sancte.et talia tantū fi unt per bonos et tñ nemo talis debet coli in hac vi ta propter miraculoꝝ operationē.quia quilibꝫ indi get adhuc suffragijs alioꝝ. ꝛ ignorat mētis sue inte riorē reuelacōeꝫ.Si tñ ds deuotas mentes vtrimqꝫ reuelaret.pro implorandis mutuis suffragijs in pro posito nō reprehenderet.Itē homo mortuus nō ca nonisatus.licet sit sctūs cognitus.et miracula faciat tñ publico officio.nō dꝫ honorari in ecclesia vt i cle mētina de reli.ꝛ ve.sanc.Si dñm per doctores.Ad canonisacōeꝫ aūt requirit necessario vita eminentis meriti.tribulatio ꝛ persecutio pro veritate et ecclesia dei.ꝛ miraculū.vide cap.Audiuimus.ꝛ cap. Cū ex eo. de reliquijs ꝛ ve.san.Et eodeꝫ ti.li.vj.c.vnico.s. gloriosus ds in textu ꝛ glo. Pōt tñ quis in secreto alicui defuncto quē sanctum credit preces porrigere vt pro ipso ad dñm intcedat scdm Innocē.ꝛ hostiē. et glo.ibidē. sꝫ solemne officiū dari ei publice nō dꝫ ab ecclesia.nisi sit canonisatus.Uti etiā reliquijs san ctoꝝ vel rebus sacris.nō ex diuino instinctu.nec ex ecclesie ritu.sꝫ pro libito discurrentiū per domos ad infirmos per eos curandos vt dicūt. causa lucri.exe crandum est.ad hoc vide pulcrū passum in scda scde q.clxxviij.ar.j.in rñsione ad primū. Quia principiū operandi miracula non est cōicabile alicui creature. tanqꝫ qualitas permanēs. Uñ claret. ꝙ si semel per aliquā rem ds miraculū fecit. nō ob id eadē res tra henda est ad vsum cōtinuū operandi miracula. sicut

premissum est de ymagine percussa. Itē ꝙ mens fa-
cientis aliquid. ad qḋ sequit̄ effectus miraculi quem
ḋs operatur. a deo moueatur. ad hoc agenduꝫ. sicut
moyses in virga sua multa miracula fecit. nō sine spe
ciali mocōne diuina. si quis aūt ꝯsimilia facere presū
meret. deū non modice tēptaret. qꝛ ḋs oībus sanctis
non pariformiter facere miracula concessit scḋm gre
goriū in dialogo. nam petrus mare calcauit. qḋ pau
lus mīme fecit. nō ergo sequitur ꝙ paulus sit mino-
ris meriti q̃ꝫ petrꝰ. iō ḋt Augꝰ in libro. lxxxiij. ques.
Non omnibus sanctis ista attribuūtur. ne pernicio
sissimo errore decipiātur infirmi. estimātes in talibꝰ
esse maiora dona. q̃ꝫ in operibus iusti. quibus vita
eterna cōparatur. Signate misteria horū verborum
Item res sacramētales vt corporale. calix ꝛc̄. a popu
lo non debent recipere pocōrem rōem veneracōnis
q̃ꝫ habꝫ ex ordinacōne ad vsum ecclesie vniuersalis.
vt si corporale ab hostijs īpositis trāsformaret̄ mul-
to tēpore. nō propterea dꝫ singulari deuocōe custodi
ri et reuereri. q̃ꝫ aliḋ corporale. sic factū fuit in wilsna
co ipsi corporali. ꝛ tribꝰ cereis. nō sine errore. Quia
efficacior debet esse ratio veneracōis sacramentaliū
ex vsu sacro ad quē sunt deputata et sacrata. q̃ꝫ ex mi
raculo vero. minus. falso. Omnino igitur seruetur
vsus sacramentalium iuxta ecclesie institutionem. et
non aliter. licet agrestis populus aliquando ex stul-
ta deuotione alium affectet vsum. vt quidam missa fi
nita: faciunt ventilare corporale ad facies eorum

putātes se aliquid diuinitatis aut grē recipere Euā- geliū ex mera deuocōe propter verborum sacrorum virtutē pōt quis in collo deferre. nisi assit certa super sticō. ¶ Ex his z similibus claret. q᷑ de ambonibus pronūciantes miracula nō rite examīata. pro modico xenio nō parū errant. q̄z sepissime ficta sunt inuenta. Quia quidā vouerūt in infirmitate. z votū soluerūt infirmitate permanēte. secreta rōne dei. vel naturali- ter aut medicinaliter sunt curati. Uel captiui de sua et aliorū industria z labore liberati. z tñ cū multa ad- dicōe proclamāt predicatores questuarij huiusmodi facta vt euidēcia miracula. et mortaliter peccāt. quia aduersus deū falsum loquūtur testimoniū/ qui ē sum ma v̄itas. et summa potētia nō indigens nostro men dacio pro sue magnificētie recōmendacōe. Job. xiij. et Prouer. xix. Testis falsus non erit impunitus. Quia maiori scelere laudat᷑ in deo falsitas. q̄ȝ vitupe ratur v̄itas. vj. q. j. Si oīa. z est oracius poeta. In sil uā ne ligna feras. nec solē facibus armes. Iste sol iu- sticie est oīpotens/ z opis aliene non indiguus. Uñ aplūs d̄t. j. ad Corin. xv. Inuenimur falsi testes dei. si dixerimus christum resurrexisse. si non resurrexit. Ideo omnes prelati. principes. z omnes alij his er- roribus consentiētes in locis vbi huiusmodi hostie et cruores sic reponuntur pro questu. mortaliter pec cant z ydolatriaȝ incurrunt que est maximū malum. xxvj. q. ij. Si de area. q̄z potentes sunt huiusmodi er rores extirpare/ z nolunt eris concupiscētia permoti

Salomon nō credidit ydolis immolandō.xiiij.de ciuitate ca.xj.post mediū.ꝛ.iij.Regū.xj.ꝛ.xxxij.q.iiij. Salomō.licȝ blandicijs/fatuis mulieribus delubra in mōte oliueti cōstruens cōplacuit/ que añ mortem non destruxit.cuȝ tñ potuit.iō ꝗplures doctores eū dicunt eternaliter damnatum.nisi in suis nouissimis momētis/mēti habuit.ꝙ destruere voluit.qꝛ ista delubra lōge post eius mortē stabant vsqȝ ad tēpora iosie.iiij.Regū.xxiij in medio. Uulgus etiā a lōge aduentans audiens huiusmodi falsas miraculorū promulgacōes.flendo ydolatrat.ꝛ reuertēs ad lares proprios ꝗplurima falsa magnificādo adijcit instinctu dyaboli.ꝛ tota terra currendo et stulte vouēdo excitatur.clamādo et eiulando. O cruor sancte miserere mei.succurre michi.sana me.adiuua me. ꝛ sic ydolatria crescit in infinitū.et quis extinguet eam?

Capitulum.xiij.

¶ Ubi notandū ꝙ miraculū dꝛ ab admiracōe.s. qñ ea videmus et audimus. quorū effectus est manifestus.causa aūt nobis est occulta. Ad operationem tñ diuine potētie nullū pōt dici miraculū.quātūcūqȝ etiam magnum fuerit.ysa.xl.Ecce gentes quasi stilla situle ꝛc.Sȝ dꝛ miraculū ꝗtū ad facultatē nature quā excedit. rusticus etiā miraꝛ solis eclipsim. astrologꝰ nō miraꝛ.Et illō est verū miraculū a deo. qō habet causam oībus occultā. hec aūt est dś. Uñ dt Jo.an. in glo.super ca.gloriosus dś prefato.li.vj.ꝙ miraculū quatuor dȝ hrē vt sit miraculuȝ Primo ꝙ nou ex

arte.nec ex dyabolo cõtingat. Scdo q sit contra naturã. Tercio q nõ sit ex vi verborũ.sicut vi verborũ consecratur hostia. Quarto q sit ad corroboracões fidei.vide ibi lacius.pensanda permaxime sunt quatuor ista quibus bene discussis claret. q inter mille mira.vix est vnum verum miraculũ quod a deo est. in istis questuosis causis ꝛ tamen per centum annos vel prope proclamata sunt talia.si rite examinaretur. mendaciũ inueniretur: His omnibus quidam modice fidei non contenti.faciunt miracula inscribi.appendunt.ferramenta baculos ymagines cereas.vincula publice ad parietes ecclesiarum ipsorum questuum.et per hoc perpetuo impingunt saluatori nostro et deo vero falsa testimonia.nam vera miracula sunt quedam diuina testimonia.ad Hebre.ij. Contestante deo.s.legẽ euangelicã signis.s. non naturaliter nõ medicinaliter per tẽporis successum.sȝ in instanti factis.sicut socrus petri in momẽto sanata est a xpõ de febribus. Math.viij.qḋ fuit verũ miraculũ.ꝛ prodigijs.que nõ pñt fieri per naturã.nec q̃tũ ad substãtiã facti.nec q̃tũ ad modũ fiẽdi.sicut illũiatio cecorũ.ꝛ sanatio leprosorũ.ꝛ talia dicũt prodigia quasi procul a digito.id est oñsiõe.qꝛ rõ ꝛ cognicõ cause taliũ est supra naturã hũanã. Portenta aũt adhuc sunt maiora que nõ solũ excedũt naturã hũanã. sȝ eẽ vidẽtur ꝯtra naturã.sic q v̓go manens.virgo pariat. ysa.vij. Luce.ij.ꝛ q hñs verũ corpus.per alia corpora.absq̧ eorũ diuisione trãseat. sicut xpũs ad discipulos ianuis

clausis intrauit. Luce.xxiiij.ꝛ Jo.xxj. Et talia dicū-
tur porteta quasi in longinquū tensa. sequit̃ ꝛ varijs
virtutibus et.ss. distribucōibus scd̄ꝫ volūtatē suā.s.
dei|qui talia apostolis.s.fidē spem et caritatē donacꝫ
liguarū actuū scd̄o.j.ad Corin.xij.gratuitate ex diui
na liberalitate.ꝛ n̄ meritis apostolorū ꝛ predicatorū
donat. Nec hoc sufficit his bonis peregrinis. sꝫ cū
redierint a peregrinacōe ad propria faciūt huiusmo-
di falsa miracula et a suis curatis et capellanis pro-
mulgari in maius testimoniū falsitatis cōtra deum.
Jō permissione dīna et sua exigente perfidia plures
infirmitatibus a dyabolo torquentur.in finē vt talia
voueāt.ꝛ ydolatriā cōmittāt atcꝫ amplificēt. ¶ Jōcꝫ
predicatores|pro deo|informent suos ita cursitantes
ꝙ si pergere volunt|in istis locis questuū.qꝛ cōpesci
a cursu nō pn̄t. ꝙ primū genuflectāt in choro coram
sacramēto eucharistie ꝯfitentes. ꝛ grās agentes|ꝙ si
quid gracie cōsecuti sunt|aut consequi possint|non a
cruore. sꝫ a deo celi eis cōfertur|a quo omne datum
optimū.ꝛ donū perfectū. Jaco.j. Hic visitent hosti-
as illas expositas siue cruorē ꝛ dicāt. Si deus es tu
aut vera hostia xp̄i adoro te.sinautē mime. Ad cruo
rem vo miraculosum dicāt.si quid numis aut gratie
habueris diuinitus tibi collatū facio tibi honorē.re
uerentiā ꝛ veneracōeꝫ vt creature dei. Siquomin⁹.
loco tui colo deū celi pro oībus donis ꝛ bn̄ficijs su-
is michi imerito collatis . Et sic pōt oīs homo pre-
seruari ab ydolatria. ꝛ deo falsuꝫ nō imponit̃.nec fi-

des catholica.in cordibus simpliciũ cõfundit᷑. Item iniũgat curatus eis ꝙ huiusmodi peregrinacõeꝫ et fatigã pro honore dei principaliter.et tanq̃ꝫ peniten‑ tiã pro suis pctis. in supplecõeꝫ penitencie canonice seruande.obediẽter suscipiant. Si igit᷑ tũc bõ bñfici‑ um curacõis ꝯsequit᷑/diuine miscðie.ꝛ nõ tali cruo‑ ri asscribat.ꝛ inuĩcibilis ignorãtia simpliciũ sic excu sari põt a tãto Ministri tñ taliũ ecclesiarũ.magis de errore populi doleant.q̃ꝫ de questu gaudeant.qui tñ in suis cõsciẽtijs periculose ambulãt. Mathei.xviij. Qui scãdalisauerit vnũ ex his pusillis expedit ei vt mola asinaria sus.col.ei⁹ ꝛc. Indulgẽtie vo ad huius‑ modi ecclesias si date fuerint tali respectu.nulle sunt. qꝛ falso narrãdo.nichil est impetratũ.nãqꝫ supersticõ in loco isto nõ est reuelata datori indulgentiarũ.defi cit ergo legitima causa dacõis indulgẽtiarũ. et fides vera ipsius populi circa cultum dei. Quatuor enim scðm doctores ad indulgẽtias veras ꝯcurrunt.duo ex parte dantis.et duo ex parte recipientis.ꝛ sic tan‑ tũ valẽt.quãtũ sonãt.id est.xl.dies indulgentiarũ. va lent.xl.dies canonice penitẽcie.sic ꝛ de anno intelli‑ gat᷑/ꝛ sic ꝯsequẽter vt pꝫ per sanctũ tho.ꝛ plures ali os super.iiij.sententiarũ dis.xx.q.j.ar.iiij.ꝛ.v. ¶ Ta les questuarij etiã dant signa plũbea. vt in signũ emi nẽtis grẽ illius loci deferant᷑ per vniuersum. que et rubedie quadã tingũt. que in ṽitate nõ ẽ in isto cruo re.qꝛ totus cruor disperijt vt in cismaria in odesso in wylsnaco in dobberaen/in blomenberch. Falsa sunt

igitur talia signa. q; sunt et deferunt sine signato. nã significare est potētiã obiecti in cognicões ducere. et illd obiectũ siue signatũ nõ est in rerũ natura. igit &c.
¶ Quidã etiã dubitãt de hostia trãsformata. vtrum sit vere cõsecrata. iõ de nouo cõsecrãt ad cautelam. ne populus ydolatriã adorando incurrat Sz heudolor populus hostiã talē nõ principaliter adorare intēdit. q; i suis ecclesiis propriis sacramētũ hz. sz per maxime tincturas illas aduertit & adorat tanq̃ sanguinez abstractũ q; illis vouet qd est valde erroneum. quia adoratur incertũ pro certo. falsum pro vero. transitoriũ pro eterno. nãq; cũ defecerint spēs panis triticei in loco tincto. tunc a quibusdã nõ credit ibi esse corpus xpi. vt dictũ est in capitulo. vij. q; sacerdos tempore cõsecrationis sub illa specie rubedinis nõ cõsecrauit. nec illã rubedinē sacerdos postea põt cõsecrare. q; nõ est verũ substãtiale materiale illius sacramēti inter quatuor substantialia. q; trãsformatio posset esse tanta q̄ spēs panis posset transmutare vt etiã infra dicetur ibi. Utrũ ad veneficiũ siue ad irrisionē siue cõtumeliã dei. sacerdos possit cõsecrare. vide ibidem. Si spēs vini mutarētur in sanguiez. dubitatur vtrũ celebrãs debeat sumere vt sanguinē xpi. sic videtur esse in proposito. Est ergo talis recõsecratio hostie trãsformate ꝯ xpi institucões. & ecclesie vniuersalis ritũ q; panis cõsecrãdus dz esse mũdus & nõ tinctus. imundus est ergo valde qui huiusmodi nouuz et falsum ritũ addit; q; ydolatriam addit et non tollit

per nouā cōsecracōēȝ.ex quo populus figit in adorā do mentē ad tincturas.nō ergo valet excusatio de re baptisacōē pueri.vbi est dubiū vtruȝ sit baptisat⁹.q₂ baptismus est de necessitate.hec aūt recōsecratio.nō est de necessitate salutis.sȝ de vtilitate questus ꝛ aua ricie. Capitulū.xiiij.

¶ Quidā etiā questorū arbitrātes se obsequium p₂estare xpō dicūt.Ecce spiritus dn̄i vbi vult spirat Jo.iij.Et q₂ spirat nobis/frequentibus cho₂ūscans miraculis/amplificemus.in altū erigamus.venusta te cōstruamus ei nouū tēplū.q₂ glo₂ia ꝛ grā respexit nostrū locū.edificant ergo ad hono₂ē sancti cruo₂is/ vel alte₂ius ymagis quā dicūt esse grōsam ecclesiam quā noiant ad sanctū cruo₂ē.vel ad sanctā crucē.itelli gere nolētes:quid sit sanctū.Scitur p₂o vo ꝙ locus supersticōis nō est sanctus.q₂ hono₂ dei ibi p₂icipa- liter nō querit̄.qd̄ sic notat̄.q₂ foto₂es talis loci op- ponūt se salutiferis doctrinis/eos de eo₂ū erro₂e cor ripiētibus tanꝗ̄ ceci et surdi.ducesqȝ ceco₂ū.Jō po- pulus tātū aberrat ꝙ stāte vo sacramēto eucharistie in altari.magis venerat̄ hostiā tinctam ꝗ̄ verū sacra mētū/q₂ credit eā efficatio₂ē esse miraculis.putās eē xpī naturalē sanguineȝ id qd̄ in hostia tincta vident. Iste locus sanctus est vbi ds̄ vere habitat.vt dicit̄ Gen̄.xxviij.Exo.iij.ꝛ Math.iiij.vbi iherusalē ciui tas sancta noiat̄.nō ille locus vbi fit dolosa adinuen- tio supersticōis/falsa miraculo₂ū p₂omulgatio.popu li xpiani deceptio.ꝛ aiarū co₂ruptio. Ne⁹ p₂icipalit̄

sanctus est. hinc electi in celo. tercio veri religiosi cu iuscũqꝫ status qui in iusticia et sanctitate coram deo et hoibus militant. Luce. j. quarto vasa sancta. non per se. sed per respectũ aduenientẽ extrinsecus. secunda secunde. q. lxxxj. ar. vltimo. Diuina enĩ virtus nõ fundatur super re supersticõsa. que de per se ẽ mala. malum autẽ vt malũ deo nunqꝫ placuit. Ingemiscat ergo quisqꝫ vere catholicus super hac re. qꝫ ĩ medio nationis sancte honor fit dyabolo. ꝛ nõ euigilat professus. nec vir ecclesiasticus ex officio suo. nec litteratus ex scientie dono. nec principatus nec potestas. non queqꝫ iniuriando. sed iniuriam christi detestando. Quare dicit christus. Mathei. xij. et Luce. xj. Qui non colligit mecum. dispergit. ideo et ipse dispergetur et disperdetur quando nullus liberabit. qꝫ etiam ab hostia quandoqꝫ emanauit sanguis quando iudei eam pupugerunt. per hoc non probatur. qꝫ hostia fuit vere consecrata. nunquid petra in deserto largissime bina vice euomuit aquas. Numeri. xx. et Exodi. xvij. vbi tamen aderat peccatum diffidentie. sicut et in iudeis. de pe. distin. ij. Si enim. Deus tamen operabatur gratiam suam in creatura sua non consecrata. Quia prepotens est operari scd'm suam maiestatem et omnipotentiam in quacunqꝫ creatura sibi congrua. siue propter discredentiã perfidorũ iudeorũ. siue propt timorẽ et reuerentiã fideliũ suorum in quocunqꝫ loco. et quacũqꝫ re. siue sctã siue imũda.

sic exiuit sanguis de ymagine in curia romana. et in colonia agrippina propter lesionē perfide ꝛ malicio-se factam. sic etiā iudeus flagellauit ymaginem sancti nicolai. ꝛ emisit sanguinē. nōne egiptū ds extermina uit per angelos malos. psal. lxxvij. Nonne per ange lū bonum exercitum sennacherib vna nocte occidit. ¶ Inter miracula dei etiā est ꝯparatio. scdm tho. in prima parte. q. cv. ar. viij. in corde. Quia quedā sunt magna. sicut subito dare pluuiā vel ignem de celo et subito exurgere a febribus. subito mare ꝯdensare vir tute dīna absqꝫ naturalibꝰ causis. Alia sunt maiora. vt illūiatio cecorū. resuscitatio mortuorum. qꝛ natura pōt vitā causare. sꝫ nō in mortuo. et pōt prestare visū. sꝫ non ceco. Tercia sunt maxia. que nullo mō natura facere pōt. sicut facere qꝫ sol retrocedat. aut qꝫ corpus hūanū glorificet̄. aut qꝫ duo corpora sint simul in eo dē sicut ihūs trāsiuit per ianuas clausas. vt supra di-ctū est. Sic dꝛ maius miraculū qd magis excedit fa cultatē nature. Nōnunqꝫ etiā dīna permissiōe hereti ci miracula faciūt. sꝫ fide eorū perdita. nulliꝰ apd de-um sunt meriti eorū miracula. qꝛ caritas in hoibꝰ et hūilitas ꝛ nō v̄tutuꝫ signa dn̄t venerari. xx. moraliū. ca. xxx. super v̄bo job. xxx. a. Quorum v̄tus manuū michi erat pro nichilo. ꝛ vita ipā putabātur indigni Quia vera v̄tus in amore dei ꝛ proximi est. nō autē in oñsione miraculorū. Vn̄ Jo. xiiij. In hoc cogno-scēt oēs hoies qꝛ mei discipuli estis si dilectionē ha-bueritis adinuicē. sentiamus igit̄ vera de deo. ꝛ de

proximo meliora q̄z de nobismetipsis. et diligamus proximos sicut nosmetipsos. sic miracula nō desunt nobis. Sepe tñ talia faciūt magi. qualia sancti. diuerso tñ iure et fine. Isti faciunt querētes gloriā suā. illi vo querētes gloriā dei. ꝛ isti faciūt per quedā priuata cōmercia. s. dyaboli. illi aūt publice iusticie administracōe et iussū dei. cui cuncta creata subiecta sunt. scd̄m Aug' in li. lxxxiij. questionū ꝛ sanctū tho. i prima parte. q. cxiiij. ar. iiij. ad scd̄m. Seducūt q̄nq̄z diaboli ipōs hoīes incautos operacōne miraculorū large sumēdo miraculū. nō tñ vere pn̄t hoīem mortuū resuscitare. nec corpus hūanū in corpus bestiale mutare. Apparētiā tñ pn̄t facere. qꝛ ab interiori pōt diabolus īmutare fantasiā hoīs et etiā sensus corporeos vt aliquid aliter videat̄ q̄z est. Etiam ab exteriori. formādo corpus ex aere cuiuscūq̄z forme ꝛ figure. ꝛ illd̄ assumēs/visibiliter quibusdā modice fidei apparet et illudit eis multiplicit̄. in finē vt eos superstitiosos efficiat et deo incredulos. Aliq̄n etiā circūponit cuicūq̄z corporee. quācūq̄z corporeā figuram vt in eius spē videat̄. Hec Aug' ꝛ thōas vbi supra. His modis etiā quedā muliercule multa faciūt mala prestigia arte dyabolica/sic prestācius portauit merces in dorso in partibus italie/qꝛ videbat̄ sibi q̄ eēt asinus. nā ludificāt demōes aīas ꝛ corpora hoīm. nō tñ permutāt Sic troya destructa socij diomedis greci regis. cōuersi sunt in volucres rapacissimas. Et socij vlixis i bestias scd̄m Aug' de citate li. xviij. c xvij. ꝛ. xviij. et

in boecio de cõsulatu li.iiij. metro.iij.a. et scdm tho. de malo.q.xvj.ar.ix. Hec omnia permittit deus ipi dyabolo et mẽbris eius vt probet fidẽ suorũ.vt patet Deutro.xviij.b.qd mẽti cõmẽda. Jdcq dyabol' nigromãciã primo mulieres perdocuit vt talibus effectibus insolitis sibi homies attraheret.et a fide vera alienaret.in finẽ vt sic morerent sine penitudine.et baratrũ peterent. Homo ergo fidelis et in fide stabilis miracula non petit. Quia iã ecclesia in fide est firmata.secus fuit in primitiua ecclesia scdm grego. xxvij. moraliũ.c.liij.et.j.ad thimo.v. et de iureiurãdo.c. Et si xpus. Ãn.xxij.de ciuitate ca.viij.dt Aug' Quisquis adhuc prodigia inquirit vt credat. magnũ ẽ ipse prodigiũ.qui etiã mũdo credẽte.nõ credit. Quod vbũ si simplices masticarẽt. nõ sic ad diuersos cruores discurrerẽt. Quia scdm grego. Fides nõ habet meritũ.vbi racõ hũana hz experimentũ. Jn fine autẽ mũdi rarissime fiẽt miracula scdm Jsidorũ.vt persequẽtiũ seuicia audacior fiat. Scdo vt sctõrũ paciẽtia euidẽti' cõprobet. Tercio vt illorũ qui casuri sunt leuitas ondat Et si mõ antixpus seuiret.multos leues et instabiles inueniret. Quia qui deuz tẽpore pacis nõ amat.tẽpore belli ad fugam proculdubio anhelat Quesitũ est etiã sepenũero nostra tẽpestate ab obsessis cõfluẽtibus ad ecclesias vbi erat hostia trãsformata cũ cruore.vtrũ esset verus cruor et vera hostia rite cõsecrata etc. Ecce quãta vesania euãgeliũ et cetere sacre scripture nõ attẽdũtur et a patre mendacij veritas

perquiritur. Qui tñ cũ in proprijs loquit᷑. mentit᷑. jo.viij. in cuius ptãte si staret oẽs ydolatrare faceret.

¶ Capitulũ.xv.de modica saltẽ informacõe simpliciũ.ipius eucharistie.id est bone grẽ

¶ Tanta est illius sacramẽti sublimitas.q̃ naturã et sensuz hũanũ excedit.iõ qñq; sancti doctores de illo scribẽtes simplicibus videtur discordare.q᷑ mẽs humana illõ diuinitatis pelagus in hac via perfecte attingere nõ põt. Mathei.xix. Que impossibilia sunt apud hoĩes.possibilia sunt apud deũ. Jõ primo sciẽdum scd̃m Alex.de ales parte quarta summe.q.xxix q̃ ɔgruebat tẽpore legis nature.moisaice.ꝛ grẽ.hoc sacramẽtũ prefigurari.nõ vna sꝫ octo prefiguracõnibus. Primo rõne sue dignitatis.q᷑ est excellentissimũ sacramentũ noue legis. Scd̃o rõne difficultatis ad credendum.iõ necesse fuit vt certis figuris manu duceremur ad illius credulitatẽ. Tercio rõne significacõis.q᷑ xp̃s passus pro nobis.quo nobis vita dat᷑ hoc sacramẽtũ signat. Figure aũt tales sũt octo. Prima oblacõ panis ꝛ vini ipi⁹ melchisedech Geñ.xiiij Scd̃a fuit agn⁹ pascalis Exo.xij. Tercia datio mannatis Exodi.xvj. Quarta.aqua que fluxit de petra. Numeri.xx.ꝛ.j.ad Corin.x. Quĩta fuit in diuersis sacrificijs ĩ lege. Leuitici.ij.ꝛ ĩfra. Sexta in edo quẽ coctũ obtulit manue Judicũ.xiij. Septĩa ĩ fauo mellis.j. Regũ.xiiij. Octaua ĩ fluxu aque ꝛ sanguĩs de latere xpi Jo.xix. ¶ Jtẽ hoc sacramẽtũ debuit ĩstitui non tẽpore legis nature nec legis scripte.sꝫ tempore

legis gratie scdm hugonē. vt homo cecus z infirm⁹ magis cognosceret suam imbecillitatē. ignorantiam et anime infirmitatē. quia nemo poterat ei succurre-re. nisi deus et homo in vno supposito. cuz sit hoc sacramentū memoratiuū nostre redemptionis. ostensiuū integerrimi amoris redimētis. cōpletiuū vmbre prefigurantis. De eodem vide infra sanctū thomam Et licet hoc sacramētū habeat binas species. s. panis et vini. et multa noīa. est tñ vnū. et nō plura in omnib⁹ altarib⁹ et locis vt infra diceť. Et qñ dr̄ hoc ē corpus meū. tūc nō fit trāsbāciacō. nisi in fine toti⁹ orōis scdm tho. et richar. quos angelus sequiť in summa sua. Brixieñ. aliter moueť vt infra. sz nō tenetur. Si vero sacerdos diceret tantū verba cōsecratiōis. non premissis alijs verbis | quibus prefata verba consecracōis determinarenť. ad corp⁹ xpi. nō consecraret scdm scotū super iiij. dis. viij. et angelū. Thomas tñ tenet cōtrariū. qd tñ pluribus doc. nō placet. sicut et illd. si quis in irrisionē aut veneficiū cōsecrare vellz. vt īfra diceť. Quia in his obscurissimis certior via ē tenēda. ne superstitcō aut ydolatria surrepat. Et nullus sacerdos sit adeo mente alienatus qꝫ ministret populo partes nō ꝯsecratas. loco corporis et sangis cristi. sub maxis penis vtriusqꝫ fori. s. iurisdictōis et penitētie. Sz diceres quare nō dr̄ cū cōsecrať. hoc ē caro mea. cū xpūs dicat Jo. vj. Caro mea vere ē cibus Dicēdū scdm alex. de ales vbi supra. qꝫ corpus xpi est res huius sacramēti. z nō res tantū. sz res z sacra

mentū.s.corporis mistici.cuius z si in quadā genera
litate omnia membra sunt similia.s.similitudine fidei
et iusticie.tamē distinctionē hn̄t et differentiā q̄tum
ad officia et dona.j.Corin.xij.Corpus nō est vnum
membrū.sed multa.glo.In ecclesia non omnes sunt
vnius officij et donī debet ergo in consecratione ex
primi essentia sacramēti.et significatio eius.id est ve
rum corpus cristi et misticuz.id est ecclesia.j.Corin.
xij.Omnes vnum corpus sumus in christo.Tum
quia sacramentum hoc representat mortem christi:
sz xp̄us passus fuit in toto corpore suo ī diuersis mē
bris.nō solū in carne.igit̄ zc̄.Nec sunt alia v̄ba qui
bus d̄s dedit v̄tutē trāsubstātiādi.nisi istis.Hoc est
corpus meū.Ecclesia apposuit hāc dictionē enī que
omitti nō dz friuole sub pena pcti mortalis.nec oēs
euāgeliste eandē formā omniū verborū an̄ et post cō
secracōez seruāt.iō apostoli et sctī p̄rēs v̄ba euangeli
starū sic collegerūt.vt in canone habētur.qz sic credi
tur xp̄us ea expressisse.licet euāgeliste diuersa verba
ponāt.Et sacer caracter sacerdoti eternalit̄ impres
sus in prolacōe horum verborū.habet illam virtutē
trāsubstantiandi effectiue factiue et causatiue.quā la
gicus nō habet.etiam si hec verba proferret.licet sig
nificatiue hec verba proferre possz.de hoc lacius vi
de.de celebratione missarum.Cum marthe offi fun
garis.z xj.distin.c.Ecclesiasticarum.et distincti.xij.
Illa.Et verba consecrationis non debent corrum
pi.ideo quisq3 plena attētione illa cum sctā intencōe

proferat. vt supra dictũ est. ¶ Etiã ecclesia hic cõme-morat in cõsecracõe, q᷑ xpũs oculos in celũ leuauit. si-cut fecit in resuscitacõe lazari Jo. xj. q₂ opus grande valde remotũ a via nature. hic erat operaturus. nam totã s̄bãm panis ⁊ vini. in totã substãtiã corporis sui erat trãsubstãtiatur⁹. dei enĩ oĩpotẽtis ẽ totũ producere. qui in agẽdo nichil presupponit. sicut pꝫ in crea-cõe celi ⁊ t̃re ⁊ oĩm aĩarũ hũanarũ. Sꝫ agẽs natura-le presupponit materiaꝫ ⁊ nichil amplius põt, nisi q᷑ materiã põt expoliare vna forma. ⁊ inducere aliã. In hoc tamen sacramento. materiã premisit cibalẽ scd̃m Aug⁹. q₂ pane et potu vita humana sustentat᷑. q᷑ aũt d₂ noui et eterni testamenti. declarat q᷑ corpus chri-sti non est sub tempore. sed est eternũ. tempus autem est causa corrupcõis. ⁊ si generet. hoc est per accidẽs, iiij. phisicorũ. Antiquũ testamẽtũ promittebat tantũ tẽporalia. vt pꝫ ysa. j. Sꝫ nouũ promittit eterna. id ẽ regnũ celorũ. Math. iiij. Pniaꝫ agite appropĩqua-bit regnũ celorũ. Testamẽtũ xpĩ fuit nouũ. id est vlti-mũ. ⁊ illd̃ tenet q₂ sanguĩe xpĩ dedicatũ. ergo stabile et eternũ. Manes delirãdo dixit. q᷑ venturũ eẽt ter-ciũ testamẽtũ. qd̃ debeat dici testamẽtum. sſ. sicut tes. ve. est patris. et tes. no. est filij. quod dictũ est erroneũ q₂ duo testamenta ve. et no. non distinguũtur. scd̃m distinctõeꝫ personarũ in deitate. sed per illa duo di-stinguitur veritas a figura. Ueritas autem noui te-stamenti manet ineternũ: cedentibus figuralibus et cerimonialibus. Jo. vj. Qui bibit sanguinem meũ.

habebit vitã eternã. illa bibitio et carnis gustatio est spiritualis. nõ ergo cruda et dura. Jõ dr Jo. vj. qñ quidã abibãt dicẽtes. sermo iste durus est. Nũquid et vos discipuli vultis abire? Scitote quod verba que locutus sum spũs et vita sunt. iõ localiter illud sacramẽtũ in re deficere nõ põt. qr xpũs nõ incipit eẽ localiter sub speciebus panis et vini. s. per motũ localẽ. de celo descendens. per virtutẽ diuinã verbis cõsecrationis terminatis. spẽs trãsubstantiant̃ in corpus sicut si lapis aut lignũ in aurũ totaliter cõuerteretur. tũc eẽ substãtie lapis. cederet in esse auri. scd3 egidiũ de roma. in repeticõe super predicto canone. Cũ marthe. iõ populus innũerus illõ sacramentũ in re absumere nõ põt. qr nũqꝫ deficiet. Jn celo enĩ est substantia xpĩ mediãte quãtitate. Sz in hostia est corpus cristi mediante substãtia. que de se est indiuisibilis. ideo et tota quãtitas corporis xpĩ in hostia est modo indiuisibili. iõ minor hostia et eius minima pars. tantu3 hz in substãtia sicut magna hostia. Licz ergo diuersa rerũ genera distinguant̃ hic. s. substãtia. qualitas quantitas. sola tñ quantitas de se est extẽsa. Est ergo corpus xpĩ in celo localiter. in altari sacramẽtaliter. vtrobiqꝫ tñ realiter et veraciter. dr ergo bñ misteriũ fidei. qr aliud ibi esse credit̃. qꝫ cernit̃. et aliud cernit̃ qꝫ credit̃. Quia panis et vinũ tãtũ ibi videt̃. tñ veraciter est ibi vitas carnis et sanguĩs xpĩ. ac vtus vnitatis et caritatis. id est corpus xpĩ misticu3. id est dei ecclesia. in caritate et amore ordinate iũcta sicut mem

bra sub capite.s.xpo. Primū.s.forma panis et vini ē sacramētū et nō res. scdm est corpus xpi verū. quod est sacramētū et res. Terciū est ibi corpus xpi misticū. id est multitudo fideliū. et est res / z nō sacramētū. iō hic materia. misteriū. signū. sacramētū similitudo et ymago stant pro eodē. qz huiusmodi spēs dant nobis ibi intelligere cristū / z substātialiter esse. Et sicut ex multis granis scdm Aug⁹ omelia .xxvj. g. super Jo. fit panis. et ex multis vuis ɔfluit vinum. sic per vnionē z verā caritatē. colligitur misticū corpus xpi id ē multitudo fideliū vt sint vera xpi mistica mēbra vt etiā vult sctūs tho. in secreta in festo corporis xpi. et hoc mēti hereat. Spēs siue signum aut sacramētū duo significat. s. corpus xpi verū cuz deitate et aīa. et corpus xpi misticū. id est ecclesiā. qd est res tantū gemini sacramēti scz panis z vini. Et qn̄ hostia vel sanguis diuidit̄. corpus xpi nō diuidit̄. Et accidētia in illa bn̄dictissima trāsubstācōe vini z panis. ṽtute diuina hn̄t eē sine subiecto. sz sub eis quasi sub quodaz velamie. hz eē substantia corporis z sanguis xpi. nec substātia panis et vini est ibi amplius. nec tn̄ alij subiecto inheret. nec sanguis xpi in calice pōt misceri vino post cōsecracōez infuso. sz accidētia hn̄ cōmiscent̄ qd est ɔ philosophū de generacōe z corrupcōe c. vltimo. Quia accidētia vini nō sunt hic naturalit̄. sed miraculose sine subiecto. tēpore tn̄ preparacōis ipsi⁹ calicis. modica aqua absorbet̄ a multo vino Et si aliquo liquore hostia tāgeret̄. corp⁹ xpi nō propterea li

quesit s3 bn̄ spēs panis. De aqua apposita in calice. vtrū ɔuertat̄ in sanguinem multe sunt vie erronee. vt in c. p̄fato. Cū marthe. aut ɔuertat̄ in aquā que effluxit de latere xpi in cruce Jo. xix. Cursus eni actionis naturalis ē. vt modicū multo iūctū. in ipsū3 multū ɔuertat̄. vt pt3 de igne stuppe applicato/ est igitur prima opinio falsa similit̄ et tercia. scd̄a vera in cap. prememorato. Cū marthe. q2 in v̄bis cōsecracōnis calicis. nulla fit mētio de aqua. igit̄ zc. clarū est ergo q̄ aqua apposita in calice cōuertat̄ in sanguinē xpi. et nō in aquā que fluxit de latere xpi in cruce. Aqua aūt que populū significat apponit̄. Primo in signū cōformacōis. q2 xpūs sic i cena egit. Scd̄o in signū passiōis xpi vbi de eius latere vera aqua exiuit scd̄3 tho. sanguie deficiēte. Tercō in signū dilectiōis xpi ad sua mēbra. z ecōtra. vt vicissim incorporent̄ hic i grā. z in futuro in gloria. Jo. xij. Uolo pater vt vbi ego sum. illic z minister meus erit. Qui ergo aquā nō apponit grauiter peccat. licet cōsecret. q2 xpō populū nō vnit. gutte due aut tres tn̄ sufficiūt. ¶ Item in aliis trāsmutacōibus. semper aliquid noui. s. noua forma. vel nouus terminus acquirit̄. z ad nouū terminū terminat̄. s3 hic semper terminant̄ ad antiquū terminū. s. ad corpus xpi q̄d est in celo. q̄d quide3 sine sui mutacōe incipit esse sub speciebus panis in altari. iuxta sensum iā dictū. q2 forme cōsecracōis non se expectāt mutuo scd̄m tho. super. iiij. Et hoc ē deo valde possibile. qui etiā pōt qn̄ vult. facere ex substā-

tia panis. vnū corpus. qd non est aut aliqñ fuit in re rū natura. iō multo magis pōt propriū corpus suū. qd est de facto in rerū natura. sine sui mutacōne face re in substantia panis. sicut pōt facere. vt florenus sit sub spēb' ligni. aut alicuius metalli. ¶ Altissima de hoc sacramēto dicta sunt. iō quisqꝫ celebraturus pro omni posse et nosse se disponat. vt digne ad hoc acce dat. q̄obrem btūs dioscorus abbas qui fere centuꝫ monachorū pater fuit| semper cōicātes lagicos hor tabat. vt ad eucharistie cōionē se ita diligent' dispo nerēt. ac si ad mortē ire deberent. istis diebus int' q̄ꝫ plures monachos pauci fuerūt sacerdotes. teste vin cencio in speculo historiali li. xv. ca. lxxv. vbi agit de cocodrillo. Qui ergo est in pctō mortali sciēter. ⁊ ce lebrat. sumēdo corpus xpī peccat mortaliter. q⁊ mor tuus est. ⁊ cibū vite sumit scd̄m tho. super. iiij. dis. ix. q. j. ar. iij. Presbiter siue sacerdos in sctītate ⁊ iusti cia dꝫ excellere monachū lagicū. sic multo forti' pre sbiter et monachus certet preire oēm secularē sacer dotē. q⁊ est de cōsilio ⁊ nō tātū de precepto. Itē nota q̄ dr̄ de cō. dis. ij. c. Nos aūt in specie. añ ꝯsēcracōꝫ. verus est panis et verū est vinū. sꝫ mox vltīo v̄bo cō secracōis prolato a celebrāte nō solū est sacramentū| sꝫ verū corpus xpī. et verus eius sanguis in vtroqꝫ. et panis ⁊ vinū statim fiūt accidētia. que tñ alicui sub iecto nō inherēt. sꝫ dīna v̄tute. id est miraculose sunt per se. vt de cō. dis. ij. Species. ⁊ c. panis in altari in textu ⁊ glo. Ar scd̄m tho. super. iiij. dis. viij. q. ij. ar.

iij.in corde.forme cõsecracõis nõ expectant se in ope
rando. Est tñ vnũ sacramentũ per vniuersum et non
plura vt dictũ est.nõ in diuisibilitate q2 spẽs diuidũ
tur|aut cõtinuitate. q2 spẽs panis nõ cõtinuat̃ ad spe
ciem vini.ſʒ integritate scd̃m pe.de tarentasia.super
iiij.dis.viij.a. Est enĩ ibi diuitas.hũanitasq3 xpi. ve
rus d̃s z verus hõ in aĩa z corpore scd̃m bonauẽtu.
super.iiij.dis.xj.paragro.xix. Spẽs tñ diuidũt̃ q2 in
passiõe xpĩ sanguis eius fuit diuisus a corpore. ſʒ iã
est indiuisus.tũ q2 sacramẽtũ sumit̃ in cibũ z potum
spũalẽ.que nõ sunt idẽ. In die tñ parasceues.sub sola
specie panis.sumit̃ vtrũq3.q2 vinũ z aqua tũc nõ cõ
secrat̃.ſʒ tãtũ sanctificat̃. In adoracõe etiã sacramẽti
scd̃m astẽsem li.j.titu.vj.in fine.semper assit cogitacõ
si tu es vere cõsecratus adoro te verũ|vnicũ.oĩpoten
tẽ.z ĩmortalẽ deũ.et verũ hoĩeʒ.ne ydolatria cõmitta
tur.q2 celebrãs vt hõ põt errare in forma cõsecratio
nis.aut in preparacõe calicis.aquã fundendo pro vi
no. In cena xpũs dedit corpus mortale|quale tũc ha
buit. nũc aũt dat ĩmortale.q2 resurrexit et iã nõ mori
tur.vt d̃r ad romanos.vj. Et non dat se in specie pro
pria.ſʒ aliena.li.iiij.sententiarũ dis.xj. z hoc multipli
ci rõne. Primo vt fides que de his est que nõ vidẽ
tur.meritũ haberet. q2 fides nõ h3 meritũ. vbi ratio
hũana h3 experimẽtũ.scd̃m grego. Scd̃o.ne abhor
reret aĩmus.q̃d cerneret|oculus.horrorẽ incuteret si
quis carnẽ crudã hoĩs comedere deberet. Tercio
ne ridiculũ habeãt increduli de xpĩanis q̃ hoĩs occi

si cruorē biberēt. Capitulum.xvj.

¶ Quatuor sunt huius sacramēti substātialis quorū vnū si defecerit.nō consecrat̄. scd̄m sanctū tho.et pe. de tarentasia.ꝛ generalit̄ oēs doc.super.iiij.sniarū.s. Sacer ordo.ꝛ deuota intētio ex parte ꝯsecrātis.ꝛ debita forma|ꝛ materia ex parte cōsecrati.forma.s.vborū cōsecracōis de qua supra.materia.s.panis purus triticeus.ꝛ vinū de vite. Tamē sctūs tho.ꝯfisus per maxime de dei pietate super quarto distin.xj.q.ij.arti.j.questiūcula tercia.distinguit de duplici intētiōe. vna est que ordinat̄ ad sacramētū.ꝛ illa est substātialis.Alia que ordinat̄ ad finē sacramēti.et illa non est substātialis siue eēntialis scd̄m eū.ꝛ sic quis possꝫ cōsecrare in veneficiū vel in irrisionē dei.vt cū quis pacto cōsecraret. qtūs hostiā illā traderet iudeo vt eam pūgeret.aut traderet|hostiā tabernatrici perfide.in finē,vt poneret eaꝫ añ tonnā. vt hospites multos colligeret.ꝛ pinguia lucra faceret ꝛ sic de alijs. Sed hec distinctio scti thome alijs doctoribus non placet ex quo a fine oīa sunt denominād̄a scd̄m philosophum et finis oīm sacramentorū dꝫ esse laus dei. et nō ludibriū.irrisio aut ꝯtumelia dei. Hugo.et petrus de tarentasia post eū.Sacramentū irritū reputatur.si contra morē ecclesie celebrat̄.Vñ d̄t idē sctūs thōas pius doc.super.iiij.sententiarū.dis.viij. in fine.q.ij.ar. iiij.questiuncula tercia in solucōe primi. ꝙ ad sacramentum requiritur intentio faciendi quod facit ecclesia.in essentialibus sacramēto.sed intentio est huius.

ergo &c. Un̄ dicit bonauentu. super. iiij. distin. vi. q. ij. paragro. lxiiij. vbi agit de baptismo. q intentio est voluntas rationata. prout dirigitur in finē &c. Christus eniȝ irrisionem vel veneficium non intendebat. quando desideranter desiderabat hoc sacramentū instituere et manducare cuȝ duodecim discipulis Luce. xxij. Simile est actuuȝ. ij. de fractione panis. Un̄ etiam in cena dixit Luce. xxij. Hoc facite in meam commemorationē. s. mortis mee turpissime in cruce. Sapie. ij. Ex quo naturali et sufficienti ratione ostēdi non possit q talis consecratio ambigua sit certa & vera. potius videtur esse tenendum cum alijs doctoribus non minimis. s. cū Alex in tractatu quarto de eucharistia. cum bonauentu. super. iiij. distin. x. cum petro de tarentasia. qui factus fuit papa. dictus Innocentius quintus. post grego. decimū. anno domi M. cclxxv. circa annum et tempus. quando sanctus thomas obijt. cum angelo in summa sua. vbi eucharistia. primo. paragro. xxv. Quia celebrans non habet absolutam. sed limitatam potestatem consecrandi. nam christus est principalis consecrator. ipse vero instrumentalis et minus principalis / vt nichil intendat. nisi vt faciat cibum spiritualem fidelium scđ̄ȝ eundem petrum et sanctuȝ thomā. quia si intenderet consecrare totum panem triticeuȝ in macellis. vt sue consuleret ingluuiei. nichil faceret. Et si deus huiusmodi intentionem ratam haberet. esset causa sue contumelie. superstitionis et ydolatrie. vt supra

patuit. Igit̃ scd̓ꝫ jo. scoti super. iiij. dis. xiij. q. ij. i corde. Sacerdos in hoc sacramẽto põt. qd̓ ordinate potest/ ꝛ nõ amplius. scꝫ sicut xp̃us instituit Luce. xxij. et ecclesia cõtinuauit Actuũ. ij. ꝛ. j. ad Chorin. x. ꝛ de summa trini. ꝛ fide ca. vñ idem sctũs tho. in scripto quarti dis. viij. Ad textũ/ in pricipio d̓t. ꝙ sacramẽta sunt ad vsum fideliũ. non ergo tabernatrici aut iudeo vendi debẽt in veneficiũ. Si igit̃ i loco vbi talis hostia a iudeis pũcta reseruat̃. bñficia populo dei cõtingãt/ dine miscd̓ie est asscribẽdũ. quibus v̓o rõnibus huiusmodi fiat. nouit dñs vt supra patuit. Etiã si talis ticta hostia cõsecrata esse nõ diceret̃. nec per hoc dꝫ dici/ ꝙ d̓s sit auctor/ mediãtibus suis gratijs/ illi⁹ superstitiõis ꝛ ydolatrie. eo ꝙ permisit exire speciem sanguis de hostia ista. qꝛ hoc requirebat perfidia pũgentiũ vt dictũ est. nec talis hostia propter cruorẽ talem dꝫ reseruari. sꝫ potius cum primis absumi. ꝛ populo non exhiberi vt supra. vij. ꝛ. xj. cap. Quidam a deo acceperũt diua. ꝛ acuta igenia/ quibus tñ sepenumero abutũtur ꝯ dei mãdata. non ergo d̓s est auctor facinoris eorum. Sic est ꝛ de nostris geitalibus quibus quidã abutunt̃ ꝛc̃. Sacramẽtorũ minister est sacerdos. ꝛ nõ d̓s. iõ sacerdotis est absũmere huiusmodi hostias tinctas. Dyabolus etiã sepe ad decipiendũ nos mira facit vt dictũ est. nunquid effecit ꝙ ieroboam erexit. ij. vitulos. iij. Regũ. xij. Et in cor iude misit vt cristũ traderet. Jo. xiij. Nõ est ad honorem dei/ quosdam iudeos incinerare. eo ꝙ pupugerunt

hostiā.ɀ post|talē cruorē populo erigere et exhibere in longitudine multorū annorū in populi laqueuȝ et deceptionē.ad superstitionē et ydolatriā| vbi vix centesimus hoīm aliquid curationis reportat. ¶Concurrit igit̄ in hoc errore.mēdaciū.simulacō ɀ ypocrisis in finē vt marsupiū repleat̄ iob.xxxvi. Simulatores et callidi prouocāt irā dei.qɀ plus diligūt dantis fauorē|q̄ȝ sanctā et iustā ɔuersationē scd̄m grego.xxxi.moraliū.c.xxvi. ɀ xxvij.et tho. in scd̄a scd̄e q.cxi.ar.i.ɀ ij.et supra in hoc opusculo c.xij.ɀ xiij.ypocrita in greco.latine d̄r simulator scd̄ȝ Isidorū. Tales plus gaudēt de tēporali oblacōne. q̄ȝ de populi corporali et spirituali curacōe. ¶ Et licet perfectus d̄s sit sub spēbus in hoc sacramēto.ɀ d̄s est vbiq̄ȝ.ergo non sequit̄ q̄ sacramētū sit vbiq̄ȝ.vt d̄t tho. super iiij.sententiarū.dis.x.q.i.ar.i.in corde f. Vn̄ notat pe.de tarētasia ibidē ex v̄bis Innocēcij tercij.q̄ filius dei ɔsideratur dupliciī.vel scd̄m naturā diuinā. ɀ sic tripliciter hȝ eē Primo est in oībus rebus per eēntiā.qɀ q̄ sunt hn̄t ab eo. vt d̄r actuū xvij. Fecit hūc mundū ɀc̄ Scd̄o est in iustis per gratiā Io.vi. In me manet ɀ ego in eo. Tercio ī hūana natura assumpta per vnionem.ad Gala.iiij. Factus ex muliere.et ad Roma.i. Qui factus est ei scd̄m carnē ex se.da. Scd̄o ɔsideratur scd̄m hūanā naturā.ɀ sic etiā hȝ esse tripliciter. Quia in verbo ē personaliter.nā filius marie factus est filius dei in scd̄a persona diuinitatis|qɀ fili⁹ dei ɀ filius hoīs est vna persona. nāq̄ȝ in sacratissima trini

tate est vna substātia. ꝛ tres sbē siue ypostases. id est tres persone. Scđo est in celo localit̄ scđm dimēsiones corporis sui gloriosi. diffinitiue ꝛ circūscriptiue scđm tho. super quarto. dis. x. q. j. ar. iij. ꝛ ī tali forma videbit̄ ab electis ineternū oculo corporali. et ī eadē forma iudicabit ī extremo scđm tho. ī tercia parte q. liiij. ar. iiij. Oculo aūt mētali siue ītellectuali. mediāte lūie glorie. cognoscet̄ dīna eēntia a nobis scđm mēsurā dilectōis nrē ad eū. j. ad Corin. xiij. Tūc cognoscā ꝛc. ꝛ ibidem ca. xv. Sicut differt stella a stella ꝛc. Tercō ē ī altari sacramētalit̄ siue misterialit̄. id ē sub velamie spērū panis ꝛ vini. ꝛ d̄r sic|a sacris siue a secretis ꝟtutib᷒. qꝛ corporalia vident̄. ꝛ dīna credunt̄. scđm eē naturale corpus xpī solū ē in vno loco. s. ī celo empirreo. scđꝫ eē aūt sacramentale. ē simul ꝛ semel in plurib᷒. s. altaribus et pixidibus. nō tñ diffinitiē. qꝛ nō in loco vt ī loco. sicut nec aīa diffinitiē ē in manu. sic vt nō sit in alijs mēbris. qꝛ hoc ē propriū spūs scđm Aug᷒. Sꝫ angeli diffinitiē dicūt̄ eē in loco. qꝛ hn̄t ꝟtutē finitā. Nec xpūs ꝯfuse est in hostia. qꝛ vbi vna ē pars. ibi nō est alia. qꝛ nisi sic. hoc repugnaret distinctōi partiū in corpore organico. cū corpus xpī nō sit situalit̄ ī sacramēto. qꝛ nō ē accipere ordinē partiū corporis xpī scđm ꝯparacōꝫ ad hostiā siue ad partes hostie. sꝫ scđm propriā q̄ꝫtitatē corporis xpī. Sicut enī tota forma sbālis ligni. ē ī qualibꝫ parte eius sic corp᷒ xpī ꝯtinet̄ absolute sub spēbus. rōe sbē. nō tñ rōe q̄ꝫtitatis. inq̄ꝫtū sbā pāis ꝯūsa ē ī corpus xpī vt infra dicet̄ c. proxio Et iō añ fractōeꝫ. ē totū ī toto. ꝛ to

tũ ĩ partib⁹. Nã vbicũqȝ erat tota natura pañs. ibi est tota natura corporis xpi. ꝛ per ꝯñs totũ corpus. ꝛ tota q̃titas eius. ꝛ si videret̃ hostia ĩfinicies/ĩ qualibȝ parte eius tota natura xpi actu eẽt/que tñ prius erat ĩ tota ꝛ ĩtegra hostia. nõ scd̃ȝ actũ. sȝ scd̃ȝ potẽtiã scd̃ȝ tho. super iiij. dis. x. q. j. ar. iij. questiũcula ij. ꝛ iij. Exẽplũ hui⁹ poĩt orige. de ṽbo prolato. qd̃ ĩtegre petit et ĩtrat oẽs aures sanas corãpositas Hoc sacramẽtũ instituere a xpõ nõ quocũqȝ tẽpore. sȝ ĩ vltĩa cena. ꝛ ita subtilit̃. fuit nobis maxime necessariũ/propt̃ multa: scd̃ȝ tho. dis. octaua quarti. q. j. ar. iij. in corde.

Cap. xvij. de ĩstitucõe festi corporis xpi. et de diuersis noĩbus eucharistie. de mirabili eius ꝯsecracõe. fractiõe ꝛ motu ꝛc̃

¶ Notãdũ ẽ q̃ ãno dñi m. cc. lxj. viterbij. p⁹ alex. iiij. ĩ papã elctũs ẽ vrba. iiij. filius pauperis viri ĩ frãcia. qui ꝯsueuit sotilares resartire. ꝛ sedit ãnis iij. Nobilissimus fuit sapĩa ꝛ ṽtutibus Hic ĩiũxit scõ thõe de aquino vt sũmã ꝯ gẽtiles scriberet qd̃ ꝛ fecit. Jõ obtinuit ab eodẽ papa institucõeȝ festi corporis xpi. cuius totũ officiũ nocturnũ ꝛ diurnũ ex ĩiũcto pape cõdidit scd̃ȝ Anthoninũ in cro. parte iij. ti. xviij. c. x. para. j. ꝛ. ij. ꝛ ti. xix. c. xiij. para. j. Et de reli. ꝛ ve. sanc. in clemẽtia. Si dñm. Postea martinus. v. florẽcie resĩdẽs indulgẽtiã adauxit. ãno dñi M. cccc. scd̃m Antho. iij. parte. ti. xix. c. xiij. para. j. Interdictũ relaxauit vbiqȝ ĩ hoc festo ꝛc̃. Successor quoqȝ ei⁹ ĩmediat⁹ eugenius. iiij. florẽcie etiã manẽs cũ curia indulgẽtiã/a

martino datā ad hoc festū duplicauit. Sctūs vō thomas post innūeros labores. anno dñi M.cc.lxxiiij. etatis vō sue anno. l. inchoante nonis marcij. cum a gregorio. x. ad cōciliū Lugduneñ. cū summa contra gentiles vocatus fuissz. obijt in monasterio noue fosse. ordis cistarcieñ. socio suo magistro reginaldo de piperno obitū suū prenūcians. scd'm eundē Anthon. ti. xxiij. c. vij. paragro. xj. post annos vō lxxv. translatus est ad tolosam per vrbanū. v. Idē reginaldus ei' discipulus z in itinere socius. multa opera cōpleuit. que sctūs exordiens. nō cōpleuit. miracula facta sunt ante eius mortem. per comete apparicōez. similiter z maiora post mortem. Anno dñi. M.ccc.xxiij. a Jo. papa xxij. ī auinione xv. kāls augusti. a morte sua anno. l. cū debita examinacōe et solēnitate. s. tho. canonisatur scd'm eundē Antho. parte. iij. ti. xxiij. c. vij. paragro. xiij. ¶ Corpus xpī multa hz noīa. Est enī institutū hoc sacramētū a cristo in cena vltīa in mēoriam sue passiōis. Math. xxvj. iō dr sacrificiū scd'z Isido. quasi sacrū factū. s. mistica prece. Sic z nos iussu xpī sacrificamus. Sz sacrificiū generalit̄ est victīa z quecūqz in ara ponūtur et cremant̄. Origo enim oīm sacramentorū est a xpō scd'z tho. in scripto quarti. dis. viij. q. j. ar. j. ad t̄ ciā questiūculā. dr etiā hostia ab hostib' vincēdis. Et qr plenitudīe grē oīa sacramēta excedit. iō anthonomatice dr eucharistia. id est bōa grā est etiā cōsūmatio oīm sctificationū. vnit enī hoiez cū deo z proximo. z cū seipō ne sit aliqñ aliqua ꝯtrousia

iō dr cōmunio/siue grece sinaxis.qd idē ē. Preterea ꝯtinet hoc/quo ianua regni aperit̄ .s.sanguinē xpi.iō specialit̄ viaticū appellat̄. Uerba eni ꝯsecracōis faciunt trāsire panē in corpus xpi verū.cū quadā ꝯcomitātia sanguis. Qr nō ē caro viua sine sanguie. Sic et de calice.qr nō est sanguis nisi in corpore viuo. Grecismus. Sāguis alit corpus.cruor est de corpore fusus. ¶ Et idem est vnū sacramentū.et non plura. licz ecclesia dicat.purificēt nos dn̄e hec sacramēta.habz eni materiā et formā.tn̄ ad vnū tendit.s.ad spiritualez cibacōez.sicut cibus et potus ad vnū tendunt.tho.super.iiij.dis.viij.q.j.ar.j.i rn̄siōe ad questiūculā scd̄az ¶ In sacramēto altaris ē verū corp' xpi.et nō per solā significacōez.vt sic sit perfecta ꝯiūctio capitis et mēbrorū tho.super.iiij.dis.x.q.j.i corde. ¶ Jtē sicut corpus xpi/in triduo mortis fuit sine oī forma substātiali.sic et quātitas in sacramēto altaris.existit sine materia et forma substātiali.vt dt tho.de argētia super.iiij.dis.xxj.ar.j.in medio.qd est mirabile. Jō dr psal.cx. Memoriā fecit mirabiliū suorūz.q.d. Remēorauit antiqua mirabilia/facta in isaac Geñ.xxj.in agno pascali Exo.xij. Jn dato māna Nūeri.xxj. et in melchisedech.id est sem filio noe scd̄z Jeronimū Geñ.xiiij. qui legit̄ fuisse sine patre et mrē. ad Hebre.vij.s.sub hoc noie melchisedech. Sequit̄ in psalmo. Memor erit in seculū testamēti sui.s.qd instituit in vltia cena. vt et nos id peragamus in mortis eius memoriam venerādā.donec veniat ipse xpūs ad iudiciū extremū

j. ad Corin. xj. Uirtutē operū suorū an. populo suo. id est oñdit mirabilē potentiā in tali trāssubstātiacōe. iō sumēdus est cū amore. sapore. z decore. extra de sū ma trinitate et fide catho. firmiť credim⁹. Nil vani⁹ et labilius vbo. z nil solidius corpore xpi. qđ deitati personaliter manet vnitū. z tñ vbo| panis z vinū tran sit in corpus xpi. mirabilis ergo ē ista ꝯsecracō vt đt Ambro. de sacramētis. O q̄ operatorius est sermo xpi. in quo oīa inceperūt eēlque nō erāt. et vt sint| z in aliđ ꝯuertāť. vide de con. dis. ij. Panis. Et c. Reue ra per totū| Adducit exēpla de māna corruptibili p⁹ diem sabbati Exo. xvj. de bina vomicōe aque de pe tra Exo. xvij. z Nūeri. xx. de virga siue baculo pasto rali ipsi⁹ moysi Exo. iij. in serpētē z ecōuerso. de mu tacōe aquarū egipti in sanguiēꝫ Exo. vij. de stacōne maris rubri in modū murorū Exo. xiiij. vt pertrāsi ret populus. de fluuio marath dulcorato Exođ. xv. de iordane petēte suū exordiū| z ꝯtra naturā ascēdēte. josue. iij. de ferro securis| natāte. ad iussum helisei. iiij. Regū. vj. Et de igne quē sūmisit vbū helie bina vi ce et incinerauit binos pńcipes quīquagenarios cū viris. cxx. iiij. Regū. j. ¶ Et vt vult Brixieñ. in glo. de cō. dis. ij. Timorē. hec dictio| hoc| in vbis ꝯsecra cōis| prolata est a xpō significatiue. et a nobis profer tur materialiť. alias mētiremur. qꝛ est corpus xpi. et nō corpus cōsecrantis| post vba cōsecracōis cōplete prolata. vide supra. Nec quisq̄ꝫ añ xpi resurrectionē potuit verū corpus xpi ꝯficere. nisi solus xpūs. alias

corpus mortuũ fuisset cõfectũ et cõsecratũ. Quõ ergo viuificare ac vitã cõferre sumẽtibus potuisset/ iuxta promissum xpi Jo.vj. Et scd'm eundẽ brixiensem cautius illa negat᷑/ q̃ cõceditur. De pane fit corpus cristi/ quia si sic. singulis dieb' ei aliquid adderetur. qd' prius nõ erat. et sic semper augmẽtaret᷑. ⁊ aliquid esset corpus cristi/ qd' esset inanimatũ. ⁊ nõ de virgine natũ. ergo nõ de sola virgĩe haberet originẽ. Cũ ergo dicit᷑ q̃ in corpus christi ista terrena cõuertũt᷑ sic intellige. i. trãsubstãtiant᷑. vel trãseunt. Hec ĩ glo. de cõse. dis. ij. Quia corpus. super verbo cõuertunt᷑ Quia nichil fit. vel esse incipit/ corp' christi. In verborũ igit᷑ cõsecratiõis prolatiõe/ scd'm cris. sacerdos loquit᷑. sʒ deus operat᷑. Sicut maria virgo sine virili cõmixtione filiũ dei cõcepit/ operatiõe spiritussancti. angelo cõsentiẽs. luce j. Et sicut illa vox dei Crescite ⁊ multiplicamĩ. Geñ. j. viij. ⁊ ix. cap. semel dicta est. sʒ omni tẽpore sentit effectũ. ad generatiõeʒ/ natura operãte. Hebre j. Portãs oĩa verbo virtutis sue Patʒ ergo mirabile cõsecratiõis ¶ Sʒ q̃tũ ad mẽsurã iteruʒ mirabile est. sub hostie parua quantitate/ posse esse tam grãde corpus christi. cũ tñ naturaliter corpora tãtũ locũ occupẽt. q̃tũ illa sunt magna. Sed sciendũ est q̃ in omni re naturali. substãcia ⁊ quantitas differũt. quia manẽte eadem rei substãtia. augeri põt quãtitas vel minui Substantia aũt de se locũ nõ occupat. nisi rõe q̃titatis. cũ substãcia de se nõ habeat partẽ extra parteʒ. sʒ solũ rõne q̃titatis Quãtitas

que est accidēs qn̄q3 trahit substātiā ad naturā suam vt occupet locū. sicut patet in anima / corpus hūanu3 animāte que tota est in toto. ⁊ in qualibet eius parte tota. scđm phūm. ⁊ per cōsequēs est illocalis. extēdi tur enī tātū q̄tū corpus extēdit' qđ animat. Econtra s' hā qn̄q3 trahit q̄titatē ad naturā suā. vt sit alicubi. ⁊ nō occupet locū. Sic virtute ꝯsecratiōis volūtate di uia. substācia p̄ricipaliter ē in hoc sacramēto. q̄titas aūt tātū ex cōsequēti. Ideo ipsa quātitas induit natu rā substācie. que nō habet parte3 extra partē. Et licet ita subtiliter ⁊ mirabiliter totū corpus christi sit ī ho stia. non tn̄ assignari pōt. quis sit locus capitis. quis pedis. quia ī omni parte hostie / est totū corpus chri sti. locū nō occupās / qđ virgis clausu3 vterū exiuit ⁊ clauso sepulcro surrexit ⁊ clausis ianuis ad discipu los intrauit. Qđ etiā adeo subtiliter / statim post vir ginis consensum ad annūciatiōem angel / cam in vte ro eius perfectū fuit. licet in minima carnis porcio ne. cū oībus suis corporalibus lineamētis. scđm da mascenū ⁊ aug. vt vir perfectus esset. licet mēbroru3 disticio / adeo tenuis / parua / ⁊ subtilis fuerit / q' visui humano vix subijci potuisset / scđm Aug. in libel. de secreto incarnatiōis dn̄ice. Et tn̄ jer. ca. xxxj. audacē dicit Femina circūdabit virū. s. perfectū. nō dicit em brionē aut puerulū. In momēto enī et in īstanti cor pori formato virtute ss'. verbū diuinū ei vnitu3 fuit ⁊ inseparabili vnitate personali. ita vt in īstanti opera tiōe spiritussancti / facta sit sanguis separatio. consoli

datio.corporis figuratio.aiatio z deificatio.nō ī alio ῧginis membro q̄ȝ geītali scd̄m Aug⁹ vbi supra. Ex predictis tāq̄ȝ inductiuis fiat consideracōis progressus ad istā viuifici ac sacrosancti secretissimā essentiā sacramēti sub specie panis z vini. ¶ Fractio etiā huius sacramēti admirabils est. q2 nō est substātie siue essentie|sȝ tātū in accidētali forma panis. Quia scd̄ȝ magistrū sentētiarū li.iiij.dis.xij.corp⁹ xpī incorruptibile est. Fit igit̄ particio sacramenti.sȝ nō substātie. Sicut aīa hūana que est tota in oī parte corporis humani non diuidit̄.qn̄ corpus pertitur.etiā in plures partes. Exēpla ponit crsosti.in ῧbo prolato.et in speculo ꝯfracto. Sicut simplex|vnica.imutabilis et indiuisibilis dei volūtas.sine sui mutacōe.diuersos hȝ effectus. Sic scd̄m accidētia diuiditur.s bā indiuisa. ¶ Sȝ d.tn̄ propt̄ corporis dn̄ici reuerētiā.accidētia hic nō remanēt actu sine subiecto.q2 nō ē hic.nisi sbā corporis dn̄ici. Hic ꝙ remanēt ad misterij ritū.z ad fidei suffragiū.z propter gustū.licȝ multa hic a doc. notet̄ diuersitas.¶ Motus etiā ī hoc sacramēto admirandus est.licet hostia in vno altari leuet̄.et ī alio sūmittat̄ aut de altari in pixidem.aut de pixide in os ponat̄.nō tn̄ corpus xpī mouetur per se vel per accidens ad motū hostie. q2 nullū quietū manēs in eodē loco mouet̄ per se.vel per accidens. vt d̄t sctūs thomas super.iiij.dis.x.q.j.ar.iij. in responsione ad questiunculā quartā.

¶ Capitulū.xviij.adhuc de eucharistia.

¶ Custodia eucharistie dꝫ eē magna vt de custo: eu
cha. ca. j. nec minoꝛ fiat diligētia in ꝯsecracōe. partes
ꝯsecrāde sūme mūdent̄. ne quid lateri adhereat. ꝛ qñ
populo poꝛcā est eucharistia. sūopere coꝛpoꝛale mū
det̄. nō solū patena. sꝫ ꝛ super rogū expādat̄. iuxta il-
lud Exo. xij. qꝺ superest igni cremate. s. qꝺ visu nota
bile nō ē. Pixis eucharistie pꝛo infirmis deputata.
singulis mēsibus expurget̄. ꝛ sacramentū absumat̄:
nūero partiū xvj. aut xx. ꝛ alie partes recōsecrēt̄. Nec
statim post cōionē ē comedēdū scḋm sāctū tho. super
iiij. dis. viij. q. j. ar. iij. sꝫ pꝛopt̄ reuerētiā tā grādis sa-
cramēti est expectādū. cū lcōe grārūactionis. cū lacri
mis cū geitu ꝛ pectoꝛis tūsiōe. qꝛ nec in celo nec ī t̄ra
ē tā grāde ꝛ pꝛeciosum donū. Palle altaris sacre ve
stes coꝛpoꝛalia ꝛ oīa vasa sacra sint per oīa mūda. nec
ipā ecclesia recipiat vtēsilia parꝛochialiū. s. zabernas
et cistas. nisi tēpoꝛe belloꝛū. ꝛ incendij hostilis. vt de
custo. eucha. c. ij. Et celebꝛās atqꝫ cōicās sit sempeꝛ ie
iunus ieiunio nature. nisi cōicādus fuerit īfirmatus
maxīe ad moꝛtē| nec lagicus aliquo mō ī via deferat
eucharistiā qñ īfirmus ē cōicādus. sub graui pena e.
c. vt supꝛa. ¶ Itē in aceto coꝛpus xpī cōfici nō dꝫ. qꝛ
fuit vinū. ꝛ iā nō ē. nec in agresta. qꝛ nō ē vinū. sꝫ erit
qꝺ vo modicū aque vino apponit̄ ī calice significat|
ꝙ cū ad cristū ꝯuertimur. nō ipē ī nos. sꝫ nos ī ipsūꝫ
mutamur| qꝛ illi ꝛ coꝛpoꝛi suo mistico īcoꝛpoꝛamur.
vt īfra dicet̄. Si aūt ex negligētia| vna gutta vini āp-
poneret̄ sanguini. nō iō desinit esse sanguis. nec san-

guini xpi illa gutta icorporat. sȝ tātū accidētibus. qr vtraqȝ spēs i sua nat̄a permanet. Sȝ si multū de vino appōit̄ vni gutte sāguis/ sicut fit i ablucōe. tūc ibi desinit eē sanguis. qr multū absorbet modicū/ cōsimilit̄ sicut i preparacōe calicis vbi multū de vino ꝛ paruȝ de aqua appōit̄. Dicit etiaȝ tho. i scripto quarti dis̄. ix. q. j. ar. ij. ꝙ quādiu spēs nō mutāt̄ nullo mō desinit eē corpus ꝛ sāguis xpi. iō solus tact⁹ labiorū/ aut masticatio per dētes nō facit trāsmutacōeȝ. vel traiectio i vētrē. sȝ sola digestio que ē a calore naturali cibū ꝯuertēte. hereticū ē ergo dicere. ꝙ tactus labiorū hūanorū facit ne sit corpus xpi ꝛ ꝙ pctōr mortalis illud sumere non possit. nec ex illo sequit̄ ꝙ iste cibus nō sit cibus mētis. vadit enī iste cibus quasi localit̄. quocūqȝ spēs vadūt. nō enī sumit̄ propt̄ vētris replecōeȝ. sȝ propt̄ mētis refectōȝ. i qua ei⁹ effctūs recipit̄ vt ifra dicet̄. qr multas grās efficit i aīa. qr mētē ibabitare per eēntiā. sola ditas pōt. labia eī pctōris mortalis n̄ tāgūt nisi spēs. Et qr hoc sacramētū ē misteriū fidei vt i canōe. iō qui carēt fide. hoc sacramētū sacramētalit̄ nō accipiūt. nec i eis aliquid efficit. qr hoc sacramentū significat ꝛ efficit. sȝ ipi nō credūt ꝙ totus xpūs sit sub spēbus. igit̄ ꝛc̄. Possȝ tn̄ hereticus i certo articulo/ hoc sacramētū ꝯsecrare. qui nō pōt sacramētalit̄ sumere/ qr sumere siue māducare est vti sacramento. non autem consecrare. Ista quatuor in hoc sacramento diuidi non possunt. corpus et sanguis xpi aīa et deitas. aīa per coniūctionē/ deitas per vnionē. et hoc in vtrisqȝ speciebus. Et licȝ quādo sacramētū

digne sumimus.nō nos deū incorporamus. sꝫ nos incorporamur ab eo.tñ dt glo.j.ad Corin.xj.ꝙ quō dā aliqui inebriati sunt ex vsu spērū huius sacramēti dt ergo sctūs tho.vbi supra dis.xij.q.j.ar.ij.questiū cula.v.ꝙ verū corpus xpi nō trāsit in corpus nostrū sed ecōuerso.spēs tñ comedentis in corpus eius con uertūtur.Consimiliter dicendū de corrupcōe spērū| etiā totali.ꝛ scaturicōe vermiū de eisdē|qꝛ ille spēs sic subsistūt.ꝙ pñt agere quicquid poterāt substācijs pa nis et vini subsistētibus scdm tho.vbi supra.dis.xij. Jō stultissimū est hostias tinctas reseruare ad mul tos annos vt dictū est. Jtez ex sepedictis colligit̄ .ex quo aliud videt̄ .et aliud credit̄ ꝙ errant̄ qui in suis deuotionibus existētes. surgūt discurrētes de altari ad altare.vt videāt corporis xpi eleuationē ¶ Et qui digne cōicauerit multos fruct⁹ a xpō accipiet scdm pe.de tarētasia dis.ix.quarti.Vñ|Jnflamat.s.aīaꝫ ca ritate.mēorat.s.passionē xpi.ergo olim celebraturus legit passionē xpi añ missam. sꝫ iā legunt̄ quiqꝫ psal mi cū ceteris orōibus añ missam. ꝛ totus processus xpi passiōis dꝫ in superficie meditari in missa.qd est fructuosissimū.Sequit̄ .sustētat|cōtra casum peccati. roborat.ad omne opus bonū.auget.s. spem hois fa ciens semper tendere sursum.purgat|venialia.ꝛ mor talia oblita que hō nō pōt reminisci.reficit.s.interio res sensus|vitā dat.s.spūalez in pñti.ꝛ eternā in futu ro.ꝛ vnit.s.corpori cristi vo ꝛ mistico. Confirmatqꝫ fidē.nā pia fides multū hic meret̄ |qꝛ hꝫ illū hic pñtē

in sacraméto in qué absenté credit in celo.perimit.id est vincit téptacões dyabolicas z dyabolũ debilitat fomitéq3 remittit.id est debilitat cõcupiscétiã carnis et attenuat legé mébrorũ de qua ad Roma.vij. Video aliã legé in mébris meis.repugnãté legi mentis mee.id est superiori portioni rõnis. Itez alia metra. Liberat.irradiat.dulcorat.mollificatq3. Confortat. purgat.aïe solatia prestat. Morté cõméorat.ducatũ pacificu3 dat.merito ergo dr eucharistia.id est bona grã. Si ergo manducãs accedit bñ dispositus.sic su mit sacramétalir z spũalir.z oïa hec meret. Si vo in dispositus z nõ collectus|sumit sacramétalir|z nihil meret. Si aũt cũ mortali sciéter.mortaliter peccat.et gehennã acquirit si nõ resipiscit. Qui aũt est in grã et desiderat.nõ tñ est corpore apt⁹.sic nõ sumit sacra/ métaliter.s3 spũaliter et gratiose. Augustinus in per sona xpi. Cibus sum grãdiũ.s.in fide.crede et mãdu/ casti. ¶ Indigni aũt oïbus his gratijs priuãr.vñ de terminãt doc.q clericus ɔcubinarius nõ põt absol/ ui.vbi est periculũ recidiui.nisi ɔcubinam abijciat z nodũ turpitudinis dirũpat.qz vere nõ cõterir xxiiij. q.iij. Legatur. De peni.dis.v. Fratres.et si est noto riũ peccatũ suũ qz publice eã tenet in suo domicilio z et h3 posteritaté ab ea.palã.in scãdalũ vehemens po puli.nemo d3 audire missam eius.qui sciéter cõtrafa cit|peccat mortaliter. Similiter et ɔcubia absolui nõ d3 xxxiiij.dis. Audite. Et talis clericus populo pre/ dicare non d3.nisi sibi ïmineat cura aïarũ.et aliũ se

sublevantē non habuerit. Simile est si talis clericus est ɔvictus in iudicio. Cōciliū tñ cōstātiense parū talibus ɔdescēdit. sꝫ iudex vniuersalis est plus ꝙ̄ oē cōsiliū in ɔscia hūana que semper rodit sensatū. ysa. lxvj Uermis eorū nō morieť. Uide panor in ca. Urā de cohabitacōne cle. ⁊ mu. De talibus quidā lacrimas fundūt. ⁊ tñ peccare in his nō desinūt similes balaam Numeri xxiiij. de peni. dis. iij. paragro. j. ante finem. et eorū penitētia est vere penitētie irrisio. stante nexu turpis societatis. Hi etiā sepe lacrimanť in temporali damno. sed non pro eorum peccato. et non prosperantur. Qui vo oratione ⁊ lacrimas pio corde fundunt. suis orationibus quasi armis vincunt. quia lacrime debent arma esse clericorū. xxiij. q. viij. Cōuenior. Et Ozee vltimo. Accipe bonum. s. quod offerre tibi possumus. et reddemus vitulos labiorum nostrorum. id est sacrificia pure laudis. Psal. xlix. Sacrificium laudis honorificabit me. et illic iter quo osten. illi salutare dei. ecce maxima promissio. Unde sanctus Basilius magnus. Cesarieñ. episcopus precibus suis obtinuit. ꝙ beate virginis marie iussu sanctus mercurius fuit resuscitatus. et ꝑsecutorem ecclesie dei Julianum apostatam in bello interfecit. Uñ lancea ipsius sancti mercurij que in ecclesia sancti basilij seruabatur. inuēta est sanguine iuliani apostate perfusa. ¶ Dicit etiam Albertus magnus in tractatu de corpore christi circa finem. ꝙ freqūēs celebratio in non proficientibus in moribus nō est re-

cōmendanda. Igitur pulcre concludit Augustinus di. Sic viuas. vt merearis quotidie. id est sepe acci-pere. s. cuz salute. vt cum frequentatione misterij. cre-scat et salutis affectus. vt quisqz crescat in virum per fectum. in mensuram etatis plenitudinis christi. ad Ephe. iiij. Quod nobis prestare dignetur astripo-tens omnipotens. sua diuina virtute. et amarissima passione. meritis et precibus oīm electorū ei⁹. Amē.
¶ Incus z malleus pie correctionis omnibus z sin-gulis offertur iuxta sinceruz et sensatū vniuscuiusqz sentimentum. vt iugulentur superflua. addantur ne-cessaria. vrbanent̄ agrestia. semper in caritate pat na. Notate ¶ Hauendo tu astare a viterbio. viue a modo viterbiese Che se de fare odire Nel riuoltare e leggere ly libri molte cose se trouano e imparano. Signate. z quod bonum est tenete.

Conclusio.

¶ Pro iusticia agonisare pro anima tua et vsqz ad mortem certa pro iusticia. et deus expugnabit pro te inimicos tuos. Ecclesiastici capitulo quarto d. Ho-nori dei altissimi detrahere. non modicum est viciū. Mors enim bona esset elegibilior. q̄z iusticie trans-gressio. ideo dicit Aristotiles in quinto ethicorum quia iusticia est omnis virtus. quia omnes virtutes cardinales sincopim patiuntur. sed non iusticia Ec-clesiastici decimo quito. Qui continens est iusticie.

id est qui ↄtinue tenet iusticiā. apprehēdet illā. et obuiabit illi quasi mater honorificata. qꝛ iusticia dicitꝰ quasi iusta actio. Jō dt Ancelmus. Justicia est rectitudo volūtatis propter se seruata. s. in mēsura recte et sancte fidei xpiane. nō preferēdo vana. ꝛ falsos rumores presertim vetularū discurrētiū et aliorū aberrantiū vbis eterne vitatis ꝛ sane doctrine. Nō ex vbis. ſꝫ ex operibus vera fides est ostēdēda jacobi ij. Et ex recta intētione. que est fundamētū verū ratū ꝛ stabile oīs spūalis ↄstructōis. Vñ dt grego. xxviij. moraliū ca. xxxvij. Jncassuꝫ vo alta super se bases edificia erigūt. si nō ipi in fundamēti soliditate ↄsistūt. Jnanis ē ergo oīs actio que nō fit pro eterno edificio. nō ergo pensandū est. bases quid sustineāt. sꝫ vbi sustinentur. Qui extra fundamētum edificat. q̄to altius consurgit. tāto cōfusius cadit. Fundamentū aūt aliud nemo ponere pōt. preter id qd positū est. qd est ihūs xpūs. j. Corin. iij. Et. j. q. j. Cū paulus. Et de pres. nō baptisato c. finali. de elcōe c. Fundamēta. in principio / li. vj de summa trini. ꝛ fi. catho. ca. vnico in clementinis. Ad laudē ꝛ gloriā dei per infinita secula sclōrū. amē.

Finisce yl libro chi tratta de lo sacramēto del laltare mūdo e trāsformato. E de ly cruori e voti / E anchora de ly molti dubbij suttilissimi. de quel medesimo sacramento / cioe de lo corpo del nostro signore ihesu xpō / E fornito e compiuto nel anno del nostro saluatore. M. cccc. xciij. a gloria e lode / dy dio

1493

Notet lectoris reuerentia q per a intelligitur primum latus folij cuiuslibet. per b vo secundum latus.

Tabula

Finisce la Tauola.

sponsa in Can. [illegible] surge [illegible] et
[illegible] quia xpm ita dilexerunt [illegible]
[illegible] ipsum feliciter invenire. Ista se-
cunda quod illa sponsa cum magno gau-
dio dixit inveni quem diligit anima mea.
Quarta de hoc quod querit perseveranter
ut non desistat flere et orare et inqui-
rere donec xpm inveniat quia xpm a per-
severantibus [illegible] spiritualiter [illegible] vivifi-
cat et tandem ipsum eternaliter [illegible]
[illegible] ex [illegible] in maria magd[alena]
[illegible] ea cum xpm quereret in sepulchro
[illegible] adhuc. [illegible] illa et dixit si tu sus-
tulisti eum dic mihi et [illegible]
[illegible] super quo loco dicit [illegible] perseverant
ut [illegible] ideo [illegible] ut [illegible]
[illegible] qui deum offenderunt [illegible]
xpm [illegible] quod dilexerunt [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ut et tu [illegible] perseverante gratia
[illegible] xpe [illegible] [illegible]
[illegible] ad illum [illegible]
[illegible]
[illegible] perseverante [illegible]
[illegible]

N[illegible] [illegible] i. [illegible]
[illegible] scribi me
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] marie [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] primum [illegible]
[illegible] [illegible] affectum.
Primo dicit quod in illa [illegible] [illegible]
[illegible] in hac quod [illegible] persona [illegible]
nuptiis [illegible] sic xpe [illegible]
[illegible] apostoli [illegible] nuptie [illegible]
[illegible] malum [illegible] xpe et
[illegible] xpe quod in [illegible] [illegible]
[illegible] per sua peccata [illegible]
dicit apostolus [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] sua non peccat quod [illegible] non [illegible]
melius facit. Est autem [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] dimissione et
carnis [illegible] [illegible]
[illegible] dimissione [illegible]
non [illegible] toto corde amare [illegible]
[illegible] studet [illegible] viro placere [illegible]
[illegible] unde dicit apostolus ad cor. [illegible] cum
uxore [illegible] quomodo [illegible] quo
placeat mundo et uxori et divisus
[illegible] carnis [illegible]
apostolus [illegible] carnis [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] qui [illegible]
quam [illegible] [illegible] car-
nis [illegible] ubi dicit [illegible] ubi
[illegible] carnis non [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

et amaritudo ut videlicet mollices sor-
des exterius molliat et amaritudo
sordes interius abstergat. [illegible] ad in fec-
tus [illegible] abstergenda necesse [illegible]
quia [illegible] lavat et molliat et amaritu-
do contritionis que culpa lavando abstergat
unde dicit propheta [illegible] ame ama-
re flebo. Secundo dicitur esse amara
[illegible] dolorem [illegible] [illegible]
[illegible] medicos et [illegible] peccatum [illegible] de-
lectationem [illegible] ut per dolorem et ama-
ritudinem [illegible] unde dicit apostolus [illegible]
ut [illegible] dolor quam [illegible] amor.
Tertio [illegible] amara [illegible]
[illegible] quia in pena eterna
[illegible] maxima [illegible]
[illegible] et acerbitate [illegible] pena [illegible]
[illegible] in comparationem [illegible]
[illegible] relaxatur ideo [illegible]
[illegible] maxima esse et ad hoc hor-
tatur [illegible] propheta luctum [illegible] fac tibi
planctum amarum. Unde [illegible] quam [illegible]
[illegible] et habuit amarum ma-
re [illegible] [illegible] Item
S[illegible] [illegible] in mari [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] illam ad hec
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

o [illegible]
[illegible]
peccati [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

at q sp timet q
i ipm oc
ag ah pmam
g meritu qui
bu gnat catissi
¶ T cor
hi fatua ita
ut eo fac
mas facit
illa aut
a bonu
bon odor
passimu fa
ta fuit p
ue ia facet
no fuit eu per
pulch' fatuita
illa fama
peccati se ipm
mari inundo
¶ Item
mare hz in eo
ia ta lz z i uo
l z dz i ys
q dalca no
mundi
alla i
mente oracio
actois ¶
ato satis

cor' suu affligat ieiunado et porri
gado et de iba sua dm placado
elam pauperibz largiendo quati
popa de pecis suis satisfaciat et
de pecois amissis apud dm plena in
dulgenciam inueniat ¶ Sc'o dz esse i
motu imitanie actois qa si frequen
tat et continue laborat tn no pt ex
adigno celeste glam pmereri. vn
hortat' ap's dicens quecuqz pt manus tua
facere instanter opare. nota qu qui
esequi n' pigritandu sz continue o
pandu ad illa glam opanda. Non
n. sut condigne passiones huius tpis
ad futura glam q reuelabit i nob.
sic d' ap's ad ro. si n' p passionem
no potest quis ex adigno illam vi
ta p mereri. g n' p qualecuqz opacoe
nes. ¶ T dz esse i motu gratu
actionis ut nuqua obliuiscat benefi
cia di sibi collata ... in nabu de
nocte collacione ... amisit re
one ... hortat ... bndica
do i ... t si no sit speciosa
laus i ore peccatoris ... coll
... moneat ... fidelis
ut ... accepit ...
... laudz ... polsit ... qu
...
... laudz qui
... maris no
... opa monei

dn san' et sic absqz dubio xpm de ppria
n inueniet ¶ Sc'o dz ho querere xpm
cu dolore. vn legitur i luc. q maria
et ioseph qsierut eu cu magno dolo
re. vn dicit ad eu maria. Ego et pr
tu' et c. ita et peccator qui xpm p malicia
de corde suo expulit et eius amiciciam
pdidit ex intimo corde doleat et cu
cu dolore qrat ut ipm inueniat fe
liciter inueniet. dz qu ho dolere qa pdidit
amicu carissimu qz amisit thezaurum
preciosum. ¶ Primo qrat ho primo
xpm cu dolore ut sic inueniat eu ta
qua amicu dilcm. vn d' illa sponsa i
cant. qsiui que diligit a.m. q cu do
lore sponsu suu qrere ...
se eu percussam et vulneratam du ipm
qreret qui n. peccati dum vacat qrit
ille peccati dapnacois timore ...
rigatur ... dolore ... magna et
... percussio ... ho cogitat
ecce illud peccatum mortale amisisti et
ideo dignus es eterna dapnacoe tunc
n. ho vulnerat qn cor eius p nimio
dolore scindit. sic monz ... io
hel. scindite corda vra et no vesti.
¶ Sc'o dz ho xpm qrere cu dolore qa
cu eo amisit thezaurum preciosum qn n.
peccator dm offendit et eu de corde su
o expulit tunc pdidit oia bona gram
et cumulum meritorum et ideo dignum est

thezaurum pdidit peccando. et illa sig ...
z thob. ubi m' thobie vnicus nu
cu flen' et doluit q filiu suu ami
sit dum pr eu misit p pecunia ad
gabelum. vn dixit. heu me fili mi ut
q te misimus peregrinari a nob qui
i te vno habentes no debuimus te di
mittere a nob et illo dolore mit q
sunt si usqz posset eu vnice reuertere
cu hec vba ... pt dro quilz
peccator du incipit pniter ut ipm
thezaurum gram desiderat inuenire. ¶
Tercio dz ho xpm qrere diligenter
s. confitendo orando et vbu di au
diendo. et illa docet xpc i lu. ubi
dz. q mulier hns dragmas x. et si pdi
derit vna nonne accendit lucernam ... don
inueniat. et illud vbum possum expo
ne sic mulier illa de q loquitur xpc
sic qz aia xpiana dragmam amisit
... pris sapia tunc mir
tunc pdidit ista nobilissima dragma
qn pecco mortali consentit et sic ... exco
... mulier si dragmam p
ditam desiderat inuenire ¶ Primo accen
dit lucernam h' examinat consciam su
am et considerat peccata sua quibz dm of
fendit et turpiter amisit. postea
... cordis sui ... p
cata ... i corde ...
... qrat hunc satisfaciendo